

TURUZ SÖZLÜGÜ

2021

6

Bey Hadi

Təbriz

<http://www.turuz.com/>

aba	əbə. ana. nənə. maman.
abac oldu	əcəb oldu.
abaçı	. əbəci (divan). firiştə.
abışqa	yaşlı. qoca. qarı.
ac	. - gözü ac , qarnısa tox, xan belə yoxsulluq edər. - ac qalanın çörək açar dilini. -içində aç yer birinə, o içində səni gömdüyü kimi. - ac kişi iyi düşünməz. - ac pişik yemişdən pay umar. - ac qarında kəllə işləməz. -iş bilən ac qalmaz.
aca	acar. işlənməmiş, aşınmamış (solmamış), yeni, iti, güclü.
acan	-orucunan neylisiz. - vallah elə azannan azana yiyirik, acandan-acana! . -bəh-bəh nə gözəl.
acar	aca. işlənməmiş, aşınmamış (solmamış), yeni, iti, güclü. - açar açmaz: açaan kimi. - umasın açar: falın açar. -gün çörəyin tapanmayan özgənin umasın açar.
acı	tünd. acı qızıl (acı : tünd) ala qızıl. qızıl ala. qıp qızıl. -ilki acı olursa, sonğu acı olmasın. -ilki acı olursa, sonğu acı olmasın. -kəsər yarı paylaşınsa bir acı , artar qatı, paylaşınsa bir sevinc. - acı görmədən yoğrulmaz (açılmaz). . - ilki acı olursa, sonğu acı olmasın.
acıqı	-atıcı çalır , kürd oynayır, acığı tutan birdə oynayır.
acıqızıl	acı qızıl (acı : tünd) ala qızıl. qızıl ala. qıp qızıl.

acılara	. - igid gərək acılara qatlana, İgid odur, atdan düşə, atlana.
acıntan	- acıdan qarnı gurlar , başında nələr oylar. (oylar : düşünər).
acıntay	ağıntay. itcik. təcavuzkar. kürügəy. aqresiv.
acı	rəhm. - acı öcür : şəfqət ədavət.
acitan	- iç acıdan : iç yaxan. iç qavuran. üzücü
acitan	- iç acıdan : iç yaxan. iç qavuran. üzücü.
aclar	-xəznəsi boş baş dolu, aclar yeyər tox olur.
acraşıq	ayraşıq . -hər yaklaşık bir acraşıq sonu, hər acraşıq bir yaklaşık sonu. (acraşıq : ayraşıq)
actan	- acdan alqın olmasın, bəyqə vergin olmasın. (alqın : alacağın). (vergin : verəcəyin).
acuğu gəlmək	aşusu gəlmək. ayrani qabarmak.
acun	yağun. düşman. - acun eldən dosd olmaz , öcü qalsa, dinc almaz. - avınmadan dəğişən acun. -böylə gəlmiş böylədə gedərmiş acun , gün barışar gün küsər.
aç	. - içində aç yer birinə, onun içində olduğun kimi. . -iş bilən ac qalmaz. (işin bilən ac qalmaz) . - gəzəyən qurt ac qalmaz. . - ağzun açmadan, gözün aç .
açaq	nəcat. -burdan açaq güdülməz. bu daxmadan açaq görünür. - açaq yolu. -açaq dilərim.
açalı	. - gülğənimdə açalı təkçə gülüm var mənim. (gülğənimdə: gülşənimdə)
açanmaz	-nələr umur, nələr bulur, bu bürküsi açanmaz. (bürküsi : müəmması).
açar	-ac qalanın çörək açar dilini. -mən gedəli, güllər qalar, yazda açar , qışda solar, çalış hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm.

-söz bilməyən elbaşı, elbaşına yov açar. (**yov: yav.** yavalıq. bədbəxlik).

açarı

-bilgi top top topaldı topara, **açarı** sözdədir, bulmağı dilərsən, dil ara.

açavaz

ağcəvəz, solğun, rəngi qaçmış, zayıf.

açıç

1. fərac. 1. göt kimi nərsənin arasında yerləşən yarıq. bu yarığa oturan bölümə **ağ** deyilir. **1.** izah. **-izahlı** olmalıdır: **açıç** olmalıdır. **-izah** verin: açıç verin. - **izahsız:** açıcsız. **-izahlı:** açıçlı.

açıq

1. boş. bekar. subay. əşsiz. **-açıqlar:** subaylar. işsizlər. bekarlar. -

açıqda qalmaq, yaşamaq: subaylıq keçirmək. **-açıq tutuq:** evli evsiz. **1.**

işlətməyə, kullanmağa enik olan. əl çatan nərsə. movcud. **-açıq**

tükan. **-açıq** değil. **1.** boz. **-bozqır:** (dəşt. istep). **1.** yaz. uzun.

- alnın **açıq olsun** (yarqış sözü).

- **qabağı** açıq. (üzü).

. - **açıq gözlü,** kor olmaz, aslaq qulaq kar olmaz.

. **-açıq** göz, işıqsız, açıq ağız, paysız qalmaz.

. **-açıq** göz, işıqsız, açıq ağız, paysız qalmaz.

- açıq sarı: **sus sarı**

- kişiöglü **açıq** gözlə gözəlliyi seçənməzsə, qapıq gözlə yaradar.

-qolay tutsan **açıq** yolun, çıxsə yoldan, tutar qolun.

-qapalı başından **açıq əllik** güdülmez. (**qapalı başından:** din qulluqçusu).

-açıq yarıya, qurd düşməz.

-nə sanmışdın atanda məni, yoxdu kimsə tutacaq məni, **açıq** saçaq isti

ocaq evimdə, ondan isti çırpın ürək içimdə.

açıqa

. -görsələr yoxdu cibişdanda pulun, bəkləməzdən açığa tutda yolun

-açığa düşmək: dalayınmaq. zahir olmaq.

açıqlar

subaylar. işsizlər. bekarlar.

açıqta	- açıqda qalmaq, yaşamaq : subaylıq keçirmək. - açıqda qalmaq, yaşamaq : subaylıq keçirmək.
açıqta	. -gizli oynayan açıqda doğur.
açıqtan	açıqdan . 1. ıraqdan. uzaqdan. aşğara. -üzümə baxar, açıqdan yalan söylər. 1. boşundan. havasına. işləməzdən. çalışmadan.
açıl	. borcun ödəyəməyən. əli boş.
açılar	. - könlüm açılar sevgini görcək, vah vah nə yaman ondan uzaqkən.
açılıq	. - böylə dar tutma, boğursan sözüvü, açılıq, söz yaradır , hər gözələ söz yaraşır.
açılmaq	dalbarmaq. - dili açılmaq : dili gəpə gəlmək. danışmağa başlamaq.
açılmaz	yoğrulmaz. -acı görmədən yoğrulmaz (açılmaz).
açımlayıcı	aytamçı. aydağuci. tölümütçü. bəyanatçı. izah verici. şərh edici. aytamçı açımlayıcı. aydağuci. tölümütçü. bəyanatçı. izah verici. şərh edici.
açqıç	kilit
açqılış	içdiriş. bildiriş. düşündürüş. izahat. tovizhat.
açma	1. çıxal. çıxış yol. tədbir. -bizim bu işə bir açma qılın. 1. rəmz. –bu işin açması var. 1. rahi həll. nəcat. –bu işin açması kimdədir. 1. cavab. –soruların açması .
açmaq	yazmaq. yozmaq. - dartaraq açmaq : gərmək. - tərs üzün açmaq : çulxasın çevirmək. - tərs üzün, için açmaq . çön (< çönmək). (dalısın. için). çönün çıxartmaq. gizli nərsəni açığa vurmaq.
açmaqa	açmağa . -içimin nisgilini, tökməyə dildir, könülün sırlarını açmağa dildir .
açmatan	. - ağzun açmadan , gözün aç.
açmaz	naəlac. əlacsız. çarasız. çarəsiz. naçar.

	- açar açmaz : açaan kimi.
açtı	- qıllı ağzını açtı , çıplaq içine qaçtı (tapmaca) (corab , ayaq.) -qıllı ağzını açtı, qılsız içine qaçtı. (tapmaca) (yaraq-yaruq).
açtırmayacaq	-bu gün göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırmayacaq olanlardır.
ahıxdən (fars)	1. (< açğıtmaq açğıtmaq) 2. (< açğıtmaq acığıtmaq).
aqmasa	-axmasa damlar.
aq yol	-aq yol: yaxşı yol.
aq	1. yaxşı. - yaxçı yol : ağ yol. 1. al. tor. 1. arın. təmiz. - ağ varım : həlal malım - ağ eləmək : üzə durmaq. . - ağ sular çöndü qara suya, basdı veyranı. . - istəkinin ağ olsun, iç damağın çağ olsun -malım çox olunca, günüm ağ oleydi. (ağca gümüşüm olunca, ağ günüm oleydi).
aqə	- ağa yeyib toxdur, nökerə bir çörək yoxdur. -gəlin ağa bürünər ər evinə dək, gəlin ağa bürünər gor evinə dək - arvad ağa : həzrəti arvad. cənabi arvad.
aqac	ağac . odun -balta dəğməmiş ağac olamaz, (sıxıntısız, inciksiz iş, kimsə yoxdur). - ağac kökündən, ölkə başından çürür - ulu ağac , boş toprağı, ulu amac , boş ürəyi bəğənməz. (boş urək: ölü ürək). (ulu , uca ağac , dayanmağa bərk topraq arar, böyük sevinc, istəklər, tovuc (odlu), coşqun ürəklərdə yurd salar). . - quru ağac əgrilməz , qoca öküz öğrəşməz. . - yoğun ağac : burna
aqaca	-daş atılmamış, yemişsiz ağaca .
aqacı	- ağacı qurd çürüdü, kişini, dərd.

-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, **ağacı** gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, arağ gözlədim. (**arağ**: fürsət).

aqaclartan -o **ağaclardan** ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, arağ gözlədim. (**arağ**: fürsət).

aqacsız . -əğri **ağacsız** orman yox.

aqactan -qopan yapraq **ağacdən**, əsən yelə oynucaq.

aqaltun **ağ altun**. pambıq.

aqam **ağam**. əfəm. -qurda sordular. -**əfəm**, nədən yoğun (dur) belə boynun?. yandı (dedi-cavabladı). - öz işimi, özüm görürəm.
(dosçul tanışıl). -gələn ağam, gedən paşam. (dosçul tanışıl).

aqan **akan** . **yakan** (**yak**: yan). vəkil.

-**durmadan axan, çıxan, süzən, gedən**. çaxna. canlı. qımıldaq. hərəkətli. çönbük. fəal. əktif.
-küzədən **axan** içindəndir.

aqar . -**axar su**, yerin tapar, gəzən kişi diləyin

-**axar çaxar**: iş bilən. çıxarlı.

-**axar su**, yerin tapar.

. - durqun sular dərin **axar**.

-**axar** sular dayanmaz, yalançının yalanları azalmaz.

-baxma buzun sətliyinə, oda axar sudan olmuş.

aqaran 1. **ağaran**. ləbəniyyat. 1. duvarları ağatmada işlənən ağ topraq

aqartı **ağartı**. yağ, pendir, süd,qatıq kimi yeyəcəqlər.

aqartmaq	ağartmaq. 1. (gülərək) dişlərin ağartmaq: sırtmaq. 1. çallatmaq -saqqalı çallatmaq: saqqalı ağartmaq. 1. çaltamaq. -duvarı çaltamaq: duvarı, duvağ (ağ) boyamaq. kirəçləmək.
aqartsın	ağartsın. anğlatsın. bəraət qazansın. -çox çalışdı anlatsın eliyənmedi: anğlatsın. bəraət qazansın. ağartsın.
aqartsın	ağartsın. anlatsın anğlatsın. bəraət qazansın. -çox çalışdı anlatsın eliyənmedi: anğlatsın. bəraət qazansın. ağartsın.
aqası	-köy ağası: koxa. kovxa. köyxa. kovxa. ərbab. kədxuda.
aqatarır	-öz gözündə dirəyi görənmiş, başqasında tük axtarır.
aqca	-malım çox olunca, günüm ağ oleydi. (ağca gümüşüm olunca, ağ günüm oleydi).
aqciyər	öpkə. -atıqı quyruqdan, bugünkü öpkə yaxci. (atıqı: yarınkı).
aqça	maliyə. iqtisadi.
aqçalay	akçalay. parayala. nəğdən
aqı	(ağı). -nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin, devran saldı uzağa. -neyləmək çarə nədir yazdı yazan ön başdan.
aqılsızdır	-öğrəşməyən ağılsızdır , bildiyin işlətməyən səfeh.
aqım	- axımlı axın: iti hucum.
aqımın	- axımın uğruyla üzmək. -uslu ağıllılar sevməyi sevir, axmaq kütbeyinlər vurulmağı.
aqın	hucum - axımlı axın: iti hucum.
aqınamaq	ağnamaq. dəbələnmək. axmaq. sürüşmək.
aqının	-görməyir günlərin axının , göz seçənmiş ölümün yaxının.
aqıntay	ağıntay. itcik. təcavuzkar. acıntay. kürügəy. aqresiv.
aqıntıya	- axıntıya kürek çəkmək. (oda odun daşımaq).

aqır	ağır. axır -axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox. - iki ekiz, ağır engil (tapmaca)(tərazi). - gecələr yalnız, gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır. (kitir > kədər) -ağır yüngül etmək. samlamaq. -ağır yüklə ayaq bassan iz qoyar. -gərəkli daş ağır gəlməz. -nə yazıq doğruluqlar ucuz satılır, heç nədən yalan ağır alınır. -ayağı ağır qara ayaq : yümnüsüz. -ağır ayaq hamilə. -gecələr yalnız gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır. -qalını ağır qız alma. (qalını: cehizi). -gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, quru gözdən yaş axır içə, tapmıram söz nə deyim sənəĞ. -igid igidə baxır, durudan duruya axır. -ağırayaq. qaradaban. qaraquyruq. ayağı yümsüz. uğursuz. - qaradabansan, gələn kimi evimə qan saldın.
aqırayaq	ağırayaq. qaradaban. qaraquyruq. ayağı yümsüz. uğursuz. -. . qaradabansan, gələn kimi evimə qan saldın.
aqırıntal	ağırındal . tədricən. yavaşca. ağırca. azar azar. - ağırındal bar : ağır, ihtiyatlıca gitmək.
aqırlıq	-tostluq bənzər təmir yükünə, çiqnivə alsan aqırlıq yerə qoysan paslanar.
aqıracaq	ağırsaq . təşinin üst kəsimində çəngəlli olan yuvarlaq hissə.
aqışlı	ağışlı .1. eğişik. italik. yana yatık. 1 . italik qıys. qıysıq. (qıymaq : əğmək). keşin (kəcin). devik. yatıq. övrük. sapıq. - qıys yazı. -qıys, bolun yazı: italik, bold yazı.
aqıt	ağıt . mərsiyə
aqıtan.	ağıtan . ağılayan məsmum edici

aqıtlamaq	ağıtlamaq. ağıt söyləmək.
aqız	aqız almaq. görüqə salmaq. yadlamak. -ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin). -ağızda it boğuşdurur: nə danışdığı kimə dediyi belli olmayan. . - gəpsiz ağız baş saxlar, uzun dilin baş qaqlar. (qaqlar: döğdürər) . -açıq göz, ışıqsız, açıq ağız , paysız qalmaz. -ağız büzən diş qamaşdırın: kəkirə. kikirə. . -bir kürədi üzündə, pıdəsi pişər, acısıda var, dadlısıda. (bilməcə). (ağız. dil.).
aqızta	-söz ağızda , oy başda, iş əldə. (oy: düşüncə. fikir).
aqıztan	-kişinin sözü özünündü, ağızdan çıxdı özgənin.
aqqönültən	ağkönüldən. arın (təmiz) ürəkdən ağürəkdən.
aqqöz	ağgöz. qorxaq. tərərsiz. qeyrətsiz.
aqqün	. -. hər kəsin yox çıxarı ağgün ola. -qaragün ağgünə güc çevrilir , ağgün qaragünə tez çevrilir
aqqünə	. -qaragün ağgünə güc çevrilir, ağgün qaragünə tez çevrilir
aqla	-qoyma sına ev eşiyin dirəyi, köçən köçdü, keçən keçdi, qalan günə gün ağla.
aqlama	. -ağlama gülmə doyuzmaz. (doyurmaz) -gecələr yatgilesən qonşuva tay, ağlama , dan atacaq halıvı pozma deyirəm. keçməyə qoyma sən ömrün qəmilə
aqlamaq	-cığan edip ağlamaq.
aqlamayan	-ağlamayan balaya əmzik yox.
aqlar	-xanım burdan deyər, ordan ağlar , ordan gülər.
aqlayan	-el üçün aqlayan iki gözdən olar.
aqlayar	. - gülməyi <u>gəlsə</u> , gülən qadın, <u>istiyən</u> yerdə ağlayar.
aqlayıb	ağlayıb. - ağlayıb ağlayıb , gözü tökülmək (gözü kor olmaq).

aqlayır	ağlayır. - bir var qan içmədə, varda biri qan ağlayır.
aqmaq	axmaq. 1. baykal. bayağı beyinli. 1. gicov. sefeh. 1. düdük. -sevmək sevilmədən, düdüklərin işidir!. 1. səfeh. kalah.
aqmaq	axmaq. ağnamaq. dəbələnmək. sürüşmək.
aqnayıb	- ağnayıb eşinib,
aqramtaşlamaq	ağramdaşlamaq&. çəkdəşləmək.
aqramtaşlamaq	ağramdaşlamaq. ağırdaşlamaq. &. həmvəzn etmək. həmsəng etmək.
aqrı	. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız) . -çalışda bil öz işin, ağrı versə öz dişin.
aqrımaz	ağrımaz. - öz əlin, öz daşın, ağrımaz başın. . -kişi içrə birin başı ağrısa, bodun içrə tamam başlar ağrımaz. . -kişi içrə birin başı ağrısa, bodun içrə tamam başlar ağrımaz.
aqrımaz	-azacıq aşım, ağrımaz başım. (danqalıq dingəlik: təklik dinclik. azacıq aşım, ağrımaz başım.).
aqrın	ağrın. qadan. dərdin. dərd. zəhmət. əziyyət - sene yanan, ağrın alan. -ay ağrın alım! ay dərdin alım. -ağrın oldu sizə: zəhmət.
aqrının	. -hər dadıq yuxunun sonu var, minbir ağrının bir donu var. (dadıq: dadlı)
aqrır	. -göz ağrısı göz önündən gizlənməz, könül ağrır gözdə ara görünməz.
aqrısa	. -kişi içrə birin başı ağrısa , bodun içrə tamam başlar ağrımaz.
aqrısı	. -göz ağrısı göz önündən gizlənməz, könül ağrır gözdə ara görünməz.

aqriyan	- ağrıyan baş, qocalmaz (tez ölmüş).
aqriyınca	-alma yeyib ağrıyınca , ərik yedə öl.
aqriz	-dəmiz artsın, çiləz bitsin. (kefiz kökəlsin, ağriz bitsin). -kefiz kökəlsin, ağriz bitsin (dəmiz artsın, çiləz bitsin).
aqru	- ağru ağru : səssizcə. yavaşcacıq. xəfifcə.
aqsa	. -ağsa qizil bayraq, doğar qara topraq(ağsa : ucalsa)
aqsaqını	. - sürülər axsağını gizləmiş
aqşam	axşam . gecə başı - axşam yeməyi : gecaş. şam. { tanaş qəhvaltı. - tüşaş : tüş yeməyi}.
aqşam	-genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.
aqşamsız	. - hançı gün vardıki axşamsız ola
aqtalanmış	- heyvan heyvan : burmac. burma. burulmuş heyvan. axtalanmış heyvan.
aqtaran	axdaran . izləyən -dosd izləyən .
aqtarar	-atdan düşən eşşək axdarar .
aqtarib	-buynuz axdarib qulaqdan olma.
aqtarış	axdarış . 1. soraş. 1. təqib. izqin.
aqtarma	-qılınmalı işin var, axdarma gəlsin çağı.
aqtırmcı	ağdırımcı . təbçevirən. çöndürücü. yıxıcı. dağıdıcı. virangər. bərəndazəndə. vajqun konəndə.
aqtopraq	- duvarları ağatmada işlənən ağtopraq : ağaran
aqu	. -keçənləri şişlənibən yadına, olan günün ağu qatar balına.
aqulayan	ağulayan . ağıtan. məsmum edici
aquztan	ağuzdan . mütəhidül qovl. -bir ağuzdan hamı dedi
aqürəqtən	ağürəkdən . arın (təmiz) ürəkdən ağürəkdən. ağkönüldən.

aqzan	-iki gözün görmürsə, qoş qulağın duymursa, ağzan bir qapıq qıl.
aqzı	. - heyvan ayağı yerdə ağzı yemdə gərək - ağzı gədikli : dişlan. dişlərindən düşük olan. - ağzı əğri olsada, qoy bəy oğlu söyləsin. -ağzı olub dili yox elim.
aqzımın	. -göycələr çağı yaxlaşır, ağzımın suyu calaşır.
aqzın	. -gözü açıq ağzın yumar .
aqzına qavut almaq.	ağzına gələni söyləmək.
aqzını	-qıllı ağzını açtı , çıplaq içine qaçtı (tapmaca) (corab , ayaq.) -qıllı ağzını açtı, qılsız içine qaçtı. (tapmaca) (yaraq-yaruq).
aqzında	- ağzında söz sənindi, çıxdı dışar özgənin.
aqzun	ağzun . - ağzun açmadan , gözün aç.
al	1. ağ. al. tor. 1. əksit. -az qoyursun sal deyir, çox qoyursun al deyir (tapmaca)(tərazi).
ala qara	alaca qaranlıq. qaş qaralın. toran. bor qara. bor baray. boranğı qaranğu. qaranğuy. buranğuy. gügüm. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq.).
ala	- ala sığırçın : burazquşu.
alaca qaranlıq	ala qara. qaş qaralın. toran. bor qara. bor baray. boranğı qaranğu. qaranğuy. buranğuy. gügüm. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq.).
alacaqın	alqın . -acdan alqın olmasın, bəyqə vergin olmasın.
alacalıq	. qarqaşalıq. hərc o mərc. itizamsızlıq.
alaqaranqu	. ingrik. ingir. ingin. ingər. enərrək. umuş tamış. alatoran.
alaqızıl	ala qızıl . acı qızıl (acı : tünd). qızıl ala. qıp qızıl.

alaqlamaq	alaqlamaq. qəbul etmək. - alağdırın: qəbul editin. - alağdılar: qəbul etdilər. - alağmadı: qəbul etmədi.
alalama	istitar.
alalıq	alalıq.
alalıq	qarışılıq. -ölkəni alalıq pozat, aranı qaralıq pozat. (eli ixtilaf pozar, münasibətləri, namussuzluq pozar.
alalıqı	alalığı. 1. fərqi. –onun mənə alalığı: fərqi yox. 1. fərqli.
alamançılıq	alamanlıq. alamançılıq. qarqaşalıq. anarşizm. intizasızlıq
alamanlıq	alamançılıq. qarqaşalıq. anarşizm. intizasızlıq
alamantatı söyləmək.	qarmaqarışıq söyləmək.
alan	- can alan: əzrail . - sene yanan, ağrın alan. -verən əl alan əldən üstün.
alana	-qız alana dək, toy bitənədək.
alanı	alanı. - bu qapı könül alanı, çağrılıb, döğülmədən girilir. - döğüş alanı: gəringə.
alanqırmaq	yıxmaq. təxrib etmək.
alanmır	-axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
alantopu	tenis.
alar	- ocağın kül alar evin toratan. (evi basmış toratan, küldə qalanmış ocağa). pozqluq. baxımsız durum. . - oğru biçib alar, doğru pajsız qalar (oğru yeri bolcar, doğru göyü). (bolcarmaq: biçib almaq. qənimət götürmək). -kötüyə versən üzü, kəndi alar asdarı.
alatoran	. ingrik. ingir. ingin. ingər. enərrək. alaqqaranqu. umuş tamış.

alatürlü	aladürlü. rəhbərəh.
alay ədmək	asğunculamaq. əğlənmək.
alay	- alay bolqaç: böylədirse. madamki.
albastı	. ifritə.
alçaq	-gedir günəş batası, böyür alçaq kölgəsi.
alçaqların	- alçaqların cərgəsi (məhfili).
alçaqlıqtır	. -anadilin satan kişi, alçaqlıqdır yaşam işi.
alçaqlıqtır	-kimisini küçümsemək alçaqlıqdır, çox böyük görmək de qorxaqlıq.
alçılanmaq	övünmək. sevinmək. şadlanmaq.
ali	ulu. əzəmətli. -bilimli inam qurmadan, ulu yaşam sürənməz.
alica	rəhbərəh. alvan.
alıcısı	-bitli pəxləninə, kor alıcısı olar.
alısqamaq alıqomaq.	avutmaq . məətil edmək.
alıqsız	. vicdansız alıqı gedgən
alım	rüşvət. - alım almaq. alım kəsmək: xirac kəsmək. -vergi, alım , xirac almaq. xirac kəsmək.
alın	. - gəlin alın sataq, malı mala qataq.
alın yazı	. -düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyən alın yazın qazdırır
alın yazın	-başlı kişi alın yazın dəğişər. (başlı: ağıllı. düşünən).
alın	-can yoldaşın, alın yazın.
alına	-kimsə bilməz alına gəldiyini, gələn günün çəkdiyini,.
alınır	-nə yazıq doğruluqlar ucuz satılır, heç nədən yalan ağır alınır.
alınmaz.	. -hər çiçəkdən bal alınmaz.
alır	. - getdiyən yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam

dönənləri **əzib alır**, əzilmişkən yola salır. (**sürəli**: davamlı. davamlı)

-getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri

əzib **alır**, əzilmişkən yola salır.

alısqamaq **alıqoymaq**. avutmaq . məətil etmək.

alıstı **uzağı**. -mingəninə yaxşı at bolsa, **alıstı** yaxınday gör. (bindiğin iyi at olursa, uzağı yaxın gör!).

alış 1. coşqu. ehtiras. -coşqu qığılıcımlı: ehtiras qığılıcımlı. alış qovu, alış uçuğunu. **1.** adət. –el **alışları**. **1.** tutqu. odlı ısıq. qızıqlıq. coşqu. coğuş. tovuş pasyon. iştiaq.

alışıq . -hər gecə dan atışa **alışıq**.

alışın alışmış. mötad

alışır -bilisən üregim **nədən alışır**, az yurdunda türk uşağı fas danışır.

alışmış alışın. mötad

alqamaq . xeyir dua etmək

alqanmaq alğanmaq. aldanmaq **altanmaq** aldanmaq. alğanmaq **alqa** **alğa**. alda.

alqar 1. batur. cəsur. 1 . iyimsər. xoşbin.

alqara batura. cəsura. -ayaq, qorxaqa, qaçqu yaraq, **alqara** durqu yaraq. (ayaq, qorxaq üçün, qaçmağa yarar, qormaza durmaq üçün yarar).

alqaşa fitnə.

alqı 1. şans. -onların köçənlərinə yarqı (rəhmət), qalanlarına alqı dilərim. **1.** idrak

alqılamaq dərk etmək

alqın alacağın. -acdən **alqın** olmasın, bəyqə vergin olmasın.

alqış 1. iyi dua **1.** həmd {**alqış** - yeri boşdu boş olsun, geddiyi xoş yer olsun. (# Qarğış. - yeri boşdu boş olsun, geddiyi yer **gor** olsun)}. - cibiz dolu olsun, yaşamız bolluq(**alqış**:iyi dua).

-könlüzə günəş doğsun

. - iliz qutlu, eliz mutlu, göylük, gögəti, güz bolun olsun. (**alqış**)

-mutlu yıllar, mırtlı günlər! (**alqış**).

-qanı isdi, canı sıcaq olsun (**alqış**).

-can sağlığı, baş uyarlıgız olsun (**alqış**).

-**çoxuz** bol olsun, azız çox olsun. (alqış).

-iş başındakına -işin ilərik. -**yanıt**. -yaşın **uzun**. (alqış).

alqışı -oğulluq alqışı.

alqışın -**alqışın qazanmaq**: təqdirin qazanmaq.

alqıy zərfiyyət. qabiliyyət.

alqıyamaq qəbul etmə qabiliyyətində olmaq. zərfiyyəti, qabiliyyəti çatmaq.

alqıyış qəbul gücü. qabiliyyət. mütəhərrik güc. təhərrük gücü.

allah görən. tanrı. – **görən bilir**. tanrı bilir – **görən** nə oldu: allah bilir nə oldu.

alları - **avçı bilir alları**, ayı bilir yolları. (avçı bilir alların, ayıda bilir yolların).

alma -**alma** yeyib ağrıyınca, ərik yedə öl.

-kötü dinse dinmə sən, hər nə desə **alma** sən, yaxşı heyva, **alma** sən, göt

kötünü aranızda soxma sən.

-qalını ağır qız alma. (**qalını**: cehizi).

almaç reseptör

almaq -**alım almaq**. **alım kəsmək**: xirac kəsmək.

-**vergi**, **alım**, xirac **almaq**. xirac kəsmək.

-qabqaya yığmaq dənətim altına tutmaq.

almağa -palan **almağa**, eşşəyin satan.

alman bac. vergi. xirac.

almasa . - keçmişdəki qəmlərdən isə **almasa** görünük, yalqu əzilir yüksələməz

olduğu yerdə. (**görmük**: ibrət. dərs).

almaş . aralçı. dəğiş. bədəl. –buna **aralçı** olamaz. -bu ona **aralçıdır**–yarma çörəyə **aralçı** olar.

almaştır . -gedənləri **almaştır**, qalanları yaşatdır. (gedənləri olumlu sözlərlə an, iyiliyə yor)

almanın -aldadan, **almanın** inanmaz.

almay (alabilməz). gücsüz. zayıf. zəif. (natəvan). şüursuz.

almayacam . -getdiyimdə geri dönməyəcim, verdiyimdə dalı almayacam, söğüb söğsəndə dinməyəcim, ala bildiyin al ged, daha sormayacam,

almayana devşirmiyənə -odun **almayana** od yaxdırma. (**almayana**: devşirmiyənə).

almaz -baxmaz böyükklərin sözüne, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar sözüne, arvad **almaz**.

almış -çatacaq yerə çatmış, gedəcək yeri **almış**.

alnaç cəphə

alın - **alın** açıq olsun (yarqış sözü).

alınta -uzaqda görən alında yığar (ıraq görən başında yığar).

alnuq **alnuğ**. alınmış. aldanmış toğlun. iğfal olmuş. məğbun. **alınmış** aldanmış alnuğ. toğlun. iğfal olmuş. məğbun.

alov - dişi kişi, qadın altın, **altın alov** birbiriylə sınınar.

-**alov** düşsə yerin yaxar, yiyəsi varı, elin qapar.

alp əzim

alsan -əş **alsan**, iş çıxar (başın qarışar).

alt - **alt üs edmək** : tökə seçə edmək . ərəzən vərəzən edmək

-durmadan dik tut başın, çox olar döğən, **alt olan** başı.

alta **alda**. alğa.

-dağ ardında olsun, **yer altda** olmasın. (ölməsində, uzaqda olsun).

altac	aldac. toğlayan. iğfal edən.
altaq	aldağ. 1. (saprılan, bırxılan, sürcülən nərsə). suç. xəta. qusur. yanlışlıq. eyb. kəmik. zərər. -çox aldağlı . -burda bir aldağ yox. -çap aldağı . 1. toğlağ. torlağ. tələ. həçəl.
altaqac	aldağac çöndələbçi. çöndəməkçi. çalağay. dolandırıcı. düzənbaz. mütəqəllib.
altaqıl	aldağıl. aldatılan. tovlanan.
altaqqı	aldaqqı . başdaki. qabaqqı.
altamaq	aldamaq . 1. aldatmaq . üstələmək. qələbə çalmaq. 1. itirmək. əldən qaçıрмаq. əldən bırxmaq. qaybetmək. qom kərdən. məfqud olmaq. -biliyində aldıb qoydu: bildiyində itirib qalmaq -bilməm nədən bu ara yuxumu aldıdım . yuxumu qatdım-ürəyin aldımaq : ürəyin itirmək. ürəyi tökülmək.
altanar.	. -itirməyi bilməyən qazancında aldanar .
altanmış	aldanmış . alnuğ. alınmış. toğlun. iğfal olmuş. məğbun. . - kimi nəyə qanmış, nəyə aldanmış , nəylə sınıanmışdır.
altantıq	-deyilər gözəllik aldatdı, deməzlər gözəlligə aldandıq . -gözəlliklər aldatdı, gözəlligə aldandıq . . - diyərlər gözəllik aldatdı, deməzlər gözəlligə aldandıq.
altatan	aldırtan. çəkən. cazib. -ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin). - aldadan , almadan inanmaz.
altatılan	aldatılan . aldağıl. tovlanan.

aldatılmış	. - illər boyu aldatılmış , olan körpüləri yandırılmış, talanmış elim qaldı.
altatır	-aşq aldadır.
altatmaq	1. aldamaq . aldatmaq . üstələmək. qələbə çalmaq. 1. göz boyamaq.
altatmaqan	-yalan duymaz qulaq yox, olmasa ki, kar ola, yalan deməz, dil olmaz, olmasa ki, lal ola, aldatmaqan baş olmaz, olmasa ki, gay ola,.
altattı	. - diyərlər gözəllik aldatdı , deməzlər gözəlligə aldandıq. -gözəlliklər aldatdı , gözəlligə aldandıq. -deyilər gözəllik aldatdı , deməzlər gözəlligə aldandıq.
altattı	sapdırdı . -yoldan aldatdı : sapdırdı.
altı	. - altı dolu, uca danışar. (altı dolu, gumbuldar) -göt altı qayıрмаq: durumun bərkitmək. (altın, dalın bərkitmək). -önür aldı, altun dil (önür aldı : hünərin ən ulusu, zirvəsi).
altıqanmaq	aldıqanmaq . aldatılmaq. tovlanmaq. saxlayanmamaq. tutanmamaq. -göz yaşın aldıtdı . -bu kitaba aldıqma . aldanma.
altıqatmaq	aldıqatmaq . aldatmaq. əlindən çıxartmaq. -yoldan aldatdı : sapdırdı.
altıqma	aldıqma . itirmək. -çox qan aldıqdı : itirdi.
altın	aldın . əvvəl. bayatın. öncə.
altına	aldına . altında . dibində. ayağında. - iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (dibində : ayağında, altında) (kəmişmək :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq). - eşik aldına : qapı önünə. - dişi kişi, qadın altın , altın alov birbiriylə sınınar. . -göy yeyib altın sıçar (törər) (tapmaca) (ipək qurdu). . -. altına , dəmir azmaz , ölümlər diril verməz, yaşlılar gəniclənməz, çoğan dönüb, evlər yıxar demişlər. -qarmaqın at balığa, yer qazılar altına .

altınqı	altdaki.
altınmaq	aldınmaq . 1. şaşırmaq. çaşmaq. -yolun aldındı . -gülməyə (pula, işləməyə) aldındı. -dağva, döğüş alditmaq: bulağay salmaq. 1. pisətmək. kötələtmək. -pisdən pisə aldıtdı . -rəngin aldıtdı : boyasın qaçırtıdı.
altınta	-çinar devrilince, altında odun yığan çok olur.
altıntatı	. - iştah dışın altındadı
altırmır	aldırmır . - söyləyirəm aldırmır, söyləmirəm onaymır. (aldırmır : saymır) (onaymır : könül dincəlmir. içim dincəlmir). {söyləsəm aldırmaz, söyləməsəm onaymaz}.
altırtan	aldırtan . aldatan. çəkən. cazib.
altısınta	-altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz.
altıtan	- gücü aldıtan . gücü tükədən. gücdən salan. yoran.
altıtmaq	aldıdmaq . 1. nərsəni (konturolun) itirmək. qaçıрмаq. yayılmaq. iştibah, xəta, səhv etmək. 1. tələf etmək. -ömrün heçə aldıdı . -canın aldıdı : itirdi. öldü. -vaxtı aldıdmadan . 1. yanımaq. sürcmək. -dilim aldıdı . 1. (konturolun) itirmək. -üz aşağı düşdü, sürətin aldıtdı . -sınırın aldıtdı . 1. əldən qoymaq. -özünü aldıtma . -odu aldıtdı : tutuşdurtdu, alışdırtıdı. od saldı. 1 . pozulmaq. itirmək. -tanğısın aldıdmaq: yəmini pozulmaq. inamın itirmək. sidqin siyritmək. təslim olmaq. -çox çalışdı aldıtmasın .
altmışınta	-altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz.
altta	- oğrular taxda, doğrular altta .
alttaki	altınqı.
altu	. -gül altu toprağuş, olduq yerimizdə varıq

altun	. - xalçanı döv tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar. . -. xalça dövülər tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar . -önür aldı, altun dil (önür aldı : hünərin ən ulusu, zirvəsi).
altüst	- alt üst eləmək : çulxasın çevirmək.
alvan	alıcı. rəhbərək.
amac	dalqav. . -ulu ağac, boş toprağı, ulu amac , boş ürəyi bəğənməz. (boş urək: ölü ürək). (ulu ağac, uca ağac, dayanmağa bərk topraq arar, böyük sevinc , istəklər, tovuc (odlu), coşqun ürəklərdə yurd salar). - böyük amac : uca dilek. . -kiçik amac, qıssa yol - amac üçün araclar, hər aracın bir işi. -kiçik amac , qıssa yol. -aracda var min amac .
amaca	-qol zori yox,oy yol verir amaca , qoyub atı sürsən daşlıqa, sapar yoldan çatanmasan.
amaca.	(sapar : düzgün olmayan yol. birahə).
amacın	. -qapıva düşən, amacın tapsın , bilgələrin, bildiyin yapsın.
amacıntan	amacından qısıрмаq. çönmək. -yarı yolda qısırdı .
aman allahım	aman ya. aman tanrım.
aman tanrım	aman ya. aman allahım.
aman ya	aman tanrım. aman tarım. aman allahım.
aman	1. amanlıq . sağlıq. əsənlik. səlamət. salım. -təni, dili, yurdu aman . 1. - xoş aman bol : sağlıca qal.
amançılıq	: amançılıq . qutluq. mutluq.

amanlaşmaq sağollaşmaq. vidalaşmaq

amanlıq **aman.** sağlıq. əsənlilik. səlamət. salim. -təni, dili, yurdu **aman.**

amanmısınız. sağmısınız. mərhəbə

amansız -**amansız yol:** xətərli yol.

ambarına -oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb **ambarına** yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (**bağdalı:** bəfalı) (**qıyın:** dar).

amır **yamır** (yapır)&. huzur. dinc. rahat. aram.

amırqal aramqah.

amırmaq **yamırmaq** (yapır). aramlamaq. huzur tapmaq. dinlənmək. rahatlanmaq.

amral uysa. yumşaq.

an < **anğ** >. qanacaq. huş

ana böyük. -**ana** başlıq.

- **ana dilin danan** öksüz olar. (ata anasın itirən soysuz).

-nola bir **an** düşünüb anlayasan, yaşamında o anındır düşünüb ayrılasan.

-**budurana:** budur ba!. -**odurana:** odur ba! -**budurana:** budur ba!.

-altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz.

-**umay ana.** umana. anaçı (uşaq doğuran). əbə. mama. qındıq ana.

(göbək ana).

anaç əbə. qabilə.

anaçı (uşaq doğuran). əbə. mama. umana (umay ana). qındıq ana. (göbək ana).

anaerkil matriarkal

analı -**atalı analı böyüsün** (uşağa yarıqış sözü).

anam.	. - gəlindən yarımamış anam.
anamal	sərmayə. kapital
anamalçı	kapitalist
anaşlıq	anaşlıq. mamalıq. ebeliq. -geçi özü doğanmır, qoyuna anaşlıq edir.
anatile	. - anadilin satan kişi, alçaqlıqdır yaşam işi.
anı	xatirə
anıq	istidadlı
anıqlıq	istidad
anılar	. -heç nə durmur anıda səni . nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünən könül içindən, keçir günü söğüncə dönür.
anırsamır	yadına gətirmir. - adız tanış ürəkdə, anırsamır baş məndə .
anıt	abidə
anıta	. -heç nə durmur anıda səni . nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünən könül içindən, keçir günü söğüncə dönür.
anı	< anı < anı . < (anı : qanacaq. huş). qanmaz. cahil
anı	anı > anı . qanacaq. huş
anımaq	anımaq . yada salmaq. xatırlamaq
anımazı	anımazı : yada salmaz- davar üçün anımazı tanrını, götün si-ər malın alar xalqının.
anı	1. anı < anı . anı . (anı : qanacaq. huş). qanmaz. cahil. 1. anı . < (anı : qanacaq. huş). qanmaz. cahil
anıqo	anıqo . anıqo anıqo . sadə. bəsit.
anılatmaq.	anılatmaq > anılatmaq . -çox çalışdı anılat eliyənmedi: anılat. bəraət qazansın. ağartsın.
anılatmaq.	anılatmaq . anılatmaq . söyləmək

anqlatsın anqlatsın. anlatsın. ağartsın. bəraət qazansın. -çox çalışdı anlatsın eliyənmedi:

anqlatsın. bəraət qazansın. ağartsın.

anqlatsın anqlatsın. anlatsın ağartsın. bəraət qazansın. -çox çalışdı anlatsın eliyənmedi:

anqlatsın. bəraət qazansın. ağartsın.

anla . -görkü ilə qız alma, qulaq verib söz **anla. (görkü: zahiriylə. uzu ilə)**

anlaq zəka

anlam mənə

anlamaz mal. kal adam.

anlamaza . -anmazıla qanmaza, **anlamaza** yanğımaza, ürək demə, daş denə.

anlambilim- semantika

anlamı -insansız düşünmək, inanmağın **anlamı** yoxdur. bunlarda gəlmə yok, seçimlərdi!.

anlamış **alnamış.** dərk edmiş. -hamı çıxarıca alnamış. (**alnamış:** anlamış. dərk edmiş)

anlar -oğlan **anlar**, kişi yaşar. (**yaşar:** başdan keçirər).

anlatım -gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin **anlatım** sənə, quru gözdən yaş axır içə, tapmıram söz nə deyim sənə.

anlatım ifadə

anlatımbilim stilistik -biçəmbilim

anlatın -nə aytadım nə anladın. (**aytadım:** dedim).

anlatsın anqlatsın. ağartsın. bəraət qazansın. -çox çalışdı anlatsın eliyənmedi: anqlatsın. bəraət qazansın. ağartsın.

anlatsın anqlatsın. ağartsın. bəraət qazansın. -çox çalışdı anlatsın eliyənmedi: anqlatsın. bəraət qazansın. ağartsın.

anlayasan -nola bir an düşünüb **anlayasan**, yaşamında o anındır düşünüb ayrılasan.

anlıq -bir **anlıq hirsin** basan, yüz il dincin yatar.

anlıqçılıq	entelektüalizm
anlır	- qazı qoz anlır : hüç nə qanmır.
anmazıla	. - anmazıla qanmaza, anlamaza yanğımaza, ürək demə, daş denə.
ansamaq	xatırlamaq. - ansadım : xatırladım. çoğun hər nəvermiş, ansa almış dündən nələr qalmış. (çoğun: fələk. dünya. cahan).
ansıyamaq	xatırlaya bilmək ansıyamaq . - ansıyamadım : xatırlayamadım. - ansıyamadım : xatırlayamadım.
ansıyamaq	xatırlaya bilmək. - ansıyamadım : xatırlayamadım. - ansıyamadım : xatırlayamadım. - ansıyamam : xatırlayamam.
ant	. - kölgəvi gördünse, günəşə (ışığa) and iç (inan).
anta	- anda yetmək : sözündə durmaq.
antaq	. andağ . sözləşmə. müqavilə . -hər kimə iyilik edərsən, sakın andan kəndini. (iyilik qarşısı kötülük)
antın	andın . tanğışın. inancın. yəminin.
2antipatiklik	sevimsizlik. sevilməzlik. bəğənilməzlik. soğuşluq. mənimsənilməzlik. iticilik. itənlik. itəgənlik. qoğanlıq. qoğaqınlıq. qovanlıq. qovaqanlıq.
antlaşma	muahidə
apara.	-bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar).
aparan	-dünyaya gələn söz, qalan söz, aparan söz.
aparır	-gəpləyən dil, baş aparır. (gəpləyən : danışan).
aparmaq	aşımaq. üstələmək. yenmək. müsəllət olmaq. - bu döğüşü kim aşıracaqdır.
ar	- ar sayılır : man qəlir . -qanmaza min söz az gəlir, çatana iki, man gəlir .
ara	. -göz ağrısı göz önündən gizlənməz, könül ağrır gözde ara görünməz. - başlı ara , söz dinlə, dıbsız bulsan, söy dinlə! (söy : söyüş).

-**dağ ara bala təpələr**: boynaş.

-**ara pozan**: ayırıcı. fəsat çıxaran. ayrılıqçı. entriqaçı. nifaq soxan.

-bilgi top top topaldı topara, açarı sözdədir, bulmağı dilərsən, dil **ara**.

araba -kötük araba. qağrı.

arabaçı çəkici. daşqaçı. çarxçı. -yapa yapa yapıcı, çəkə çəkə çəkici olur.

(**çəkici**: daşqaçı. arabaçı. çarxçı).

arac tədbir yol yolağ

arac qılinc. vəsilə

aracın -amac üçün araclar, hər **aracın** bir işi.

araclar -amac üçün **araclar**, hər aracın bir işi.

aracta -**aracda** var min amac.

araçı harayçı.

araq 1. çaxur. (**cağur**: acı, sancan nərsə). çaxır. 1. fürsət. -o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, **araq** gözəldim.
(**araq**: fürsət).

araqın **arağın** - arağın necə olduğunu içən bilər, nə olduğunu çəkən.

aralamaq qındırmaq. yarım açmaq. -qapıyı bir az **qındır**.

aralçı almaş. dəyiş. əvəz. bədəl. -buna **aralçı** olamaz. -yarma çörəyə **aralçı** olar. -bu ona **aralçıdır**

aralıq -el **aralıq**: beynelmiləl.

aralus adasuq. şibhəzire.

aram dincək.

arama . - arpa əksən **arama** buğdasını

-arpa əksən **arama** buğdasın.

-ördək görünməzdə qarqa **arama**.

aramqah	amırqal.
aranı	ortanı. -ölkəni alalıq pozat, aranı qaralıq pozat. (eli ixtilaf pozar, münasibətləri, namussuzluq pozar.
aranıza	-kötü dinse dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxşı heyva, alma sən, göt kötünü aranıza soxma sən.
arar	izlər. - quşlar uçar yem izlər : quşlar uçar yem arar . - əkən arar , qılan tapar.
arası	-qaş ilə göz arası . qıl payı .
arasında	-odla su arasında qalmaq.
araştırmaq.	araşdırmaq . samlamaq.
arat	sürülmüş yer.
aratmaq	təmizləmək. dincəltmək. - oy başın aratıb , baş atıb yatıb. (oy başın aratıb : fikir xiyalın təmizləyib, dincəldib).
arayan	-mansızın yar arayan yar tapabilməz. (mansızın: eybsiz olan).
arç	metr.
arı yox	arı yox . arsız. - arı yox gülücül, sanası yox, yuxuçul. (həyasız olan çox gülər, qayqısız olan çox uyur.
arı	- arı görməz bal olmaz, nazdan əksik yar olmaz. yay görməmiş nar olmaz.
arıqın	. -könül istər arıqın dar olası incə uzun.
arıqlamaq	. çəkişmək
arın ürəqtən	arın (təmiz) ürəkdən ağürəkdən. ağkөнүldən.
arın	1. ağ. təmiz. 1. ərığ. ərimiş. - duru ürək arın dilək.
arınlıq	açıqlıq. boşluq. subaylıq. əşsizlik. ıraqlıq. uzaqlıq. təmizlik. 1. arlan. meydan. ayrılıq.

arıtqac	arıtqacı. antiseptik.
arıtqacı	arıtqac. antiseptik.
arıyanta	arıyanda . yorulanda. -atı arıyanda gör, igidi qarıyanda(arıyanda : yorulanda).
arqa	arğa . (ək). mağa. - satarğa : satamağa
arqasıtan	-qadın kölgə gibidir, kendisini izləyəndən qaçar, önündən gidenin arxasından qoşar. (izləyəndən : təqib edəndən)
arlan	1. meydan. ayrılıq. arınılıq. 1. ayrılıq. &. meydan.
arman	. nisgilli. həsrətli -gəncliyin, var yoxunu boşun yerə itirmiş, arman qalıb geri baxıb gedərlər.
armanaq	armanağ . güdülü. sorğalı. irkək. irkəli. ərköyül. arzulu. istəkli. umuq. təmənnalı.
armanıztan	- armanızdan armiyasız :istəyizdən bıqımıyasız, yorulmayasız. (armiyasız : yorulmayasız)
armiyasız	- armanızdan armiyasız :istəyizdən bıqımıyasız, yorulmayasız. (armiyasız : yorulmayasız)
arpa	. - arpa əksən arama buğdasını - arpa əkən, buğda güdməz. - arpa əksən arama buğdasın.
artam	məziyyət
artaymaq	bollaymaq. çoxaymaq. selləymək. bərəkət tapmaq. - bollayan tanrım. tanrı.
artı	ardı . keti (< gey). dalı. -onun ketidən gedmə.
artıca	. -kəndin atmış quya, ardıca gedən olmamış.

artıq	barı. -baxcalar barı, heyvalar narı, hamı dinsədə, dinmə sən barı. -artıq var baş yarmaz. (çox var qafa yarmaz, qırmaz). (artıq mal göz çıxarmaz). . -könül edər artıq güvən mal tapsa, xoş gəzərlər qız oğlanlar yar tapsa. . -yoxsa artıq, düşünən yar, yarını, belə getməz, yıxılınca, ayılı!. -artıq istəyən: çoxdançı. ziyadəxah.
artınta	-dağ ardında olsun, yer altda olmasın. (ölməsində, uzaqda olsun). -o günün gəzir, sən günəşi ,o kefin ardında, sən güvənin, sən hardasan o harda.
artınta.	. - düşmək mandeyil, qalxmaq olsa ardında .
artır	sal. -az qoyursun sal deyir , çox qoyursun al deyir (tapmaca)(tərazi).
artırım	təsərrüf
artmaq	. - işdən artmaq , dışdən yox
artsın	-dəmiz artsın , çiləz bitsin. (kefiz kökəlsin, ağrız bitsin).
arvat	arvad <> avrat. . - kişidən arvad çıxar\ arvaddan kişi çıkmaz -əziz arvad: xamcan. xanımcən. xanımcığ. qarıcan. (qarcan). qarıcığ. (qarcığ). - qart qarcığına söylədi: qoca qarısına (arvadına) söylədi. - qoca ər arvad: qart qarıcığ. qat qacığ. -ərsiz arvat , yüvənsiz at -pis at ümüt pozar , pis arvad qonaq qovar. -baxmaz böyüklerin sözüne, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar sözüne, arvad almaz.
arvataqa	arvad ağa . həzrəti arvad. cənabi arvad.
arvatını	-iki gün var ballı olur erkəyə, birincisi arvadını alan gün, ikincisi basdıran.
arvattan	. - kişidən arvad çıxar\ arvaddan kişi çıkmaz
arzılarıza	- arzılarıza çırağ tutmaq.

arzu	irkə. əriş. diləş. istək. umu. güdü. sorğa. təmənnə. . -. arzi yolları neçədir neçə. -arzu yolların basarmış kol .
arzular	. - kiçik arzular tut , çəğnəyib ut! -qısadur ömür uzun arzular .
arzularım	-canki vardı bu tənimdə, çıxacaq bitmədən ön arzularım son ucuna.
arzulu	güdü. sorğalı. irkək. irkəli. ərköyül. armanağ. istəkli. umuq. təmənnalı.
as	- asbaşqan : ikinci başlıq (müdür).
asalaq	parazit
asalaqbilim	parazitoloji
asbaşqan	ikinci başlıq (müdür).
asıb	- bir ayağın asıb durar, bir ayağın basıb durar, hər bazara barıb durar (tapmaca)(tərazi).
asıq	asılı. bağlı. -kölügə, işiğ tanıqsız, kölgə, asıq ışıqdan . (tanıqsız: minətsiz. qədir verməz) (ışığın kölgəyə minnəti yox, kölgə asılıdır ışıqdan). (kölügə: kölgüyə) . -göyçək qızlar nazilə, sözlü asıq saz ilə. -üzü asıq : qaraqabaq.
asılar	- yaman asılar , yavaş basılar.
asılınca	. - oğru asılınca, doğru basınca, çox iş olar.
asılmaz	-göz olmasa baxılmaz, səs olmasa asılmaz . (tapmaca) (saat. qulaq).
asıрмаq	asqırmaq. atsqırmaq.
asqırmaq	. asıрмаq. atsqırmaq.
asqunculamaq	asğunculamaq . alay ədmək. əğlənmək.
aslaq	. - açıq gözlü, kor olmaz, aslaq qulaq kar olmaz.
aslan	-dağdan gelir, taştan gelir, eyerlenmiş aslan gelir. (tapmaca) (sel).

asmarış	asparış. asmarlamaq (ismarlamaq). (asmaq). sifariş < sipariş. tapşıрмаq. asmarlamaq (ismarlamaq). asparış. asmarış. (asmaq). sifariş < sipariş. tapşıрмаq. asparış asmarış. asmarlamaq (ismarlamaq). (asmaq). sifariş < sipariş. tapşıрмаq.
assin	-qazanı qazanan assin , odunu yığan yaxsın.
asta	- asda danış, usda ged (məqul, usca davranmaq).
asta	- asda danış, usda ged.
astaca	asdaca . - asdaca usdaca. - asdaca oğurlamaq : əkmək qınqıtlamaq.
astar astar	asdar . içboya. içüz. asdar . yutur.
astarı .	-kötüyə versən üzü, kəndi alar asdarı . -kötüyə versən üzü, kəndi yapar asdarı .
astarlamaq	asdarlamaq . yuturlamaq. içləmək.
astarlı	yuturtay. içli.
astı	. - astı sarı , üstü sarı, süycü dadlı, içi darıq (darıq : dənə) (tapmaca) (encir).
astita	-su astıda, islanmadan duranmaz. (tapmaca) (daş).
aş	. - daş qazandanda, aş pişər. (yolu ilə (yolun tapsan, bilsən) bərk, çətin, güc ortamdada, qolaylıq yarada bilirsən. . - daşda qızsa, aş pişər. (istənilmiyəndə olsada, istənilən sonuc üçün, dözməliyik). . - iş yox, aş yox . - isti aş , soyuq daş. (içə sığacaq olub, davranışı quru, soyuq). . - yoldaş var, yol üsdə daş, yoldaşda var, yola aş . - dişə aş , işə baş gərək. (baş : başçı. iş aparan. işbaşçı).

-tanaş: qəhvaltı. -tüşaş: tüş yeməyi. -gecaş: şam. axşam yeməyi. -

yoğaş: ehsan aşı.

. - bayram günü aş ne, savaş günü daşa nə.

-harda **aş** orda b.

-iş yox, **aş** yox.

-**aşevi**: restoran aş.

aşa . -bayram günü aş ne. savaş günü daşa nə.

-özümdükü deqəndə öküz qara güçüm var, özgəsindən değəndə başım **aşa** işimvar.

aşab -**aşab içəndən son**: yeyib içəndən son.

aşaqılamaq təhqir etmək

aşaqıta -**aşağıda** , yuxarıdan diyən sözləri, yuxarıda , aşağıdan demək gerek.

aşaqıtan -aşağıda , yuxarıdan diyən sözləri, yuxarıda , **aşağıdan** demək gerek.

aşar -qocalıq **aşar** yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı.

aşarqa yeyəcək. – **aşarqa** birər nərsə bulabildik: bir nərsə tapabildik.

-**qadavları aşaraq**: maneləri aşaraq.

aşarsa . -demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin **aşarsa** çeki, tanımaz çeki.

(çeki: hədd) (**tanımaz çeki**: sonuncu durağı ölümdür)

aşarsa -demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin **aşarsa** çeki, tanımaz çeki.

(çeki: ölçü) (**tanımaz çeki**: ölçü bilməz sonuncu durağ ölüm).

aşatıb -**aşatıb içitib**: yedirib içdirib.

aşçi aşpəz

aşı . -görlü (gözəl) donu özünğə, dadlı q özgəyə.

-qızıq daşı, soyuq **aşı**. (davranışı sıcaq olubda, içi quru, soyuq olan).

aşıqə -öküzə buynuzu, **aşıqə** sevgisi yük olmaz.

aşıqlı (**aşıqmaq**). iti. tələsik.

aşıqmaq	1. çapıqmaq. tezikmək. tələsmək. əcələ etmək. -aşıqma: . - aşiqmadan. 1. vəslət tapmaq.
aşıl	. dolu. güclü.
aşım	- azacıq aşım, ağrımaz başım . (danqalıq dingəlik: təklik dinclik. azacıq aşım, ağrımaz başım.).
aşın	adət. - qədim adət, aşın :ötəvin. əsgik avın. ənənə. rəsm rusum. . -aşın yeyib, qabın qıran. (nankor)
aşın	-qarın doyuran aşın olsun, düşman yıxan yarağın.
aşına	- aşına daş qatmaq: dincliyin pozmaq.
aşınan	- bayram aşınan , savaş daşınan.
aşınatmaq	işlətmək. işə tutmaq. işlədib öyrətmək.
aşını	- aşını , əşini işini bil.
aşınıq	- aşınıq yırtıq : aşınmış yırtılmış. sürtük parıq.
aşınmış	- aşınmış yırtılmış : sürtük parıq. aşınıq yırtıq.
aşinta	aşında . -aşında yedi, başında.
aşır	qızlıq, bakirəlik tutsu, pərdəsi. - aşır daşır : rətq o fətq.
aşırılı	- aşırılı qız : bakirə qız.
aşıрмаq	1. aparmaq. üstələmək. yenmək. müəllət olmaq. - bu döğüşü kim aşıracaqdır. 1. aşıрмаq daşıрмаq: nərsəni dolan
aşırtı	ixtilas
aşırı	- aşırı , əşivi, işivi bil. (yeməyi gözlə, arvadı, arxadaşı yoxla al, işivi bil gör).
aşq	-aşq aldadır.
aşqara	aşqara açıqdan. ıraqdan. uzaqdan. -üzümə baxar, açıqdan yalan söylər.

aşqara.	aşqara. dir dingə. görə görə. –dediklərn dir dingə danır.
aşqına	(aşıqmaq). çapucaq. tezginə. tərələsik. əcələylə. - tezginə aşab içəndən son: tərələsik yeyib içəndən son.
aşlı	- aşlı daş. çətin olubda, yağlı olan. zəhmətinə dəğər. zəhmətinə görə. - əl aşlı , göz yaşlı.
aşlıq	1. aştam. aşpəzxana. 1. yem. - əkin köp bolub, iki yıl yeyilməz. (əkin naqədər çox olursa olsun, iki il yeyilməz). - aşlıq atı yürüdər, yalan baş çürüdər.
aşmamış	. - işləmiyən çaşmamış, eşinmiyən, aşmamış.
aşnıq	(aşınmış). (< aşmaq) (aşa: çox. çəkdən, həddən arta, aşa). düzgüdən, çəkdən, həddən arta, aşa , aşmış durum. çox qarışıq.
aşpazxana	pişdam.
aşırım	atırım. . nərsənin üstündən salınıb, iki yanından sallanan nərsə. (həmayil). - at aşırımı: atın üstünə salınan örtük. - qılıncın aşırım salmış: qılıncın sapın boyunla çığın aşırılmış.
aşırımlamaq	. atırımlamaq. yəhərləmək. zin yaraqlamaq.
aştam	aşlıq. aşpəzxana.
aştan	. --güc aşdan oğlan başdan. (güc yeməklə, əktiş (tərbiyə vermə) başdan, ilkindən).
aştaşını	aşdaşını pisin yaxcısın. - aşdaşını görmədik. (yaxcı yamanını (pisin yaxcısın) görmədik.
aştır	. - harada aşdır , orada başdır -allahım aşdır daşdır , umurqanın bol olsun, doğurduğun ər olsun, düşmən qatan qaytarğan(sındıran. köçdürən) ər olsun (doğum alqışı) (uyğur).

aştu	- aştu yalmasına düşmək: vəsl təmnasinə düşmək.
aşusu gəlmək.	acuğu gəlmək. ayrani qabarmak.
aşut	yengiş. utuş. fəth. qələbə. zəfər. pıruzluq.
at	ad. sav şöhrət. - qıs kişi savı (ad. şöhrəti) , yörüklü olmaz: qıs kişi say yoruqlu olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (nifu . -gülü at güldanilə düşmanuvun kəlləsinə. . -ərsiz arvat , yüvənsiz at . - ırmaq keçilirkən, at dəyişdirilməz -böyükad: ağayın. sicill. famil . sicill -ad qoşqamaq: ad qoymaq. -ad qoşqa: ad qoyqa. ad qoyma. -pis at ümüt pozar , pis arvad qonaq qovar. -qarmaqın at balığa, yer qazılar altına. -at ilxısı, köpək yığincısı. -ırmaq keçirkən, at dəyişdirilməz. -mingəninğ yaxşı at bolsa, alıstı yaxınday gör. (bindiğin iyi at olursa, uzağı yaxın gör!). -mutluluq ad tanımaz.
ata	1. (ayta: söz. degi). peyam. -ata yox. —atalıya oxşur. —ata ver. -socuq ata (sucuq ata):dadlı, şirin, könlük, sevimli ata, dədə. 1. əkəv.
ataerki	pederşahliq
ataq	- ataq almak : ün qazanmaq.
atalar	. -atalar sözü quranda gedməz, quranla gedər. -atalar cocuğu başdan aytıb; boş aytmamış. (aytmamış: demişlər)
<u>atalar sözü</u>	erkek sözündən ön, kişilik anlamın daşır. . necəki ana yurd, ana dil sözlərində, anada dişilikdən ön doğmalığ anlamın daşır.

atalı	- atalı analı böyüsün (uşağa yarıqış sözü).
atam	adam. - heyvan iyləşə iyləşə, adam dilləşə dilləşə bir birin tapar (heyvanın alısı dışındə, adamınğ alısı içində) -baxma adam oğlunun uyruguna (-uyruguna: üzü yolalıq. uyqarlığına. mədəniliyinə), tanıyanmazsın, basmadıqca quyruguna.
atama	təyin
atamaq	1. adamaq. həsr etmək. 1. təyin etmək
atamlıqın	- adamlığın ərkəyi yox, dişisi yox.
atamta	adamda. - hər yanda pox tapılsa, adamda tapılar.
atan	. -el atan daş dağ aşdı. - tor atan: qarınənə. hörümcək.
atanatan	-doğru yoxsunlar atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır. (yetməzlər :yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar) (olanlar: ayrılanlar. məhrum olanlar). (əkimdən: kültür-tərbiyətdən).
atanta	-nə sanmışdın atanda məni, yoxdu kimsə tutacaq məni, açıq saçaq isti ocaq evimdə, ondan isti çırpın ürək içimdə.
atar	- müslüman türk, dinin dəyişmiş bacısın satar, qardaşın atar. -biri atar , biri tutar.
atarlar	-doğru olsam ok gibi, yabana atarlar beni ,eğri olsam yay gibi,elde tutarlar beni.
atasuq	adasuq. aralus. şibhicəzirə.
atay	. aday: adlandır -hər nəyi adıyla aday, yanlışsa tuyğuran çaşar. (aday: adlandır) (duyğuran: eşidən)
atayan	adayan. həsr edən -canın adayan ölkəsinə.
atbaş	qonğur. (özünü beyənmiş). mağrur.

atı	. - günlərin adı var, yemişlərin dadı var. . -hər nəyin, öz adı var, uz adı var, doğrusu, öz adını söyləgilən. -atı ariyanda gör, igidi qarıyanda(ariyanda: yorulanda). -çivi saxlar taxanı (nal), taxa -atı, at kişini, kişi vətəni. -qol zori yox,oy yol verir amaca, qoyub atı sürsən daşlıqa, sapar yoldan çatanmasan amaca. (sapar : düzgün olmayan yol. birahə). -aşlıq atı yürüdər, yalan başı çürüdər. (aşlıq: yem).
atıcı	1. yumuşaq söyləməyən. ətacı. 1. qoğucu. 1. yalançı. uydurucu. 1. ovçu. -atıcı çalır , kürd oynayır, acığı tutan birdə oynayır.
atıqı	yarıncı - atıqı quyruqdan, bugünkü öpkə yaxşı. (öpkə : ağciyər).
atılıb	- atılıb düşmək , səyirmək < səğirmək. səkirmək. hopbanıb düşmək. oynamaq.
atılmalı	atılmalı atrağ. atrağı.
atılmamış	- daş atılmamış , yemişsiz ağaca.
atılmış	-istəyən sevilən, istəməzdən atılmış .
atım	-köpükləyən göy atım, yal quyruğu ağ atım. (bilməcə) (çay).
atımçı	həllac
atımölçər	adımölçər . padometrə
atın	. - orta yolda atını qoru, orta yaşda, xatını. . -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın: dövründə. fəslində) . (tavın: gücünü. bacarığını)
atın	- adın çək, qulağın bur.
atını	. -gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürəm.
atınqıtmaq	özün öldürməyə itmək.

atınmaq	özün öldürmək.
atıntan	adından. -qaylar qorxar qoç igidin adından . (qaylar : gədələr). -adlı kişi adından qorxduqca , bayağı kişi tanrıdan qorxmaz.
atır	-dalma keçmişə, bax irəli, dan atır , ışıq saçır.
atırsa	-gecəm kefli yığır yoldaş, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə, kəs, o sənsən sən.
atırt	adırt. ayırt. fərq.
atışa	. -hər gecə dan atışa alışıq.
atiylə	. -hər nəyi adiylə aday, yanlışa tuyğuran çaşar. (aday : adlandır) (duyğuran : eşidən)
atız	adız. - adız tanış ürəkdə , anırsamır baş məndə. (anırsamır : yadına gətirmir).
atqilən	-qanmazdısı qardaşın atqilən .
atla	-əğrəti atla uzaq gedməmiş (əğrəti :ələnti).
atlana	. - igid gerek acılara qatlana, İgid odur, atdan düşə, atlana .
atlana	-igid odu atdan düşdü atlana , igid odu hər yaraya qatlana.
atları	- yer adları : toponim.
atlatır.	-bir tutam ot deveyi yardan atlatır.
atlı keçəli	adlı keçəli (nifuzlu, etibarlı -(pəxil, qıtmır, adlı keçəli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. qıs kişi savı (adı. şöhrəti) , yörüklü olmaz: qıs kişi say yoruqlu olmaz. bunu pəxil kişiye əlaçılığı ögüt vermə üçün söylənir). -adlı keçərli : say yoruqlu. - qıs kişi say yoruqlu olmaz. qıs kişi savı (adı. şöhrəti), yörüklü olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiye əlaçılığı ögüt vermə üçün söylənir). -adlı kişi adından qorxduqca , bayağı kişi tanrıdan qorxmaz.
atlım	adlım. tanlıq tanınmış. məşhur. -tüm ölkələrə tanlıq ənənə.

atma	dışlama. -öz duşuvu dişləmə (dışlama: atma) , işlə. (duş : şans). -özgə dilini ögrəşibən öz dilin atma , öz mənligivi kimsəyə satma.
atmaq	- bıraxıb atmaq : pozqırmaq. bozqırmaq.
atmatan	-dan atmadan işi al.
atraq	atrağ . 1. atrağı . atılmalı. 1. nərsənin keçmiş. sabiqə. 1. biyoqrafi.
atraqı	atrağ . atrağı . atılmalı.
atrıq	. atrığ . sürülüb əkilməz bayır, yan yer.
atırım	. aşırım . nərsənin üstündən salınıb, iki yanından sallanan nərsə. (həmayil). - at aşırımı : atın üstünə salınan örtük. - qılıncın aşırım salmış: qılıncın sapın boyunla çiğın aşırmış.
atırımlamaq	. aşırımlamaq . yəhərləmək. zin yaraqlamaq.
atsa	-ışığı atsa ortaya, güman qalmaz ortada.
atsan	-çəksən cırırlar, atsan qırırlar.
atsırmaq	. asqırmaq . asırmaq .
attan	atdan . - igid gerek acılara qatlana, İgid odur, atdan düşə, atlana. - atdan düşən eşşək axdarar. -igid odu atdan düşdü atlana, igid odu hər yaraya qatlana.
attı	-o dandi hər nə olanı, sildi atdı tüm aldıqlarını.
atun	. (at + un . un əki (qoy. qoy <u>un</u> da olduğu kimi) çoğluğu göstərə bilir). ılxı. at sürüsü.
atuz	. atur . utur (# uçur). 1. uca, hündür yer. 1. təpə. qalağ. - çöldə yer yer daş qum aturları görünürdü. - atuz dağ : ulu dağ. . atur . utur (# uçur). 1. uca, hündür yer. 1. təpə. qalağ. - çöldə yer yer daş qum aturları görünürdü. - atuz dağ : ulu dağ.

av	. avanğ. (< avanmaq : tutulmaq). təəccüb. heyrət. - sən bu işin məni av qıldı. - o belə davransada av qılmaram. - av olmaq : qurbanlıq olmaq. - av qanlı olsun (avçılara deyilən söz).
avalac	. avdan. novdan. (< av. ov). çatı, dam, axarlı bir yerin axan suyun dərib axıtmağ üçün çəkilən kiçik arx.
avalamaq	. yığalamaq. yığmaq. toplamaq. - el barı bir yerə avaladı .
avan	. ovan. avur. ovur. ovanğ. avanğ. (< av. ov). 1. gölməcə. - camışavan : camış gölməcəsi. 2. qapalı, hisarlı yer. 1. kərdi. 1. tarla.
avanq	avanğ. av. (< avanmaq : tutulmaq). təəccüb. heyrət. - sən bu işin məni av qıldı. - o belə davransada av qılmaram.
avanq	ovanğ. avanğ. avur. ovur. ovan. avan. (< av. ov). 1. gölməcə. - camışavan : camış gölməcəsi. 2. qapalı, hisarlı yer. 1. kərdi. 1. tarla.
avara gor	. avır tavrı.
avaz	(birinci baxışda ağız sözü ilə üstüstə düşməyi, marağ çəkir). çavanğ. çavuş. çağuş. çağız. çağuz. sayut. ötül. {opa-(ova) (yunan)} {-vox (vox)-vocar (vokar) (latin)} {vois (voys)(fırsans)}
avazə	san. sava
avazəxan	sayran. saytan. ötən. oxuyan.
avazəli	sayat. tanınmış. - sayat yazıçılar.
avçı	- avçı bilir alları , ayı bilir yolları. (avçı bilir alların, ayda bilir yolların).
avin	. (< av. ov. avlamaq : tutmaq). xulq. xuy. - xoşavin, kütavin : xoş əxlaq, bəd əxlaq.
avinlamaq	. avnalamaq . tor qurub, kələkləyib tutmaq.
avinmaq	xuy tutmaq. öyrəşmək. adət etmək. - ona avinma çox sürər. - avinmadan

dəğişən acun. - **əsgik avın: ötavin:** ənənə. rəsm rusum. qədim adət, aşın.

avır tavr avara gor.

avqırmaq. . (< **avmaq:** tutmaq). təəccüb,. heyrət etmək. - belə yoldaşlıq məni **avğırdı.** -
avğıрма əğrilik görsən eldən. - **avır tavr (avıra tanğıra)** qaldım.

avrat <> arvad.

avtan **avdan. avalac. novdan.** (< **av. ov.**). çatı, dam, axarlı bir yerin axan suyun dərib
axıtmağ üçün çəkilən kiçik arx.

avtanmaq **avdanmaq. evdinmək. edinmək** (< **av. ov. ev.**). dərmək. yığmaq. - böylə paranı
nə üçün **avdanırsın.**

avuq **avuğ.** mübtəla. girifdar.

avur . **avur. ovur. ovan. ovanğ. avanğ.** (< **av. ov.**). 1. gölməcə. - **camışavan:** camış
gölməcəsi. 2. qapalı, hisarlı yer. 1. kərdi. 1. tarla.

avutan -könlü **avutan**, derdi uyutan.

avutan təskin verən. sakitləşdirən. - könlüm **avutan** yox.

avutmaq alıqoymaq. alıqomaq. məətil etmək.

ay . - günlər dolar **ay** dolanar (çağun ötüşü)

-illər dönər, ay aylanar, gün keçər.

-**ay bürük:** xusuf.

-**ay kişi:** ərə!. ey insan.

ay qünüdür ayın doğan çağıdır.

ay üz -evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var qavuş qovuş, evrəndə var gecə
gündüz, səndə var qara saç, **ay üz**, evrəndə var dıbsız göy, səndədə var
daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (**qavuş qovuş** :
vəsl o fəsl). (**daldıran:** qərq edən)

ay

-ay yazan yazı, belə yazı yaz, mutlu bayram, qutlu yaz.

-hər kimdiki, özünə **ay** görünət. (hər kəsə kəndininki ay kimi görünür.

kəndisininki kirli olsa da təmiz görünür.

-**yutay (yut ay)**: butay. bir ay tamam. tamam bir ay.

ayaxlanma üsyan

ayaq . - gedəndə çörək götür, gələndə **ayaq** götür

. -ilana **ayaq**, dəviyə qanat verilməz

-**əllə ayaq tez doyar**, gözlə damağ, heç doymaz (**doyar**: toxlanar.

yorular) (**damağ**: boğaz)

-**ayaq**, qorxaqa, qaçqu yaraq, alqara durqu yaraq. (ayaq, qorxaq üçün,

qaçmağa yarar, qormaza durmaq üçün yarar).

-**əl ayaq çəkilmək**: qorxmaq. xodu alınmaq. -ışığı qoxla: xodun al. onlara

hədə gəlsən qoxular.

- əl verər, ayaq izlər

-ağır yüklə **ayaq** bassan iz qoyar.

-çörək **ayaq** tutup gedir. (bahalıqdır).

-**ağır ayaq** hamilə.

-ilana **ayaq**, dəviyə qanat verilməz.

-könül hara baş ora, baş hara, **ayaq** ora, göz hara, qulaq ora.

ayaqa -dos başa, düşman **ayağa** baxar. (baş ucalığının dosd istər, ayağ qaymasın düşman.

ayaqçı **ayağçı**. dəvmçi. -onun yolunun **ayağçısı**: dəvmçisi.

ayaqı . - öküz **ayağı** olma, bizov başı ol

-**ayağı düşməz**: qaradaban.

. - heyvan **ayağı** yerdə ağzı yemdə gərək

-**ayağı ağır** qara ayaq : yümnüsüz.

-**ayağı yümsüz**: qaradaban. ağırayaq. qaraquyruq. uğursuz. -

qaradabansan, gələn kimi evimə qan saldın.

-könül gedər başı çəkər, baş gedər, **ayağı**, göz gedər, qulağı çəkər.

-**ayağı yer tutmur ki** : ayağı yerə dəgmiyibki.

-heyvanın **ayağı** yerdə ağzı yemdə gerek.

-min əl verər əl ələ, bir **ayağı** tutmağa.

ayaqın **ayağın**. - bir ayağın asıb durar, bir ayağın basıb durar, hər bazara barıb durar (tapmaca)(**tərazi**).

ayaqınta. **ayağında.** dibində. altında. - iyiliyi su **dibində** kəmiş, başında dilə.
(**dibində**: ayağında, altında) (**kəmişmək** :əkişmək. gəmişmək.
gömüşmək. quylamaq).

ayaqqab -**qara batmamaq üçün geyilən ayaqqab**: çökədə.

ayaqları **dizləri üzrə çöməlib (qapanıb), ayaqları üsdə oturmaq**: çöngəymək.
çöncəymək. çöməlmək. çömbəlmək. çöngərmək.

ayaqları -**qıçların büküb, ayaqları üsdə oturuş**: çöntəq. çöndək. çönbətmə.
çönbələtmə.

ayaqtopu futbol

ayaqyolu tuvalet

ayam ləqəb

ayazlıq balkon

ayça hilal

aydağuci **aydağuci**. açımlayıcı. aytamçı. tölümütçü. bəyanatçı. izah verici.
şərh edici. 2 şərh edici açımlayıcı.

ayı . -gün varikən **ayı** neylər, aylı gecə ulduzu.

- avçı bilir alları, **ayı bilir yolları**. (avçı bilir alların, ayda bilir yolların).

-**ayı balası**: pota.

ayi	-ayrılanı qurd yemiş, bölünəni ayi .
ayıqlanma	istifa
ayılı!	. -yoxsa artıq, düşünən yar, yarını, belə getməz, yıxılınca, ayılı! .
ayılmaq	aynımaq. oyanmaq.
ayırmaq	baldamaq (baldırmaq). bölgürmək. böldəmək.
ayırmaq	kəsib ayırmaq : kəsir etmək. çəkirmək. kəsirmək (nərsədən bir çəkir (kəsir) ayırma).
ayırt	adırt . fərq.
ayırtmaq.	-yaxcı pisi, kiçik böyüyü ayırdmaq : daraqlamaq.
ayıt qör	ayıda gör . söyləyəyər. deyər.
ayqıt	cihaz
ayla	halə
aylaq	işsiz avara
aylanar	. -illər dönər, ay aylanar, gün keçər.
aylar	. - illər aylar günlərilə yaşanır.
aylar	-illər aylar günlərilə yaşanır.
aylav	yələ. yamaf. ələki. gop. gopuç. axır. çanax. hayva. bayqa. bayqal. bayqaq. dıbsız. ıssız. bihudə
aylı	. -gün varikən ayı neylər, aylı gecə ulduzu.
aymaz	1. aydın olmamaq. mübhəm. qanmaq. 1. qafil. aymaz odur, ağ qaranı, yaxcı pisi seçmiyə, yol uzununu, gədik görə, tağar diyəkeçmiyə
aymazlıq	qafillik
ayna	gözüngü.
aynımaq	ayılmaq. oyanmaq.
ayov	fürsət. macal. - ayov vermədən. - ayov tapmaq.

ayranı	- ayranı qabarmak . acığu gəlmək. aşusu gəlmək.
ayrı	- ayrı seçgilik : ayrıcalıq. -işdən ayrı düşər, gəzən sözlər gəp bolsa. -qol bağlı yol ayrı .
ayrıca	buna əlavə olaraq.
ayrıcalıq	ayrı seçgilik.
ayrıçı	fəsat çıxaran. ara pozan. ayrılıqçı. entriqaçı. nifaq soxan.
ayrıq	müstəsna. istisna.
ayrıqlı	istisnai
ayrılan	- dən ayrılan : dən qalan. - bizdən qalan : bizdən ayrılan.
ayrılanı	- ayrılanı qurd yemiş, bölünəni ayı.
ayrılanlar	olanlar. məhrum olanlar -doğru yoxsunlar atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır. (yetməzlər :yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar) (olanlar : ayrılanlar. məhrum olanlar). (əkimdən :kültür-tərbiyətdən).
ayrılanı	-nola bir an düşünüb anlayasan, yaşamında o anındır düşünüb ayrılanı .
ayrılıq	arlan. meydan. arınlıq. . -hər ayrılıq ölümdən yaxşı, olamaz ölüm ayrılıqdan yəğ.
ayrılıqçı	təcziyə tələb
ayrılıqdan	. -hər ayrılıq ölümdən yaxşı, olamaz ölüm ayrılıqdan yəğ.
ayrılmaq	ərimək. ərişmək. ərişmək
ayrıntılı	təfərrüatlı.
ayrış	çəlişqili. keçimsiz. əzədlə.
ayruq	yantuğu - yandırdı səni, yantuğu ayruq , abac oldu: yandırdı səni mehnət həcran əcəb oldı!
ayta	ayda . - gün keçdi, kölgələndik kölgəmizdə, gün batdı, ayda yatdı , ölümlər ölkəmizdə.

aytanınq	- aydanınq diləyiz. dediyiz. duvaz. - aydanınq olsun duvan qəbul olsun.
aytat	Söylər. -dos küydürö aytat , düşman güldürö aytat . (aytat: söylər) (dost yaxdıra söylər, düşman isə, güldürür söylər). . - igid çönüb ögüd aydar yaşlıya.
aytatım	dedim. -nə aytadım nə anladın. (aytadım : dedim).
aytıb	demişlər -atalar cocuğu başdan aytıb ; boş aytmamış . (aytmamış :)
aytıcı	atıcı. sözçü. suxənrən.
aytın	aydın . - çox aydın , duru: yaltun. . - bunun nədəni suyuq (aydın. bəlli)onun nədəni quyuq (yoğun. bəllənməz).
aytın	- az aydın : kor işıq. -cibiz dolu, tiniz aydın , təniz qayın olsun. (alqış :iyi dua) (tiniz : ruhuz). (qayın : möhkəm).
aytınlıqa	. -keçən günü qapıyan, aydınlığa yol açan.
aytınlıqtır	-qışın qarı, yazın çiçəyi aydınlıqdır .
aytır	aydır . sözlü mahnı. surud. -igid çönüb ögüd aydır yaşlıya. (gənc nəsihət verir qocya) (igid dağ dərəni tanımaz, özün bilməz hardadır).
aytış	. eytiş . deşiş. diyalog. qarşılıqlı qonuşma.
aytqanım	söylədiyim. dediyim.
aytmamış	demişlər -atalar cocuğu başdan aytıb ; boş aytmamışlar .
aytmamışlar	deməişlərler -atalar cocuğu başdan aytıb ; boş aytmamışlar .
ayttıңыз	. aytdıңыз . Söylədiniz -həmmə nəyi aytdıңыз , sonğundada tapdıңыз, əllərizə gül bitsin, doğru yanıt yazdıңыз. (tapmaca yanıtı. (yanıtı : cəvab) (aytdıңыз : söylədiniz)
aytular	aydular . dedilər -gördülər yox pul cibində, aydular (dedilər) ussuzdu başsızdur dəli

az	bağa. bağa. bala. (# ana). kiçi. -ana başlıq bağa başlıq. böyük titr, kiçik titr. az . -umma dəğər az çox ola özgədən. -az qoyursun sal deyir, çox qoyursun al deyir (tapmaca)(tərazi). -çok veren maldan az veren candan sarsılmaz. -baxmaz böyüklərin sözünə, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar sözünə, arvad almaz. -bilisən ürəgim nədən alışır, az yurdunda türk uşağı fas danışır. -az aydın: kor işıq.
azacıq	-azacıq aşım, ağrımaz başım. (danqalıq dingəlik: təklik dinclik. azacıq aşım, ağrımaz başım.).
azaltmaq	əksiltmək.
azan	-orucunan neylisiz. - vallah elə azannan azana yiyirik, acandan-acana!. -bəh-bəh nə gözəl.
azançısı	. - tapınçının azançısı ol, çobanların başdağı (padşahı). tapınçının azançısı ol, çobanların başdağı (padşahı). (tapınçının: namaz qılanın).
azar	-azar azar: yavaşca. ağırca. ağırındal. tədricən. - ağırındal bar: ağır, ihtiyatlıca gitmək. -yolsuz azar, elsiz batar (uzaq olsun yol olsun, yaman olsun, el olsun). -mən biləli (azər dili) yox, azər düdüyü, azər zırnası var.
azqəlləm	azgəlləm . nazgəlləm.
azı	- ən azı : kəmazı. ən azı. həddəqəlli.
azıqı	-börü azıqı yoldon. (qurdun çörəyi yoldan. qurdu bacaqları bəslər).
azın	azraq. -azın danış, çoxun dinlə. . - hər azın bir çoxu var

. -**azına** dözməyən çoxuna çatmaz.

azınlıq əqəlliyət

azığtan kövüş: yeyəcək yapılan qab.

azız -çoxuz bol olsun, **azız** çox olsun. (alqış).

azmaq 1. cılınmaq. calanmaq. özündən çıxmaq. caymaq. **1.** çönmək. -altına, , dəmir **azmaz**, ölümlər diril verməz, yaşlılar gəncə dönməz, çoğan dönüb, evlər yıxar demişlər.

azmaz . -. altına, dəmir **azmaz**, ölümlər diril verməz, yaşlılar gənclənməz, çoğan dönüb, evlər yıxar demişlər.

azmış - elin danmış, **yolun azmış** demişlər.

azmışlar -köçdən qalan, **azmışlar**.

aznaşmaq yerindən çıxmaq. özünü itirmək. **aznaşmaq**.

aznaşmaq özünü itirmək. yerindən çıxmaq.

azta -çox hara, **azda ora**.

aztan . - hər çox **azdan** olur

aztan -köpü gözlə **azdan** qalma.

aztırıb -heydər baba şeytan məni yaman yolda **azdırıb**, öz əlimlə öz gorumu qazdırıb. (el ağzı).

aztırmaq **azdırmaq**. sapdırmaq. yozdurmaq.

azı -**azı** yoldu , çoxu çordu.

bac alman. vergi. xirac.

bacaq -əğri bacaq bağa əğrisini görəməmiş, ilana əğri büyrü deyərmiş (**bağa: qurbağa**).

bacaq səğə. -yonca **bacaqları**. -güllərin **bacaqdan** qırıb aldılar.

bacaqlar -börü azığı yoldon. (qurdun çörəyi yoldan. qurdu **bacaqları** bəslər).

bacara	-qazanmağın bacaran , itirməyin öyrəşər.
bacarar	. -elçi bacarsa el bacarar . (elçi güdsə el bacarar). (elçi elin gözüdür).
bacarar	. -elçi bacarsa el bacarar. (elçi güdsə el bacarar). (elçi elin gözüdür).
bacarığını.	bacarığını. tavın. gücünü. -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkçə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın : dövründə. fəslində) . (tavın : gücünü. bacarığını)
bacarıqlı	. - inanmayıncaki bacarıqlı bir türksən, elə öyrətildiyini yaparsan, bildiyivi yok!.
bacarıqlı	onğ.
bacarmaq	-inanmaqla bacarmaq , biri keçir içində, biri olur dışında.
bacarmaqla	- inanmaqlar yaranmaz, bacarmaqla güc gerek
bacarmalıyıq	-olası ilə çalıb bacarmalıyıq (olası ilə: əlimiz çatasıyla).
bacarmıyanı	. - yaşam öz sözün boğaza soxur, utmaq bacarmıyanı, yerində boğur. (yaşamın özgül qaydaları, gerekləri var, ərəğlu, onları saymasa (işə tutmasa), o yasalar altda əzilir).
bacarsa	. -elçi bacarsa el bacarar. (elçi güdsə el bacarar). (elçi elin gözüdür).
bacısın	- müslüman türk, dinin dəyişmiş bacısın satar , qardaşın atar.
bahana	1. inandırıcı olmayan sürgü, üzgü, üzr. uydurma. qulp. qılp. 1. qaçalqa. -darıxmağın nədəni içində yatır, tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəyişməsən için bu dərđ sürəcək, qalan sököllərə buda nədən olacaq. (sököllərə : kəsəlliklərə. naxoşluqlara).
Bahrudin Bahram Bahayy.	
baxın bir	. qarayın bir.
6baxma adam oğlunun uyruğuna, tanıyanmazsın, basmadıqca quyruğuna. (- uyruğuna:uyqalığına. mədəniliyinə)	
baxşa	mürşüd.

baq	bağ. çevreli yer < metatez > qab=qapalı, çevreli yer. . - düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır. . -gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çağın heç danışma. (danışanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımisən heç danışma)
baq	-qaravsız, bağ olmaz, qarsız dağ. (qaravsız : baxıcısız. gönətsiz).
baqa	bağa. 1. qurbağa. -əğri bacaq bağa əğrisini görəməmiş, ilana əğri büyrü deyərmiş (bağa: qurbağa)1. balğa. bala. (# ana) az. kiçi. -bala bala: az az. parça parça. -bağa dəğin: ən azından. 1. < metatez > qaba -ana başlıq bağa başlıq. böyük titr, kiçik titr. -bağa dəğin: ən azından. - bağa dəğin: ən azından. həddəqəl. - uysuz çıxsa dağa, uylu qaçar bağa (uysuz: həyasız) (uylu: həyalı).
baqanın	- bağanın özü çöldəsə, qözü göldə.
baqanta	. - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır, xoca deyir : vallah elə məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür
baqar	-baxmaz böyükklərin sözüne, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar sözüne, arvad almaz. -dos başa, düşman ayağa baxar. (baş ucalığın dosd istər, ayağ qaymasın düşman.
baqartım	-özlərin gözün taxaydım öz gözümə, özlərin göziylə baxardım öz üzümə, öz manlarıma özüm düşman olaydım, onda mən mən olaydım.
baqcalar	- baxcalar barı, heyvalar narı, hamı dinsədə, dinmə sən barı.
baqça	- kiçik sevgilər bağça gülü
baqıb	baxıb yetişib. bərrəsi edib. yoxluyub -yoxluyub toxlamaq: baxıb onaylamaq təyid etmək.
baxıcısız	baxıcısız. qaravsız. gönətsiz. -qaravsız, bağ olmaz, qarsız dağ.

(**qaravsız**: baxıcısız. gönətsiz).

baqılmaz -göz olmasa **baxılmaz**, səs olmasa asılmaz. (tapmaca) (**saat. qulaq**).

baqır **bağır** ciqər.

-igid igidə **baxır**, durudan duruya axır.

baqıram -axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə **baxıram**, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

baqıran -qoşarkən dos dos **bağıran**, düşərkən yox yoxa düşər.

baqırar **bağırar**. -kal kişi **bildiyin bağırar**. (yava it gündüzün hürər).

baqırır -içim çağırır, özüm **bağırır**, kəndivi tutun, dışını biraq.

baqırsan **baxırsan**. -qorxun yoxsa pişikdən,nə **baxırsan** deşikdən?.

baqırtan -**bağırdan taymaq**: ciqərdən taymaq. -**bağır yoxatmaq**: ciqər yoxatmaq.

tindən, ruhdan düşmək. -ol **bağırından** (ciqərinən) taybaytmaq : o

bağırın yoxatpayt : o, ruhdan düşmür. cəsaretini itirmir.

baqırtı -oğru elə **bağırdı**, doğrunun bağı yarıldı.

baqış **bağış**. bayqu. bedava. boşuna. havayı. müfdə

-**yoğuş bağış**: lütf o iltifat. lütf o mərhəmət.

baqışla **bağışla!**. keçir!. əfv ed!. -yazıqdır **keçir**.

baqışlayan **bağışlayan**. yarçal .

baqlacın -yükə, bağlacın birgə çəkisi:kürdə. kürüt. xam. tar.

baqlamaq -inanmaq, qolun **baqlamaq**, boyun əgmək.

baqlanqaz **bağlanqaz**. paxlan. flaminqo

baqlanmaq **bağlanmaq**. danqarmaq. danqaqmaq. danqanmaq. ləngər salmaq.

baqlayın **bağlayın**. - köçmək yaxınlaşır doslar, **dəngi bağlayın**, pozulmadan yollar.

baqlı . -kimin dili nəyə **bağlı** biləməm, məndəki dil könə **bağlı** biləgəm.

. -ilqarı pozuq evrənə **bağlı**

-qol **bağlı** yol ayrı.

baqlıq	bağlıq. bağlı. - bizdə bir kölügə ışığa bağlıq , ölürsə ışıq, öldürdə varlıq.
baqma	. - sanına baxma , qanına bax . (kaçına baxma , içinə bax). -baxma buzun sətliyinə, oda axar sudan olmuş. - baxma adam oğlunun uyruguna (-uyruguna: üzü yolalıq. uyqarlığına. mədəniliyinə), tanıyanmazsın, basmadıqca quyruguna.
baqmalı	baxmalı. göreceli.
baqmaz	- baxmaz böyüklərin sözünə, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar sözünə, arvad almaz.
baqnaz	bağnaz. fanatik
baqnazlıq	bağnazlıq. fanatiz
baqrı	-dağ ösüyü, bağrı soyuq. (dağda ösənin bağrı soyuq). (ösüyü : bitənin). (ösük : bitgi). -dağ ösüyü, bağrı soyuq. (dağda ösənin bağrı soyuq). (ösüyü : bitənin). (ösük : bitgi). -oğru elə bağırı, doğrunun bağrı yarıldı. -kor kora kor deməsə bağrı çatlayar.
baqt	baxt ülkə. ülkə. - baxt qorucusu : qaraçuxa. - baxtı yatmış. qaraçuxası yatmış: çulxası dönmüş. - baxtı yatmış: baxt qorucusu: qaraçuxa. - qaraçuxası yatmış: çulxası dönmüş.
baqta	bağda. - bağda gülün bülbülü , ev bəyinin sünbülü.
baqталı	bağdalı. bəfali. -oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (bağdalı : bəfali) (qıyın : dar).
baqtı	-özü duzlu , baxdı buzlu. (baxdı yatıq, qaşı çatıq). - baxdı gülsün: uğru gülsün. (yarqış sözü).

-**baxtı ucalsın**: uğru ucalsın. (yarqış sözü).

uğru. -yaşı uzasun, **uğru uzsun** (uşağın olum günü).

baqtını -**baxtın vermək**: uğrun vermək - tarı baxtını versin (uğrun versin) (qıza yarqış sözü).

baqtlı **baxtın**. ülkəli. ülkəçi. nəsibli. qismətli.

bal **balqa**. **balqa** (< **bal**. **böl**). 1. bölüm. qismət. -üç **ballı** oyun. -yedi **ballı**

bir bütün. -on bal: on qismət. 1. öğün. kərə. -iki **balım** gəldim.

-**arı görməz bal olmaz, nazdan əksik yar olmaz. yay görməmiş nar olmaz.**

. -hər çiçəkdən bal alınmaz.

bala **balğa**. bağa. (# **ana**) az. kiçi. -**ana** başlıq **bağa** başlıq. böyük titr, kiçik titr.

-götü üsdə **bala** düşmək. (nal arırdı at tapdı).

- durmuşu **bala batsın**. (yarqış sözü).

balabanta -**balabanda qandırmaq**: lal dili ima işarəilə söz qandırmaq.

balaca . -bir **balaca** odu var, göz korladan dumanı.

balası -mən türkoğlu olub söz yazaram türk dilində, türkün **balası** türk ola evrəndə gözəldir.

-**ayı balası**: pota.

balaya -ağlamayan **balaya** əmzik yox.

balı -nə **balı** nə qaymağı, neylim belə yaylağı.

balıq . - dənizdə üzər **balıq** tək süzər.

. - iç yarası sarılmaz, göldə **balıq** satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)

-iç yarası sarılmaz, göldə **balıq** satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yoxdur).

balıqa **balığa**. - **su görür balığa**, pişik görür, sıçana (çönür).

. -qarmaqın **at balığa**, yer qazılar altına.

balına. . -keçənləri şişlənibən yadına, olan günün ağu qatar **balına**.

balınca -başını qoy **balınca**, şad yaşa qocalınca.

balqa **bağa**. **bağa**. **bala**. (# **ana**) az. kiçi. -**bala bala**: az az. parça parça.

-ana başlıq **bağa** başlıq. böyük titr, **kiçik** titr.

-**bağa dəgin**: ən azından.

ballı . - iki gün var **ballı** olur erkəyə, birincisi evlənən gün, ikincisi basdıran.

balta -**balta** dəgməmiş ağac olamaz (**ağac** : odun. orman). (sıxıntısız, inciksiz iş, kimsə yoxdur).

baltaq (balıq kimi) (< **balıq**). **baldır**. 1. dizlə topuq arası. 1. (qılınc, çəkiş. piçağ) sap. tutacaq. dəsdə.

baltalı -**baltalı** odunsuz qalmaz.

baltamaq **baldamaq** (**baldırmaq**). bölgürmək. böldəmək. ayırmaq

baltasına . - düşman **baltasına** sap olma

baltır -**baldır** bit başada çıxar. (baldırdaki bit başada çıxar).

baltırmaq **baldırmaq**. qıçın baldırıyla çılpmaq.

ban -**ban almaq**: əzan vermək.

banalan əzan verən. əzançı.

bar . - düşünmədən **bar** əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.

barama - **barama böcəyi**: **tırtıl böcəyi**. qıvır. qıfır.

barantay	çəkdəş.
barasın	bıravo.
barça	tamamıyla. bütün. həpsi. həp.
barçaqa	barçağa. mənzilə. -gələn keçər, qonan köçər, yürü səndə bir barçağa varırsın.
barçalı	imumi.
barçalıq	imumiyyət.
barçalıqla	imumiyyətlə.
barı	1. ürünü. hasılı. -baxcalar barı , heyvalar narı, hamı dinsədə, dinmə sən barı. 1. artıq. -baxcalar barı, heyvalar narı, hamı dinsədə, dinmə sən barı.
barıqtamaq	sayqarmaq. saymaq. hörmət edmək.
barıqtasan	sayqarsan. hörmət edərsən.
barınmaq	barınmağa: dincəlməyə -qönlüm dolu eşqilə, nisgillərim barınmağa yer tapmaz.
barış	. - kəndinlə barış , dosdunla yarış. -kəndinlə barış , dosdunla yarış.
barışar	-böylə gəlmiş böylədə gedərmiş acun, gün barışar gün küsər.
barışta	(qayırışmaqla: birbirin itməklə). -qayırışmaqla, barışda yaşamaq olmaz. (qayırışmaqla: birbirin itməklə).
barqaca	: (həmməşə) oylanıb yaşa, çəkdiyin əmək gedməsin boşa. (oraz).
barlıq	tamam. hamı. –işlərim gecikmiş. –parası tükənmişidi. –vermə, bir az saxla.
barmaq	- ikinci barmağın ucun, baş barmağa ilişdirərək vurulan vurqu:çirtmə vurmaq: çirtmə vurmaq.
bars	-çaqqal becət bars olmaz (bars : pələng).

bartın	zirsaxt.
basan	-bir anlıq hirsın basan , yüz il dincin yatar.
basarmış	-arzu yolların basarmış kol.
basatı	icbari. məcburi.
basıb	- bir ayağın asıb durar, bir ayağın basıb durar, hər bazara barıb durar (tapmaca)(tərazi).
basıla	-yazı yoxdur yazıla, ölü yoxdur basıla , qazma alıb kəndi yolun qazgilən.
basılar	- yaman asılar, yavaş basılar .
basılmaq	qoymaq. bərtərəf olmaq. -susunım basılmadı : yanqım qoymadı. -ağrısı basıldı : ağrısı qoydu.
basım	icbar. təzyiq.
basın qıl	- basın qıl : hüjmə keç (basın qıl: hüjmə keç). -keçmişlərim boğulmuş, yarınlarım doğmamış, bu gün əldə basın qıl .
basına	. - oğru asılınca, doğru basınca , çox iş olar.
basınc.	fişar.
basqın	dominant
basqıta	basqıda . quylaqda. göməçdə. -basqıdaki altından, asqıdaki salxım yeğ. (basqıda : quylaqda).
basmaq	qələbə çalmaq. -qıcığın basmaq : hirsın yenmək. -bir anlıq hirsın basan, yüz il dincin yatar. 1. şikəst vermək. -kim kimi basdı .
basmatıqca	-baxma adam oğlunun uyruğuna (-uyruğuna: üzü yolalıq. uyqarlığına. mədəniliyinə), tanıyanmazsın, basmadıqca quyuğuna.
basmış	-evi basmış toratan küldə qalanmış ocağa. -ocaq çökmüş, odu sönmüş, külü savmış. nərsə gözlər kimi qalmış, yolların kol.
bassan	-ağır yüklə ayaq bassan iz qoyar.

bastalamaq	məcbur etmək.
bastanaq	məcburiyyət. icbar.
bastanmaq	məcbur olmaq.
bastı	basdı . icbar. - ağ sular çöndü qara suya, basdı veyranı .
bastıran	-iki gün var ballı olur erkəyə, birincisi arvadını alan gün, ikincisi basdıran .
bastıran.	. - iki gün var ballı olur erkəyə, birincisi evlənən gün, ikincisi basdıran .
baş	1. qafa. -artıq var baş yarmaz. (çox var qafa yarmaz, qırmaz). (artıq mal göz çıxarmaz). 1. başçı. iş aparan. işbaşçı. - dişə aş, işə baş gərək. - adız tanış ürəkdə, anırsamır baş məndə. (anırsamır: yadına gətirmir). - ikinci barmağın ucun, baş barmağa ilişdirərək vurulan vurqu:çirtmə vurmaq: çirtmə vurmaq. -könül can evində yurt salmış, baş orta yolda qalmış. (baş : ağıl). . - əl əldən ötgündür, baş başdan üstün. . - gəpsiz ağız baş saxlar, uzun dilin baş qaqlar. (qaqlar: döğdürər) . - kişini pulla baş saxlar, ölkəni bolluqla yol. -könül alçaqlığı, baş ucaldar!. (alçaqlığı könül : firutənliyi) . - gəpsiz ağız baş saxlar, uzun dilin baş qaqlar. (qaqlar: döğdürər) . -könül yolun baş bilməz. -oy baş: fikir xiyal. -oy başın aratıb, baş atıb yatıb. (oy başın aratıb: fikir xiyalın təmizləyib, dincəldib). -qaqbaş: təxdə baş. quruqafa. -xəznəsi boş baş dolu, aclar yeyər tox olur. -can sağlığı, baş uyarlıq olsun (alqış). -danışan dil, baş itirir.

-ağrıyan **baş**, qocalmaz (tez ölmüş).

-harda aş orda **baş**.

-könül gedər başı çəkər, **baş** gedər, ayağı, göz gedər, qulağı çəkər.

-könül hara **baş** ora, **baş** hara, ayaq ora, göz hara, qulaq ora.

-qanmamazlıq böyük suç, bilgəlikdur **baş** ərđəm.

-ürək durur, **baş** unudur.

-dillənən dil olur, suçlanan **baş**.

-gəpləyən dil, baş aparır. (**gəpləyən**: danışan).

-göz görüncə, qulağ inanınca, **baş** dönər.

-yalan duymaz qulaq yox, olmasa ki, kar ola, yalan deməz, dil olmaz,

olmasa ki, lal ola, aldatmağan **baş** olmaz, olmasa ki, gay ola,.

baş

sərimək.

-xoşa gələn içrildi, **baş** gələn keçrildi.

-**başqa çıxar** : **başqa çıxar**: sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır.

-**baş** gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı.

-**baş** gələni: yazası. -ölənin **payı** gömmək. (ölənin yazası gömməkdir).

-bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təkə yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin, türklük ilə vur **baş**.

-iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz,. -dos **baş**, düşman ayağa baxar. (baş ucalığının dosd istər, ayağ qaymasın düşman.

- iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, **baş** gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun

saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)

- gününü yaşa, yaşı vur **baş**a

. -günü yaşa, yaşı vur **baş**a

-könlə yatan, **baş**a **çatar** (ürək tapanı, baş köklər) (ürək xoşlasa, ağıl köklər (dəlil tapar, müstədəll edər.) (könlü sevən göyçək oli).

-**boya baş**a **çatsın** (uşağa yarqış sözü).

başanq -özəktaşınğ olmasa, qılma **başanğ** düşmmanı. (**özəktaşınğ**: yaxın qohumun).

başarcaqsız usuz. (ussuz). səfeh.

başarı görün. -sizin **göreniz** nə. -əlinə varsa **gören**.

başarmaq galip gəlmək.

başarmaq pişirünmək. kəmalə ərmək. öyrənmək.

başata hər us bir başındı, hər **başada** yerləşməz. (**us**: ağıl)

başata -baltır biti **başada** çıxar. (baldırdaki bit başada çıxar).

başbayan first lady

başçı baş. iş aparan. işbaşçı. - dişə aş, **işə baş gərək**.

-**işbaşçı**: qılavar.

başı . - öküz ayağı olma, bizov **başı ol**

başı . -aşlıq atı yürüdər, yalan **başı** çürüdər. (**aşlıq**: yem).

başı -durmadan dik tut başın, çox olar döğən, alt olan **başı**.

-çoxlarının götü gorda, **başı** göydə olur!.

-könlü gedər **başı** çəkər, baş gedər, ayağı, göz gedər, qulağı çəkər.

-qorxmuş qoç **başı** qoş (cüt) görünər.

. -inanc beyni kehətir, işi gecətir, **başı** gicətir, huşu koratır.

. -kişi içrə birin **başı** ağrısı, bodun içrə tamam başlar ağrımaz.

-**başı qutlu**, sonu kütlü: başlanqıcı iyi, sonu kötü.

- **öykü dolu başı var**, yağü qıran daşı var.

. -kişi içrə birin **başı** ağrısı, bodun içrə tamam başlar ağrımaz.

-**gecə başı**: axşam.

başilə

. -kişilik varlığı **başilə** könül.

başım

-**azacıq aşım, ağrımaz başım**. (danqalıq dingəlik: təklik dinclik. azacıq aşım, ağrımaz başım.).

-özümdükü deqəndə öküz qara güçüm var, özgesindən deqəndə **başım** aş a işimvar.

başın

. - için yansın **başın** dönsün. (qarqış)

- öz əlin öz daşın, **ağrımaz başın**.

-köpçülüqə gəngəngəşib, kəndi başın unutma. (çoxlugunan danışib məsləhədləşib öz sözüvü unutma)

-qoyma **başın** geccəyə, qoy başıvı gəlcəyə.

-durmada dik tut **başın**, çox olar döğən, alt olan başı.

-için yansın **başın** dönsün. (qarqış).

-kola soxmuş tülkü **başın**, gizləndiyin sanmış. (tülkü başını kola (tikanlıq) soxanda, elə bilir onu heç kim görmür.

-**başın çalmaq**: başın yemək qafasın qapmaq beynin (muxun) yemək.

moxeş ra zədən.

-qorxu **başın** qadası. qorxu başın qadası (qorxulu baş sağ oli.).

-**başın** keçməz yerə , burun soxma.

başına

-**başına vura vura**, ürəyin qıra qıra

-dağ **başına** qış, ər başına iş gəlir.

başında

başında. (alqış) iş başında -işin ilərik. -**yanıt**. -yaşın uzun. -iş.

-iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş **başında** ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yokdur).

-aşında yedi, başında. - iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (**dibində**: ayağında, altında) (**kəmişmək** :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq).

. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş **başında** ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)

. -kimsə bilməz nə iş vardır **başında**.

. -kimsə bilməz nə iş vardır **başında**.

-acından qarnı gurlar, **başında nələr oylar**. (**oylar**: düşünər).

-çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər, (dağ **başında** quyarsın dam yelə gedər).

başintan **qapalı başından**: din qulluqçusu. -qapalı **başından** açıq əllik güdülməz.

-ağac kökündən, ölkə **başından** çürür.

-kötünü qırsan kökündən, iyini əksən **başından**.

-kor gözündən, keçəl **başından** sevinim.

başintan -**yaşından**, **başından** böyük (danışmaq).

başıntı hər us bir **başındı**, hər başada yerləşməz. (**us**: ağıl)

başıpozuq dərənəksiz.

başırı	- başırı qoy balınca, şad yaşa qocalınca.
başqa	say -gəlib gedər hər ildə, hər dördüdə say qılıqda (tapmaca). (ilin dörd carını (fəsli). (gəlib keçən, dəgib keçən, dəlib keçən dərclər yox olsun. -başqa çıxar : başqa çıxar: sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır. -gahdan keçirik, gahdan keçinirik. keçiriş başqa, keçiniş başqa. -gahdan keçirik, gahdan keçinirik. keçiriş başqa, keçiniş başqa.
başqaqırlar	-sevməklə vurulmaq iki başqadırlar , sevmək ısınmaqdır vurulmaq dəli olmaq.
başqalara	- gözlər özünə, qulaq başqalara inanar .
başqan	- asbaşqan : ikinci başlıq (müdür).
başqası	-dən tökəni biz, dartan özgəsi, yeyən başqası. -dən tökəni biz, dartan özgəsi, yeyən başqası.
başqasına	. - kəndindən başqasına güvəniş utuzmaqdır. -kəndindən başqasına güvəniş utuzmaqdır. -özünə umac oğarmır, başqasına rıftə kəsir. -öz gözündə dirəyi görənmir, başqasında tük axtarır.
baş-qöz olmaq	qöz-qulaq olmaq.
başla	. - . daşa söykən, başla ögərən . -kişi əglinlə (geyimlə) qarşılanır, başla yola salınır . - geyini daşla, yenini başla. (əskini tulla, yenini başla) . -başla günün gülüşlə, . - geyini daşla, yenini başla(geyini: daldakın. savulmuşu)
başlamaq	tutunmaq. (# bitinmək). - tutun!: başla!. - tutunmadan: başlamadan. - tutunun: başlayın. - tutunan gedmiş, tutunmayan batmış. : başlayan gedmiş. başlamayan batmış. -tutunması bitinməsi bir oldu.
başlanqıc	. -həp sonları başlanqıc .

başlar	. -kişi içrə birin başı ağrısı, bodun içrə tamam başlar ağrımaz.
başlı	başlı ağıllı. düşünən. -başlı kişi alın yazın dəyişər. - başlı ara , söz dinlə, dıbsız bulsan, söy dinlə! (söy : söyüş).
başlıq	titr. - ikinci başlıq : asbaşqan (müdür).
başlılar	ağıllılar. -uslu ağıllılar sevməyi sevr, axmaq kütbeyinlər vurulmağı.
başmaq	. - kişi papağın güdsə, başmaq tapılar.
başmaqların	- başmaqların geyər, yerişin gedəmər.
başna	-çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri. (pişləri : oyunları. buruqları).
başsız	-çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər).
başsıztur	. -gördülər yox pul cibində, aydular (dedilər) ussuzdu başsızdur dəli
başta	. - ilkin başda , əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi. -söz ağızda, oy başda , iş əldə. (oy : düşüncə. fikir).
baştaqi	başdağı >padşahi - tapınçının azançısı ol, çobanların başdağı . (tapınçının : namaz qılanın).
baştaqi	başdaki. 1. aldaqki. qabaqki. 1. baştınğı. ilkin. birinci. 1. başdan. usdan. ağıldan. - könlə uyan başdan qalar. (könlə : həvəs). . -atalar cocuğu başdan aytıb; boş aytmamış. (aytmamış : demişlər). - əl əldən ötgündür, baş başdan üstün. . - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütün yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən

heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)

. --güc aşdan oğlan **başdan**. (güc yeməklə, əktiş (tərbiyə vermə) başdan, ilkindən).

-**başdan eləmə**: burcutmaq. incə burxutmaq.

-iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütün yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanıılmaz, iş başında ağrı **başdan** savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yoxdur).

-ilk **başdan** görünməz, nə olduğu bilinməz, yaşın ötər görsədər, bırxmış iz silinməz.

-neyləmək çarə nədir yazdı yazan ön **başdan(ağı)**.

baştan. usdan. ağıldan. -könlə uyan başdan qalar. (**könlə**: həvəs)(**usdan**: başdan. ağıldan)

baştınqı **baştınğı**. baştaki. ilkin. birinci.

baştır . - harada aşdır , orada **başdır**

başüstə **başüsdə**. **baş üsdə**. (yantı: -başız dursun gül üsdə).

batacaqdır - iysiz qalan ölkəm batacaqdır, sən iysəli bil batmayaqdır. (**iy:is:yiye**).

batan . **bayan**. - gül kimi görünüb, tikən kimi **batan**, dos kimi görünüb, yılan kimi soxan.

batar -yolsuz azar, elsiz **batar** (uzaq olsun yol olsun, yaman olsun, el olsun).

batası -gedir günəş **batası**, böyür alçaq kölgəsi.
-kötü yoldaşın **batası**, yanıqlığın qalası.

batbay **batmay**. 1. möhkəm. sabit. rasix. sift. ustubar. pabərca. 1. fovrən. iti. səri. yeyin. çabıq. çağan. 1. camid. batıq. mundar. kəsif. -
bulayus: **bulay su**. -**bulay** kişi 1. fasid. pozuq. 1. namussuz. 1. sorulu. pıroblemli. məsələli. 1. bələşgən. yapışqan. sulu. -bu **bulay** sorudur. 1. bulğaylı. qailəli. aşıftə. 1. poxlu. 1. bələli. katastıroflu. -

	ağır bulay üz vermiş. 1. vəhşətli.
batıbtır	. -gün batıbdır gecə yaymış qanadın.
batır	çökür. dərinləşir. -ucalırsa dağ, çökür dərələr.
batırlıq	qəhrəmanlıq.
batırmaq	-qanına dişin batırmaq.
batmaq	baymaq . -gün baymışdı . . -işte kitosların işi bu, tikən kimi gülə batmaq , yılan kimi dosdu soxmaq. -işte kitosların işi bu, tikən kimi gülü saşmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.
batmama	-suya batmama üçün, boğulmamaq üçün geyilən yelli geyim: çökədə.
batmamaq	-qara batmamaq üçün geyilən ayaqqab : çökədə.
batmay	batbay . 1. möhkəm. sabit. rasix. sift. ustubar. pabərca. 1. fovrən. iti. səri. yeyin. çabıq. çağan. 2. camid.
batmaya	sürə qala. -dünya nəyimə, sürə mən gedəli o qalalı, olan məndə, ölən mən.
batmayaqdır	- iysiz qalan ölkəm batacaqdır, sən iysəli bil batmayaqdır. (iy:is:yiye).
batmış	-genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış. -tutunan gedmiş, tutunmayan batmış. (başlayan gedmiş. başlamayan batmış) (tutunan : müsəməm)
batsın	- durmuşu bala batsın . (yarqış sözü).
battı	batdı . - gün keçdi, kölgələndik kölgəmizdə, gün batdı , ayda yatdı, ölümlər ölkəmizdə.
batu	bat . (qat. tat. dat. pat.)(bət. qət. kət.)(kötü)(qutu. tutu. tap. dab. tət. dip. düp. çip. çap.)bəkit. bərk. pek. kip. qat. qatı. istirikt. çınğ. çığın. smic. sıxıc. gərgin. dar.
batur	(yerə batıb düz duran). çadır dirəyi. əmud. sutun.
baya	öncəki.

bayaqı	bayağı. addı,. qolay. -adlı kişi adından qorxduqca , bayağı kişi tanrıdan qorxmaz.
bayaqılaşmaq	bayağılaşmaq. bayqurmaq
bayan	bañan. - günbayan: günbatan.
bayar	bəyni. bəyin. bəygin. neşə. şadlıq. mutluq. həzz. məmnun. şad.
bayarlatmaq	bayarşatmaq dəğərlətmək. bəyənitmək.
bayarşatmaq	bayarlatmaq. dəğərlətmək. bəyənitmək.
bayat	kerti.
bayatın	öncə. əvvəl. aldın.
bayatın	bastani. - bayatın işləri.
bayı	- baylar bayı bayman. bəymən. bəylər bəyi.
bayqal	baykal. axmaq. bayağı beyinli.
bayqan	bayğan. hakim.ərbab.
bayqu	1. bağış. bedava. boşuna. havayı. müfdə. 1. boşuna. -bayqu yürqüncə, bayqu işlə. (bayqu: boşuna). (boşuna gəzincə, boşuna çalış).
bayqurmaq	bayağılaşmaq.
bayqurur	bayağılaşır. -bilik tükənməyən bayluqdur, sınañmasa bayqurur. (bayqurmaq: bayağılaşmaq).
baylar	- baylar bayı bayman. bəymən. bəylər bəyi.
bayluq	mədən. sərvət.
bayluqdur	-bilik tükənməyən bayluqdur, sınañmasa bayqurur.
baymaq	bañmaq. -gün baymışdı.
bayman	bəymən. baylar bayı. bəylər bəyi.
bayraq	. - ağsa qizil bayraq, doğar qara topraq(ağsa: ucalsa) -bayraqları, bayraq yapan, üstündəki qandır.

bayraqları	- bayraqları , bayraq yapan, üstündəki qandır.
bayram	. -bayram günü aşə nə. savaş günü daşa nə. - bayram aşınan , savaş daşınan. . - bayram günü aşə nə, savaş günü daşa nə. - el bayramı: il bayramı . novruz.
bayrıq	bayrıq . kef. ləzzət.
bayrın	. kef içində. kefli.
bayrınmaq	kef aparmaq. ləzzət almaq. toy busat qurmaq.
bazara	- bir ayağın asıb durar, bir ayağın basıb durar, hər bazara barıb durar (tapmaca)(tərazi).
becət	-çaqqal becət bars olmaz (bars : pələng).
beqar	bekar . açıq. boş. subay. əşsiz. - açıqlar : subaylar. işsizlər. bekarlar. - açıqda qalmaq, yaşamaq : subaylıq keçirmək. - açıq tutuq : evli evsiz.
beqarlar	bekarlar açıqlar. subaylar. işsizlər.
bel	. -. bel külük bizdən , tər töküb işləmək sizdən. - belin çiğni, ayaq basan bölümü : təpgic.
belə	. -yoxsa artıq, düşünən yar, yarını, belə getməz, yıxılınca, ayılı! -çox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz tək bir dal ola yardım. -görməz, dəvəni belə görməz.
belin	(bel kimi). yayın (yay kimi). çıxırlı çuxurlu (kopuq kovuq, qazıq qozuq) olan. - belin yazı.
belinən	. - topraq belinən , kişi bilinən. (topraq belnən, kişi bilnən). (topraq belinən işlənir, kişi bilinən). (toprağa bel gərək, kişiye bil gərək). (toprağa bel gərəkir, kişiye bil).
belini	-illər sınağı bükmüş belini .
beni	-doğru olsam ok gibi, yabana atarlar beni,eğri olsam yay gibi,elde tutarlar

beni.

berilə soqula dəbərcələnə dəbərcələnə. sağa sola sallanaraq. -əsrik **berilə soğula** yola çıxdı.
-yuxulu yuxulu, **berilə soğula** eşiye çıxdı.

berq - gödek ve olduqça berk ot: kirtil

beşiq -ev **beşik**: ev yeşik (yük. var. devlät). ev eşik. ev oturaq. ev otaq. ev yataq.

beşıqtə . -biri **beşikdə**, biri yeşikdə, biri qucaqda, biri bucaqda. (bilməcə). (uşaq).

betava **bedava**. bayqu. bağış. boşuna. havayı. müfdə

betcan hudut.

betinə üzünə.

betintə **betində**. üzündə. - əkməyi su túbünqə (dibinə) daşla, su betində
(üzündə) gözlə (izlə). (**daşla**: at)

beyin -**beyni puç**: uçuq.

-göt istir **beyin** işləsin.

beyni . -inanc **beyni** kehətir, işi gecətir, başı gicətir, huşu koratır.

beynin -**beynin (muxun) yemək**: qafasın qapmaq. başın çalmaq başın yemək.
moxeş ra zədən.

bezarıtmaq canqıtmaq cana doydurmaq.

bezarıtmaq canqıtmaq. cana doydurmaq. cana yığmaq.

beziqmək **beziqmək**. büzükmək. yığılmaq. darıxmaq.

bəfasıza dönük. ilqarsıza. -**ilqarsıza** sən ilqarın olmasın. (**ilqarsıza**: dönük).

bəqənc **bəğənc**. tərcih. (fəzilət. rüchan. fizuni). -olsun ki siz bunu bəğənirsiniz (sevirsiz), ama
mən üçün **bəğənc** deyil. (bəğənci yoxdur).

bəqənər **bəğənər**. - **əl bəğənər**, göz dirənər. (dirənər: bəğənəkdən çəkinər).

bəqənİLə **bəğənİLə**. öncəlikli. tərcihən. mürəccəhən.

bəqənİLən **bəğənİLən**. uyğun. münasib.

bəqənmək **bəğənmək**. öncələmək. tərcih etmək.

bəqənmez	bəğənmez. -ulu ağac, boş toprağı, ulu amac, boş ürəyi bəğənmez. (boş urək: ölü ürək). (ulu ağac, uca ağac, dayanmağa bərk topraq arar, böyük sevinc, istəklər, tovuc (odlu), coşqun ürəklərdə yurd salar).
bəqişmək	bəkişmək. - çəkiş bəkişmək: dartılıb, oğulub yoğrulmaq.
bəqit	. bəkit. qaymaq. maya. acıdan. - suyun qaymağı buz, şorun qaymağı duz.
bəqləmə	-özün olmaq istəyirsənsə, sevlmək bəkləmə!.
bəqləməz	bəkləməz. -küçə iti, qapı bəkləməz (güdməz). (küçə iti: çarşı iti- sokaq iti)
bəqləməztən	. -görsələr yoxdu cibişdanda pulun, bəkləməzdən açığa tutda yolun
bəqlənməz	qanmaztan uqur bəqlənməz (qanmaz qöztən daş yarılmış).
bəqləş	. bəkləş. güdüş. intizar. - güdüş qoğuş: intizar salonu.
bəqlətim	- bəklədim özləməvi özləməmə əklədim. - bəklədim nisgilivi nisgilimə əklədim.
bəqt	bəxt -bəxti çönmüş: çulxası dönmüş. - bəxtin çevirmək: çulxasın çevirmək.
bəlası	qadası. -qazanın qarası, yamanın qadası yoğar.
bələq	bələk. bülək. hidyə.
bələr.	yoğar. yoluğar. -qazanın qarası, yamanın qadası yoğar.
bələtçi	bələdçi. 1. götürəc. 1. bildəçi
bələtləmək	soraq etmək. -qoğurmanı soraq etdi: bələtlədi.
bəlgəgeçər	bəlgəgeçər. tayuç. faks (fax) facsimile. havayı yolla (uçuqla) göndərilən şəkil.
bəlic	yazıcı. (kiçik yazıt: kətibə). kart {< kərt: kəsik. biçik}. nərsəni bilən, yazılı çikili kiçik kağız terti, tikəsi.
bəlirsiz	. bilinməz. naməlum.
bəlirtən	- nərsə bəlirtən simgə: bəlirtgə. müşəxxə əlamət.
bəlirtqə	bəlirtgə. nərsə. bəlirtən simgə. müşəxxə əlamət.

bəlqitmək	bəlgitmək. müstənəd etmək. sənədlə isbat etmək.
bəlləq	bəllək. tanağ. hafizə.
bəllənir	. - söz dosdunun doğrusu, işin düşsə bəllənir .
bəllənməz	-kim əkəni kim biçəni, kim qoyanı kim görəni bəllənməz . -nə umduğun, nə bulduğun bəllənməz .
bəllər.	kor, dəğəngi bəllər kimi : əsgidən olduğu kimi. heç dəyişmədən. hər vax kimi. -kor dəyəneği bəllər kimi: lap əsgidən , heç dəyişmədən.
bəllətər.	bəllədər. - gördüyün (qılışın. işin) səni bəllədər .
bəllətir	-özdənim kim olduğum davranışım kim olduğuz bəllətir (özdənim: xəsiyətim). (xəsiyətim kimliyimi, davranışım kim olduğuz).
bəlli	. - bunun nədəni suyuq (aydın. bəlli)onun nədəni quyuq (yoğun. bəllənməz). -əki kökü bəlli: soy sopu bəlli. -durduğum yerdən görünən bəlli , görünüşüdə nə olduğun bəlli .
bəltəq	bəltək. qoyulan əlamət. nişanə.
bənəyi	. -görüngümün bənəyi , dayancımın dənəyi.
bəniz	bənz. surət. -bənzin görəli, uçdu başımdan... -bənz oxşar: üz bəzər.
bənqu	ebedi. -bu dünya örnəkdir çatısız xana, bənqu qalmaq şaha sultana (bənqu: ebedi).
bənz	bəniz. surət. -bənzin görəli, uçdu başımdan...
bənzər	-tostluq bənzər təmir yükünə, çiqnivə alsan ağırlıq yerə qoysan paslanar.
bərabər	1. bilə. birgə. ilə. o, bu, həpsi. hamısı. -bilə gəlib, gilə gəlmək : birgə gəlib tək qayıdmaq. 1. boyaboy. bir boyda. boydaş.
bərabərlik	. əşitlik. dəşitlik. dəşlik . əşlik. tənəşliq .

bərə	- çöl bərə : bayır.
bərədən	- yaradan bərədən : ordan burdan. yaxından uzaqdan.
bərəq	bərək . (nərsəni yığmaq, bərkitmək üçün, belinə bağlanan şırıq). qurşaq. kəmə. r.
bərətmək	yekətmək. köpətmək. -gözün ağını köpətmək : gözün ağını bərətmək.
bərqə	. - iş yetişsə bərkə, güc sapa düşər. (sapa : qola. dəsdəyə)
bəsinər	bəslənər. -qadın vardır el içində gəzinər, qadında var ər evində bəsinər , qadın vardır ərənlığın gözüdür, ol qadınlar kişiligin özüdür.
bəsirəmək	bəslənmək. kökəlmək. - güclü yeyən bəsirər, araq içən əsirər .
bəslənər	bəsinər. -qadın vardır el içində gəzinər, qadında var ər evində bəsinər , qadın vardır ərənlığın gözüdür, ol qadınlar kişiligin özüdür.
bəslənər	-bilimli inam oldusa ər igidlər bəslənər . . - inam varsa ər igidlər bəslənər .
bəslənmək	bəsirəmək. kökəlmək. - güclü yeyən bəsirər, araq içən əsirər .
bəstələmək	bəsdələmək . dürgətmək. yasqatmaq. qanuna qoymaq.
bətləmək	- qolbət bətləmək :dəs bətləmək. —oğruları qolbətlədilər .
bəy	-ağzı əğri olsada, qoy bəy oğlu söyləsin. -bəy dediyin hara, bəyənmədiyin hara.
bəyənitmək	bayarlatmaq. bayarşatmaq dəğərletmək.
bəyənmətiyin	-bəy dediyin hara, bəyənmədiyin hara.
bəyi	yyəsi. -ərđi üzə ərənər, ərđəm bəyi , bilik dağ (üzə :ərsiyə) (ərđəm bəyi : ləyaqət kanı). (çıxdı ərəsiyə kişilər, ləyaqət kanı, elm dağı). - bəylər bəyi . bayman. bəymən. baylar bayı.
bəyin	. bayar. bəyni. bəygin. neşə. şadlıq. mutluq. həzz. məmnun. şad. kefli. -bayar şənlik: toy bayar.

-bayar qutmaq: xoş gəldin demək.

-başığa **bəyin** nökrəri qudurqan olur. (ağası ağanın qulu quduz). (ağası: ağalar ağası. ağabaşı. başığa).

bəyqə **bəyə**. -acdan alqın olmasın, **bəyqə** vergin olmasın. (**alqın**: alacağın).
(**vergin**: verəcəyin).

bəylər **bəylər bəyi**. bayman. bəymən. baylar bayı.
-kəl bəylər: keçəl bəylər.

bəyliqti **-birlik** bəylikdi.

bəymən **bəgmən**. bayman. baylar bayı. bəylər bəyi.

bəyni . bayar. bəyin. bəygin. neşə. şadlıq. mutluq. həzz. məmnun. şad.

bəytən -yaxşı olsa **bəyden** görünər, yaman olsa quldan.

bəzək -dışı qalaylı, içi halaylı. (dışı **bəzək**, içi təzək).

bəzəq qaşqavat. bəzək pürçük.

bəzəq pürçüq bəzək qaşqavat.

bəzəq **bəzək** . -nərsiyə artırılan bər bəzək: şar şaqqatar. çatana. satana.
bəzəq -taca, börkə, nərsənin təpəsinə taxılan yelək, tük,
bəzək, nərsə: . çığa. çağa. (< tax. çax).
-gül bəzək yapraq qoraq. (qoraq: savağ. qorucu).

bəzəqindən **bəzəgindən**. üzündən. - kişi sözündən tanınar, **üzündən yox**.

bəzəqli . allı. alvan. -güz çağını allı gedər bağları, qarqa oxur, yel töküdər
dalları. (allı gedər bağları: bağlar al alvan bəzənər). (yel töküdər
dalları: dalları, budaqları lütləder). -allı duvaqlı: bəzəkli örtgülü.
-nəqşəli bəzəkli olan: çəkinci.

bəzəqliq -geyimə, nərsiyə tikilən bəzəklik tikə: çalğav. alğav. -çalğavlı börk. -
bu yorqanın çalqavlarının boyası artalıynan (zəminəsi ilə) tutmur.

bəzəmək	. düzəltmək. süsləmək. onalamaq. onğağlamaq. onağlamaq. donalamaq. donlamaq. donamaq. önəlmək. -üz gözün onağladı. -pişik bəzəmək: boşuna iş görmək.
bəzəməz	-üz dad alar içindən, iç bəzəməz üzdəki. (yaşam sürmür üz ilə, üzleşiri öz ilə). {çağı gelir özün basar üzdəkin. (özün: içindəki). (üzdəkin: zahirdə olanı)}. {iç, üz basarr. (üz: surət)}. (içdə olan üzə damar).
bəzənər	-düz bəzənər, dağ bəzənər, çöl bəzənər, bağ bəzənər, el bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.
bəzənib	-bəzənib tumarlanmaq: qaşqarlanmaq
bəzər	-üz bəzər: bəniz oxşar. -yalan dünyanı bəzər özü lüt gəzər. -kim demiş doğru gəzən yalnız qalır, bilməmiş könlü bəzər dad nəyimiş.
biçələk	1. bir cıqqılı. bir az. 1. doqquz ayına dolmadan doğmuş uşaq.
biç	-yaşamında kəndivə qablıq biç.
biçan	çəpiş.
biçə	-kimisə əkə, kimisə biçə.
biçəq	. biçək. biçənğ > çimək. çimənğ. çəmən. ot. ələf. göy. (səbzəzar). biçəqıl. -olsa malın çox qalı,min dəniklə, bir biçəqıl parçanı. (qalı: əgər). (dəniklə: ölç).
biçəqsiz	. biçəksiz. pitisiz. pitiksiz. bitiksiz. bitgisiz. əksik. alımsız. arnaşsız. qırıq. köfük. kövük. boş. kofı. kovı. koz. kovuz.
biçəm	çıxıntı. təkək. tərz. şivə. istil. səbk. səlqə. əzgi. tərz. dərəm. dərım. yol. gediş. tutum. sıy. sayaq. uslub. tempo. -bu sıyda gedməkdə, çatış bəklənmir: bu ayağla gedişdə, müvəffəqiyyət görünmür.
biçəni	-kim əkəni kim biçəni, kim qoyanı kim görəni bəllənməz.

biçər	-buda keçər, günü gələr, buğdalar əkilər, kimi biçər , kimi ələr.
biçib	. - oğru biçib alar , doğru paysız qalar (oğru yeri bolcar, doğru göyü). (bolcarmaq : biçib almaq. qənimət götürmək).
biçilməz	-doğmadıq cocuğa, don biçilməz .
biçimə	- isədiyi biçimə soxmaq: dartılıb, oğulub yoğrulmaq. qalıblaşmaq.
biçimsiz	qozov. eybəcər.
biçin	biçin . dirov. - biçin biçmək : biçin çapmaq. -bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təki yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin , türklük ilə vur başa.
biçqi	biçqi buxcu . 1. kəstərə. (təstərə). 1. buşqu. buxcu . muşar. müşar. buçar. ərə.
biçmək	- biçin biçmək : biçin çapmaq.
biçməmiş	-çoxları var əkdini biçməmiş .
biçsin	...- gələn keçsin, əkən biçsin .
biçtiyin	. -keçirdiyin günün dəğərin biçdiyin ürünlə yox, əkdinin tuxumla ölç.
biq	- lopa biq : yoğun, kündə buğ.
biqirəq	bükərək. -bikirəq bastırıb qoy! : artıqca sıxıştırıb qoy!.
biqirmək	bikirmək. bükürmək. tənqikmək.
bil	. -çalışda bil öz işin, ağrı versə öz dişin. -kəndivin nə olduğun bil . -aşını, əşini işini bil . -aşıvı, əşivi, işivi bil . (yeməyi gözlə, arvadı, arxadaşı yoxla al, işivi bil gör).
bileytim	- nə bileydim unudar sevilən sevənin.

bilə	birgə. bərabər. ilə. o, bu, həpsi. hamısı. -bilə gəlib, gilə gəlmək : birgə gəlib tək qayıdmaq. biləq . - yerimək bilək , qaçmaq borcumuz. . -güclü bilək birin, güclü bilik minin
biləqəm	. -kimin dili nəyə bağlı biləməm, məndəki dil könle bağlı biləqəm .
biləməm	. -kimin dili nəyə bağlı biləməm , məndəki dil könle bağlı biləqəm.
bilən	. -iş bilən ac qalmaz. (işin bilən ac qalmaz) . - yaman yaman bilən , yaxşı zaman bilən . iş bilən: qılavar. . -altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz. -çox bilən çox çəkər. -çok bilən çox yanılır. -iş bilən ac qalmaz.
bilər	. -kişi biliginə görə kəndin dəyişə bilər -içgə savın kim bilər . (pünhan sırrın kim bilər).
bilərmiş	-çox gəzən gördüqücan bilərmiş , çox gören bildiyican.
biləsən	-qədrimi ölüm biləsən? , gedim biləsən?.
biləyinə	. -kişi gücünə biliyinə biləyinə inanmalıyıq
bilgisayar	- bilgisayar korsanı :hacker
bilik	ilim. elm. - bilik tükənməyən bayluqdur, sınaqmasa bayqurur. (bayqurmaq: bayağılaşmaq). . -ərdi üzə ərənər, ərdəm bəyi, bilik dağ (üzə :ərsiyə) (ləyaqət kanı). (çıxdı ərsiyə kişilər, ləyaqət kanı, elm dağı). . - güclü bilək birin, güclü bilik minin
biliginə	. -kişi biliginə görə kəndin dəyişə bilər
bilikli	bilikli . məruf.
biliksiz	-oğlancıq iliksiz, oğlancıq biliksiz .

bilim	. -daş gəmir bilim qazan. -doğru yoxsunlar atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır. (yetməzlər :yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar) (olanlar : ayrılanlar. məhrum olanlar). (əkimdən :kültür-tərbiyədən). -bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar).
bilimli	- bilimli inam qurmadan, ulu yaşam sürənməz. (ulu : əzəmətli. ali). - bilimli inam oldusa ər igidlər bəslənər.
bilinən	. -topraq belinən, kişi bilinən . (topraq belnən, kişi bilnən). (topraq belinən işlənir, kişi bilinən). (toprağa bel gerek, kişiye bil gerek). (toprağa bel gerekir, kişiye bil).
bilinməz	bəlirsiz. naməlum. -ilk başdan görünməz, nə olduğu bilinməz , yaşın ötər görsədən, bırxmış iz silinməz.
bilir	- avçı bilir alları , ayı bilir yolları . (avçı bilir alların, ayıda bilir yolların).
bilirim	. -gedmisin dönməzə bilirim , adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.
bilirqişi	bilirkişi . eksper
bilirsən	. -kərvan hardan gəlir bilirsən , olan yeri, gedən yeri unutma.
bilisən	- bilisən üregim nədən alışı, az yurdunda türk uşağı fas danışır.
biliyinə	. -kişi gücünə biliyinə biləyinə inanmalıyıq
bilqələrin	. -qapıya düşən, amacın tapsın, bilgələrin , bildiyin yapsın.
bilqəliqtur	-qanmamazlıq böyük suç, bilgəlikdur baş ərđəm.
bilqi	- bilgi top top topaldı topara, açarı sözdədir, bulmağı dilərsən, dil ara.
bilqisizliqlə	kor koruna.
billqitmək	billgitmək . xəbər vermək.
bilməyən	. -itirməyi bilməyən qazancında aldanar. -dəğişməyin bilməyən, sınmasını qarşılar . (qarşılar : önləyir. uzlaşır)

bilməyən	-söz bilməyən elbaşı, elbaşına yov açar. (yov: yav. yavalıq. bədbəxlik). -dəğişməyin bilməyən , sınmağın görər. -olduğun bilməyən , olacağın biləməz.
bilməyəni	-əmək bilməyəni , əmək tutsun.
bilməz	. - iyilik ed yerinə ver, görən bilməz alan bilər. . -gündüz tınım, tündə uyku bilməz . (gündüz rahat gecə uyku bilməz). . -kimsə bilməz nə iş vardır başında. . -gündüz tınım, tündə uyku bilməz . (gündüz rahat gecə uyku bilməz). . - hər nəyi öldürən odur, təkcə özü ölüm bilməz . (tapmaca). (ölüm) . -könül yolun baş bilməz . . -kimsə bilməz nə iş vardır başında. . - keçi ovsar bilməz . (keçi ovsar götürməz). -bir qün qələr,qüller qülər, ərqin bilməz, ərkin bilər! (ərk : ixtiyar. güc. qiymət. qədir). -kimsə bilməz alına gəldiyini, gələn günün çəkdiyini.
bilməzə	-çək bilməzə çək bildir, (çək : hədd. hudud).
bilməzlərin	-öğrən öğrən uğur ola, qoyma bilməzlərin çoxala!!.
bilməztim	- bilməzdim unutarmış sevən sevəni.
bilsən	-ilişmək sorun deyil, yerin bilsən . (ilişmək : nəğd. intiqad).
biltəçi	bildəçi. belədçi.
biltiqəriz	bildikəriz . -gözəl olur! - bildikəriz yazılsa , yazıldıqlar oxunsa.
biltir	-çək bilməzə çək bildir, (çək : hədd. hudud).
biltirməz	bildirməz . - içgə işi var çoğunun, dön dolanın bildirməz . (içgə : gizli). (çoğunun : fələkin).
biltiyican	-çox gəzən gördüqücan bilərmiş, çox görən bildiycan .

biltiyin	bildiyyin. -kal kişi bildiyyin bağırar. (yava it gündüzün hürər). -böylə gəlmiş böylə gedər, dəgirman bildiyyin edər. -öğrəşməyən ağılsızdır, bildiyyin işlətməyən səfeh. -bildiyyin yapmaq: eşib işləmək. kələkli iş aparmaq. saman altından su yeritmək.
biltiyivi	. - inanmayıncaki bacarıqlı bir türksən, elə öğretildiyini yaparsan, bildiyyivi yok!.
bilyiyn.	. -qapıva düşən, amacın tapsın, bilgələrin, bildiyyin yapsın.
binciqləmək	bincikləmək bolqutmaq. (diqqətlə davranmaq). işləyib yasatmaq.
binə	çuğundur. top, turp kimi girdə biçim.
bintiqlin	-mingəninğ yaxşı at bolsa, alıstı yaxınday gör. (bindiğin iyi at olursa, uzağı yaxın gör!).
bir ay tamam	yutay (yut ay). butay. tamam bir ay.
bir az	bir cıqqılı bicələk. bir cıqqılı. bir az.
6bir balaca odu var, göz korladan dumanı.	
bir qarma buğda	bir qarpa buğda. bir ovuc buğda qarpalamaq=qarmalamaq=əl atıb götürmək. -bir öyün tapsaydı, əlindən gələni əsir gəməzdi.
bir	. - qurulmağa min bir güc, yıxılmağa, birin güc. (birin: təkcə bir) -amac üçün araclar, hər aracın bir işi. -gördüm demək min sözdür, görmədim demək tam sözdür (görmədim demək son sözdür). -bir yeyənin olsun min deyənin olmasın. -say. -gəlib gedər hər ildə, hər dördüdə say qılıqda (tapmaca). (ilin dörd carını (fəsli). (gəlib keçən, dəgib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.
bıraxıb	-bıraxıb atmaq: pozqırmaq. bozqırmaq.

bıraq	. -dünləri bırax, günləri tutaq . -kölgəni bıraq ışıǵı tut, gözdəkin ötür, əldəkin ut. -xocaların, qoşarların dinlə sözün, bırax özün. (qoşarların: şairlərin). -içim çağırır, özüm bağırır, kəndivi tutun, dışını bıraq. -dünləri bırax, günləri tutaq.
bıraqmaq	-əldən qaçıрмаq:əldən bıraqmaq: aldamaq. itirmək. qaybetmək. qom kərdən. məfqud olmaq.
bıraqmış	-ilk başdan görünməz, nə olduğu bilinməz, yaşın ötər görsədər, bıraqmış iz silinməz.
birbirinə	-birbirinə dolaşan saçlar: qırcın.
birboyta	bir boyda boyaboy. bərabər. boydaş.
bircə	-bircə dinləməz, mincə dinlədər (radyo).
birçaqun	birçağun. birgeyin. birzaman.
biri	-biri sınar, biri sönər, biri yapar, biri qınar, biri durur biri köçür. -biri bitər biri itər, artıq yeter. (dünyüdan qonuşanda söylənir). -biri atar, biri tutar. -biri utar, biri utuzar. -biri bitər biri itər, artıq yeter. (dünyüdan qonuşanda söylənir).
birin	təkçə bir. - qurulmağa min bir güc, yıxılmağa, birin güc. . - düşün birin düşünsə səni, unut gedə unutsa səni. . -güclü bilək birin, güclü bilik minin . -kişi içrə birin başı ağrısə, bodun içrə tamam başlar ağrımaz. -yaşam yasası -birin ötürəsən, birin boş verəsən, birindən vaz keçəsən, birin keçindirəsən, biriylə keçinəsən. -birin söz var ürək qanıtır (dincəldir).

birinci	baştınğı. baştaki. ilkin. -qonaq birinci gün qızıldur, ikinci gün gümüşdür, üçüncü gün sürüşdür.
birincisi	-iki gün var ballı olur erkəyə, birincisi arvadını alan gün, ikincisi basdıran.
birinə	-içində aç yer birinə , o içində səni gömdüyü kimi. -yalnız qalan yem olar birinə .
birinin	- birinin qadını özgəsinə qız gəli (görünür).
birintən	-yaşam yasası -birin ötürəsən, birin boş verəsən, birindən vaz keçəsən, birin keçindirəsən, biriylə keçinəsən.
biriylə	-yaşam yasası -birin ötürəsən, birin boş verəsən, birindən vaz keçəsən, birin keçindirəsən, biriylə keçinəsən.
birqeyin	birgeyin. birçağun. birzaman.
birqə	birgə . bilə. bərabər. ilə. o, bu, həpsi. hamısı. - bilə gədib, gilə əlmək birgə gədib tək qayıdmaq. -yükklə, bağlacın birgə çəkisi:kürdə. kürüt. xam. tar.
birdəşir	-ip birdəşir hörgün.
birliq	- birlik bəylikdi. - birlik dirilikdi.
birdə	-atıcı çalır , kürd oynayır, acığı tutan birdə oynayır.
birzaman	birgeyin. birçağun.
bişi	yoğur (xəmir) qızartması
bişqül	qoyun poxu. qığ.
bit	risalə. - yuta bit : əhkam risaləsi.
bitən	-körpəlikdə əğri bitən bir budaq, yekəlsədə əğri qalar.
bitənətək	-qız alana dək, toy bitənədək .
bitənin	ösənin. -dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq). (ösüyü:

bitənin). (ösük: bitgi).

bitər

. -kənül kövşənində **bitər** inam.

. - hər nəyində var sonu, qatar durar, ocaq söner, yollar **bitər**, yaluğ dinər.

(**yaluğ**: kişi. adam) .

. - durar olsan tanertən, **bitər işin**, tüşə qalmaz. (**tanertən**:Səhər tezdən).

(tüşə: ikindi, gün batana yaxın

bitər

-biri **bitər** biri itər, artıq yetər. (dünyüdan qonuşanda söylənir).

biti

-baltır **biti** başada çıxar. (baldırdaki bit başada çıxar).

bitiq

-ilin sonu toplanır, sana **bitik** sınanır. kötü işlər qınanır.

bitiqçi

bitikçi -yut bitikçi: zabit, saray katibi, münşisi. 2zabit münşisi yut bitikçi.

bitiltamaq

bıdıldamaq. bidildəmək bıdıldamaq. dodaq altı deyinmək.

bitiltəmək

bidildəmək. bıdıldamaq. dodaq altı deyinmək.

bitinmək

(# **tutunmaq**: başlamaq). qutulmaq. -**tutunması bitinməsi** bir oldu.

bitir

. -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər

nə **bitir**, sona qalan təkəcə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (**çağın**:

dövründə. fəslində) . (**tavın**: gücünü. bacarığını)

-köş çalınar öğnü **bitir** yatmağın, dur ayağa yolda gözlür bax səni.

bitiriniz

-çamdap ertərək bitirqilə : çabuq davranınız, ərkəncə **bitiriniz!**.

bitirqilə

-çamdap ertərək **bitirqilə** : çabuq davranınız, ərkəncə **bitiriniz!**.

bitişi

. - günlərin ötüşü var, **sözlərin bitişi yok**.

bitiştı

-qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut, **bitiştı** dözümlü, sürürdə ömür, çatmayır ölüm.

bitqi

bitgi. ösük. -dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq).

(ösüyü: bitənin). (ösük: bitgi).

bitli

-**bitli** pəxləndə, kor alıcısı olar.

bitmətən

. - bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran.

-canki vardı bu tənimdə, çıxacaq **bitmədən** ön arzularım son ucuna.

bitməti **bitmədi.** -. günü ötdü, **sözü bitmədi.**

bitməyən **tükənməyən.** -bilik tükənməyən bayluqdur, sınanmasa bayqurur. (bayqurmaq: **bayağılaşmaq**).

bitməz . - günü ötər, **sözü bitməz.**

. -işləyəne yaşda bitse, iş **bitməz.** (qarınpiya, yemək bitse, yen bitməz) (**yen:** iştah)

bitmiş . -**bitmiş** sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (**sani:** kimi)

bitse . -işləyəne **yaşda bitse**, iş bitməz. (qarınpiya, **yemək bitse**, yen bitməz) (**yen:** iştah)

bitsin . -ək **bitsin** suvar gövərsin

bitsin . -həmmə nəyi aytdığınız, sonğundada tapdınız, əllərizə gül **bitsin**, doğru yanıt yazdınız. (tapmaca yanıtı. (**yanıtı:** cavab) (**aytdığınız:** söylədiniz)

bitsin -dəmiz artsın, çiləz **bitsin.** (kefiz kökəlsin, ağrız **bitsin**).

bitsin. . - dəmiz artsın, çiləz **bitsin.**

bittiq -içib **bitdik** çəkib keçdik.

biyol biyollayollayım. biyolum. sonra, deməli (işini qutar, biyol çörək ye). - yaşam yolu, biyoldur, gəlib köçnərin yoludur.

biyollayollayım biyol. biyolum. sonra, deməli (işini qutar, biyol çörək ye). -yaşam yolu, **biyoldur**, gəlib köçnərin yoludur.

biyolum biyol. biyollayollayım. sonra, deməli (işini qutar, biyol çörək ye). - yaşam yolu, biyoldur, gəlib köçnərin yoludur.

biz -dən tökəni **biz**, dartan özgəsi, yeyən başqası.

-**bizdən yeylər:** (əz ma behtəran).

-bu gün göz yumduqlarımız, yarın **bize** göz açdırmayacaq olanlardır.

bizətə **bizədə.** - döner evrən düşər sıra **bizədə**

bizim	bizim qonşumuz dədəminən qardaş idi , mənəndə qardaş idi , mənim oğlumunanda qardaş idi , bəs bu necə qardaş idi (qar daşımaq).
bizlər	-dünyadır karvansaray bizlər onun kərvanıyq.
bizov	. - öküz ayağı olma, bizov başı ol
bizovburnu	(abdozdək).
bizovlar	- qoyuna (qoyunuva) baxsan, quzular, malıva baxsan, bizovlar.
bizovta	-inək danada doğar, bizovda .
biztə	bizdə . - bizdə bir kölügə işığa bağlıq, ölürsə işıq, ölürdə varlıq. (bağlıq: bağlı).
biztən	bizdən . -. bel külük bizdən , tər töküüb işləmək sizdən.
boqa	boğa . 1. tıpa. şüşə başı. (dərpuş). 1. tıpa. qanı durdurmaq üçün kullanılan yumağ, istirlizə edilmiş pamiqlı özəl bez.
boqan	- gəlin boğan : xıtxıt. xuzruf.
boqasan	-mat qalırım türk qızı olasan, öz əlinlə öz dilivi boğasan .
boqaz	boğaz . damağ. -əllə ayaq tez doyar, gözlə damağ , heç doymaz (doyar : toxlanar. yorular). - ərsin boğaz : qu quşu.
boqaza	boğaza . - yaşam öz sözün boğaza soxur , utmaq bacarmıyanı, yerində boğur. (yaşamın özgül qaydaları, gərəkləri var, ərəğlu, onları saymasa (işə tutmasa), o yasalar altda əzilir).
boqazcıl	boğazcıl qarın qulu
boqazın	- boqazın dövrü : çənbər. çəmbər < çönbər.
boqazlı	boğazlı . qarınqulu. çox yemek yiyen
boqulmamaq	-suya batmama üçün, boğulmamaq üçün geyilən yelli geyim: çökədə.
boqulmuş	boğulmuş . - boğulmuş doğrular , doğrulmuş oğrular indi. -keçmişlərim boğulmuş , yarınlarım doğmamış, bu gün əldə basın qıl. (basın qıl : hüjmə keç)

boqur	boğur. - yaşam öz sözün boğaza soxur, utmaq bacarmıyanı, yerində boğur. (yaşamın özgül qaydaları, gerəkləri var, ərəğlu, onları saymasa (işə tutmasa), o yasalar altda əzilir).
boqursan	boğursan. - böylə dar tutma, boğursan sözüvü , açılıq, söz yaradır, hər gözələ söz yaraşır.
boquz	boğuz. xəfəlik.
boquzla	boğuzla. xəfələ.
boquzmaq	boğuzmaq. xəfələnmək.
boqzarmaq	boğzarmaq. kölgələmək. sıxarmaq. qussələndirmək. kədərletmək. -kölgə düşəndə yada, kölgələr məni.
bol	-çoxuz bol olsun, azız çox olsun. (alqış). - qənə bol. bolan solan. -olumsuzlar yox olsun, olumluqlar bol olsun. - bol edsin: bolasun -kişi qolasun, tarı bolasun. (qolasun: işləsun). - xoş aman bol: sağlıca qal.
bolamaq	bolmaq. çoxaltmaq. (bölmək: böləmək: xırdalamaq).
bolan	- bolan solan: genə bol.
bolar	yumşaq. gəvrək. tavlı. - tavlı topraq.
bolasun	1. bol olsun. çoxalsın. 1. bol edsin. -kişi qolasun, tarı bolasun. (qolasun: işləsun).
bolat	olat. olsunki. bəlkə. şayəd. ihtimalən
bolatdımı	bolatdımı. olurdumu.
bolatınmasın	olamazsın.
bolboyt	-ət yebəqən quş bolboyt. (quş : yırtıcı quş).
bolcar	- oğru yeri bolcar , doğru göyü (oğru biçib alar, doğru paysız qalar). (bolcarmaq: biçib almaq. qənimət götürmək).

bolcarmaq	biçib almaq. qənimət götürmək. -oğru yeri bolcar, doğru göyü (oğru biçib alar, doğru pajsız qalar).
bolqaç	- alay bolqaç : böylədirsə. madamki.
bolqu	bərəkət.
bolquça	buluncıya tapılılınğca tapılınca at bolğuça ayaqla. -at buluncıya qədər ayaqlar).
bolqulu	bərəkətli.
bolqutmaq	1. yarıtmaq. çarə bulmaq. dərman, tədavi etmək. 1. təmizləmək. 1. öldürmaq. etişdirmək. 1. borcun yerinə gətirmək. 1. ziyarət etmək. yoxlamaq. əyadət etmək. 1. bincikləmək (diqqətlə davranmaq). işləyib yasatmaq.
bolqutmat	bərəkətləndirmək.
bollaq	çoxraq. firavan.
bollaymaq	çoxaymaq. artaymaq. selləymək. bərəkət tapmaq. - bollayan tanrım. tanrı.
bolluca	. -kəndivi artıq tanı, bolluca dosdun olsun.
bolluq	- qoyma bitsin hələ varkən bu samanlıqda saman, hər zaman döngə dünür, sanma gülər, bolluq edər .
bolluq	-cibiz dolu olsun, yaşamız bolluq(alqış :iyi dua).
bolluqilə	. - kişini pulla baş saxlar, ölkəni bolluqilə yol .
bolluqu	-oğru boğsa doğrunu, eldən uçar gedər görməz gözü bolluğu . (eldənuçar bolquluq).
bolmaq	bolamaq. çoxaltmaq. (bölmək: böləmək: xırdalamaq).
bol-sol	artıraq. çox. gərəkədən artıq. -boluna verməz, solana istər. (bolan solan: genə bol.).
bolton	boldon . (bütün, bir parça don). palto.

bolun	. - iliz qutlu, eliz mutlu, göylük, göğəti, güz bolun olsun. (alqış)
bolun	bold - bolun bolun : yazı bold yazı. -iliz qutlu, eliz mutlu, göylük göğəti, yaz güz bolun olsun.
bolur	olur . bəlkə. şayəd. ihtimalən.
bom-boz bozarıb	lap boz olub, bətər rəngi solub).
bor baray	toran. bor qara. alaca qaranlıq. ala qara. qaş qaralın. boranğı qaranğu. qaranğuy. buranğuy. gügüm. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq.).
bor qara	toran. bor baray. alaca qaranlıq. ala qara. qaş qaralın. boranğı qaranğu. qaranğuy. buranğuy. gügüm. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq.).
boranı	-börü sevmiş boranı . (dumanlı hava).
boranğı qaranqu	boranğı qaranğu . qaranğuy. gügüm. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq.).
boranğı	boranğı . alaca qaranlıq. ala qara. qaş qaralın. toran. bor qara. bor baray. qaranğu. qaranğuy. buranğuy. gügüm. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq).
borbuşa	qarqaşa. qoğqaşa. hərcmərc. kaos.
borc	qırıdı. kiredi.
borcumuz	. - yerimək bilək, qaçmaq borcumuz .
borcun yerinə gətirmək	bolqutmaq.
bostana	- bostana girən "porsuq" yabanın rəsləməğın gözətər.
boş	açıq. bekar. subay. əşsiz. - açıqlar : subaylar. işsizlər. bekarlar. - açıqda qalmaq, yaşamaq : subaylıq keçirmək. - açıq tutuq : evli evsiz. - (gənc olan boş işsizlərə) . - boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə

qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (**ər qız**

olsan: erkək dişi olasan) . (**yarışmaz: yaraşmaz**) .

. - ilim qazanı **boş** qalmaz

. -dünəni **boş ver**, bu günü xoş ver, ertisinə pay saxla (**ertin**: yarın).

- içləri **boş**, qurduğu **boş**, yaşamda yox, bir parça pox. (alışın mötadlar üçün deyilir)

. - dərvişin cibi **boş**, könlü dolu.

. -ulu ağac, **boş toprağı**, ulu amac, **boş ürəyi** bəğənməz. (boş ürək: ölü ürək). (ulu ağac, uca ağac, dayanmağa bərk topraq arar, böyük sevinc, istəklər, tovuc (odlu), coşqun ürəklərdə yurd salar).

-atalar cocuğu başdan aytıb; **boş** aytmamış. (**aytmamış**: demişlər)

-qorxma uzat əlin gedsədə **boşa**, çalışmayan əl **boş** qalarinan.

-xəznəsi **boş** baş dolu, aclar yeyər tox olur.

-birin ötürəsən, birin **boş verəsən**, birindən vaz keçəsən, birin keçindirəsən, biriylə keçinəsən.

-içləri **boş**, qurduğu boş, yaşamda yox! bir parça pox.

boş **laxşaq . ləxşək. ləxşək.**

boşa . - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə **boşa**, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (**ər qız** **olsan**: erkək dişi olasan) . (**yarışmaz: yaraşmaz**) .

-qorxma uzat əlin gedsədə **boşa**, çalışmayan əl boş qalarinan.

boşalar -doldurduqca boşalar. (tapmaca) (**deşik idiş (dəlik qab)**).

boşanmaqın . -**boşanmağın** nədəni suyuq (aydın) olur, evlənmənin nədəni quyuq (yoğun).

boşaymaq sərf etmək. xərcləmək. –ömrün heçə **boşaymayan**. - tam pulun **boşaydı**:

xərclədi. - boşaymaq xərcləmək

boşlu -**boşlu** olana il çox çabıq keçərmiş.

boşluq	açıqlıq. subaylıq. əşsizlik. ıraqlıq. uzaqlıq. arınlıq. təmizlik.
boşun yerə	. -gəncliyin, var yoxunu boşun yerə itirmiş, arman qalıb geri baxıb gedərlər. (arman : nisgilli. həsrətli)
boşuna	bayqu. bağış. bedava. havayı. müfdə -bayqu yürqüncə, bayqu işlə. (boşuna gəzincə, boşuna çalış). -pişik bəzəmək: boşuna iş görmək.
botun	bodun xalq . -kişi içrə birin başı ağrısı, bodun içrə tamam başlar ağrımaz. -kişi içrə birin başı ağrısı, bodun içrə tamam başlar ağrımaz.
boy	1. öz. kənd. bədən. 1. əhd. -uca boy : burlaş. buraş. - boyuna uşaq düşmək : boylu (gəbə) qalmaq.
boya	-sus boya : açıq boya boya başa çatsın (uşağa yarıqış sözü). - boya çatmaq : üsboymaq. özün tanımaq. baliğ olmaq.
boya	yaşıl göy boya : çadırıq (< çadır : göy üzü).
boyaboy	bərabər. bir boyda. boydaş.
boyas	yapas. məkiyaj.
boyaslamaq	yapaslamaq. məkiyaj etmək.
boyca	-qolca boyu var, boyca dili.
boylabaqa	- boylabaqa durqan : boyu uzunluğunda olan, gedən. boy uzadısıyla.
boylanmadan	. -boylanmadan, oylan. (oylan: düşün).
	6boylanmadan, oylan. (oylan: düşün).
boylu	öhdədar. mütəəhhid. - boylu (gəbə) qalmaq : boyuna uşaq düşmək.
boyluq	əhdnamə.

boynaş	dağ ara bala təpələr
boynbaq	boynbağ. boyunbağ. çənber. çəmbər < çönber. tuğ. boynbağ (). qulladə. gərdənbəd.
boynu	- dəvənin boynu yaman, yamanın oynu yaman.
boynun	-qurda sordular. -əfəm, nədən yoğun (dur) belə boynun? yandı (dedi-cavabladı). - öz işimi, özüm görürəm.
boynuz	-qoça, boynuz yük değil! .
boysan	boysanc. (giranqədr. ərzişmənd).
boysanc	boysan. (giranqədr. ərzişmənd). boysanc
boysanc	giranqədr. ərzişmənd.
boysandan	- boysandan düşmək: qiymətdən düşmək.
boysanım	minnətdaram.
boysanlı	qədir bilən. qədirşünüs.
boysanmaq	minnətə mindirmək. minnətdarlıq etmək.
boysanmaz	qədir bilməz. nankor.
boysatmaq	qiymət, qədir vermək. dəğərlətmək.
boytaq	boydak. subay.
boytaş	boydaş. boyaboy. bərabər. bir boyda.
boyu	. - illər boyu aldatılmış, olan körpüləri yandırılmış, talanmış elim qaldı. -indi artıq ölçülər dəyişdi, günlər var ömür boyu , umatlıq var sonsuza durur. (umatlıq: umaylıq. xoşbəxliq). -qolca boyu var, boyca dili.
boyun	özün. kəndin. - boyun əgmək: inanmaq
boyun	-inanmaq, qolun bağlamaq, boyun əgmək.

boyuna	- boyuna, qola, qıça taxılan həlqə . çənbər. çəmbər < çönbər.
boyunbaq	boyunbağ. boynbağ . çənbər. çəmbər < çönbər. tuğ. boynbağ (). qulladə. gərdənbəd.
boz	1. açıq. - bozqır : (dəst. istep). 1. həyasız. utsuz. utanmaz -çox üzü boz adam dır.
bozaqu	bozağu. buzağu .
bozarmaq	1. boz boyalı olmaq. xarablaşmaq. pozulmaq. qarışmaq. rəngi qaçmaq. -hava bozarıb , yağışı var. - bom-boz bozarıb : lap boz olub, bətər rəngi solub). 1. (pozulmaq). olduğu durumdan kötüyə əgrilmək.
bozqır	dəst. istep.
bozqırmaq	pozqırmaq . batıl edib atmaq. bıxaxıb atmaq. tərək edib atmaq.
böhranı	gərlişi. -keçən günün nisgili, gələn günün işgili, doğan günün şişgili . (şişgili : gərgişi. gərlişi. böhranı).
böqən	bögən. qığ .
böləmək	bölmək. xırdalamaq. (bolmaq. bolamaq. çoxaltmaq).
bölqə	bölgə . sancaq. məntəqə. bəllənmiş bir bölük.
bölgürmək	bölgürmək. böldəmək. baldamaq (baldırmaq) . ayırmaq
bölme	böyük təpsi (mecmey).
bölmək	böləmək. xırdalamaq. (bolmaq. bolamaq. çoxaltmaq).
böltəmək	böldəmək. bölgürmək. baldamaq (baldırmaq) . ayırmaq
bölüq	bölük . qism, bir bütünün parçası,
bölüm	bal. balqa. balqa (< bal. böl). qismət. -üç ballı oyun. -yedi ballı bir bütün. -on bal: on qismət. 1. qətə. dəsdə.
bölünəni	-ayrılanı qurd yemiş, bölünəni ayı.
6börü yağmurdan qaçmaz.	
börü	. - börü yağmurdan qaçmaz.

	- börü sevmiş boranı. (boran: dumanlı hava).
	- börü azığı yoldon. (qurdun çörəyi yoldan. qurdu bacaqları bəslər).
	- börü qarğıışı qoyuna yetməz. (qurt ilənci qoyuna toxunmaz).
böylə	-böylə gəlmiş böylə gedər, dəgirman bildiyin edər.
böyük	1. dalay. çoxluca. 1. ana. - ana başlıq - böyük xanım : xanımcən. xamcən.
böyüqat.	böyükad ağayın. sicill. famil . sicill
böyüqlərin	-baxmaz böyüklərin sözünə, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar sözünə, arvad almaz.
böyümək	üsmək <> ösmək . –tağın biraz üsə başlağac: biraz daha böyüyüncə.
böyüməyə	ösə. üsə. –tağın biraz üsə başlağac: biraz daha böyüyüncə.
böyür	. - gedir günəş batası, böyür güdə kölgəsi .
böyüsün	- atalı analı böyüsün (uşağa yarqış sözü).
böyütülər	qatığlandı -. qatıq yumşandı, yumşaq qatığlandı, kiçilər ulağaydu, ulular öləğandu.
böyüyən	. - qarpuz qabuğuyla böyüyən eşəğin, ölümü sudan olur.
böyüyüb	ösüb. - ösüb boya çatmaq : üsboymaq. böyüyüb özün tanımaq, baliğ olmaq.
bucaqına	-qəm tutunmuş hər yanı, qaçmaq gümanı yox mənə, dar yerin qısqac bucağına belə qalmaz güman.
bucaqınta	-gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında , yalğızlığın qucağında, yanızlığın ocağında, gözlərim danı gözlər. -gecələr yalnız gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır.
bucaqta.	. -biri beşikdə, biri yeşikdə, biri qucaqda, biri bucaqda . (bilməcə). (uşaq).
bucaqtan	. - gecələr yalnız, gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır. (kitir > kədər)
bucaqzı	- ucsuz bucaqsız sözlər : əvələn kövələn. hartan partan.

buçar	muşar. müşar. buşqu. biçgi. buxcu. ərə.
buq	(buğ. bıyığ) 1. -qıl qılının üstünə, qıllı dodağın üstünə, on savaşdın dalaşdın, bir barışdın küsdü nə. 1. buğ. - yoğun, kündə buğ: lopa bığ.
buqarlanmaq	buxarlanmaq. burmaq. buğumaq. buğlanmaq. - günəş düşüb, yer buğudu.
buqcu	buxcu. buşqu. biçgi. muşar. müşar. buçar. ərə.
buqlanmaq	buğlanmaq. buxarlanmaq. burmaq. buğumaq. - günəş düşüb, yer buğudu.
buqta	-arpa əkən, buğda güdməz.
buqtalar	buğdalar. -buda keçər, günü gələr, buğdalar əkilər, kimi biçər, kimi ələr.
buqtasın	-arpa əksən arama buğdasın.
buqumaq	buğumaq. burmaq. buğlanmaq. buxarlanmaq. - günəş düşüb, yer buğudu.
buqün	- bugün qonaq, yarın getmə. (yolaq: yolda. yola düşməli). (ertəng: yarın).
buqünqü	-atıqı quyuqdan, bugünkü öpkə yaxci. (atıqı: yarınkı) (öpkə: ağciyər).
bulabilmək	tapabilmək.
bulaq	munqar. pınar. çeşmə. - qaynar bulaq: təbiyi mineral termal bulaq.
bulamac	. - bulduq buluşdurduq, bulqur bulamac qurduq. (işin sonunda söylənir)
bulay	bulğay 1. bulanğır. bulaşıq. batıq. mundar. kəsif. - bulayus: bulay su. - bulay kişi 1. bulanğır. bələşgən. yapışqan. sulu. -bu bulay sorudur. 1. fəsad. bulayqa. bulayva: bulay yuvası. fəsad evi. fəsad yeri. 1. vəhşət. -bu bulay nədir. -bulay qopdu. 1. nifrət. 1. bulaşıq. 1. (ağır) soru. pıroblem. məsələ. -bulay nədir. 1. bulğay. qailə. ğailə. aşıftəgi. 1. pox. -genə bulay (pox) çıxartmış. -onun bulayına girən, çətin qurtular. -arvad, pul bulayına düşmək. 1. bəla. katastrof.
bulqa	bulğay. döğüş. qavqa. dağva. döğvə. qova döğə.
bulqur	. - bulduq buluşdurduq, bulqur bulamac qurduq. (işin sonunda söylənir)

bulmaqı	-bilgi top top topaldı topara, açarı sözdədir, bulmaqı dilərsən, dil ara.
bulmaz	. - çözüm bulmaz düşün yok
bulsan	. - başlı ara, söz dinlə, dibsiz bulsan , söy dinlə! (söy : söyüş). (dibsiz . (götvərən). başı boş.)
bulsun	-ömrü uzsun , zumar bulsun . (yarqış sözü).
bultarçı	buldarçı (bulamaq). murdarçı. mundaçı. kifarçı.
bultuq	. - bulduq buluşdurduq, bulqur bulamac qurduq. (işin sonunda söylenir)
bultuqun	. -həmişə yanılmış çox söyləyən çox, ki söylür bulduğun dildə süngük yox. (süngük : sümük)
bultuqun	bulduğun . tapdığın. - kişi bulduğun(tapdığın) yaşır, olduğun çəkir -nə umduğun, nə bulduğun bəllənməz.
bultuqun	-olduğun görən, bulduğun sevən.
buluncıya	bolğuça tapılınğca tapılınca . -at bolğuça ayaqla. (at buluncıya qədər ayaqlar).
bulunmaz	-çox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz tək bir dal ola yardım.
bulur	-nələr umur, nələr bulur , bu bürküsu açanmaz. (bürküsu : müəmması).
buluşturtuq	. - bulduq buluşdurduq, bulqur bulamac qurduq. (işin sonunda söylenir)
bulut	. -dağlar düşüşür, od yerə düşür. (bilməce). (bulut . şimşək).
buluta	. - eşq olsun yağan buluta , coşan üreyə . - gününü qaraldan bulutu qoyma dura.
bun	mun . kitir. kədər.
bunalım	. çöküntü. depresyon
bunçıq	bunçıq . qəbalə.
bunlarta	-insansız düşünmək, inanmağın anlamı yoxdur. bunlarda gəlmə yok, seçimlərdi!.

bur	-adın çək, qulağın bur .
burax!	. at!. ötüt !
buraxış	. ərzə.
buraq	- keçəni burax gələni tutaq.
buraqan	-oğrunu buraxan , doğrunu tuşlar.
buraqar	-qanmazın yəxəsin qananın əlinə versən,qanan buraxar .
buraqmaq	burquramaq . bax > burmaq .
buranquy	buranğuy . alaca qaranlıq. ala qara. qaş qaralın. toran. bor qara. bor baray.
buraş	burlaş . uca boy. (asiman xiraş).
buratmaq	. göndərmək.
burazquşu	. ala siğirçin.
burbaq	burbağ . 1. işi uzatma. 1. yarımçılıq iş.
burc	. bürç . 1. minarə. 1. minarə kimi ucalmış yapı.
burcaq	burcağ . döngələ
burcutmaq	. incə burxutmaq, başdan eləmə
burça	. qunçə.
burçanmaq	. qunçələnmək.
burqac	burğac . yolun və çayda suyun dönən yeri (burcutmaq :. incə burxutmaq, başdan eləmə
burqalanmaq	burğalanmaq . qıvrınmaq.
burqmazlıq	burkmazlıq. cəsarət. küstəklilik. - burkmazlığa baxmayın : cəsarətə baxmayın cəsarət olmasın.
burqu	fərman.
burquramaq	buraqmaq . bax > burmaq .

burqutmaq	- incə burxutmaq : burcutmaq. başdan eləmə
burlaş	. buraş . uca boy. (asiman xiraş).
burma	burmac. burulmuş heyvan. axtalanmış heyvan.
burmac	burma. burulmuş heyvan. axtalanmış heyvan.
burmaq	. buraqmaq . burquramaq . 1. buğumaq. buğlanmaq. buxarlanmaq. - günəş düşüb, yer buğudu . 1. qoxumaq. - bu nədi belə gözəl burur . 1. iy bırxmaq. iyi çıxmaq. iylənmək. - yıbar burdu : ətir qoxudu. 1. bükmək.
burna	yoğun ağac.
burnu yerə oğula	. - iyi gerek qoruna, kötü gerek qoğula, iyi gerek övünərək yoğula, kötü gerek burnu yerə oğula .
burnu	- bizovburnu : (abdozdək).
burtan	-xanım burdan deyər, ordan ağlar, ordan gülər.
burulmuş heyvan	burmac. burma. axtalanmış heyvan.
burulub	dönüb.
burum burum	qıvrıq qıvrıq.
burun	-başın keçməz yerə , burun soxma. -böyük burun : qobbal.
burun	qabaq - göy sulu, göyçək üzündən görgü gedməzdən burun . (göy gözəl, göyçək üzündən gözəlliyi gedməz qabaq, ön).
busat	- toy busat qurmaq : bayrınmaq.
buşqu	biçgi . buxcu . muşar. müşar. buçar. ərə.
butaq	-körpəlikdə əğri bitən bir budaq , yekəlsədə əğri qalar.
butaq	-sevgi quşu ürəkdə olur, bir budaq tapırsa qonur, sınırsa budaq, gələsi gündə, başqa budaq tapırsa qonur.
butay	yutay . bir ay tamam. tamam bir ay tamam bir ay yutay (yut ay).

	butay. bir ay tamam.
buynuz	. muynuz. munğuz.
buynuz	-buynuz axdarıb qulaqdan olma.
buynuzu	. - öküzə buynuzu , sevənə sevgisi yük olmamış.
buynuzu	-öküzə buynuzu , aşiqə sevgisi yük olmaz.
buyuran	-osturanla buyuran yorulmaz.
buz çiçəyi	qar çiçəyi. novruz çiçəyi.
buzaq	buzaq . donağ. qırov. şaxda. yəxbəndan.
buzaqu	bozağu . buzağu.
buzlu	-özü duzlu , baxdı buzlu . (baxdı yatıq, qaşı çatıq).
buzun	-baxma buzun sətliyinə, oda axar sudan olmuş.
büqqürlənmək	bükkürlənmək . yuvarlaqlaşmaq. içini.
büqqürün	bükkürün . yuvarlaq. məxfi. sirli. məxfiyana.
büqmək	bükmək . burmaq.
büqmüş	-illər sınağı bükmüş belini.
büqüb	- qıçların büküb, ayaqları üsdə oturuş : çöntəq. çöndək. çönbətmə. çönbələtmə.
büqünmək	bükünmək. üzünmək. sıxınmaq. kədərəlmək. qussələnmək. huzursuz olmaq. qəmlənmək. munğılmaq. ənduhlanmaq. hüzn , təəssüfə dolmaq.
büqüntü	büküntü . üzüntü. sıxıntı. qussə. ənduh. hüzn. qəm. kədər. təəssüf. munğ.
büqüntül	- gövdənin büküntüləri tərleyib yanmaq : pişirqan.
büqürmək	bükürmək . bikirmək. tənqikmək.
bülbülü	. - bağda gülün bülbülü , ev bəyinin sünbülü.

büləq	bülək. bələk. hidyə.
bürc	. burc. 1. minarə. 1. minarə kimi ucalmış yapı.
bürkü	bürkü tutqu.
bürkü	bürkü. kələk. ovsun. sehr.
bürqül	bürkül. şəh. mərtub.
bürqüsü	bürküsi. müəmması. -nələr umur, nələr bulur, bu bürküsi açanmaz.
bürqüt	bürküt. şərci.
bürüq	bürük. - ay bürük: xusuf.
bürünər	-gəlin ağa bürünər ər evinə dək, gəlin ağa bürünər gor evinə dək.
bürüştə	(çörək). qurqas. xasa (çörək).
bürüyə	- bürüyə qoy qartapday. (qartapday: qaratma. gütdürmə). (qurda qoyun gütmə görevini yüklətmə).
büs bütöv	lap bitöv.
büsü	əfsus.
büt	tapğac. məbud. -salıq gəldi seçin siz tapğacazu (məbudunuzu)
bütün elcarı	-yüzlərcə gözəl, başqa eliklərdədə çoxdur, amma bizim ölkə, bütün elcarı gözəldir. (elcar: xalq. əhali). (elik. millət).
bütün	barça. tamamıyla. həpsi. həp.
bütün	tükəl. tamam. - tükəl yazuq silinsin, tükəl elgə sevensin. (elgə: ellik. millət). -. tükəl görmüş, eşitmiş , xanlıq çağında olmuş. (tükəl: tamam. bütün). -. bütün söz: kələki. ibarət -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkcə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağun: dövründə. fəslində) . (tavın: gücünü. bacarığını)
büyük	-kimisini küçümsemək alçaqlıqdır, çox büyük görmək de qorxaqlıq.
büzən	-ağız büzən diş qamaşdıran: kəkirə. kikirə.

büzüqmək	büzükmək. bezikmək. yığılmaq. darıxmaq.
büzüşüb	-büzüşüb yığılmaq: komalmaq. pirçimək
ca	cə. (ək). kimi. bir işin bitə bitməsi. -yeyin cə quşdu. -vurun cə düşdü. -yetin cə qayıtdılar. -balşı düşünün cə , əlli bitirmiş işi.
cahan	< çoğun. fələk. dünya.
calanmaq	cılınmaq. özündən çıxmaq. azmaq. caymaq.
calaşır.	. -göycələr çağı yaklaşır, ağzımın suyu calaşır.
camışavan	camış gölməcəsi. { camış+ avan: avur. ovur. ovan. avan. ovanğ. avanğ. (< av. ov)).
can alagedgənə	can çıxanadək.
can çıxanadək	can alagedgənə
can	-bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar). - can sağlığı, baş uyarlıgız olsun (alqış). -qapanıq yara qan verməz, cansız olan can verməz. -can çıxırsa, kişi ölsə qayıtmaz. - can yoldaşın, alın yazın. - can alan: əzrail
cana	. - cana hopan: tez qovuşan. - cana doydurmaq: cana yığmaq: canqıtmaq. bezarıtmaq.
canalan	canalıcı. canaparan. əzrail.
canalıcı	canalan. canaparan. əzrail canaparan canalan. canalıcı. əzrail.
canevintə	. -könül can evində yurt salmış, baş orta yolda qalmış. (baş : ağıl)
canı	-qanı isdi, canı sıcaq olsun (alqış).
canım	- canım yoxdur, işim çoxdur.

canın	-canın adayan ölkəsinə (adayan :həsr edən). - canın vermiş malın yox.
canqı	- canki vardı bu tənimdə, çıxacaq bitmədən ön arzularım son ucuna.
canqışmaq	canğışmaq. çanğışmaq. yanğışmaq. çənə çalmaq. gengəşmək.
canqıtmaq	bezarıtmaq. cana doydurmaq. cana yığmaq.
canqütücü	cangüdücü. bodyguard.
canlan	coşan. həyəcanlan.
canlı	çaxna. durmadan axan, çıxan, süzən, gedən. qımılmaq. hərəkətli. çönbük. fəal. əktif.
cansız	-qapanıq yara qan verməz, cansız olan can verməz.
cantan	-çok veren maldan az veren candan sarsılmaz.
cantaraq	candaraq. candıraq. hekəlli. yekəpər.
cantıraq	candıraq. candaraq. yekəpər. hekəlli.
carıq	carığ. carğ. şuar. - devrim carğı: inqilab şuarları.
carq	carğ. carğ. şuar. - devrim carğı: inqilab şuarları.
carn	fəsl
cati	- cadı pital: cadı kital: cadı kələk.
cavan	yaşıl. gənc. körpə. - gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır. (yaşlıq : gənclik. cavanlıq) .
cavanlıq	yaşlıq. gənclik. - gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır. (yaşıl: cavan)
caymaq	cılınmaq. calanmaq. özündən çıxmaq. azmaq.
caytaqlaşmaq	caydağlaşmaq (bala bala). səfehləmək.
cə	ca. (ək). kimi. bir işin bitə bitməsi. -yeyin cə quşdu. -vurun cad uşdu. -yetin cə qayıtdılar. -balşı düşünün cə , əlli bitirmiş işi.

cəhanı	. -gəldix cəhanda doğrunu tapaq, xoca qoymadı, tüm cəhanı yedi , qarnı doymadımustafa . (tüm : külli). (mustafa) .
cəhanta	. -gəldix cəhanda doğrunu tapaq, xoca qoymadı, tüm cəhanı yedi , qarnı doymadımustafa . (tüm : külli). (mustafa) .
cəhciq	çəkciq (çək : nərsəni çəkili, dış üzü, zahiri). (cik : nərsəni çiki, içi, iç üzü, batini). zahir batin.
cənqimək	cəngimək . itinmək. (# səngimək . tənqimək (daralmaq). yavaşlamaq)
cəntəq	cəndək . kalbud. kadavr. qalıb. qılıp. qaplıq. ölü. qaşbağ. baslıq. paslıq. maslıq. qaraltı. qaldırım. gövdə. gövrə. gəvrə. qabat. gavat. kovsa. yapı. yapıt. heykəl. köpdə. köprə. kütdə. çalım > çəlim. çalqat. çalçat. boyqat. boy. yəltə. sapıq. çapıq. qapıq. qapıt. yapıt. qaçıq. can kasası, qəfəsi. cigə. cigək. cəsəd. çuval. cism. cüssə. ləş. vicud. bədən. tən. tənə.
cərqesi	cərgesi . məhfili. - alçaqların cərgesi (məhfili).
cəşn	< coşun . coşnuq .
cəvab vermək	çönətmək. -onun çönü çox çəkməz. -bir çön çıxmadı.
cib	- cib dəsmalı : yağlıq. əllik. kiçik dəsmal.
cibi	. - dərvişin cibi boş, könlü dolu.
cibi	-pozuk para cibi dələr, pozuc kişi, işi.
cibintə	. -gördülər yox pul cibində , aydular (dedilər) ussuzdu başsızdur dəli
cibiştanta	. -görsələr yoxdu cibişdanda pulun, bəkləməzdən açığa tutda yolun
cibiz	- cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun. (alqış :iyi dua) (tiniz : ruhuz). (qayın : möhkəm).
ciciq	. -kimlik cicik duyqusu ilə döğüşdə yaşanır.
cihani	çoğanı. dünyanı. -sözdür çeviren çoğanı , yükü, işçilər çeker.

cıqal	cığal. cığız. oyun pozan.
cıqan	cığan. - cığan edip ağlamaq.
cıqat	- başqa çıxar : başqa çıxar: sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır.
cıqaz	cığaz. cığloz. cızqa. cılaz cığlız. cızbız. cızbıq. cıztıq. cızlıq. cızqa. cızza. (< küyöz: qızarmış)(< küymək). ərtilmiş quyruğdan qalan qoğruq. - cığlozu çıxmaq: əriyib tükənmək.
ciqi qetmiş	işdən düşmüş. (cik: nərsəni çiki, içi, iç üzü, batini). -çəki gedmiş, ciki qalmış. (çək: nərsəni çəkili, şəkili dış üzü, zahiri).
cıqır	cığra. sığra. sığır. sınğır. sınır. mərz. sərhəd. hudud. hidud. hədd. həd.
cıqız	cığız. cığal. oyun pozan.
cıqra	cığra. cığır sığra. sığır. sınğır. sınır. mərz. sərhəd. hudud. hidud. hədd. həd.
cılaz	cığaz. cığloz. cızqa. cığlız. cızbız. cızbıq. cıztıq. cızlıq. cızqa. cızza. (< küyöz: qızarmış)(< küymək). ərtilmiş quyruğdan qalan qoğruq. - cığlozu çıxmaq: əriyib tükənmək.
cılcıbil	çırıl- çıplaq.
cılınmaq	. calanmaq. özündən çıxmaq. azmaq. caymaq.
cilismək	cülüsmək . yügürmək. daşlanmaq
cilov	fərman. sükan.
cilovlamaq	dolandırmaq. idarə etmək. kontrol etmək.
cimqəmək	cimqəmək. cingəmək. cin kimi qaçıb ciməlmək, cummaq, batmaq, yox olmaq.
cin	(yaman güclər). çor. - çor dəymiş. - cin çanağı: hələzun. salyanqoz.

cınaq	cınağ. conağ (çönək).
ciniqtirmək	pərt etmək. pərtitmək. 1. ürkütmək. 1. cinin çıxartmaq. qızışdırmaq.
cinin.	-cinin çıxartmaq: pərt etmək. pərtitmək. qızışdırmaq.
cinqəmək	cingəmək. cimgəmək. cin kimi qaçıb ciməlmək, cummaq, batmaq, yox olmaq.
cinlənmək	sınır olmaq. əsəbilənmək.
cintoluq	dəlilik.
cintov	1. əsəbi. 1. cin kimi. 1. dəli.
cirgə	cirgə. tingo. sıx, quyuq ət, sümük suyu.
cırıq	çatlaq. çartlaq. çadar. çatar. cıdar. -çadar çadar topraq. -cırıq daban, dili yaman.
cırılar	-çəksən cırılar, atsan qırılar.
cirqə	cirgə. 1. sıx, quyuq ət, sümük suyu. tingo.
cirqə	cirgə. xulasə. zübdə. tuçan. şirə. icmal. konsept. canmayə. (lübbi mətəlb). mucəz. 1. cırnaq. quşların ayaq pençesi.
cıtar	cıdar. çatar. çadar. çatlaq. çartlaq. cırıq. -çadar çadar topraq.
civar	çəmə. -bu çəmədə görünməz. -onun çəməsinə dolanma. -əlli çəməsidə: əlli hududunda.
cızbıq	cığaz. cığloz. cızqa. cılaz cığlız. cızbiz. cızıtq. cızlıq. cızqa. cızza. (< küyəz: qızarmış)(< küymək). ərtilmiş quyruğdan qalan qoğruq. - cığlozu çıxmaq: əriyib tükənmək.
cızbiz	cığaz. cığloz. cızqa. cılaz cığlız. cızbıq. cızıtq. cızlıq. cızqa. cızza. (< küyəz: qızarmış)(< küymək). ərtilmiş quyruğdan qalan qoğruq. - cığlozu çıxmaq: əriyib tükənmək.
cızqa	cığaz. cığloz. cılaz cığlız. cızbiz. cızbıq. cızıtq. cızlıq. cızqa. cızza. (< küyəz: qızarmış)(< küymək). ərtilmiş quyruğdan qalan qoğruq. -

çığlozu çıxmaq: əriyib tükənmək.

cızlıq **cığaz. cığloz. cızqa. cılaz cığlız. cızbiz. cızbıq. cıztıq. cızqa. cızza.** (< **küyəz:** qızarmış)(< **küymək**). əritilmiş quyruğdan qalan qoğruq. - **çığlozu çıxmaq:** əriyib tükənmək.

cızza **cığaz. cığloz. cızqa. cılaz cığlız. cızbiz. cızbıq. cıztıq. cızlıq. cızqa.** (< **küyəz:** qızarmış)(< **küymək**). əritilmiş quyruğdan qalan qoğruq. - **çığlozu çıxmaq:** əriyib tükənmək.

cocuqa -doğmadıq **cocuğa**, don biçilməz.

coq **coğ > fovc. -bir coğun (> fovcun) simgesi:** sancaq, nişanı. ələm. -tikətin **sancağızu** toprağıza, suvarın dibcəsini al qan ilə.

coquş **coğuş. coşqu. tutqu. odlu ısıq. qızıqlıq. alış. tovuş. pasyon. iştiaq.**

conaq **conağ. cınağ (çönək).**

coşan . -eşq olsun yağın buluta, **coşan** ürəgə.

coşan -. eşq olsun yağın buluta, **coşan** ürəyə.

coşan canlan. həyəcanlan.

coşar . -könlül **coşar** dil söylər.

coşarsa - **coşarsa qoşu**, yıxar eni yoxuşu.

coşqu . alış. ehtiras. -coşqu qığılıcımlı: ehtiras qığılıcımlı. alış qovu, alış uçğunu.

coşluq **coştuq. şənlik. şadlıq.**

coşnuq **1. coşun. > cəşn. 1. > cəşn.**

coştuq **coşluq. şənlik. şadlıq.**

coşun coşuş. qoşun. qoşuş. qoşuc. qoşunc. həyəcan.

coşun **coşnuq > cəşn.**

coşuş coşun. qoşun. qoşuş. qoşuc. qoşunc. həyəcan.

culuq **culux. hinduşka.**

cummaq	. hüğm aparmaq. saldırmaq
cumuqmaq	cummaq. cılıqmaq.
cur	1. çocuk oyunlarında oyun bozmak. 1. çin. rədif. -bu çin kişiler. - çinləri birbirindən siçilmir. - çinələmək : çinə salmaq. - çin çin: çinə çinə: rədif rədif.
cübə	- yutcübə :iç don.
cücüq	cücük. toyuq, qaz, hinduşka kimi heyvanların yumurtadan çıxan balaları.
cülüsmək	cilismək. yügürmək. daşlanmaq
cümlə	tümlə. söyləv.
cürteq	cürdək. gildən, saxsıdan, şüşədən və s. materialdan qayrılan darboğazlı su, çaxır qabı.
çaba	tələş. -nədir bu çaba, nədir bu dulay (macəra).
çabama	urunma. -köprüyə yetişməzdən durub ondan ötüşgə urunma.
çabata	çapata. çarıq. çabata. çapata. çarıq.
çabıq	batbay. batmay. iti. səri. yeyin. çağan.
çabuq	-boşlu olana il çox çabuq keçərmiş. -çamdap ertərək bitirgilə : çabuq davranınız, ərkəncə bitiriniz!.
çaxmaq	taxmaq
çaq	. - istəkinin ağ olsun,iç damağın çağ olsun - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (ər qız olsan : erkək dişi olasan) . (yarışmaz: yaraşmaz) . - çağ dəyişmiş, hər nə qalmış çağında.

çaqan	çağan. batbay. batmay. iti. səri. yeyin. çabıq.
çaqar	çağar. məcal. macal. - çağar bulmasaz: məcal tapmasaz. -day ora gedməyə çağar qalmadı. Ölüm gələr çağar verməz. - axar çaxar: iş bilən. çıxarlı.
çaqı	ısırqan. -işim qaldı qar yağdı, işin çağı bu çağdı. . -göycələr çağı yaklaşır, ağzımın suyu calaşır. . - hər nəyin öz çağı, tovu var
çaqıma	çağıma. -ir çağımdan er çağıma , qulaq könlümü oxşayıb yırqayan ürək (yırqayan: oxşayan).
çaqımtan	-ir çağımdan er çağıma, qulaq könlümü oxşayıb yırqayan ürək (yırqayan: oxşayan).
çaqın	. -gənclik çağın itirmə çağın , yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkçə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın : dövründə. fəslində) . (tavın : gücünü. bacarığını)
çaqına	- çağına uyarlıq : uyğay. mədəni. sivil.
çaqını	. -hər ömür son çağını sürməlidir.
çaqınta	çağında. dövründə. -. tükəl görmüş, eşitmiş, xanlıq çağında olmuş. (tükəl: tamam. bütün). . - gecənin bir çağında , qaranlıqlar bucağında, dalgızlığın qucağında, yalnızlığın ocağında, danı gözlər gözlər
çaqınta	-çağ dəyişmiş, hər nə qalmış çağında. -çağında tut öğüdü. -gecənin bir çağında , qaranlıqlar bucağında, yalğızlığın qucağında, yalnızlığın ocağında, gözlərim danı gözlər.
çaqır	1. çaxır. çaxur. (çağur : acı, sancan nərsə). araq. 1. çağır. -ged oğul

çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda **çağır** sən dayıvı, ta
pişirə çalba sənə. (**çalba**: halva).

455

çaqırır -içim **çağırır**, özüm bağıırır, kəndivi tutun, dıışını bırağ.

çaqırma -küsüyü **çağırma** geri, tutduğun özü yeyiri.

çaqırma -ruhların çağırma toplantısı: toplantı. ruh çağırma seansı. ehzari ərvah.

çaqqal -çaqqal becət bars olmaz (**bars**: pələng).

çaqqan -ən çaqqan, yügrük olan oy dur. (**oy**: düşüncə. fikir).

çaqlar -**çağlar** ötər sular durular.

çaqların -**çağların** ən gözəl sürəci (dönəci), istəkli, sevdinin işinlə uğraşandır.

çaqmaz **çaxmaz.** - otda yanmaz, **suda çaxmaz** (tapmaca)(hələ buracan tapılmayıb).

çaqna çaxna. durmadan axan, çıxan, süzən, gedən. canlı. qımıldaq.

hərəkətli. çönbük. fəal. əktif.

çaqırılıb **çağrılıb.** -bu qapı könül alanı, **çağrılıb, döğülmədən girilir.**

çaqtı -işim qaldı qar yağdı, işin çağı bu **çağdı**.

çaqun dövründə. fəslində. -gənclik **çağun** itirmə çağın, yağmala tavin, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkçə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (**tavin**: gücünü. bacarığını)

. -gündüz danışdın çevrəvə bax, gecə **çağun** heç danışma. (danışanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımısan heç danışma)

. - günlər dolar ay dolanar (**çağın** ötüşü)

çaqur çaxur. (**cağur**: acı, sancan nərsə). çaxır. araq.

çaquvu . - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş **çağuvu** vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (**ər qız olsan**: erkək dişi olasan) . (**yarışmaz**: **yaraşmaz**) .

çalaqan **çalağan. quzğun. qəcir**

çalaqay	çalağay. çöndələbçi. çöndəməkçi. dolandırıcı. düzənbaz. aldağac. təhrif edən. müzəvvir. cəl edən. nadoğru. saxtakar. rıyaçı. mütəqəllib.
çalan	-söz çalan. -qələm çalan.
çalasər	çanağuz.
çalba	halva . - ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə.
çalba	1. ziyan. 1. halva. -ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba:).
çalbalı	ziyanlı.
çalbasız	ziyansız.
çalbət	1. çarpaz bağlanan ip. 1. kürəyə salınan çantanın, çiğindən aşırma bağları. 1. at sürmə ögrəşən uşaqları, ata bağlama biçimi.
çalçı	işçi. kargər.
çalçul	çal çul. vərvəsəyil. -ev çalçulu.
çalxayar	qaltırar. - gözü parlayar, içi çalxayar: gözü yaltırar, içi qaltırar (tapmaca) (otaraba. maşın).
çalı	tınqa. yalnız. fəqət
çalıb	-olası ilə çalıb bacarmalıyıq. (olası ilə: əlimiz çatasıyla).
çalınar	-köş çalınar öğnü bitir yatmağın, dur ayağa yolda gözlür bax səni.
çalır	-atıcı çalır , kürd oynayır, acığı tutan birdə oynayır.
çalış	-bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təkə yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin, türklük ilə vur başa. -çalış gördüyün iş səni dəyişsin. -çalış könül al, gözəl yox.

-**çalış** öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.

-mən gedəli, güllər qalar, yazda açar, qışda solar, **çalış** hər gələn dərmış
gülün, dərməyən qalmış, gülüm.

çalışmayan -qorxma uzat əlin gedsədə boşa, **çalışmayan** əl boş qalarinan.

çalışta . -**çalışda** bil öz işin, ağrı versə öz dişin.

çalışta -kopoğylu damodan ərsin oğurlayır. (**damodan**: tamudan).

çalqı oraq (uraq).

çalqın əktiv. –**çalqınlıqdan** düşmək: əktivlikdən düşmək.

çalqınlaşmaq əktivləşmək. -gündən günə **çalqınlaşmaq**.

çalqüt **çalküt.** uymama. uyumsuz. nacür. yerində oturmamış. ğeyri
mütəcanis.

çallatmaq ağartmaq. -**saqqalı çallatmaq**: saqqalı ağartmaq.

çalmaq -bir müzik aracı **çalmaq**: atızmaq.

-**başın çalmaq**: **başın yemək qafasın qapmaq beynin (muxun).**

-**çənə çalmaq**: **yanğışmaq. çanğışmaq. gengəşmək. çalması** . -göz dəğməsin, köz

çalması

çaltamaq ağartmaq. -**duvarı çaltamaq**: duvarı, duvağ (ağ) boyamaq. kirəçləmək.

çamtap çabuşda. -**çamdap** ertərək bitirgilə : çabuş davranınız, erkəncə bitiriniz!.

çanaqi -**cin çanaği**: hələzun. salyanqoz.

çanaquz **çanağuz.** çalasər.

çanq **çanğ.** tozaq. toz. xəkə. gərdə. zərrə. gərd o xak.

çanqışmaq **çanğışmaq.** yanğışmaq. çənə çalmaq. gengəşmək.

çapacıq **çapacığ** kakil.

çapan çəkən. paltov.

çapata	çabata. çarıq.
çapmaq	- biçin çapmaq: biçin biçmək.
çapucaq	tezginə. tərtələsik. aşqına. əcələylə. - tezginə aşab içəndən son: tərtələsik yeyib içəndən son.
çara	{< açar (< açmaq)}. çara sözü (səs dəyişmə ilə) açar sözündən törəmiş olacaq.
çarə bulmaq	bolqutmaq. yarıtmaq. dərman, tədavi etmək.
çarə	-neyləmək çarə nədir yazdı yazan ön başdan(ağı).
çarəsiz	naçar. açmaz. naəlac. əlacsız. çarasız.
çarəsiz	yamsız. yolsuz. naçar.
çarıq	çaruq. çabata. çapata.
çarqçı	çarxçı. çəkici. daşqaçı. arabaçı. -yapa yapa yapıcı, çəkə çəkə çəkici olur. (çəkici: daşqaçı. arabaçı. çarxçı).
çarşı	- çarşı iti: küçə iti- sokaq iti. {-küçə iti, qapı bəkləməz (güdməz)}.
çartlaq	çatlaq. cırıq. çadar. çatar. cıdar. - çadar çadar topraq.
çaruq	çarıq.
çaşar	. -hər nəyi adıyla aday, yanıqsa tuyğuran çaşar. (aday: adlandır) (duyğuran: eşidən)
çaşır	-yaşamaşdır,çətin deyil, gedər gedər, dönər deyil. əsirşəyel, çaşır yolun.
çaşırsa	. - dil çaşırsa düzün deyər.
çaşırsa	-dil çaşırsa düzün deyər.
çaşqın	- çaşqın çaylar, qalar dənizdən geyin. (çaşqın çay, dənizdən qayayar, cayar.
çaşmaq	şaşıрмаq. aldınmaq. -yolun aldındı. -gülməyə (pula, işləməyə) aldındı. -dağva, döğüş alditmaq: bulağay salmaq.
çaşmamış	. - işləmiyən çaşmamış, eşinmiyən, aşmamış.

çaşmış	. - uyuyan qalmış, unutən çaşmış .
çaşmış	. -uyuyan qalmış, unutən çaşmış .
çatacaq	- çatacaq yerə çatmış, gedəcək yeri almış.
çatal	neçə haçalı. - çatal qazıq yerə keçməz, batmaz. (çox başlı işlərdən sonuc alınmaz.
çatan	- gücü çatan : ələ yatan. qolay (qol + ay . ağ. ak). rahat. yüngül tutsan yüngül gələr. təbrizdə qolay= pis. (kötü anlamında) işlədirik.
çatana	-qanmaza min söz az gəlir, çatana ikisi, mən gəlir. (mən gəlir : ar sayılır).
çatanlar	-gedənlər çatanlar , duranlar ölənlər.
çatanmasan	. - iyye çatanmasan , yamana döz, yamancadan qaçasan.
çatanmasan	-qol zori yox,oy yol verir amaca, qoyub atı sürsən daşlıq, sapar yoldan çatanmasan .
çatar	çadar . 1. cıdar . çatlaq. çartlaq. cırıq. - çadar çadar topraq. 1. çatar . cıdar . çatlaq. çartlaq. cırıq. - çadar çadar topraq. -irkil olan erkən çatar barçağa(irkil :iradəli) (barçığa : mənzilə). -könlə yatan, baş çatar (ürək tapanı, baş köklər) (ürək xoşlasa, ağıl köklər (dəlil tapar, müstədəll edər.) (kənül sevən göyçək oli).
çatıq	-baxdı yatıq, qaşı çatıq .
çatınca	gələsi. - gələsi gündə: günü çatınca . -sevgi quşu ürəkdə olur, bir budaq tapırsa qonur, sınırsa budaq, gələsi gündə , başqa budaq tapırda qonur.
çatır	- çadır dirəyi : batur (yerə batıb düz duran). əmud. sütun.
çatır	çadır . göy üzü.
çatırıq	çadırıq (< çadır : göy üzü). yaşıl göy boya.
çatısız	-bu dünya örnekdir çatısız xana, bənqu qalmadı şaha sultana (bənqu : ebedi).

çatışmazlıq	. kəmkəsir. kərdevik. kərdövük. kəm o kasti. -hər nəyə çatışmaq : yetiklik etmək.
çatıta	çatıda . - min könüllü, bir çatıda qalmaz .
çatlaq	çartlaq. cırıq. çadar. çatar. cıdar. - çadar çadar topraq.
çatlayar	-kor kora kor deməsə bağrı çatlayar .
çatma	-qonşumuza gündə gəli bir çatma qaş iki gözü sürməli. bizimkinə kar getməmiş kor gəli!.
çatmaq	- boya çatmaq : üsboymaq. özün tanımaq. baliğ olmaq.
çatmasa	. -gücün çatsa yapış, çatmasa qopuş
çatmayır	-qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut, bitişdi dözümlü, sürürdə ömür, çatmayır ölüm.
çatmaz.	. -azına dözməyən çoxuna çatmaz .
çatmış	-çatacaq yerə çatmış , gedəcək yeri almış.
çatra	çadra . qorçur. çulçur.
çatsa	. -gücün çatsa yapış, çatmasa qopuş
çay	-köpükləyən göy atım, yal quyruğu ağ atım. (bilməcə) (çay). - çay yatağında tikərsən ev seç gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər).
çaycuq	çaycuğ (cuğ < çoğşunmaq). çayçı. çayxor.
çayçı	çaycuğ (cuğ < çoğşunmaq). çayxor.
çayı	. - ocaq çayı , küp pendiri, isti çöçə, ot yarpızı. (bulaq otu. yarpız türü).
çaylar	-çaşqın çaylar , qalar dənizdən geyin. (çaşqın çay, dənizdən qayayar, cayar.
çeq	çek (çək). yoxlama. azımayış.
çeqi	çeki . keşgi. - çeki olardı.

çeqmiş	. -görmemişin oğlu olmuş, çekmiş çükünü qoparmış. (çükünü : şumbulun. şeyin)
çeqnəyib	çəğnəyib . - kiçik arzular tut, çəğnəyib ut! .
çer	. -dam üzə düşdü gözüm çer təğiye , istədim olsun işim rəmzilə, aşkar təğiye, yanağın öpməyə, quranə tefəüül elədim, gəldi bu ayə ki, "ən tər təğiye".
çeşmə	munqar. pınar. bulaq.
çet	yad. qıraq. uzaq. -çet ölkə: yal ölkə. -çetdə duran: yanda, qırağda duran. - çetdə: yanda. qırağda.
çeviren	-sözdür çeviren çoğanı, yükü, işçilər çeker. (çoğanı : cihanı, dünyanı).
çevirmək	- çulxasın çevirmək : tərs üzün açmaq. alt üst eləmək. bəxtin çevirmək.
çevrevə	. -gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çağun heç danışma. (danışanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımısan heç danışma)
çevrəsintən	-qanmazlığın qınlığını qanandan, ölüm nədir çevrəsindən sorağla. (sorağla: ögrəş. soruş). (qınlıq : cəfa. zulum).
çevrətən	-nədir ölmək ölən bilməz, onu sor çevrədən bil sən.
çevrilir	. -qaragün ağgünə güc (zor) çevrilir , ağgün qaragünə tez çevrilir
çevrinir	. -düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir , içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
çəciq	çəciq . 1. atın qıçında dırnağına yaxın, buxovluğun düz üstündə kiçik və üstü tüklü gəmirçək. 2. diş, özəlliklədə köpək dişi.
çəkiş çəkiş	. -içiş, çəkiş sürünmək üçün!. (alışın :alışmış. mötəd)
çəq	çək . hədd. hudud. - çək bilməzə çək bildir, (çək : hədd. hudud). -adın çək , qulağın bur. -bu çəkdə etgili: bu həddə etgili.
çəqaşa	çəkaşa . həddən artıq
çəqçətəl	çəkçətəl . urğaş. (setizə.).

çəqçirə	çəkçirə (çək çirə). çək çığrə. həddi hudud. limit. - çək çirədən çıxma. -hər nəyin çək çirəsi var.
çəqən	çəkən 1. çapan. paltov. 1. aldatan. aldırtan. cazib - arağın necə olduğun içən bilər, nə olduğun çəkən. - göz çəkən: gözü yolda -iki göz öluncə baxar göz çəkən olmaz.
çəqənə	. - dərd verilmiş çəkənə, kef verilmiş görənə
çəqər	. - illər çəkər qazanaq, bir gün içrə itirək. . -güclü yaşar, varlı kefin çəkər , dərdli dərdin. . -içim çəkər dara məni. (içim: vicdanım) -cox bilən çox çəkər . -könül gedər başı çəkər , baş gedər, ayağı, göz gedər, qulağı çəkər .
çəqi	çəki. 1. ölçü (tanımaz çəki: ölçü bilməz sonuncu durağ ölüm). -demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki , tanımaz çəki. 2. sınırı. həddi. vaxdı. 1 hədd. -demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki , tanımaz çəki. (tanımaz çəki: sonuncu durağı ölümdür) -sözdür çeviren çoğanı, yükü, işçilər çeker . (çoğanı: cihani, dünyanı). - çəki çükü: həddi hududu. –hər nəyin çəki çükü var.
çəqib	- çəkib çıxarmaq: sıyımaq. soğurmaq. -xəncərin soğurub yügürdü . -içib bitdik çəkib keçdik.
çəqilmək.	- əl ayaq çəkilmək: qorxmaq. xodu alınmaq. -ışığı qoxla: xodun al. onlara hədə gəlsən qoxular.
çəqiniş	çəkiniş. gəriniş. darınış.
çəqinmək	çəkinmək. 1. durqanmaq. ikrah etmək. 1. üşünmək. (# işinmək: inanmaq).
çəqinmək.	qımçınlamaq. utanmaq.
çəqintirmək	çəkintirmək. durqatmaq. sakındırmaq. bər həzər etmək. ehtiyata çağırmaq.

çəqir	. - kişi bulduğun(tapdığın) yaşır, olduğun çəkir
çəqirmək	çəkirmək. kəsirmək (nərsədən bir çəkir (kəsir) ayırma). kəsib ayırmaq. kəsir etmək.
çəqirtqə	. -özü yoxdak, tövşü oxdak (tövşü : səsi). (tapmaca) (çəkiitgə).
çəqirtqətən	-çəkirtqədən qorxan əkin əkməz.
çəqisi	-yüklə, bağlacın birgə çəkisi:kürdə. kürüt. xam. tar. - çəkiş bəkişmək :dartılıb, oğulub yağrulmaq. isədiyi biçimə soxmaq: qalıblaşmaq.
çəqişmək	çəkişmək. arıqlamaq.
çəqişmək	çəkişmək. arıqlamaq.
çəqləm	çəkləm. çikləm. məhdudə.
çəqmə	. -keçən sözü çəkmə üzə
çəqmək	- əl çəkmək : daşınmaq -özü özündən daşınmış : özü özündən əl çəkmiş. -axıntıya kürək çəkmək. (oda odun daşımaq).
çəqməz	- uvanmaz : vicdan əzabı çəkməz. uvanmaz.
çəqsən	- çəksən cırıqlar, atsan qırıqlar.
çəqsın	-qoyma çəksin yol səni.
çəqtəş	çəkdəş. ağırdaş. ağırdaş. həmvəzn. həmsəng.
çəqtəşləmək	çəkdəşləmək. ağırdaşlamaq. ağırdaşlamaq. həmvəzn etmək. həmsəng etmək.
çəqtiyini	-kimsə bilməz alına gəldiyini, gələn günün çəkdiyini .
çəliq	çəlik. çilək. çəllək. kova (kovaq). (dolça).
çəlişqili	ayrış. keçimsiz. əzədal.
çəlişmə!	qarşınma! . üzbəüz durma!. muqabilə etmə!. –atava qarşınma! .
çəliyinə	-kor çəliyinə ilişən kordur.
çəlləq	çəllək. çilək. çəlik. kova (kovaq). (dolça).

çəltiq	çəltik. fısqı. orta barmaqla vurulan təkmə (dəğmə). -bir çəltiyə bağlıymış.
çəmbər	1. çənber. < çönbər boyuna, qola, qıça taxılan həlqə. sirkçilərin işlətdiyi içi boş həlqə. 1. çənber. < çönbər əğrik. əğri biçimli. münhəni. yarım girdə. yay. kaman. -yay kimi qılan boydalımı (qamətimi). 1. çənber. < çönbər boğazın dövrü. 1. çənber. < çönbər tuğ. qulladə. gərdənbəd. 1. çənber. < çönbər girdab. 1. çənber. < çönbər dolab. 1. tələ. -qurmuş igidlər yoluna. 1. çömənd. kəmənd. - göy çəmbəri: üfük. -ölüm çəmbəri: -ölüm töhlükəsi. 1. toratan toru. 1. dustaq. -bu çəmbəri açan yox, bu çəmbərdən qaçan yox. 1. nərsəni içinə alan çevrəlik. nərsənin mühitliyi. çərçəv {> çarçuva > çahar çub (fars)}. dayirənin çevrəsi, mühiti. həlqə. qasnaq. -çərx çəmbəri. -təkər çəmbəri. -ələk çəmbəri. -çərx çəmbəri. -çoğun çəmbəri: fələk çevrəni. -çovqanım çəmbərə çönmüş: işləri lap buruşmuş. -kösün gürün, çəmbəri duymaz. -çəmbər qurub oturdular. -əllərinin çəmbərin onun boğazında götürdü. -ışiq çəmbəri (halə). -cadı çəmbəri.
çəmçə	susaq. malağa. -qazan olsa, susaq tapılar. (susaq: çəmçə. malağa).
çəmə	1. ölçü. əndazə. -böyük çəmə: böyük hudud. -çəmivi güd: ölçüvü saxla. hududu gözlə. -çəmə qoymaq: hudud cıvar. -bu çəmədə görünməz. - onun çəməsinə dolanma. -əlli çəməsidə: əlli hududunda1. biçmək. 1. hudud. ətraf. həvali. hovl o huş. -bu evin çəməsində bağbağat yoxdur. -qala çəməsi: şəhər hududu. -çəməli: hududlu. -çəməsiz: hududsuz. - dağ çəməsində döşədi: dağ hududunda döşədi. -1. bəd. ətraf. -çox çəməli: çox ətraflı. -çəmə qoymaq: ölçü qoymaq. hudud biçmək.
çəməli	hududlu.

çəməsiz:	hududsuz. -dağ çəməsində döşədi: dağ hududunda döşədi.
çəmivi qüt	ölçüvü saxla. hududu gözlə.
çənbər	çəmbər < çönbər . 1. boyuna, qola, qıça taxılan həlqə. sirkçilərin işlətdiyi içi boş həlqə. 1. əğrik. əğri biçimli. münhəni. yarım girdə. yay. kaman. -yay kimi qılan boydalımı (qamətimi). 1. boğazın dövrü. 1. tuğ. qulladə. gərdənbəd. 1. girdab.
çənbərəq	çənbərək. çönbərək. girdəş. müdəvvər.
çənə	. -çənə oxşandı, səqqəl qırıldı. - çənə çalmaq: yağışmaq. çanğışmaq. gəngəşmək.
çənli	- çənli hava: çinov.
çəpirel	çəpir əl əl ustalığı. əl babiliyyəti
çəpiş	biçan.
çərçəp	çərşəb. kərkəf > çərşab 1. yük çatmaq (bağlamaq) üçün ənli bez. 1. (mələfə. ləhaf). 1. yayqı. yerə, nərsə üzərinə salınan (sərilən) geniş parça.
çəriq	çəriğ. ordu.
çərşab	< kərkəf çərşab. çərçəp çərşəb. 1. yük çatmaq (bağlamaq) üçün ənli bez. 1. (mələfə. ləhaf). 1. yayqı. yerə, nərsə üzərinə salınan (sərilən) geniş parça.
çərşəb	çərçəp. kərkəf > çərşab . 1. yük çatmaq (bağlamaq) üçün ənli bez. 1. (mələfə. ləhaf). 1. yayqı. yerə, nərsə üzərinə salınan (sərilən) geniş parça.
çətil	dolça.
çətin	güc. zor. -qaragün ağgünə güc (zor) çevrilir, ağgün qaragünə tez çevrilir . - qoy, keçisiz çətin otlar.

-**çətin olubda, yağlı olan.** aşlı daş. zəhmətinə dəğər. zəhmətinə görə dəğər.

-yaşamaşdır,**çətin** deyil, gedər gedər, dönər deyil. əsirşəyel, çaşıryolun.

-gecə gözü yad gəlir mənə, çox **çətin** anlatım sənə, quru gözdən yaş axır içə, tapmıram söz nə deyim sənə.

çiban - (qarqış) qarnına **çiban çıxsın.**

çiçəq . -göyçək **çiçək** hər kimsənin öz sevgisi.

çiçəqlərin . -**çiçəklərin tanacı "iyi dir**, əroğlunun tanacı, dilidir. (**tanacı**: ayırma, tanıma aracı, yolu). (çiçəklər birbirində iy, qoxu ilə seçilir). (kişioğlu, insan, birbirindən dili ilə seçilir, tanınır).

çiçəqlərlə -**çiçəklərlə** xoş keçin.

çiçəqtən . -hər çiçəkdən bal alınmaz.

çiçəyi -buz çiçəyi. qar **çiçəyi**. novruz **çiçəyi**.

-qışın qarı, yazın **çiçəyi** aydınlıqdır.

çiq **çiğ** dərd. -ömür ötür ürəkdəki çiğ ilən.

çiqaca **çixaca** xərcə

çiqacaq -canki vardı bu tənimdə, **çixacaq** bitmədən ön arzularım son ucuna.

çiqal **çixal.** açma. çıxış yol. tədbir. -bizim bu işə bir **açma** qılın.

çiqal **çixal.** açma. çıxış yol. tədbir. -bizim bu işə bir **açma** qılın.

çıqan -**durmadan axan, çıxan, süzən, gedən.** çaxna. canlı. qımıldaq. hərəkətli.

çönbük. fəal. əktif.

-**qabağa çıxan:** önən.

çiqar . - kişidən arvad **çikar**\ arvaddan kişi çıkmaz

. -. xalça dövlər **tozu çıxar**, un ələnər **çöpü çıxar**. altun ərir **özü çıxar**.

. -günəşliyi istəyən kölgədən **çıxar**

-**çıxar ölçüsü:** yetinlik. edinlik.

-gecəm kefli yığır yoldaş, atırsa dan **çıxar** yaddan, qalırsa dar günümdə,
kəs, o sənsən sən.
-işdən artan çox **çıxar**, dişdən artan poxa **çıxar**.
-baltır bit başada **çıxar**. (baldırdaki bit başada çıxar).
-əş alsan, **iş** çıxar (başın qarışar).

çıqarar	çıxarar. - darı göz çıxarar (kiçikliyə, azlığına qarşın, etgili, güclü olan)
çıqarı	. -. hər kəsin yox çıxarı ağgün ola.
çıqarıca	. -hamı çıxarıca alnamış. (alnamış : anlamış. dərk edmiş)
çıqarına	-evləniş düşərinə, oxunuş çıxarına . (evlənmə düşərinə, oxuma çıxarına).
çıqarqan	-yaddan çıxarğan : ucuq. gic.
çıqarlı	çıxarlı. iş bilən axar çaxar:.
çıqarmaq	- çəkib çıxarmaq : sıyımaq. soğurmaq. -xəncərin soğurub yügürdü. -artıq mal göz çıxarmaz (çox var qafa yarmaz, qırmaz). -qarqa qarqanın gözü çıxarmaz .
çıqart	-damarın dart, için çıxart .
çıqartaq	- dadın çıxardaq yemək : gəvşimək. asda asda yemək. dardaraq yemək.
çıqartmaq	- çönün çıxartmaq (çön (< çönmək)). dalısın. için). tərş üzün, için açmaq. gizli nərsəni açığa vurmaq. - əlindən çıxartmaq : aldıqatmaq. aldatmaq. -yoldan aldatdı : sapdırdı.
çıqın	çığın. - çığın unudan , dərin yatar. (çığın : dərdin).
çıqır	-çörək daşdan çıxır : işlər çox yoğun . -ilkin başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi doğrusu.
çıqırsa	-can çıxırsa, kişi ölsə qayıtmaz.
çıqış	- çıxış yol : çıxal. açma. tədbir. -bizim bu işə bir açma qılın.
çıqınmək	çığınmək. əzilmək.

çıqloz	çığloz. cığaz. cızqa. cılaz cığlız. cızbız. cızbıq. cızıq. cızlıq. cızqa. cızza. (< küyəz : qızarmış)(< küymək). ərtilmiş quyruğdan qalan qoğruq. - çığlozu çıxmaq : əriyib tükənmək.
çıqmaq	olmaq. -dirək çıxmaq : dirək olmaq : yardım olmaq. - yerindən çıxmaq : özünü itirmək. aznaşmaq.
çıqmasın	. - ilişmək sorun deyil, çıxmasın bilsən.
çıqmayan	çıxmayan. - dağlara çıxmayan , uzaqları görünməz.
çıqmaz	. - gec ortası gün çıxmaz . . - istəklə güc çıxmaz döğüşə . . - kişidən arvad çıxarıl arvaddan kişi çıkmaz
çıqmaz	çıxmaz. kor çüçə. bünbəst. . başın çıxmaz yerə , burun soxma. -gec ortası gün çıxmaz .
çıqmazlara	. -dönə ver qoyma çıx çıxmazlara gedən yolun.
çıqnivə	-tostluq bənzər təmir yükünə, çıqnivə alsan aqırlıq yerə qoysan paslanar.
çıqtı	-ağzında söz sənindi, çıxdı dışar özgənin. -kişinin sözü özünündü, ağızdan çıxdı özgənin.
çıqtı	çıxdı. - qovunu qabaq çıxdı .
çilə tolu	çilə dolu. ağrı, dərddə tolu. -iki yol, biri çilə (ağrı. dərddə tolu, biri umutlar yolu.
çilə	ağrı. - iki yol, biri çilə dolu, biri umutlar yolu. (çilə: ağrı)
çiləq	çilək. çəlik. çəllək. kova (kovaq). (dolça).
çiləmək	kələmək. gözəl qonuşmaq.
çilən partiya	parti üzəsi.
çilən	yas. matəm. təziyə. sök (> suq).

çiləz	. - dəmiş artsın, çiləz bitsin. -dəmiş artsın, çiləz bitsin. (kefiz kökəlsin, ağrız bitsin).
çılpaq	çözülgən. lüt. (çılpaq sudan qorxmaz, ovçu oxdan qorxmaz.).
çılpaq	dıldıbil. lüt
çiltırmaq	çıldırmaq . sezdirmək. im, qımıqla (işarə həkətlə) anlatmaq.
çin çin	- çinə çinə : rədif rədif. çin iyi. çox yaxşı. ən iyi.
çin qönültən:	çin könüldən : çinə güvdən. sinə güvdən. səmimi qəlbədən. qərəzsiz mərəzsiz.
çin	cür. rədif. rəqəm. -bu çin kişilər. - çinləri birbirindən siçilmir. - çinələmək : çinə salmaq. - çin çin : çinə çinə : rədif rədif.
çinar	-çinar devrilince, altında odun yığan çok olur.
çinə çinə	- çin çin : rədif rədif.
çinə	1. rədif cür. -bu çin kişilər. - çinləri birbirindən siçilmir. - çinələmək : çinə salmaq. - çin çin : çinə çinə : rədif rədif. 1. (sinə). həqiqi. həqiqətə uyğun. - çinə güvdən : sinə güvdən : çin könüldən: səmimi qəlbədən. qərəzsiz mərəzsiz. - çinə güv : ürəyi doğru. sadıq. -doğru düşün, çinə danış. -doğru düşün, çinə danış.
çinəqim	çinəyin. çinəgin. çinəsin. 1. doğurdan. həqiqətən. - çinəyin sevirsinmi. - çinəyin acıqmışdım. 1. (doğru) doğrusundan. vəqien. -onlar çinəğim doğma qardaşdırlar. - çinəsin de: doğrusun de. - çinə :- çinə salmaq : çinələmək. - çinə salmaq : çinələmək. - çin çin : çinə çinə : rədif rədif.
çinəqin	çinəyin. çinəğim. çinəsin. 1. doğurdan. həqiqətən. - çinəyin sevirsinmi. - çinəyin acıqmışdım. 1. (doğru) doğrusundan. vəqien. -onlar çinəğim

	doğma qardaşdırlar. - çinəsin de: doğrusun de.
çinələmək	1. çinə salmaq. 1. çinə salmaq. - çin çin: çinə çinə: rədif rədif.
çinəsin	çinəyin. çinəgin. çinəgim. 1. doğurdan. həqiqətən. - çinəyin sevirsinmi. - çinəyin acıqmışdım. 1. (doğru) doğrusundan. vəqien. -onlar çinəgim doğma qardaşdırlar. - çinəsin de: doğrusun de. 1. doğrusun. - çinəsin de: doğrusun de.
çinəyin	çinəgin. çinəgim. çinəsin. 1. doğurdan. həqiqətən. - çinəyin sevirsinmi. - çinəyin acıqmışdım. 1. (doğru) doğrusundan. vəqien. -onlar çinəgim doğma qardaşdırlar. - çinəsin de: doğrusun de.
çiniyi	çin iyi. çox yaxşı. ən iyi.
çinqa	> zəccə.
çinqartqu	zil. çinqıraq.
çinqıraq	çinqartqu. zil.
çinov	1. çənli hava. 1. tilvizyonun qarlı göstərməsi. bərfək.
çinürəqtən	ısın ürəktən. səmimi qəlbədən.
çıplaq	-qıllı ağzını açtı, çıplaq içine qaçtı (tapmaca) (corab , ayaq.) -qıllı ağzını açtı, qılsız içine qaçtı. (tapmaca) (yaraq-yaruq).
çıraq	- arzılara çırağ tutmaq.
çirə	< çiqrə.
çirqindən	- gözəldən yar, çirkindən çor əksilməz.
çirqləmək	çirkləmək. çirk eləmək. iginmək. irinmək.
çırpa.	- ürək çırpa çırpa: döyünmək. köks ötürə-ötürə ləh ləh vuraraq.
çırpan	-nə sanmışdın atanda məni, yoxdu kimsə tutacaq məni, açıq saçaq isti ocaq evimdə, ondan isti çırpan ürək içimdə.
çırpıntı	qışqırtma. həyəcan. ajitasyon.

çirtma	fısqo. - çirtma vurmaq: çirtmə vurmaq: ikinci barmağın ucun, baş barmağa ilişdirərək vurulan vurqu.
çirtmə	fısqo. - çirtmə vurmaq: çirtma vurmaq: ikinci barmağın ucun, baş barmağa ilişdirərək vurulan vurqu.
çiştəq	çişdək. sübhanə.
çit	1. (örtük). qadın baş örtüğü. 1. diləniş, dilək tutub ağaca bağlanan, düğünlənən parça tikəsi. - çiti bağlamışdır ağcına, yetəyin yurd başına. (yurd: mənzil).
çivi	- çivi çivini sökər. (pislik pisiyə qarşı). - çivi saxlar taxanı (nal), taxa -atı, at kişini, kişi vətəni.
çivini	-çivi çivini sökər. (pislik pisiyə qarşı).
çızqınıq	çızgınığ. çızgıñğ. küyzün. köyzək. küyzək. közərik. közərmiş. yanımsı. qızarmış.
çızqinq.	çızgıñğ. çızgınığ. küyzün. köyzək. küyzək. közərik. közərmiş. yanımsı. qızarmış.
çobanların	. - tapınçının azançısı ol, çobanların başdağı (padşahı). tapınçının azançısı ol, çobanların başdağı (padşahı). (tapınçının: namaz qılanın).
çobansız	. - çobansız keçi, sürü dağıdar.
çocuq	öğük. əvlat
çoq	1. çoğ (çov. kor). ziyan. 1. iğən. -bir gün iğən qaxındı mənə . - hər çox azdan olur
çoqa	-işdən artan çox çıxar, dişdən artan poxa çıxar.
çoqala	-öğrən ögrən uğur ola, qoyma bilməzlərin çoxala!! .
çoqalsın	çoxalsın. bol olsun. bolasun. bolasun.
çoqaltmaq	çoxaltmaq. bolmaq. bolamaq. (bölmək: bölemək: xırdalamaq).

çoqan	fələk. -. altına, dəmir azmaz, ölümlər diril verməz, yaşlılar gənciclənməz, çoğan dönüb , evlər yıxar demişlər.
çoqanı	çoğanı. cihanı, dünyanı. -sözdür çeviren çoğanı , yükü, işçilər çeker.
çoqar	çoğar (çov. kor). ziyankar. müzirr
çoqaymaq	çoxaymaq . bollaymaq. artaymaq. selləmək. bərəkət tapmaq. - bollayan tanrım. tanrı bollasın .
çoqlar	. - gəlməyib hələ dünyanın sonu, çoxlar geyər yırtıqlı donu.
çoqları	- çoxları var əkdini biçməmiş.
çoqlarının	- çoxlarının götü gorda, başı göydə olur!.
çoqluca	çoxluca . dalay. böyük.
çoqtançı	çoxdançı . artıq istəyən. ziyadəxah.
çoqtur	-canım yoxdur, işim çoxdur -azı yoldu , çoxu çordu. -azın danış, çoxun dinlə. (azın :azraq)
çoqunun	çoğunun . fələyin. - içgə işi var çoğunun , dön dolanın bildirməz. (içgə : gizli).
çoquz	- çoxuz bol olsun, azız çox olsun. (alqış).
çomaq	kor, dəğəngi bəllər kimi. (dəğəngi: dəğənəyi. çomaq) əsgidən olduğu. -çomaq çorluya ras gələr. (çorluya : çürüyə. ulduzsuz).
çor	afət&.
çor	cin (yaman güclər). - çor dəğmiş. - gözəldən yar, çirkindən çor əksilməz . -pis gözə çor düşsün.
çorluya	-çomaq çorluya ras gələr. (çorluya : çürüyə. ulduzsuz).
çortu	-azı yoldu , çoxu çordu .
çovqur	çovğur . kənkən. (tutuq bir yerdə) quyu, tünel. çahkən.

çöçə	. -ocaq çayı, küp pendiri, isti çöçə , ot yarpızı. (bulaq otu. yarpız türü).
çöqə	çöğə . fələk - bu dağlar kömürdəndi, keçən gün ömürdəndi, çöğənin (fələyin) bir quşu var, cıynağı dəmirdəndi.
çöqəl	çökəl . köçbə. küsbə. çöküntü. çökmə. tilif. təlvə. tındağ. quyqa. torta. tortu. risub. təhnişin. lay. laxda.
çöqətə	çökədə . 1. qara batmamaq üçün geyilən ayaqqab. 1. suya batmama üçün, boğulmamaq üçün geyilən yelli geyim.
çöqmə	çökmə . köçbə. küsbə. çöküntü. çökəl. tilif. təlvə. tındağ. quyqa. torta. tortu. risub. təhnişin. lay. laxda.
çöqmüş	-ocaq çökmüş , odu sönmüş, külü savmış. nərsə gözlər kimi qalmış, yolların kol basmış.
çöqüntü	çöküntü . köçbə. küsbə. çökəl. çökmə. tilif. təlvə. tındağ. quyqa. torta. tortu. risub. təhnişin. lay. laxda.
çöqüntü.	çöküntü . bunalım. depresyon
çöqür	çökür . batır. dərinləşir. -ucalırsa dağ, çökür dərələr. -biri sınar, biri söner, biri yapar, biri qınar , biri durur biri çökür .
çöltəsə	-bağanın özü çöldəsə , qözü göldə.
çömbəlmək	çöngəymək. çöncəymək. çöməlmək. çöngərmək. dizləri üzrə çöməlib (qapanıb), ayaqları üsdə oturmaq.
çöməlib	(qapanıb) . dizləri üzrə çöməlib (qapanıb) , ayaqları üsdə oturmaq: çöngəymək. çöncəymək. çöməlmək. çömbəlmək. çöngərmək.
çöməlmək	çöngəymək. çöncəymək. çömbəlmək. çöngərmək. dizləri üzrə çöməlib (qapanıb), ayaqları üsdə oturmaq.
çömüc	çümüc. (< kav. kov). kasa. tas.
çön	< çönmək . 1. dal. -onun çönünə keçmə. -işlərimiz çönə qaldı. -önü

çönü: dalı qabağı. 1. cəvab. -çönətmək: cəvab vermək. -onun çönü çox çəkməz. -bir çön çıxmadı. 1. tərs. qarşı. əks. zidd. (# çin). -hər nə dedim çön çıxdı. -çöndəş: mütezadd. 1. çönün çıxartmaq: tərs üzün, için açmaq. gizli nərsəni açığa vurmaq.

çönbəcoş > **conb o cuş**.

çönbələtmə **çönbətmə. çöndək.** qıçların büküb, ayaqları üsdə oturuş.

çönbər > **çənbər. çəmbər.** 1. boyuna, qola, qıça taxılan həlqə. sirkçilərin işlətdiyi içi boş həlqə. 1. əğrik. əğri biçimli. münhəni. yarım girdə. yay. kaman. -yay kimi qılan boydalımı (qamətimi). 1. boğazın dövrü. 1. tuğ. qulladə. gərdənbəd. 1. girdab.

çönbərəq **çönbərək. çənbərək.** girdəş. müdəvvər.

çönbətmə **çönbələtmə. çöndək.** qıçların büküb, ayaqları üsdə oturuş.

çönbük **çönbük.** çaxna. durmadan axan, çıxan, süzən, gedən. canlı. qımıldaq. hərəkətli. fəal. əktif.

çöncəymək **çöngəymək. çöməlmək. çömbəlmək. çöngərmək.** dizləri üzrə çöməlib (qapanıb), ayaqları üsdə oturmaq.

çöndələtmək oynalatmaq. kələgətmək. kələk gəlmək. dəğəl edmək.

çönəq **çönək. conağ cınağ.**

çönətmək cəvab vermək. -onun çönü çox çəkməz. -bir **çön** çıxmadı.

çönq **çüng. çöng. (çöng: çögn: nərsənin çögrülmüş yanı, dalısı).**

çönqərmək **çöngərmək. çöngəymək. çöncəymək. çöməlmək. çömbəlmək.** dizləri üzrə çöməlib (qapanıb), ayaqları üsdə oturmaq.

çönqəymək **çöngəymək. çöncəymək. çöməlmək. çömbəlmək. çöngərmək.** dizləri üzrə çöməlib (qapanıb), ayaqları üsdə oturmaq.

çönmək	1. azmaq. -altına, dəmir azmaz , ölümlər diril verməz, yaşlılar gəncə dönməz, çoğan dönüb, evlər yıxar demişlər. 1. qısıрмаq. amacından çönmək. -yarı yolda qısırdı .
çönməyə	- geri çönməyə : gerinməyə.
çönmüş	- bəxti çönmüş : çulxası dönmüş.
çöntəl	çöndəl. çöndək. yalan. riya. təzahür. düzən. aldağ. hilə. kələk. təhrif. təzvir. nadoğru. saxta. fəllə. cəli. qəlb. bədəl. yapsıq. (təqlid. yansıq).
çöntələbçi	çöndələbçi. çöndəməkçi. çalağay. dolandırıcı. düzənbaz. aldağac. təhrif edən. müzəvvir. cəl edən. nadoğru. saxtakar. riyacı. mütəqəllib.
çöntələq	çöndələk. yapsaq. riyakar. riyacı. təzvirçi. cəl edən. düzənçi. aldağac. oynamac. oyunbaz. kələkbaz. hoqqabaz. dəğəlkar. dəğəlbaz. təhrif edən. nadoğru. saxtakar. mütəqəllib. süni. məsnovi.
çöntəməkçi	çöndəməkçi. çöndələbçi. çalağay. dolandırıcı. düzənbaz. aldağac. təhrif edən. müzəvvir. cəl edən. nadoğru. saxtakar. riyacı. mütəqəllib.
çöntü	çöndü. - ağ sular çöndü qara suya , basdı veyranı.
çöntürücü	çöndürücü. ağdırımcı təbçevirən. yıxıcı. dağıdıcı. virangər. bərəndazəndə. vajqun konəndə.
çönüb	. - igid çönüb ögüd aydar yaşlıya. -igid çönüb ögüd aydır yaşlıya. (gənc nəsihət verir qocya) (igid dağ dərəni tanımaz, özün bilməz hardadır).
çönün	- çönün çıxartmaq (çön (< çönmək)). dalısın. için). tərs üzün, için açmaq. gizli nərsəni açığa vurmaq.

çönür	-dünya dönür, yaşam çönür , seviş söğüş yer dəğişmiş, istəklilər yaman olmuş, iğrəncilər yerin tutmuş.
çöpatan	külatan . xəkəndaz.
çöpü	. - xalcanı döv tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar.
çörək	-ağa yeyib toxdur, nökrə bir çörək yoxdur. . - gedəndə çörək götür, gələndə ayaq götür - çörək daşdan çıxır: işlər çox yoğun. -ac qalanın çörək açar dilini. -baxmaz böyükklərin sözüne, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar sözüne, arvad almaz. - çörək ayaq tutup gedir. (bahalıqdır).
çörəyin	. -gün çörəyin tapanmayan özgeninin umasın açar. (umasın açar : falın açar)
çöz	. -. (< çözmək). cüz. ərit. erit. irdə (< ərimək). par. pər. çözülmüş, açılmış, bölünmüş nərsənin çözüklərinin (ünsür) hər biri.
çözük	1. ünsür. unsur. 1. cüz.
çözülqən	çözülqən. çılpaq. lüt. (çılpaq sudan qorxmaz, ovçu oxdan qorxmaz.).
çözüm	. - çözüm bulmaz düğün yok
çuqa	- qaraçuxa : baxt qorucusu. - qaraçuxası yatmış : çulxası dönmüş : baxtı yatmış.
çuquntur	çuğundur . binə.
çulqa	çulqa . - çulxasın çevirmək : tərs üzün açmaq. alt üst eləmək. bəxtin çevirmək. - çulxası dönmüş : bəxti çönmüş.
çulqanıb	-özünə çulqanıb yürümək. (kimsəni saymayıb öz ölçüsüylə yaşamaq).
çulqanıb	-özünə çulqanıb yürümək. (kimsəni saymayıb öz ölçüsüylə yaşamaq).
çüçə	- kor çüçə : çıxmaz. bünbəst.

çüqü	- çəki çükü : həddi hududu. –hər nəyin çəki çükü var.
çüqünü	çükünü. şeyin. şumbulun. -görməmişin oğlu olmuş, çekmiş çükünü qoparmış.
çümüc	çömüc. (< kav. kov). kasa. tas.
çünq	çüng. çöng. (çöng: çöğn: nərsənin çöğrilmüş yanı, dalısı). dərman edmək bolqutmaq. yarıtmaq. çarə bulmaq.
çürüme	-çürüme, yıxılmanın savçısıdır (habercisidir.).
çürür	-ağac kökündən, ölkə başından çürür .
çürütər	. -aşlıq atı yürüdər, yalan başı çürüdər. (aşlıq : yem).
çürütür	-ağacı qurd çürüdü r, kişini, dərđ.
çürütür	-dəmiri nəm, kişini qəm çürüdü r. (dəm: şəh).
tənqi	yükü. bağlamanı.
(duymaq belə istəmə səsini, silinmiş varlığımdan şəkilin,. duymaz qulaq can ağrılar.	
tüşə	- düşə düşmək : küreyi (dalı, arxası)üsdə düşmək.
ebeliq	anaşlıq. mamalıq. -geçi özü doğanmır, qoyuna anaşlıq edir.
ebriq	< evrik > ibrik (< evirmək) axıdan. evirerek içindeki suyu dökmək gibi.
eqitən.	eğidən. əğitən. əğitici. eyidən. eyidici. öğrədən. öğrətici. öyrədən. öyrətici. yetdiric. yetdirən. yetirən. yetişdirən. çalışdırıcı. başşı. baxşı. tutucu. tutcu. yarıtçı. məəllim. müəllim. təlimçi. tədrisçi. antirenör. tirenör. instirüktiv . mürəbbi.
eqiz	ekiz. - iki ekiz , ağır engil (tapmaca)(tərazi).
eqri	-doğru olsam ok gibi, yabana atarlar beni, eğri olsam yay gibi,elde tutarlar beni. -əğri bacaq bağa əğrisini görəməmiş, ilana əğri büyrü deyərmiş (bağa :

qurbağa).

el

. -**el atan** daş dağ aşdı.

. -elçi bacarsa **el** bacarar. (elçi güdsə **el** bacarar). (elçi elin gözüdür).

-**el aralıq:** beynelmiləl.

-**el bayramı: il bayramı.** novruz.

-eldə gəzən, el tanır, yolda gəzən, yol tanır.

-el üçün ağlayan iki gözdən olar.

-oğlun yetib **el** içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (**bağdalı:** bəfalı) (**qıyın:** dar).

-uzaq olsun yol olsun, yaman olsun, **el** olsun (yolsuz azar, elsiz batar).

-çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan **elə gedər**. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər).

-qalxışında elə davranki, dönüşündə üzün olsun.

elbaşı

-söz bilməyən elbaşı, elbaşına yov açar. (**yov: yav.** yavalıq. bədbəxlik).

elbaşına

-söz bilməyən elbaşı, elbaşına yov açar. (**yov: yav.** yavalıq. bədbəxlik).

elcar

xalq. əhali. -yüzlərcə gözəl, başqa eliklərdədə çoxdur, amma bizim ölkə, **bütün elcarı** gözəldir. (**elik:** millət).

elçi

. -**elçi** bacarsa el bacarar. (**elçi** güdsə el bacarar). (**elçi** elin gözüdür).

elə

1. işlə. sonda. –**işlə kitosların işi bu**, tikən kimi gülə batmaq, yılan kimi dosdu soxmaq. **1.** özgəyə. -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər (**elə:** özgəyə). (dağ başında quyarsın dam yelə gedər)

eləmə

-**başdan eləmə:** burcutmaq. incə burxutmaq.

elgözütərazolar.

eliq

elik. millət. -yüzlərcə gözəl, başqa **eliklərdədə çoxdur**, amma bizim ölkə, **bütün elcarı** gözəldir. (**elcar:** xalq. əhali).

elim	. - illər boyu aldatılmış, olan körpüləri yandırılmış, talanmış elim qaldı. -tarım qorusun, elim yarusun (kömək olsun). -ağzı olub dili yox elim.
elin	. -elçi bacarsa el bacarar . (elçi güdsə el bacarar). (elçi elin gözüdür). - elin danmış, yolun azmış demişlər. -alov düşsə yerin yaxar, yiyəsi varı, elin qapar. . - iliz qutlu, eliz mutlu, göylük, gögəti, güz bolun olsun. (alqış)
eliz	-iliz qutlu, eliz mutlu, göylük gögəti, yaz güz bolun olsun.
elqə	elgə . ellik. millət. - tükəl yazuq silinsin, tükəl elgə sevinsin . (tükəl : tamam. bütün).
elqə	sığar elgə : sızar elə. -suyu səp sinər yergə, sözü qoy sığar elgə .
elqovan	soyuq hava.
ellər	-külü çox, odu yox ellər.
elliq	ellik. elgə . millət. - tükəl yazuq silinsin, tükəl elgə sevinsin . (tükəl : tamam. bütün).
elsiz	-yolsuz azar, elsiz batar (uzaq olsun yol olsun, yaman olsun, el olsun).
eltanaq	etnoqraf.
eltanaqlıq	etnoqraflıq.
eltə	- eldə gəzən, el tanır, yolda gəzən, yol tanır. -doğru olsam ok gibi, yabana atarlar beni,eğri olsam yay gibi, elde tutarlar beni.
eltən	eldən . - acun eldən dosd olmaz, öcü qalsa, dinc almaz.
elverişli	kullanışlı. ergonomik
emqızı	-kel qız, emqızı saçından ögünür. əmsirmək öğsərmək. eysərmək. öğrəşmək. əmsirmək öğsərmək. eysərmək. öğrəşmək. ənqəl əngəl . dürbəl. önbəl. sədd. mane.
en	-en ulu: ulun.

eni	- coşarsa qoşu, yıxar eni yoxuşu .
enin	enmiş. (səraziri). – enişə düşmək.
eniştə	firişdə. ülkər. şans eniştəsi (mələyi).
enqil	engil yüngül. - iki ekiz, ağır engil (tapmaca)(tərazi).
enqin	1. engin. enginən (inanan). pıratikan: inandığın edigən. 1. zəngin. -zəngin kişi: qaltu kişi - qaltu kişi: engen, zəngin adam - qaltu kişi: engen, zəngin adam.
enqinən	enginən. enqin (inanan). pıratikan. inandığın edigən.
enmək	keçinmək. razılaşımaq - enməyiğin gerek.
er	. - ər qız olsan: erkək dişi olasan) . - (gənc olan boş (subay) işsizlərə) . - boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (ər qız olsan: erkək dişi olasan) . (yarışmaz: yaraşmaz) . -ir çağımdan er çağıma, qulaq könlümü oxşayıb yırqayan ürək (yırqayan: oxşayan).
ereq	erek. meşelik yerdeki açıq, ağacsız yer.
erinqen	eringen. tembel
erqən	erkən. erkin. -mən ertin (sabah) erkin qalxmaliyam. -irkil olan erkən çatar barçağa(irkil :iradəli) (barçığa: mənzilə).
erqəyə	. - iki gün var ballı olur erkəyə , birincisi evlənən gün, ikincisi basdıran.
erqəyə	-iki gün var ballı olur erkəyə , birincisi arvadını alan gün, ikincisi basdıran.
erqin	erkin. erkən -mən ertin (sabah) erkin qalxmaliyam.
erqiş	ergiş. ev kişisi. evciman
ertə	- dan ertə: ertik.

ertənq	ertənğ. yarın -bugün qonaq, yarın getmə). (yolaq: yolda. yola düşməli).
ertərəq	ərkəncə. -çamdap ertərək bitirgilə : çabuq davranınız, bitiriniz!.
ertiq	ertik. dan ertə.
ertin	. 1. yarı -dünəni boş ver, bu günü xoş ver, ertisinə pay saxla. 1. sabah. - mən ertin (sabah) erkin qalxmalyam.
ertisinə	. yarınına -dünəni boş ver, bu günü xoş ver, ertisinə pay saxla (ertin : yarın).
eşəğın	. - qarpuz qabuğuyla böyüyən eşəğın , ölümü sudan olur.
eşib	- eşib işləmək : bildiyin yapmaq. kələkli iş aparmaq. saman altından su yeritmək.
eşik	eşik (< eşmək). təşğilat. qurul. - eşik aldına : qapı önünə. -qoğ eşik qapıdan, qoyma girə yamanı.
eşinib	- ağnayıb eşinib ,
eşinmə	. - yoxluğunda varlığını düşünmə, dirligində, kəndi sində eşinmə . (kəndisində : kəndi gorunda.). (o ki dirilikdə, ad qoymaq üçün çalışı, yaşlı ömrün, çürüklərə tapşırır. (yaşlı: yeni. taza, gənc. pöhrəli. verimli)
eşinmiyən	. - işləmiyən çaşmamış, eşinmiyən, aşmamış .
eşirçi	(< eşmək). tovrucu. qurucu. təşğilatçı.
eşitən	eşidən . duyğuran. -hər nəyi adıyla aday, yanlışsa tuyğuran çaşar. (aday : adlandır)
eşitirsə	-iki kişi yamanlaşsa, üçüncüsü eşidirsə , hər ikisin ağız pisə tanıyar, ikisində qınıyar.
eşitmək	işitmək . duymaq.
eşitmiş	. -. tükəl görmüş, eşitmiş , xanlıq çağında olmuş. (tükəl : tamam. bütün).
eşittirmək	iştrüsmək. birindən digərinə anlatmaq

eşittiyin	. - eşitdiyın söyləmək yalançılıq öyrəder.
eşittiyinə	eşitdiyinə . - göz gördüyünə, qulaq eşitdiyinə inanar .
eşiyə	- eşiyə salmaq : dıſatmaq. ixrac etmək.
eşiyin	eşiyin . qapısın. -olursa idman işin, tıxar həkim eşiyin. (eşiyin : qapısın). -qoyma sına ev eşiyin dirəyi , köçən köçdü, keçən keçdi, qalan günə gün ağla.
eşq	- kölgə ışığa, eşq olsun (arın olub, qaranlığı olmayan nərsə.). -eşq olsun yağın buluta, coşan ürəgə. - eşq olsun yağın buluta, coşan ürəgə. - eşq olsun yağın buluta, coşan ürəyə.
eşqilə	-qönlüm dolu eşqilə , nisgillərim barınmağa yer tapmaz. (barınmağa: dincəlməyə)
eşmə	kələk. - eşmələrdən keşməli .
eşşək	-atdan düşən eşşək axdarar. . -hamı gəzir eşşək üçün, sən gəzisen eşşəyilə.
eşşəyilə	. -hamı gəzir eşşək üçün, sən gəzisen eşşəyilə .
eşşəyim	. - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır, xoca deyir : vallah elə məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür
eşşəyin	. - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır, xoca deyir : vallah elə məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür
etər	. - kimi deyər kimi edər (kimi aytar, kimi dartar). (aymaq : danışmaq).
etgülükü	edgülükü . eysuluğu. oxşılığı.
etileşmək	ediləşmək 1. edqulaşmaq. iyiləşmək. yaxcılaşmaq. 1. qabiliyyət tapmaq. ustalaşmaq. olqunlaşmaq. buluğa çatmaq. pişmək.
etiniş	ediniş . ərişiş. ulaşış. qazanış. yetiniş.
etinliq	edinlik . çıxar ölçüsü. yetinlik.

etinmək	edinmək. avdanmaq. evdinmək. (< av. ov. ev). dərmək. yığmaq. - böylə paranı nə üçün avdanırsın.
etintə	edində. adın. -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavin, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkçə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın: dövründə. fəslində) . (tavin: gücünü. bacarığını)
etiştirmək	bolqutmaq. öldürmək. etnoqraf eltanağ.
etqinliq	aktivite.
etqulaşmaq	edqulaşmaq. ediləşmək. iyiləşmək. yaxcılaşmaq.
etmək	edmək. ötgürmək. keçirmək. –yeddi gün, yeddi gecə toy ötgürdülər.
ev	. -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər (elə: özgəyə). (dağ başında quyarsın dam yelə gedər) . -gəlin girməyən ev var, ölüm girməyən ev yok -əl, ev dəğirmanı : əl daşı -ev kişisi: evciman ergiş. . - odunsuz qazan qaynamaz, qadınsız ev, yayramaz. -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedə. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər).
evbəyin	. - bağda gülün bülbulü, ev bəyinin sünbülü.
evciman	ev kişisi. ergiş.
evcimək	səpilən nərsəni bir bir yığmaq.
eveşiş	ev eşiş. {(1. < ev beşiş. 2. < ev yeşiş (yeşiş: yük. var. devlet. 3. < ev eşiş (eşiş: 1. təşgilat. 1. qapı: dərgah.) ev təşgilat.). 1. ev eşiş (< eşiş: qoşu. vər vəsayil)). uy uzar. (ev oturaq. ev otaq. ev yataq). - ev eşişsiz: qaşaq. qaşşaq (: qaşınb tökülmüş). kasıb. yoxsul. müflis.

	- ev barq : ev eşik. qaşşaq . (qaşınb tökülmüş).
	- ev eşiksiz : xanımsız. ev elsiz. sallax.
	- eveşik : evbarıq. çoluq cocuq. əhləyal.
	- ev eşik : yurd ocaq.
	. - oğrunun evi çox, doğrunun evi yox
	. - evi pozuq onqalır , oyu pozuq onqalmaz (oyu : düşüncəsi).
	- evi tikilmiş : iyi diləkdə, arsuda\arzuda bulunma sözüdür. evi, abadanlığı qurulmuş. günə çıxmış. evi qurmuş, baxda minmiş. (# evi yıxılmış).
evi	-bir uslu, min evi yığmış, bir ussuz bir evi yığanmamış. (uslu : ağıllı)
	(ussuz . ağılsız).
	- evi basmış toratan küldə qalanmış ocağa.
	-oğrunun evi çox, doğrunun evi yox.
	- ər evi gül evin, son evin gor evin.
	- aşevi : restoran.
	-evi yaxın itin quyruğu uzun.
evin	- evin orta dirəği : isgət
	-ər evi gül evin , son evin gor evin.
	- ocağın kül alar evin toratan . (evi basmış toratan, küldə qalanmış ocağa). pozqluq. baxımsız durum.
evinə	. -hər kim getdi evinə, yollar döndü tərsinə.
	-gəlin ağa bürünər əv inə dək, gəlin ağa bürünər gor əv inə dək.
evintə	. - evində yox urvalıq, könlündən keçir darqalıq. (urvalıq : yoğur açanda səpilən un)
	- evində yox urvalıq, könlündən keçir darqalıq. (urvalıq : yoğur açanda səpilən un).
evlenmek	. köçmek

evlənən	. - iki gün var ballı olur erkəyə, birincisi evlənən gün, ikincisi basdıran.
evləniş	. - evləniş düşərinə, oxunuş çıxarına. (evlənmə düşərinə, oxuma çıxarına).
evlənmə	. - evləniş düşərinə, oxunuş çıxarına. (evlənmə düşərinə, oxuma çıxarına).
evlənmənin	. -boşanmağın nədəni suyuq (aydın) olur, evlənmənin nədəni quyuq(yoğun. bəllənməz).
evli	tutuq- açıq tutuq : evli evsiz.
evrən	. -düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür. . - dönər evrən düşər sıra bizədə . - evrən budur kiminə qavun kiminə kalah yedirər . -yenə evrən ölümlər türküsinü dəng eləmiş. (dəng eləmiş : kökləmiş)
evrənə	. -ilqarı pozuq evrənə bağlı
evrəni	-xəyal quranlar evrəni qazanır.
evrəntə	- evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var qavuş qovuş, evrəndə var gecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dıbsız göy, səndədə var daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (qavuş qovuş : vəsl o fəsl). (daldıran : qərq edən) - evrəndə ən kötü yol dəğişiklik qarşısında dəğişməməkdir. -mən türkoğlu olub söz yazaram türkü dilində, türkün balası türk ola evrəndə gözəldir.
evsiz	açıq. - açıq tutuq : evli evsiz.
evtinmək	evdinmək. avdanmaq. edinmək (< av. ov. ev). dərmək. yığmaq. - böyle paranı nə üçün avdanırsın .
ey	- ey kaş : çeki keşgi. - keşgi olardı.

eybet	(eyi bet. iyi bet). gözəl. qəşəng.
eybetləb	(eyi bet. iyi bet). gözəlcə. qəşəhcə.
eybəcər	gərvələ. qaybəcər. qeybəcər. ənayi. çirkin. xoryat. koryat. çoryat. kivgin. çifkin. çivkin. anormal.
eybəcər	qozov. biçimsiz.
eyerlenmiş	-dağdan gelir, taştan gelir, eyerlenmiş aslan gelir. (tapmaca) (sel).
eyi	- eyi sanış, eyi deyiş, eyi qılış. -kötü sorağ tez duyulur, eyi sorağ gec.
eyiyə	-kötüyə qarşı, eyiyə yerşu. (yerşu :mayıl).
eyqu	eyku . iyi. yaxşı. -eyku danış, eyku qılın, eyku san. (: (san : düşün)
eyqün	eygün . 1. bayram. 1. günüz xeyrə. vaxtız xeyir.
eynisi	. tayuşun. -onun tayuşun sizə göndərirəm.
eynisi	tayuşun. -onun tayuşun sizə göndərirəm.
eysərmək	əmsirmək. öğsərmək. öğrəşmək.
eysi	iyi niyyətli.
eysin	haqlısın.
eysuluqu	eysuluğu . edgüülükü. oxşalığı.
eytiş	aytiş . deyiş. diyalog. qarşılıqlı qonuşma.
əbə	. 1. anaç. ana. nənə. qabilə. 1. anaçı (uşaq doğuran). mama. umana (umay ana). qındıq ana. (göbək ana).
əbəçi	abacı . (divan). firiştə.
əcəltir	ölümdür. -bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür , dayanıb can apara. (şəhryar).
əfəl	əlsiz-ayaqsız. acız. incik. həssas.
əfəm	ağam. -qurda sordular. - əfəm , nədən yoğun (dur) belə boynun?. yandı (dedi-

	cavabladı). - öz işimi, özüm görürəm.
əfsus	büsüş.
əq	. - ək bitsin suvar gövərsin
əqə	-kimisə əkə, kimisə biçə.
əqəci	əkəci . 1. əkic . rabbit. rabbitə quran. - əkic biçik: rabbit hərf. - əkic sim: bir tikə artırılan simi 1. yamaçı. -başmaq əkəçi: pinəçi.
əqən	-arpa əkən , buğda güdməz.
əqən	əkən- gələn keçsin, əkən biçsin. - əkən arar, qılan tapar.
əqəni	-kim əkəni kim biçəni, kim qoyanı kim görəni bəllənməz.
əqəv	əkəv . ata.
əqi	əki . - əki kökü bəlli : soy sopy bəlli.
əqic	əkic . əkəci . rabbit. rabbitə quran. - əkic biçik: rabbit hərf. - əkic sim: bir tikə artırılan simi.
əqilər	əğilər . -doğru əğilər, əğri sınar. -buda keçər, günü gələr, buğdalar əkilər , kimi biçər, kimi ələr.
əqimtən	əkimdən :kültür-tərbiyədən -doğru yoxsunlar atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır. (yetməzlər :yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar) (olanlar : ayrılanlar. məhrum olanlar). (əkimdən :kültür-tərbiyədən).
əqin	aşlıq. - əkin köp bolub, iki yıl yeyilməz. (əkin naqədər çox olursa olsun, iki il yeyilməz). -çəkirtqədən qorxan əkin əkməz.
əqinlə	əğinlə . geyimlə. -kişi əğinlə (geyimlə) qarşılanır, başla yola salınır
əqinmək	əğinmək . əğmək . qıymaq. razı olmaq.
əqirsən	. - düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.

-dün **əkirsən** bu gün dəyirsən.

əqişmək. **əkişmək.** kəmişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq.

əqitiş **əkitiş.** **əktiş** tərbiyyət işi

əqitmə **əkitmə.** **əktiş.** **əkitiş.** tərbiyyət işi

əqlənmək **əğlənmək.** asğunculamaq. alay ədmək.

əqlətim **əklədim.** -bəklədim nisgilivi nisgilimə **əklədim.**

-**bəklədim** nisgilivi nisgilimə **əklədim.**

əqmək **əkmək.** **əğmək.** - **əkmək** su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz. (**suluq** : şəh. nəmli) **1.** qıymaq. **1.** **əğmək.** **əğinmək.** qıymaq. razı olmaq.

-inanmaq, qolun bağlamaq, boyun **əğmək.**

-**boyun əğmək:** inanmaq. 1. asdaca oğurlamaq qınqıtlamaq.

əqməyi . - **əkməyi** su túbünqə (dibinə) daşla, su betində (üzündə) gözlə (izlə).

(**daşla:** at)

əqməz -çəkirtqədən qorxan əkin **əkməz.**

əqövüş **əkövüş.** erkək sayaqı davranmaq.

əqrəti -**əğrəti** atla uzaq gedməmiş (**əğrəti:**ələnti).

əqri büyrü -əğri bacaq bağa əğrisini görəməmiş, ilana əğri büyrü deyərmiş (**bağa:** **qurbağa**).

əqri . **əğri.** nahaq. -**əğri doğru** yaşanar (keçər).

-ağzı **əğri** olsada, qoy bəy oğlu söyləsin.

-körpəlikdə **əğri** bitən bir budaq, yekəlsədə **əğri** qalar.

-**əqri biçimli:** **əğri biçimli.** çənbər. çəmbər < çönbər. yay. kaman. əğrik.

yarım girdə. münhəni. -yay kimi qılan boydalımı (qamətimi). - **əğri**

sınınca, doğru üzülər.

-doğru əğilər, əğri sınar.

. -**əğri** ağacsız orman yox.

əqriq	əğrik. çənbər. çəmbər < çönbər. yay. kaman. əğri biçimli. yarım girdə. münhəni. -yay kimi qılan boydalımı (qamətimi).
əqrilməz	əğrilməz. - quru ağac əğrilməz , qoca öküz ögrəşməz.
əqrisi	-ilkın başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi doğrusu. . - ilkin başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çixır əğrisi.
əqrisini	-əğri bacaq bağa əqrisini görəməmiş, ilana əğri büyrü deyərmiş (bağa: qurbağa).
əqsən	. - arpa əksən arama buğdasını -arpa əksən arama buğdasın. -kötünü qırsan kökündən, iyini əksən başından.
əqsıq	-arı görməz bal olmaz, nazdan əksik yar olmaz. yay görməmiş nar olmaz.
əqsilməz	- gözəldən yar, çirkindən çor əksilməz .
əqsiltmək	əksiltmək. azaltmaq.
əqsit	əksit. al. -az qoyursun sal deyir, çox qoyursun al deyir (tapmaca)(tərazi).
əqtiş	əktiş əkitiş. tərbiyə işi
əqtiyim	əkdiyim. - gül əkdiyim kül olmasın.
əqtiyin	. -keçirdiyin günün dəğərin biçdiyin ürünlə yox, əkdiiyin tuxumla ölç.
əqtiyini	-çoxları var əkdiyini biçməmiş.
əl	. - əl verər, ayaq izlər. . - əl yozanı, göz pozar. . - əl zeyrək oli , göz ürkək. (zeyrək: zirək. çevik.) (ürkək: qorxaq.) . - əl görsetir, göz görməyir (əl görsetir, göz dözməyir) . - əl qıyar, göz qıymaz. - əl daşı: əl, ev dəğirmanı.

əldən. - **əl əldən** ötgündür, baş başdan üstün.

. -**əl** ərməz, güc yetməz işlər

(əl qıyar, göz qıymaz.

(əl tox olar, göz ac.

(əl ustalığı. çəpirəl. əl babiliyyəti

əl verənə, göz durmaz . (durmaz: razı olmaz).

əl verəni, göz bilməsin.

-**əl** verər, göz dartar.

- **əl çəkmək**: daşınmaq -özü özündən **daşınmış**: özü özündən əl çəkmiş.

- **əl salanı**, göz talar (**salmaq**: yıxmaq).

- **əl toxlar**, göz yoxlar (güdə).

. - **əl bəğənər**, göz dirənər. (dirənər: bəğənəkdən çəkinər).

- **əl qısarsa**, göz qırar (əl yumar, **göz tikər**). (əlin yumulduğu yerdə, göz sevincindən, yumuğu tikməyə başlar, ta açılmasın, gizli qalsın).

. - **əl verər**, göz qorxar.

. - **əl verməse**, göz dəğməz (əl görsətməse, göz vurulmaz). {(əl: barmaq) barmaq göstərməse, göz dəğməz}}

. - **əl yığanı**, göz görər.

. -**əl hən deyər**, göz yox.

. -**əl yumar**, göz tikər. (əl qısarsa, göz qırar). (əlin yumulduğu yerdə, göz sevincindən, yumuğu tikməyə başlar, ta açılmasın, gizli qalsın).

-**əl aşlı**, göz yaşlı.

. -**əl** sınayar, göz qınayar.

. -əl verənə, göz durmaz . (durmaz: razı olmaz).

-qorxma uzat əlin gedsədə boşa, çalışmayan **əl** boş qalarinan.

-min **əl** verər **əl** ələ, bir ayağı tutmağa.

-**əl uşlamaq**: əl tutmaq. (tutub, yapışib)köməklik etmək.

-əl vermək, görüşmək: ələtmək.

-verən **əl** alan əldən üstün.

əlacsız 1. çarasız. açmaz. naəlac. çarəsiz. naçar. **1.** yamsız.

əlayaqsız . - nisgil içrə qalmışam, **əlayaqsız məndə mən.**

ələ almaq 1. **ələ yatan.** (**qolay (qol + ay.** ağ. ak) gücü çatan. 1. rahat. yüngül tutsan yüngül gələr. təbrizdə qolay= pis. (kötü anlamında) işlədirik. 1. uşlamaq. (**avuşlamaq. ovuşlamaq.**) (**tuşmaq. tupmaq. tutmaq.**) gücü, nifuzu, təsəllütü altına tutmaq, almaq. müsəllət olmaq. -işləri **uşlamaq:** işləri ələ almaq. -kor **uşlağın** bırxmaz: kor tutduğun bırxmaz.
-min əl verər əl **ələ**, bir ayağı tutmağa.

ələ . -dill, dilə düşmədən, ələ gəlməz, ələ gəldisə, dildən düşməz.

ələqlə . -ələklə yel tutulmaz , ətəklə üz tutulmaz.

ələqlə **ələklə.** - yel, **ələklə tutulmaz.**

ələnər . -. xalça dövülər tozu çıxar, **un ələnər çöpü çıxar.** altun ərir özü çıxar.

ələr. -buda keçər, günü gələr, buğdalar əkilər, kimi biçər, **kimi ələr.**

ələtmək əl vermək, görüşmək.

əlimlə -heydər baba şeytan məni yaman yolda azdırıb, öz **əlimlə** öz gorumu qazdırıb. (el ağzı).

əlin - **öz əlin** öz, daşın, ağrımaz başın.

-qocalıq aşar yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi **əlin** silər yaşı.

əlintən -**əlindən çıxartmaq:** aldıqatmaq. aldatmaq. -yoldan **aldatdı:** sapdırdı.

əlizə -**əlizə gur:** biləyə quvvət.

əllə . -**əllə ayaq tez doyar**, gözlə damağ, heç doymaz (**doyar:** toxlanar. yorular) (**damağ:** boğaz)

əllərizə . -həmmə nəyi aytdığınız, sonğundada tapdığınız, **əllərizə** gül bitsin, doğru

yanıt yazdığınız. (tapmaca yanıtı. (**yanıtı**: cavab) (**aytdığınız**: söylədiniz)

əlliq

əllik. yağlıq. kiçik dəsmal. cib dəsmalı.

-qapalı başından **açıq əllik** güdülmez. (**qapalı başından**: din qulluqçusu).

əltə

-söz ağızda, oy başda, iş **əldə**. (**oy**: düşüncə. fikir).

əltəqin

əldəkin. -kölğeni biraq işığı tut, gözdəkin ötür, **əldəkin ut**.

əltəqindən

. -**əldəkindən** sevdiklərin yaratmaq.

əltən

əldən. - **əl əldən** ötgündür, baş başdan üstün.

. -**əl** ərməz, güc yetməz işlər

əltən

. - dilə gəlir yaz onu, **əldən** gəlir qıl onu.

-**əldən qaçıрмаq**:**əldən bıraxmaq**: aldamaq. itirmək. qaybetmək. qom kərdən. məfqud olmaq.

-dilə gəlir, yaz onu, **əldən** gəlir, qıl onu.

-**əldən keçirmək**: virastarlıq etmək.

-nə **əldən qoyur**, nədəki yardan doyur.

-verən əl alan **əldən** üstün.

-oğru boğsa doğrunu, **əldən** uçar gedər görməz gözü bolluğu. (əldən uçar bolquluq).

əm

. -kəklik əti **əm** bolur, keçi əti yel bolur.

əmək

-əmək bilməyəni, əmək tutsun.

əməyinə

-**əməyinə** (zəhmətinə) **dəğər**: aşlı daş. çətin olubda, yağlı olan. əməyinə (zəhmətinə) dəğər. əməyinə görə dəğər. çətin olubda, yağlı olan. aşlı daş. əməyinə (zəhmətinə) dəğər. zəhmətinə görə dəğər verən.

əmil

əmir. **həmil**. **yamil**. usul. yumuş.

əmir

. **əmil**. **həmil**. **yamil**. usul. yumuş.

əmziq

-ağlamayan balaya **əmzik** yox.

ən azıtan

ən azından. bağa dəğin. həddəqəl.

ən	- ən azı : kəməzi. ən azı. həddəqəlli. - ən iyi : çin iyi . çox yaxşı.
ənayi	gərvələ. qaybəcər. qeybəcər. eybəcər. çirkin. xoryat. koryat. çoryat. kivgin. çifkin. çivkin. anormal.
ənqəlləmək	əngəlləmək . dürbələmək. önləmək. mane olmaq.
ənsə	süxsün. boyun kökü. peysər.
əpərey	yaparət. yapma aracı. əpərey. cihaz.
ər	. - inam varsa ər igidlər bəslənər. . - ər qız olsan: erkək dişi olasan) . - (gənc olan boş (subay) işsizlərə) . - boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (ər qız olsan : erkək dişi olasan) . (yarışmaz: yaraşmaz) . - qoca ər arvad : qart qarıcığ. qat qacığ. -dağ başına qış, ər başına iş gəlir. -allahım aşdır daşdır , umurqanın bol olsun, doğurduğun ər olsun, düşməni qaytarğan (sındıran. köçdürən) ər olsun (doğum alqışı) (uyğur). -bilimli inam oldusa ər igidlər bəslənər. -donla daşı suv pozar, ər oğlunu söz pozar. (söz pozar : ərdəmsizlik). - ər evi gül evin, son evin gor evin. -gəlin ağa bürünər ər evinə dək, gəlin ağa bürünər gor evinə dək. -yaman qadın, ər qoruyt. (qoruyt : iziləmədən gözləmədən qoymaz).
ərciş	. ərziş . tutar. dəğər . qiymət.
ərə	1. muşar. müşar. buçar. buşqu. biçgi. buxcu. 1. ay kişi. ey insan.
ərəqə	ərəke . ərəfə . tutuş. -bayram tutuşunda : bayram ərəfəsində.
ərəmik	doğmayan qadın.

əranər	. -ərdi üzə əranər , ərdəm bəyi, bilik dağ (üzə :ərsiyə) (ərdəm bəyi : ləyaqət kanı). (çıxdı ərsiyə kişilər, ləyaqət kanı, elm dağı).
əranliqin	-qadın vardır el içində gəzinər, qadında var ər evində bəsinər, qadın vardır əranligin gözüdür, ol qadınlar kişiligin özüdür.
ərazən	- ərazən vərazən etmək : tökə seçə etmək alt üs etmək .
əriq	-alma yeyib ağrıyınca, ərik yedə öl.
əriqmək	əriqmək. ərimək ayrılmaq.
ərimiş	- ölüb ərimiş (kölgəsi yerə dalmış).
ərinmə	-öğrənməyə ərinmə.
ərinmək	üşənmək.
ərir	. - xalçanı döv tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar.
əriş	irkə. arzu. diləş. istək. umu. güdü. sorğa. təmənnə.
ərişiş	ulaşış. qazanış. yetiniş. ediniş.
əriştə.	. -qaşığa mindi, qıçı sallandı (bilməcə) (makaroni).
əritim	əridim. - öldüm əridim (kölgəm yerə daldı).
ərq	ərk. ixtiyar. güc. qiymət. qədir. -bir qün qələr,qüller qülər, ərqin bilməz, ərkin bilər!.
ərqəq	- ərkək sayağı davranmaq : əkövüş
ərqəqliqlə	ərkəkliliklə kişilik başqa
ərqəncə	-çamdap ertərək bitirgilə : çabıq davranınız, ərkəncə bitiriniz!.
ərqəyi	-adamlığın ərkəyi yox, dişisi yox.
ərqin	ərk: ixtiyar. güc. qiymət. qədir. -bir qün qələr,qüller qülər, ərqin bilməz, ərkin bilər!.
	-bir qün qələr,qüller qülər, ərqin bilməz, ərkin bilər! (ərk: ixtiyar. güc. qiymət. qədir).
ərqöyül	ərköyül. irkək. irkəli. güdülü. sorğalı. arzulu. armanağ. istəkli. umuq.

təmənnalı.

ərməqani	. - güz ərməğani soluq gül quruq yapraq
ərməz	. -əl ərməz , güc yetməz işlər
əroqlu	əroğlu. əroğul. bəni adəm.
əroqlunun	əroğlunun. bəniadəmin.
əroqul	əroğul əroğlu. bəni adəm.
ərsin	- ərsin boğaz: qu quşu.
ərsiz	- oynasha güvənən, ərsiz qalar. . - ərsiz arvat , yüvənsiz at
ərtəm	ərdəm. ləyaqət. -ərdi üzə ərənər, ərdəm bəyi, bilik dağ (üzə :ərsiyə) (çıxdı ərsiyə kişilər, ləyaqət kanı, elm dağı).
ərtəm	-qanmamazlıq böyük suç, bilgəlikdur baş ərdəm.
ərtən	. döğük ətdən küfdə çıxar, döğük ərdən iğid.
ərti	. - ərdi üzə ərənər, ərdəm bəyi, bilik dağ (üzə :ərsiyə) (ərdəm bəyi : ləyaqət kanı). (çıxdı ərsiyə kişilər, ləyaqət kanı, elm dağı).
ərus	(ərəb)
ərziş	ərciş. tutar. dəğər . qiymət.
əsən	-qopan yapraq ağacdən, əsən yelə oyuncaq.
əsir	tutqun.
əsirəmək	keflənmək. sərxoş olmaq. - güclü yeyən bəsirər (bəslənər), araq içən əsirər.
əsiri	-dalsız yapraq yel küləyin əsiri.
əsirqəməyən	əsirqəməyən. əsirgəməz. kor yarqıç. kor qazi. birəhm. rəhmsiz.
əsirqəməz	əsirqəməz. əsirgəməyən. kor yarqıç. kor qazi. birəhm. rəhmsiz.
əsirli	. tutqunluk
əsirliq	tutqunluq. - inanma tutqunluq , sevmək özgürlükdür.

əsirsə	-yaşamyaşdır,çətin deyil, gedər gedər, dönər deyil. əsirsə yel, çasıryolun.
əsqi	-domuz dərisi post olmaz, əsg i yağı dost olmaz.
əsqi q	əsgik . keçmiş. - əsgik avın: ötavın : ənənə. rəsm rusum. qədim adət, aşın.
əsqini	qeyini. - geyini daşla, yenini başla. (əskini tulla , yenini başla)
əsqitən	-lap əsgidən , heç dəyişmədən: kor dəyənəği bəllər kimi.
əsre q	- əsrək baxış: xunsa baxış. - əsrək davranış: tərəfsiz, xunsa tutum. -siz mənim dediklərimə korqa yanaşırsız: siz mənim dediklərimə xunsa yanaşırsız. - əsrək durum: xunsa durum.
əş	. - gözəl sözə, gözəl işə əş yoxdur - əş alsan, iş çıxar. (başın qarışar). . - ilkin başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi.
əşini	-aşını, əşini işini bil.
əşitli q	. əşitlik . dəşitlik . dəşlik . əşlik . tənəşliq . bərabərlik.
əşivi	-aşıvı, əşivi , işivi bil. (yeməyi gözlə, arvadı, arxadaşı yoxla al, işivi bil gör).
əşli q.	. əşitlik . dəşitlik . dəşlik . əşlik . tənəşliq . bərabərlik.
əşsiz	açıq. boş. bekar. subay.
əşsizlik	əşsizlik . açıqlıq. boşluq. subaylıq. ıraqlıq. uzaqlıq. arınlıq. təmizlik. ət yebəqən quş bolboyt. (quş : yırtıcı quş).
ət	-ət yebəqən quş bolboyt. (quş : yırtıcı quş). -sıx, quyuq ət , sümük suyu: tingo cırgə.
ətacı	atıcı. yumuşaq söyləməyən.
ətəqlə	. -ələklə yel tutulmaz, ətəklə üz tutulmaz.
ətəqöz	əldəgöz . əldəgöz . əldə, əldə gözü, könlü qalan. təmənnalı

əti	. - toxduğa, toxlu əti dad verməz (doyandan sonra , toxlunun əti toprax dadır) (toxduğ: boğazına dək tıxmış.). . -kəlik əti əm bolur, keçi əti yel bolur.
ətim	-qonağa qoyaram sayqınım olar, özüm yiyərəm güc ətim olar. (sayqınım : hörmətim).
əttən	. döğük ətdən küfdə çıxar, döğük ərdən içid.
əvələ	- əvələ kövələ : ucsuz bucaqsız. hartan partan. danışiq
əvlənmək	. gəlinləmək
əvsəmək	hövşəmək . -buğdanı tabaqda hövşəmək .
əvvəl	(< əlvəl < alğan. aldan < aldın < al : ön). qabağ. -igirmi gün əvvəl : igirmi gün alğan .
əvvəl	< aldın . bayatın. öncə.
əylənmək	əğlənmək . - ölümlə əğlənmək : ölümle oynamaq, mırt vurmaq.
əyri	. - əyri yolu düz gedmək olmaz
əyrisi	. -ha düz olsa, oraqcan əyrisi var
əzib	- əzib üzüb düzələmək : çekiş bəkişmək:dartılıb, oğulub yoğrulmaq. isədiyi biçimə soxmaq: qalıblaşmaq. . - getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır , əzilmişkən yola salır. (sürəli : davamlı. devamlı) . - didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz.
əzib	-didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz. -getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır.
əzilir	. - keçmişdəki qəmlərdən isə almasa görnük, yalqu əzilir yüksələməz olduğu yerdə. (görnük : ibrət. dərs).
əzilməz	-kölgəsini əzməklə, uca dağlar əzilməz.

əzilmişən	. - getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişən yola salır. (sürəli : davamlı. davamlı)
əzilmişən	-getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır,.
əzitmə	əzgitmə . zülm etmə. - incinərsin, incitmə, üzgülersin, üzütmə, əzgilərsin, əzitmə
əziz	- əziz arvad : xamcan. xanımcən. xanımcıq. qarıcan. (qarcan). qarıcıq. (qarıcıq). - qart qarıcıqına söylədi: qoca qarisına (arvadına) söylədi. - çox əziz olan : gözdə. -o mənim gözdəmdir . - gözdə mənim.
əzizinəm	. -dedin yaxşı, pisdə gördün dedin yaxşı, duz yeyib, dadın dandın, acı yedə deyim yaxşı
əzgilərsin	əzgilərsin . məzlum olarsın. - incinərsin, incitmə, üzgülersin, üzütmə, əzgilərsin , əzitmə (əzitmə : əzgitmə . zülm etmə)
əzqitmə	əzgitmə əzitmə . zülm etmə. - incinərsin, incitmə, üzgülersin, üzütmə, əzgilərsin, əzitmə
əzməqlə	-kölgəsini əzməklə, uca dağlar əzilməz .
fas	-bilisən ürəgim nədən alışır, az yurdunda türk uşağı fas danışır.
fələyin	fələyin. \çoğunun\ - içgə işi var çoğunun, dön dolanın bildirməz. (içgə : gizli).
fəlsəfə	-fəlsəfə təməli: söz , düşüncenin qalıbdı.
fıfıra	. gircənə. girdənə. yel ilə fırlanan dönən çarx, nərsə, oynatmalı.
fırlanır	-dünya doğandan, fırlanır belə, səndə dolan, istəyin elə. dəyişməz dərmanın daşı, dünya varikən, fırladar genə.
fırlatar	-dünya doğandan, fırlanır belə, səndə dolan, istəyin elə. dəyişməz dərmanın daşı, dünya varikən, fırladar genə.
fırtıq	. burun suyu
fısqı	çəltik. orta barmaqla vurulan təkmə (dəğmə). -bir çəltiyə bağlıymış.

fısqo	çirtma. çirtmə. - çirtma vurmaq: çirtmə vurmaq : ikinci barmağın ucun, baş barmağa ilişdirərək vurulan vurqu.
fışar	basınc.
fışqı	. tezeğin ufulanmış şekli
fışqırmaq	püsüntüləmək. ayaz qış gecəsi yel qarı üzümüzə püsüntüləyirdi.
fitil	pitil . { kitil . < kit (dügün)}. - cadı pitil : cadı kitil: cadı kələk.
fitilin	- fitilin basmaq : şeytanlamaq. izləyib izin vermək
fovc	< coğ . - bir coğun (> fovcun) simgesi : sancaq, nişanı. ələm. -tikətin sancağuzu toprağıza, suvarın dibcəsini al qan ilə.
qectir	gecdir . - öyrəşməyə, dün keçdi, yarın gecdir, bu gün yarıdır (yarıdır : düz uyğun çağudur).
6gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər	
qəlcəyə	-qoyma başın geçcəyə, qoy başıvı gəlcəyə .
qötürməz	- pəxil uçmağada gedə bilsə, başqasın yanında götürməz .
(qöz alqıya, ışıq tapar, kişi qanıya yolun tapar.	
qöz	. - göz olmasa baxılmaz, səs olmasa asılmaz. (tapmaca) (saat. qulaq).
hacat	< hacat . vəsilə. —genə hacatdır keçə gəlir (vecə gəlir). - qapqacat : vər vəsayıl.
haçarı	. - dildir, sırlar haçarı , sözdür, könül yaparı.
hal	tav.
halaylı	-dışı qalaylı, içi halaylı . (dışı bəzək, içi təzək).
hallı	tavlı. kefli. saz.
halsız	kefsiz. tavsız.
halva	çalba. - ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə . -ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva).

hamam	- qaynar bulaq, isti sular üzərinə qurulan tikinti, hamam: qaplıca. kaplıca. -şah Abbas kaplıcası .
hamı	. -hamı çıxarıca alnamış. (alnamış: anlamış. dərk edmiş) . - hamı gəzir eşşək üçün, sən gəzisen eşşəyilə. . - hamı gözəli sevməz, hamı sevdiyin gözəl görər. -baxcalar barı, heyvalar narı, hamı dinsədə, dinmə sən barı.
hamısı	bilə. birgə. bərabər. ilə. o, bu, həpsi. - bilə gədib, gilə gəlmək : birgə gədib tək qayıdmaq.
hançı	. - hançı gün vardığı axşamsız ola
hansı	qaysı.
hara	-bəy dediyin hara , bəyənmədiyin hara . - çox hara , azda ora.
harata	. - harada aşdır , orada başdır
harayçı	araçı.
harta	harda . - harda aş orda baş.
hartan	- hartan partan: ucsuz bucaqsız sözlər: əvələn kövələn. hartan partan.
hartasa	. -könlüvü bul (huzurlu ol). yaşam hardasa sürür, . keçən ötür gələndə ötəcək.
hartasan	-o günün gəzir, sən günəşi ,o kefin ardında, sən güvənin, sən hardasan o harda.
hava	- xoş abı hava: yaylac. - çənli hava: çinov. - dumanlı hava: boran -börü sevmiş boranı. - soyuq hava: elqovan.
havax	nə geyin. nə çağun. nəzaman.

havalanmaq	uçunmaq. haviya qalxmaq. -quşlar havalandı. -tüstü havalandı. -topraq havalandı.
havası	-qış havası , közlü kürsü, dadlı ötüç nar dənəsi can verər. (ötüç : ötüş . nağıl).
havasın	-havasın saxlamaq : züý tutmaq. muşayiət etmək.
havasın	-havasın saxlamaq : züý tutmaq. muşayiət etmək.
havayı	. bayqu. bağış. bedava. boşuna. müfdə
hayti	haydi . yarar. yaxşı. oldu. -yarar , gedəlim.
heç	. -heç doğmamış suçlular (yoxsullar). -o sözkə hər yanda diyənməsən , heç yanda demə
heçinə	. -kişini düşüncə yarar, düşünməsə heçinə qalar. (yarar : işıqladar)
heçinqəz	heçinkəz . heçkəzinş. heçvax
heçqəzin	heçkəzinş heçinkəz. heçvax
heçvax	-dəvənin quyruğu yerə dəyəndə . imkansızlıq)
heqəlli	hekəlli . candraq. candıraq. yekəpər.
hetiq	hedik . xaşlanmış buğdadan düzəldilən yemək. - diş hedigi
heyva	-kötü dinsə dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxşı heyva , alma sən, göt kötünü aranızda soxma sən.
heyvalar	-baxcalar barı, heyvalar narı, hamı dinsədə, dinmə sən barı.
heyvan	. - heyvan ayağı yerdə ağzı yemdə gərək
heyvanın	-heyvanın ayağı yerdə ağzı yemdə gərək.
həçəl	tələ. toğlağ. torlağ. aldağ.
hələtə	minədə. inədə.
həlqə	-boyuna, qola, qıça taxılan həlqə . çənbər. çəmbər < çönbər.
həmətan	. -kərdisi yaxın, həmədan uzaq.

həmil	əmir. əmil. yamil. usul. yumuş.
həmişə	. - həmişə yanılmış çox söyləyən çox, ki söylür bulduğun dildə süngük yox. (süngük : sümük)
həmməşə	turuz. əbədiyyətə dək. turuz gülər qalasan.
həmyanır həmyaxır	iki işi birdən yapmaq. iş içində iş görmək.
hən	. - əl hən deyər , göz yox.
həp	. - həp sonları başlanqıç.
həp	barça. tamamıyla. bütün. həpsi.
həpsi	1. barça. tamamıyla. bütün. həp. 1. bilə. birgə. bərabər. ilə. o, bu, hamısı. - bilə gədib, gilə gəlmək : birgə gədib tək qayıdmaq.
hərbirinə	. - könülcəli davranış, hərbirinə gülümsə, tək birini sevgilən. (könülcəli davranış : könül almaq kimi davranma)
hərətən	. - hərədən bir qıl kosuya səqqı olur
hərqimə	. -hərkimə kəndi gözlüyü kəndi özlüyü.
hərqiminə	. - hərkiminə özünkü.
hərnəyini	. - hərnəyini unutqıl, indi nəsən umutqıl.
hərtən	. - hərdən içimə nisgil olubda o dolur.
həvənq	həvəng. qara batmamaq için ayağa geyilen geniş ayaqqabı
həvənq	- kiçik həvəng : soxda. kiçik döğmə kovağı, qabı.
həvəs	. -könlə uyan başdan qalar. (könlə : həvəs)(usdan : başdan. ağıldan)
him	. bina tikmək üçün qazılan temel
hintuşqa	hinduşqa. culux.
hırışmaq	rişxənd etmək.
hirsin	- bir anlıq hirsin basan , yüz il dincin yatar.
hirsələnmə	tavlanma. qəzəblənmə.

hirsli	sınır. əsəbi. sınır olmaq: cinlənmək. əsəbilənmək.
hisinə	tininə. -tünlü tünün tininə düşdük: çox pisin pisinə düşdük.
hola	-hola qoşmaq : 1. qoşa atlı faytunlardada işləkdir. daşqanın itiləyeyin yürüyüşü üçün atı qoyarlar (qoşalcüt edərler). moğolcada qoyar, qoşa anlamındadır. 1. birin gücləmək, cığatmaq, zəhmətə, gücə salmaq. 1. iti, yeyin davranmaq. -elə bil hola qoşub, yavaş olda.
hold	gözün.
hopan.	. -cana hopan : tez qovuşan.
hopbanıb	-hopbanıb düşmək : səyirmək < səğirmək. səkirmək. atılıb düşmək. oynamaq.
hoplanmaq	şaşıрмаq. tonqazmaq. heyranmaq.
hopmayan	-içə hopmayan : ifadəli olan qonqur.
hovlan	tovlan. tovalan. odalışlan. sovlan. qovlan. qovulan. qoğlan. qoğulan. qorlan. həyəcanlı.
hovlə	(< hopmaq). suvluq - yunaq suvluğu : böyük hovlə. -əl suvluk : kiçik hovlə.
hörç	örç. incə tor pərdəhörç.
hörqün	-ip birləşir hörgün .
hörümçək	qarınənə. tor atan
hövqələmək	hövkələmək . qız əlində "hövkələdiyi" kağızı üzünə sıxıb ağlayırdı.
hövşəmək	əvsəmək . -buğdanı tabaqda hövşəmək .
höyləq	höylək . höyül höyül
höyül höyül	höylək
höyüşlənmək	ölüşünmək . şəh çəkmək.
hucum	hucum \axın\ - axımlı axın : iti hucum.
hucum	-hüğm aparmaq : cummaq. saldırmaq
huş	an < anğ . qanacaq.

huşsuz	anğsız. anğız < (anğ : qanacaq. huş). qanmaz. cahil.
huşu	. -inanc beyni kehətir, işi gecətir, başı gicətir, huşu koratır.
hücuma keç	basın qıl - -keçmişlərim boğulmuş, yarınlarım doğmamış, bu gün əldə basın qıl .
hüjm	- hügm aparmaq : cummaq. saldırmaq
hüjmə keç	basın qıl - -keçmişlərim boğulmuş, yarınlarım doğmamış, bu gün əldə basın qıl .
hünər.	görən. başarı. peşə. önər. hünər. sənət. -sizin görəniz nə. -əlində varsa görən .
hünərli	yonatlı. onatlı.
hüntür	- uca, hündür yer : atur. atuz. utur (# uçur).
hürər	. - yava it gündüzün hürər . (kal kişi bildiyin bağırar).
xaqan	< qağan . (padşahi əzim, zişən). şahənşah.
xala	-düz xala vurmaq. -qalının orta gülünə sıçmaq .
xalça	. -. xalça dövlər tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar. . - xalçanı döv tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar.
xalqının.	- davar üçün anğımazıb tanrını, götün si-ər malın alar xalqının . (anğımazıb: yada salmaz)
xamcan	xanımcən. 1. xanımcığ . qarıcan. (qarcan). qarıcığ. (qarcığ). əziz arvad. - qart qarcığına söylədi: qoca qarisına (arvadına) söylədi. 1. böyük xanım.
xan	. - gözü ac, qarnısa tox, xan belə yoxsulluq edər.
xana	-bu dünya örnəkdir çatısız xana , bənqu qalmadı şaha sultana (bənqu : ebedi).
xanım	- böyük xanım : xanımcən. xamcan. - xanım burdan deyər, ordan ağlar, ordan gülər.

xanımcən	. xamcən. xanımcıq. qarıcan. (qarcan). qarıcıq. (qarcıq). əziz arvad. - qart qarıcıqına söylədi: qoca qarısına (arvadına) söylədi.
xanımcıq	xanımcıq. 1. xanımcıq. qarıcan. (qarcan). qarıcıq. (qarcıq). əziz arvad. - qart qarıcıqına söylədi: qoca qarısına (arvadına) söylədi. 1. böyük xanım.
xanlar	- xanlar , xatunlar qızı.
xanlıq	. -. tükəl görmüş, eşitmiş, xanlıq çağında olmuş. (tükəl : tamam. bütün). -korlar ölkəsində dilənçilər xanlıq edər.
xarablaşmaq	bozarmaq. boz boyalı olmaq. pozulmaq. qarışmaq. rəngi qaçmaq. - hava bozarıb , yağışı var. - bom-boz bozarıb : lap boz boz boyalı olmaq olub, bəzər rəngi solub).
xasa	(xasa çörək). qurqas. çörək bürüşdə.
xatını	. - orta yolda atını qoru, orta yaşda, xatını .
xatunlar	-xanlar, xatunlar qızı .
xeyir	- günortaz xeyir : tuşuğra. tuşğur.
xəbtə vermək	yapta vermək. qapta vermək. qaptanmaq. yaptanmaq. qapılaraq, yapılarq, aldanaraq yapılan iş. yandanğmaq. yandağmaq. aldanğmaq. aldanmaq.
xəfələnmək	boğuzmaq.
xəfəliq	xəfəlik. boğuz.
xəkə	çanğ. toz. gərdə. zərrə.
xərçəng	qırcan yengeç.
xəstə	- ruhi xəstə : santal pisik.
xəstəliq	. - xəstəliq kündəylə girir, damcıyla çıxar.
xəşm	tav.
xəta	aldağ. (saprılan, bırxılan, sürcülən nərsə). suç. -çox aldağlı . -burda bir aldağ yox. -çap aldağ .

xətirli	könüllü. - min könüllü, bir çatıda qalmaz.
xəyal	- xəyal quranlar evrəni qazanır.
xəzəl	qıvıl. ağacın tökülən quru yapraqları.
xəznəsi	- xəznəsi boş baş dolu, aclar yeyər tox olur.
xır	qır . qırılıb xırdalanmış daş tikələri.
xırmanlayıb	-oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın güne düşməmiş. (bağdalı : bəfalı) (qıyın : dar).
xırtalamaq	bölmək. böləmək. xırdalamaq. (bolmaq. bolamaq. çoxaltmaq).
xisusi söz.	içgə sav&
xıtxıt	gəlinboğan. ğuzruf.
xobəqliq	xobəxlik . qutluğ. qutuğ. yoşluq. xoşluq. ()
xoca	. - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır, xoca deyir : vallah elə məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür -gəldix cəhanda doğrunu tapmaq, xoca qoymadı, tüm cəhanı yedi , qarnı doymadımustafa . (tüm : külli). (mustafa) .
xoruq	xoruğ . tanrı adıdır.
xoş	- uğru xoş olsun . (yarqış sözü).
xoş gəldin. : sağuşma	
xoş gəlmisiz	xoş günüzə gələk.
xoş gördük	yanki . - xoş günüz olsun .
xoş qetdin : savuşma.	
xoş qəzərlər	. -könül edər artıq güvən mal tapsa, xoş qəzərlər qız oğlanlar yar tapsa.
xoş ver	xoş keçid. -dünəni boş ver, bu günü xoş ver , ertisinə pay saxla (ertin : yarın).

xoş	- xoş abı hava: yaylac. - xoş aman bol: sağlıca qal. - xoş yemək. tamağ. dad. - xoş gəlmisiz: xoş günüzə gələk.
xoşa qəlməz	xoşa gəlməz: kütçək. zəhlə gedməli. -könül sevən göyçək olar. sevməsə könül, kütçək (kütçək: zəhlə gedməli)
xoşa	- xoşa gəlim: tamağlı. tamağın. dadlı. xoşa gəlim. xoş boğaz. - xoşa gələn içrildi, başa gələn keçrildi.
xoşbəxliq	umatlıq. umaylıq . - indi artıq ölçülər dəğişdi, günlər var ömür boyu, umatlıq var sonsuza durur.
xoşbəxliq	umatlıq. umaylıq. xoşbəxliq. -indi artıq ölçülər dəğişdi, günlər var ömür boyu,.
xoşçul	uyşat. xoşkeçirən.
xoşkeçirən	xoşçul. uyşat.
xoşlaşmaq	sağollaşmaq. xudafizləşmək. vidalaşmaq. - xoşlaşalı , qara gözdən yaş axar.
xoşluq	yoşluq. qutuğ. (qutluğ: xobəxlik)
xoştusa	. - keçəcək gün, düşəcək tün darıxıb sıxma özün, keçmişin xoşdusa devranda dönər azca dözün.
xoşu qəlmək	tamaqlamaq dadanmaq.
xoztaban	xozdaban. xozudaban. dikdaban.
xozutaban	xozudaban. dikdaban.
xurtuş	. - xurduş. qarın qurdundan, yanda (götdə) olan qaşınma.
xut	- xut düşmək: küt düşmək. küt düşən çörək kimi. durağında, durduğu yerdə duranmayıb düşmək.
xutay	xuday. quta.

ibriq	ibrik. (irbiq) < evrik: (< evirmək) axıdan. evirerek içindeki suyu dökmək gibi. irbiq.
icəşmək	sataşmaq. mübahisə etmək.
icin	işkəncə.
icinmək	işkəncə görmək, çəkmək.
icmal	tuçan&. xulasə. zübdə. cirqə. şirə. konsept. canmayə. (lübbi mətləb). mucəz.
iç	1. daxil. 1. yaxan. iç qavuran. iç acıdan. üzücü . - istəkenin ağ olsun, iç damağın çağ olsun . -iç qablıq: tərlik. tünükə. . - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız) -iç duyğu: yut sanağ. -iç duyğu: yut sanağ. -iç orqanlar: yutuq. içalat. -iç qablıq: tünükə. -iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yokdur). -iç dəş: daxil xaric. yadar yutur. . içdon: yutcübə.

içalat	yutuq. iç orqanlar.
içboya.	içüz. asdar
içə	-içə hopmayan: ifadəli olan qonqur. -gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, quru gözdən yaş axır içə, tapmıram söz nə deyim sənə. -içə doğru: yutuğsi. içəri doğru. içəriyə. daxilə. -yutuğsi ürün: daxili məhsul. -içə almaq:-içə almaq: yutuğsilamaq. -içə doğru: yutuğsi. içəri doğru. içəriyə. daxilə. -yutuğsi ürün: daxili məhsul.
içəl	yutal. daxili.
içən	- arağın necə olduğun içən bilər, nə olduğun çəkən.
içəndən	-aşab içəndən son: yeyib içəndən son.
içəri	-içəri doğru: yutuğsi. içə doğru. içəriyə. daxilə. -yutuğsi ürün: daxili məhsul.
içəriyə	yutuğsi. içəri doğru. içə doğru. daxilə. -yutuğsi ürün: daxili məhsul.
içərtəki	içərdəki. yuturdaki.
içərtən	. -hər qapı dışardan, könül qapısı içərdən döğülür.
içərtən	yuturdan.
içətən	-içədən saymaq: yutuğursımaq. saymaq-içədən saymaq: yutuğursımaq. yutur (yut: iç). asdar.
içgə	xisusi -içgə sav: xisusi söz.
içi	-ölkə içi. ölkə yutu.
içib	-içib bitdik çəkib keçdik.
içim	-içim dincəlmir: könül dincəlmir: onaymır. - söyləyirəm aldımır, söyləmirəm onaymır. (aldımır: saymır).

İçimə	. - hərdən İçimə nisgil olubda o dolur. . - incəldiyi yerdən qopsun, nə üzün güldü, nə İçimə sindin.
İçimin	. - İçimin nisgilini, tökməyə dildir, könülün sırlarını açmağa dildir.
İçin	(ışın). həqiqət. -aç qalındı, görünsün gözə İçin . -damarın dart, İçin çıxar. - tərs üzün, İçin açmaq . çön (< çönmək). (dalısın. İçin). çönün çıxartmaq. gizli nərsəni açığa vurmaq. - İçin tutun qolay, olanlar olar. - İçin yansın başın dönsün. (qarqış). -qorxmazların baxışı, qorxaqların qılınıcı, yağü İçin sarsıtar.
İçin	vicdanızı. - İçin tutun qolay, olanlar olar. (İçin : vicdanın) (İçin tutun qolay : vicdanız dinc olsun) . - İçin yansın başın dönsün. (qarqış)
İçine	-küp sızdırar dışına, hər ne qoysan İçine . -oğlun yetib el İçinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (bağdalı : bəfalı) (qıyın : dar). -qıllı ağzını açtı, çıplaq İçinə qaçtı (tapmaca) (corab , ayaq.) -qıllı ağzını açtı, qılsız İçinə qaçtı. (tapmaca) (yaraq-yaruq).
İçinə	. - kaşına baxma, İçinə bax. (sanına baxma, qanına bax).
İçintə	. - İçində aç yer birinə, onun içində olduğun kimi.
İçintə	- İçində aç yer birinə, o İçində səni gömdüyü kimi. -min mən durur bir mən İçində .
İçintəqin	. -düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, İçindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
İçintən	. -gülmək üçün İçindən , içözünü sevməlisin könlüdən.

. -heç nə durmur anıda səni. nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünən

könül **içindən**, keçir günü sögüncə dönür.

içintəntir **içindəndir**. -küzədən axan **içindəndir**.

içiş -**içiş**, çəkiş sürünmək üçün!. (**alışın**:alışmış. mötad)

içitib -**aşatıb içitib**: yedirib içdirib.

içivə . - **içivə** qapanıb, öldürmə dışı, yalnız qalan, yem olur birinə.

içqə **içgə**. pünhan. (nəhan. xafi. puşidə. məxfi). -**içgə savın kim bilər**. (pünhan sırrın kim bilər). -**içgə** işlər. - **içgə** işi var çoğunun (fələkin), dön dolanın bildirməz. -**içgə** sav: xisusi söz. -**içgəsin** dışar!: sırrın aç!. -**içgəsin** üzə vurmaq.

içləmək yuturlamaq. asdarlamaq.

içləri . - **içləri** boş, qurduğu boş, yaşamda yox, bir parça pox. (alışın mötadlar üçün deyilir)

içli yuturtay...astarlı.

-**kötü içli**: qara yuturlu.

içmədə - bir var qan içmədə, varda biri qan ağlayır.

içmək -**su kim içmək** (qolayca).

içməyi -yaşam yüz küzədən su **içməyi** ögrəder.

içrə . -kişi içrə birin başı ağrısı, bodun **içrə** tamam başlar ağrımaz.

-illər sürər qazanaq, bir gün **içrə** itirək.

içrilti -xoşa gələn **içrildi**, başa gələn keçrildi.

içtal -**iç dal**: yutdal. yan dal.

içtə **içdə**. - ilkin seviş gedirsə, dönməz olu, içdə qalı, ölməz olu.

içtə **içdə**. -. **sevgi, içdə durmalı**, sevən, onu sarmalı. (**sarmalı**: qorumalı. örtməli).

içtən -**içdən oxumaq**: qaralamaq. əzbərdən oxumaq. -qaraladan oxumaq

içtirib -**yedirib içdirib**: aşatıb içitib.

içtiriş **içdiriş**. bildiriş. düşündürüş. açqılış. izahat. tovizhat.

içton	içdon. 1. tuman. yutan 1. yutcübə.
içüz	içboya. asdar
içən	iğən. çox. -bir gün iğən qaxındı mənə
iqi	iki. - iki gün var ballı olur erkəyə, birincisi evlənən gün, ikincisi basdıran. - iki yol, biri çilə dolu, biri umutlar yolu. (çilə: ağrı) - korun istədiği bir göz, iki olursa nə söz. -iki dinle bir söyle. -iki gözün görmürsə, qoş qulağın duymursa, ağzan bir qapıq qıl. -iki gün var ballı olur erkəyə, birincisi arvadını alan gün, ikincisi basdıran. -iki kişi yamanlaşsa, üçüncüsü eşidirsə, hər ikisin ağız pisə tanıyar, ikisində qınıyar. -iki yol, biri çilə (ağrı. dərd) dolu, biri umutlar yolu. -el üçün ağlayan iki gözdən olar. -iki döşək yanında, yatmış olar qurqatda.
iqiləmə	ikiləmə. ikiləyu.
iqiləyu	ikiləyu. ikiləmə
iqinci	- günün ikinci yarı: günaltı. nahardan sonra. bədəzzohr. (# günbaşı: quşluq. səhər çağı.)
iqinmək	iginmək. irinmək. çirkləmək.
iqinti	ikindi. -ikindi olunan yuxu: günaltı. qılulə. - günaltı yapmadım, başım ağrır.
iqintiz	tüşuğra, ikindiz uğulu.
iqirmi dörd saat	yutgün. günbutun. igirmi dörd saat içində.
iqisin	-iki kişi yamanlaşsa, üçüncüsü eşidirsə, hər ikisin ağız pisə tanıyar, ikisində qınıyar.
iqisintə	-iki kişi yamanlaşsa, üçüncüsü eşidirsə, hər ikisin ağız pisə tanıyar, ikisində qınıyar.

iqit	. - igid çönüb ögüd aydar yaşlıya. - igid gerek acılara qatlana, İgid odur, atdan düşə, atlana. - igid çönüb ögüd aydır yaşlıya. (gənc nəsihət verir qocya) (igid dağ dərəni tanımaz, özün bilməz hardadır). - igid odu atdan düşdü atlana, igid odu hər yaraya qatlana. - igid igidə baxır, durudan duruya axır. . döğük ətdən küfdə çıxar, döğük ərden igid .
iqitə	-igid igidə baxır, durudan duruya axır.
iqiti	-atı arıyanda gör, igidi qarıyanda(arıyanda : yorulanda).
iqitin	-qaylar qorxar qoç igidin adından. (qaylar : gədələr).
iqitlər	. - inam varsa ər igidlər bəslənər.
iqitlər	-bilimli inam oldusa ər igidlər bəslənər.
iqitliq	. - igidlik ondur biri qaçmaq, dokuzu gözə görünməmək.
iqitliq	- igidlik ondur biri qaçmaq, dokuzu gözə görünməmək.
iqnələyən	. - iqnələyən şişlənir(iğnə qarşılığı şiş) . (ilişdirən (intıqacı) şişlə dağlanır)
iqnənin	-qızıl iqnənin sapı, görsənir bizim qapı, mənı yardan eliyən, dilənsin qapı qapı.
iqrəncilər	-dünya dönür, yaşam çönür, seviş söğüş yer dəğişmiş, istəklilər yaman olmuş.
il	-bir anlıq hirsın basan, yüz il dincin yatar . -boşlu olana il çox çabıq keçərmiş. - el bayramı: il bayramı . novruz.
ilana	- ilana ayaq, dəviyə qanat verilməz. -əğri bacaq bağa əğrisini görəməmiş, ilana əğri büyrü deyərmiş (bağa: qurbağa).
ilənc	qarğış. giley. şikayət. -börü qarğışı qoyuna yetməz. (qurt ilənci qoyuna

toxunmaz).

iləriq

-işin ilərik. -**yanıt**. -yaşın uzun.

-iş başındakına -: işin ilərik. -**yanıt**. -: yaşın **uzun**. (alqış).

-(alqış) iş başında -işin **ilərik**. -**yanıt**. -yaşın uzun.

iləriş

öneriş. önürüş. gelişiş. tərifi. tərəqqi. pişrəft.

ilərtən

. - keçmişə dadıqsan, **ilərdən** qalarsan.

iləryən

önən.

iliqsiz

-oğlancıq **iliksiz**, oğlancıq biliksiz.

ilim

. - **ilim** qazanı boş qalmaz

ilin

. -günün xoş keçirtmiyə, **ilin** xoş keçirdəmməz.

ilin **sonu** toplanır, sana bitik sınıdır. kötü işlər qınanır.

ilin

-**ilin** sonu toplanır, sana bitik sınıdır. kötü işlər qınanır.

ilirmək

uzanmaq. bağlanmaq.

ilişən

-kor çəliyinə **ilişən** kordur.

ilişmək

. - **ilişmək** sorun deyil, çıxmasın bilsən.

ilişmək

: nəğd. intiqad. -ilişmək sorun deyil, yerin bilsən.

iliştiren

ilişdirən. intiqaçı. -iğnələyən şişlənir(iğnə qarşılığı şiş) . (ilişdirən
(intiqaçı) şişlə dağlanır)

iliz

. - **iliz** qutlu, eliz mutlu, göylük, göğəti, güz bolun olsun. (**alqış**)

-**iliz** qutlu, eliz mutlu, göylük göğəti, yaz güz bolun olsun.

ilq

. - **ilk** sevgi, savulmuş uşaqı kimidir, seçilmədən yaşanır.

-**ilk** başdan görünməz, nə olduğu bilinməz, yaşın ötər görsəder, bırxmış
iz silinməz.

-**ilk** söylədiyin, son yaptığın (uyuşur).

-**ilki** acı olursa, sonğu acı olmasın.

ilqarı	. -ilqarı pozuq evrənə bağlı
ilqarsıza	ilqarsıza. dönük. bəfasıza. -ilqarsıza sən ilqarın olmasın. (ilqarsıza : dönük).
ilqarsıza.	dönük. bəfasıza. -ilqarsıza sən ilqarın olmasın. (ilqarsıza : dönük).
ilqi	. - ilki acı olursa, sonğu acı olmasın. . -kiminin ilki , kiminin sonğu
ilqi.	ilgi. sal. rabbitə.
ilqin	ilkin. 1. baştınğı. baştaki. birinci. 1. (çağ). alqa. qədim. - alqaçağ : çağın başlanqıcı. ilkin çağ. - ilkin başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi. . - ilkin dadı heç bir sevən unnutmaz. - ilkin seviş gedirsə, dönməz olu, içdə qalı, ölməz olu. - ilkin başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi doğrusu. - ilkin dadı heç bir sevən unutmaz.
ilqısı	- at ilxısı , köpək yığincısı.
illər	. - illər çəkər qazanaq, bir gün içrə itirək. . - illər aylar günlərilə yaşanır. . - illər boyu aldatılmış, olan körpüləri yandırılmış, talanmış elim qaldı. -illər dönər, ay aylanar, gün keçər.
illər	- illər aylar günlərilə yaşanır. - illər sınağı bükmüş belini. - illər sürər qazanaq, bir gün içrə itirək. - illər ötüşü dəyişməz nəyi.
illərin	. - illərin ötüşü dəyişir hər nəyi.
iltə	. -gəlib gedər hər ildə, hər dördüdə say (bir. başqa) qılıqda (tapmaca). (ilin dörd carını (fəslə). (gəlib keçən, dəğib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.

iltırımtan	ıldırımdan. - ıldırımdan , qasırqadan, tipidən yılman (qorxman).
iltiz	ildiz. kök. - yer təkində qızıl qayış (tapmaca) (tut ağacının ildizi: kökü).
imçitən	imçidən. təbibdən
inam	. - inam varsa ər igidlər bəslənər. . -könül kövşənində bitər inam .
inam	-bilimli inam qurmadan, ulu yaşam sürənməz. (ulu : əzəmətli. ali). -bilimli inam oldusa ər igidlər bəslənər.
inamın	. - inamın quranmayan, dəğərli yaş sürənmədi. (yaş : yaşam)
inananmatı	-danananmadı yoxluğun, inananmadı varlığın.
inananmatım	-danananmadım yoxluğun, inananmadım varlığın.
inananmatın	. - inananmadın varlığı, danananmadın yoxluğu.
inananmır.	-yoxluğunu danananmır,varlığına inananmır .
inanar	- gözlər özünə, qulaq başqalara inanar. - göz gördüyünə, qulaq eşitdiyinə inanar.
inanc	. - inanc beyni kehətir, işi gecətir, başı gicətir, huşu koratır. - köksümdə inanc : küqrəgimdə güvənc.
inancın	tanğışın. andın. yəminin.
inancını	. - inancını gerçək sanma, inancdan gerçək yapma.
inanctan	. - inancını gerçək sanma, inancdan gerçək yapma.
inaniq	işənik güvənik. mötəbər. etibarlı. müvəssəq. kiredibl.
inanılmaz.	. -güzgüsüz gözəlliyyə inanılmaz .
inanılıqı	. - inanıldığı kimi olmaq, inanıldığı kimi görünmək .
inanınca	-göz görünəcə, qulağ inanınca , baş dönər.
inanqılsan	- inanqılsan yoxluğa, dəğər tapar varlığın.
inanlıq	işənlilik. güvənlilik. etibar. zəmanət. kiredibiliti.
inanma	- inanma tutqunluq, sevmək özgürlükdür.

	. -güvən gül deyil qoxa, inanma işsiz güvəndə doğa. (doğa: ona. ola) .
inanmaq	boyun əgmək. işinmək. (# üşünmək : çəkinmək).
inanmaq	- inanmaq , qolun bağlamaq, boyun əgmək.
inanmağın	-insansız düşünmək, inanmağın anlamı yoxdur. bunlarda gəlmə yok, seçimlərdi!.
inanmaqla	- inanmaqla bacarmaq, biri keçir içində, biri olur dışında.
inanmaqlar	- inanmaqlar yaranmaz, bacarmaqla güc gerek
inanmalıyıq	. -kişi gücünə biliyinə biləyinə inanmalıyıq
inanmayıncaki	. - inanmayıncaki bacarıqlı bir türksən, elə öğretildiyini yaparsan, bildiyivi yok!.
inanmaz	-aldadan, almadan inanmaz .
inanmır	-inandığın görənmir, gördüklərə inanmır . . - inandığın görənmir, gördüklərin inanmır .
inantiqın	. - inandığın görənmir, gördüklərin inanmır.
inantiqın	- inandığın görənmir, gördüklərə inanmır.
incar	qərar. - səbrimi yağmaladı, incar qalmadı. (yağmaladı: yaxmaladı. çaxmaladı. taladı).
incə	. -könül istər arığın dar olası incə uzun. - incə burxutmaq : burcutmaq. başdan eləmə
incəltiyi	. - incəldiyi yerdən qopsun, nə üzün güldü, nə içimə sindin.
incinərsin	. - incinərsin , incitmə, üzgülersin, üzütmə, əzgilərsin, əzitmə (əzgilərsin : məzlum olarsın) . (əzitmə : əzgitmə . zülm etmə)
incitmə	. - incinərsin, incitmə , üzgülersin, üzütmə, əzgilərsin, əzitmə (əzgilərsin : məzlum olarsın) . (əzitmə : əzgitmə . zülm etmə)
inciyər	. - gülün dərsən dal inciyər
inciyər	-közü söndürsən kül inciyər .

inəq	. - inək danada doğar, bizovda.
inətə	inədə . minədə. hələdə.
inqir	. ingir . ingrik . ingin. ingər. enərrək. alaqaranqu. umuş tamış. alatoran.
inləməzə	. - inləməzə sızlamaza ürək demə, daş denə!!!
insan	- insan süsü yüz, yüzün süsü göz,aklın süsü dil, dilin süsü söz. -insansız düşünmək , inanmanın anlamı yoxdur. bunlarda gəlmə yok, seçimlərdi.
inti	. - hərneyini unutqıl, indi nəsən umutqıl. - keçən günə üzülmə, yarınlar süzülmə. qoy ayağın bərk yerə indi - indi artıq ölçülər dəyişdi, günlər var ömür boyu, umatlıq var sonsuza durur. (umatlıq: umaylıq . xoşbəxliq).
intim	- indim qoymur nə dünü, nə yarını düşünəm.
intini	-genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.
intitən	-keçmişdə qalıb, yarına qaçıb, indidən qalıb
ip	- ip birləşir hörgün.
ipləmə	1. cilovlamalı dəlirmiş, quduraq nərsə, kimsə. 1. yaban. vəhşi. - –dağınacaq nərsəni düzənə soxma.
ipsiz	- ipsiz sapsız qonuşmalar.
iptəş	ipdəş . arxadaş.
ir	tez. -qonşu qonşudan ir yatıb, gec qaxmağın öyrənər. - ir çağımndan er çağıma, qulaq könlümü oxşayıb yıraqayan ürək (yıraqayan : oxşayan).
iraq	- iraq görə başında yağar. (uzaqda görə alında yağar).
iraqi	-görünən dağın iraqi yox . (görünən dağ, uzaq sayılmaz). (görünən köyə

qılavuz istəməz).

iraqlıq açıqlıq. boşluq. subaylıq. əşsizlik. uzaqlıq. arınlıq. təmizlik.

iraqsa . - **iraqsa** dos, könlü yaxın

iraqsa -**iraqsa** dos, könlü yaxın.

iraqdan **iraqdan**. açıqdan. uzaqdan. aşgara. -üzümə baxar, **açıqdan** yalan söylər.

irbiq < **ibrik**. < **evrik**: (< **evirmək**) axıdan. evirerek içindeki suyu dökmək gibi. irbiq

irəq **irək irkə**. güc. qüdrət. zor.

irəli . - gedəli ol **irəli** dönməyəcəksən geriye.

-dalma keçmişə, bax **irəli**, dan atır, işıq saçır.

-qarın qardaşdan irəli.

iri saytal. gözdel. gözə gələn.

irinmək iginmək. çirkləmək.

irqə **irkə**. əriş. arzu. diləş. istək. umu. güdü. sorğa. təmənnə.

irqaq 1. **irğağ**. çəngəl. kanca. qıvırcıq. 1. **irkək**. **irkəli**. ərköyül. güdülü. sorğalı. arzulu. armanağ. istəkli. umuq. təmənnəli.

irqə **irkə**. **irək**. güc. qüdrət. zor.

irqəli **irkəli**. **irkək**. ərköyül. güdülü. sorğalı. arzulu. armanağ. istəkli. umuq. təmənnəli.

irqil irkil. -irkil olan erkən çatar barçağa, qol zori yox,fikir yoldı barçaqa, ehmal edib, ati sürsən daşlıqa, sapar yoldan çatanmasan,barçaqa. (**irkil** : iradəli). (**barçığa**: mənzilə). (**sapar** : düzgün olmayan yol. birahə). (araz təbrizli)

irqil **irkil**. iradəli -irkil olan erkən çatar barçağa (**barçığa**: mənzilə).

irmaq . - **irmaq** keçilirkən, at dəyişdirilməz

irtim	-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim , ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq gözlədim. (araq : fürsət).
irturaq	irdurağ. iradəçi. -irdurağ yolsuz qalmaz. (irdurağ : iradəçi).
irturan	tezduran. - irduran yolsuz qalmaz.
is	iy. -is bıraxmaq: iy bıraxmaq: iyi çıxmaq. iylənmək. burmaq. - yıbar burdu : ətir qoxudu.
isbarış	ismariş. tapşırıq.
isətiyi	- isədiyi biçimə soxmaq: dartılıb, oğulub yoğrulmaq. qalıblaşmaq.
isgətdaşı	bu dirəğin altına qoyulan daş
ısın	. -oduna ısın , düdündən qorun. -oduna ısın , düdündən qorun.
ısınmaqtır	-sevməklə vurulmaq iki başqadırlar, sevmək ısınmaqdır vurulmaq dəli olmaq.
ısınürəqtən	ısın ürəktən. çinürəktən. səmimi qəlbədən.
ısırqan	çaqı.
ısıtır	. -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani : kimi)
isqət	isgət. evin orta dirəği.
isqil	. isgil. nisgil. üzük. həsrət. nostalji.
isqımaq	sümsünmək. qurdalanmaq
ısqın	. ısqın. hissin.
islambac	istambac. tiltə.
islanmatan	-su astıda, islanmadan duranmaz. (tapmaca) (daş).
ismariş	isbarış. tapşırıq.
ismarlamaq	asmarlamaq. asparış. asmarış. (asmaq). sifariş < sipariş. tapşıрмаq.

ismarlamaq	isbarlamaq. (isə: iyə: yiyə: yeyə : sahib. sahib). isəliyinə, yiyəliyinə vermək. tapşırmaq.
ismarlamaq	isbarlamaq. (isə: iyə: yiyə: yeyə : sahib. sahib). isəliyinə, yiyəliyinə vermək. tapşırmaq.
issi	-təndiri issi görən, çörəyin yapır, ağzı açıq olan tikəsin qapır.
istambac	islambac. tiltə.
istəq	istək. diləş. irkə. ərış. arzu. umu. güdü. sorğa. təmənnə. -sevgi gücü istək gücü. . - istəge uyun, sonu uçurum
istəqenin	. - istəkenin ağ olsun, iç damağın çağ olsun
istəqlə	. - istəklə güc çıxmaz döğüşə.
istəqləri	-kəndini istədiyinə dəğişmək, istəkləri dəğişmək, kəndi olduğun dəğişməz.
istəqlərin.	. - istəklərin gücən görə uyqulan, bas ayağın yer üzündə duyqulan.
istəqli	istəkli. güdülü. sorğalı. irkək. irkəli. ərköyül. arzulu. armanağ. umuq. təmənnalı. -çağların ən gözəl sürəci (dönəci), istəkli , sevdiyin işinlə uğraşandır.
istəqlilər	-dünya dönür, yaşam çönür, seviş söğüş yer dəğişmiş, istəklilər yaman olmuş, iğrənclər yerin tutmuş.
istəmçi	istəyən.
istəmək	sormaq. -yanqı su sorar .
istəmətim	özləmədim- gəlməsin gözləmədim, gedməsin özləmədim .
istəmətin	-nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin , devran saldı uzağa. (ağı).
istəməztən	- istəməzdən sevilən, korçuluqda itənlər. -istəyən sevilən, istəməzdən atılmış.

istər	. -kənül istər arığın dar olası incə uzun.
istətiqi	istədiği . - korun istədiği bir göz, iki olursa nə söz.
istətiyinə	-kəndini istədiyinə dəyişmək, istəkləri dəyişmək, kəndi olduğun dəyişməz.
istəyən	istəmçi. - artıq istəyən : çoxdançı. ziyadəxah. -günəşliyi istəyən kölgədən çıxar
istəyib	- istəyib sevdiyin istəyib sevməsə səni. !.
istəyin	. - bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevon, kənül doyuran. -bu devir yalançı devir, sən seçəni deyil, istəyin sevir. -dünya doğandan, fırlanır belə, səndə dolan, istəyin elə. dəyişməz dərmanın daşı, dünya varikən, fırladar genə. - istəyin kimi sevdin istəyin kimi sevlmədin.
istəyirsə	- hər yerdə güdüb durar, istəyirsə tutub udar (tapmaca) (ölüm).
istəyirsənsə	-özün olmaq istəyirsənsə , sevlmək bəkləmə!
isti	. - isti aş, soyuq daş. (içi sacaq olub, davranışı quru, soyuğ). . -ocaq çayı, küp pendiri, isti çöçə , ot yarpızı. (bulaq otu. yarpız türü). -nə sanmışdın atanda məni, yoxdu kimsə tutacaq məni, açıq saçaq isti ocaq evimdə, ondan isti çırpın ürək içimdə. -qanı isdi, canı sacaq olsun (alqış).
istir	-göt istir beyin işləsin.
istiyn	. - gülməyi <u>gəlsə</u> , gülən qadın, <u>istiyn</u> yerdə ağlayar.
iş	. - günəş yerə iş kişiye yaraşır . - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütün yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun

saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)

. - iş yetişsə bərkə, güc sapa düşər. (**sapa** : qola. dəsdəyə)

-iş bilən ac qalmaz. (işin bilən ac qalmaz)

. -işləşgə **iş** kan. (işləyəne iş çox)

. -işləyəne yaşda bitsə, **iş** bitməz. (qarınpiya, yemək bitsə, yen bitməz)

(**yen**: iştah)

. - **iş** yox, aş yox

iş aparan:baş. başçı. işbaşçı. - dişə aş, **işə baş** gərək.

-dağ başına qış, ər başına **iş** gəlir.

-çalış gördüyün **iş** səni dəğişsin.

-iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütün

yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən

yanılmaz, **iş** başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun

saçılmaz (armağan edilməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana

sakınış, ehtiyat yokdur).

-iş yetişsə bərkə, güc sapa düşər. (**sapa** : qola. dəsdəyə).

-işləşgə iş kan (işləşgə:işləyəne).

. (alqış) iş başında -işin ilərik. **-yanıt**. -yaşın uzun.

-əş alsan, **iş** çıxar (başın qarışar).

-iş başında -işin ilərik. **-yanıt**. -yaşın **uzun**. (alqış).

-iş bilən ac qalmaz.

-iş yox, aş yox.

-söz ağızda, oy başda, **iş** əldə. (**oy**: düşüncə. fikir).

-pişik bəzəmək: boşuna **iş** görmək.

işbaşçı

1. baş. başçı. iş apar

an. - dişə aş, **işə baş** gərək. 1. qılavar.

işbilən . iş bilən. 1. qılavar. 1. axar çaxar:. çıxarlı.

işbilən iş bilən .

işçi çalçı. kargər.

işçilər -sözdür çeviren çoğanı, yükü, **işçilər** çeker. (**çoğanı**: cihanı, dünyanı).

işə . - gözəl sözə, gözəl **işə** əş yoxdur

- dişə aş, **işə baş gərək**. (**baş**: başçı. iş aparən. işbaşçı).

işə tutmaq aşınatmaq işlətmək.

işələtib öqrətmək. -**işələdib öqrətmək**: aşınatmaq.

işəniq **işənik**. güvənlik. inanıq. mötəbər. etibarlı. müvəssəq. kiredibl. **1**.

güvənlik. inanlıq. etibar. zəmanət. kiredibiliti.

işi . -inanc beyni kehətir, **işi** gecətir, başı gicətir, huşu koratır.

-günlük **işi** günündə.

. -gündəliyin keçışı, hər gününün öz **işi**.

. -hər günün öz **işi**.

. - **içgə işi var** çoğunun, dön dolanın bildirməz. (**içgə**: gizli). (**çoğunun**: fələkin).

. - döyülürsə qapılar, **işi işləyən tapılar!**.

-amac üçün araclar, hər aracın bir **işi**.

-pozuk para cibi dələr, pozuk kişi, **işi**.

-**işi al**-dan atmadan işi al.

-**işi gətirməmək**: yasğınmaq. yesinmək.

işibu **işi bu**. işidir. –**iştə kitosların işi bu**, tikən kimi gülə batmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.

-**iştə kitosların işi bu**, tikən kimi gülü saşmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.

ışıq . - kölgə belə **ışıq** yoxsa dayanmaz.

- kölügə, **ışıq tanıqsız**, kölgə, **asıq ışıqdan**. (tanıqsız: minətsiz.

qədir verməz) (ışığın kölgəyə minnəti yox, kölgə asılıdır ışıqdan).

(asıq: asılı. bağlı) (kölügə: kölgüyə)

. - bizdə bir kölügə işığa bağlıq, **ölürsə işıq**, ölürdə varlıq. (bağlıq: bağlı).

. - kölgə işığın, danamaz, **ışıq, kölgəsin tanımaz**.

. -**ışıq doğurkən**, kölgə yarandı. **ışıq doğru**, kölgə yalandı.

-**ışıq sayqarmamış** kölgəsin.

. -kölgə işığı, danamaz, **ışıq**, kölgəsin tanımaz.

-**ışıq** atsa ortaya, güman qalmaz ortada.

-dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, **ışıq** saçır.

-**kor işıq**: az aydın.

ışıq **ışığa**. - **kölgə işığa, eşq olsun** (arın olub, qaranlığı olmayan nərsə.).

- bizdə bir kölügə **ışığa bağlıq**, ölürsə işıq, ölürdə varlıq. (bağlıq: bağlı).

- **ışığa tutar**, göz verir, kişiye tutar, söz verir. (**tutar**: dəğər).

ışığı . -kölgə **ışığı**, danamaz, işıq, kölgəsin tanımaz.

. -kölgəni bırağ **ışığı tut**, gözdəkin ötür, əldəkin ut.

-sevgi **ışığı**, kor gözdən könülə dalar.

ışığın **ışığın**. - **kölgə işığın, danamaz**, işıq, kölgəsin tanımaz.

ışqlatar yarar. -kişini düşüncə **yarar**, düşünməsə heçinə qalar.

ışıqlı -hər nəyin sonu var, yazı yağış, qışın qarı var, qara gecə, **ışıqlı** gün sonu var

ışıqlıq. -qaranlığın sonu **ışıqlıq** deyil?.

ışıqsız . -açıq göz, **ışıqsız**, açıq ağız, paysız qalmaz.

ışiltmaz -günəş kor gözü **ışiltmaz**.

işim -canım yoxdur, **işim** çoxdur.

-**işim** qaldı qar yağdı, işin çağı bu çağıdı.

işimi	-qurda sordular. -əfəm, nədən yoğun (dur) belə boynun?. yandı (dedi-cavabladı). - öz işimi, özüm görürəm.
işimvar	-özümdükü deqəndə öküz qara güçüm var, özgəsindən deqəndə başım aş işimvar.
işin	. - gördüyün (qılışın. işin) səni bəlləder. . - işin bilən ac qalmaz. (iş bilən ac qalmaz.) . - söz dosdunun doğrusu, işin düşsə bəllənir. . -hər bir nəyin yeri var, hər bir işin geyi var. (geyi : dalısı. sonucu) - söz dosdunun doğrusu, işin düşsə bəllənir. . -çalışda bil öz işin , ağrı versə öz dişin. -işin ilərik. - yanıt. -yaşın uzun - durar olsan tanertən, bitər işin , tüşə qalmaz. (tanertən :səhər tezdən). (tüşə: ikindi, gün batana yaxın -qılınmalı işin var, axdarma gəlsin çağ.ı. -durdu durdu sıçdı işin gülünə. -işim qaldı qar yağdı, işin çağ.ı bu çağ.ı. -olursa idman işin, tıxar həkim eşiyin. (eşiyin : qapısın). -iş başındakına - işin ilərik. - yanıt. -yaşın uzun. (alqış).
işini	-aşını, əşini işini bil.
işinlə	-çağların ən gözəl sürəci (dönəci), istəkli, sevdiyin işinlə uğraşandır.
işinmək	inanmaq. (# üşünmək : çəkinmək).
işintə	- işində,sözündə durmayan : dəğişən. daşınan. . -düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır
işitir	işidir. -sevmək seilmədən, düdüklərin işidir! .
işitmək	eşitmək. duymaq.
işittirmək	eştrüşmək iştrüşmək. birindən digərinə anlatmaq

işivi	-aşıvı, əşivi, işivi bil. (yeməyi gözlə, arvadı, arxadaşı yoxla al, işivi bil gör).
işıyan	- gün kimi işiyan , tün kimi yaşıuran, su kimi duru, topraq kimi yasağun, ölü kimi dincək. nə olursun ol, oldunğn kimi görkən (görsən), görkəzin (görsətin) kimi ol. (işıyan : işıq saçan) (yaşıuran : payan. örtən) (yasağun : Mütəvaze) (dincək :aram.) (görkən : görsən) (görkəzin : görsətdiyin) (görsətin : görsətdiyin).
işizə	. - bir gün dəğər işizə, dadı gələr dişizə.
işqəncə	işkəncə . icin. - işkəncə görmək, çəkmək: icinmək. -işkəncə etmək, vermək: icitmək.
işqili	. -keçən günün nisgili, gələn günün işgili, doğan günün şışgili. (şışgili : gərgişi. gərlişi. böhranı).
işqol	iş qol . işlədğyi, uğraşdığı bölüm, rişdə.
işlə	-öz duşuvu dişləmə (dişlama: atma) , işlə. (duş : şans).
işləmək	. -. bel külük bizdən, tər töküb işləmək sizdən .
işləmək	- eşib işləmək : bildiyin yapmaq. kələkli iş aparmaq. saman altından su yeritmək.
işləməz	-ac qarında kəllə işləməz .
işləmiyən	. - işləmiyən çaşmamış , eşinmiyən, aşmamış.
işlənən daş, ağac	tomruq.
işlər	- içgə işlər: gizli işlər . -əl ərməz, güc yetməz işlər -çörək daşdan çıxır: işlər çox yoğun. - işləri düzənə salmaq: yan yön etmək. -çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri. (pişləri : oyunları. buruqları).
işlərini	-özlərin işlərini izləyən, öz yaşamından qalar.
işləsin.	-göt istir beyin işləsin .

işləşgə	işləşgə. işləyəne. -işləşgə iş kan. (işləyəne iş çox)
işlətmək	aşınatmaq. işə tutmaq.
işlətməyən	-öğrəşməyən ağılsızdır, bildiyin işlətməyən səfeh.
işləyən	. - işləyən dəmir totlanmaz. (totlanmaz : paslanmaz) . - döyülürsə qapılar, iş işləyən tapılar!.
işləyəne	işləşgə: -işləşgə iş kan (işləşgə:işləyəne). . - işləyəne yaşda bitsə, iş bitməz. (qarınpiya, yemək bitsə, yen bitməz) (yen : iştah) - işləşgə iş kan. (işləyəne iş çox)
işsiz	. -güven gül deyil qoxa, inanma işsiz güvəndə doğa. (doğa: ona. ola) .
işsizlər	açıqlar. subaylar. bekarlar.
işsizliq	. - işsizlik gəncin düşmanıdır
iştah	. - iştah dişin altındadı
iştə	elə. sonda. – ıştə kitosların işi bu , tikən kimi gülə batmaq, yılan kimi dosdu soxmaq. . -dos düşmanı işdə tanı . -kişi ışdə sınanır. -dos düşmanı işdə tanı
ıştən	. - ışdən artmaq, dişdən yox - ışdən artan çox çıxar, dişdən artan poxa çıxar. - ışdən ayrı düşər, gəzən sözlər gəp bolsa.
ışti	ışdi. -yedi işdi yerə keşdi.
ıştrüşmək	. iştirmək. birindən digərinə anlatmaq
it	. - dart üzme, it yıxma . - it doyulduğu, qoğulduğu qapını tanır. - yava it gündüzün hürər. (kal kişi bildiyin bağırar).

itciq	itcik. ağıntay. təcavuzkar. acıntay. kürügəy. aqresiv.
itələmək	itəmək. soxmaq.
itəmək	itələmək. soxmaq.
itənlər	-istəməzdən sevənlər, korçuluqda itənlər .
itər	-biri bitər biri itər , artıq yetər. (dünyüdan qonuşanda söylənir).
itərim	-gedirsin ged, qalırsın qal, sevsəm sevirim, sevməsəm itərim .
iti	1. yirik. yürük. - iyilikdə geri, kötülükdə yirik . 1. aşıqlı (aşıqmaq). . tələsik. 1. aca. acar {işlənməmiş, aşınmamış (solmamış)}. batbay. batmay. səri. yeyin. çabıq. çağan. -küçə iti, qapı bəkləməz (güdməz). (küçə iti: çarşı iti- sokaq iti). 1 -yürük iti tülkü sevməz.
itibtuqun	. -keçmiş i tib, olduğun silib.
itici	sevimsiz. soğuş. antipatik.
itiq	1. yitik. kayıp. 1. idik. tərbiyə. 1. itik. ziyan. —bu işdə itik yox: bu işdə ziyan yox.
itiqli	idikli. tərbiyəli.
itirmək	1. idikmək. tərbiyə almaq. 1. itikmək. ziyan etmək.
itinmək	cəngimək.
itirək.	. - illər çəkər qazanaq, bir gün içrə itirək.
itirəq	-illər sürər qazanaq, bir gün içrə itirək.
itirir	-danışan dil, baş itirir.
itirmə	. -gənclik çağun itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağun: dövründə. fəslində) . (tavın: gücünü. bacarığını)
itirmək	1. aldığma. -çox qan aldığdı: itirdi. 1. aldamaq. əldən qaçıрмаq.

əldən bırxmaq. qaybetmək. qom kərdən. məfqud olmaq.

-**özünü itirmək**: **aznaşmaq** yerindən çıxmaq.

itirmək yoxatmaq.

itirməyi . -**itirməyi** bilməyən qazancında aldanar.

itirməyin -qazanmağın bacaran, **itirməyin** ögrəşər.

itirmir **cəsəretini itirmir** -**bağırından** (ciqərinən) taybaytmaq : o **bağırın**
yoxatpayt : o, ruhdan düşmür.

itirmiş . -gəncliyin, var yoxunu boşun yerə **itirmiş**, arman qalıb geri baxıb
gedərlər. (**arman** : nisgilli. həsrətli)

itiş **idiş**. qab.

itqini bu **itqini** necə **qayıracaq** (qarşatacaq, ödləyəcək).

itman -olursa idman işin, tıxar həkim eşiyin. (**eşiyin**: qapısın).

itmək məcbur edmək. -**özün öldürməyə itmək**: atınqıtmaq.

itməqlə -**birbirin itməklə**: **qayırışmaqla** -qayırışmaqla, barışda yaşamaq olmaz.

itmətən . - bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran.

iy 1. (iyi). okey (alqılama, qəbul sözü). {{say\ (saymaq). olur. oldu. tamam. peki. --**say**
versəniz, başlarıq. -onun **sayın** al. {# **qay** (: qaqmaq, qoğmaq, qəbul edməmə
sözü)}}. 1. is. -**iy bırxmaq**: iyi çıxmaq. (iylənmək. burmaq. - yıbar **burdu**: ətir
qoxudu).

iyi . - **iyi** gərəq qoruna, kötü gərəq qoğula, **iyi** gərəq övünərək yoğula, kötü
gərəq burnu yerə oğula.

-**çin iyi**: ən iyi. çox yaxşı.

-iyi ürəkli, diləkli, niyyətli: sayğın yuturlu.

-ac kişi **iyi** düşünməz.

-kötü iyi yanyana, durur dağ tək qarşıma, iyi qalmış yuxuya, kötü çıxır

yarşıma. (qarşımaqarşıma: qabağıma) (**yarşıma**: rəqabətimə).

iyiləsmək	ediləşmək. edqulaşmaq. yaxcılaşmaq.
iyiliq	. - iyilik ed yerinə ver, görən bilməz alan bilər. . - hər kimə iyilik edərsən , sakın andan kəndini. (iyilik qarşısı kötülük)
iyiliq	- iyilik qılsan yerdə qalmaz.
iyiliqtə	. - iyilikdə geri, kötülükdə yirik . (yirik : yürük. iti.)
iyiliyi	. - iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (dibində : ayağında, altında) (kəmişmək :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq).
iyimsər	alqar. xoşbin.
iyin	1. yaxcı – iyin edmədin. – iyin etdin: əcəb etdin. – iyin değil. 1. (layiq). - iyin kişiler. 1.
iyini	-kötünü qırsan kökündən, iyini əksən başından.
iyisənmək	. xasiyyət, karaqter tapmaq.
iyit	- iyid olsun , oğul olsun , ər olsun , yüklü olsun , qız olsun bal günü olsun, bal axsın yaşamından. (yarqış sözü).
iyitiləqli	- iyi diləkli : umat. umart.
iyitir	iyidir . qoxusudur. -çiçəklərin tanacı " iyi dir , ərəğlunun tanacı, dilidir. (tanacı : ayırma, tanıma aracı, yolu). (çiçəklər birbirində iy, qoxu ilə seçilir). (kişioğlu, insan, birbirindən dili ilə seçilir, tanınır).
iyiyə	. - iyiyə çatanmasan, yamana döz, yamancadan qaçasan.
iyələşə	. - heyvan iyələşə iyələşə , adam dilləşə dilləşə bir birin tapar (heyvanın alısı dışında, adamınğ alısı içində)
iysəli	- iysiz qalan ölkəm batacaqdır, sən iysəli bil batmayaqdır. (iy:is:yiye).
iysiz	yyəsiz - iysiz qalan ölkəm batacaqdır, sən iysəli bil batmayaqdır. (iy:is:yiye).
iz	-ilk başdan görünməz, nə olduğu bilinməz, yaşın ötər görsədər, bırxmış iz silinməz. -ağır yüklə ayaq bassan iz qoyar. . -keçən günlər yaxcısı pisi, keçmiş olsun qalmasın izi , mutlu yıllar gözləyir sizi

izicə	qarasıca. dalısıca.
iziləmtən	gözəmdən. qorutdan. -yaman qadın, ər qoruyt. (qoruyt: iziləmdən gözləmdən qoymaz).
izintən	izindən -düz izindən: qarabaqara. -nə qarabaqara düşübsən: nə dibimə (götümə) düşübsən.
izqin	axtarış. təqib. izqin.
izlə	gözlə. - əkməyi su túbünqə (dibinə) daşla, su betində (üzündə) gözlə. (daşla: at)
izlər	arar. - quşlar uçar yem izlər: quşlar uçar yem arar.
izləyən	axdaran. -dosd izləyən. -özlərin işlərini izləyən , öz yaşamından qalar.
izləyəntən	izləyəndən. təqib edenden- qadın kölgə gibidir, kendisini izləyəndən qaçar, önündən gidenin arxasından qoşar. (izləyəndən: təqib edenden)
izləyib izin vermək	. şeytanlamaq . fitilin basmaq
qəngəşmək	kəngəşmək. cəngəşmək . zəngişmək ləngişmək əngişmək əngişmək
qimi	. - kimi deyər kimi edər (kimi aytar, kimi dartar). (aymaq: danışmaq).
qorlatan	. -bir balaca odu var, göz korladan dumanı.
6qölgəvi gördünsə, günəşə (ışığa) and iç (inan).	
qab	1. {qapalı, çevreli yer < metatez > bağ. çevreli yer}. 1. idiş.
qaba	. - qaba dilli. qalta dilli
qabaq	qabağ. 1. əvvəl (< əlvəl < alğan. aldan < aldın < al: ön). -igirmi gün əvvəl: igirmi gün alğan. 1. ön. burun. 1. üz. - qabağı açıq. - qabağı qapıq. - qabağı gülər. - göy sulu, göyçək üzündən görgü gedməzdən burun. (göy gözəl, göyçək üzündən gözəlliyi gedməzn qabaq, ön). - qara qabağ: kirik. əbus.

- qovunu, qabağ **çıxdı**.

qabaq -**qaraqabaq** üzü asıq.

qabaqın . - hər nədən geridə gəlir, hər nəyin **qabağın** alır. (**tapmaca**) . (**ölüm**)

-**qabağın almaq**: durqatmaq. mane olmaq.

qabaqqı. **qabaqki.** **aldaqqı.** **başdaki.**

qabaqlayıcı önleyici. pişgiranə.

qabaqta -**qabaqda** qış kimi qılış kəsir. (qılış kimi qış soyuğu).

qabarma qapırış. şiş. təvərrüm. bərcəstəgi.

qabarmaq -**ayranı qabarmak**. acığu gəlmək. aşusu gəlmək.

qabı -kiçik döğmə kovağı, qabı: soxda. kiçik həvəng.

qabın . -aşın yeyib, qabın qıran. (nankor)

qabqa -**qabqa yığmaq**: dənətim altına tutmaq. gözaltına almaq.

qabqasıq savta sava.

qablıq . -**iç qablıq**: tərlik. tünükə.

qabuğu . -**qarpuz qabuğuyla** böyüyən eşəğin, ölümü sudan olur.

qacat > **hacat**. vəsilə. —genə **hacatdır** keçə gəlir (vecə gəlir). -**qapqacat**: vər vəsayıl.

qacıq **qarıcığ.** -**qart qarıcığ**:: qoca ər arvad.

qaç -qonşun yaman köç qutar, qanmazlardan **qaç** qutar, yaman duydun geç
qutar, yaman girdi qoğ qutar, yaxşı buldun qal qutar.

qaçalqa mahana. -darıxmağın nədəni içində yatır, tüm koşullar ona **qaçalqa** olur,
dəğişməsən için bu dərd sürəcək, qalan sökəllərə buda nədən olacaq.
(**sökəllərə**: kəsəlliklərə. naxoşluqlara).

qaçan . - değırmən gürlütüsündən **qaçan** onun öğıtəmez.

qaçanaq gizlənilən yer. (kəminqah. pənahqah).

qaçar - uysuz çıxsa dağa, **uylu qaçar bağa** (**uysuz**: həyasız) (**uylu**: həyalı).

-qadın kölgə gibidir, kendisini **izləyəndən** qaçar, önündən gidenin arxasından qoşar.

(**izləyəndən**: təqib edəndən)

qaçasan. . - iyye çatanmasan, yamana döz, yamancadan **qaçasan**.

qaçıb -keçmişdə qalıb, yarına **qaçıb**, indidən qalıb

qaçıq **qaçıq** bir ortam

qaçına . - **kaçına** baxma, içinə bax. (sanına baxma, qanına bax).

qaçıрмаq -**dadın qaçıрмаq**: dadqıtmaq.

-**əldən qaçıрмаq**:**əldən bıraxmaq**: aldamaq. itirmək. qaybetmək. qom

kərdən. məfqud olmaq.

qaçqu qaçmaq işi -ayaq, qorxaqa, **qaçqu yaraq**, alqara durqu yaraq. (ayaq, qorxaq üçün, qaçmağa yarar, qormaza durmaq üçün yarar).

qaçmaq gizlənmək.

—gözümdən **qaç**. —gözümdən **qaçdı**. - igidlik ondur biri qaçmaq, dokuzu gözə görünməmək.

- yerimək bilək, **qaçmaq borcumuz**.

qaçmaq -igidlik ondur biri **qaçmaq**, dokuzu gözə görünməmək.

qaçmaq -qəm tutunmuş hər yanı, **qaçmaq** gümanı yox mənə, dar yerin qısqac bucağına belə qalmaz güman.

qaçmaz . - börü **yağmurdan qaçmaz**.

qaçtı -qıllı ağzını açtı, **çıplaq içine qaçtı** (tapmaca) (corab , ayaq.)

-qıllı ağzını açtı, qılsız içine qaçtı. (tapmaca) (yaraq-yaruq).

qafa baş. -çox var **qafa** yarmaz, qırmaz. (artıq var **baş** yarmaz. (artıq mal göz çıxarmaz).

qafa -**quruqafa**: qaqbəş. təxdə baş.

qafasın -qafasın qapmaq: beynin (muxun) yemək. başın çalmaq başın yemək.

moxeş ra zədən.

qaftan **kaftan** kofta. qalın, uzun üs geyim.

qaftarqüş **kafdarqüş**. ölü yiyen heyvan.

qahtan . -**gahdan** keçirik, **gahdan** keçinirik.

qahtan -**gahdan** keçirik, **gahdan** keçinirik. keçiriş başqa, keçiniş başqa.

qaqa **qaqqa**. uşaq dilinde şeker, şirni, qurabiye.

qaqac **qaxac**. qurumuş otlara verilen ad

qaqan **qağan**. > **xaqan**. (padşahi əzim, zişən). **şahənşah**.

qaqaz **kağaz** (1. < yafaz: yafa: yufa: yazıq nazik olan. 2. < yafraz. yapağ.
)

qaqbaş təxdə baş. quruqafa.

qaqil **kakil**. çapacığ.

qaqınc **qaxınc**. qınama. şematet

qaqqa 1. **qaqa**. uşaq dilinde şeker, şirni, qurabiye. 1. **şaqqanaq** - **şaqqanaq**
çəkib gülmək: **qaqqa** çəkib gülmək.

qaqlar **qaqlar**. döğdürər. - gəpsiz ağız baş saxlar, uzun dilin baş **qaqlar**.

qaqnı **qağnı**. kötük araba.

qal **kal**. -**kal kişi** bildiyin bağırar. (yava it gündüzün hürər).

. - kəndi qayğıva **qal**, qonşu qayğısı sənə qalmamış

-qonşun yaman köç qutar, qanmazlardan qaç qutar, yaman duydun keç qutar, yaman
girdi qoğ qutar, yaxşı buldun **qal qutar**.

-**qal adam**:. **kal adam**. anlamaz. mal.

-gedirsin ged, qalırsın **qal**, sevsəm sevərim, sevməsəm itərim.

-gedəcəksin ged qalmağın diləməm, qalacaqsın **qal**, gedməyin diləməm, gedib

dönsən qalmağa üzün qalmaz, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün saxla.

qala	1. gala. gəl. tut. 1. şəhər. -qala çəməsi: şəhər hududu. 1. sürə. batmaya. -dünya nəyimə, sürə mən gedəli o qalalı, olan məndə, ölən mən.
qalabalıq	kitlik. şuluğluq.
qalacaqsan	-gedəcəksin ged qalmağın diləməm, qalacaqsın qal, gedməyin diləməm, gedib dönsən qalmağa üzün qalmaz, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün saxla.
qalacaqsın	-gedəcəksin ged qalmağın diləməm, qalacaqsın qal, gedməyin diləməm, gedib dönsən qalmağa üzün qalmaz, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün saxla.
qalah	. - evrən budur kiminə qavun kiminə kalah yedirər
qalah	kalah. qıvıt. qıra. səfeh. axmaq.
qalaq	qalax. 1. tezek yığını. 1. bit. öl. bat. tükən. qapan. tamamlan. sonul (son ol). itin. yoxal. yoxan. boşan. sonan. qazın. silin. qırıl. çarpıl. çalın. dərin. qırğıl. ərin. ərigin. ələf, pamal, həzf, ləğv, fəsx, məhv, na bud ol.
qalaq	. qalağ. atur. atuz. utur (# uçur). təpə. - çöldə yer yer daş qum aturları görünürdü.
qalalı	-dünya nəyimə sürə (sürə: qala. batmaya) mən gedəli o qalalı , olan məndə, ölən mən.
qalan	. -gənclik çağun itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkçə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağun: dövründə. fəslində) . (tavın: gücünü. bacarığını) . - hər qalan dosd olmaz, hər gedən düşman . - içivə qapanıb, öldürmə dışı, yalnız qalan , yem olur birinə. . -gələn qalmaz, qalan durmaz, gedən qaytmaz

-**dən qalan**: dən ayrılan. -**bizdən qalan**: bizdən ayrılan.

-yalnız **qalan** yem olar birinə.

-dünyaya gələn söz, **qalan** söz, aparan söz.

-köçdən **qalan**, azmışlar.

-qoyma sına ev eşiyin dirəyi, köçən köçdü, keçən keçdi, **qalan** günə gün ağla.

qalanın -ac **qalanın** çörək açar dilini.

qalanları . -gedənləri almaşdır, **qalanları** yaşatdır. (gedənləri olumlu sözlərlə an, iyiliyə yor)

qalanmış -evi basmış toratan küldə **qalanmış** ocağa.

qalantı -keçdi gənclik savuldu gülü, **qalandı** külü.

qalar - oynaşa güvənən, **ərsiz qalar**.

. - könlə uyan başdan qalar. (**könlə**: həvəs)(**usdan**: başdan. ağıldan)

-kişini düşüncə yarar, düşünməse heçinə **qalar**. (**yarar**: ışıqladar)

. - oğru biçib alar, **doğru paysız qalar** (oğru yeri bolcar, doğru göyü). (**bolcarmaq**: biçib almaq. qənimət götürmək).

-çaşqın çaylar, **qalar** dənizdən geyin. (çaşqın çay, dənizdən qayayar, cayar.

-mən gedəli, güllər **qalar**, yazda açar, qışda solar, çalış hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm.

-o nədir özü gedər, kölgəsi **qalar** (tapmaca).

-özgələrin işlərini izləyən, öz yaşamından qalar.

-körpəlikdə əğri bitən bir budaq, yekəlsədə **əğri qalar**.

qalarsan. . - keçmişə dadıqsan, ilərdən **qalarsan**.

qalası -kötü yoldaşın batası, yalnızlığın **qalası**.

qalaylı -dışı **qalaylı**, içi halaylı. (dışı bəzək, içi təzək).

qalbaqalamaq **qalmaqalamaq**. üst üstə qalamaq, qoymaq. yoğunlatmaq. bu hər nəyi tuta bilir

(səs küy-söz söy-. .)

qalı	. - ilkin seviş gedirsə, dönməz olu, içdə qalı, ölməz olu.
qalıb	-keçmişdə qalıb , yarına qaçıb, indidən qalıb
qalıbtı	-fəlsəfə təməli: söz, düşüncenin qalıbtı .
qalıblaşmaq	isədiyi biçimə soxmaq: dartılıb, oğulub yoğrulmaq.
qalın	- qalın , uzun üs geyim: kaftan kofta.
qalinc	1. qızılca yemişli bitidir. həbbulləhv. bunu yeyən qadının uşağı olmaz deyərlər. 1. tutu. pərdə.
qalını	cehizi. -qalını ağır, qız alma. (qalını : cehizi). - qalının orta gülünə sıçmaq. (düz xala vurmaq).
qalının	- qalının orta gülünə sıçmaq. (düz xala vurmaq).
qalır	. -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani : kimi) . - gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır . (yaşlıq : gənclik. cavanlıq) . (yaşıl : cavan)
qalıram	-mat qalıram türk qızı olasan, öz əlinlə öz dilivi boğasan.
qalırsa	-gecəm kefli yığır yoldaş, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə, kəs, o sənsən sən.
qalırsın	-gedirsin ged, qalırsın qal, sevsəm sevərim, sevməsəm itərim.
qalq	qalx . -bit. öl. bat. tükən. qapan. tamamlan. sonul (son ol). itin. yoxal. yoxan. boşan. sonan. qazın. silin. qırıl. çarpıl. çalın. dərin. qırğıl. ərin. ərgin. ələf, pamal, həzf, ləğv, fəsx, məhv, na bud ol.
qalqan .	-adama qalxan : kürən.
qalqar	kötümsər.
qalqır	- qalxır güdəldir, yatır uzaldır. (tapmaca) (gün-kölgə).

qalqışinta.

qalqma -çox **qalxma** belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz tək
bir dal ola yardım.

qalqmaq . - düşmək mandeyil, **qalxmaq** olsa ardında.

qalqmaqındadır. . **qalxmaqındadır.** -kişinin gücü düşməyində yok **qalxmaqındadır.**

qalqmış -bu sevginin varlığı yatmış, yoxluğu **qalxmış.**

qalma -köpü gözlə azdan **qalma.**

qalmaq -**açıqda qalmaq, yaşamaq:** subaylıq keçirmək.

qalmaqa . - gedməyə min söz, **qalmağa** bir söz yetər

qalmaqa . - gedməyə min söz, **qalmağa** bir söz yetər

qalmaqa -gedəcəksin ged qalmağın diləməm, qalacaqsın qal, gedməyin diləməm,
gedib dönsən qalmağa üzün qalmaz, **qalacaqsan** qal de, qalmağa üzün
saxla.

qalmaqalamaq qalbaqalamaq. üst üstə qalamaq, qoymaq. yoğunlatmaq. bu hər nəyi tuta bilir
(səs küy-söz söy-. .)

qalmaqın -gedəcəksin ged **qalmağın** diləməm, qalacaqsın qal, gedməyin diləməm,
gedib dönsən qalmağa üzün qalmaz, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün
saxla.

qalmamış . - kəndi qayğıva qal, qonşu qayğısı sənə **qalmamış**

qalmasın . -keçən günlər yaxcısı pisi, keçmiş olsun **qalmasın** izi, mutlu yıllar
gözləyir sizi

qalmasın . -qapıda qulağ, yolda gözün **qalmasın**

qalmatı -bu dünya örnekdir çatısız xana, bənqu **qalmadı** şah sultana (**bənqu:**
ebedi).

qalmatım -gec **qalmadım** sevməyə, uğursuzam sevlməyə.

- qalmaz** . durmaz. - min könüllü, **bir çatıda qalmaz**.
- . -açıq göz, ışıqsız, açıq ağız, pəysiz **qalmaz**.
- gələn qalmaz, qalan durmaz, gedən qaytmaz
- . -iş bilən ac **qalmaz**. (işin bilən ac qalmaz)
- . - gəzəyən qurt ac **qalmaz**.
- irduran yolsuz **qalmaz**. (**irduran**: tezduran)
- qalmaz** -ışığı atsa ortaya, güman **qalmaz** ortada.
- baltalı odunsuz **qalmaz**.
- gedəcəksin ged qalmağın diləmə, qalacaqsın qal, gedməyin diləmə, gedib dönsən qalmağa üzün **qalmaz**, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün saxla.
- iş bilən ac **qalmaz**.
- didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb **qalmaz**.
- irdurağ yolsuz qalmaz. (**irdurağ**: iradəçi).
- iyilik qılsan yerdə **qalmaz**.
- qalmış** 1. {dalı (geridə) qalmış}. - **uyuyan qalmış**, unutan çaşmış. 1. (baqi).
- (qarqış) sevdasız qalmış
- . -könül can evində yurt salmış, baş orta yolda **qalmış**. (**baş** : ağıl)
- qalmış** -çağ dəyişmiş, hər nə **qalmış** çağında.
- kötü iyi yanyana, durur dağ tək qarşıma, iyi qalmış yuxuya, kötü çıxır yarşıma. (qarşıma: qabağıma) (**yarşıma**: rəqabətimə).
- ocaq çökmüş, odu sönmüş, külü savmış. nərsə gözlər kimi **qalmış**, yolların kol basmış.
- gələni güdən dalda **qalmış**.
- qalsa** - acun eldən dosd olmaz, **öcü qalsa**, dinc almaz.
- qalsın** . - dün dündə **qalsın**, gün gündə

qalta	. -qaba dilli. qalta dilli
qaltırar	- gözü yaltırar, içi qaltırar : gözü parlayar, içi çalxayar (tapmaca) (otaraba. maşın).
qaltu	1. engin zəngin - qaltu kişi : engin, zəngin adam. 1. güclü. güclü. müqtədir. - qaltu kişi : zəngin adam.
qalubtur	-qapuda yolda qalubdur iki göz, gedəli könlüm evindən uzağa sevgili yar.
qam	1. caduçu. şaman. 1. xam. kürdə. kürüt. tar. yüklə, bağlacın birgə çəkisi.
qaman	kaman. çənbər. çəmbər < çönbər. yay. əğrik. əğri biçimli. yarım girdə. münhəni. -yay kimi qılan boydalımı (qamətimi).
qamarımaq	toplanmaq. yığılmaq.
qamaştıran.	-ağız büzən diş qamaşdıran : kəkirə. kikirə.
qamaz	(kəmaz). 1. kiçik parça. - bir qamaz : bir parça. 1. nərsənin ən azı. həddəqəll. -kəmazı. həddəqəlli.
qambaçalamaq	qapazlamaq.
qamış	- qamış dönüb öz yiyəsində yeyər.
qamış	- qamış dönüb öz yiyəsində yeyər.
qamışçı	qələmçi. həkkak. rəssam.
qamqaq	qamğaq. sarımsaq.
qamutay	millet meclisi
qan	1. kan. -işləşgə iş kan (işləşgə:işləyəne). 1. qızıl. -üzünə qızıl köçdü: üzünə qan köçdü. -qapanıq yara qan verməz , cansız olan can verməz. - qan quyuq sudan. -işləşgə iş kan . (işləyəne iş çox) - bir var qan içmədə, varda biri qan ağlayır. -pox poxılə, qan qanilə yuğulmaz.

qanacaq	an < anğ . huş
qanaliyla	. kanaliyla . ipiylə. yoluyla. yolağıyla. yolasıyla. yüyəsiylə. alacıyla. aracıyla. araçıyla. arasıyla. oracıyla. arancıyla. yarançıyla. yanıcıyla. yarıcıyla. yasalıyla. yarqasıyla. yaracıyla. yaraqıyla. yartasıyla. yatrasiyla. salıtiyla. saltasıyla. qatarıyla. keçəriylə. düzüsüylə. düzəsiylə. tutasıyla. tutacıyla. ötgəriylə. dolayıyla. dolağıyla. gərəcilə. qoşacıyla. qoşucuyla. qurcasıyla. qurasıyla. taxımıyla. qurasıyla. ıslacıyla. uyuşuyla. uyucuyla. vasitəsiylə. vəsiləsiylə. təvəssütüylə. iyançılığıyla.
qanan	-qanmazın yəxəsin qananın əlinə versən, qanan buraxar.
qanana	. -qanmaz, qanana , qanmazlığın nə olduğunu öyrəder.
qananın	-qanmazın yəxəsin qananın əlinə versən,qanan buraxar.
qanantan	qanandan . -qanmazlığın qınlığını qanandan , ölüm nədir çevrəsindən sorağla. (sorağla: öyrəş. soruş). (qınlıq : cəfa. zulum).
qanasan	-çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan , ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
qanat	. -dilim verir qanad mənə, onsuz yoxdur yaşam mənə . - dilim verir qanad mənə, onsuz yoxdur yaşam mənə . -ilana ayaq, dəviyə qanat verilməz . - dilim verir qanad mənə, onsuz yoxdur yaşam mənə.
qanat	-ilana ayaq, dəviyə qanat verilməz.
qanadı	. -gün batıbdır gecə yaymış qanadın .
qanattısa	-qanıtdısa söz olur, qanattısa köz olur.
qanca	kanca . (kancağ). mədəni. - kanca su: mədəni su.
qane olmaq	salıgmaq. salğunmaq. salğınmaq. sağınmaq. sağanmaq. dolğanmaq. dolqanmaq. düşünmək.
qanı	- qanı süycü : tez qovuşan. cana hopan.

-qanı isdi, canı sıcaq olsun (**alqış**).

-poxu poxla yuma, **qanı** qanla.

qanıb, qanılsamaq düşünüb, düşünülməyi istəmək. -açıq olub, **qanıb, qanılsadım**.

qanıqmaz durmaz. razı olmaz. -əl verənə, göz durmaz . (durmaz: razı olmaz).

qanılə -pox poxılə, qan **qanılə** yuğulmaz.

qanımaq 1. **qanınmaq**. yarışmaq. 1. yarşınmaq. qane olmaq. 1. salıǵmaq. salǵunmaq. salǵınmaq. dolǵanmaq. dolqanmaq. düşünmək. saǵınmaq. saǵanmaq. 1. **qanımaq**. yarışmaq.

qanına -qanına dişin batırmaq.
 . - sanına baxma, **qanına** bax . (kaçına baxma, içinə bax).

qanınmaq **qanımaq**. 1. yarşınmaq. qane olmaq. 1. salıǵmaq. salǵunmaq. salǵınmaq. dolǵanmaq. dolqanmaq. düşünmək. saǵınmaq. saǵanmaq.

qanınmaq **qanımaq**. yarşınmaq. qane olmaq.

qanıtır **tincəltir**. -birin söz var ürek **qanıtır** (dincəldir).

qanıttısax -**qanıtdısa** söz olur, qanatdısa köz olur.

qanqa **qanǵa**. qanǵlı. araba. kaǵnı.

qanla -poxu poxla yuma, qanı **qanla**.

qanlı -**av qanlı olsun** (avçılara deyilən söz).

qanlıpıçaq siyirməqılış (siyirmə qılinc).

qanmamazlıq -qanmaqlıǵa **qanmamazlıq** doğma düşmandır.
 -**qanmamazlıq** böyük suç, bilgelikdur baş ərđəm.

qanmaz . -**qanmaz**, qanana, qanmazlığın nə olduǵun öǵrəder.

qanmaz anǵsız. anǵız < (**anǵ**: qanacaq. huş). cahil. huşsuz.

(**qanmaz** **qanmaz** qöztən daş yarılış. (qanmaztan uqur bəqlənməz).

	-danqaz , qanmaz .
qanmaza	- qanmaza min söz az gəlir, çatana ikisi, man gəlir. (man gəlir : ar sayılır).
qanmazın	- qanmazın yəxəsin qananın əlinə versən,qanan buraxar.
qanmazlartan	-qonşun yaman köç qutar, qanmazlardan qaç qutar, yaman duyduğun geç qutar, yaman girdi qoğ qutar, yaxşı bulduğun qal qutar.
qanmazlığın	. -qanmaz, qanana, qanmazlığın nə olduğunu öyrədən.
qanmazlığın	- qanmazlığın qınlığını qanandan, ölüm nədir çevrəsindən sorayla. (sorayla: öyrəş. soruş). (qınlıq : cəfa. zulum).
qanmazlığın	- qanmazlığın qınlığını qanandan, ölüm nədir çevrəsindən sorayla. (sorayla: öyrəş. soruş).
qanmaztan	qanmaztan uqur bəqlənmez (qanmaz qöztən daş yarılmış).
qanmaztisa	- qanmazdısı qardaşın atqılan.
qanmış	. - kimi nəyə qanmış , nəyə aldanmış, nəylə sınıanmışdır.
qano	-/qanov/kənov/çənov sözlərinin hamısında (-Oyuqluq/Açıqlıq-çənlik-genlik) saklıdır. bunların kökündə {< kən kənğ/çənğ/kanğ/çanğ }. səs dəyişmələri ilə (kan/kav/kov....) bu biçimlərin hançısı ilkən/eskirağdır, araşdırmalıdır. türkcədən qonuşaraq, bunlar həpsi türk kökənlidirlər. bunuda bilməliyik ki, bu sözlər -Latin/Qırek/Sanskirit- cədə yayqındırlar.
qansıq	kəsmənə. yansıq. ötsüq. təqlid.
qantır	-bayraqları, bayraq yapan, üstündəki qandır .
qantırmaq	- balabanda qandırmaq : lal dili ima işarə ilə söz qandırmaq.
qapaqantan	- qapağandan , təpəgəndən, urağandan dış, yamanlardan ol uzaq.
qapalay	qapıcıq . kiçik qapı.
qapalı	qapalı başından : din qulluqçusu. - qapalı başından açıq əllik güdülmez.

	- qapalı, hisarlı yer: avur. ovur. ovan. avan. ovanğ. avanğ. (< av. ov).
qapan	- qapan olsa uzaq dur, yasa olsa qorunqıl. (qapağan olsa yaxınlaşma, qanunn konulu işsə savunqıl).
qapanıb	. - içivə qapanıb , öldürmə dışı, yalnız qalan, yem olur birinə.
qapanıb	çöməlib.
qapanıq	- qapanıq yara qan verməz, cansız olan can verməz.
qapar	-alov düşsə yerin yaxar, yiyəsi varı, elin qapar .
qapazlamaq	qambaçalamaq.
qapcuq	kədən torba.
qapı	. -hər qapı dışardan, könül qapısı içərdən döğülür. - küçə iti, qapı bəkləməz (güdməz). (küçə iti: çarşı iti- sokaq iti) . - bu qapı könül alanı , çağrılıb, döğülmədən girilir. - qapı önünə: eşik aldına. -qızıl iğnenin sapı, görsənir bizim qapı , mənı yarıdan eliyən, dilənsin qapı qapı .
qapıcıq	qapalay. kiçik qapı.
qapıq	. - kişioğlu açıq gözlə gözəlliyi seçənməzsə, qapıq gözlə yaradar. - qabağı qapıq. (üzü). -iki gözün görmürsə, qoş qulağın duymursa, ağzan bir qapıq qıl.
qapılar	. - döyülürsə qapılar , işi işləyən tapılar!.
qapımız	-bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar).
qapını	. -it doyulduğu, qoğulduğu qapını tanır.
qapırış	qabarma. şiş. təvərrüm. bərcəstəgi.
qapısı	. -hər qapı dışardan, könül qapısı içərdən döğülür.
qapısın	eşiyin. -olursa idman işin, tıxar həkim eşiyin. (eşiyin: qapısın).

qapıta	. - qapıda qulağ, yolda gözün qalması
qapıtan	-qoğ eşik qapıdan , qoyma girə yamanı.
qapıva	. - qapıva düşən, amacın tapsın, bilgələrin, bildiyin yapsın.
qapıyan	. -keçən günü qapıyan , aydınlığa yol açan.
qapqacat	vər vəsayıl.
qapqar	kötümsar.
qaplıca	kaplıca . qaynar bulaq, isti sular üzərinə qurulan tikinti, hamam. -şah Abbas kaplıcası .
qapmaq	-qafasın qapmaq: beynin (muxun) yemək. başın çalmaq başın yemək. moxeş ra zədən.
qapırın	yerlik. boş bir qabın ağıramı. tilit çəki. (rəğm). -bir çəlləyin qapırını. -qapırın çıxsan nirsə qalmaz.
qapsamlı	əhatəli. - qapsamlı konu.
qaptanmaq	yaptanmaq. qapılaraq, yapılarq, aldanaraq yapılan iş. yapta vermək. qapta vermək. xəbtə vermək. yandanğmaq. yandağmaq. aldanğmaq. aldanmaq.
qaptın	-ağız gülə qapdın , örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın , yanıq külü üzə sərpdin).
qaputa	- qapuda yolda qalubdur iki göz, gedəli könlüm evindən uzağa sevgili yar.
qar çiçəyi	buz çiçəyi. novruz çiçəyi.
qar	-dağa görə qar , gülə görə tikəni, gücə görə yük, güvənə görə sınaq var. -işim qaldı qar yağdı, işin çağı bu çağdı. - açıq gözlü, kor olmaz, aslaq qulaq kar olmaz . -yalan duymaz qulaq yox, olmasa ki, kar ola , yalan deməz, dil olmaz, olmasa ki, lal ola, aldatmağan baş olmaz, olmasa ki, gay ola. -qonşumuza gündə gəli bir çatma qaş iki gözü sürməli. bizimkinə kar getməmiş kor gəli!.

qara tiləqli	- qara tiləqli : qara yuturlu. qara yutlu.
qara ver	gözlə. göztdə -sən burada qara ver,mən bu saat gəlirəm.
qara	1. bax. -günündəkin qarama, dibindəkin. 1. yaxaq. töhmət. 1. gizli. -qara ayaq: ayağı ağır : yümnüsüz. -pişik üzüm. qara üzüm. -pişik kişi: qara adam. -qara qeyid. basdı canım. -hələ nə olubki qara qeyit aldı canın. -qara batmamaq üçün geyilən ayaqqab: çökədə. -hər nəyin sonu var, yazı yağış, qışın qarı var, qara gecə, işıqlı gün sonu var - qara qabağ: kirik. əbus. . - ağ sular çöndü qara suya, basdı veyranı. . - ağsa qizil bayraq, doğar qara topraq(ağsa: ucalsa) . - qaranlıqda, hər nə qara görünər. -gözqara: əzizgiramı. -o mənim gözqaram. -qara qulaq:. (göz + qulaq). xəbərçi. -xan qara qulaqarı. -qara quyruq: bir ortamda çəliş,ixtilaf salan.
qarabaqara	(qara: göz)1. gözəgöz. qisas fil misl. 1. göz görəgörə. -qarabaqara vurdu yıxdı 1. birbirinin gözüne baxaraq. -iki dəyqə qarabaqara durdular, sonra birdən cumuşdular. 1. düz izindən. -nə qarabaqara düşübsən: nə götümə düşübsən. - kölgəmiz süründü qarabaqara.
qaraçı	töhmət. yaxaq.
qaraçuxa	baxt qorucusu. - qaraçuxası yatmış: çulxası dönmüş : baxtı yatmış.
qaraqabaq	qaraqabaq üzü asıq.
qaraqün	. - qaragün ağgünə güc çevrilir, ağgün qaragünə tez çevrilir

qaraqünə	. -qaragün ağgünə güc çevrilir, ağgün qaragünə tez çevrilir
qaralamaq	içdən oxumaq. əzbərdən oxumaq. -qaraladan oxumaq
qaralıq	-ölkəni alalıq pozat, aranı qaralıq pozat. (eli ixtilaf pozar, münasibətləri, namussuzluq pozar.
qaraltan	. - gününü qaraldan bulutu qoyma dura.
qarama	-gününündəkin qarama , dibindəkin qara. (qara : bax). -qonşu qarama , öngüşünqə qara. öngüşünqə (qarama : baxma) (öngüşünqa: qaba gıva) bax.
qaranqu	qaranğu . alaca qaranlıq. ala qara. qaş qaralın. toran. bor qara. bor baray. boranğı. qaranğuy. buranğuy. gügüm. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq.).
qaranlıq	-bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar).
qaranlıqda	. - qaranlıqda , hər nə qara görünər.
qaranlıqın	- qaranlığın sonu ışıqlıq deyil?.
qaranlıqlar	. - gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, dalğızlığın qucağında, yanızlığın ocağında, danı gözlər gözlər
qaranlıqlar	-gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, yalğızlığın qucağında, yanızlığın ocağında, gözlərim danı gözlər.
qarasal	quru. - qarasal döğüş .
qarası	-qazanın qarası , yamanın qadası yoğar. (yoğar : bələr. yoluğar). (qadası : bəlası).
qarasıca	izicə. dalısıca.
qarasoran	(hər şeyi bilmək istəyən). sorğuçu. sualçi.
qarasürən	. jandarm.

qaraş	intizar. - qaraşmadan : gözləmədən. intizar çəkmədən.
qaraşa	qaraşa mentəzir. - qaraşa gözlər : mentəzir gözlər. -qaraşa qalmaq: - qaraşa qoymaq. qaraşa:.
qaraşmaq	. gözləmək. -çox qaraşma , göz qarava ağ düşər.
qarataban	qaradaban. ayağı düşməz.
qarataban	qaradaban . ağıracaq. qaraquyruq. ayağı yümsüz. uğursuz. - qaradabansan , gələn kimi evimə qan saldın.
qaratalaq	qaradalaq etmək . darıqdırmaq.
qaratma .	-bürüyə qoy qartapday . (qartapday : qaratma . gütdürmə). (qurda qoyun gütmə görevini yüklətmə).
qaravəlli	tanınmaz kimsə. qozavallı. -oturub hər qaravəllini oxusaq, gərək adımızı dəli qoyaq.
qaravsız	baxıcısız. gönətsiz. -qaravsız, bağ olmaz, qarsız dağ. (qaravsız : baxıcısız. gönətsiz).
qaraya	-genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.
qarayın bir	baxın bir.
qarbaqara	qarşı qarşıya. üzüzə.
qarcan	qarican . qarıcığ. (qarcığ). xanımcığ. xanımcan. (xamcan). əziz arvad. - qart qarcığına söylədi: qoca qarisına (arvadına) söylədi.
qarcıq	qarıcığ. qarican. (qarcan). xanımcığ. xanımcan. (xamcan). əziz arvad. - qart qarcığına söylədi: qoca qarisına (arvadına) söylədi.
qarı	abışqa. yaşlı. qoca. - qart qarı : qat qarı : qart qarıcığ : qat qacığ : qoca ər arvad. yaşlı kişi dişi. .-hər nəyin sonu var, yazı yağış, qışın qarı var, qara gecə, işıqlı gün sonu var
qarı	-qışın qarı , yazın çiçəyi aydınlıqdır.

qarıcan	qarcan. qarıcığ. (qarcığ). xanımcığ. xanımcıcan. (xamcan). əziz arvad. - qart qarıcığına söylədi: qoca qarisına (arvadına) söylədi.
qarıcıq	qarıcığ. (qarcığ). qarıcan. (qarcan). xanımcığ. xanımcıcan. (xamcan). əziz arvad. - qart qarıcığına söylədi: qoca qarisına (arvadına) söylədi.
qarıqtırmaq	qarıxdırmaq. kırıxdırmaq. qayığdırmaq.
qarımaq	yaşınmaq. yaşlanmaq. qocalmaq.
qarın	. - karın könlündəki, korun qulağındakı. . -gəlmişəm göz otaram, yaxı qarın. - qarın qulu: boğazcıl
qarın	- qarın doyuran aşın olsun, düşman yıxan yarağın. -qarın qardaşdan irəli.
qarınənə	- qarı nənə: hörümçək. tor atan.
qarınqulu	boğazlı. çox yemək yiyən
qarınpiya	. -işləyəne yaşda bitmə, iş bitməz. (qarınpiya , yemək bitmə, yen bitməz) (yen: iştah)
qarında	-ac qarında kəllə işləməz.
qarışılıq	alalıq. -ölkəni alalıq pozat, aranı qaralıq pozat. (eli ixtilaf pozar, münasibətləri, namussuzluq pozar.
qarışmaq	bozarmaq. boz boyalı olmaq. xarablaşmaq. pozulmaq. rəngi qaçmaq. -hava bozarıb , yağışı var. - bom-boz bozarıb: lap boz olub, bəter rəngi solub).
qarıyanta	-atı ariyanda gör, igidi qarıyanda (ariyanda: yorulanda).
qarqa	- qarqa qarqanın gözün çıxarmaz. -ördək görünməzdə qarqa arama.
qarqanın	-qarqa qarqanın gözün çıxarmaz.
qarqaşa	qoğqaşa. borbuşa. hərçmərç. kaos.

qarqaşalıq . alamançılıq. anarşizm. intizasızlıq

qarqaşalıq alacalıq. hərc o mərc arlamqqat. hərc o mərc. itizamsızlıq.

qarqayar **qarğayar** . - dil, küsürsə dildən, dil, **qarğayar yiyəsin**.

qarqış : {qarğış. - yeri boşdu boş olsun, geddiyi yer **GOR** olsun). (# **Alqış** - yeri boşdu boş olsun, geddiyi yer **XOŞ** olsun)}.

qarqış **qarğış**. ilənc. giley. şikayət. -börü qarğışı **qoyuna** yetməz. (qurt ilənci qoyuna toxunmaz).

-için yansın başın dönsün. (**qarqış**).

-börü **qarğışı** qoyuna yetməz. (qurt ilənci qoyuna toxunmaz).

qarqış qarqış örnəkləri { sağgəlməmiş. - sevdasız qalmış. -cəhənnəmin isti bucağında qalasın. -gün görməmişin biri gün görməmiş. -qarnına çiban çıxsın}.

qarlı . - **dağı qarlı** , gözəl yarlı olsun. (yarqış sözü).

qarmaqarışıq alamanatı. - **alamandatı söyləmək**:qarmaqarışıq söyləmək.

qarmaqın -**qarmaqın** at balığa, yer qazılar altına.

qarnı . -gəldix cəhanda doğrunu tapaq, xoca qoymadı, tüm cəhanı yedi , **qarnı** doymadımustafa . (**tüm**: külli). (mustafa) .

qarnı -**acından qarnı gurlar**, başında nələr oylar. (**oylar**: düşünər).

qarnın . - dəyişməyə gücün yox, pox oğlusan, **qarnın** tox.

qarnın -dəyişməyə gücün yox, pox oğlusan, **qarnın** tox.

qarnına - (qarqış) **qarnına** çiban çıxsın.

qarnısa . - gözü ac, **qarnısa tox**, xan belə yoxsulluq edər.

qarpuz - **qarpuz kəsməklə** yürek soğumaz.

. -**qarpuz qabuğuyla** böyüyən eşəğin, ölümü sudan olur.

qarsız -qaravsız, bağ olmaz, **qarsız** dağ. (**qaravsız**: baxıcısız. gönətsiz).

qarsız -tağlı yer qarsız olbmaz.

qarşaladır.	-bu yaşamın, doğul savsalıdır, kişini, üç soruya, qarşaladır . -ölmək, öldürmək, öltünmək. (öltünmək : özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir).
qarşatacaq	qayıracaq. ödləyəcək. -bu itgini necə qayıracaq .
qarşı	1. küt. qat. yad. tərs. muxalif. zidd. əleyh. 1. tərs. çön (< çönmək). əks. zidd. (# çin). -hər nə dedim çön çıxdı. -çöndəş: mütəzadd.
qarşıqarşıya	qarbaqara. üzüzə.
qarşılanar	-geyiminə görə qarşılanar , davranışa görə yola salınar.
qarşılanır	. -kişi əğlinlə (geyimlə) qarşılanır , başla yola salınır
qarşılar	qarşılar: önləyir. uzlaşır. - dəyişməyin bilməyən, sınımasını qarşılar . (: önləyir. uzlaşır üzleşir.
qarşılıqlı	- qarşılıqlı qonuşma : aytiş. eytiş. değış. diyaloq.
qarşılır	. - geyiminə görə qarşılır , yerişnə görə yola salır.
qarşıma	qabağıma . -kötü iyi yanyana, durur dağ tək qarşıma, iyi qalmış yuxuya, kötü çıxır yarşıma. (qarşıma: qabağıma) (yarşıma : rəqabətimə).
qarşın	1. ixtilaf. -ərarvad qarşınmaları: çəlişmələri. ixtilafları. - qarşından qırağ gəzən: qarşı durmaqdan qaçan. 1. üzbeüz. —bir qala qarşın : bir bəlaya muqabil. 1. bərxilafi. - kefinə qarşın , nərsə qılmaz. 1. əlarəğmi. —çox istəyinə qarşın . —yoxsulluğuna qarşın, çox əli açıq olmaq.
qarşın	tərəfi muqabil.
qarşınış	qisas
qarşınışmaq	muqabilə bəmis olmaq. qisas olmaq.
qarşınışmaq	muqabilə bəmis olmaq. qisas olmaq.
qarşınma	1. qarşınma! . çəlişmə!. üzbeüz durma!. muqabilə etmə!. —atava qarşınma! . 1. qarşın. ixtilaf. -ərarvad qarşınmaları: çəlişmələri. ixtilafları. —mənim sizlə qarşınım

yoxdur.

qarşınmaq	tərəfi muqabil olmaq.
qarşısında	-evrəndə ən kötü yol dəğişiklik qarşısında dəğişməməkdir.
qarşımaq	muqabilə bəmisil olmaq.
qarşı	muqabilə. – qan qarşı qan ediş. qana qan: cinayət muqabili cinayət.
qarşı	-pislik pisləyə qarşı (çivi çivini sökər).
qarşıacaq	qayıracaq. ödləyəcək. -bu itgini necə qayıracaq
qarşımaq	1. muqabilə etmək. 1. üzübüz etmək. rubəru etmək. 1. muqayisə etmək.
qarşıyan	qarşı yan. tərəf muqabil.
qarşı	-kötüyə qarşı , eyiyə yerşu. (yerşu :mayıl).
qart	kart {< kərt : kəsik. biçik}. bəlic. yazıç. (kiçik yazıt : kətibə). nərsəni bilən, yazılı çıkılı kiçik kağız tərzi, tikəsi.
qart	qoca (kişi). - qart qarçığına söylədi: qoca qarısına (arvadına) söylədi. - qart qarçıq : qat qacıq : qoca ər arvad. - qart qarı : qat qarı : yaşlı kişi dişi.
qartaptay	qartapday . -bürüyə qoy qartapday . (qartapday : qaratma . gütdürmə). (qurda qoyun gütmə görevini yüklətmə).
qartaşın	-qanmazdısı qardaşın atqılən.
qartaşın	qardaşın - müsəlman türk, dinin dəğişmiş bacısın satar, qardaşın atar .
qartaşıtı	qardaşıtı (qar daşımaq) bizim qonşumuz dədəminən qardaşıtı , mənnəndə qardaşıtı , mənim oğlununda qardaşıtı , bəs bu necə qardaşıtı (qar daşımaq).
qartaşlıq	tənəşliq. yoldaşlıq.
qartaştan	-qarın qardaşdan irəli.
qarvansaray	. - dünyadır karvansaray bizlər onun kərvanıyıq.
qarvansaray	-dünyadır karvansaray bizlər onun kərvanıyıq.

qasa	1. (xasa çörək). qurqas. çörək bürüşdə. 1. kasa. tas. çümüc çömüc. (< kav. kov).
qasırqatan	qasırqadan. - ildirimdan, qasırqadan , tipidən yılman (qorxman).
qaslamaq	gop basmaq.
qaş qaralın	alaca qaranlıq. ala qara. toran. bor qara. bor baray. boranğı qaranğu. qaranğuy. buranğuy. gügüm. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq.).
qaş	təpə. - qaş ilə göz arası. qıl payı. - ey kaş: çeki. keşgi. - keşgi olardı.
qaşı	-baxdı yatıq, qaşı çatıq.
qaşıqa	. - qaşığa mindi, qıçı sallandı (bilməcə) (əriştə. makaroni).
qaşıqlı	- qaşlı qaşıqlı: bolluqda, dinclikdə yaşayan.
qaşınanan	gicişən. - gicişən qafalar.
qaşqarlanmaq	bəzənib tumarlamaq.
qaşlı qaşıqlı	bolluqda, dinclikdə yaşayan.
qaşlı	- qaşlı qaşıqlı: bolluqda, dinclikdə yaşayan.
qaştarlamaq	tumarlamaq. heyvan baxıcılığı etmək.
qaştarlamaq	. qaştarlamaq heyvan baxıcılığı etmək
qat	1. küt. yad. tərs. qarşı. muxalif. zidd. əleyh. 1. qart. qoca (kişi). - qart qarıcığ: qoca ər arvad. - qart qarı: qat qarı: qart qarıcığ: qat qacığ: qoca ər arvad. yaşlı kişi dişi.
qataq.	. - gəlin alın sataq, malı mala qataq.
qatan	qadan. ağrın. dərdin. - sene yanan, ağrın alan.
qatar	. - hər nəyində var sonu, qatar durar, ocaq söner, yollar bitər, yalug dinər.

	(yaluğ : kişi. adam)
	. -keçənləri şişlənibən yadına, olan günün ağı qatar balına.
qatası	bəlası. -qazanın qarası, yamanın qadası yoğar. (yoğar : bələr. yoluğar).
qatası	-qorxu başın qadası . qorxu başın qadası (qorxulu baş sağ oli.).
qatav	qadav . mane. - qadavları aşaraq : maneləri aşaraq.
qatavları	- qadavları aşaraq : maneləri aşaraq.
qatı	-kəsər yarı paylaşınsa bir acı, artar qatı , paylaşınsa bir sevinc.
qatıq	1. qadığ . mən. nəhy. məmnuiyyət. 1. qəliz. -. qatıq yumşandı, yumşaq qatıqlandı, kiçilər ulağaydu, ulular öləğandu.
qatıqlamaq	tatlamaq. -genə tatladı : genə qatıqladı .
qatıqlandı	-. qatıq yumşandı, yumşaq qatıqlandı , kiçilər ulağaydu, ulular öləğandu.
qatın	- qadın kölgə gibidir, kendisini izləyəndən qaçar, önündən gidenin arxasından qoşar. (izləyəndən : təqib edenden) . - gülməyi <u>qəlsə</u> , gülən qadın , <u>istiyyə</u> n yerdə ağlayar. - dişi kişi, qadın altın , altın alov birbiriylə sınınar. - doğmayan qadın : ərəmik.
qatın	- qadın vardır el içində gəzinər, qadında var ər evində bəsinər, qadın vardır ərənlığın gözüdür, ol qadınlar kişiligin özüdür. . -. qonşuda qadın , qonşu gözüne, qız görünər. -yaman qadın , ər qoruyt. (qoruyt : iziləmədən gözləmədən qoymaz). - qadına toy, kişiye tor (tor : tələ).
qatını	-birinin qadını özgəsinə qız gəli (görünür).
qatınla	-qadınla qınğışıləb söyləb, qız olmaz. (qınğışıləb : incə səslələ), evli qadın qız olmaz.
qatınsız	qadınsız . - odunsuz qazan qaynamaz, qadınsız ev, yayramaz.
qatınta	-qadın vardır el içində gəzinər, qadında var ər evində bəsinər, qadın

vardır ərənlərin gözüdür, ol qadınlar kişilərin özüdür.

qatırlı -**qatırlı gurultu**: əzim gurləş.

qatlana . - igid gərək acılara **qatlana**, İgid odur, atdan düşə, atlana.

qatlana -igid odu atdan düşdü atlana, igid odu hər yaraya **qatlana**.

qatlı -**çox qatlı yapı**: bəldin (building). dükən. bina.

qatmaq -**toxunaraq. dengesin durumun pozmaq**, qatmaq: pallamaq. **pəlləmək**.

qatmaq tovlamaq. tavlamaq. məxlut etmək.

-aşına daş **qatmaq**: dincliyin pozmaq.

qatnav sıxlıq. tünlük. tırafik.

qavan gavan. kotan. saban.

-**qavin** pişsə , sapında durmaz.

(qavışan, şaşdı, qapıda qaldı.

qavşatılmaq sarsılmaq.

qavun . - evrən budur kiminə **qavun** kiminə kalah yedirər

-qavını ye, qarnıva bax, qarpuzu ye, bənziyə bax

qavuran -**iç qavuran**: iç yaxan. iç acıdan: üzücü.

qavuran -**iç qavuran**:. iç yaxan. iç acıdan. üzücü

qavuş qovuş . vəsl o fəsl

-evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var **qavuş qovuş**, evrəndə var gecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dıbsız göy, səndədə var daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (**qavuş qovuş** : vəsl o fəsl). (**daldıran**: qərş edən)

qavuş fəsl. -**qavuş qovuş**:vəsl o fəsl

gay **gay**. -yalan duymaz qulaq yox, olmasa ki, kar ola, yalan deməz, dil olmaz, olmasa ki, lal ola, aldatmağan baş olmaz, olmasa ki, gay ola,.

qaybəcər	gərvələ. qeybəcər. eybəcər. ənayi. çirkin. xoryat. koryat. çoryat. kivgin. çifkin. çivkin. anormal.
qayıc	qayırıc . nərsədə bulunan artıqlıq. imtiyaz.
qayıclı	imtiyazlı.
qayıqtırmaq	qayığdırmaq. qarıxdırmaq. kırıxdırmaq.
qayın	1. əzimli. əzmkar. ciddi. 1. həqiqi. 1. möhkəm -cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun. (alqış :iyi dua) (tiniz : ruhuz). -qayın, qoyun, oyun : həqiqi, vəqei, fərzi.
qayınmaq	müsəmməm olmaq. ciddi davranmaq.
qayıracaq	qarşatacaq. ödləyəcək. -bu itgini necə qayıracaq
qayırılı	hazır. mücəhhəz. – qayırılı gəlin: şey şüyüzüdə gətirin. mücəhhəz. gəlin.
qayırılıq	hazırlıq. amadəlik. tədarükat. -qayırılıq görmək. - qayırılıq işləri gedir.
qayıрмаq	1. tovlamaq. tavlamaq. hal vermək. 1. təsəlli vermək. –bulunmadı, eşq ağrısın qayıran . 1. gözləmək. muğayat olmaq. ehtiyat etmək. -qayır : gözlə. muğayat ol. ehtiyat ed. möhtat ol. -qayıran : gözləyən. muğayat olan. ehtiyat edən. möhtat olan. 1. oyaq salmaq. xəbərdarlıq etmək. –bu işdən sizi qayırmışdım . -qayırı verib yola saldılar. –nə bileydim, qayıran olmadı. 1. təzəkkür vermək. 1. (nərsəni. kimsəni) (qayırlatmaq). hazırlatmaq. amadələtmək. tədarükat görmək. - qayırlanıb yollandılar. -göt altı qayıрмаq : durumun bərkitmək. (altın, dalın bərkitmək).
qayış	imsak. mumaniet. təhrim.
qayıtmaz	. - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşə, çağ gedirsə qayıtmaz , sız qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (ər qız olsan : erkək dişi olasan) . (yarışmaz: yaraşmaz) . . -keçərsə yaş qayıtmaz, tökülsə su yığılmaz.

qayıtmaz	-can çıxırsa, kişi ölsə qayıtmaz.
qayqı	-qorxun olsa qayğıdan, qayğı səni öldürər. - qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut, bitişdi dözümlər, sürüldə ömür, çatmayır ölüm.
qayqı.	. -tüstüsü var, odu yox. (bilməcə) (qayğı).
qayqıran. qayğıran: düşünən	. -malına qıymaz, canın qayğıran. (qayğıran : düşünən)
qayqısı	. - kəndi qayğıva qal, qonşu qayğısı sənə qalmamış
qayqıtan	-qorxun olsa qayğıdan , qayğı səni öldürər.
qayqıva	. - kəndi qayğıva qal, qonşu qayğısı sənə qalmamış
qaylar	gədələr. - qaylar qorxar qoç igitin adından. (qaylar : gədələr).
qaylıq	1. bəla. 1. quşaqlıq. urşanlıq. qurşlıq. quraşlıq. qolanlıq. kolanlıq. oxulu. oltarlıq. oltanlıq. olutluq. qoyuculuq. yarıqlıq. yasırlıq. sırlıq. hazırlıq.
qaymaqı	-nə balı nə qaymağı , neylim belə yaylağı.
qayn	həq.
qaynamaz	. - odunsuz qazan qaynamaz , qadınsız ev, yayramaz
qaynar	-qazan qaynar, kişi tərər.
qaynaşmaq	qatnaşmaq . 1.dikqafanmaq. dikqafalanmaq. dikanmək. dikginmək. dirənmək. gücənmək. qırcıqmaq. kirtmək. kitrək. kitrək. təkitmək. tikitmək. tikdək. tərsinmək. kinlənmək. qınlanmaq. qıyınlanmaq. kinləşmək. qınlaşmaq. qıyınlaşmaq. qısıqlanmaq. qıslanmaq. qısnaşmaq. qıtnaşmaq. girtişmək. kitrişmək. inada minmək. 1. qıvıldanmaq. qımıldanmaq.
qaynıtmaq	həq etməki.
qayranmaq	qatranmaq . quşanmaq. qılımlanmaq. qurşamaq. quşatmaq.

quratmaq. saplanmaq. tovlanmaq. çağlanmaq. tavlanaq.

təplənmək. oxlanmaq. qoyuclanmaq. yarlanaq. yarğanmaq.

yapğanmaq. hazırlanaq. -hər nəyə yazdan.

qayrıç **qayıç**. nərsədə bulunan artıqlıq. imtiyaz.

qayrışmaqla birinin itməklə **qayrışmaqla** -qayrışmaqla, barışda yaşamaq olmaz.

qayrıt təzəkkür . huşdar.

qayrıtı uyarı. ixtariyyə. - **uyarı göndərmək**: ixtar (ixtariyyə) göndərmək

qaysı hansı.

qayta **qayda**. **qoyta**. nərsənin qayılan, qoulan, dayaq yeri. –**qoyta** qoymaq :. **qaydanı** pozma: **qaydanı** pozma.

qayta nağarat. -**qayta** söylə. -**qaytağmadan**: geri dönmədən. tıkrar olmadan.
qaytan: tıkrar.

qaytaqmatan **qaytağmadan**. geri dönmədən. tıkrar olmadan. qaytan: tıkrar.

qaytamaq **qay edəmək**.

qaytan tıkrar.

qaytarqan -allahım aşdır daşdır , umurqanın bol olsun, doğurduğun ər olsun, düşmən
qaytarğan (sındıran. köçdüren) ər olsun (**doğum alqışı**) (uyğur).

qaytarmaq **qattarmaq**. **qaytazmaq**. **qayratmaq**. quşatmaq. qurşamaq.
quşatmaq. quratmaq. saplamaq. tovlamaq. tovlamaq. çağlamaq.
çağlatmaq. tavlamaq. tavlamaq. təpləmək. təplətmək. atılamaq.
atıqlamaq. taxılamaq. taxlamaq. qoyuclamaq. qoyculamaq.
hazırlamaq.

qaytım dönüm. novbət. kəz.

qaytmaz . -gələn qalmaz, qalan durmaz, gedən qaytmaz

qazan . - odunsuz **qazan qaynamaz**, qadınsız ev, yayramaz.

	. -daş gəmir bilim qazan .
	-qazan qaynar, kişi tərlər.
	- qazan olsa, susaq tapılar. (susaq : çəmçə. malağa).
qazanaq	. - illər çəkər qazanaq , bir gün içrə itirək. -illər sürər qazanaq , bir gün içrə itirək.
qazanan	-qazanı qazanan assın, odunu yığan yaxsın.
qazancında	. -itirməyi bilməyən qazancında aldanar.
qazanı	. - ilim qazanı boş qalmaz - qazanı qazanan assın, odunu yığan yaxsın.
qazanın	-qazanın qarası, yamanın qadası yoğar. (yoğar : bələr. yoluğar). (qadası : bəlası). -yağ yarmaya qarışar qazanın dibi yavan qalar.
qazanır	-xəyal quranlar evrəni qazanır .
qazanış	ərişiş. ulaşış. yetiniş. ediniş.
qazanmak	-ün qazanmak : ataq almak - alqışın qazanmaq : təqdirin qazanmaq.
qazanmaqın	- qazanmaqın bacaran, itirməyin ögrəşər.
qazanta	qazanda . edində -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavin, edində adin , sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın : dövründə. fəslində) . (tavin : gücünü. bacarığını)
qazantanta	. - daş qazandanda , aş pişər. (yolu ilə (yolun tapsan, bilsən) bərk, çətin, güc ortamdada, qolaylıq yarada bilirsən.
qazqılən	-yazı yoxdur yazıla, ölü yoxdur basıla, qazma alıb kəndi yolun qazqılən .
qazı	- qazı qoz anlır : hüç nə qanmır.
qazıq	yekə civi. - çatal qazıq yerə keçməz, batmaz. (çox başlı işlərdən sonuc alınmaz.

qazılar	-qarmaqın at balığa, yer qazılar altına.
qazınma	qayınma . qılımlanma. qurşanma. quşanma. quranma. yarınmə. nərsə üçün anma, yola girmə, saplanma, sırlanma, yasırlanma, hazırlanma.
qazma	-yazı yoxdur yazıla, ölü yoxdur basıla, qazma alıb kəndi yolun qazgilən.
qaztırıb	-heydər baba şeytan məni yaman yolda azdırıb, öz əlimlə öz gorumu qazdırıb . (el ağzı).
qaztırır	. -düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır
qebistanlıq	gorxana.
qec	gecə . - qec ortası gün çıxmaz. . - gec olsun,gələn yaxşı - qec ortası gün çıxmaz. - qec qalmadım sevməyə, uğursuzam sevlməyə.
qecaş	qecaş . şam. axşam yeməyi. { tanaş qəhvaltı. - tüşaş : түş yeməyi}.
qecə	. - qecə kefli yığır yoldaş atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə kəs, o sənsən sən. -gün batıbdır qecə yaymış qanadın. . -gündüz danışdın çevrevə bax, qecə çağun heç danışma. (danışanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımısan heç danışma) . -hər qecə dan atışa alışıq. -evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var qavuş qovuş, evrəndə var qecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dıbsız göy, səndədə var daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (qavuş qovuş : vəsl o fəsl). (daldıran : qərq edən) . - qecə oda, günüz tüstüyə

-gündüz günəşim **gecə** ulduzum .

-**gecə** oxuşu: **gecə** uğraşı. gecə duası

-hər nəyin sonu var, yazı yağış, qışın qarı var, qara **gecə**, işıqlı gün sonu var

-**gecə şifli**: tünaltı. –**tünaltı işləmək**

-**gecə başı**: axşam.

-**gecə yarı**: gecə yartı. tünorta (# günorta).

gecə

-**gecə alqışı**: gecə uqrası, oxuşu, duası.

-**gecə alqışı**: gecə uqrası, oxuşu, duası.

-**gecə** dolu yağır, günüz od. (dağlıq yer).

-**gecə** oda, günüz tüstüyə.

-**gecə** gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, quru gözdən yaş axır içə, tapmıram söz nə deyim sənə.

-**gecə alqışı**: gecə uğrası. gecə oxuşu: gecə duası. -gecəniz yarçal, gecəniz yarğal, gecəniz yorğal, gecəniz yoxum, gecəniz güllü, gec baxcanın gülləriylə uğurlar. (**yarçal**: uğurlu). (**yarqal**: mərhəmətli). (**yorğal**: **yoğral**. ülfətli. mehriban). (**yoqum**: yumşaq. lətif). (**gec:gecə**).

gecələr

. - **gecələr** yalnız **gecələr** ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır. (**kitir > kədər**)

. - gecələr yalnız, gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır. (**kitir > kədər**)

-**gecələr** yatgiləsən qonşuva tay, ağlama, dan atacaq halıvı pozma deyirəm. keçməyə qoyma sən ömrün qəmilə

-**gecələr** yalnız **gecələr** ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır.

gecələrtə

-bu qaranlıq **gecələrdə** qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar).

gecəm

-**gecəm** kefli yığır yoldaş, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə,

kəs, o sənsən sən.

- qecənin** **qecənin.** tünün. -**tünlü tünün tininə** düşdük: çox pisin pisinə düşdük.
 . - **qecənin** bir çağında, qaranlıqlar bucağında, dalğızlığın qucağında, yalnızlığın ocağında, danı gözlər gözlər
- qecəniz** -**qecəniz yarçal.** - **qecəniz** yarğal- **qecəniz** yarğal. - **qecəniz** yorğal: ülfətli. mehriban. -**qecəniz yarçal . (yarçal:** uğurlu). -**qecəniz** yoxumlu: yumşaq. lətif. qecəniz güllü. (**qecə alqışı**)
- qecəniz** -**qecəniz yarçal:** qecəniz uğurlu.
- qecətir** . -inanc beyni kehətir, işi **qecətir**, başı gicətir, huşu koratır.
- qeci** -ölüm toxlu, **tez qeci var**, gəlməməsi yox onun. (**toxlu:** haqlı).
 -geçi özü doğanmır, qoyuna anaşlıq edir. (**anaşlıq:** mamalıq. ebeliq).
- qecəyə** -qoyma başın **qecəyə**, qoy başıvı gəlcəyə.
- qecəcəq** . - **keçəcəq** gün, düşəcəq tün darıxıb sıxma özün, keçmişin xoşdusa devranda dönər azca dözü.
- qəcəl** **qəcəl.- keçəl bəylər:** kəl bəylər.
 -kor gözündən, **keçəl** başından sevinim.
- qəcən** . - gəlib keçən, dəgib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.
 -**keçən** günlər yaxcısı pisi, keçmiş olsun qalmasın izi, mutlu yıllar gözləyir sizi
 . -könlüvü bul (huzurlu ol). yaşam hardasa sürür, . keçən ötür gələndə ötəcək.
 -**keçən** yolun daşlısa, gələn yolun güllərinin nəyinə, gələn yolun daşlısa, keçən yolun güllərinin nəyinə
 . - gəlib keçən, dəgib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.
 . - gəlib keçən, dəgib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.
 . -**keçən sözü çəkmə üzə**

-genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.

qecən -qoyma sına ev eşiyin dirəyi, köçən köçdü, **keçən** keçdi, qalan günə gün ağla.

qecəni - **keçəni** burax gələni tutaq.

qecənləri . -**keçənləri** şışlənibən yadına, olan günün ağrı qatar balına.

qecənlərlə -ötüb köçənlərlə, **keçənlərlə** sarğışma, ülfət tutma, yaşamda, dirilərlə ötüş, otur.

qecər **keçər**. yaşanar. -əğri doğru yaşanar .

-illər dönər, ay aylanar, gün keçər.

-**buda keçər**, günü gələr, buğdalar əkilər, kimi biçər, kimi ələr.

qecərli -**adlı keçərli**: say yoruqlu. - qıs kişi **say yoruqlu** olmaz. qıs kişi savı (adı. şöhrəti), yörüklü olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiye əlaçılıqlı ögüt vermə üçün söylenir).

qecərmiş -boşlu olana il çox çabıq **keçərmiş**.

qecərsə . -keçərsə yaş qayıtmaz, tökülsə su yığılmaz.

qeci **keçi**.. -çobansız **keçi**, sürü dağıdar.

- **keçi pisgili**: qıvış.

. - **yolatası keçi olanın**, dərə dırnaq yeri olar.

- **keçi ovsar bilməz**. (keçi ovsar götürməz).

-kəlikl əti əm bolur, **keçi** əti yel bolur.

qecilirqən . - ırmaq **keçilirkən**, at dəğişdirilməz

qecin -çiçəklərlə xoş **kecin**.

qecinəsən -yaşam yasası -birin ötürəsən, birin boş verəsən, birindən vaz keçəsən, birin keçindirəsən, biriylə **kecinəsən**.

qeciniric -gahdan keçirik, gahdan **kecinirik**. keçiriş başqa, keçiniş başqa.

qeciniş -gahdan keçirik, gahdan keçinirik. keçiriş başqa, **keciniş** başqa.

qəçinmək	keçinmək. enmək. razılaşımaq - enməyiğin gərək.
qəçinməli	keçinməli. ötürməli (# otunmalı). gözötməli (göz ötməli). diqqət etməməli. təvəccüh etməməli.
qəçintirəsən	-yaşam yasası -birin ötürəsən, birin boş verəsən, birindən vaz keçəsən, birin keçindirəsən , biriylə keçinəsən.
qəçir	keçir!. bağışla!. əfv ed!. -yazıqdır keçir . . -heç nə durmur anıda səni. nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünən könül içindən, keçir günü söğüncə dönür. -evində yox urvalıq, könlündən keçir darqalıq. (urvalıq : yoğur açanda səpilən un). -ilk sevgi, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən gəlib, keçir , gedir. -ilkin başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi doğrusu. -inanmaqla bacarmaq, biri keçir içində, biri olur dışında. . -evində yox urvalıq, könlündən keçir darqalıq. (urvalıq : yoğur açanda səpilən un)
qəçirliq	-gahdan keçirlik , gahdan keçinirlik. keçirliş başqa, keçiniş başqa.
qəçirliş	-gahdan keçirlik, gahdan keçinirlik. keçirliş başqa, keçiniş başqa.
qəçirqən	-ırmaq keçirkən, at dəğişdirilməz.
qəçirmək	-əldən keçirmək : virastarlıq etmək.
qəçirmək	keçirmək. ötgürmək. etmək. –yeddi gün, yeddi gecə toy ötgürdülər .
qəçirtəmməz.	. -günün xoş keçirtmiyə, ilin xoş keçirdəmməz .
qəçirtiyin	. - keçirdiyin günün dəğərin biçdiyən ürənlə yox, əkdüyün tuxumla ölç.
qəçirtmiyə	. -günün xoş keçirtmiyə , ilin xoş keçirdəmməz.
qəçisiz	keçisiz. - qoy, keçisiz çətin otlar . - sözdən keçiş olar dəyərlər : məsələ munaqişə yoxdur.

qeçışı	. -gündəliyin keçışı , hər gününün öz işi.
qeçmədən	geçmədən . - gün keçmədən unutmaq : çox tez unutmaq.
qeçməz	-başın keçməz yerə , burun soxma (başın çıxmaz yerə , burun soxma).
qeçməz	-didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz , dözüb qalmaz.
qeçmiş	-genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.
qeçmiş	keçmiş . əsgik. - əsgik avın: ötəvin : ənənə. rəsm rusum. qədim adət, aşın. . -keçən günlər yaxsısı pisi, keçmiş olsun qalması izi, mutlu yıllar gözləyir sizi
qeçmişə	. - keçmişə dadıqsan, ilərdən qalarsan.
qeçmişə	-dalma keçmişə , bax irəli, dan atır, ışıq saçır.
qeçmiş	. -keçmiş itib, olduğun silib. . - keçmiş tutan, gələyi utuzar
qeçmiş	- keçmiş tutan, gələyi utuzar. -genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış. -qocalıq aşar yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş , kəndi əlin silər yaşı.
qeçmişiq	geçmişik. geymişik. (geçmişə, geyinə bağlı olan). öngüşük (önə, maqəblə bağlı olan). arxoşiq (arxara bağlı olan). uzğaşıq (uzağa bağlı olan). tərsoşiq { əks təsirə malik (qanun)}.
qeçmişin	. - keçəcək gün, düşəcək tün darıxıb sıxma özün, keçmişin xoşdusa devranda dönər azca dözü.
qeçmişlərim	. - keçmişlərim boğulmuş, yarınlarım doğmamış, bu gün əldə basın qıl. (basın qıl: hüjmə keç)
qeçmişlərtə	-axır yaşlar gözümədən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

qeçmişə	. - keçmişdə yatırsa ölüm, indi yarın doğacaq olum - keçmişdə qalıb, yarına qaçıb, indidən qalıb
qeçmişəqi	. - geçmişdəki qəmlərdən isə almasa görünük, yalqu əzilir yüksələməz olduğu yerdə. (görünük : ibrət. dərs).
qeçrilti	-xoşa gələn içrildi, başa gələn keçrildi .
qeçsin	...- gələn keçsin , əkən biçsin.
qeçti	- keçdi gənclik savuldu gülü, qalandı külü. -qoyma sına ev eşiğin dirəyi, köçən köçdü, keçən keçdi , qalan günə gün ağla.
qeçti	keçdi . - gün keçdi , kölgələndik kölgəmizdə, gün batdı, ayda yatdı, ölümlər ölkəmizdə.
qeçti	keçdi . - öyrəşməyə, dün keçdi, yarın gecdir, bu gün yarıdır (yarıdır : düz uyqun çağudur).
qef	. - dərd verilmiş çəkənə, kef verilmiş görənə - kef aparmaq : bayrınmaq. -kef içində: bayrın. kefli.
qefə	kefə . - yaşad olsun, kefə dolsun (yarqış sözü).
qefin	. -güclü yaşar, varlı kefin çəkər, dərdli dərdin. -o günün gəzir, sən günəşi ,o kefin ardında, sən güvənin, sən hardasan o harda.
qefinə	- kefinə yaşayan : uyşat əyyaş.
qefiz	- kefiz kökəlsin, ağrız bitsin (dəmiz artsın, çiləz bitsin).
qeflənmək	keflənmək . əsirəmək. - güclü yeyən bəsirər (bəslənər), araq içən əsirər .
qefli	kefli . 1.bayrın. kef içində. 1.tavlı hallı. saz. -gecəm kefli yığır yoldaş, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə, kəs, o sənsən sən. . - gecə kefli yığır yoldaş atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə kəs, o sənsən sən.

qefsiz	kefsiz. tavsız. halsız.
qehətir	. -inanc beyni kehətir , işi gecətir, başı gicətir, huşu koratır.
qen	. - gen paltar yırtılmaz
qenə.	. -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani: kimi)
qenqəşmək	gengəşmək. yağışmaq. çanğışmaq. çənə çalmaq.
qent	- yeni kend yeniked. - nyköping(isvech). newyork i(ngilis).
qentisini	-qadın kölgə gibidir, kendisini izləyəndən qaçar, önündən gidenin arxasından qoşar. (izləyəndən: təqib edəndən)
qeri	geri. -getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır. -geri çönməyə: gerinməyə. . - iyilikdə geri , kötülükdə yirik . (yirik: yürük. iti.)
qeritə	. - hər nədən geridə gəlir, hər nəyin qabağın alır. (tapmaca) . (ölüm)
qerinməyə	gerinməyə. geri çönməyə.
qeriyə	-gedəlisən ol irəli dönməyəcək ol geriyə. (zaman). . - gedəli ol irəli dönməyəcəksən geriyə.
qerme	kerme. qoyun pislighindən yapılan tezek
qerti	kerti. bayat
qeşin	keşin (kəcin). italik qıys. qıysıq. (qıymaq: ağmək). ağışlı. devik. yatıq. övrük. sapıq. - qıys yazı. -qıys, bolun yazı: italik, bold yazı.
qeşinmək	uzanmaq. meyillənmək.
qeşqə	keşgə. olurdu ki. keşdə.
qeşqi	çeki. - keşqi olardı.
qeşməkeş	keşməkeş. < çəkişbə çəkiş. (anlamı vurqulama üçün, keş çək sözünün

ikiləməsindən törəmiş). çəkişmə. itişmə. qaqışma. qarşıqlıq.

qeşməli **keşməli.** - eşmələrdən **keşməli**.

qeştə **keşdə.** keşgə. olurdu ki.

qeşti **keşdi.** -yedi işdi **yerə keşdi**.

qet -asda danış, usda **ged**.

-**ged gəl:** gediş gəliş. ibur o mirur. rəft o aməd.

qetəc **gedəc.** xərc

qetəcəq -çatacaq yerə çatmış, **gedəcək** yeri almış.

qetəcəqsın -**gedəcəksin** ged qalmağın diləməm, qalacaqsın qal, gedməyin diləməm, gedib dönsən qalmağa üzün qalmaz, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün saxla.

qetələci **gedələci.** gedməyə itən, gücən, aparən, zorlayan.

qetəli . - **gedəli** ol irəli dönməyəcəksən geriye.

qetəli -dünya nəyimə sürə (**sürə:** qala. batmaya) mən **gedəli** o qalalı, olan məndə, ölən mən.

-mən **gedəli**, güllər qalar, yazda açar, qışda solar, çalış hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm.

qetəlisən -**gedəlisən** ol irəli dönməyəcək ol geriye. (zaman).

qetəməz -başmaqların geyər, yerişin **gedəməz**.

qetən (dosçul tanışıl). -gələn ağam, gedən paşam. (dosçul tanışıl).

-kəndin atmış quya, ardıca **gedən olmamış**.

. - hər qalan dosd olmaz, hər **gedən** düşman

qetənlər -**gedənlər** çatanlar, duranlar ölənlər.

qetənləri . -**gedənləri** almaşdır, qalanları yaşatdır. (gedənləri olumlu sözlərlə an, iyiliyə yor)

qetəntə	. - gedəndə çörək götür, gələndə ayaq götür. - gedəndə var dönəndə, öləndə var olanda.
qetəntə	- gedəndə var dönəndə, öləndə var olanda.
qetəsi	gedəsi . 1. getməli olan. gemək istəyən. 1. pırosə. gediş. (rəvənd). –onun gedəsi dəğişmiş.....,
qeti	keti (< gey). ardı. dalı. -onun ketidən gedmə.
qetib	-gedigəngə gəligəngə yol yaxşı, ölürgəngə gor yaxşı. (gedigəngə gəligəngə: gedib gələndə) - gedib vermə molluya həm sikə həm danlıya.
qetim	-qədrimi ölüm biləsən?, gedim biləsən?.
qetir qəlir	. gedir gəlir . xərc o dəxl
qetir	gedir . xərc. - qəlir-qetir : gəlir-gedir dəxl o xərc. -çörək ayaq tutup gedir . (bahalıqdır).
qetirse	-tavuq gedirse poxuda gedər.
qetirsə	. - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (ər qız olsan : erkək dişi olasan) . (yarışmaz: yaraşmaz) .
qetirsə	gedirsə . - ilkin seviş gedirsə, dönməz olu, içdə qalı, ölməz olu.
qetirsin	- gedirsin ged, qalırsın qal, sevsəm sevərim, sevməsəm itərim.
qetiş	- gediş gəliş : ged gəl. ibur o mirur. rəft o aməd.
qetişat	gedişat . yolyorag. metod.
qetməmiş	-əğrəti atla uzaq gedməmiş (əğrəti :ələnti).
qetməsin	. - gəlməsin gözləmədim, gedməsin özləmədim. (özləmədim : istəmədim)
qetməyə	. - gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər - gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər

	- gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər.
qetməyin	-gedəcəksin ged qalmağın diləməm, qalacaqsın qal, gedməyin diləməm, gedib dönsən qalmağa üzün qalmaz, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün saxla.
qetməz	getməz. -yoxsa artıq, düşünən yar, yarını, belə getməz , yıxılınca, ayılı!.
	-özüyü uyan uzaq gedməz! . kəndivə güvən, toplanıb tullan.
qetmisin	. - gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.
qetmisin	- gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.
qetmə	gedmə. yerimə.
qetsətə	-qorxma uzat əlin gedsədə boşa, çalışmayan əl boş qalarinan.
qettiyin	. - getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır. (sürəli : davamlı. davamlı)
qettiyin	- getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır.
qettiymtə	. - getdiyimdə geri dönməyəcim, verdiyimdə dalı almayacim, söğüb söğsəndə dinməyəcim, ala bildiyin al ged, daha sormayacim,
qetər	-oğru boğsa doğrunu, eldən uçar gedər görməz gözü bolluğu. (eldən uçar bolquluq).
qeven	qeven. tikanli bir cür bitqi
qey	gey. çağ. zaman.
qeybəcər	gərvələ. qaybəcər. eybəcər. ənayi. çirkin. xoryat. koryat. çoryat. kivgin. çifkin. çivkin. anormal.
qeyər	. - gəlməyib hələ dünyanın sonu, çoxlar geyər yırtıqlı donu.
qeyər	-başmaqların geyər , yerişin gedəməz.

qeyi	geyi. dalısı. sonucu. sonucu. -hər bir nəyin yeri var, hər bir işin geyi var.
qeyilən	-qara batmamaq üçün geyilən ayaqqab: çökədə.
qeyilən	-suya batmama üçün, boğulmamaq üçün geyilən yelli geyim: çökədə.
qeyim	-qalın, uzun üs geyim: kaftan kofta. -sıx, güdə tikə, geyim: tingə.
qeyim	-suya batmama üçün, boğulmamaq üçün geyilən yelli geyim: çökədə. -uzun geyim: sitrə dizlik. şinel.
qeyiminə	. - geyiminə görə qarşılır, yerinə görə yola salır.
qeyiminə	-geyiminə görə qarşılanar, davranışa görə yola salınar.
qeyimlə	geyimlə. əğinlə. -kişi əğinlə (geyimlə) qarşılanır, başla yola salınır
qeyin	geyin. 1. çağun. zaman. 1. uzaq düşər. qayar, cayar. -çaşqın çaylar, qalar dənizdən geyin. (çaşqın çay, dənizdən qayayar, cayar. 1. sonra. - kosaanın usu (ağlı) düşdən geyin. (kosaanın ağlı öglədən sonra)
qeyini	əskini. - geyini daşla, yenini başla. (əskini tulla, yenini başla)
qeyini geyini:	daldakın. savulmuşu . - geyini daşla, yenini başla(geyini: daldakın. savulmuşu)
qeyit	-qara qeyid. basdı canım. -hələ nə olubki qara qeyit aldı canın.
qeyqan	geyğan. geriye, dala qaytaran. geriye vuran hər nə, duvar. hərə. mane. veyğan. seyğan.
qeyməz	. - düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz
qə	gə (ək). məyə. --paltarların geyir gə başladı: geyməyə.
qəbə	gəbə. boylu. -gəbə qalmaq: boyuna uşaq düşmək.
qəcir	çalağan quzğun.
qəhrəmanlıq	batırlıq.
qəhvaltı	tanaş. tüşaş: tüş yeməyi. gecaş: şam. axşam yeməyi.

qəq	kək (< qaq). dərd. məlal. - kəkin nədir dərdin nədir. - kəkim yoxdur.
qəqirə	kəkirə. kikirə. ağız büzən.
qəqliq	. - kəklik əti əm bolur, keçi əti yel bolur.
qəqrə	kikirə. kəkirə. ağız büzən diş qamaşdıran.
qəl	. gəl. gala. tut- ged gəl: gediş gəliş. ibur o mirur. rəft o aməd. -kel qız, emqızı saçından öğünür - kəl bəylər: keçəl bəylər.
qəlbətən	- səmimi qəlbədən. ısın ürəktən.
qələcəq	-çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri. (pişləri: oyunları. buruqları). -çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri. (pişləri: oyunları. buruqları).
qələcəyi	. - keçmiş tutan, gələcəyi utuzar -keçmiş tutan, gələcəyi utuzar.
qələcəq	. - gələcək düşünməklə qurulmur, düşünməkdə qurulur
qələcəyə	-axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
qələq	kələk. 1. eşmə. -eşmələrdən keşməli. 1. kələk. bürkü. - cadı kiti: cadı pitil: cadı kələk. -xoş gəlmisiz. -xoş günüzə gələk.
qələqi	kələki. bütün söz. ibarət
qələqlə	. - kələknən gələn küləklə gedər
qələqli	- kələkli iş aparmaq: eşib işləmək. bildiyin yapmaq. saman altından su yeritmək.
qələqötür	gobud.
qələm	- qələm çalan.

qələmək	kələmək. çiləmək. gözəl qonuşmaq.
qələn	. - gec olsun, gələn yaxşı -gələn qalmaz, qalan durmaz, gedən qaytmaz -keçən yolun daşlısa, gələn yolun güllərinin nəyinə, gələn yolun daşlısa, keçən yolun güllərinin nəyinə . - hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm. -xoşa gələn içrildi, başa gələn keçrildi. -. (dosçul tanışıl). -gələn ağam, gedən paşam. (dosçul tanışıl). -kimsə bilməz alına gəldiyini, gələn günün çəkdiyini.
qələnə	gələnə -o sevilemez ki gülə hər gələnə! -gedigəngə gəligəngə yol yaxşı, ölürgəngə gor yaxşı. (gedigəngə gəligəngə : gedib gələnə)
qələnəq	gələnek. sünnət. - gələnek belədir.
qələnəqliq	gələneklik. sünnəti. - gələneklik qırqız evi: sünnəti qırqız evi
qələni	- keçəni burax gələni tutaq. . - gələni güdən dalda qalmış.
qələnlərə	-axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
qələnləri	gələnləri. - sarpdığın yoldan, doğru yola dönü ver, ötənləri ötmüş, gələnləri görü ver. (sarpdığ : münhərif).
qələntə	. - gedəndə çörək götür, gələndə ayak götür . -könlüvü bul (huzurlu ol). yaşam hardasa sürür, . keçən ötür gələndə ötəcək.
qələr	gələr. - bir gün dəğər işizə, dadı gələr dişizə. . -bir qün qələr, qüller qüler, ərqin bilməz, ərkin bilər! (ərk : ixtiyar. güc. qiymət. qədir).
qələsi	gələsi. çatınca. - gələsi gündə: günü çatınca. -sevgi quşu ürəkdə olur, bir budaq

tapırsa qonur, sınırısa budaq, **gələsi gündə**, başqa budaq tapırsa qonur.

qələt **kələt.** kəfən.

qəli -birinin qadını özgəsinə qız **gəli** (görünür).

qəlib . - gəlib keçən, dəgib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.

-ilk sevgi, savulmuş uşaqılıq kimidir, seçilmədən **gəlib**, keçir, gedir.

qəlibqətənə . -**gəlibgədənə** yol yaxşı, ölürgəngə gor yaxşı

qəliqənqə - **gəligəngə gedigəngə** yol yaxşı, ölürgəngə gor yaxşı. (gedigəngə gəligəngə: gedib gələnə)

qəliqsi **gəliqsi.** yarıqsi. iyi gəliştirilmiş, yetiştirilmiş, işlənmiş, əgrilmiş, qurşatılmış, qurşanıq, qurşıq, quraşq, qılımlanmış, saplanmış, oxlamış, sırlanmış, yasırlanmış, hazırlanmış nərsə.

qəlim -**xoşa gəlim:** tamağlı. tamağın. dadlı. xoşa gəlim. xoş boğaz.

qəlin . - **gəlin** alın sataq, malı mala qataq.

. -**gəlin** girməyən ev var, ölüm girməyən ev yok

qəlin -**gəlin** ağa bürünər ər evinə dək, **gəlin** ağa bürünər gor evinə dək.

qəlinboqan **gəlin boğan.** xıtxıt. ğuzruf.

qəlinləmək **gəlinləmək.** əvlənmək

qəlintən . - gəlindən yarımamış anam.

qəlir . **gəlir** dəxl. girdəç. - dilə gəlir yaz onu, əldən **gəlir** qıl onu.

-dağ başına qış, ər başına iş **gəlir**.

qəlir-qetir gəlir-gedir dəxl o xərc.

qəliş -**gediş gəliş:** ged gəl. ibur o mirur. rəft o aməd.

qəllə -ac qarında **kəllə** işləməz.

qəlləsinə. . -gülü at güldanilə düşmanuvun **kəlləsinə.**

qəlmək -**gözəgəlmək:** göz dəgmək.

qəlməsin	. - gəlməsin gözləmədim, gedməsin özləmədim. (özləmədim : istəmədim)
qəlməyib	. - gəlməyib hələ dünyanın sonu, çoxlar geyər yırtıqlı donu.
qəlməyiniz	. - gəlməyiniz seçilmir, durmağızı seçin siz.
qəlməz	gəlməz. -dill, dilə düşmədən, ələ gəlməz, ələ gəldisə, dildən düşməz. . - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız) -gərəkli daş ağır gəlməz. -iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yoxdur).
qəlmisiz	- xoş gəlmisiz : xoş günüzə gələk.
qəlmiş	-böylə gəlmiş böylə gedər, dəgirman bildiyin edər.
qəlmişəm	. - gəlmişəm göz otaram, yaki qarın.
qəlsə	. - gülməyi qəlsə , gülən qadın, <u>istiyən</u> yerdə ağlayar.
qəltisə	gəldisə . -dill, dilə düşmədən, ələ gəlməz, ələ gəldisə , dildən düşməz.
qəltiyini	-kimsə bilməz alına gəldiyini , gələn günün çəkdiyini.
qəm	büküntü. üzüntü. sıxıntı. qussə. ənduh. hüzn. kədər. təəssüf. münğ. -dəmiri dəm, kişini qəm çürüdür. (dəm: şəh). -gecələr yalnız gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır. -qəm tutunmuş hər yanı, qaçmaq gümanı yox mənə, dar yerin qısqac bucağına belə qalmaz güman.
qəm	kitik. xuduq. qussə. . - gecələr yalnız, gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır. (kitir > kədər)

qəmaz	. (< kəmaz . > qamaz). 1. kiçik parça. - bir qamaz : bir parça. 1. nərsənin ən azı. həddəqəll. - kəmazi . həddəqəlli
qəmazı	kəmazi . ən azı. həddəqəlli.
qəmazı	kəmazi . həddəqəlli.
qəmər	kəmər . bərek (nərsəni yığmaq, bərkitmək üçün, belinə bağlanan şırıq). qurşaq.
qəmi	gəmi . gen. (valok, val, vel) -gen paltar yırtılmaz
qəmiq.	kəmik . aldağ. (saprılan, bıraxılan, sürcülən nərsə). suç. -çox aldağlı . - burda bir aldağ yox. -çap aldağlı .
qəmilə	-gecələr yatgилəsən qonşuva tay, ağlama, dan atacaq halıvı pozma deyirəm. keçməyə qoyma sən ömrün qəmilə
qəmir	. -daş gəmir bilim qazan.
qəmiş	. - iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (dibində : ayağında, altında) (kəmişmək :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq).
qəmişmək	kəmişmək . əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq.
qəmişmək	gəmişmək . gömüşmək. kəmişmək. əkişmək. quylamaq.
qəmqəsir	. kəmkəsir . kərdevik. kərdövük. çatışmazlıq. kəm o kasti.
qəmlənmək	bükünmək. üzünmək. sığınmaq. kədərəlmək. qussələnmək. huzursuz olmaq. munğılmaq. ənduhlanmaq. hüzn , təəssüfə dolmaq.
qəmlərtənise	. - keçmişdəki qəmlərdənise almasa görünük, yalqu əzilir yüksələməz olduğu yerdə. (görünük : ibrət. dərs).
qəmliq	kəmlik . qusur. - kəmliyə (qusura) baxmayın.
qənc	gənc . 1.yaşlı. 1.. yaşıl. cavan. körpə. - gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır. (yaşlıq : gənclik. - gənc uşaq : oğlancığ - oğlancığ iliksiz, oğlancığ biliksiz.

-çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda **gənc** qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər). cavanlıq) .

. - işsizlik **gəncin** düşmanıdır

qəncələşmək **gəncələşmək. gənclənməz.** -. altına, dəmir azmaz, ölümlər diril verməz, yaşlılar **gənclənməz**, çoğan dönüb, evlər yıxar demişlər.

qəncliq. **gənclik.** yaşlıq. cavanlıq. - gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır. (**yaşıl**: cavan) .

-**gənclik** çağın itirmə çağın, yığmala tavin, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (**çağın**: dövründə. fəslində) . (**tavin**: gücünü. bacarığını)
-keçdi **gənclik** savuldu gülü, qalandı külü.

qəncliqtə . - **gənclikdə** yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır. (**yaşlıq** : gənclik. cavanlıq) . (**yaşıl**: cavan)

qəncliyin . -**gəncliyin**, var yoxunu boşun yerə itirmiş, arman qalıb geri baxıb gedərlər. (**arman** : nisgilli. həsrətli)

qənə -**qənə bol**. bolan solan.
-gənə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.

qəngəngəşib -köpçülüğe gəngəngəşib, kəndi başın unutma. (çoxluğunan danışib məsləhədləşib öz sözüvü unutma).

qənclənməz **gənclənməz. gəncələşmək.** -. altına, dəmir azmaz, ölümlər diril verməz, yaşlılar **gənclənməz**, çoğan dönüb, evlər yıxar demişlər.

qənqan **kənkan. kənkən.** çovğur. kənkən. (tutuq bir yerdə) quyu, tünel. çahkən.

qənqən **kənkən.** çovğur. (tutuq bir yerdə) quyu, tünel. çahkən.

qənt	kənd. boy. Öz.
qənti	. - kəndi qayğıya qal, qonşu qayğısı sənə qalmamış . -hərkimə kəndi gözlüyü kəndi özlüyü. - kəndini istədiyinə dəyişmək, istəkləri dəyişmək, kəndi olduğun dəyişməz.
qəntin	kəndin. Özün. boyun. . -kişi biliginə görə kəndin dəyişə bilər - qəndin üçün təqibdən, qimsə sənə təqibməz.
qəntini	. -bitmiş sani duyma kəndini , soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani : kimi) qəntini çox bəyənmiş : məğrur
qəntini	- kəndini istədiyinə dəyişmək, istəkləri dəyişmək, kəndi olduğun dəyişməz.
qəntini.	kəndini. -hər kimə iyilik edərsən, sakın andan kəndini. (iyilik qarşısı kötülük)
qəntinlə	. - kəndinlə barış, dosdunla yarış.
qəntinlə	- kəndinlə barış, dosdunla yarış.
qəntintən	. - kəndindən başqasına güvənmiş utuzmaqdır.
qəntintən	- kəndindən başqasına güvənmiş utuzmaqdır.
qəntisintə	kəndisind : kəndi gorunda - yoxluğunda varlığını düşünmə, dirliyində, kəndi sində eşinmə. (kəndisində : kəndi gorunda.). (o ki dirilikdə, ad qoymaq üçün çalışı, yaşlı ömrün, çürüklərə tapşırır. (yaşlı: yeni. taza, gənc. pöhrəli. verimli)
qəntivə	-yaşamında kəndivə qablıq biç.
qəntivi	. - kəndivi artıq tanı, bolluca dosdun olsun.
qəntivi	-çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
qəntivi	-içim çağırır, özüm çağırır, kəndivi tutun, dışını bırağ.
qəntivin	- kəndivin nə olduğun bil.
qəntizə	kəndizə özüzə. - kəndizə güvəncin dərəcəsi : özüzə etimadın dərəcəsin.

qəntözüne	kəndözüne. hizuri. hizurən. şəxsən özünə. - kəndözüne söylədim.
qənyi	-köpçülüğe gəngəngəşib, kəndi başın unutma. (çoxluğunan danışib məsləhədləşib öz sözüvü unutma).
qəp	-işdən ayrı düşər, gəzən sözlər gəp bolsa.
qəpcəquyruq	qarnaz. bələş. yalaqçı. çalaqçı. qısır. əngəl. arakəs. arakes. arakis. taxul. qıncı. qonıra. qonra.
qəpə	-dili gəpə gəlmək : dili açılmaq. danışmağa başlamaq.
qəpləyən	gəpləyən : danışan. -gəpləyən dil, baş aparır.
qəpsiz	. - gəpsiz ağız baş saxlar, uzun dilin baş qaqlar. (qaqlar : döğdürər)
qərdtisi	. - kərdisi yaxın, həmədan uzaq.
qərə	kərə. öğün. bal. balqa. balqa (< bal. bəl). -iki balım gəldim. -bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təkə yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin, türklük ilə vur başa.
qərəq	iş - yut qərək : daxili iş. - gərək yaraq : əsbab alət. vər vəsayil. əbzər.
qərəqirtə	-qoy belə olsun ilə düzəlməz heç işin, doğrutub düzləməyə bir gərəkirde girişin.
qərəngəliq	xərəngəlik. tıxac. izdiham.
qərinış	gərinış. çəkiniş. darınış.
qərinqə	gəringə. döğüş alanı.
qəritilqən	kəritilgən. qırafikləşdirilən
qərq edən	daldıran.
qərqəç	gərgəç. dərtop. dərlı toplu. qoşulu. saplı. qoyuc. yarıcıq. həyyi hazır.
qərqəf	> çərşab çərşab. çərçəp çərşəb. 1. yük çatmaq (bağlamaq) üçün

ənli bez. 1. (mələfə. ləhaf). 1. yayqı. yerə, nərsə üzərinə salınan
(sərilən) geniş parça.

qərqi **gərgi.** daraq. dəzgah. dəsgah.

-çulxa **gərgisi.**

qərqin **gərgin.** uyuz

qərqişi. **gərgişi. gərlişi.** şişgili. böhranı. -keçən günün nisgili, gələn günün işgili,
doğan günün şişgili. (**şişgili:** gərgişi. gərlişi. böhranı).

qərlişi **gərlişi. gərgişi.** şişgili. böhranı. -keçən günün nisgili, gələn günün işgili,
doğan günün şişgili. (**şişgili:** gərgişi. gərlişi. böhranı).

qərmək **gərmək.** dartaraq açmaq.

qərteviq **kərdevik.** kərdövük. kəmkəsir. çatışmazlıq. kəm o kasti.

qərti **kərdi.** (avur. ovur. ovan. avan. ovanğ. avanğ). (< **av. ov**).

qərtmək **kərtmək.** qazaraq, qaşıraraq ayırmaq, soymaq, yonmaq.

qərtövüq **kərdövük.** kərdevik. kəmkəsir. çatışmazlıq. kəm o kasti.

qərvan . -**kərvan** hardan gəlir bilirsən, olan yeri, gedən yeri unutma.

qərvana -qoşul **kərvana** qalma dala, yalğızları qurd alar.

qərvanıyq -dünyadır karvansaray bizlər onun **kərvanıyq.**

qərvanıyq. . - dünyadır karvansaray bizlər onun **kərvanıyq.**

qərvələ **gərvələ.** qaybəcər. qeybəcər. eybəcər. ənayi. çirkin. xoryat. koryat.
çoryat. kivgin. çifkin. çivkin. anormal. -**qaçıq** bir ortam: anormal bir
qoşantı, qoşanıt, quşaq, şərayit. -**qaçıq** tutum, sapıt, sapta:
anormal təsmim.

qəs . - gecə kefli yığır yoldaş atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə
kəs, o sənsən sən.

qəsəllənmək **kəsəllənmək.**

qəsəllərlər.	kəsəllərlər. səkəllər. naxoşluqlara. nasazlıqlara. -darıxmağın nədəni içində yatır, tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəğişməsən için bu dərd sürəcək, qalan səkəllər buda nədən olacaq. (qaçalqa : mahana).
qəsər	- kəsər yarı paylaşdınsa bir acı, artar qatı, paylaşdınsa bir sevinc.
qəsib	kəsib ayırmaq : kəsir etmək. çəkirmək. kəsirmək (nərsədən bir çəkir (kəsir) ayırma).
qəsım mal	- kəsım mal : nərsəyə qarşı dədəne heyvan.
qəsin	. -. hər kəsin yox çıxarı ağgün ola.
qəsir	-qabaqda qış kimi qılış kəsir . (qılış kimi qış soyuğu). -özünə umac oğamır, başqasına rıştə kəsir .
qəsirmək	kəsirmək çəkirmək . (nərsədən bir çəkir (kəsir) ayırma). kəsib ayırmaq. kəsir etmək.
qəsməklə	- qarpuz kəsməklə yürek soğumaz.
qəsmə	kəsmə . pənir. pendir. -camış sütünədən yaxşı kəsmə olur.
qəsmək	kəsmək . - alım kəsmək . alım almaq : xırac kəsmək.
qəsmənə	kəsmənə . yansıq. qansıq. ötsüq. təqlid.
qəsır	- kəsır etmək : kəsib ayırmaq. çəkirmək. kəsirmək (nərsədən bir çəkir (kəsir) ayırma).
qəstərə	kəstərə . təstərə . buxcu. bıçgi.
qəşəhcə	eybetləb(eyi bet. iyi bet). gözəlcə.
qətəlr	gədəlr qaylar. -qaylar qorxar qoç ıgıdın adından. (qaylar : gədəlr).
qəter	kəder . büküntü. üzüntü. sıxıntı. qussə. ənduh. hüzn. qəm. təəssüf. munğ. kitir. bun. mun. -böylə gəlmiş böylə gedər , dəğırman bildiyin edər. -kənül gedər başı çəkər, baş gedər , ayağı, göz gedər , qulağı çəkər.

qətlənmək	kədlənmək. bükünmək. üzünmək. sıxınmaq. kədlənmək. qussələnmək. huzursuz olmaq. qəmlənmək. munğılmaq. ənduhlanmaq. hüzn , təəssüfə dolmaq.
qətlətmək.	kədlətmək. kölgələmək. boğzarmaq. sıxarmaq. qussələndirmək. -kölgə düşəndə yada, kölgələr məni.
qəti	-qəti düşman: daşyağı.
qətiqənqə	-gedigəngə gəligəngə yol yaxşı, ölürgəngə gor yaxşı. (gedigəngə gəligəngə: gedib gələnə)
qətiqli	-ağzı gədikli: dişlan. dişlərindən düşük olan.
qətirmir	-yadına qətirmir: anırsamır. - adız tanış ürəkdə, anırsamır baş məndə.
qətirsən	qətirsən. uzun. gülsün. (uz: yola. müvafiq). -yaşı uzasun, uğru uzun (uşağın olum günü).
qətduda	kədxuda. koxa. kovxa. köyxa. kovxa. köy ağası.ərbab.
qətrimi	-qədrimi ölüm biləsən?, gedim biləsən?.
qəttamaq	qətdamaq. edam etmək.
qəvir	kəvir <kövür. ləmyəzrə. -kövrə çönmüş göylüyüm.
qəvləq	.1. kəvlək. gəvlək. kivilək. yumşacıq. yumuşacıq. az yumuşaq, yumuşuq..1. gəvrək. bolar. yumşaq. tavlı. -tavlı topraq. 1. kəvrək. kövrək. sınağul. sına bilən. həssas. (şikəstəni). -sınağul könl: kövrək könl .
qəvşəq.	gəvşək. sus. sust. -sus alver: ağır gedən bazar.
qəvşimək	gəvşimək. asda asda yemək. dardaraq yemək. dadın çıxardaq yemək
qəz	kəz. qayıtım. dönüm. novbət.
qəzə	kəzə şansa -kəzə bax sən birində tikanlıqda ipək, birində gül içrə tikanlıq becərir.
qəzəb	tav.

qəzəblənmə	tavlanma hirslənmə.
qəzən	- lotuçu qəzən : dılqır. -axar su, yerin tapar, qəzən kişi diləyin -çox qəzən gördüqücan bilərmiş, çox görən bildiyican. -eldə qəzən, el tanır, yolda qəzən, yol tanır. -işdən ayrı düşər, qəzən sözlər gəp bolsa.
qəzər	-yalan dünyanı bəzər özü lüt qəzər .
qəzəyən	. - qəzəyən qurt ac qalmaz.
qəzinər	-qadın vardır el içində qəzinər, qadında var ər evində bəsinər, qadın vardır ərənligin gözüdür , ol qadınlar kişiligin özüdür.
qəzinqən	qəzingən . ovçu. nişançı.
qəzir	. -hamı qəzir eşşək üçün, sən qəzisen eşşəyilə. -o günün qəzir, sən günəşi ,o kefin ardında, sən güvənin, sən hardasan o harda.
qəzisen	. -hamı qəzir eşşək üçün, sən qəzisen eşşəyilə.
qəzlədim	-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) qəzlədim, oxu qəzlədim , araq gözəldim. (araq : fürsət).
qibi	-doğru olsam ok gibi, yabana atarlar beni,eğri olsam yay gibi,elde tutarlar beni.
qibrə	xibrə. xubrə. kübrə. usda. uzman. bir bölümde baş, güçlü bilici.
qibṛit	kibṛit <>. kıṛbit
qic	qic. uçuq yaddan çıxarğan.
qicətir	. -inanc beyni kehetir, işi gecətir, başı qicətir , huşu koratır.
qicişən	qicişən. qaşınanan. - qicişən qafalar.
qicov	qicov. axmaq. sefeh

qıça	- boyuna, qola, qıça taxılan həlqə . çənbər. çəmbər < çönbər.
qıçı	. -qaşığa mindi, qıçı sallandı (bilməcə) (əriştə. makaroni).
qıçı	kiçi balğa. bağa. bala. (# ana) az. - ana başlıq bağa başlıq. böyük titr, kiçik titr.
qıçıq	-kəmaz. qamaz. - bir qamaz : bir parça. - kiçik amac, qıssa yol.
qıfır	. qıvır . 1. qırır . qırır . yemişləri, yapraqları pülüşündən qıran kəsəl türü. 2. barama, tırtıl böcəyi.
qıq	qıq . qoyun poxu bişqül.
qıqılcım	qıqılcım . qıvılcım . qırılcm . qovılcım . qorılcım . qıvıl. qorcanaq. oddan qırılıb, qıvır qıvır, burum burum qalxan, uçan odciq.
qıqirtə	giğirdə . girdə . dəğirmi. yuvarlaq.
qıl	. - hərədən bir qıl kosuya səqqı olur . - qıl qılının üstünə, qıllı dodağın üstünə, on savaşdın dalaşdın, bir barışdın küsdü nə. (buğ. bıyıq). -dilə gəlir, yaz onu, əldən gəlir, qıl onu.
qılan	- əkən arar, qılan tapar .
qılavar	(bir işdə) mahir. işbaşçı. iş bilən. .
qıley	qıley . ilənc. qarğış. şikayət. -börü qarğışı qoyuna yetməz. (qurt ilənci qoyuna toxunmaz).
qılı	. - qılı qırxa yarmaq : çox qurdalamaq.
qılic	-qoş qılic qına sığmaz. - sıyırma qılic : sıрмаqılic. sırqılic. açıq, qından çıkmış qılic.
qılıqta	qılıqda . -gəlib gedər hər ildə, hər dördüdə say (bir. başqa) qılıqda (tapmaca). (ilin dörd carnı (fəsli). (gəlib keçən, dəğib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.

qılın	fel. əməl. -eyku danış, eyku qılın , eyku san. (eyku : iyi. yaxşı). (san : düşün)
qılinc	arac. vəsilə -lüt qılinc : siyirməqılış. siyirmə qılinc.
qılıncı	-qorxmazların baxışı, qorxaqların qılıncı , yağü için sarsıtar.
qılınıb	. -düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
qılının	. -qıl qılının üstünə, qıllı dodağın üstünə, on savaşıdın dalaşdın, bir barışdın küsdü nə. (buğ. bıyığ).
qılınmalı	-qılınmalı işin var, axdarma gəlsin çağı.
qılınmasanta	. -düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda , evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
qılış qınta	-qılış qında qalırsa, doğma dilin demirsə, kimlik qalıb pas qapar.
qılış	- eyi sanış,eyi deyiş, eyi qılış . -qabaqda qış kimi qılış kəsir. (qılış kimi qış soyuğu).
qılışın	. - gördüyün (qılışın . işin) səni bəllədən.
qılışqanad	əbabil.
qıllı	-qıllı ağzını açtı , çıplaq içine qaçtı (tapmaca) (corab , ayaq.) -qıllı ağzını açtı, qılsız içine qaçtı. (tapmaca) (yaraq-yaruq).
qılma	-özəktaşınğ olmasa, qılma başanğ düşmmanı. (özəktaşınğ : yaxın qohumun).
qılpayı	qaş ilə göz arası.
qılpi	-min küzənin qılpi olmaq : yaltaqca, qalmasın dələduzluğa əl atmaq. -gözümün kirpiyi, dolçamın qılpi deyil ki : mənim heç nəyim ondan asılı deyil.
qılsan	-iyilik qılsan yerdə qalmaz.
qiltə	kitil. < kit (düşün). > pitil -cadı kitil : cadı pitil: cadı kələk.

qilvə	. gilvə. givlə. kölvə. kölbə. kövlə. (> kolbə).
qim	. -hər kim getdi evinə, yollar döndü tərsinə. - kim əkəni kim biçəni, kim qoyanı kim görəni bəllənməz.
qımçınlamaq	. çəkinmək. utanmaq.
qimi	1. sani. -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. 1. (ək). ca. cə. bir işin bitə bitməsi. -yeyin cə quşdu. - vurun cad uşdu. -yetin cə qayıtdılar. -balşı düşünün cə , əlli bitirmiş işi. -içində aç yer birinə, o içində səni gömdüyü kimi .
qimi	kimi. tüşbür. tək. uşaq tüşbür: uşaq tüşbür: uşaqkimi. adam tüşbür: adam kimi. soyuq tüşbür: soyuq kimi .
qımıl	. qımıl qımıl: qıvıl qıvıl. qımıldayan, qaynaşan nərsə.
qimilər	-ölümə gülən kimdi, yaşama kəsən kimilər.
qımıltaq	qımıltaq çaxna. durmadan axan, çıxan, süzən, gedən. canlı. hərəkətli. çönbük. fəal. əktif.
qımiltamaq	- mən qımıldamam yerimdən.
qımiltamaq	qımıldamaq. qıymıldamaq. tünlүkdən , şuluğluqdan birinin başına çıxmaq.
qımıltaq	. qıvıldanmaq. qımıldanmaq. qaynaşmaq.
qiminə	. - evrən budur kiminə qavun kiminə kalah yedirər
qiminin	. - kiminin ilki, kiminin sonğu
qimisə	-kimisə əkə, kimisə biçə.
qimisini	-kimisini küçümsemək alçaqlıqdır, çox büyük görmək de qorxaqlıq.
qimitir	. - ilk sevgi, savulmuş uşaq lıq kimidir , seçilmədən yaşanır. -ilk sevgi, savulmuş uşaq lıq kimidir , seçilmədən gəlib, keçir, gedir.
qimlər	. - kimlər gülür üzvə, kimlər güldür özvə

qimliq	. - kimlik cicik duyqusu ilə döğüşdə yaşanır.
qimsə	. - kimsə öldüyünü görməmiş . - kimsə bilməz nə iş vardır başında.
qimsə	- kimsə bilməz alına gəldiyini, gələn günün çəkdiyini. -qəntin üçün təqişsən, kimsə səni təqişməz.
qimsələrtən	-bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təkə yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin, türklük ilə vur başa.
qimsətən.	. -gözlənməzələr görərsən, gözləməzin kimsədən .
qimsəyə	-özgə dilini öğrəşibən öz dilin atma, öz mənləgivi kimsəyə satma.
qimti	-ölümə gülən kimdi , yaşama kəsən kimilər.
qimtiqi	-hər kimdiki , özünə ay görünət. (hər kəsə kəndininki ay kimi görünür. kəndisininki kirli olsa da təmiz görünür.
qın qınlıq	covr o cəfa.
qına	-qoş qılıc qına sığmaz.
qinama	. qaxınc. şematet
qınar	-biri sınar, biri sönər, biri yapar, biri qınar , biri durur biri çökür.
qınayar.	. -əl sınayar, göz qınayar .
qıncıq	qıyıncıq . kinli. - iti sirke küpün yeyər qıncıq ürək özün.
qini	kini . öcü. - acun eldən dosd olmaz, öcü qalsa , dinc almaz.
qınına	- qınına girib düz oturmaq : qıncımaq.
qınıyar	-iki kişi yamanlaşsa, üçüncüsü eşidirsə, hər ikisin ağız pisə tanıyar, ikisində qınıyar .
qıncımaq	qınına girib düz oturmaq.
qıncıqlamaq	1. öldürmək. 1. əkmək. asdaca oğurlamaq
qıncşıləb	qıncşıləb . incə səsələ. -qadınla qıncşıləb söyləb, qız olmaz, evli qadın

qız olmaz.

qınlıqını -qanmazlığın **qınlığı**nı qanandan, ölüm nədir çevrəsindən soragla.
(soraqla: ögrəş. soruş).

qıntıq ana -**qındıq ana: göbək ana.** umana (umay ana). anaçı (uşaq doğuran). əbə.
mama.

qıntırmaq qındırmaq aralamaq. yarım açmaq. -qapıyı bir az **qındır**.

qıpqızıl acı qızıl (**acı** : tünd) ala qızıl. qızıl ala.

qıprı **kipri** <> **kirpi**.

qıprıq **kiprik** <> **kirpik**.

qır 1. **gir.** güc. zor. təsir. **1. kir.** ayıb. qəbih. -kirli sözlər.

qır **xır.** qırılıb xırdalanmış daş tikələri.

qıra qıvıt. kalah.

qıran . - öykü dolu başı var, **yağu qıran daşı var.**

. -aşın yeyib, qabın qıran. (nankor)

qıranlar -kopoğylu damodan ərsin oğurlayır. (**damodan:** tamudan).

qırar . - əl qısarsa, **göz qırar** (əl yumar, **göz** tikər). (əlin yumulduğu yerdə, göz sevincindən, yumuğu tikməyə başlar, ta açılmasın, gizli qalsın).

qırbit **kirbit** <> **kibrit**.

qırcan yengeç. xərçəng.

qırcanma qırıtma. işvəbazlıq

qırcənə **gırcənə. (girdənə).** fırfıra. yel ilə fırlanan dönən çarx, nərsə, oynatmalı.

qırcın birbirinə dolaşan saçlar.

qıreti **kıredi. qırdı.** borc.

qıreq **gırek.** qapı pəncərədə, tikintidə işlənən, uzunasına kəsilib, yonulub, ivli, dəşikli ağac.

qirətmək	girətmək. gücləmək. zorlamaq.
qırır	qırır. qıvrır. qırır. yemişləri, yapraqları pülüşündən qıran kəsəl türü.
qırıq	kirik. 1. tutqun. 1. qara qabağ. əbus.
qırıqtırmaq	kırıxdırmaq. qarıxdırmaq. qayığdırmaq.
qırırlar	-çox uzansa, quyruğu qırırlar. -çəksən cırırlar, atsan qırırlar.
qırılıcı	qıvılıcı. qığılcı. qovılıcı. qorılıcı. qıvıl. qorcanaq. oddan qırılıb, qıvrır qıvrır, burum burum qalxan, uçan odacıq.
qırılır.	girilir. -bu qapı könül alanı, çağrılıb, döğülmədən girilir.
qırılmaq	ümidini itirmək&
qırılmaq	- qırılmaq sınaq, qurulmaq yaşam.
qırılmasın	. - hər nəyi qırsaz qırın, hər nəyə qıysaz qıyın, yalnız könülləriz qırılmasın , onlara hiç qıyılmasın!
qirilmək	girilmək. girişmək. məşqul olmaq. —işə girilmək: işə başlamaq.
qırılmış	- qırılmış küzə, su yolunda, baş verilər, baş verənin yolunda.
qırın	. - hər nəyi qırsaz qırın , hər nəyə qıysaz qıyın, yalnız könülləriz qırılmasın, onlara hiç qıyılmasın!
qirinti.	girinti. qurşanıq. qurşıq. quraşıq. qurluq. quruluq. bir işə başlamaq üçün quşanma, qurşanıq, qurşıq, quraşıq, saplılıq, hazırlıq işləri. amadəlik.
qırışiq	qıvrırcıq. qırırşıq.
qirişin	-qoy belə olsun ilə düzəlməz heç işin, doğrutub düzləməyə bir gərəkində girişin.
qirişmək	girilmək. girişmək. məşqul olmaq. —işə girilmək: işə başlamaq.
qırıtı	qırıldı. kiredi. borc.

qırıtma	. qırcanma. işvəbazlıq
qıriv	qırif. qıvır. qıfır. yemişləri, yapraqları pülüşündən qıran kəsəl türü.
qırivşiq	qıvırcıq. . qırışiq.
qırız	(şikəstəgi).
qırqa	qırxa. -qılı qırxa yarmaq: çox qurdalamaq.
qırqa	-qırqa yıırqa. qarqa yarqa: lə'nət rəhmət.
qırqic	gırgic. mütəcaviz. aqressor
qırli	gırli. güclü. zorlu.
qirməmiş	-oğlun yetib el içinə girməmiş , tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (bağdalı: bəfalı) (qıyın: dar).
qirməyən	. -gəlin girməyən ev var, ölüm girməyən ev yok
qirməyən	. -gəlin girməyən ev var, ölüm girməyən ev yok
qirnitmək	girnitmək. qoşnutmaq. qoynutmaq. -hammısın birbirinə taxnat. (tar toyuqların üstünə düzüldüğü yasdı ağac.
qırov	1. (bir yolun yanları). piyadərov. 1. buzağ. donaq. şaxda.
qırpi	qırpi <> kırpi.
qırpiq	qırpik <> . kırpik.
qırpiyi	qırpiyi. -gözümün kırpiyi, dolçamın qılıpı deyil ki : mənim heç nəyim ondan asılı deyil.
qırsan	-kötünü qırsan kökündən, iyini əksən başından.
qırsaz	. - hər nəyi qırsaz qırın, hər nəyə qırsaz qıyın, yalnız könülləriz qırılmasın, onlara hiç qıyılmasın!
qırtab	girdab. çənbər. çəmbər < çönbər.
qırtalamaq	xırdalamaq. bölmək. böləmək. xırdalamaq. (bolmaq. bolamaq.

çoxaltmaq).

qirtə	girdə. giğirdə. dəğirmi. yuvarlaq.
qirtəç	gəlir
qirtəç	gəlir.
qirtəç	girdəç. gəlir.
qirtənə	girdənə. { gircənə: fırfıra. yel ilə fırlanan dönən çarx, nərsə, oynatmalı. }.
qirtəş	girdəş. çənbərək. çönbərək. müdəvvər.
qirtil	kirtil. gödek ve olduqça berk ot
qirtləşiş	kirtləşik. ibhamlı. mübhəm.
qirtov	girdov. dolac. məhləkə.
qıs	- qıs kişi: pəxil, qıtmır. - qıs kişi savı (adı. şöhrəti) , yөрüklü olmaz: qıs kişi say yoruqlu olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçəli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiye əlaçlıqlığı ögüt vermə üçün söylenir).
qısarsa	. - əl qısarsa , göz qırar (əl yumar, göz tikər). (əlin yumulduğu yerdə, göz sevincindən, yumuğu tikməyə başlar, ta açılmasın, gizli qalsın).
qısadır	-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən, taxı döşlərə gül kimi taxıl, tikən kimi yox. qısadır ömür gülə, güc yaşam gülə gülə.
qısatur	- qısatur ömür uzun arzular.
qısıl	-yayda yayıl, qışda qısıl .
qısıрмаq	1. (quş). əl ayağın yığmaq. cummağa, yügürməyə toparlanmaq (təyərilmək. hazırlanmaq). -qartal qısırib şığırdı. 1. amacından çönmək. -yarı yolda qısırdı . 1. yığarmaq. toplamaq. 1. iqtisadi davranmaq. iqtisad etmək. 1. (quş). əl ayağın yığmaq. cummağa, yügürməyə toplanmaq (təyərilmək. hazırlanmaq). -qartal qısırib şığırdı. 1. amacından çönmək. -yarı yolda qısırdı .

qısqac	-qəm tutunmuş hər yanı, qaçmaq gümanı yox mənə, dar yerin qısqac bucağına belə qalmaz güman.
qıssa	. -kiçik amac, qıssa yol
qıssa	-kiçik amac, qıssa yol.
qış	- qış havası , közlü kürsü, dadlı ötüç nar dənəsi can verər. (ötüç : ötüş . nağıl). -qabaqda qış kimi qılış kəsir. (qılış kimi qış soyuğu). -dağ başına qış , ər başına iş gəlir.
kişi	. - kişi bulduğun(tapdığın) yaşır, olduğun çəkir . - kişi biliginə görə kəndin dəyişə bilər . - kişi əşyinlə (geyimlə) qarşılanır, başla yola salınır . - kişi içrə birin başı ağrısa, bodun içrə tamam başlar ağrımaz. . - kişi işdə sınanır. . - kişi papağın güdsə, başmaq tapılar. . - kişidən arvad çıxarıl arvaddan kişi çıkmaz . - kişi gücünə biliyinə biləyinə inanmalıyıq - dişi kişi , qadın altın, altın alov birbiriylə sınanar. - qaltu kişi : engin, zəngin adam. . - kişi sözündən tanınar , üzündən yox. (üzündən: bəzəgindən). - ay kişi : ərə!. ey insan. - kal kişi bildiyin bağırar. (yava it gündüzün hürər). -topraq belinən, kişi bilinən . (topraq belnən, kişi bilnən). (topraq belinən işlənir, kişi bilinən). (toprağa bel gerek, kişiye bil gerek). (toprağa bel gerekir, kişiye bil). - qıs kişi savı (adı. şöhrəti) , yörüklü olmaz: qıs kişi say yoruqlu olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiye əlaçlılığı ögüt vermə üçün söylənir).

	- yaşlı kişi dişi : qart qarı. qat qarı.
qişi	. -anadilin satan kişi , alçaqlıqdır yaşam işi.
qişi	-başlı kişi alın yazın dəğişər. (başlı : ağıllı. düşünən). -can çıxırsa, kişi ölsə qayıtmaz. -adlı kişi adından qorxduqca , bayağı kişi tanrıdan qorxmaz. -qazan qaynar, kişi tərlər. - kişi qolasun , tarı bolasun. (qolasun : işləsun). -oğlan anlar, kişi yaşar . (yaşar : başdan keçirər). -ac kişi iyi düşünməz.
qişilər	. -hər nə yolunda deyil, koldan gülün dərməyə eyil, yarın gəlir gözlənməz olur, dişilər ölür kişilər doğur.
qişiliq	. - kişilik varlığı başilə könül.
qişiliq	ərkəklilə kişilik başqa
qişiliqin	-qadın vardır el içində gəzinər, qadında var ər evində bəsinər, qadın vardır ərənligin gözüdür, ol qadınlar kişiligin özüdür.
qişiliqtən	. - könlə baxmaz, göylü saymaz, kişilikdən damlası yox, bir qızarmaz üz, yaşarmaz göz varı.
qışımlamaq	xışımlamaq . şuxumlamaq.
qışın	. -hər nəyin sonu var, yazı yağış, qışın qarı var, qara gecə, ışıqlı gün sonu var
qışın	- qışın qarı, yazın çiçəyi aydınlıqdır. -dəmiri dəm, kişini qəm çürüdür. (dəm: şəh).
qişini	. - kişini pulla baş saxlar, ölkəni bolluqla yol. - kişini düşüncə yarar, düşünməsə heçinə qalar. (yarar : ışıqladar)
qişini	-bu yaşamın, doğal savsalıdır, kişini , üç soruya, qarşaladır. -ölmək,

öldürmək, öltünmək. (**öltünmək**: özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir).

-ağacı qurd çürüdür, **kişini**, dərd.

-çivi saxlar taxanı (nal), taxa -atı, at kişini, kişi vətəni.

-çivi saxlar taxanı (nal), taxa -atı, at **kişini**, kişi vətəni.

qışinin -**kişinin** sözü özünündü, ağızdan çıxdı özgənin.

qışinin **kişinin**. - düzlük, **düz kişinin görküdür**. (**görküdür**: gözəlliyidir).

. -**kişinin** gücü düşməyində yok qalxmağındadır.

qışioqlu . - **kişioğlu** açıq gözlə gözəlliyi seçənməzsə, qapıq gözlə yaradar.

qışitən . - **kişidən** arvad çıxar\ arvaddan kişi çıkmaz

qışıyə **kişiyə**. -düzlük, **düz kişiyə yaraşır**.

- ışığa tutar, göz verir, kişiyə tutar, söz verir. (**tutar**: dəgər).

. - günəş yerə iş **kişiyə** yaraşır

-qadına toy, **kişiyə** tor (**tor**: tələ).

qışqi **akışqi** adət

qışqırtma çırpıntı. həyəcan. ajitasyon.

qışla **qışlaq**. qışda isti yer. (gərmsir)

qışlaq **qışla**. qışda isti yer. (gərmsir)

qışta -**qışda** gündən, yayda kölgədən yan qalma.

-mən gedəli, güllər qalar, yazda açar, **qışda** solar, çalış hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm.

-yayda yayıl, **qışda** qısıl.

qitəl **kitəl**. zireh.

qitiq **kitik**. 1. şuluğ. 1. xuduq. qəm. qussə.

qitiqmək kitikmək. kitinmək. kitişmək. kitimək. tərsginmək. tərsinmək.

tərlənmək. dirəmək. dirənmək. gücənmək. qırcıqmaq. durqanmaq.

duqunmaq. korluq yapmaq. inadlaşmaq.

qitir (kitir > kədər). - gecələr yalnız, gecələr ağır, hər bucaqdan qəm **kitir** yağır.

qitir **kitir**. **kədər**. **bun**. **mun**.

-gecələr yalnız gecələr ağır, hər bucaqdan qəm **kitir** yağır.

qitle **kitlə**. **yığın**.

qitliq **kitlik**. **qalabalıq**. **şuluğluq**.

qıtmır . **kiçik**

-**pəxil**, **qıtmır**:qıs kişi. -**qıs kişi** savı (adı. şöhrəti) , yörüklü olmaz: **qıs**

kişi say yoruqlu olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (nifuzlu, etibarlı) olmaz.

bunu pəxil kişiye əlaçılıqlı ögüt vermə üçün söylənir).

qitosların **kitosların**. **namərdlərin**. **nakəslərin**. –**iştə kitosların işi bu**, tikən kimi gülə batmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.

-iştə kitosların işi bu, tikən kimi gülü saşmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.

qıvanc **şad**

qıvanclıyam **sevinirəm**. **şadam**

qıvanclıyam **sevinirəm**. **şadam**.

qıvcımaq . 1. **cıvıdamaq**. **qıv qıv**, **cüv cüv** səs çıxarmaq. 1. **nərsəni qaba saba**, **ələki tikmək**.

qivəliq . **givəlik**. **daşqıya bağlanmış ikinci qoşu**, **cüt**.

qıvıqtırmaq . **qıvıqdırmaq**. **gözünün qorxusun almaq**. **gözün qorxudaraq istədiyin** **yapmaq**. **gözotu vermək**.

qıvıl . 1. **qıvılcım**. 1. **qıv**. **ilk təprəşməni**, **başlanqıcı oluşturan nərsə**. **istart**. 1. **ağacın tökülən quru yapraqları**. **xəzəl**. 1. **qıvılcım**. **qığılcım**. **qırılıcım**. **qovılcım**. **qorılıcım**. **qorcanaq**. **oddan qırılıb**, **qıvır qıvır**, **burum burum qalxan**, **uçan odcıq**.

	- qivil qivil: qımıl qımıl. qımıldayan, qaynaşan nərsə.
qıvılcım	. 1. qırxım, qıl, saman qarışığı olan yanacaq. 1. qığılcım. qırılıcım. qovılcım. qorılıcım. qivil. qorcanaq. oddan qırılıb, qıvır qıvır, burum burum qalxan, uçan odcıq.
qıvıltanmaq	. qıvıldanmaq. qımıldanmaq. qaynaşmaq.
qıvır zıvır	. müzəxrəf.
qıvır	. qıfır. 1. qıriv. qırif. yemişləri, yarpaqları pülüşündən qıran kəsəl türü. 2. barama, tırtıl böcəyi. - qıvır qıvır, qivil qivil edmək: qıvrınmaq.
qıvırcıq	. qırivşiq. qırışiq. - qıvırcıq qoyun: merinus. - qıvırcıq kahı: yarpaqları qırışiq kahı.
qıvırma	. içli dadlı, çörək.
qıvırşiq	. (qıvışiq. qıvışqan. qıvrışiq). 1. pencər yarpağı. 1. pazı, çuğundur bitgisi. 1. səmizotu.
qıvırşıyiq	. yabanı ot, pencər.
qıvırtım	. qıvırdım. yaxın birinə verilən sovqat.
qıviş	. giviş. yemişan.
qıviş	. keçi pısgili.
qıvıt	. kalah. qıra.
qıvıtmaq	istart vermək.
qıvquv	qıvkuv. qıvrıq qırışiq.
qıvlə	. gıvlə. gılvə. kölvə. kölbə. kövlə. (> kolbə).
qıvləq	. kıvlək. kəvlək. gəvlək. yumşacıq. yumuşacıq. az yumuşaq, yumuşuq.
qıvraq	. çox burulmuş, bükülmüş olan.

qıvranıqlı	. çox pırtlaşlıq, qıncı, qıncı, qıncı, dolaşlıq.
qıvrınmaq	. əğilib, belin büküb dolaşmaq, gəzinmək.
qıvrınmaq	burğalanmaq.
qıvrantı	. duraqsızlıq. durqasızlıq. qəarsızlıq.
qıvrıq qıvrıq	burum burum.
qıvtıtı	. qıvdıdı . harmonika. mızıka. ağız sənturu.
qıy	sınır.
qıyan	(özün incidən, öldürən)- özünə qıyan (özün incidən, öldürən)ən gücsüz biri.
qıyan	-özünə qıyan ən gücsüz biri.
qıyar	. -əl qıyar , göz qıymaz.
qıyçınmaq	höylək özün yığışdırmaq
qıyılmasın	. - hər nəyi qırsaz qırın, hər nəyə qırsaz qıyın, yalnız könülləriz qırılmasın, onlara hiç qıyılmasın!
qıyın	dar. -oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (bağdalı : bəfəli) (qıyın : dar).
qıyın	. - hər nəyi qırsaz qırın, hər nəyə qırsaz qıyın , yalnız könülləriz qırılmasın, onlara hiç qıyılmasın!
qıyın	zülüm. -). ol nədir yoğunluğundan qırılar . (tapmaca). (qıyın : zülüm) (qıyın ipi yoğunluğundan qırılar
qıyıncıq	qıncıq . kinli. - iti sirkə küpün yeyər qıncıq ürək özün.
qıymaq	əğmək. əğinmək. razı olmaq.
qıymaq	əğmək.
qıymaz	. -əl qıyar, göz qıymaz .
qıymaz	. -malına qıymaz, canın qayğıran. (qayğıran : düşünən)

qıymıltamaq	qıymıldamaq. qımıldamaq. tünlүkdən , şuluğluqdan birbirinin başına çıxmaq.
qıys	italik. qıysıq. (qıymaq : əğmək). keşin (kəcin). ağışlı. devik. yatıq. övrük. sapıq. - qıys, bolun yazı: italik, bold yazı.
qıysaz	. - hər nəyi qırsaz qırın, hər nəyə qıysaz qıyın, yalnız könülləriz qırılmasın, onlara hiç qıyılmasın!
qıysıq	italik qıys. (qıymaq : əğmək). keşin (kəcin). ağışlı. devik. yatıq. övrük. sapıq. -.
qız	. - ər qız olsan: erkək dişi olasan) . - (gənc olan boş (subay) işsizlərə) . - boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (ər qız olsan : erkək dişi olasan) . (yarışmaz: yaraşmaz) . . -görkü ilə qız alma , qulaq verib söz anla. (görkü : zahiriylə. uzu ilə)
qız oqlanlar	. -könül edər artıq güvən mal tapsa, xoş gəzərlər qız oqlanlar yar tapsa.
qız	oqlanqız. xunsa. - aşırılı qız : bakirə qız. . -. qonşuda qadın, qonşu gözünə, qız görünər . -birinin qadını özgəsinə qız gəli (görünür). -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər). - qız alana dək, toy bitənədək. -qalını ağır qız alma. (qalını : cehizi). -qadınla qınğışıləb söyləb, qız olmaz . (qınğışıləb : incə səslələ), evli qadın qız olmaz .
qızarar	-üzüm, üzümə baxar, üzüm qızarar.

qızarmaz	. - könle baxmaz, göylü saymaz, kişilikdən damlası yox, bir qızarmaz üz, yaşarmaz göz varı.
qızarmış	1..közərik. közərmiş. yanımsı. çizğiniğ. çizğiniğ. küyzün. köyzək. küyzək. 1.küyez: . (< küymək). ərtilmiş quyruğdan qalan qoğruq. cığaz. cığloz. cızqa. cılaz.
qızı	-xanlar, xatunlar qızı .
qızıq	- qızıq daşı, soyuq aş. (davranışı sıcaq olubda, içi quru, soyuğ olan).
qızıqlıq	tutqu. odlu ısıq. coşqu. coğuş. alış. tovuş. pasyon. iştiyaq.
qızıl	qan . - üzünə qızıl köçdü : üzünə qan köçdü. . - ağsa qizil bayraq, doğar qara topraq(ağsa : ucalsa) -öner aldı, qızıl til. (öner: hünər) (aldı : ən yüksəyi) (ən yüksək hünər dildir). - qızıl iğnenin sapı, görsənir bizim qapı, mənı yardan eliyən, dilənsin qapı qapı.
qıziltur	-qonaq birinci gün qızıldur , ikinci gün gümüşdür, üçüncü gün sürüşdür.
qızıştırmaq	qızışdırmaq . dənğərləmək. dənğərləmək. dəhmərləmək. təhrik etmək.
qızıştırmaq	qızışdırmaq . pərt etmək. pərtitmək. cinin çıxartmaq.
qızlar	. -göyçək qızlar nazilə, sözlü aşiq saz ilə.
qizlenpaç	gizlenpaç gizden quqqu.
qizləmiş	. - sürülər axsağını gizləmiş
qizlənmək	gizlənmək . qaçmaq–gözümdən qaç . –gözümdən qaçdı . -göz ağrısı göz önündən gizlənməz , könül ağrır gözdə ara görünməz.
qizləntim	-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dinciliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq gözəldim. (araq : fursət).
qizləntiyyin	-kola soxmuş tülkü başın, gizləndiyyin sanmış. (tülkü başını kola (tikanlıqa) soxanda, elə bilir onu heç kim görmür.

qizlər	gizlər. sırlar.
qizli	. - gizli oynayan açıqda doğur.
qizli	gizli. 1. qara. - qara qulaq: gizlikləri, sırları öyrəşən. bilgiləri gizlicə alan. sırlı . 1. posta (< basıq). - posta yazış: gizli dürbün.
qızlıq	1. qızlıq, bakirəlik tutsu, pərdəsi: aşır. - aşırılı qız: bakirə qız. 1. ortun. odluq. şəfəq. - ortun bulud: gün batırı, qızaran bulut. 1. qızma, qınama, dözü ver. -qızlıq, bakirəlik tutsu, pərdəsi olmayan. bakirə olmayan. daşır. - daşır qız.
qızma	- qızma, şəhvət yanqısı: quduş.
qızsa	. - daşda qızsa , aş pişər. (istənilmiyəndə durumdə olsa, istənilən sonuc üçün, dözməliyə).
qizten	gizden quqqu: gizlenpaç oyunu
qiztə	- gizdə qoyan: gizlədən. -külü dərman desələr, gizdə qoyan.
qizu	- qizu sizdən, oğul bizdən, yayı sizdən oxu bizdən. (yayı: qızlığı.). (oxu:erkəkliyi).
qobbal	böyük burun.
qobbuz	yumruq.
qobut.	gobud. kələkötür
qoca	. -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yele gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər (elə: özgəyə). (dağ başında quyarsın dam yele gedər)
qoca	1. abışqa. yaşlı. qarı. 1. qart. - qart qarcığına söylədi: qoca qarisına (arvadına) söylədi. - qoça, boynuz yük değıl!. - quru ağac əğırlməz, qoca öküz öğırəşməz. . - qoca öküzü öldürmək öyrətməkdən qolaydır.

-çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər,

qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər).

qocaların **xocaların**. -xocaların, qoşarların dinlə sözün, bırx özün. (**qoşarların**: şairlərin).

qocalıq -**qocalıq** aşar yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı.

qocalınca -başını qoy balınca, şad yaşa **qocalınca**.

qocalmaq yaşınmaq. yaşlanmaq. qarımmaq.

qocalmaz -ağrıyan baş, **qocalmaz** (tez ölmüş).

qoç -qorxmuş **qoç** başı qoş (cüt) görünər.

-qaylar qorxar **qoç igidin** adından. (**qaylar**: gədələr).

qofta **kofta** kaftan. qalın, uzun üs geyim.

qohumluq . -**qohumluq daşın** köksünə dögmək: quda quda demək.

qoq **koğu**. **koğ**. 1. dedi qodu. 1. şayiə.

qoğ eşik qapıdan, qoyma girə yamanı.

-qonşun yaman köç qutar, qanmazlardan qaç qutar, yaman duydun keç qutar, yaman girdi **qoğ** qutar, yaxşı buldun qal qutar.

qoqa 1.**koxa**. **kovxa**. **köyxa**. köy ağası. ərbab. kədxuda ..1. **kovxa**. **köyxa**. köy ağası. ərbab. kədxuda.

. -güvən gül deyil **qoxa**, inanma işsiz güvəndə doğa. (doğa: ona. ola) .

qoqan qovulan odalıqlan. sovlan. hovlan. tovlan. tovalan. qovlan. qoğulan. qorlan. həyəcanlı.

qoqar . - gül **qoxar**, tikən soxar.

-**qoxar** gülün tikəni, barlı yerin əkəni.

qoqçu **koğçu**. **koğuçu**. 1. insanların arasını açan, insanlar arsında söz taşıyan1. fitneci. 1. dedi qoducu. 1. şayiəçi.

qoqqaşa	qoğqaşa. qarqaşa. borbuşa. hərcmərc. kaos.
qoqlamatım	-qoxlamadım bir gül sənün üstünə.
qoqu	koğu. koğ. 1. dedi qodu. 1. şayiə.
qoqucu	qoğucu. atıcı.
qoquçu	koğuçu. koğçu. 1. insanların arasını açan, insanlar arasında söz taşıyan1. fitneci. 1. dedi qoducu. 1. şayiəçi.
qoqula	. - iyi gerek qoruna, kötü gerek qoğula, iyi gerek övünərək yoğula, kötü gerek burnu yerə oğula.
qoqulan	odalışlan. sovlan. hovlan. tovlan. tovalan. qovlan. qovulan. qoğlan. qorlan. həyəcanlı.
qoqultuqu	. -it doyulduğu, qoğulduğu qapını tanır.
qoqumaq.	qoxumaq . burmaq. - bu nədi belə gözəl burur .
qoqurcaq	qoğurcaq. kukla.
qoqusutur	qoxusudur. iyidir. -çiçəklərin tanacı " iyi dir , əroğlunun tanacı, dilidir. (tanacı: ayırma, tanıma aracı, yolu). (çiçəklər birbirində iy, qoxu ilə seçilir). (kişioğlu, insan, birbirindən dili ilə seçilir, tanınır).
qoquş	qoğuş salonu -güdüş qoğuş: intizar salonu.
qol	-qol bağlı yol ayrı. -qol tikan. -özgə yurdu gül suvat, öz yurdunda kol tikan . kol. -arzu yolların basarmış kol . -iş qol: işlədəyi, uğraşdığı bölüm, rıbdə.
qola	sapa. dəsəyə. -iş yetişsə bərkə, güc sapa düşər. (sapa : qola. dəsəyə). -kola soxmuş tülkü başın, gizləndiyin sanmış. (tülkü başını kola (tikanlıq) soxanda, elə bilir onu heç kim görmür. -boyuna, qola, qıça taxılan həlqə. çənbər. çəmbər < çönər.

qolasun	işləsun. - kişi qolasun , tarı bolasun. (qolasun : işləsun).
qolay	1. qol . (ək + ay . ağ. ak) ələ yatan. gücə çatan. rahat. yüngül tutsan yüngül gələr. təbrizdə qolay: pis. (kötü anlamında)işlədirik. 2. kolay . əl altına düşmüş. bayağı. - qolay tutsan açıq yolun, çıxsa yoldan, tutar qolun. . -için tutun qolay , olanlar olar. (için : vicdanın) (için tutun qolay : vicdanınız dinc olsun)
qolayın	dincliklə. -o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gözlədim, araq gözlədim. (araq : fürsət).
qolaytır.	. - qoca öküzü öldürmək öyrətməkdən qolaydır .
qolaytır.	. qoca öküz öldürmək öyrətməkdən qolaydır .
qolbə	. kolbə (fars) < kövlə. kölvə. kölbə. givlə. gilvə.
qolbət	- qolbət bətləmək :dəs bətləmək.
qolca	- qolca boyu var, boyca dili.
qolçaqta	-qolçomaqda var, qolçaqda .
qolçomaqta	- qolçomaqda var, qolçaqda.
qolların	-qolların qoltuğda olmasın. (alqış).
qoltaqlamaq	qoldaqlamaq . dəmətləmək. dəsdələmək.
qoltan	. -hər nə yolunda deyil, koldan gülün dərməyə eyil, yarın gəlir gözlənməz olur, dişilər ölür kişiler doğur.
qoltuqta	-qolların qoltuğda olmasın. (alqış).
qolun	-inanmaq, qolun bağlamaq, boyun əgmək. - qolunda bolmasa evrənin mal davarı, başıva yağar dünya avarı. adın oldu yoxsulun biri ussuzun dəli.
qolyazma	dəstxətt.

qomalanmaq	komalanmaq. comalanmaq: yumalanmaq: qomalanmaq: somalmaq. tumalanmaq: tupalanmaq:pomalanmaq: yığılmaq.
qomba	- yoğun komba kişi: öküz ombası.
qon	qonğ. məclis.
qonaq	- qonaq birinci gün qızıldır, ikinci gün gümüşdür, üçüncü gün sürüşdür. -pis at ümüt pozar , pis arvad qonaq qovar. -bugün qonaq , yarın getmə. (yolaq: yolda. yola düşməli). (ertənğ: yarın).
qonaqa	- qonağa qoyaram sayqınım olar, özüm yiyərəm güc ətim olar. (sayqınım: hörmətim).
qonaqa	- qonağa üz versən, s. ki taxçada gəzər.
qonaqsız	- qonaqsız ev, suyu qurumuş dəgirman oxşarı.
qonan	-gələn keçər, qonan köçər, yürü səndə bir barçağa varırsın. (barçağa: mənzilə).
qonat	(oturma üçün) tət.
qonav	nəm.
qonça	. burça.
qonçalanmaq	. burçanmaq.
qonq	qonğ. məclis.
qonqur	1. qonğur. (özünü beyənmiş). atbaş. mağrur. 1.fadəli olan. içə hopmayan.
qonşu	. - kəndi qayğıva qal, qonşu qayğısı sənə qalmamış -. qonşuda qadın, qonşu gözünə , qız görünər. - qonşu qonşudan ir yatıb, gec qaxmağın ögrənər. (ir : tez).
qonşumuz	bizim qonşumuz dedəminən qardaşıdı , mənəndə qardaşıdı , mənim oğlumunanda qardaşıdı , bəs bu necə qardaşıdı (qar daşımaq).

qonşumuza	- qonşumuza gündə gəli bir çatma qaş iki gözü sürməli. bizimkinə kar getməmiş kor gəli!.
qonşun	- qonşun yaman köç qutar, qanmazlardan qaç qutar, yaman duydun geç qutar, yaman girdi qoğ qutar, yaxşı buldun qal qutar.
qonşuna	- qonşuna iki dənə istəki , özün bir dənəli olasan.
qonşunu	- qonşunu qonşudan sor, yamanı yaxşıdan.
qonşuta	qonşuda . - qonşuda pişer , bize pay düşər (qonşuya baxıb, yerin al). - qonşuda qadın , qonşu gözünə, qız görünər.
qonşutan	-qonşu qonşudan ir yatıb, gec qaxmağın öyrənər. (ir : tez).
qonşutan	-qonşunu qonşudan sor, yamanı yaxşıdan.
qonşuva	-gecələr yatgiləsən qonşuva tay, ağlama, dan atacaq halıvı pozma deyirəm. keçməyə qoyma sən ömrün qəmilə
qonşuva	- qonşuva qarama, öngüşünqə qara. öngüşünqə (qarama : baxma) (öngüşünqa: qaba gıva) bax.
qonşuvu	. - duvarın uca tut, qonşuvu oğru yok
qontuşum	yertişim. nərsəni sanalıb (hesab kitab edib), yerinə qonğuna qoyuşmaq. logistik.
qonur	-sevgi quşu ürəkdə olur, bir budaq tapırsa qonur , sınırsa budaq, gələsi gündə, başqa budaq tapırda qonur .
qonuşan	-çox qonuşan : öttürəc
qonuşma	- qarşılıqlı qonuşma : aytış. eytiş. değış. diyaloq.
qonuşmaq	qonuşmaq.söyləşmək. söhbətləmək. -gözəl qonuşmaq: kələmək çiləmək.
qonuşmalar	-ipsiz sapsız qonuşmalar .
qonuştuqun	. -düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır

qopan	- qopan yapraq ağacdən, əsən yelə oynucaq.
qoparmış	. -görmemişin oğlu olmuş, çekmiş çükünü qoparmış . (çükünü : şumbulun. şeyin)
qopsun	. - incəldiyi yerdən qopsun , nə üzün güldü, nə içimə sindin.
qopuş	. -gücün çatsa yapış, çatmasa qopuş
qor	kor . . - açıq gözlü, kor olmaz, aslaq qulaq kar olmaz. . -gəlibgədənə yol yaxşı, ölürgəngə gor yaxşı . -köhnə düşman dosluğu, sonunda gör poxluğu -bitli pəxləndə, kor alıcısı olar. - kor dəğəngi bəllər kimi. (dəğəngi : dəğənəyi . çomaq) əsgidən olduğu kimi. heç dəyişmədən. hər vax kimi. -qonşumuza gündə gəli bir çatma qaş iki gözü sürməli. bizimkinə kar getməmiş kor gəli !. -kor gözə sürmə nə gerek. - kor çəliyinə ilişən kordur. - kor gözündən, keçəl başından sevinim. - kor amacçılıq : kor nişançılıq şansı. -lap əsgidən , heç dəyişmədən: kor dəyəneği bəllər kimi.
qora	qoru . - qorsun olub, od qorunca, kül olub, köz qora. -oda qorsun olunca, köz üstünə, kül ol.
qoral	silah. hərbə. -kor kora kor deməsə bağı çatlayar.
qorallı	hərbəli. silahlı.
qoralsız	hərbəsiz. silahsız.

qorasan	. - ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan , üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva)
qorasan	-ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan , üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva).
qoradır.	koradır. -inanc beyni kehətir, işi gecətir, başı gicətir, huşu koradır .
qorbaqor	. gorbagor . toplu mezar
qorcanaq	qıvılcım. qığılcım. qırılcım. qovılcım. qorılcım. qıvıl. oddan qırılıb, qıvır qıvır, burum burum qalxan, uçan odcıq. şərərə.
qorçuluqta	-istəməzdən sevənlər, korçuluqda itənlər.
qorçur	çulçur. çadra.
qorxaqlıq	-kimisini küçümsemək alçaqlıqdır, çok büyük görmek de qorxaqlıq.
qorxət	kor yol. davamsız cızqı.
qorqmaq	qorxmaq. azalmaq. əl ayaq çəkilmək. xodu alınmaq. -ışığı qoxla : xodun al. onlara hədə gəlsən qoxular. -tufandan qorxman : tipidən yılman. -od olsa dörd yan, yeri yiz yayan, tipidən yılman . (yayan : piyada).
qorılcım	qovılcım. qıvılcım. qığılcım. qırılcım. qıvıl. qorcanaq. oddan qırılıb, qıvır qıvır, burum burum qalxan, uçan odcıq.
qorqa	- əsrək baxış: xunsa baxış. - əsrək davranış: tərəfsiz, xunsa tutum. -siz mənim dediklərimə korqa yanaşırsız: siz mənim dediklərimə xunsa yanaşırsız. - əsrək durum: xunsa durum.
qorxaq	qorxaq ağgöz. təpərsiz. qeyrətsiz.
qorxaq	qorxaq. ağgöz. təpərsiz. qeyrətsiz -ayaq, qorxaqa , qaçqu yaraq, alqara durqu yaraq. (ayaq, qorxaq üçün, qaçmağa yarar, qormaza durmaq üçün yarar).

qorxaqların	-qorxmazların baxışı, qorxaqların qılıncı, yağı için sarsıtar.
qorqan	-çəkirtqədən qorxan əkin əkməz.
qorqana	gorxana . mezarlıq. qebistanlıq
qorqana	-qorxmaza quş, qorxana qoş görünər. (qoş: qoş).
qorqar	- qaylar qorxar qoç igidin adından. (qaylar : gədələr). - əl verər, göz qorxar .
qorqma	- qorxma uzat əlin gedsədə boş, çalışmayan əl boş qalarinan.
qorqmayanlar.	-iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yokdur).
qorqmaz	-adlı kişi adından qorxduqca , bayağı kişi tanrıdan qorxmaz .
qorqmaza	- qorxmaza quş, qorxana qoş görünər. (qoş: qoş).
qorqmazların	- qorxmazların baxışı, qorxaqların qılıncı, yağı için sarsıtar.
qorqmuşa	- qorxmuşa qoç başı qoş (cüt) görünər.
qorqtuqca	-adlı kişi adından qorxduqca , bayağı kişi tanrıdan qorxmaz.
qorqu	- qorxu başın qadası. qorxu başın qadası (qorxulu baş sağ oli.).
qorqun	- qorxun olsa qayğıdan, qayğı səni öldürər.
qorqusuzluq	qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız).
qorlar	- korlar ölkəsində dilənçilər xanlıq edər.

qorluq	qorluq. ölü törəni (cenaze) için saklanan para:
qorsanı	-bilgisayar korsanı :hacker
qorsun	qocaq. qoğcaq. qorcaq: qor, od, atəş qoyulan yer, qab. manqal. - qorsun olub, od qorunca, kül olub, köz qora.
qorta	-çoxlarının götü gorda , başı göydə olur!.
qortaq	kortağ. kotağ. bəsiretsiz.
qortur	-kor çəliyinə ilişən kordur .
qoru	. - orta yolda atını qoru , orta yaşda, xatını.
qorucu	- baxt qorucusu : qaraçuxa. - baxtı yatmış. qaraçuxası yatmış: çulxası dönmüş.
qoruxçu	qoruxçu. meşəbeyi
qoruq	xoruğ. tanrı adıdır.
qoruq	-yol qoruq : tədbir o siyasət.
qoruldaq	odlu. atəşli. atəşin.
qorumalı	sarmalı. örtməli. -. sevgi, içdə durmalı, sevən, onu sarmalı .
qorumu	-heydər baba şeytan məni yaman yolda azdırıb, öz əlimlə öz qorumu qazdırıb. (el ağzı).
qorun	korun. - korun istədiyi bir göz, iki olursa nə söz. . - karın könlündəki, korun qulağındakı. -oduna ısın, düdündən qorun . . -oduna ısın, düdündən qorun .
qoruna	. - iyi gerek qoruna , kötü gerek qoğula, iyi gerek övünərək yoğula, kötü gerek burnu yerə oğula.
qoruna	-kor koruna : bilgisizliklə.
qorunaq	. sığınaq. - balalar yaslısı : cocuq sığınağı .
qorunca	qoruyunca. - qorsun olub, od qorunca , kül olub, köz qora.

qorunqıl	-qapan olsa uzaq dur, yasa olsa qorunqıl . (qapağan olsa yaxınlaşma, qanunn konulu işsə savunqıl).
qorusun	- tarım qorusun , elim yarusun (kömək olsun).
qoruttan	qorutdan . iziləmdən. gözəmdən. -yaman qadın, ər qoruyt. (qoruyt : iziləmdən).
qoruun	- qorxun yoxsa pişikdən,nə baxırsan deşikdən?.
qoruyt	iziləmdən gözləmdən qoymaz . -yaman qadın, ər qoruyt.
qoryarqıç	koryarqıç . kor qazi. əsirgəməyən. əsirgəməz birəhm. rəhmsiz.
qoryer	kor yer . işlək olmayan.
qosanın	- kosanın usu (ağlı) tüşdən geyin. (kosanın ağlı öglədən sonra).
qosanın	kosanın usu tüşdən geyin. (tüşdən: günortadan). (kosanın ağlı sonradan gəlir (kosanın ağlı öylədən sonra).
qosman	kosman . öndər.
qosuya	. - hərədən bir qıl kosuya səqqıl olur
qoş	1. cüt. -qorxmışa qoç başı qoş görünər. 1. xoş . -çiçəklərlə xoş keçin. -iki gözün görmürsə, qoş qulağın duymursa, ağzan bir qapıq qıl. - qoş qılıç qına sığmaz. -günün xoş keçirtmiyə, ilin xoş keçirdəmməz. - köş çalınar öğnü bitir yatmağın, dur ayağa yolda gözlür bax səni. -qorxmaza quş, qorxana qoş görünər. (qoş: qoş).
qoşanı	qoşantı. quşaq. ortam. şərayit.
qoşantı	. qoşantı. quşaq. ortam. şərayit.
qoşar	-qadın kölgə gibidir, kendisini izləyəndən qaçar, önündən gidenin arxasından qoşar. (izləyəndən : təqib edəndən)
qoşarqən	- qoşarkən dos dos bağırın, düşərkən yox yoxa düşər.

qoşarların	şairlərin. -xocaların, qoşarların dinlə sözün, bırxax özün. (qoşarların: şairlərin).
qoşqa	qoyqa . qoyma. - ad qoşqa: ad qoyqa. ad qoyma.
qoşqamaq	-ad qoşqamaq: ad qoymaq. -ad qoşqa: ad qoyqa. ad qoyma.
qoşqun	tosan. tozan. ürkün. (< tozmaq. tozamaq. {> tovsən (fars)})
qoşnar	şəhvətpərəst.
qoşu qoşmaq	şiir demək. sağırmaq. səyirmək.
qoşu	- coşarsa qoşu , yıxar eni yoxuşu.
qoşuc	qoşunc qoşun. qoşuş. coşun. coşuş. həyəcan.
qoşul	-qoşul kərvana qalma dala, yalğızları qurd alar.
qoşullar	. -darıxmağın nədəni içində yatır, tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəğişməsən için bu dərd sürəcək, qalan sökəllərə buda nədən olacaq. (qaçalqa : mahana). (sökəllərə: kəsəlliklərə. naxoşluqlara).
qoşun	qoşuş. qoşuc. qoşunc. coşun. coşuş. həyəcan.
qoşunc	qoşuc qoşun. qoşuş. coşun. coşuş. həyəcan.
qoşunu	şeri. - sanat yaratar ötnü qoşunu . (sanat: ilham.). (ötnü: nəğmə).
qoşuş	qoşun. qoşuc. qoşunc. coşun. coşuş. həyəcan.
qotaq	kortağ. kotağ. bəsirətsiz.
qotan	kotan. gavan. saban.
qotıq	qotıq. basık. alçaq olan.
qotu	-işığı qoxla: xodun al. onlara hədə gəlsən qoxular. (qorxmaq. xodu alınmaq). -
qotuqu	-qoduğu s. kən, osturağınada dözər.
qov	-ossuruğı qov yandırır (odlu danışan hakda odu alışdırmaq üçün yağlı cır-cında).
qova	kova. kovaq. çilək. çəlik. çəllək. (dolça).

qovaq	kovaq. kova. çilək. çəlik. çəllək. (dolça).
qovaqı	-kiçik döğmə kovağı, qabı: soxda. kiçik həvəng.
qovılcım	. qorılcım. qıvılcım. qığılcım. qırılıcım. qıvıl. qorcanaq. oddan qırılıb, qıvır qıvır, burum burum qalxan, uçan odcıq.
qovqa	kovxa. koxa. köyxa. köy ağası.ərbab. kədxuda.
qovlan	qovulan. qoğlan. qoğulan. odalışlan. sovlan. hovlan. tovlan. tovalan. qorlan. həyəcanlı.
qovunu	- qovunu qabaq çıxdı.
qovuş	vəsl. - qavuş qovuş :vəsl o fəsl
qoy	. - qoy, keçisiz çətin otlar. - qoy belə olsun ilə düzəlməz heç işin, doğrutub düzləməyə bir gərəkirdə girişin. -başını qoy balınca, şad yaşa qocalınca. -ağzı əğri olsada, qoy bəy oğlu söyləsin. -bürüyə qoy qartapday. (qartapday: qaratma. gütdürmə). (qurda qoyun gütmə görevini yüklətmə). -qoyma başın keçcəyə, qoy başını gəlcəyə. -suyu səp sinər yergə, sözü qoy sığar elgə. (sığar elgə: sızar elə).
qoyan	- gizdə qoyan gizlədən. -külü dərman desələr, gizdə qoyan.
qoyanı	-kim əkəni kim biçəni, kim qoyanı kim görəni bəllənməz.
qoyar	-ağır yüklə ayaq bassan iz qoyar .
qoyqa	qoyma. qoşqa. -ad qoyqa: ad qoyma. ad qoşqa.
qoyma	qoyqa . qoşqa. - ad qoyma: ad qoyqa. ad qoşqa.. -dönə ver qoyma çıxa çıxmazlara gedən yolun. . - günüvü qaraldan bulutu qoyma dura. -qoğ eşik qapıdan, qoyma girə yamanı. - qoyma çəksin yol səni.

-öğrən öğrən uğur ola, **qoyma** bilməzlərin çoxala!!.

-**qoyma** sına ev eşiyin dirəyi, köçən köçdü, keçən keçdi, qalan günə gün ağla.

-**qoyma** başın keçcəyə, qoy başıvı gəlcəyə.

qoymaq basılmaq. bərtərəf olmaq. -susunım **basılmadı**: yanqım qoymadı. -ağrısı **basıldı**: ağrısı qoydu

-**ad** qoymaq: ad qoşqamaq. -**ad qoyqa**: ad qoyma. ad qoşqa.

qoymatı . -gəldix cəhanda doğrunu tapaq, xoca **qoymadı**, tüm cəhanı yedi , qarnı doymadımustafa . (**tüm**: külli). (mustafa) .

qoymaz -yaman qadın, ər qoruyt. (**qoruyt**: iziləmdən gözləmdən **qoymaz**).

qoymur -indim **qoymur** nə dünü, nə yarını düşünəm.

qoyn vaqe.

qoynu vaqei.

qoynutmaq vaqe etmək.

qoynuva . - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx **qoynuva** sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (**ər qız olsan**: erkək dişi olasan) . (**yarışmaz**: **yaraşmaz**) .

qoysan -küp sızdırar dışına, hər ne **qoysan** içine.

-tostluq bənzər təmir yükünə, çiqnivə alsan aqırlıq yerə **qoysan** paslanar.

qoyta **qoyta**. **qayda**. nərsənin qayılan, qoulan, dayaq yeri. –**qoyta** qoymaq .: **qaydanı** pozma: **qaydanı** pozma.

qoytan -qoyun nədir, **yür** nədir. qoydan, **yür** olmaz (qoyundan saldıran, yügürən olmaz)

qoyub -qol zori yox,oy yol verir amaca, **qoyub** atı sürsən daşlıqə, sapar yoldan çatanmasan amaca. (**sapar** : düzgün olmayan yol. birahe).

qoyun . -muğan muğan olursa bir **qoyun** iki quzu, muğan yaman olunca, nə **qoyun** nə quzu

qoyun	- qoyun poxu : bişqül. qığ. - qoyun nədir, yürün nədir. qoydan, yür olmaz (qoyundan saldıran, yügürən olmaz)
qoyuna	- qoyuna (qoyunuva) baxsan, quzular, malıva baxsan, bizovlar. -börü qarğıışı qoyuna yetməz. (qurt ilənci qoyuna toxunmaz).
qoyuna	-geçi özü doğanmır, qoyuna anaşlıq edir. (anaşlıq : mamalıq. ebeliq).
qoyursun	- az qoyursun sal deyir, çox qoyursun al deyir (tapmaca)(tərazi).
qoz	- qoz üstə qoz çıxatmaq: qoz qozalaq çıxatmaq.
qozalaq	-qoz qozalaq çıxatmaq: qoz üstə qoz çıxatmaq.
qozavallı	qaravəlli. tanınmaz kimsə. -oturub hər qaravəllini oxusaq, gərək adımızı dəli qoyaq.
qozov	biçimsiz. eybəcər.
qöbəq	göbək ana . anaçı (uşaq doğuran). əbə. mama. umana (umay ana). qındıq ana.
qöç	-qonşun yaman köç qutar , qanmazlardan qaç qutar, yaman duyduq keç qutar, yaman girdi qoğ qutar, yaxşı buldun qal qutar.
qöçbe	köçbe . küsbə. çöküntü. çökəl. çökmə. tilif. təlvə. tındağ. quyqa. torta. tortu. risub. təhnişin. lay. laxda.
qöçən	. -dünyadan doyan yok, sonbaşda köçən çox
qöçən	-qoyma sına ev eşiyin dirəyi, köçən köçdü, keçən keçdi, qalan günə gün ağla.
qöçənlərlə	-ötüb köçənlərlə , keçənlərlə sarğışma, ülfət tutma, yaşamda, dirilərlə ötüş, otur.
qöçmək	evlenmək . - köçmək yaxınlaşır doslar, dəngi bağlayın, pozulmadan yollar. (dəngi : yükü. bağlamanı). {bu kələki (ibarət, cümlə), dosları, yarımçıq qalmış işlərin bitirməyə çağırır. (bu söz orta yaşı aşmış, əllini savmış kişilər ara deyilir)}.

qöçmək	- köçmək yaxınlaşır doslar, dəngi bağlayın, pozulmadan yollar.
qöçtən	- köçdən qalan, azmışlar.
qöçtü	-qoyma sına ev eşiyin dirəyi, köçən köçdü , keçən keçdi, qalan günə gün ağla.
qöçtürən	köçdürən -allahım aşdır daşdır , umurqanın bol olsun, doğurduğun ər olsun, düşmən qaytarğan (sındıran. köçdürən) ər olsun (doğum alqışı) (uyğur).
qöçüşmə	köçüşmə . metatez.
qöhən	köhən (fars) (< köhnə < kövnə < köv)
qöhnə	köhnə . - çox kövən , köhnə : kövün. . -köhnə düşman dosluğu, sonunda gör poxluğu
qöq	kök1 . ildiz. - yer təkində qızıl qayış (tapmaca) (tut ağacının ildizi: kökü). 1. döş . - götü kökü yerində.
qöqəlmək	kökəlmək . bəsirəmək. bəslənmək. - güclü yeyən bəsirər, araq içən əsirər .
qöqəlsin	-kefiz kökəlsin , ağrız bitsin (dəmiz artsın, çiləz bitsin).
qöqəti	gögəti . - iliz qutlu, eliz mutlu, göylük, gögəti , güz bolun olsun. (alqış)
qöqəti	gövərti . -iliz qutlu, eliz mutlu, göylük gögəti , yaz güz bolun olsun.
qöqləmə	-özün özünü, öz tərsinə kökləmə .
qöqləmək	toprağı əkimə quşatmaq, saplamaq, tovlamaq, tovlatmaq, tavlamaq, tavlamaq, təpləmək, təplətmək, atılmaq. atıqlamaq. taxılmaq. taxılmaq. hazırlamaq.
qöqləmiş	kökləmiş dəng eləmiş. -yenə evrən ölülər türküsunü dəng eləmiş .
qöqs	- köks ötüre-ötüre : ləh ləh vuraraq. ürək çırpı çırpı döyünmək.
qöqsümtə	- köksümdə inanc : küqrəgimdə güvənc.
qöqsünə	köksünə . -qohumluq daşın köksünə dögmək : quda quda demək.

qöqü	- boyun kökü : süksün. ənsə. peysər.
qöqü	kökü . - əki kökü bəlli : soy sopu bəlli.
qöqüntən	-ağac kökündən , ölkə başından çürür.
qöqüntən	-kötünü qırsan kökündən , iyini əksən başından.
qöqürçan	kögürçan . güvərçin
qöqüs	göğüs . göküz .
qöqüz	göküz . göğüs
qöqüzlüg	göküzlük . ürəyə yakın. dəğərli olan
qöl	- kiçik göl : gölməc. gölməçə. gölməc.
qölbə	. kölbə . kölvə . kövlə . givlə. gilvə. (> kolbə).
qölgəvi	. - kölgəvi gördünse, günəşə (ışığa) and iç (inan).
qölqə	kölgə . -qadın kölge gibidir, kendisini izləyəndən qaçar, önündən gidenin arxasından qoşar. (izləyəndən : teqib edenden) . - kölgə belə ışıq yoxsa dayanmaz. - kölgə ışığa, eşq olsun (arın olub, qaranlığı olmayan nərsə.). - kölügə , ışıq tanıqsız, kölgə , asıq ışıqdan. (tanıqsız: minətsiz. qədir verməz) (ışığın kölgəyə minnəti yox, kölgə asılıdır ışıqdan). (asıq: asılı. bağlı) (kölügə: kölgüyə) - kölgə ışıqın, danamaz , ışıq, kölgəsin tanımaz. . -ışıq doğurkən, kölgə yarandı . ışıq doğru, kölgə yalandı . . - kölgə ışıqı, danamaz, ışıq, kölgəsin tanımaz. -qalxır güdəldir, yatır uzaldır. (tapmaca) (gün).
qölqələmək	kölgələmək . boğzarmaq. sıxarmaq. qussələndirmək. kədərletmək. -kölgə düşəndə yada, kölgələr məni.

qölgələntiq	kölgələndik. - gün keçdi, kölgələndik kölgəmizdə , gün batdı, ayda yatdı, ölümlər ölkəmizdə.
qölgəm	kölgəm -kölgəm yerə daldı: öldüm əridim.
qölgəmiztə	kölgəmizdə. - gün keçdi, kölgələndik kölgəmizdə , gün batdı, ayda yatdı, ölümlər ölkəmizdə.
qölgəni	kölgəni. - kölgəni bıraq işığı tut, gözdəkin ötür, əldəkin ut.
qölgəsi	. - gedir günəş batası, böyür güdə kölgəsi . -o nədir özü gedər, kölgəsi qalar (tapmaca).
qölgəsin	kölgəsin.. -kölgə işığı, danamaz, işıq, kölgəsin tanımaz. -ışığı sayqarmamış kölgəsin. (ışığı hesaba salmamış kölgəsin). kölgə işığın, danamaz, ışığı, kölgəsin tanımaz.
qölgəsini	-kölgəsini əzməklə, uca dağlar əzilməz.
qölgətən	. -günəşliyi istəyən kölgədən çıxar
qölgəyə	. -kölgəyə sığınan, günəşdən uzaq qalar. - kölgəyə dönsən: çox, artıq gözləsən. -gözləmək deyil dəbi sevməyin yolu, kölgəyə dönsən öləcəksən, unutmakı sevən sənsən sevilən o, sevinin dərkisi var oğul, ölməyin yolu. (sevinin dərkisi var : məhəbbətin qədir qiyməti var) . (kölgəyə dönsən: çox, artıq gözləsən) - kölgəyə, işığı tanığız kölgə, asıq işıqdan. (tanığız: minətsiz. qədir verməz) (ışığın kölgəyə minnəti yox, kölgə asılıdır işıqdan). (asıq: asılı. bağlı).
qölməc	gölməcə. kiçik göl,gölməc - kiçik göl: gölməc. gölməçə. gölməc.
qölməcə	gölməcə. avur. ovur. ovan. avan. ovanğ. avanğ. (< av. ov). - camışavan: camış gölməcəsi.
qölməçə	gölməçə. gölməc. kiçik göl,gölməc
qöltə	göldə. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütün yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş

görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə
olsun saçılmaz (armağan edilməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu
olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)

- qöltə.** -bağanın özü çöldəsə, qözü **göldə**.
- qölüqə** **kölügə kölgüyə.** - **kölügə, işıq tanıqsız**, kölgə, asıq işıqdan. (tanıqsız: minətsiz.
qədir verməz) (ışığın kölgəyə minnəti yox, kölgə asılıdır işıqdan). (asıq: asılı. bağlı).
- qölvə** . **kölvə. kölbə. kövlə.** givlə. gilvə. (> **kolbə**).
- qöməçtə** **göməçdə.** basqıda. quylaqda. -basqıdaki altından, asqıdaki salxım yeğ.
- qöməq** -**kömək olsun.** yarusun. **kömək olsun.** -tarım qorusun, elim yarusun (**qorusun:**
saxlasun.)
- qömmək** quylanmaq. -ölənin payı **gömmək.** (ölənin yazası gömməkdir).
- qömtüyü** -içində aç yer birinə, o içində səni **gömdüyü** kimi.
- qömüşmək** **gömüşmək.** gəmişmək. kəmişmək. əkişmək. quylamaq.
- qöneq** -**gönek damız:** halal maya . - **gönek damız**, azalsa da yox olmaz: **halal maya**
azalsa da yox olmaz.
- qönəçi** köneçi. köneçi. təsgiriçi (tersgeriçi). gerikçi. mürtece. irticaçı.
- qönətsiz** **gönətsiz.** qaravsız. baxıcısız. -qaravsız, bağ olmaz, qarsız dağ.
(**qaravsız:** baxıcısız. gönətsiz).
- qönqülüntə** . -köngülündə sevgivədə yer saxla
- qönlə** **könlə.** -kimin dili nəyə bağlı biləməm, məndəki dil **könlə** bağlı biləgəm.
- könlə uyan başdan qalar. (**usdan:** başdan. ağıldan) .
- **könlə** baxmaz, göylü saymaz, kişilikdən damlası yox, bir qızarmaz üz,
yaşarmaz göz varı.
. - dərvişin cibi boş, **könlü** dolu.
. - ıraqsə dos, **könlü** yaxın
. -**könlə** uyan başdan qalar. (**könlə:** həvəs)(**usdan:** başdan. ağıldan)

-**könlə yatan**, başa çatar (ürək taparı, baş köklər) (ürək xoşlasa, ağır köklər (dəlil tapar, müstədəll edər.) (könlü sevən göyçək oli).
-sevgi işığı, kor gözdən **könlə** dalar.

qönlü qırılmaq 1. yasğınmaq. yesinmək. 1 akam olmaq yasğınmaq. yesinmək.
1 məyus olmaq yasğınmaq. yesinmək. 1. məğbun olmaq
yasğınmaq. yesinmək. 1 məğlub olmaq. yasğınmaq. yesinmək. 1.
şikəs yemək yasğınmaq. yesinmək.

qönlü -ıraqsa dos, **könlü** yaxın.
-**könlü** avutan, derdi uyutan.

qönlüm . - **könlüm** açılar sevgini görcək, vah vah nə yaman ondan uzaqkən.
-**qönlüm** dolu eşqilə, nisgillərim barınmağa yer tapmaz. (barınmağa:
dincəlməyə)

qönlüm evintən -qapuda yolda qalubdur iki göz, gedəli **könlüm evindən** uzağa sevgili yar.

qönlünə -gölkünə baxıb söyləmə, **könlünə** baxıb söyləqıl. (**gölkü**: zahirinə.
üzünə)

qönlünə qan dammış. üreyinə qoyulmuş

qönlüntəqi . - karın könlündəki, korun qulağındakı.

qönlüntən . -evində yox urvalıq, **könlündən** keçir darqalıq. (**urvalıq**: yoğur açanda
səpilən un)

qönlüntən -evində yox urvalıq, **könlündən** keçir darqalıq. (**urvalıq**: yoğur açanda
səpilən un).

qönlüvü bul huzurlu ol . -könlüvü bul (huzurlu ol). yaşam hardasa sürür, . keçən ötür
gələndə ötəcək.

qönlüzə - könlüzə günəş doğsun (alqış)

qöntərmək . **göndərmək**. buratmaq

qönül

- . - bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran.
- **könül** səni sevəcək sənsiz olsada
- . -göz ağrısı göz önündən gizlənməz, **könül** ağrır gözdə ara görünməz.
- . -heç nə durmur anıda səni. nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünən
- könül** içindən, keçir günü söğüncə dönür.
- . -hər qapı dışardan, **könül** qapısı içərdən döğülür.
- . -**könül** can evində yurt salmış, baş orta yolda qalmış. (**baş** : ağıl)
- . -**könül** coşar dil söylər.
- . -**könül** edər artıq güvən mal tapsa, xoş gəzərlər qız oğlanlar yar tapsa.
- . -**könül** ilə verilməkdən sevinc doğar.
- . -**könül** istər arığın dar olası incə uzun.
- . -**könül** kövşənində bitər inam.
- . -**könül** yolun baş bilməz.
- könül sevən göyçək olar. sevməsə könül, kütçək (**kütçək**: xoşa gəlməz. zəhlə gedməli)
- qönül alçaqlığı**: firutənliyi. -**könül alçaqlığı**, baş ucaldar!. (**alçaqlığı** **könül** : firutənliyi)
- . - **könül** duysun göz görsün
- . -kişilik varlığı başilə **könül**.
- könül dincəlmir**: içim dincəlmir: onaymır. - söyleyirəm aldırmır, söylemirem onaymır. (**aldırmır**: saymır).
- könül orun**: könüldü yeri. - dilin yurdsu, **könül orun**, dillə sözü, **könüllə** yorun. (**yurdsu**: yurdu. sevimli yurdu). (**orun**: yer. könül orun: könüldü yeri) . (**dillə**: dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü). (**yorun**: yozun. açıqla).
- . - dildir, sırlar haçarı, **sözdür, könül yaparı**.
- . -**bu qapı könül alanı**, çağrılıb, döğülmədən girilir.
- sınağul könül**: kövrək könül .

	-kopoğylu damodan ərsin oğurlayır. (damodan : tamudan).
	-çalış könül al, gözəl yox.
	- könül hara baş ora, baş hara, ayaq ora, göz hara, qulaq ora.
qönülcəli	- könülcəli davranış : könül almaq kimi davranm. - könülcəli davranış, hər birinə gülümsə, tək birini sevgilən.
qönüllə	könüllə . - dilin yurdsu, könül orun, dillə sözü, könüllə yorun . (yurdsu : yurdu. sevimli yurdu). (orun : yer. könül orun: könüldü yeri). (dillə : dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü). (yorun : yozun. açıqla).
qönülləriz	. - hər nəyi qırsaz qırın, hər nəyə qıysaz qıyın, yalnız könülləriz qırılmasın , onlara hiç qıyılmasın!
qönüllərtə	-könüllərdə güvənə tapın.
qönüllü	könüllü . xətirli. - min könüllü, bir çatıda qalmaz.
qönültən	. -gülmək üçün içindən, içözünü sevməlisin könüldən . - könüldən düşən gözdən gedər. (könüldən düşən gözdən düşər).
qönülün	könülün . -içimin nisgilini, tökməyə dildir, könülün sırlarını açmağa dildir.
qöpçülüqə	-köpçülüqə gəngəngəşib, kəndi başın unutma. (çoxluğunun danışib məsləhədləşib öz sözünü unutma).
qöpəq	-at ilxısı, köpək yığincısı .
qöpətmək	köpətmək . yekətmək. bəreətmək. -gözün ağını köpətmək : gözün ağını bəreətmək.
qöplərtə	-kopoğylu damodan ərsin oğurlayır. (damodan : tamudan).
qöprü	köprü <> körpü .
qöprü	- köprü köprüdən güclü, yol yoldan uzun olar.
qöprüş	göprüş . gurur.
qöprüşlü	qururlu.
qöprüşmmək	qururlanmaq.

qöprüşsüz	qurursuz.
qöprütən	-köprü köprüdən güclü, yol yoldan uzun olar.
qöprüyə	- köprüyə yetişməzdən durub ondan ötüşgə urunma. (urunma : çabama).
qöpü	- köpü gözlə azdan qalma.
qöpüqləyən	- köpükləyən göy atım, yal quyruğu ağ atım. (bilməcə) (çay).
qör	-atı ariyanda gör , igidi qarıyanda(ariyanda : yorulanda).
qörcəq	. - könlüm açılar sevgini görcək , vah vah nə yaman ondan uzaqkən.
qöreceli	göreceli baxmalı.
qörə	-dağa görə qar, gülə görə tikəni, gücə görə yük, güvənə görə sınaq var. - görə görə : dir dingə. aşgara. –dediklərn dir dingə danır.
qörəçi	görəçi təcürbi.
qörəqörə	-. göz görəgörə : qarabaqara. - qarabaqara vurdu yıxdı.
qörəməmiş	-əğri bacaq bağa əğrisini qörəməmiş, ilana əğri büyrü deyərmiş (bağa : qurbağa).
qörən	görən .1. tanrı. – görən bilir . tanrı bilir – görən nə oldu: allah bilir nə oldu. 1.başarı. peşə. önər. hünər. sənət. -sizin görəniz nə. -əлиндə varsa görən . . - gözü köz görən , odu yaxşı tanır. -çox gəzən gördüqücan bilərmiş, çox görən bildiyican. -olduğun görən , bulduğun seven. -İraq görən başında yığar. (uzaqda görən alnında yığar).
qörənə	. - dərd verilmiş çəkənə, kef verilmiş görənə
qörəni	-kim əkəni kim biçəni, kim qoyanı kim görəni bəllənməz.
qörənməz	görənməz . - dağlara çıxmayan, uzaqları görənməz .
qörənmir	- düşündə görənmir ,düşündə arır (düşündə görmədi,düşündə tapdı . - inandığın görənmir , gördüklərin inanmır.
qörənsiz	görənsiz . önərsiz. hünərsiz. sənətsiz. peşəsiz. başarisiz.

qörər	görər. -uyuyan, yuxusun görər. (uyuyan, düşünü görər). (uyuyan, düşündə görər). - əl yığanı, göz görər. . -hamı gözəli sevməz, hamı sevdiyin gözəl görər. -dəğişməyin bilməyən, sınmağın görər.
qörərsən	. -gözlənməzələr qörərsən , gözləməzin kimsədən.
qörqlü	- görklü donu özünğə, dadlı aş ı özğəyə. (görklü :gözəl)
qörqü	görgü . 1. gözəlliyi. - göy sulu, göyçək üzündən görgü gedməzdən burun. (göy gözəl, göyçək üzündən gözəlliyi gedməzn qabaq, ön). 1. zahiriylə. uzu ilə. - görkü ilə qız alma, qulaq verib söz anla. (görkü : zahiriylə. uzu ilə) . - düşdü bir xoşluq içimdə görgünü görçək gözüm, bu gələn elçi, salıq edqəç mənə ol görküdən. (görgü : gözəl) (salıq : xəbər)
qörqünə	görkünə. zahirinə. üzünə-görkünə baxıb söyləmə, könlünə baxıb söyləqıl.
qörqütür	görküdür. gözəlliyidir. - düzlük, düz kişinin görküdür.
qörmək	-kimisini küçümsemək alçaqlıqdır, çok büyük görmek de qorxaqlıq.
qörmemişin	. - görmemişin oğlu olmuş, çekmiş çükünü qoparmış. (çükünü : şumbulun. şeyin)
qörmək	görmək. - gün görmək : rahat üzü görmək.
qörməmiş	görməmiş. (qarqış) - gün görməmişin biri gün görməmiş. - kimse öldüyünü görməmiş. -arı görməz bal olmaz, nazdan əksik yar olmaz. yay görməmiş nar olmaz.
qörməsə	. -göz görməsə soğuyar.
qörmətən	-acı görmədən yoğrulmaz (açılmaz). -gördüm demək min sözdür, görmədim demək tam sözdür (görmədim

demək son sözdür).

- qörmətiq** -aşdaşını **görmədik**. (yaxcı yamanını (pisin yaxcısını) görmədik.
- qörməyən** . - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş **görməyən** yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)
- qörməyir** -**görməyir** günlərin axının, göz seçənmir ölümün yaxının.
- qörməz** -arı **görməz** bal olmaz, nazdan əksik yar olmaz. yay görməmiş nar olmaz.
- oğru boğsa doğrunu, eldən uçar gedər** görməz **gözü bolluğu**. (**eldən uçar bolquluq**).
- görməz, **dəvəni belə** görməz.
- qörmürsə** -iki gözün **görmürsə**, qoş qulağın duymursa, ağzan bir qapıq qıl.
- qörmüş** **görmüş**. -. uyuyumuş, **yuxusun görmüş**.
- . **tükəl görmüş, eşitmiş**, xanlıq çağında olmuş. (**tükəl**: tamam. bütün).
- qörnük** **görnük**. ibrət. dər. - keçmişdəki qəmlərdən isə almasa görnük, yalqu əzilir yüksələməz olduğu yerdə.
- qörnüşütən** -durduğum yerdən görünən belli, **görnüşüdən** nə olduğun belli.
- qörpə aqac** -**körpə ağac**: tingə.
- qörpə**. **körpə**. yaşıl. gənc. cavan. - gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda **yaşıl** qalır. (**yaşlıq** : gənclik. cavanlıq) .
- qörpəliqtə** -**körpəlikdə** əgri bitən bir budaq, yekəlsədə əgri qalar.
- qörpü** **1.körpü** <> **köprü**. **1.körpü**. yoltaq. yoltax. iki qıyını, yanı, yolu birbirinə qovuşduran yol.
- qörpüləri** . - illər boyu aldatılmış, olan **körpüləri** yandırılmış, talanmış elim qaldı.
- qörsə** . - qulağ duyana **göz görse**, quru pambıq **köz görse**.

qörsələr	. -görsələr yoxdu cibişdanda pulun, bəkləməzdən açığa tutda yolun
qörsənir	-qızıl iğnenin sapı, görsənir bizim qapı, mənə yardım eliyən, dilənsin qapı qapı.
qörsəter	-ilk başdan görünməz, nə olduğu bilinməz, yaşın öter görsədər , bırxmış iz silinməz.
qörsətmeq	görsətmeq <> göstərmək .
qörsün	. - könül duysun göz görsün
qörtüqlərə	-inandığın görənmir, gördüklərə inanmır.
qörtüqlərin	. - inandığın görənmir, gördüklərin inanmır.
qörtüqücan	-çox gəzən gördüqücan bilərmiş, çox görən bildiyican.
qörtülər	. - gördülər yox pul cibində, aydular (dedilər) ussuzdu başsızdur dəli
qörtüm	- gördüm demək min sözdür, görmədim demək tam sözdür (görmədim demək son sözdür).
qörtüm	-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm , yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq gözəldim. (araq : fürsət).
qörtünsə.	- kölgəvi gördünsə , günəşə (ışığa) and iç (inan).
qörtüyü	. -qöz qördüyü , ürəkdə yanğılar (yanğılar :əks edər)
qörtüyün	. - gördüyün (qılışın. işin) səni bəllədər. - göz gördüyün sevməz, sevdiyin görür. . - gördüyün unut, verdiyin umut.
qörtüyün	-çalış gördüyün iş səni dəğişsin.
qörtüyünə	gördüyünə . - göz gördüyünə, qulaq eşitdiyinə inanar.
qörü	görü ver. - sarpdığın yoldan, doğru yola dönü ver, ötənləri ötmüş, gələnləri görü ver. (sarpdığ : münhərif).
qörümsüz	görümsüz . səfeh.

qöruncə	-göz göruncə , qulağ inanınca, baş dönər.
qörünən	-durduğum yerdən görünən bəlli, görnüşüdən nə olduğun bəlli.
qörünən	- görünən dağın irağı yox. (görünən dağ, uzaq sayılmaz). (görünən köyə qılavuz istəməz).
qörünər	görünər . - qaranlıqda, hər nə qara görünər . - qonşuda qadın, qonşu gözünə, qız görünər .
qörünər	-hər kimdiki, özünə ay görünət . (hər kəsə kəndininki ay kimi görünür. kəndisinininki kirli olsa da təmiz görünür. -yaxşı olsa bəydən görünər , yaman olsa quldan.
qörünqümün	. - görüngümün bənəyi, dayancımın dənəyi.
qörünmək	. -inanıldığı kimi olmaq, inanıldığı kimi görünmək .
qörünmək.	. -sandığı kimi olmaq. sanıldığı kimi görünmək. (sandığı : güman etdiyi)
qörünməmək	. - igidlik ondur biri qaçmaq, dokuzu gözə görünməmək .
qörünməz	-ilk başdan görünməz , nə olduğu bilinməz, yaşın ötər görsədər, bırxmış iz silinməz.
qörünməz.	. -göz ağrısı göz önündən gizlənməz, könül ağrır gözdə ara görünməz .
qörünməztə	-ördək görünməztdə qarqa arama.
qörünsün.	- göründüyü kimi olursa, olduğu tay görünsün .
qörüntüqü	. - heç nə göründüğü kimi değıldi, değıldə, olmayacaq
qörüntüyü	- göründüyü kimi olursa, olduğu tay görünsün.
qörünüb	. - gül kimi görünüb , tikən kimi batan, dos kimi görünüb, yılan kimi soxan.
qörür	- su görür balığa, pişik görür , sıçana (çönür). - göz gördüyün sevməz, sevdiyin görür .
qörüşmək	- əl vermək, görüşmək : ələtmək.
qörüşsəmək	görüşsəmək. görüşmək istəmək. - görüşsədim , tələsdim.

qöstəq. . **kösdək.** köstək. gücdək. -bir yükün ağırlığının bölüşdürmək üçün ara ara, yatına diknə qoyulan təxdə, dirək, dəmir dayaq, kərpiç hörgüsü, beton qatı: qatıl.

qöstərməq **göstərmək** <> **görsətməq.**

qöstərmək. -**dərin sevgi göstərmək:** yutuqlamaq. **yutunsılamaq.** dosca davranmaq.

qöt -**göt** istir beyin işləsin.
 -**göt kimi** nərsənin arasında yerləşən yarıq: açıq. bu yarığa oturan bölümə ağ deyilir.
 -göt altı qayıрмаq: durumun bərkitmək. (altın, dalın bərkitmək).
 -kötü dinsə dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxşı heyva, alma sən, **göt kötünü** aranızda soxma sən.

qöteq - **gödek ve olduqça berk ot:** kirtil

qötəqcə **gödəkcə.** tunik. yapınca. tonik.

qöttən -lüt **götdən** tuman oğurlar.

qötü . - iyi gerek qoruna, **kötü** gerek qoğula, iyi gerek övünərək yoğula, kötü gerek burnu yerə oğula.
götü. -**götü kökü** yerində.
 -**kötü** dinsə dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxşı heyva, alma sən, **göt kötünü** aranızda soxma sən.
 -**kötü** sorag tez duyulur, eyi sorag gec.
 -**götü** üsdə bala düşmək. (nal arırdı at tapdı).
 -**kötü** yoldaşın batası, yalnızlığın qalası.
 -çoxlarının **götü** gorda, başı göydə olur!.
 -evrəndə **ən kötü** yol değışiklik qarşısında değışməməkdir.
 -ilin sonu toplanır, sana bitik sınıanır. **kötü** işlər qınanır.
 -**kötü içli:** qara yuturlu.

qötüq	kötük. kütək. kündə. tomruq. -kötüq araba. qağrı.
qötülətmək	kötülətmək. pisətmək. aldınmaq. -pisdən pisə aldıtdı. -rəngin aldıtdı: boyasın qaçırtdı.
qötülük	- kötülük etmə, küçük düşərsin, tələ qurma kəndin düşərsin.
qötülüqtə	kötülükdə. - iyilikdə geri, kötülükdə yirik . (yirik: yürük. iti.)
qötümə	qötümə -nə dibimə (götümə) düşübsən: nə qarabaqara düşübsən.
qötümsər	bədbin kötümsər. qapqar
qötümsər	kötümsər. qapqar. bədbin
qötün	- davar üçün anğımazıb tanrını, götün si-ər malın alar xalqının. (anğımazıb: yada salmaz)
qötünü	-kötü dinsə dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxşı heyva, alma sən, göt kötünü aranızda soxma sən.
qötünü	- kötünü qırsan kökündən, iyini əksən başından.
qötür	. - gedəndə çörək götür , gələndə ayaq götür
qötürəc	. götürən, qutaran nərsə. nəcat verən. bələdçi.
qötürəlliq	götürəllik. cəvanmərdlik
qötürən	götürən. nəcat verən
qötürülmək	- birdən götürülmək. tizikmək
qötürüm	götürüm. götürüş. nəcat. rəhayi.
qötürüş	götürüş. götürüm. nəcat. rəhayi.
qötürütmək	. götürütmək. nəcat verdirmək.
qötürüv	. götürüv. qutarma işi. qutaruv.
qötürüvmək	götürüvmək. nəcat vermək.
qötüyə	- kötüyə versən üzü, kəndi alar asdarı.

	- kötüyə qarşu, eyiyə yerşu. (yerşu :mayıl).
qövlən	- əvlən kövlən : ucsuz bucaqsız. hartan partan. danışiq
qövən	kövən . - çox kövən , köhnə : kövün.
qövrə	. gövrə . tin. soluğ. nəfəs. quvvət. - gövrəli adam. - gövrədən düşmüş.
qöversin	. -ək bitsin suvar göversin
qöverti	gögəti . -iliz qutlu, eliz mutlu, göylük gögəti , yaz güz bolun olsun.
qövlə	. kövlə . kölvə . kölbə . givlə. gilvə. (> kolbə).
qövrək	kövrək . kəvrək . sınağul. sına bilən. həssas. (şikəstəni). - sınağul könül : kövrək könül .
qövşənintə	. -könül kövşənində bitər inam.
qövtənin	- gövdənin büküntüləri tərleyib yanmaq : pişirqan.
qövül	kövül . (gəvrək olan. bərk olmayan).
qövün	kövün . çox kövən, köhnə.
qövür	kövür > kəvir. - kövürə çönmüş göylüyüm
qöy qöy almaq	göy göy almaq . nəğdən almaq
qöy	göy . - göy üzü :çadır. - göy yeyib altın sıçar (törər) (tapmaca) (ipək qurdu). -evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var qavuş qovuş, evrəndə var gecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dibsiz göy , səndədə var daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (qavuş qovuş : vəsl o fəsl). (daldıran : qər q edən)
qöyaqası	köy ağası . koxa . kovxa . köyxa . kovxa .ərbab. kədxuda.
qöycələr	. -göycələr çağı yaklaşır, ağzımın suyu calaşır.
qöyçeyim	. - qöyçeyim sən mənim.
qöyçəq	. - göyçək çiçək hər kimsənin öz sevgisi.

. -**göyçək** qızlar nazilə, sözlü aşiq saz ilə.

-könül sevən göyçək olar. sevməsə könül, kütcək (**kütcək**: xoşa gəlməz. zəhlə gedməli)

qöyqa **köyxa. koxa. kovxa.** köy ağası.ərbab. kədxuda.

qöyqöy **göy göy.** nəğdən. nəğd

qöylü . - könülə baxmaz, **göylü** saymaz, kişilikdən damlası yox, bir qızarmaz üz, yaşarmaz göz varı.

qöylüq **göylük.** - iliz qutlu, eliz mutlu, **göylük**, gögəti, güz bolun olsun. (**alqış**)

qöynəq **köynək.** - tutdan bizə **köynək toxur** (tapmaca) (**ipək qurdu**).

qöytə . - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, **göyde** ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)

qöytə -çoxlarının götü gorda, başı **göyde** olur!.

-iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, **göyde** ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yokdur).

qöyü - oğru yeri bolcar, **doğru göyü** (oğru biçib alar, doğru paysız qalar). (**bolcarmaq**: biçib almaq. qənimət götürmək).

qöz . görüş payı. əti doğruyanda görənin payı.

. - **göz** gördüyün sevməz, sevdiyin görür.

. - könül duysun **göz** görsün

. -gəlmişəm **göz** otaram, yaki qarın.

. -göz gözə yağı olmaq

- evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var qavuş qovuş, evrəndə var gecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dibsiz göy, səndədə var **daldıran göz**, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (**qavuş qovuş** : vəsl o fəsl). (**daldıran**: qər qədər)
- . -**göz** ağrısı **göz** önündən gizlənməz, könül ağırır gözdə ara görünməz.
- görməyir günlərin axının, **göz** seçənmir ölümün yaxının.
- göz çəkən**: gözü yolda -iki göz öluncə baxar **göz çəkən** olmaz.
- iki göz öluncə baxar göz çəkən olmaz. (**göz çəkən**: gözü yolda)
- gözü **köz** görən, odu yaxşı tanır.
- . - könlə baxmaz, göylü saymaz, kişilikdən damlası yox, bir qızarmaz üz, yaşarmaz **göz** varı.
- . -**göz** görməsə soğuyar.
- . -**qöz** qördüyü, üredtə yanğılar (**yanğılar**:əks edər)
- . - **gözü ac**, qarnısa tox, xan belə yoxsulluq edər.
- əl salanı, **göz talar** (**salmaq**: yıxmaq).
- əl toxlar, **göz yoxlar** (güdə).
- **göz gördüyünə**, qulaq eşitdiyinə inanar.
- qulağ duyarı **göz görse**, quru pambıq **köz görse**.
- . - əl bəğənər, **göz dirənər**. (dirənər: bəğənəkdən çəkinər).
- əl qısarsa, **göz qırar** (əl yumar, **göz tikər**). (əlin yumulduğu yerdə, göz sevincindən, yumuğu tikməyə başlar, ta açılmasın, gizli qalsın).
- . - əl verər, **göz qorxar**.
- əl yığanı, **göz görər**.
- . - əl zeyrək oli, **göz ürkək**. (**zeyrək**: zirək. çevik.) (**ürkək**: qorxaq.)
- . - **göz görəgöre**: qarabaqara. -**qarabaqara** vurdu yıxdı.
- . - işığa tutar, **göz verir**, kişiye tutar, söz verir. (**tutar**: dəğər).
- . - korun istədiği bir göz, iki olursa nə söz.
- . -əl hən deyər, **göz yox**.

. -əl yumar, **göz tikər**. (əl qısarsa, göz qırar). (əlin yumulduğu yerdə, göz sevincindən, yumuğu tikməyə başlar, ta açılmasın, gizli qalsın).

-əl aşlı, **göz yaşlı**.

-**göz dəğmək**: gözəgəlmək.

-**göz dəğməz**. (- əl verməsə, **göz dəğməz** (əl göstərməsə, göz vurulmaz). {(əl: barmaq) barmaq göstərməsə, göz dəğməz}))

- darı **göz çıxarar** (kiçikliynə, azlığına qarşın, etgili, güclü olan)

- qorsun olub, od qorunca, kül olub, **köz qora**.

-oda qorsun olunca, köz üstünə, kül ol.

. - dağı qarlı , **gözəl yarlı olsun**. (yarqış sözü).

eybet (eyi bet. iyi bet).

-**yüzlərcə gözəl**, başqa eliklərdədə çoxdur, amma bizim ölkə, **bütün elcarı** gözəldir. (**elcar**: xalq. əhali). (**elik**. millət).

-gözəl olur! -**bildikəriz yazılsa, yazıldıqlar oxunsa**.

. -açıq **göz**, ışıqsız, açıq ağız, paysız qalmaz.

. -bir balaca odu var, **göz** korladan dumanı.

. -əl görsetir, **göz** görməyir (əl görsetir, göz dözməyir)

. -əl qıyar, **göz** qıymaz.

-əl sınayar, **göz** qınayar.

. -**göz** dəğməsin, **köz** çalması

-bu gün **göz** yumduqlarımız, yarın bize **göz** açdırmayacaq olanlardır.

-artıq mal **göz çıxarmaz** (çox var qafa yarmaz, qırmaz).

-qaş ilə **göz** arası. **qıl payı**.

-**qazı qoz anılır**: hüç nə qanmır.

-**göz** olmasa baxılmaz, səs olmasa asılmaz. (tapmaca) (**saat. qulaq**).

-**qöz boyamaq**: aldatmaq.

-insan süsü yüz, yüzün süsü **göz**, aqlın süsü dil, dilin süsü söz.

-könül gedər başı çəkər, baş gedər, ayağı, **göz** gedər, qulağı çəkər.

-könül hara baş ora, baş hara, ayaq ora, **göz** hara, qulaq ora.

-qapuda yolda qalubdur **iki göz**, gedəli könlüm evindən uzağa sevgili yar.

-qanıtdısa söz olur, qanatdısa **köz** olur.

qözaltına almaq -gözaltına almaq: qabqa yığmaq.

qöze . bulaq suyunun çıktığı yer

. -göz gözə yağı olmaq

. - igidlik ondur biri qaçmaq, dokuzu **gözə** görünməmək.

qözetməli **gözetməli. gözətməli (göz edməli).** otunmalı (# **ötünməli**). diqqət edməli. (#

gözötməli: diqqət edməməli. təvəccüh edməməli).

qözə qələn. **gözə gələn.** saytal. iri. gözdəl.

qözə -kor gözə sürmə nə gərək.

-igidlik ondur biri qaçmaq, dokuzu **gözə** görünməmək.

qözəqəlmək **gözəqəlmək.** göz dəgmək.

qözəqöz **gözəgöz.** qarabaqara.

gözəl **gözəl** görklü. - **görklü (gözəl)** donu özünğə, dadlı aş özgəyə.

- **gözəl** sözə, **gözəl** işə əş yoxdur

-çalış könül al, **gözəl** yox.

-çağların ən **gözəl** sürəci (dönəci), istəkli, sevdinin işinlə uğraşandır.

-hamı **gözəli** sevməz, hamı sevdinin gözəl görər.

gözəl səsle oqumaq. sayğıрмаq. gözəl səsle oxumaq. (türkü. şarkı. mahnı. qoşu).

qözəlcə gözəlcə eybetləb (eyi bet. iyi bet). qəşəhcə.

qözəldir **gözəldir** -yüzlərcə gözəl, başqa eliklərdədə çoxdur, amma bizim ölkə, **bütün elcarı**

gözəldir. (elcar: xalq. əhali). (elik. millət).

qözələ **gözələ.** - böylə dar tutma, boğursan sözüvü, açılıq, söz yaradır, **hər gözələ söz** yaraşır.

qözəlin	. -hər gözəlin gözəllikdən payı var
qözəllik	. - diyərlər gözəllik aldatdı, deməzlər gözəlligə aldandıq.
qözəlliklər	- gözəlliklər aldatdı, gözəlligə aldandıq.
qözəlliq	-deyilər gözəllik aldatdı, deməzlər gözəlligə aldandıq.
qözəlliqə	. - diyərlər gözəllik aldatdı, deməzlər gözəlligə aldandıq.
qözəlliqə	-gözəlliklər aldatdı, gözəlliqə aldandıq. -deyilər gözəllik aldatdı, deməzlər gözəlliqə aldandıq.
qözəlliqdən	. -hər gözəlin gözəllikdən payı var
qözəlliye	. -güzgüsüz gözəlliye inanılmaz.
qözəlliye	. - kişioğlu açıq gözlə gözəlliye seçənməzsə, qapıq gözlə yaradar.
qözəltən	- gözəldən yar , çirkindən çor əksilməz.
qözəltir	-mən türkoğlu olub söz yazaram türk dilində, türkün balası türk ola evrəndə gözəldir .
qözəriq	közərik . közərmiş . yanımsı. qızarmış. çizğınığ. çizğing. küyzün. köyzək. küyzək.
qözərmiş	közərmiş . közərik . yanımsı. qızarmış. çizğınığ. çizğing. küyzün. köyzək. küyzək.
qözəter	qözləyər . -bostana girən "porsuq" yabanın raslamağın gözəter .
qözətləmək	gözətləmək . göz olmaq. izləmək. təqib etmək
qözətləmək	gözətləmək . göz olmaq. izləmək. təqib etmək
qözətməli	gözetməli . gözətməli (göz etməli). otunmalı (# ötünməli). diqqət etməli. (# gözötməli : diqqət etməməli. təvəccüh etməməli).
qöziylə	-özlərin gözün taxaydım öz gözümə, özlərin göziylə baxardım öz üzümə, öz manlarıma özüm düşman olaydım, onda mən mən olaydım.
qözqara	gözqara əzizgiramı. -o mənim gözqaram .

qöz-qulaq olmaq baş-göz olmaq.

qözlə göztdə. qara ver -sən burada qara ver,mən bu saat gəlirəm.

-köpü **gözlə** azdan qalma.

- əkməyi su túbünqə (dibinə) daşla, su betində (üzündə) gözlə (izlə).

(**daşla**: at)

- kişioğlu açıq **gözlə** gözəlliği seçənməzsə, qapıq **gözlə** yaradar.

-əllə ayaq tez doyar, **gözlə damağ**, heç doymaz (**doyar**: toxlanar.

yorular) (**damağ**: boğaz)

qözlə izlə. - əkməyi su túbünqə (dibinə) daşla, su betində (üzündə) **gözlə**.

(**daşla**: at)

qözləmdən **gözləmdən**. iziləmdən. qorutdan. -yaman qadın, ər qoruyt. (**qoruyt**: iziləmdən.

qözləmə -bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təkə yaşa, hər nə olsun kimsələrdən **qözləmə**, özün düşün, özün biçin, türklük ilə vur başa.

qözləmək **gözləmək**. qayıрмаq. muğayat olmaq. ehtiyat etmək. -**qayır**: gözlə. muvazib ol. ehtiyat ed. möhtat ol. -**qayıran**: gözləyən. muvazib olan. ehtiyat edən. möhtat olan. -**gözləmək** deyil dəbi sevməyin yolu, kölgəyə dönsən öləcəksən, unutmakı sevən sənəvilən o, sevinin dərki var oğul, ölməyin yolu. (**sevinin dərki var** : məhəbbətin qədir qiyməti var) . (**kölgəyə dönsən**: çox, artıq gözləsən)

qözləmətim . - gəlməsin **gözləmədim**, gedməsin özləmədim. (**özləmədim**: istəmədim)

qözləməzin . -gözlənməzələr görərsən, **gözləməzin** kimsədən.

qözləmtən -yaman qadın, ər qoruyt. (**qoruyt**: iziləmdən gözləmdən qoymaz).

qözlənməz . -hər nə yolunda deyil, koldan gülün dərməyə eyil, yarın gəlir **gözlənməz** olur, dişilər ölür kişilər doğur.

qözlənməzələr . -**gözlənməzələr** görərsən, gözləməzin kimsədən.

qözlər -didən **gözlər** susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz.

-gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, yalğızlığın qucağında,

yanızlığın ocağında, gözlərim danı **gözlər**.

- **gözlər özünə**, qulaq başqalara inanar.

- **açıq gözlü, kor olmaz**, aslaq qulaq kar olmaz.

. - gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, dalğızlığın qucağında, yanızlığın ocağında, danı **gözlər** :

qözlər

-ocaq çökmüş, odu sönmüş, külü savmış. nərsə **gözlər** kimi qalmış, yolların kol basmış.

qözlərim

-gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, yalğızlığın qucağında, yanızlığın ocağında, **gözlərim** danı gözlər.

qözlətim

-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) **gözlədim**, oxu gəzlədim, araq gözəldim. (**araq**: fürsət).

qözləyər

gözəter. -bostana girən "porsuq" yabanın raslamağın **gözəter**.

qözləyir

. -keçən günlər yaxsısı pisi, keçmiş olsun qalması izi, mutlu yıllar **gözləyir** sizi

qözlü

-qış havası, **közlü** kürsü, dadlı ötüç nar dənəsi can verər. (**ötüç** : **ötüş**. nağıl).

qözlüyü

. -hərkimə kəndi gözlüyü kəndi özlüyü.

qözotu

- **gözotu vermək**: qıvıqdırmaq. gözünün qorxusun almaq. gözün qorxudaraq istədiyin yapmaq.

qözötməli

gözötməli (göz ötməli). ötürməli (# **otunmalı**). keçinməli. diqqət etməməli. təvəccüh etməməli.

qöztə

gözdə. 1. gözlə. qara ver -sən burada qara ver,mən bu saat gəlirəm.

sevgi. çox əziz olan. məhbub. -o mənim **gözdəmdir**. - **gözdə** mənim. -gözdəsiz könül olmasın, başsız ölkə.

. -göz ağrısı göz önündən gizlənməz, könül ağırır **gözdə** ara görünməz.

gözdə tutuki. gözdələki. xatırla ki. muridi təvəccüh qoy ki.

-**gözdə tutki:** gözdələ ki. xatırla ki. muridi təvəccüh qoy ki.

qöztəqin **gözdəkin.** -kölgəni bıraq işığı tut, **gözdəkin ötür**, əldəkin ut.

qöztəl **gözdəl.** gözə gələn. saytal. iri.

qöztələki **gözdələ ki.** xatırla ki. gözdə tutki. muridi təvəccüh qoy ki.

qöztələqi. **gözdələki.** xatırla ki. gözdə tutuki. muridi təvəccüh qoy ki

qöztən qanmaz **qöztən** daş yarılmış. (qanmaztan uqur bəqlənməz).

-sevgi işığı, kor **gözdən** könlə dalar.

-könüldən düşən **gözdən** gedər. (könüldən düşən **gözdən** düşər).

-el üçün ağlayan iki gözdən olar.

-gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, quru **gözdən** yaş axır

içə, tapmıram söz nə deyim sənə.

qöztür . - insan süsü yüz, yüz süsüdə **gözdür**,usun süsü dil, dilin süsü sözdür.

qözü . - **gözü** köz görən, odu yaxşı tanır.

-iki göz öluncə baxar **göz çəkən** olmaz. (**göz çəkən:** gözü yolda)

- **gözü yaltırar**, içi qaltıray: gözü parlayar, içi çalxayar) (tapmaca)

(**otaraba. maşın**).

- ağlayıb ağlayıb, **gözü tökülmək** (gözü kor olmaq).

-**gözü açıq** ağzın yumar.

-**közü** söndürsən kül inciyər.

-oğru boğsa doğrunu, eldən uçar gedər görməz **gözü** bolluğu. (eldən uçar

bolquluq).

-bağanın özü çöldəsə, **qözü** göldə.

-gecə **gözü** yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, quru gözdən yaş axır

içə, tapmıram söz nə deyim sənə.

-günəş kor **gözü** ısıltmaz.

qözüm

. -dam üzə düşdü **gözüm** çər təğiyyə, istədim olsun işim rəmzilə, aşkar təğiyyə, yanağın öpməyə, quranə tefəüül elədim, gəldi bu ayə ki, "ən tər təğiyyə".

-axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə **gözüm** yox, gələnlərə sözüm çox.

qözümə

-özlərin gözün taxaydım öz **gözümə**, özlərin göziylə baxardım öz üzümə, öz manlarıma özüm düşman olaydım, onda mən mən olaydım.

qözümtən

-axır yaşlar **gözümdən**, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

qözümün

gözümün. -gözümün kirpiyi, dolçamın qılıpı deyil ki : mənim heç nəyim ondan asılı deyil.

qözün

gözün. hold.

-iki **gözün** görmürsə, qoş qulağın duymursa, ağzan bir qapıq qıl.

-özlərin **gözün** taxaydım öz gözümə, özlərin göziylə baxardım öz üzümə, öz manlarıma özüm düşman olaydım, onda mən mən olaydım.

-qarqa qarqanın **gözün** çıxarmaz.

. - ağzun açmadan, **gözün aç.**

qözünə

gözünə. -. qonşuda qadın, **qonşu gözünə**, qız görünər.

qözüngü

gözüngü. ayna.

qözüntə

. - güzgülü, öz **gözündə**, özgəni yaşar. (**güzgüqulu**: güzgüyə çox baxıb, bəzənən)

qözüntən

-. durdu durdu, durnanın **gözündən** vurdu.

-kor **gözündən**, keçəl başından sevinim.

qözütür

. -elçi bacarsa el bacarar. (elçi güdsə el bacarar). (elçi elin **gözüdür**).

-qadın vardır el içində gəzinər, qadında var ər evində bəsinər, qadın vardır **ərənligin gözüdür**, ol qadınlar kişiligin özüdür.

qözüyirtiq	- gözüyirtiq üzü sırtıq : utanmaz. utsuz.
qucaq	- qucağ quşu : qucağa öğrəşmiş uşaq.
qucaqınta	. - gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, dalğızlığın qucağında , yanızlığın ocağında, danı gözlər gözlər
qucaqınta	-gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, yalğızlığın qucağında , yanızlığın ocağında, gözlərim danı gözlər.
qucaqlamaq	quçmaq. sarılmaq.
qucaqta	. -biri beşikdə, biri yeşikdə, biri qucaq da , biri bucaqda. (bilməcə). (uşaq).
quçmaq	qucaqlamaq. sarılmaq.
quqqu	gizden quqqu : gizlenpaç oyunu
ququşu	qu quşu . ərsin boğaz.
qulaq	. - duyan qulaq suçlu yok . -doğru söz qulağ yakmaz. (yakmaz : oxşamaz)
qulaq verib	. -görkü ilə qız alma, qulaq verib söz anla. (görkü : zahiriylə. uzu ilə)
qulaq	- gözlər özünə, qulaq başqalara inanar . - göz gördüyünə, qulaq eşitdiyinə inanar . . - qulağ duyarı göz görsə, quru pambıq köz görsə. . - açıq gözlü, kor olmaz, aslaq qulaq kar olmaz. - qara qulaq :. (göz +qulaq). xəbərçi. -xan qara qulaqarı . . -göz olmasa baxılmaz, səs olmasa asılmaz. (tapmaca) (saat. qulaq). -qapıda qulağ , yolda gözün qalmasın -ir çağımdan er çağıma, qulaq könlümü oxşayıb yırqayan ürək (yırqayan : oxşayan). -könlül hara baş ora, baş hara, ayaq ora, göz hara, qulaq ora.
qulaqı	-könlül gedər başı çəkər, baş gedər, ayağı, göz gedər, qulağı çəkər.
qulaqın	-adın çək, qulağın bur. -iki gözün görmürsə, qoş qulağın duymursa, ağzan bir qapıq qıl.

qulaqıntağı	. - karın könlündəki, korun qulağındakı.
qulaqların	. - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır, xoca deyir : vallah elə məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür
qulaqdan	-buynuz axdarıb qulaqdan olma.
qulqlarını	. - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır, xoca deyir : vallah elə məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür
qullanışlı	kullanışlı . elverişli . ergenmik
qultan.	-yaxşı olsa bəydən görünər, yaman olsa quldan .
qulu	- qarın qulu : boğazcıl
quluq	quluğ . qutuğ . yoşluq. xoşluq. (qutluğ : xobəxlik)
qumaramaq	devrələmək. devrəsini almaq. -oğruları qumaradılar .
qumbuldar	gumbuldar . -altı dolu, gumbuldar (altı dolu, uca danışar)
qunçə	. burça.
qunçələnmək	. burçanmaq.
qur	-kopoğylu damodan ərsin oğurlayır. (damodan : tamudan).
quralanmaq	gürələnmək . bir iş, olay üçün tam qoşuların, quşağları (şərayitin) cürlənməsi, uyğun, qoşnuq, qoşnaq, qurşanıq, qurşıq, quraşıq, saplı, hazır olması.
quranə	. -dam üzə düşdü gözüüm çər təğiye, istədim olsun işim rəmzilə, aşkar təğiye, yanağın öpməyə, quranə təfəüül elədim, gəldi bu ayə ki, "ən tər təğiye".
quranlar	-xəyal quranlar evrəni qazanır.
quranmayan	. - inamın quranmayan , dəğərli yaş sürənmədi. (yaş : yaşam)
qurbaqa	qurbağa . bağa . -əğri bacaq bağa əğrisini görəməmiş, ilana əğri büyrü deyərmiş (bağa : qurbağa).
qurbani	-külüm gülün qurbani .

qurbanlıq	- qurbanlıq olmaq : av olmaq.
qurqas	xasa çörək. çörək bürüşdə.
qurqat	quruqat . döşənməmiş.
qurqatda	döşənməmiş-iki döşək yanında, yatmış olar qurqatda .
qurlar	gurlar . - acından qarnı gurlar , başında nələr oylar. (oylar : düşünər).
qurma	-kötülük etmə, küçük düşərsin, tələ qurma kəndin düşərsin.
qurmatan	-bilimli inam qurmadan , ulu yaşam sürənməz. (ulu : əzəmətli. ali).
qurşaq	bərək (nərsəni yığmaq, bərkitmək üçün, belinə bağlanan şırıq). kəmər.
qurt	. - gəzəyən qurt ac qalmaz. - qurda sordular . -əfəm, nədən yoğun (dur) belə boynun?. yandı (dedi-cavabladı). - öz işimi, özüm görürəm. -açıq yarıya, qurd düşməz. -ağacı qurd çürüdür, kişini, dərd. -ayrılanı qurd yemiş, bölünəni ayı. -qoşul kərvana qalma dala, yalğızları qurd alar.
qurtalamaq	- çox qurdalamaq : qılı qırxa yarmaq.
qurtalanmaq	qurdalanmaq . isqımaq. sümsünmək.
qurtu	-börü azığı yoldon. (qurdun çörəyi yoldan. qurdu bacaqları bəslər).
qurtuq	. - bulduq buluşdurduq, bulqur bulamac qurduq. (işin sonunda söylenir)
qurtuqu	. - içləri boş, qurduğu boş, yaşamda yox, bir parça pox. (alışın mötadlar üçün deyilir)
qurtuqu	-içləri boş, qurduğu boş, yaşamda yox! bir parça pox.
qurtun	-börü azığı yoldon. (qurdun çörəyi yoldan. qurdu bacaqları bəslər).
quru	. - qulağ duyana göz görsə, quru pambıq köz görsə. . - quru ağac əgrilməz , qoca öküz ögrəşməz. . - isti aş, soyuq daş. (içi sıcaq olub, davranışı quru, soyuğ).

-gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, **quru** gözdən yaş axır içə,
tapmıram söz nə deyim sənə.

qurucu eşirçi (< **eşmək**). tovrucu. təşgilatçı.

quruq . - güz ərməğani soluq gül **quruq** yapraq

quruqafa qaqbəş. təxdə baş.

quruqat **qurqat**. döşənməmiş.

qurul 1. heyət. komite. **1.** qurul eşik (< **eşmək**). təşgilat.

qurulmağa . - **qurulmağa min bir güc**, yığılmağa, birin güc. (**birin**: təkcə bir)

qurulmaq -qırılmaq sınaq, **qurulmaq** yaşam.

qurulmur . - gələcək düşünməklə **qurulmur**, düşünməkdə qurulur

qurultu -**qatırlı gurultu**: əzim gurləş.

qurulur . - gələcək düşünməklə qurulmur, düşünməkdə **qurulur**

qurumuş -qonaqsız ev, suyu **qurumuş** dəgirman oxşarı.

qururlanmaq göprüşmək.

qussə büküntü. üzüntü. sıxıntı. ənduh. hüzn. qəm. kədər. təəssüf. münğ.

qussə kitik xuduq. qəm.

qussələnmək bükünmək. üzünmək. sıxınmaq. kədərlənmək. huzursuz olmaq.

qəmlənmək. münğılmaq. ənduhlanmaq. hüzn , təəssüfə dolmaq.

qussələntirmək kölgələmək. boğzarmaq. sıxarmaq. kədərlətmək. -kölgə düşəndə yada,

kölgələr mənə.

qusur aldağ. (saprılan, bıraxılan, sürcülən nərsə). suç. -çox **aldağlı**. -burda bir

aldağ yox. -çap **aldağ**.

qusur kəmlik. -**kəmliyə** (qusura) baxmayın.

qusursuz tav.

quş	- qu quşu : ərsin boğaz. -qorxmaza quş , qorxana qoş görünər. (qoş: qoş). -. yirtıcı quş . -ət yebəqən quş bolboyt.
quşaq	qoşantı. qoşanıt. ortam. şərayit.
quşqulanıb	quşqulanıb durmaq. dövrikmək. devrikmək. dönüb durmaq.
quşlar	- quşlar havalandı.
quşluq	bir günü iki bölümə böləndə, birinci bölüm quşluq, ikinci bölüm günaltı deyilir.
quşu	- qucağ quşu : qucağa ögrəşmiş uşaq. - sevgi quşu ürəkdə olur, bir budaq tapırsa qonur, sınırsa budaq, gələsi gündə, başqa budaq tapırdı qonur.
quta	quda . - quda quda demək : qohumluq daşın köksünə dögmək.
qutar	-qonşun yaman köç qutar , qanmazlardan qaç qutar , yaman duydun geç qutar , yaman girdi qoğ qutar , yaxşı buldun qal qutar.
qutaran	. götürən nərsə. götürəc
qutarma	- utarma işi : götürüv. qutaruv.
qutaruv	. götürüv. qutarma işi.
qutlu	- başı qutlu , sonu kütlü: başlanqıcı iyi, sonu kötü. - iliz qutlu , eliz mutlu, göylük, göğəti, güz bolun olsun. (alqış)
qutlu	-iliz qutlu , eliz mutlu, göylük göğəti, yaz güz bolun olsun.
qutluq	: amançılıq. mutluq.
qutlut	qutluğ . xobəxlik qutuğ. yoşluq. xoşluq. ()
qutsal	tapanğ. muqəddəs.
qutus	arus. qutsanmış. qutluğa, eyliyə tanınmış. (qutuz: quduz: kötülüyə tanınmış olan)
qutuş	quduş . 1. cütləşmə dövrü. - quduş qoyun süt verməz, quduş atın yük

	almaz. 1. qızma, şəhvət yanqısı.
quvaş	guvaş > güvariş.
quvraq	asamble. mecme
quvvət	gövr. &. - gövrli adam. - gövrədən düşmüş.
quya	. -kəndin atmış quya , ardıca gedən olmamış.
quyarsın	-çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yele gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yele gedər).
quyqa	tilif. təlvə. tındağ. köçbə. küsbə. çöküntü. çökəl. çökmə. torta. tortu. risub. təhnişin. lay. lığ. laxda.
quylaqta	basqıda. -basqıdaki altından, asqıdaki salxım yeğ. (basqıda : quylaqda).
quylamaq	kəmişmək. əkişmək. gəmişmək. gömüşmək.
quyruqu	-köpükləyən göy atım, yal quyruğu ağ atım. (bilməcə) (çay).
quyruq	- qara quyruq : bir ortamda çəliş, ixtilaf salan.
quyruq	- qaraquyruq : ağırayaq qaradaban. ayağı yümsüz. uğursuz. - qaradabansan , gələn kimi evimə qan saldın.
quyruqtan	-atıqı quyruqdan , bugünkü öpkə yaxci. (atıqı : yarınkı) (öpkə : ağciyər).
quyruqu	-çox uzansa, quyruğu qırılır. -dəvənin quyruğu yerə dəyəndə (heçvax. imkansızlıq) -evi yaxın itin quyruğu uzun.
quyruquna	-baxma adam oğlunun uyruğuna (-uyruğuna: üzü yolalıq. uyqarlığına. mədəniliyinə), tanıyanmazsın, basmadıqca quyruğuna.
quyuq	yoğun.
quyuq	yoğun. qəliz.

quzqun**quzğun.** çalağan. qəcir

-boşanmağın nədəni suyuq (aydın) olur, **evlənmənin** nədəni quyuq(yoğun. bəllənməz). -qan **quyuq** sudan.

-sıx, quyuq ət, sümük suyu: tingo cırgə.

quzu

. -muğan muğan olursa bir qoyun iki quzu, muğan yaman olunca, nə qoyun nə **quzu**

quzular

- qoyuna (qoyunuva) baxsan, quzular, malıva baxsan, bizovlar.

qübrə

kübrə xubrə. xibrə. usda. uzman. bir bölümde baş, güclü bilici.

güc

güc. 1.irkə. irək. qudrət. zor. **1.** erk. ixtiyar. qiymət. qədir. -bir qün qələr,qüller

qülər, ərqin bilməz, ərkin bilər!. bilər! . -bir qün qələr,qüller qülər, ərqin

bilməz, ərkin bilər! (**ərk:** ixtiyar. güc. qiymət. qədir). **1.** erk. ixtiyar. qiymət. qədir.

1. danğ. qudrət. -danğı daş yaran.

-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən, taxı döşlərə gül

kimi taxıl, tikən kimi yox. qısdır ömür gülə, **güc** yaşam gülə gülə. **1..** gir. zor.

- qurulmağa min bir güc, yıxılmağa, **birin güc.** (**birin:** təkcə bir)

çətin-qaragün ağgünə **güc** (zor) çevrilir, ağgün qaragünə tez çevrilir

- inanmaqlar yaranmaz, bacarmaqla **güc** gərək

-əl ərməz, **güc** yetməz işlər

--**güc** aşdan oğlan başdan. (güc yeməklə, əktiş (təbiyyət vermə) başdan, ilkindən).

. -qaragün ağgünə **güc** çevrilir, ağgün qaragünə tez çevrilir

. - iş yetişsə bərkə, güc sapa düşər. (**sapa** : qola. dəsdəyə)

- istəklə **güc** çıxmaz döğüşə.

-qonağa qoyaram sayqınım olar, özüm yeyərəm **güc ətım** olar.

(**sayqınım:** hörmətim).

-iş yetişsə bərkə, **güc** sapa düşər. (**sapa** : qola. dəsdəyə).

qücə	-dağa görə qar, gülə görə tikəni, gücə görə yük, güvənə görə sınaq var.
qücən .	. - istəklərin gücən görə uyqulan, bas ayağın yer üzündə duyqulan.
qücləmək	gücləmək. girətmək. zorlamaq.
qüclü	güclü. 1. girli. zorlu. qaltu. aşıl. dolu. müqtədir. - qaltu kişi: zəngin adam. 1. aca. acar {işlənməmiş, aşınmamış (solmamış)}.
	- güclü bilək birin, güclü bilik minin
	. - güclü yaşar, varlı kefin çəkər, dərddi dərdin.
	-köprü köprüdən güclü , yol yoldan uzun olar.
qücsüz	gücsüz \almay\.
qücsüz	-özünə qıyan (özün incidən, öldürən)ən gücsüz biri.
qüctəq.	. gücdək. kösdək. köstək. -bir yükün ağırlığın bölüşdürmək üçün ara ara, yatına diknə qoyulan təxdə, dirək, dəmir dayaq, kərpiç hörgüsü, beton qatı: qatıl.
qücü	- gücü çatan: ələ yatan. qolay (qol + ay. ağ. ak). rahat. yüngül tutsan yüngül gələr. təbrizdə qolay= pis. (kötü anlamında) işlədirik.
	-sevgi gücü istək gücü.
	- gücü alditan. gücü tükədən. gücdən salan. yoran.
	-sevgi gücü istək gücü.
	- qücü nifuzu altına tutmaq, almaq: uşlamaq. (avuşlamaq. ovuşlamaq.)
	(tuşmaq. tupmaq. tutmaq.) ələ almaq. müsəllət olmaq. -işləri uşlamaq:
	işləri ələ almaq. -kor uşlağun bırxmaz: kor tutduğun bırxmaz.
	-sevgi gücü istək gücü.
	. -kişinin gücü düşməyində yok qalxmağındadır.
qücün	. - dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan, qarnın tox.
	. - gücün çatsa yapış, çatmasa qopuş
	-dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan, qarnın tox.

qücünə	. -kişi gücünə biliyinə biləyinə inanmalıyıq
qücünü	tavın. bacarığını. -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkçə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın : dövründə. fəslində) . (tavın : gücünü. bacarığını)
qüçə	küçə . küçə iti: çarşı iti- sokaq iti. -küçə iti, qapı bəkləməz (güdməz).
qüçüm	-özümdükü deqəndə öküz qara güçüm var, özgəsindən deqəndə başım aş a işimvar.
qüfdə	. döğük ətdən küfdə çıxar, döğük ərdən iğid.
qügüm	alaca qaranlıq. ala qara. qaş qaralın. toran. bor qara. bor baray. boranğı qaranğı. qaranğuy. buranğuy. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq.).
qüqrəqimlə	- küqrəgimlə güvənc : köksümdə inanc.
qül	1. gül . məzə (mizah). 1. gül . açı. zaviyə. açılmış bonçuğ, bonçaq, qonça. {türkcə olan (gül) ün (farscaya keçmiş -qol-), daşıdığı qavram (açıq)dır (gül < > gün <> kül. bunların hamısında açılıqlıq, saçıqlıq, yayımlıq anlamları vardır). gül sözü, səslənləmə yönündən bu sözlərlə uyğun gəlir (köv\kov\kav: oyuq. açıq). } 1. - qorsun olub, od qorunca, kül olub, köz qora. -oda qorsun olunca, köz üstünə, kül ol. . - gül kimi görünüb, tikən kimi batan, dos kimi görünüb, yılan kimi soxan. . - gül əkdiiyim kül olmasın. - gül qoxar, tikən soxar. . -güvən gül deyil qoxa, inanma işsiz güvəndə doğa. (doğa: ona. ola) . . -həmmə nəyi aytdığınız, songündə tapdığınız, əllərizə gül bitsin, doğru yanıt yazdığınız. (tapmaca yanıtı. (yanıtı : cavab) (aytdığınız : söylədiniz) - ocağın kül alar evin toratan . (evi basmış toratan, küldə qalanmış ocağa). pozqluq. baxımsız durum.

. -**gül** altu toprağuq, olduq yerimizdə varıq

. -**gül** dikensiz , yaşam dədsiz olmaz.

. - gül əkdiiyim **kül** olmasın.

-oddan **kül** törər, küldən ot

-qoxlamadım bir **gül** sənün üstünə.

-**gül** olsanda, **kül** olsanda özün ol.

-közü söndürsən **kül** inciyər.

qülatan. **külatan.** çöpatan. xəkəndaz.

qüleq **külek.** ağzı geniş, altı dar su kabı.

qüle **gülə** . -o sevilemez **ki gülə** hər gələne!.

. -işte kitosların işi bu, **tikən kimi gülə batmaq**, yılan kimi dosdu soxmaq.

-işte kitosların işi bu, tikən kimi gülü saşmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.

-dağa görə qar, **gülə** görə tikəni, gücə görə yük, güvenə görə sınaq var.

-ötər günlər **külə** dönür gülümüz.

-**gülə gülə:** -mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən, taxı döşlərə gül kimi taxıl, tikən kimi yox. qısadır ömür gülə, güc yaşam **gülə gülə**.

qüləcən **güləcən. gülücül. gülümcül.** -arı yox gülücül, sanası yox, yuxuçu.

(həyasız olan çox gülər, qayqısız olan çox uyur.

qüləqlə . -kələknən gələn **küləklə** gedər

qüləgül **güləgül.** rişxənd. sevincsiz gülüş.

qüləqülmək **güləqülmək.** sevincsiz gülmək. rişxənd etmək.

qüləməz . - gülməsən sən, **güləməz** güzgü

gülən **gülən.** - **gülən üzlərə**, gülərmiş yaz, gülər qalar gülüm!, güləri yaz.

. - gülməyi gəlsə, **gülən** qadın, istiyan yerdə ağlayar.

-ölümə **gülən** kimdi, yaşama küsən kimilər.

qülər . -bir qün qələr,qüller qülər, ərqin bilməz, ərkin bilər! (**ər**k: ixtiyar.

güc. qiymət. qədir).

qülər	gülər. - gülən üzlərə, gülərmiş yaz, gülər qalar gülüm!, güləri yaz. -qabağı gülər. (üzü).
qülər.	-xanım burdan deyər, ordan ağlar, ordan gülər.
qülərək	-ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin).
qüləri	güləri. - gülən üzlərə, gülərmiş yaz, gülər qalar gülüm!, güləri yaz.
gülərmiş	gülərmiş. - gülən üzlərə, gülərmiş yaz, gülər qalar gülüm!, güləri yaz.
qüləyin	-dalsız yapraq yel küləyin əsiri.
qülqən	gülgən. gülgün. güllügən. gülüstan
qülqənimtə.	. - gülqənimdə açalı təkə gülüm var mənim.
qülqün	gülgün. qülqən. güllügən. gülüstan
qüller	. -bir qün qələr,qüller qülər, ərqin bilməz, ərkin bilər! (ərk: ixtiyar. güc. qiymət. qədir).
qüller	-mən gedəli, güller qalar, yazda açar, qışda solar, çalış hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm.
qülləri	-özgə yurdun gülləri , öz yurdunda kol tikan.
qüllərinin	-keçən yolun daşlısa, gələn yolun güllərinin nəyinə, gələn yolun daşlısa, keçən yolun güllərinin nəyinə
qüllərinin	-keçən yolun daşlısa, gələn yolun güllərinin nəyinə, gələn yolun daşlısa, keçən yolun güllərinin nəyinə
qüllü	-gecəniz güllü. gecəniz yoxumlu: yumşaq. lətif. (gecə alqışı)
qüllüqən	güllügən. gülgən. qülqün. gülüstan
qülmə	. -ağlama qülmə doyuzmaz. (doyurmaz)
qülmək	. - qülmək üçün içindən, içözünü sevməlisin könüldən. - şaqqanaq çekib qülmək: qaqqa çekib qülmək.

qülməsən	. - qülməsən sən, güləməz güzgü
qülməyi	. - qülməyi <u>gəlsə</u> , gülən qadın, <u>istiyən</u> yerdə ağlayar.
qülsün	qülsün. uzsun. gətirsin. (uz: yola. muvafiq). -yaşı uzasun, uğru uzsun (uşağın olum günü). -baxtı qülsün: uğru qülsün. (yarqış sözü).
qülsüz	qülsüz. - qülsüz olar yemişi , dadlı dadlı dənəsi (tapmaca) (encir).
qülşənimtə	. - gülşənimdə açalı təkçə gülüm var mənim.
qültanilə	. -gülü at güldanilə düşmanuvun kəlləsinə.
qültən	. -oddan kül törər, küldən ot
qültən	-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən , taxı döşlərə gül kimi taxıl, tikən kimi yox. qısadır ömür gülə, güc yaşam gülə gülə.
qültü	. - incəldiyi yerdən qopsun, nə üzün güldü , nə içimə sindin.
qültür	. - kimlər gülür üzüvə, kimlər güldür özüvə
qültürö	-dos küydürö aytat, düşman güldürö aytat. (dost yaxdıra söylər, düşman isə, güldürür söylər).
qülü	gülü. -işte kitosların işi bu, tikən kimi gülü saşmaq , yılan kimi dosdu soxmaq. -külü çox, odu yox ellər. -külü dərman desələr, gizdə qoyan. . - gülü at güldanilə düşmanuvun kəlləsinə. - kiçik sevgilər bağça gülü . - gülü solmadan tutun, dolçanı dolmadan. -ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin). -ocaq çökmüş, odu sönmüş, külü savmış. nərsə gözlər kimi qalmış, yolların kol basmış.

qülüb	gülüb - qoyma bitsin hələ varkən bu samanlıqda saman, hər zaman döngə dönür, sanma gülər, bolluq edər .
qülüc	gülüc . məzəli. (mizahlı). - gülüc kişi.
qülücül	gülücül. gülümcül. güləcən . -arı yox gülücül, sanası yox, yuxuçu. (həyasız olan çox gülər, qayqısız olan çox uyur.
qülüq	külük . -. bel külük bizdən , tər töküb işləmək sizdən.
qülüm	gülüm . - gülən üzlərə, gülərmiş yaz, gülər qalar gülüm! , güləri yaz. . - gülğənimdə açalı təkə gülüm var mənim. (gülğənimdə: gülüşənimdə)
qülüm	- külüm gülün qurbanı. -mən gedəli, güllər qalar, yazda açar, qışda solar, çalış hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm .
qülümcül	gülümcül. gülücül. güləcən . -arı yox gülücül, sanası yox, yuxuçu. (həyasız olan çox gülər, qayqısız olan çox uyur.
qülümsə	. - könülcəli davranış, hər birinə gülümsə , tək birini sevgilən. (könülcəli davranış : könül almaq kimi davranma)
qülümüz	-ötər günlər külə dönür gülümüz .
gülün	. - gülün dərşən dal inciylər . -hər nə yolunda deyil, koldan gülün dərməyə eyil, yarın gəlir gözəlməz olur, dişilər ölür kişilər doğur. - bağda gülün bülbülü , ev bəyinin sünbülü. . -hər gələn dərmış gülün , dərməyən qalmış, gülüm.
gülün	-. külün gördüm odun (gülün) yok, yanan azdır yatan çox -ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin). -qoxar gülün tikəni, barlı yerin əkəni. -külüm gülün qurbanı.

- **külün** gördüm odun (gülün) yok, yanan azdır yatan çox.

-mən gedəli, güllər qalar, yazda açar, qışda solar, çalış hər gələn dərmış
gülün, dərməyən qalmış, gülüm.

qülünə -qalının orta **gülünə** sıçmaq. (düz xala vurmaq).

qülür . - kimlər **gülür** üzüvə, kimlər güldür özüvə

qülüstan **gülüstan**. gülgən. gülgün. güllügən.

qülüşlə . -başla günün gülüşlə,

qüman - **güman** yoxdur yaxşıya, uzaq olsun yamanlıq.

-ışığı atsa ortaya, **güman** qalmaz ortada.

-qəm tutunmuş hər yanı, qaçmaq gümanı yox mənə, dar yerin qısqac
bucağına belə qalmaz **güman**.

qümanı -qəm tutunmuş hər yanı, qaçmaq **gümanı** yox mənə, dar yerin qısqac
bucağına belə qalmaz güman.

qümansız **gümansız**. əmin. -**gümansız ki**: əminəm ki.

qümüştür -qonaq birinci gün qızıldır, ikinci gün **gümüşdür**, üçüncü gün sürüşdür.

qümüşüm -malım çox olunca, günüm ağ oleydi. (ağca **gümüşüm** olunca, ağ günüm
oleydi).

qün . **gün**. günün, gün çağın üç bölümü. {**günbaşı**. **günorta**. **günaltı**}.

- gec ortası **gün** çıxmaz.

. - hançı **gün** vardıki axşamsız ola

- gün kimi işıyan, tün kimi yaşuran, su kimi duru, topraq kimi yasağun, ölü kimi
dincək. nə olursun ol, oldunğn kimi görkən (görsən), görkəzin (görsətin) kimi ol.

(**ışıyan**: işıq saçan) (**yaşuran**: payan. örtən) (**yasağun**: Mütəvaze) (**dincək**:aram.)

(**görsən**: görsən) (**görsətin**: görsətdiyin) (**görsətin**: görsətdiyin).

. - ögrəşməyə, dün keçdi, yarın gecdir, bu gün yarıdır (**yarıdır**: düz uyğun çağudur).

. -**gün** batıbdır gecə yaymış qanadın.

. -**gün** varikən ayı neylər, aylı gecə ulduzu.

-hər nəyin sonu var, yazı yağış, qışın qarı var, qara gecə, işıqlı **gün** sonu var

. -bir **gün** olur, bir **gün** ölür.

. -**gün** çörəyin tapanmayan özgəninin umasın açar. (**umasın açar**: falın açar)

-illər dönər, ay aylanar, gün keçər.

(qarqış) - **gün görməmişin** biri gün görməmiş.

. - bir gün dəğər işizə, dadı gələr dişizə.

. -**gün keçdi**, kölgələndik kölgəmizdə, **gün batdı**, ayda yatdı, ölümlər ölkəmizdə.

-**gün görmək**: rahat üzü görmək.

- tün yoğar, **gün doğar**.

. -**gün keçmədən unutmaq**: çox tez unutmaq.

-böylə gəlmiş böylədə gedərmiş acun, **gün** barışar **gün** küsər.

-qonaq birinci **gün** qızıldur, ikinci **gün** gümüşdür, üçüncü **gün** sürüşdür.

-bu **gün** göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırmayacaq olanlardır.

-bir qün qələr,qüller qülər, ərqin bilməz, ərkin bilər! (**ərk**: ixtiyar. güc. qiymət. qədir).

-çox qalxma belə yüksəyə bir **gün** düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz tək bir dal ola yardım.

-illər sürər qazanaq, **bir gün** içrə itirək.

-gec ortası **gün** çıxmaz.

-qoyma sına ev eşiyn dirəyi, köçən köçdü, keçən keçdi, qalan günə **gün** ağla.

-qalxır güdəldir, yatır uzaldır. (**tapmaca**) (**gün-kölge**).

-**yutgün**: igirmi dörd saat.

qünaltı

günaltı . 1. bir günü iki bölümə böləndə, birinci bölüm quşluq, ikinc bölüm günaltı deyilir. 1. öğlə sonrası. 1. ikinci olunan yuxu. qılulə. -**günaltı**

yapmadım, başım ağrır. 1. Öğlə sonrası şifli. –**günaltı işləmək**. 1. günün ikinci yarsı. nahardan sonra. bədəzzohr. (# **günbaşı**: quşluq. səhər çağı.)

qünbatarqa . -qüntoqartan **qünbatarqa**(məşriqdən məğribə)

qünbutun **günbutun**. **günyutun** igirmi dörd saat içində.

qüncellik **güncellik**. aktüalite.

qüncə **güncə**. (ruzanə).

qüneşden . -kölgəyə sığınan, **güneşden uzaq qalar**.

qünə -qoyma sına ev eşiyin dirəyi, köçən köçdü, keçən keçdi, qalan **günə** gün ağla.
-oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın **günə** düşməmiş. (**bağdalı**: bəfalı) (**qıyın**: dar).

qünəş - könlüzə günəş doğsun (alqış)
. - gedir **günəş** batası, böyür güdə kölgəsi
. - **günəş** yerə iş kişiye yaraşır
-gedir **günəş** batası, böyür alçaq kölgəsi.

qünəş -günəş kor gözü ışıltmaz.

qünəşə (ışığa) - kölgəvi gördünse, **günəşə (ışığa)** and iç (inan).

qünəşi -o günün gəzir, sən günəşi ,o kefin ardında, sən güvənin, sən hardasan o harda.

qünəşim . -gündüz **günəşim** gecə ulduzum .

qünəşliyi . -**günəşliyi** istəyən kölgədən çıxar

qünlər . - indi artıq ölçülər dəyişdi, **günlər var** ömür boyu, umatlıq var sonsuza durur. (**umatlıq**: **umaylıq** . xoşbəxliq)
. -**günlər** soyuq səndə soyuq, üşüyür mən.
. -keçən **günlər** yaxcısı pisi, keçmiş olsun qalmasın izi, mutlu yıllar

gözləyir sizi

. - **günlər** dolar ay dolanar (çağun ötüşü)

. -günlər dolar ay dolanar (çağun ötüşü)

-mutlu yıllar, mırtlı **günlər!** (alqış).

-indi artıq ölçülər dəyişdi, **günlər** var ömür boyu, umatlıq var sonsuza

durur. (**umatlıq: umaylıq**. xoşbəxliq).

qünləri

. -dünləri bırax, **günləri** tutaq

-dünləri bırax, **günləri** tutaq.

qünlərilə

. - illər aylar **günlərilə** yaşanır.

qünlərin

-görməyir **qünlərin** axının, göz seçənmir ölümün yaxının.

qünlərin

qünlərin. - **qünlərin adı var**, yemişlərin dadı var.

- **qünlərin ötüşü var**, sözlərin bitişi yok.

qünlüq

. -**qünlük** işi günündə.

qünorta

qünorta (# **tünorta**).

qünortaz

-**qünortaz xeyir**: tuşuğra. tuşğur.

qünortaz

-**qünortaz xeyir**: tuşuğra. tuşğur.

qüntə

1. күндө. күтөк. күтүк. томруқ. **1. күндө** -sevgi quşu ürəkdə olur, bir budaq

tapırsa qonur, sınırısa budaq, gələsi **gündə**, başqa budaq tapırda qonur.

- **utanmaza күндө toy**.

qüntəliyin

. -**gündəliyin** keçışı, hər gününün öz işi.

qüntəylə

. - xəstəliq **kündəylə** girer, damcıyla çıxar.

qüntoqartan

. -**qüntoqartan** qünbatarqa (məşriqdən məğribə)

qüntüz

. -**gündüz** günəşim gecə ulduzum .

. -**gündüz** danışdın çevrevə bax, gecə çağun heç danışma. (danışanda

dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımısan heç danışma)

-evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var qavuş qovuş, evrəndə var gecə

gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dıbsız göy, səndədə var daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (**qavuş qovuş** : vəsl o fəsl). (**daldıran**: qər q edən)

. -gündüz tınım, tündə uyku bilməz. (gündüz rahat gecə uyku bilməz).

qüntüzün

gündüzün. - yava it **gündüzün hürər**. (kal kişi bildiyin bağırar).

qünü

günü. -dünəni boş ver, **bu günü** xoş ver, ertisinə pay saxla (**ertir**: yarın).

. -heç nə durmur anıda səni. nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünən könül içindən, keçir **günü** söğüncə dönür.

- **dar günü** uzaq olsun. (yarqış sözü).

. -. **günü ötdü**, sözü bitmədi.

- **günü ötər**, sözü bitməz.

-buda keçər, **günü gələr**, buğdalar əkilər, kimi biçər, kimi ələr.

-**doğum günü** : doğun.

qünüm

-malım çox olunca, **qünüm** ağ oleydi. (ağca gümüşüm olunca, ağ günüm oleydi).

qünümtə

. - gecə kefli yığır yoldaş atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa **dar günümdə** kəs, o sənsən sən.

qünümtə

-gecəm kefli yığır yoldaş, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa **dar günümdə**, kəs, o sənsən sən.

qünün

. -başla günün gülüşlə.

. -keçənləri şişlənibən yadına, olan **günün** ağı qatar balına.

. -keçirdiyin **günün** dəğərin biçdiyin ürünlə yox, əkdinin tuxumla ölç.

-**günün** xoş keçirtmiyə, ilin xoş keçirdəmməz.

. -hər **günün** öz işi.

-o günün gəzir, sən günəşi ,o kefin ardında, sən güvənin, sən hardasan o harda.

qününlə	-dünü vur daşa, gününlə yaşa.
qününtə.	. -günlük işi günündə .
qününtəqin	- günündəkin qarama, dibindəkin qara. (qara : bax).
qünüvü	- günüvü yaşa, yaşı vur başa . - günüvü qaraldan bulutu qoyma dura. . - günüvü yaşa, yaşı vur başa
qünüvün	. -gündəliyin keçəsi, hər günüvün öz işi.
qünüz	. - gecə oda, günüz tüstüyə -gecə dolu yağır, günüz od. (dağlıq yer). -gecə oda, günüz tüstüyə.
qünüzə	-xoş gəlmisiz. -xoş günüzə gələk.
qünyutun	günbutun. igirmi dörd saat içində.
küp	. -ocaq çayı, küp pendiri , isti çöçə, ot yarpızı. (bulaq otu. yarpız türü). - küp sızdırar dışına, hər ne qoysan içine.
qürəq	-axıntıya kürək çəkmək. (oda odun daşımaq).
qürələnmək.	gürələnmək . guralanmaq . bir iş, olay üçün tam qoşuların, quşağları (şərayitin) cürlənməsi, uyqun, qoşnuq, qoşnaq, qurşanıq, qurşıq, quraşıq, saplı, hazır olması.
qürən	kürən . çaş. adama qalxan. - çaş it. – çaş pişik.
qürəti	kürədi . -bir kürədi üzündə, pıdəsi pişər, acısıda var, dadlısıda. (bilməcə). (ağız. dil.).
qürsü	-qış havası, közlü kürsü , dadlı ötüç nar dənəsi can verər. (ötüç : ötüş . nağıl).
qürt	-atıcı çalır , kürd oynayır, acığı tutan birdə oynayır.
qürtə	kürdə . kürüt . xam. tar. yüklə, bağlacın birgə çəkisi.
qürüqəy	kürüqəy . ağıntay. itcik. təcavuzkar. acıntay. aqresiv.

qürültüsüntən	. - değırmən gürültüsünden qaçan unun öğütemez.
qürüt	kürüt. kürdə. xam. tar. yüklə, bağlacın birgə çekisi.
qüsbə	küsbə. köçbə. çöküntü. çökəl. çökmə. tilif. təlvə. tındağ. quyqa. torta. tortu. risub. təhnişin. lay. laxda.
qüsən	-ölümə gülən kimdi, yaşama küsən kimilər.
qüsər	-böylə gəlmiş böylədə gedərmiş acun, gün barışar gün küsər.
qüstəqlik	küstəklilik. burkmazlıq cəsərət. - burkmazlığa baxmayın: cəsərətə baxmayın cəsərət olmasın.
qüstü	. -qıl qılının üstünə, qıllı dodağın üstünə, on savaşıdın dalaşdın, bir barışdın küsdü nə. (buğ. bıyıq).
qüsük	küsük. - yaşama küsük, üzük yaşar. (üzük: narahat. huzursuz). (kəndindən küsən (kənidi bəğənməyən, özünü gönməz, özündən razı olmayan), yaşam gülməz).
qüsürsə	küsürsə. - dil, küsürsə dildən, dil, qarğayar yiyəsən. -dil, küsürsə dildən, dil, tanımaz yiyəsən.
qüsüyü	- küsüyü çağırma geri, tutduğun özü yeyiri.
qüşman	-dos küydürö aytat, düşman güldürö aytat. (aytat: söylər) (dost yaxdıra söylər, düşman isə, güldürür söylər).
qüt	küt. 1.şey. nəsnə. cism. objekt. yansı.1.qat. yad. tərs. qarşı. muxalif. zidd. əleyh. qütbeyinlər -uslu ağıllılar sevməyi sevər, axmaq kütbeyinlər vurulmağı qütə- sıx, güdə tikə, geyim: tingə. - küt düşmək xut düşmək: küt düşmək. küt düşən çörək kimi. durağında, durduğu yerdə duranmayıb düşmək.
qütcək	kütcək. xoşa gəlməz. zəhlə gedməli. -könlü seven göyçək olar. sevməsə könlü, kütcək (kütcək: xoşa gəlməz. zəhlə gedməli)
qütə	. - gedir günəş batası, böyür güdə kölgəsi .
qütə	- güdə don: donqa.

qütəq	kütək. kötük. kündə. tomruq.
qütəl	kütəl. gütəl {(1. < götəl < göt : kök. dib). (1. < güdmək < göz. gözmək. gözəmək). (1.
qütəltir	-qalxır güdəldir , yatır uzaldır. (tapmaca) (gün).
qütəltir	-qalxır güdəldir , yatır uzaldır. (tapmaca) (gün-kölgə).
qütən	. -gələni güdən dalda qalmış.
qütər .	güdə. yoxlar. - əl toxlar, göz yoxlar.
qütlü	kütlü. pis. -başı qutlu, sonu kütlü: başlanqıcı iyi, sonu kötü.
qütməz	güdməz. -küçə iti, qapı bəkləməz (güdməz).
qütməz.	-arpa əkən, buğda güdməz.
qütse	. - kişi papağın güdsə , başmaq tapılar.
qütse	. -elçi bacarsa el bacarar. (elçi güdsə el bacarar). (elçi elin gözüdür).
qüttürmə	-bürüyə qoy qartapday. (qartapday: qaratma. gütdürmə). (qurda qoyun gütmə görevini yüklətmə).
qütü	1. güdük. sorğa. təmənnə. güdü. güdük. sorğa. təmənnə.
qütüb	güdüb. - hər yerdə güdüb durar , istəyirsə tutub udar (tapmaca) (ölüm).
qütüq	güdük. güdü. sorğa. təmənnə.
qütülməz	-qapalı başından açıq əllik güdülməz. (qapalı başından: din qulluqçusu).
qütülü	güdülü. sorğalı. təmənnəli. irkək. irkəli. ərköyül. arzulu. armanağ. istəkli. umuq.
qütürsən	. - düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.
qütüsüz	güdüsüz. təmənnəsiz.
qüv	çinə güv&. üreyi doğru. sadıq. -doğru düşün, çinə danış.
qüvariş	güvariş <guvaş.
qüvən	. -könül edər artıq güvən mal tapsa, xoş gəzərlər qız oğlanlar yar tapsa.

. -**güvən** gül deyil qoxa, inanma işsiz güvəndə doğa. (doğa: ona. ola) .

qüvən (emniyet) supabı daşmaça. nərsənin daşması (partlaması) önleyən düzən.

qüvənc -küqrəgimdə **güvənc**: köksümdə inanc.

qüvəncin **güvəncin**. etimadın. -kəndizə **güvəncin** dərəcəsi (özüə **etimadın** dərəcəsin.

qüvənə -dağa görə qar, gülə görə tikəni, gücə görə yük, **güvənə** görə sınaq var.
-könüllərdə güvənə tapın.

qüvəniq **güvənik**. işənik inanıq. mötəbər. etibarlı. müvəssəq. kiredibl.

qüvənin -o günün gəzir, sən günəşi ,o kefin ardında, sən güvənin, sən hardasan o harda.

qüvəniş . - kəndindən başqasına **güvəniş** utuzmaqdır.

qüvəniş -kəndindən başqasına **güvəniş** utuzmaqdır.

qüvəniq **güvənik**. işənik. inanlıq. etibar. zəmanət. kiredibiliti.

qüvəntə . -güvən gül deyil qoxa, inanma işsiz **güvəndə** doğa. (doğa: ona. ola) .

qüvərçin . **güvərçin** kögürçan

qüvtən -çinə **güvdən**: **sinə güvdən**: çin könlüdə: səmimi qəlbədən. qərəzsiz mərəzsiz.

qüyöz **küyöz**: qızarmış. (< **küymək**). ərtilmiş quyruğdan qalan qoğruq.

cığaz. **çığloz**. **cızqa**. **cılaz cığlız**. **cızbiz**. **cızbiq**. **cıztiq**. **cızlıq**. **cızqa**.

cızza. -**çığlozu çıxmaq**: əriyib tükənmək.

qüyəzmək **küyəzmək**. yanmaq. -**küyöz** ürək: yanıq ürək.

qüymək **küymək**. qavrulmaq. küyzərmək. közərmək.

qüytürö **küydürö**. -dos **küydürö** aytat, düşman güldürö aytat. (aytat: söylər) (dost yaxdıra söylər, düşman isə, güldürür söylər).

qüyzəq	küyzək cızğınığ. cızğınığ. küyzün. köyzək. közərik. közərmiş. yanımsı. qızarmış.
qüyzün	küyzün. cızğınığ. cızğınığ. köyzək. küyzək. közərik. közərmiş. yanımsı. qızarmış.
qüz	. - güz ərməğani soluq gül quruq yapraq . - iliz qutlu, eliz mutlu, göylük, göğəti, güz bolun olsun. (alqış) -iliz qutlu, eliz mutlu, göylük göğəti, yaz güz bolun olsun.
qüzə	-qırılmış küzə , su yolunda, baş verilər, baş verənin yolunda.
qüzənin	küzənin. -min küzənin qılıpı olmaq: yaltaqca, qalmasın dələduzluğa əl atmaq.
qüzətən	- küzədən axan içindəndir.
qüzətən	-yaşam yüz küzədən su içməyi öyrəder.
qüzqü	. - gülməsən sən, güləməz güzgü
qüzqüqulu	. - güzgüqulu , öz gözündə, özgəni yaşar. (güzgüqulu: güzgüyə çox baxıb, bəzənən)
qüzqüsüz	. - güzgüsüz gözəlliyə inanılmaz.
qözüntə	-öz gözündə dirəyi görənmir, başqasında tük axtarır.
qıza	- dul varki dəyər min qıza.
laqşaq	laxşaq . ləxşək. ləxşək. boş. yerində boş
lal	-yalan duymaz qulaq yox, olmasa ki, kar ola, yalan deməz, dil olmaz, olmasa ki, lal.
lap bütöv	büs bitöv.
leçeq	leçək. beyaz renkli başörtüsü
lele	müəllim. baba. qardaş.
lenqer	lenger. geniş və dərin leğən
ləh ləh	- ləh ləh vuraraq: köks ötürə-ötürə ürək çırpı çırpı döyünmək.

ləqşəq	ləxşək. laxşaq . boş. yerində boş
ləmbər	. - ləmbər ləmbər dalqayan, şol dənizdən iz qalmaz.
lənqər salmaq	- ləngər salmaq : danqarmaq. danqaqmaq. danqanmaq. bağlanmaq.
lɪpbız	pulsuz. kasıb. lüt.
lopa	- lopa bığ : yoğun, kündə buğ.
lor	tat. - tat degi : tatlar demişkən. - tat danışmaq : lori dildə danışmaq.
lotuçul	- lotuçul gəzən : dılqır.
lotuçul	- lotuçul gəzən . dılqır. dığa. dıldıbil.
lovqa	lovğa . içi boş yekə danışan. -sarsıtdı təpginiz lovğa duşmanı . (sarsıtdı : titrətdi).
lüt	çözülən. çılpaq. (çılpaq sudan qorxmaz, ovçu oxdan qorxmaz.). - lüt götdən tuman oğurlar. -yalan dünyanı bəzər özü lüt gəzər. - lüt qılinc : siyirməqılış. siyirmə qılinc.
mahana	1. inandırıcı olmayan sürgü, üzgü, üzr. uydurma. qulp. qılp. 1. qaçalqa . - darıxmağın nədəni içində yatır, tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəğişməsən için bu dərd sürəcək, qalan sökəllərə buda nədən olacaq. (sökəllərə : kəsəlliklərə. naxoşluqlara).
maqa	mağa. (ək) . arğa. - satarğa : satamağa
mal tapsa	. -kənül edər artıq güvən mal tapsa , xoş gəzərlər qız oğlanlar yar tapsa.
mal	anlamaz. kal adam.
malaqa	malağa susaq çəmçə. -qazan olsa, susaq tapılar. (susaq : çəmçə. malağa).
malı mala	. - gəlin alın sataq, malı mala qataq.
malım	- malım çox olunca, günüm ağ oleydi. (ağca gümüşüm olunca, ağ günüm

oleydi).

malın	- davar üçün anğımazıb tanrını, götün si-ər malın alar xalqının. (anğımazıb: yada salmaz) -canın vermiş malın yox.
malın	-çok veren maldan az veren candan sarsılmaz.
mama	anaçı (uşaq doğuran). əbə. umana (umay ana). qındıq ana. (göbək ana).
mamalıq	anaşlıq. ebeliq. -geçi özü doğanmır, qoyuna anaşlıq edir.
man	- man qəlir : ar sayılır ar sayılır. -qanmaza min söz az gəlir, çatana ikisi, man gəlir . - manlarıma özüm düşman olaydım, onda mən mən olaydım.
manqır	manğır. manğur. paxır para. mis para.
manqur	manğur. manğır. paxır para. mis para.
manlarıma	-özlərin gözü taxaydım öz gözümə, özlərin göziylə baxardım öz üzümə, öz manlarıma özüm düşman olaydım, onda mən mən olaydım.
mansızın	eybsiz olan- mansızın yar arayan yar tapabilməz.
manteyil	. - düşmək mandeyil , qalxmaq olsa ardında.
mat	- mat qalırım türk qızı olasan, öz əlinlə öz dilivi boğasan.
meşebeyi	qoruxçu.
meytan	- meydan sən at sən, devran sən tov sən (ürəyin necə istir yapın).
mən	-dünya nəyimə sürə (sürə : qala. batmaya) mən gedəli o qalalı, olan məndə, ölən mən.
mən	-min mən durur bir mən içində.
mənə	. - dilim verir qanad mənə , onsuz yoxdur yaşam mənə
məni.	. -içim çəkər dara məni . (içim : vicdanım)

mənim	bizim qonşumuz dədəminən qardaşıdı , mənnəndə qardaşıdı , mənim oğlununanda qardaşıdı , bəs bu necə qardaşıdı (qar daşımaq). . - qöyçeyim sən mənim.
mənq	- məng edən : uyudan. yuxladan.
mənliqivi	-özgə dilini öyrəşibən öz dilin atma, öz mənligivi kimsəyə satma.
mənnəntə	bizim qonşumuz dədəminən qardaşıdı , mənnəndə qardaşıdı , mənim oğlununanda qardaşıdı , bəs bu necə qardaşıdı (qar daşımaq).
məntə	-dünya nəyimə sürə (sürə: qala. batmaya) mən gedəli o qalalı, olan məndə, ölən mən.
məntə	məndə . - adız tanış ürəkdə, anırsamır baş məndə . (anırsamır : yadına gətirmir).
məntəqi	. -kimin dili nəyə bağlı biləməm, məndəki dil könle bağlı biləgəm.
məyə	(ək). gə -paltarların gey məyə başladı: geyir gə .
mıqlanmaq	mıxlanmaq . taxılmaq. durmaq. -araba gedərək, birdən taxıldı . -hər nə ölümle taxılır .
min	. - gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər . - gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər - dul varki dəyər min qıza. - min könüllü, bir çatıda qalmaz. . - qurulmağa min bir güc, yıxılmağa, birin güc. (birin: təkə bir) -min küzənin qılıpı olmaq: yaltaqca, qalmasın dələduzluğa əl atmaq. -aracda var min amac. -qanmaza min söz az gəlir, çatana ikisi, man gəlir. (man gəlir: ar sayılır). -gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər. -bir yeyənin olsun min deyənin olmasın. -min əl verər əl ələ, bir ayağı tutmağa.

	- min mən durur bir mən içində.
mincə	-bircə dinləməz, mincə dinlədər (radyo).
minədə	minədə. inədə. hələdə.
minin	. -güclü bilək birin, güclü bilik minin
minqəninq	- mingəning yaxşı at bolsa, alıstı yaxınday gör. (bindiğin iyi at olursa, uzağı yaxın gör!).
minlər	-kopoğylu damodan ərsin oğurlayır. (damodan : tamudan).
minnətdaram	. boysanım
minnətdarlıq etmək	boysanmaq. minnətə mindirmək.
minti	. -qaşığa mind i, qıçı sallandı (bilməcə) (əriştə. makaroni).
mırt vurmaq	oynamaq, əğlənmək.
mırtlaşmaq	oynaşmaq. şuxluq etmək. -odla oynaşma .
mırtlı	-mutlu yıllar, mırtlı günlər! (alqış).
mısmıq	tısa. güdə boylu yuru olan.
mişqıç	. kədi. pisik
mızı	tınıvız. düşüncəsin ayan (açıqca) bildirməyən.
molluya	-gedib vermə molluya həm sikə həm danlıya.
muqan	. - muğan muğan olursa bir qoyun iki quzu, muğan yaman olunca, nə qoyun nə quzu
mun	bun . kitir. kədər.
munq	munğ . büküntü. üzüntü. sıxıntı. qussə. ənduh. hüzn. qəm. kədər. təəssüf. kədər. qəm. qussə. ənduh. hüzn. sıxıntı. təəssüf.
munqar	pınar . çeşmə. bulaq.
munqılmaq	munğılmaq . bükünmək. üzünmək. sıxınmaq. kədərlənmək. qussələnmək. huzursuz olmaq. qəmlənmək. ənduhlanmaq. hüzn ,

təəssüfə dolmaq.

munquz **munğuz. buynuz. muynuz.**

muşar . **müşar. buçar. buşqu. biçgi. buxcu.** ərə.

2muşayiət etmək züü tutmaq. havasın saxlamaq. .

mutlu . -keçən günlər yaxsı pisi, keçmiş olsun qalmasın izi, **mutlu** yıllar
gözləyir sizi

. - iliz qutlu, eliz **mutlu**, göylük, göğəti, güz bolun olsun. (**alqış**)

mutlu -iliz qutlu, eliz **mutlu**, göylük göğəti, yaz güz bolun olsun.

-**mutlu** yıllar, mırtlı günlər! (**alqış**).

mutluq : amənçilik. qutluq.

mutluluq -**mutluluq** ad tanımaz.

muynuz **buynuz. munğuz.**

2müdəbbiranə santay.

mürqülemek **mürgülemek.** balaca yuxlamaq.

müşar **muşar. buçar. buşqu. biçgi. buxcu.** ərə.

2mütəhidül qovl bir ağızdan . -bir **ağızdan** hamı dedi

naqarat **nağarat.** qayta. -**qayta** söylə. -**qaytağmadan**: geri dönmədən. tıkrar
olmadan. qaytan: tıkrar.

naqır **naxır.** mal-qoyun qarışıq sürü.

nal taqa. -çivi saxlar taxanı (**nal**), taxa -atı, at kişini, kişi vətəni. -**nal** arırdı, at
tapdı. (götü üsdə bala düşmək).

nallayınca taxalaqanca. -atı **taxalaqanca**, yolu seç. (atı nallamaqdansa, yolu
səçərsən daha iyi yaparsın).

namaz qılanın tapınçının. - tapınçının azançısı ol, çobanların başdağı (padşahı).
(**tapınçının**: namaz qılanın).

nankor olmayan nankor olmayan. duzçu. nəmeh beharam olmayan. qədirşünas.

nanqor	nankor. boysanmaz. qədir bilməz. -aşın yeyib, qabın qıran. (nankor)
nar	-arı görməz bal olmaz, nazdan əksik yar olmaz. yay görməmiş nar olmaz.
narı	-baxcalar barı, heyvalar narı , hamı dinsədə, dinmə sən barı.
nastratik (rus)	(< yastratik). yasıq (yazıq) > yazık tənük. Incə. (# tünük :qalın. yoğun.)
naziqti	yuxadır. -hava da bərk dolub,yağacaqdır, əynində yuxadır
nazilə	. -göyçək qızlar nazilə , sözlü aşiq saz ilə.
nazqəlləm	nazgəlləm. azgəlləm ,.
naztan	-arı görməz bal olmaz, nazdan əksik yar olmaz. yay görməmiş nar olmaz.
neçə	. -. arzı yolları neçədir neçə .
neçətir	neçədir. -. arzı yolları neçədir neçə .
neyləmək	. - neyləmək çarə nədir yazdı yazan ön başdan(ağı)
neyləmək	- neyləmək çarə nədir yazdı yazan ön başdan(ağı).
neylər	. -gün varikən ayı neylər , aylı gecə ulduzu.
neylim	-nə balı nə qaymağı, neylim belə yaylağı.
neynəyirəm	-axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
nə	-nə aytadım nə anladın. (aytadım : dedim). - nə fayda : uğur yox. -gözün acdırsa, uğur yox ki (nə fayda ki), qarın tox olacaq.
nəçaqun	nəçağun nə geyin. havax. nəzaman.
nəqeyin	nə geyin. nə çağun. havax. nəzaman.
nələr	-acından qarnı gurlar, başında nələr oylar. (oylar : düşünər).
nələr	- nələr umur, nələr bulur, bu bürküsü açanmaz. (bürküsü : müəmması).
nəmə	. - düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz

nəməh beharam olmayan nəməh beharam olmayan \duzçu\, nankor olmayan. qədirşünas.

nəmli suluq . şəh. - əkmək su dibində qalmaz, **suluq odun** yanmaz. (**suluq** : şəh. nəmli)

nənə -**qarınənə**: hörümcək. tor atan.

nənni deyən **yırqayan**. oxşayan. -ir çağımdan er çağıma, qulaq könlümü oxşayıb yırqayan.

nərsə üçün əsir, çox istək ötürdür. sayrudur.

nəsnə küt . şey.

nəsöz **nə söz**. - korun istdiği bir göz, iki **olursa nə söz**.

nətən . - hər **nədən** geridə gəlir, hər nəyin qabağın alır. (**tapmaca**) . (**ölüm**)

nətən **nədən**. ucun. səbəb - onun üzüklüyünə **ucun oldu** (səbəb oldu).

nətir -**nədir** ölmək ölən bilməz, onu sor çevrədən bil sən.

-neyləmək çarə **nədir** yazdı yazan ön başdan(**ağı**).

-qanmazlığın qınlığını qanandan, ölüm **nədir** çevrəsindən sorağla.

(sorağla: öyrəş. soruş).

nətir -o **nədir** özü gedər, kölgəsi qalar (tapmaca) nədir özü gedər, kölgəsi şişər.

-o **nədir** sıxılmadan sıxır, yıxılmadan yıxır. (**tapmaca**). (**ölüm**).

nəyə -duyqusuz dünya **nəyə** dəyər. (**duyqusuz**: uçuşsuz).

nəyi -illər ötüşü dəyişməz **nəyi**.

nəyimə -dünya nəyimə sürə (**sürə**: qala. batmaya) mən gedəli o qalalı, olan məndə, ölən mən.

nəyin . -hər **nəyin**, öz adı var, uz adı var, doğrusu, öz adını söyləgilən.

-**nəyin** uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin, devran saldı uzağa. (**ağı**).

nəyinə -keçən yolun daşlısa, gələn yolun güllərinin **nəyinə**, gələn yolun daşlısa, keçən yolun güllərinin **nəyinə**

ni **nə.** -nişlisin: **nə** şlisin: **nə** yapırsın.

7nisgillə vuruldum qurşun yerinə.

nisgillərim -qönlüm dolu eşqilə, **nisgillərim** barınmağa yer tapmaz. (barınmağa: dincəlməyə)

nisqil **nisgil.** **isgil.** üzük. həsrət. nostalji. -içimə dolur sənsiz bir **üzük (nisgil)**,
yox dibi sonsuz bir güdük.
. - hərdən içimə **nisgil** olubda o dolur.
. - **nisgil içrə** qalmışam, əlayaqsız məndə mən.

nisqili həsrəti. -keçən günün nisgili, gələn günün işgili, doğan günün şışgili.
(**şışgili**: gərgişi. gərlişi. böhranı).
-bir udum sevgi həsrəti.

nisqilimə **nisgilimə** özlənimə -bəklədim özləməvi **özlənimə** əklədim.
-bəklədim nisgilivi **nisgilimə** əklədim.

nisqilini **nisgilini.** -**içimin nisgilini**, tökməyə dildir, könülün sırlarını açmağa dildir.
-**nisgilin dinsin**: həsrətin dolsun.

nisqilivi **nisgilivi.** Özləməvi -bəklədim **özləməvi** özlənimə əklədim.
-bəklədim **nisqilivi** nisgilimə əklədim.

nişan < -**nişəstən**-lə bağlı. ama nişəstənin kökü nədir. tanıdığımız, yabançı söz
sayılıb, inşa etmək: oturtmaq var. bunların ikisindədə
(**enişmək**: **enişmək**:oturmaq) anlamı var.

nişlisin -nişlisin: **nə** şlisin: **nə** yapırsın.

noqul . **noğul** < **yoğul.** **oğul.** xırda. oğruq. (oğulmuş)

(nola bir an düşünüb anlayasan, yaşamında o anındır düşünüb ayrılasan.

nola -**nola** bir an düşünüb anlayasan, yaşamında o anındır düşünüb ayrılasan.

novruz çiçəyi buz çiçəyi. qar çiçəyi.

novtan **novdan.** **avalac.** **avdan.** (< **av.** **ov.**) çatı, dam, axarlı bir yerin axan suyun dərib

axıtmağ üçün çəkilən kiçik arx.

novuz {nov: new=yenu\yeni} + ruz (< jour (jur) fıransa latindən almiş) {(cara (saskiritce) : cırıq\şırıq: açıq}. bayram, yada ilgün\yaz...+ bayramı

nöqərə -ağa yeyib toxdur, **nökərə** bir çörək yoxdur.

nuş olsun daddlı olsun.

(o nədir, gedən yolu qayıtmaz, o nədir, bir kərə gedər qayıtmaz, o nədir, min kərə gələr, qaytarmaz. o nədir ölməyi var dönməyi yox

ocaq . - hər nəyində var sonu, qatar durar, **ocaq** söner, yollar bitər, yaluğ dinər.
(**yaluğ**: kişi. adam) .

. -**ocaq çayı**, küp pendiri, isti çöçə, ot yarpızı. (bulaq otu. yarpız türü).

ocaq -nə sanmışdın atanda məni, yoxdu kimsə tutacaq məni, açıq saçaq isti
ocaq evimdə, ondan isti çırpın ürək içimdə.
-**ocaq** çökmüş, odu sönmüş, külü savmış. nərsə gözlər kimi qalmış,
yolların kol basmış.

ocaqa -evi basmış toratan küldə qalanmış **ocağa**.

ocaqın -**ocağın kül alar evin toratan**. (evi basmış toratan, küldə qalanmış
ocağa). pozqluq. baxımsız durum.

ocaqınta . - gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, dalğızlığın qucağında,
yanızlığın **ocağında**, danı gözlər gözlər

ocaqınta -gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, yalğızlığın qucağında,
yanızlığın.

ocar **ucar. 1.** göydələn. simanxıraş. 1. boyunduruqla a maçın (xışın) qoluna
taxılan uzun qol, gac.

oçut -**oçut uçut**. nərsənin oturub qalxması. –uçaqların **oçut uçutu**.

oğru varkən doğru.

oxşayıb	-ir çağımından er çağıma, qulaq könlümü oxşayıb yırqayan ürək (yırqayan : oxşayan).
oxtəq	oxdək . -özü yoxdək, tövşü oxdək (tövşü : səsi). (tapmaca) (çəkitgə). okey (alqılama, qəbul sözü). say (saymaq). iy (iyi). olur. oldu. tamam. peki. -say versəniz, başlarıq. nun sayın al. {# qay (: qaqlamaq, qoğmaq, qəbul etməmə sözü)}.
oq	-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq gözəldim. (araq : fürsət). -doğru olsam ok gibi, yabana atarlar beni,eğri olsam yay gibi,elde tutarlar beni.
oqan	oğan . rəqqass.
oqanmır	-özünə umac oğanmır , başqasına rıstə kəsir.
oqar	oğar . zəhmət.
oqqşarı	oxqşarı . -qonaqsız ev, suyu qurumuş dəgirman oxşarı .
oqlaq	. -öksüz oğlana bax burnun qan dadsın, öksüz oğlağa bax ağzın yağ dadsın. (öksüz oğlan baxarsan burnun qan dadar, öksüz oğlaq baxarsan ağzın yağ dadar).
oqlan	- oğlan anlar , kişi yaşar. (yaşar : başdan keçirər).
oqlancıq	gənc uşaq. - oğlancıq iliksiz, oğlancıq biliksiz.
oqlanı	. --güc aşdan oğlan başdan. (güc yeməklə, əktiş (təbiyyət vermə) başdan, ilkindən).
oqlanqız	oğlanqız . xunsa.
oqlu	. -görmemişin oğlu olmuş , çekmiş çükünü qoparmış. (çükünü : şumbulun. şeyin)
oqlu	-ağzı ağrı olsada, qoy bəy oğlu söyləsin.
oqlumunanta	bizim qonşumuz dədəminən qardaşıdı , mənəndə qardaşıdı , mənim

	oğlumunanda qardaşıdı , bəs bu necə qardaşıdı (qar daşımaq).
oqlun	- oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (bağdalı : bəfalı) (qıyın : dar).
oqlunu	-donla daşı suv pozar, ər oğlunu söz pozar. (söz pozar : ərdəmsizlik).
oqlunun	-baxma adam oğlunun uyuğuna (-uyuğuna: üzü yolalıq. uyqarlığına. mədəniliyinə), tanıyanmazsın, basmadıqca quyuğuna.
oqlusan	. - dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan , qarnın tox.
oqlusan	-dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan , qarnın tox.
oqnaq	oğnaq . rəqsan.
oqnamaq	oğnamaq . rəqs etmək.
oqnatmaq	oğnatmaq . rəqsə gətirtmək.
oqru	oğru . - duvarın uca tut, qonşuvu oğru yok - oğru yeri bolcar , doğru göyü (oğru biçib alar, doğru paysız qalar). (bolcarmaq : biçib almaq. qənimət götürmək). - oğru asılınca , doğru basınca, çox iş olar. - oğru boğsa doğrunu, eldən uçar gedər görməz gözü bolluğu. (eldən uçar bolquluq). - oğru elə bağırdı, doğrunun bağırı yarıldı.
oqrular	oğrular . - boğulmuş doğrular , doğrulmuş oğrular indi. - boğulmuş doğrular, doğrulmuş oğrular indi. - oğrular taxda , doğrular altda.
oqrunu	- oğrunu buraxan, doğrunu tuşlar.
oqrunun	. - oğrunun evi çox, doğrunun evi yox
oqrunun	- oğrunun evi çox, doğrunun evi yox.
oqşalıqı	oxşalığı eysuluğu. edgülükü.

oqşamaq	oxşamaq. bənzəmək.
oqşantı	. -çənə oxşandı, səqqəl qırıldı.
oqşantı	. -çənə oxşandı , səqqəl qırıldı. ,
oqşar	oxşar. - bəniz oxşar: üz bəzər.
oqşayan	yırqayan. -ir çağımından er çağıma, qulaq könlümü oxşayıb yırqayan ürək.
oqtək	. -özü yoxdək, tövşü oxdək (tövşü: səsi). (tapmaca) (çəkiitgə).
oqu.	oxu. -qız sizdən, oğul bizdən, yayı sizdən oxu bizdən. (yayı: qızlığı.). (oxu:erkəkliyi). -o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq gözlədim. (araq: fürsət).
oqul	. - ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba: halva)
oqul	-qızı sizdən, oğul bizdən, yayı sizdən oxu bizdən. (yayı: qızlığı.). (oxu:erkəkliyi). -ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba: halva).
oqulluq	- oğulluq alqışı.
oqulub	-dartılıb, oğulub yoğrulmaq: qalıblaşmaq
oquma	. -evləniş düşərinə, oxunuş çıxarına. (evlənmə düşərinə, oxuma çıxarına).
oquma	-evlənmə düşərinə, oxuma çıxarına.
oqumaq	oxumaq. uçlamaq.
oqun	oğun (xırdalamaq. qol qıçı oğaraq-oynataraq oynamaq). rəqs.
oqunsa	oxunsa. -gözəl olur! -bildikəriz yazılsa, yazıldıqlar oxunsa.

oqunuş	. -evləniş düşərinə, oxunuş çıxarına. (evlənmə düşərinə, oxuma çıxarına).
oqunuş	-evləniş düşərinə, oxunuş çıxarına. (evlənmə düşərinə, oxuma çıxarına).
oqurlar	-lüt götdən tuman oğurlar .
oqur	oğur . zaman. fürsət. olanak
oqurlamaq	- asdaca oğurlamaq : əkmək qınqıtlamaq.
oquş	oxuş . dua. duva. - dilim oxuşlu durar : həmməşə dua edər dilim.
oquşmaq	oxşunmaq . zikr demək. duva (dua) demək. -gecə gündüz, oxuşar , tin durmaz. (tin: dinc).
oquşturmaq	oğuşdurmaq . tıxcalamaq.
oquşu	- gecə oxuşu : gecə uğraşı. gecə duası
oqutmaq	oğutmaq . öyütmək.
ol irəli	düş qabağa. - gedəli ol irəli dönməyəcəksən geriyə.
4ol nədir yoğunluğundan qırılar . (tapmaca). (qıyın : zülm) (qıyın ipi yoğunluğundan qırılar)	
ola	doğa. ona. -güvən gül deyil qoxa, inanma işsiz güvəndə doğa .
olacaqın	-olduğun bilməyən, olacağıın biləməz.
olamaqçı	. müsbət. müsbətəndiş
olamaz	. -hər ayrılıq ölümdən yaxşı, olamaz ölüm ayrılıqdan yeg.
olamazsın	bolatınmasın.
olanaqçı	mənfi. mənfiəf.
olanlar	ayrılanlar. məhrum olanlar -doğru yoxsunlar atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır. (yetməzlər :yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar) (olanlar : ayrılanlar. məhrum olanlar). (əkimdən :kültür-tərbiyətdən). -için tutun qolay, olanlar olar .
olanlar.	. -için tutun qolay, olanlar olar . (için : vicdanın) (için tutun qolay :

	vicdanız dinc olsun)
olanlarla	oldağla. keçinməyim, razılaşmağım gərək)
olanlardır	-bu gün göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırmayacaq olanlardır . -doğru yoxsunlar atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır . (yetməzlər :yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar) (olanlar : ayrılanlar. məhrum olanlar). (əkimdən :kültür-tərbiyədən).
olanta	-gedəndə var dönəndə, öləndə var olanda .
olanta.	. - gedəndə var dönəndə, öləndə var olanda .
olar	. onlar
olarsa	mümkünsə.
olası	mükmün. - olası işlər.
olası	- olası ilə : əlimiz çatasıyla. - olası ilə çalıb bacarmalıyıq.
olasov	olmağa yaxın. (olmuş kimi). təmkin. keçinmə.
olasovmaq	olduğuyun keçinmək
olasun!	(olmasın oldursun). inşallah.
olat	bolat . olsunki. bəlkə. şayəd. ihtimalən
olaytım	-özlərin gözün taxaydım öz gözümə, özlərin göziylə baxardım öz üzümə, öz manlarıma özüm düşmən olaydım, onda mən mən olaydım .
olcaq	1. mümkün. - olcaq değil : mümkün olmayacaq.
oli	. - əl zeyrək oli , göz ürkək. (zeyrək : zirək. çevik.) (ürkək : qorxaq.)
olqa	imkan. ehtimal. mümkün.
olqalı	imkanlı. ehtimalı. mümkün.
olqamaz	namümkün. geyri mümkün. geyi mümkün.
olqanmaq	üz vermək. vəqə olmaq.
olqasız	namümkün. geyri mümkün. geyi mümkün.

olqatmaq	mümkün etmək.
olqunlaşmaq	ediləşmək qabiliyyət tapmaq. ustalaşmaq. buluğa çatmaq. pişmək.
olmağa	- olmağa yaxın : olasov.
olmaq	pişmək. -özün olmaq istəyirsənsə, sevlmək bəkləmə!.
olmaq	çıxmaq. - dirək olmaq : dirək çıxmaq : yardım olmaq.
olmasaki	-yalan duymaz qulaq yox, olmasaki , kar ola, yalan deməz, dil olmaz,
olmayacaq	. -heç nə görüldüyü kimi dəğildi, dəğildə, olmayacaq
olsam	-doğru olsam ok gibi, yabana atarlar beni,eğri olsam yay gibi,elde tutarlar beni.
olsanta	-gül olsanda , kül olsanda özün ol.
olsata	-ağzı ağrı olsada , qoy bəy oğlu söyləsin.
olsay	fərzən. fərz ed.
olsunqi	olsunki . olat. bolat. bəlki. şayəd. ihtimalən
oltaqla	oldağla . olanlarla. keçinməyim, razılaşımağım gərək)
oltu	oldu . 1. yarar. 1. yaxcı. haydi. - yarar , gedəlim. okey (alqılama, qəbul sözü). {{ olur. say\ (saymaq). iy (iyi). tamam. peki. -- say versəniz, başlarıq. -onun sayın al. {# qay (: qaqmaq, qoğmaq, qəbul etməmə sözü)}}.
oltuq	. -gül altu toprağuş, olduq yerimizdə varıq
oltuqça	- gödek ve olduqça berk ot : kirtil
oltuqta	. - ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva)
oltuqta	-ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva).
oltuqu	- görüldüyü kimi olursa, olduğu tay görünsün.

-ilk başdan görünməz, nə **olduğu** bilinməz, yaşın ötər görsədər, bırxmış iz silinməz.

oltuqum -**olduğum** kimi sevildim, **olduğun** kimi sevdim.

-**olduğum** kimi sevdim, sanıdığım kimi sevilmədim.

oltuqum -özdənim kim **olduğum** davranışım kim **olduğuz** bəllətir (**özdənim**: xəsiyətim). (xəsiyətim kimliyimi, davranışım kim **olduğuz**).

oltuqun . - içində aç yer birinə, onun içində **olduğun** kimi.

. - kişi bulduğun(tapdığın) yaşır, **olduğun** çəkir

oltuqun -durduğum yerdən görünən bəlli, görnüşüdə nə **olduğun** bəlli.

-kəndivin nə **olduğun** bil.

-olduğum kimi sevildim, **olduğun** kimi sevdim.

-kəndini istədiyinə dəyişmək, istəkləri dəyişmək, kəndi **olduğun** dəyişməz.

oltuqun -**olduğun** bilməyən, olacağın biləməz.

oltuqun -**olduğun** görən, bulduğun sevən.

oltuquz -özdənim kim **olduğum** davranışım kim **olduğuz** bəllətir (**özdənim**: xəsiyətim). (xəsiyətim kimliyimi, davranışım kim **olduğuz**).

olturmaq **oldurmaq**. bolqutmaq. etişdirmək.

oltusa -bilimli inam **oldusa** ər igidlər bəslənər.

olu -**olu** ötgü: **ölub keçən**. - diri dirgi, uyudan, **olu** ötgü unutan.

olur. - ilkin seviş gedirsə, dönməz **olu**, içdə qalı, ölməz **olu**.

olubta . - hərdən içimə nisgil **olubda** o dolur.

olum . -keçmişdə yatırsa ölüm, indi yarın doğacaq **olum**

-yoxluq ölüm varlıq **olum** deyiblər.

olumluqlar . -olumsuzlar yox olsun, **olumluqlar** bol olsun

olumluqlar -olumsuzlar yox olsun, **olumluqlar** bol olsun.

olumsuzlar	. - olumsuzlar yox olsun, olumluqlar bol olsun
olumsuzlar	- olumsuzlar yox olsun, olumluqlar bol olsun.
olur	okey (alqılama, qəbul sözü). {{ oldu. say\ (saymaq). iy (iyi). tamam. peki. -- say versəniz, başlarıq. -onun sayın al. {# qay (: qaqqmaq, qoğmaq, qəbul etməmə sözü)}}.
olursa	- göründüyü kimi olursa , olduğu tay görünsün.
olursa	-olursa idman işin, tıxar həkim eşiyin. (eşiyin : qapısın).
olurtu ki	olurdu ki . keşgə. keşdə.
olurtumu	olurdumu . bolatdımı.
olut	arıt (artırmad). müsbət. - əl olut , göz soyut\ (olut : müsbət)
omba	yoğun komba kişi.
ona	doğa. ola . -güvən gül deyil qoxa, inanma işsiz güvəndə doğa .
onat	onğat . hünər.
onati	onğati . hünəri.
onatlı	yonatlı. hünərli.
onaymır	könül dincəlmir. içim dincəlmir. - söyləyirəm aldırmır, söyləmirəm onaymır. (aldırmır : saymır).
onq	onğ . bacarıqlı.
onqalır	. - evi pozuq onqalır , oyu pozuq onqalmaz (oyu : düşüncəsi).
onqalmaz	. -evi pozuq onqalır, oyu pozuq onqalmaz (oyu : düşüncəsi).
onqaru	sağa doğru.
onqat	onğat onat. hünər.
onqati	onğati . onati . hünəri.
onruş	onuş. təmir. rimont. bazsazi. novsazi.
onsuz	. - dilim verir qanad mənə, onsuz yoxdur yaşam mənə

ontan	-çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özge dərdə yanasın.
ontur	. - igidlik ondur biri qaçmaq, dokuzu gözə görünməmək.
onu	. -. sevgi, içdə durmalı, sevən, onu sarmalı . (sarmalı : qorumalı. örtməli). . - dilə gəlir yaz onu, əldən gəlir qıl onu .
onun	-dünyadır karvansaray bizlər onun kərvanıyq. -ölüm toxlu, tez gecə var, gəlməməsi yox onun . (toxlu : haklı).
onunla	. -düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
onur	fəxr. ıftıxar.
onurtamaq	onurdamaq fəxr, ıftıxar duymaq.
onuş	onruş. təmir. rimont. bazsazi. novsazi.
ora	-çox hara, azda ora . -könül hara baş ora , baş hara, ayaq ora , göz hara, qulaq ora .
oraq	(uraq). çalqı
oraqcan	. -ha düz olsa, oraqcan əyrisi var
orata	. - harada aşdır , orada başdır
orbuq	obruq . (< ovruq . oyruq). dağlar arsındaki qaya yarıqları . eskidən yay aylarında yağ,pendir kimi şeylərin qışa dək saxlanıldığı qarlı soğuş yarıqlar.
ordtan	-xanım burdan deyər, ordan ağlar, ordan gülər.
orqaş	konsantre işi.
orman.	. -əğri ağacsız orman yox.
orta yolta	. -könül can evində yurt salmış, baş orta yolda qalmış. (baş : ağıl)
orta	. - orta yolda atını qoru, orta yaşda, xatını. - tünorta : gecə yarı. gecə yarı. (# günorta). - günorta (# tünorta).

	-harda aş orda baş.
	-qalının orta gülünə sıçmaq. (düz xala vurmaq).
ortalama	averaj.
ortam	ambiyans.
	- qaçıq bir ortam: anormal bir qoşantı, qoşanıt, quşaq, şərayit.
ortanı	aranı. -ölkəni alalıq pozat, aranı qaralıq pozat. (eli ixtilaf pozar, münasibətləri, namussuzluq pozar.
	-xanım burdan deyər, ordan ağlar, ordan gülər.
ortası	. - gec ortası gün çıxmaz.
ortası	-gec ortası gün çıxmaz.
ortata	-ışığı atsa ortaya, güman qalmaz ortada .
ortaya	-ışığı atsa ortaya , güman qalmaz ortada.
ortqat	1. konsantre . 1. yoğunlaşmış. qəliz. mütəmərkiz. birbirinə eşilmiş, sıxılmış.
orttan	ortdan. oddan.
	-dartun ortdan dartılar -. tütün ortdan tütülər.
	- tütün ortdan (oddan) tütür.
ortu	ordu çəriğ.
ortun	odluq. qızlıq. şəfəq. - ortun bulud : gün batarı, qızaran bulut.
oruc	- orucunan neylisiz . - vallah elə azannan azana yiyirik, acandan-acana!. -bəh-bəh nə gözəl.
orun	yer. - dilin yurdsu, könül orun , dillə sözü, könüllə yorun. (yurdsu : yurdu. sevimli yurdu). . (dillə : dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü). (yorun : yozun. açıqla).
ossuruqı	- ossuruğı qov yandırır (odlu danışan hakda odu alışdırmaq üçün yağlı cır-cında).
osturaqına	-qoduğu s. kən, osturağınada dözər.
osturanla	- osturanla buyuran yorulmaz.

ot	1. ulaq otu. yarpız türü. -ocaq çayı, küp pendiri, isti çöçə, ot yarpızı. od - qorsun olub, od qorunca, kül olub, köz qora. . -dağlar düşür, od yerə düşür. (bilməcə). (bulut. şimşək). -bir tutam ot deveyi yardan atlatır. - gödek ve olduqça berk ot: kirtil - od olsa dört yan, yeri yiz yayan, tipidən yılman (tipidən yılman: tufandan qorxman). (yayan: piyada). -oda qorsun olunca, köz üstünə, kül ol. -gecə dolu yağır, günüz od. (dağlıq yer). -axıntıya kürək çəkmək. (oda odun daşımaq). -odun almayana od yaxdırma. (almayana: devşirmiyənə).
ota	. - gecə oda, günüz tüstüyə -baxma buzun sətliyinə, oda axar sudan olmuş. -gecə oda, günüz tüstüyə.
otaçı	həkim. -olursa idman işin, tıxar otaçı eşiyin. (eşiyin : qapısın).
otalışlan	odalışlan. sovlan. hovlan. tovlan. tovalan. qovlan. qovulan. qoğlan. qoğulan. qorlan. həyəcanlı.
otaram	. -gəlmişəm göz otaram , yaki qarın.
otla	- odla su arasında qalmaq.
otlar	. - qoy, keçisiz çətin otlar .
otluq	odluq . ortun. qızlıq. şəfəq. - ortun bulud : gün batarı, qızaran bulut.
otsuz	. - odsuz duman baş alar .
otta	otda . - otda yanmaz , suda çaxmaz (tapmaca)(hələ buracan tapılmayıb).
ottan	. - oddan kül törər, küldən ot
ottan	oddan ortdan . -dartun ortdan dartılar -. tütün ortdan tütülər.
otu	. - gözü köz görən, odu yaxşı tanır.

odu. -külü çox, odu yox ellər.

. -tüstüsü var, **odu** yox. (bilməcə) (qayğı).

-bir balaca **odu** var, göz korladan dumanı.

-ocaq çökmüş, **odu** sönmüş, külü savmış. nərsə gözlər kimi qalmış,
yolların kol basmış.

otun

1. odun. ağac. -balta dəğməmiş **ağac** olamaz, (sıxıntısız, inciksiz iş, kimse yoxdur). -axıntıya kürək çəkmək. (oda **odun** daşımaq).

. - əkmək su dibində qalmaz, **suluq odun** yanmaz. (**suluq** : şəh. nəmli)

-külün gördüm **odun** (gülün) yok, yanan azdır yatan çox.

-odun almayana od yaxdırma. (**almayana**: devşirmiyənə).

-çinar devrilince, altında odun yığan çok olur.

-**odun** yığmayana od yaxdırtma.

otuna

. -**oduna** ısın, düdündən qorun.

otuna

-**oduna** ısın, düdündən qorun.

otunmalı

(# **ötünməli**). gözetməli. gözetməli (**göz edməli**). diqqət edməli. (# **gözötməli**:
diqqət etməməli. təvəccüh etməməli).

otunsuz

-baltalı **odunsuz** qalmaz.

otunsuz

odunsuz. - **odunsuz qazan** qaynamaz, qadınsız ev, yayramaz.

otuntan

. -**odundan** suyundan olmaq

otunu

-qazanı qazanan assın, **odunu** yığan yaxsın.

otur

. - igid gerek acılara qatlana, İgid **odur**, atdan düşə, atlana.

oturan

- **yamanla oturan**, yalanabatar.

oturdur

otur dur. oturqıl.

oturqıl

otur dur.

oturmaq

-qınına girib düz **oturmaq**: qıncımaq.

oturuş

-qıçların büküb, ayaqları üsdə **oturuş**: çöntəq. çöndək. çönbətmə.

	çönbələtmə.
oturuşmuş	durğun.
ova	çölə. -o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gözlədim, araq gözlədim. (araq : fürsət).
ovan	. avan. avur. ovur. ovanğ. avanğ. (< av. ov). 1. gölməcə. - camışavan : camış gölməcəsi. 2. qapalı, hisarlı yer. 1. kərdi. 1. tarla.
ovanq	ovanğ. avanğ. avur. ovur. ovan. avan. (< av. ov). 1. gölməcə. - camışavan : camış gölməcəsi. 2. qapalı, hisarlı yer. 1. kərdi. 1. tarla.
ovçaqat	ovçağat. ovsunçuluq aracları.
ovçu	1. atıcı. şikarçı. tirəndaz. 1. gəzingən. nişançı. -çözülgən sudan qorxmaz, ovçu ocdan qorxmaz.
ovlaş	ovlaş. ovçuluq. ovçuluq
ovsar	. - keçi ovsar bilməz. (keçi ovsar götürməz).
ovsun	bürkü. sehr.
ovsunçuluq	-ovsunçuluq aracları: ovçağat.
ovur	avur. . ovan. avan. ovanğ. avanğ. (< av. ov). 1. gölməcə. - camışavan : camış gölməcəsi. 2. qapalı, hisarlı yer. 1. kərdi. 1. tarla.
oy	düşüncə. fikir. -ən çaqqan, yüngük olan oy dur. (oy : düşüncə. fikir). -söz ağızda, oy başda, iş əldə. -qol zori yox, oy yol verir amaca, qoyub atı sürsən daşlıq, sapar yoldan çatanmasan amaca. (sapar : düzgün olmayan yol. birahə).
oyaq	- oyaq salmaq : qayıрмаq. xəbərdarlıq etmək. –bu işdən sizi qayırmışdım. – qayıri verib yola saldılar. –nə bileydim, qayıran olmadı.
oyan yaluğ	oyan insan.
oyanmaq	aynımaq. ayılmaq.

oybaş	oy baş. fikir xiyal. - oy başın aratıb , baş atıb yatıb. (oy başın aratıb : fikir xiyalın təmizləyib, dincəldib).
oyqarağmaq	yaşğınmaq. yesinmək. ümidini itirmək.
oyqarağmaq	yaşğınmaq. yesinmək. ümidini itirmək.
oyqarağmaq.	ümidini itirmək&
oylan	düşün. -boylanmadan, oylan.
oylar	düşünər. -acından qarnı gurlar, başında nələr oylar .
oyın	fərz.
oynamaq	rəftar etmək. -onla belə oynamaq olmaz: onla belə rəftar etmək olmaz
oynamaq	səyirmək < səğirmək. səkirmək. atılıb düşmək. hopbanıb düşmək.
oynaşa	- oynaşa güvənən , ərsiz qalar.
oynaşan	. -gizli oynaşan açıqda doğur.
oynaşmaq	mırtlaşmaq. şuxluq etmək. -odla oynaşma .
oynayır	-atıcı çalır , kürd oynayır , acığı tutan birdə oynayır.
oynu	- dəvənin boynu yaman, yamanın oynu yaman .
oynutmaq	fərz etmək.
oyu	düşüncəsi. -evi pozuq onqalır, oyu pozuq onqalmaz .
oyun	fərzi.
oyuncaq	-qopan yapraq ağacdən, əsən yelə oyuncaq .
oyunları	. pişləri -çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar oyunları pişləri. -çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri. (pişləri :. buruqları oyunları).
oyuza	oyza . - oyuza duyuya quvvət.
oyza	oyza . - oyuza duyuya quvvət. (oyza duyuya quvvət (alqış))
öcü	kini. - acun eldən dosd olmaz, öcü qalsa , dinc almaz.

ödənmdən nərsə olsun alınmaz.

ödəş qılma yamanlıqla yamanı sən, ona tapdır gilən əşlik yamanı sən, özü öz

qurduğu torqa düşər bir gün.

öfqəlisin -**öfgəlisin** yanıtma, sevilisin söz vermə.

öq **ög.** annə

öqəq **öğək.** çok içtən

öqlə -**öglə sonrası:** günaltı.

-**öglə sonrası** şifti. –**günaltı** işləmək.

öqli **ögli.** akıllı. zəki

öqnə **ögnə. öyün. ögün.** 1.yaxın. -axşam **ögnəsi:** axşama yaxın. -axşam **ögnələrində** 1. dəfə. -gələn **öyün.** -keçən **öyün.** 1. şərayit. -bu **öyündə** işləmək olmaz. -indi artıq **öyün** dəyişmiş. 1. imkanat. -**öynünə** baxır. -**öynə** uyğun. 1. fürsət. -bir **öyün** tapsaydı, əlindən gələni əsir gəməzdi.

öqnü -köş çalınar **ögnü** bitir yatmağın, dur ayağa yolda gözlür bax səni.

öqrən . -. daşa söykən, başla **öğrən**

-**öğrən öğrən** uğur ola, qoyma bilməzlərin çoxala!!.

öqrənmək **öğrənmək.** pişirülmək. kəmalə ərmək. başarmaq.

öqrənməyə -**öğrənməyə** ərinmə.

öqrənməyə. -**öğrənməyə** ərinmə.

öqrəş **öğrəş.** sorağla. soruş. -qanmazlığın qınlığını qanandan, ölüm nədir çevrəsindən **sorağla.** (qınlıq: cəfa. zulum).

öqrəşər -qazanmağın bacaran, itirməyin **öğrəşər.**

öqrəşibən -özgə dilini **öğrəşibən** öz dilin atma, öz mənligivi kimsəyə satma.

öqrəşmək -öğrəşmək yasanmaq (hazırlaşmaq) deyil mi?.

öqrəşmək **öğrəşmək.** avınmaq. xuy tutmaq. adət etmək. - ona **avınma** çox sürər. -

	avınmadan dəyişən acun. - əsgik avın: ötavin: ənənə. rəsm rusum. qədim adət, aşın.
öqrəşmək	öğrəşmək. əmsirmək. öğsərmək. eysərmək.
öqrəşməyə	öğrəşməyə. - öğrəşməyə, dün keçdi, yarın gecdir, bu gün yaradır (yarıdır: düz uyqun çağudur).
öqrəşməyən	-öğrəşməyən ağılsızdır, bildiyin işlətməyən səfeh.
öqrəşməz	öğrəşməz. - quru ağac əgrilməz, qoca öküz öğrəşməz.
öqrətər	-yaşam yüz küzədən su içməyi öğrəder. . -qanmaz, qanana, qanmazlığın nə olduğunu öğrəder. - eşitdiyın söyləmək yalançılıq öğrəder.
öqrətildiyni	. - inanmayıncaki bacarıqlı bir türksən, elə öğrətildiyni yaparsan, bildiyivi yok!.
öqrətmək	-dadına öğrətmək: dadandırmaq.
öqrətməqtən	. - qoca öküzü öldürmək öyrətməkdən qolaydır.
öqsərmək	öğsərmək. əmsirmək. eysərmək. öğrəşmək.
öqsüz	1 ata anasın itirən soysuz. - ana dilin danan öksüz olar. -öksüz oğlana bax burnun qan dadsın, öksüz oğlağa bax ağzın yağ dadsın. (öksüz oğlan baxarsan burnun qan dadar, öksüz oğlaq baxarsan ağzın yağ dadar).
öqüq	öğüq. çocuk. əvlat
öqün	öğün. öyün. ögnə 1. dəfə. kərə bal. balqa. balqa (< bal. böl). -iki balım gəldim. -gələn öyün. -keçən öyün. 1. şərayit. -bu öyündə işləmək olmaz. -indi artıq öyün dəyişmiş. 1. imkanat. -öynünə baxır. -öynə uyğun. 1. fürsət. -bir öyün tapsaydı, əlindən gələnə əsir gəməzdı.
öqünmək	ökünmək. mütəəssif olmaq. peşman olmaq.
öqünür	-kel kız, emqızı saçından öğünür.

öqüt	-igid çönüb öğüd aydır yaşlıya. (gənc nəsihət verir qocya) (igid dağ dərəni tanımaz, özün bilməz hardadır).
öqütemez.	. - değırmən gürültüsündən qaçan unun öğütemez .
öqütü	-çağında tut öğüdü .
öqüz	. - öküz ayağı olma, bizov başı ol - qoca öküz öldürmək öyrətməkdən qolaydır.
öqüz qara	-özümdükü deqəndə öküz qara gücüm var, özgəsindən deqəndə başım aşı işimvar.
öqüz	öküz . - quru ağac əgrilməz, qoca öküz ögrəşməz .
öqüzə	. - öküzə buynuzu, sevənə sevgisi yük olmamış. - öküzə buynuzu, aşiqə sevgisi yük olmaz.
öqüzombası	yoğun komba kişi.
öqüzü	. - qoca öküzü öldürmək öyrətməkdən qolaydır.
öl	-alma yeyib ağrıyınca, ərik yədə öl .
ölç.	. -keçirdiyin günün dəğərin biçdiyin ürünlə yox, əkdinin tuxumla ölç .
ölçəmə uyqun	tibqi qaidə. qaydıya uyqun. durus . (düz).
ölçü	əndazə. çəmə. -böyük çəmə : böyük hudud. - çəməvi güd: ölçüvü saxla. hududu gözlə. - çəmə qoymaq : hudud biçmək.
ölçülər	. - indi artıq ölçülər dəğışdi, günlər var ömür boyu, umatlıq var sonsuza durur. (umatlıq: umaylıq . xoşbəxliq)
ölçülü	ölüçlü . sınılı. əndazə ilə. movzun.
ölçüsü	- çıxar ölçüsü : yetinlik. edinlik.
ölçüsüylə	-özünə çulqanıb yürümək. (kimsəni saymayıb öz ölçüsüylə yaşamaq).
ölçüt	kiriter. meyar.
ölçütmək	sınatmaq. (əndazəgirlik etmək).

Öləcəqsən.	-gözləmək deyil dəbi sevməyin yolu, kölgəyə dönsən öləcəksən , unutmaki sevən sənəsen sevilən o, sevinin dərkisi var oğul, ölməyin yolu. (sevinin dərkisi var : məhəbbətin qədər qiyməti var) . (kölgəyə dönsən : çox, artıq gözləsən)
Öləqantu	öləğandu. -. qatıq yumşandı, yumşaq qatıqlandı, kiçilər ulağaydu, ulular öləğandu.
Ölən	-dünya nəyimə sürə (sürə : qala. batmaya) mən gedəli o qalalı, olan məndə, ölən . -ötən sevgi ölən sayılsın.
Öləni	. - öləni düşünməkdənsə, yoldakın düşün. - öləni düşünməkdənsə, duranı düşün.
Ölənin	- ölənin payı gömmək. (ölənin yazası gömməkdir).
Ölənlər	-gedənlər çatanlar, duranlar ölənlər .
Öləntə	. - gedəndə var dönəndə, öləndə var olanda -gedəndə var dönəndə, öləndə var olanda.
Ölə	ölə . vətən-dil ölə tərər. (ölə : vətən) (tərər : qeyrət). -ağac kökündən, ölə başından çürür. -. ölə yutu. ölə içi. - ölə sınırlayır: yut bağdaları. -yüzlərcə gözəl, başqa eliklərdə çoxdur, amma bizim ölə, bütün elcarı gözəldir. (elcar : xalq. əhali). (elik . millət).
Öləm	öləm. - iysiz qalan öləm batacaqdır, sən iysəli bil batmayaqdır. (iy:is :yiyə).
Öləmiztə	öləmizdə. - gün keçdi, kölgələndik kölgəmizdə, gün batdı, ayda yatdı, ölülər öləmizdə .
Öləni	. - kişini pulla baş saxlar, öləni bolluqla yol. - öləni alalıq pozat, aranı qaralıq pozat. (eli ixtilaf pozar, münasibətləri,

namussuzluq pozar.

ölqənin	- ölkənin göbək bölümü : yut qacar.
ölqəsinə	-canın adayan ölkəsinə (adayan :həsr edən).
ölqəsinde	-korlar ölkəsində dilənçilər xanlıq edər.
ölmək	-nədir ölmək ölə bilməz, onu sor çevrədən bil sən. -bu yaşamın, doğul savsalıdır, kişini, üç soruya, qarşaladır. - ölmək , öldürmək, öltürmək. (öltürmək : özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir).
ölməz	. - ilkin seviş gedirsə, dönməz olu, içdə qalı, ölməz olu.
ölmüşün	- dəvəsi ölmüşün , yerikinə bax (yerik : iştah).
ölsə	-can çıxırsa, kişi ölsə qayıtmaz.
ölşünmək	höyüşlənmək . şəh çəkmək.
öltüm	öldüm . - öldüm əridim (kölgəm yerə daldı).
öltürmək	özün ölümə vermək -bu yaşamın, doğul savsalıdır, kişini, üç soruya, qarşaladır. -ölmək, öldürmək . (öltürmək:). (savsalıdır: fəlsəfəsidir). öltürmək . (öltürmək : özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir).
öltürən	. - hər nəyi öldürən odur, təkce özü ölüm bilməz. (tapmaca). (ölüm)
öltürər	-qorxun olsa qayğıdan, qayğı səni öldürər .
öltürmə	. - içivə qapanıb, öldürmə dışı, yalnız qalan, yem olur birinə.
öltürmək	. - qoca öküzü öldürmək öyrətməkdən qolaydır. -bu yaşamın, doğul savsalıdır, kişini, üç soruya, qarşaladır. -ölmək, öldürmək . (öltürmək : özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir). öltürmək. (öltürmək : özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir).
öltürmək	öldürmək . qınqıtlamaq. - özün öldürmək : atınmaq.
öltüyünü	. - kimsə öldüyünü görməmiş.

- ölü** - gün kimi işıyan, tün kimi yaşuran, su kimi duru, topraq kimi yasağun, **ölü kimi dincək**. nə olursun ol, oldunğın kimi görkən (görsən), görkəzin (görsətin) kimi ol.
(**ışıyan**: ışıq saçan) (**yaşuran**: payan. örtən) (**yasağun**: Mütəvaze) (**dincək**:aram.)
(**görkən**: görsən) (**görkəzin**: görsətdiyin) (**görsətin**: görsətdiyin).
- ölü yiyen** -**ölü yiyen heyvan**: kafdarqüş.
- ölü** -**ölü yuğulan yer**: yalaq
-yazı yoxdur yazıla, **ölü** yoxdur basıla, qazma alıb kəndi yolun qazgilən.
- ölüb** - **ölüb ərimiş** (:kölgəsi yerə dalmış).
- ölüçlü** **ölçülü**. sınıalı. əndazə ilə. movzun.
- ölülər** . -yenə evrən **ölülər** türküsünü dəng eləmiş. (**dəng eləmiş**: kökləmiş)
. - gün keçdi, kölgələndik kölgəmizdə, gün batdı, ayda yatdı, **ölülər ölkəmizdə**
. -. altına, dəmir azmaz, **ölülər diril verməz**, yaşlılar gənclənməz, çoğan dönüb, evlər yıxar demişlər.
- ölüm** . -gəlin girməyən ev var, **ölüm** girməyən ev yok
. -hər ayrılıq ölümdən yaxşı, olamaz **ölüm** ayrılıqdan yeğ.
. - hər nədən geridə gəlir, hər nəyin qabağın alır. (**tapmaca**) . (**ölüm**)
. - hər nəyi öldürən odur, təkcə özü **ölüm** bilməz. (**tapmaca**). (**ölüm**)
. -keçmişdə yatırsa **ölüm**, indi yarın doğacaq olum
-qanmazlığın qınlığını qanandan, **ölüm** nədir çevrəsindən soragla.
(soraqla: öyrəş. soruş). (**qınlıq**: cəfa. zulum).
-qədrimi **ölüm** biləsən?, gedim biləsən?.
-**ölüm** toxlu, tez gecə var, gəlməməsi yox onun. (**toxlu**: haklı).
-qanmazlığın qınlığını qanandan, **ölüm** nədir çevrəsindən soragla.
(soraqla: öyrəş. soruş).
-qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut, bitişdi dözümlər, sürürdə ömür,

çatmayır **ölüm**.

-o nədir sıxılmadan sıxır, yıxılmadan yıxır. (**tapmaca**). (**ölüm**).

-yoxluq **ölüm** varlıq olum deyiblər.

ölümə . -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır **ölümə** yolunuz
genə. (**sani**: kimi)

-**ölümə** gülən kimdi, yaşama kəsən kimilər.

ölümlə -**ölümlə əğlənmək**: ölümle oynamaq, mirt vurmaq.

ölümtən . -hər ayrılıq **ölümdən** yaxşı, olamaz ölüm ayrılıqdan yeğ.

-ölümdən ötəsi yok.

ölümtür əcəltir. -bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə
ölümdür, dayanıb can apara. (**şəhryar**).

-dözümün sonu **ölümdür**.

ölümü . -qarpuz qabuğuyla böyüyən eşəğin, **ölümü sudan olur**.

ölümün -görməyir günlərin axının, göz seçənmir **ölümün** yaxının.

ölüncə -iki göz ölünce baxar göz çəkən olmaz. (**göz çəkən**: gözü yolda)

ölür. . -bir gün olur, bir gün **ölür**.

ölürqənqə . -gəlibgədəne yol yaxşı, **ölürqəngə** gor yaxşı

ölürsə . - bizdə bir kölügə işığa bağlıq, **ölürsə işıq**, ölürdə varlıq. (bağlıq: bağlı).

ölürte **ölürdə**. - bizdə bir kölügə işığa bağlıq, ölürsə işıq, **ölürdə varlıq**. (bağlıq: bağlı).

ölüş -evrəndə var **ölüş** doğuş, səndədə var qavuş qovuş, evrəndə var gecə
gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dibsiz göy, səndədə var
daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (**qavuş qovuş** :
vəsl o fəsl). (**daldıran**: qərç edən)

ömrü -**ömrü uzsun** , zumar bulsun. (yarqış sözü).

ömrün -gecələr yatgilesən qonşuva tay, ağlama, dan atacaq halıvı pozma
deyirəm. keçməyə qoyma sən **ömrün qəmilə**

ömür	. - indi artıq ölçülər dəyişdi, günlər var ömür boyu , umatlıq var sonsuza durur. (umatlıq: umaylıq . xoşbəxtlik) . -hər ömür son çağını sürməlidir. -ömür ötür ürəkdəki çığ ilə. (çığ : dərd).
ömür gülə	-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən, taxı döşlərə gül kimi taxıl, tikən kimi yox. qısadır ömür gülə , güc yaşam gülə gülə.
ömür	ömür güdə gözləməyə yarıq yox. (yarıq : fürsət. macal). -indi artıq ölçülər dəyişdi, günlər var ömür boyu, umatlıq var sonsuza durur. (umatlıq: umaylıq . xoşbəxtlik). -qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut, bitişdi dözümlər, sürüdə ömür , çatmayır ölüm. -qısadır ömür uzun arzular.
ön	- göy sulu, göyçək üzündən görgü gedməzdən burun . (göy gözəl, göyçək üzündən gözəlliyi gedməzn qabaq, ön). -canki vardı bu tənimdə, çıxacaq bitmədən ön arzularım son ucuna. . neyləmək çarə nədir yazdı yazan ön başdan(ağı).
önbəl	dürbəl. əngəl. sədd. mane.
öncə	bayatın. aldın. əvvəl.
öncəqi	öncəki . aldın. baya.
öncələmək.	bəğənmək. tərcih etmək.
öncəliqli	öncəlikli . bəğənilə. tərcihən. müəccəhən.
önən	qabağa çıxan. iləryən. rüsd tapan.
önər.	görən. -sizin görəniz nə. -əlinə varsa görən . - önər aldı, qızıl til. (önər: hünər) (aldı : ən yüksəyi) (ən yüksək hünər dildir).

önəriş	önürüş. iləriş. gelişiş. tərifi. tərəqqi. pişrəft.
önqüşünqə	qabağıva. -qonşuva qarama, önğüşünqə qara. önğüşünqə (qarama: baxma) (önğüşünqa: qabağıva) bax.
önləmək	dürbələmək. əngəlləmək. mane olmaq.
önləyir	qarşılar. qarşılar: önləyir. uzlaşır. - dəğişməyin bilməyən, sınmasını qarşılar . üzləşir. uzlaşır üzləşir.
önlü	- önlü ünlü: şərəfli adlım.
öntər	öndər. kosman.
önünə	- qapı önünə: eşik aldına.
önüntən	-qadın kölgə gibidir, kendisini izləyəndən qaçar, önündən gidenin arxasından qoşar. (izləyəndən: təqib edenden)
önüntən	. -göz ağrısı göz önündən gizlənməz, könül ağrır gözdə ara görünməz.
önür	-önür aldı, altun dil (önür aldı: hünərin ən ulusu, zirvəsi).
önürüş	önəriş. iləriş. gelişiş. tərifi. tərəqqi. pişrəft.
öpqə	öpkə. ağciyər. -atıqı quyruqdan, bugünkü öpkə yaxşı. (atıqı: yarınkı).
öpməyə	. -dam üzə düşdü gözüm çər təgiyə, istədim olsun işim rəmzilə, aşkar təgiyə, yanağın öpməyə quranə təfəüül elədim, gəldi bu ayəki, "ən tər təgiyə".
örç	hörç. incə, tor pərdə
örəmək	törəmək. tovlid etmək. -göy yeyib altın törər. (tapmaca) (ipək qurdu).
örnəqtir	-bu dünya örnəkdir çatisız xana, bənqu qalmadı şaha sultana (bənqu: ebedi).
örtə	-ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə səpdin).
örtəq	- ördək görünməzdə qarqa arama.
örtməli	sarmalı. qorumalı. -. sevgi, içdə durmalı, sevən, onu sarmalı .
ös	üs. ösmək <> üsmək: böyümək. –tağın biraz üsə başlağac: biraz daha böyüyüncə.

ösə	üsə. böyüməyə. –tağın biraz üsə başlağac: biraz daha böyüyüncə.
ösənin	bitənin. -dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq). (ösüyü : bitənin). (ösük : bitgi).
ösüb	böyüyüb. - ösüb boya çatmaq : üsboymaq. böyüyüb özün tanımaq, baliğ olmaq.
ösüq	ösük. bitgi. -dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq). (ösüyü : bitənin).
ösüyü	bitənin. -dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq). (ösük : bitgi).
ösüyü	bitgisi. -dağ ösüyü , bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq). (ösüyü :). (ösük : bitgi).
ötəvin	əsgik avın. ənənə. rəsm rusum. qədim adət, aşın.
ötəcəq.	. -könlüvü bul (huzurlu ol). yaşam hardasa sürür, . keçən ötür gələndə ötəcək.
ötən	-ötən dağlar keçdikcə kiçilir. - ötən sevgi ölənin sayılsın.
ötənləri	. - sarpdığın yoldan, doğru yola dönü ver, ötənləri ötmüş , gələnləri görü ver. (sarpdıq : münhərif).
ötər	. - günü ötər , sözü bitməz.
ötər	-çağlar ötər sular durular. - ötər günlər külə dönür gülümüz. -ilk başdan görünməz, nə olduğu bilinməz, yaşın ötər görsəder, bırxmış iz silinməz.
ötəsi	-ölümdən ötəsi yok.
ötqə	ötgə. təqvim. tarix. - ötgəyə keçdi. - ötgədə yazmış. - ötgəsi silinmiş. - ötgəli: keçmişli. tarixli. - ötgəçi : tarixçi. - ötgə bəlgələri. - ötgədə qalmış. -

ötgə işığı yarını açmış.

-**ötük** gediş gəlişlə sürür, sıçrayışla irəlir. (**ötük** : tarix). (gediş gəlişlə: qayıdış irəlişlə).

ötgü **ötgü.** - diri dirgi, uyudan, **olu ötgü** unutan.

ötgürmək **ötgürmək.** edmək. keçirmək. –yeddi gün, yeddi gecə toy **ötgürdülər.**

ötləyəcək **ödləyəcək.** qayıracaq. qarşatacaq. -bu itgini necə qayıracaq.

ötməqör **ötməgör.** ötüb keçmə. qoşulub köçmə, keçmə.

ötmüş . - sarpdığın yoldan, doğru yola dönü ver, **ötənləri ötmüş,** gələnləri görü ver.
(**sarpdığ:** münhərif).

ötnü nəğmə. - sanat yaratar **ötnü qoşunu** . (**sanat:** ilham.).

ötsüq kəsmənə yansıq. qansıq. təqlid.

öttü **ötdü.** -. **günü ötdü,** sözü bitmədi.

öttüntür . - əl əldən **ötgündür,** baş başdan üstün.

öttürəc çox qonuşan.

öttürüc nəğməxan.

ötüb -**ötüb** köçənlərlə, keçənlərlə sarğışma, ülfət tutma, yaşamda, dirilərlə ötüş, otur.

ötüç : ötüş. nağıl. -qış havası, közlü kürsü, dadlı ötüç nar dənəsi can verər.

ötüq **ötük.** sönük. xamuş.

ötülləmək **ödülləmək.** imtiyaz vermək.

ötümlüq **ötümlük** mütəəddi.

ötün ruxsət. icazə. izin. -**ötün istərim:** icazə istərim.

ötünməli (# **otunmalı**). keçinməli. gözötməli (**göz ötməli**). diqqət etməməli. təvəccüh etməməli.

ötür . -könlüvü bul (huzurlu ol). yaşam hardasa sürür, . keçən ötür gələndə
ötəcək.

-kölgəni biraq işığı tut, **gözdəkin ötür**, əldəkin ut.

-ömür ötür ürəkdəki çiğ ilə. (**çiğ**: dərd).

ötürə ötürə -**köks ötürə-ötürə**: ləh ləh vuraraq. ürək çırpı çırpı döyünmək.

ötürə -köks **ötürə ötürə**: ləh ləh vuraraq.

ötürəsən -yaşam yasası -birin **ötürəsən**, birin boş verəsən, birindən vaz keçəsən, birin keçindirəsən, biriylə keçinəsən.

ötürtür **ötürdür**. sayrudur nərsə üçün əsir, çox istir.

ötürtür soraqlıdır. -bu nə **soraqlıdır**: bu nədən ötürdür.

ötüş **1.sönüş**. **1.ötüş**. nağıl. -qış havası, közlü kürsü, dadlı ötüç nar dənəsi can verir. **1.** (xamuşi). **1.** vəfat.

ötüşgə -köprüyə yetişməzdən durub ondan **ötüşgə** urunma. (**urunma**: çabama).

ötüşü . - illərin **ötüşü** dəyişir hər nəyi.

. - günlər dolar ay dolanar (çağun **ötüşü**)

. - **günlərin ötüşü var**, sözlərin bitşi yok.

övrük **övrük**. italik qıys. qıysıq. (**qıymaq**: əgmək). keşin (kəcin). ağışlı.

devik. yataq. sapıq. -**qıys** yazı. -qıys, bolun yazı: italik, bold yazı.

övünərək . - iyi gerek qoruna, kötü gerek qoğula, iyi gerek **övünərək** yoğula, kötü gerek burnu yerə oğula.

övünmək sevinmək. alçılanmaq. şadlanmaq.

öyqü **öykü**. - **öykü dolu başı var**, yağü qıran daşı var.

öylək **öylək**. fələk.

-günü tavrattır. (**öylək**:). fələk (zəmanə) ruzgarı devirir. olan olacaq, köçən köçəcək, iş olcağına varacaq. bir soruna, gerəyə aldırır etgilənmədən, olan olur. sən etdiyivi ed, sonuc dəyişmiyəcək. sən yaptığın yap, fələk öz işin işləyəcək.

öyrətməqtən . qoca öküz öldürmək **öyrətməkdən** qolaydır.

öyün	öğün. ögnə 1. dəfə. -gələn öyün. -keçən öyün. 1. şərayit. -bu öyündə işləmək olmaz. -indi artıq öyün dəyişmiş. 1. imkanat. -öynünə baxır. -öynə uyğun. 1. fürsət.
öyütmək	oğutmaq.
öyüyü	- yaxcı pisi, kiçik böyüyü ayırdmaq : daraqlamaq.
öz	boy. kəndi. -qurda sordular. -əfəm, nədən yoğun (dur) belə boynun?. yandı (dedi-cavabladı). - öz işimi, özüm görürəm. . - güzgülü, öz gözündə, özgəni yaşar. (güzgüqulu: güzgüyə çox baxıb, bəzənən) . - hər nəyin öz çağı, tovu var . -çalışda bil öz işin, ağrı versə öz dişin. . -çalışda bil öz işin, ağrı versə öz dişin. . -gündəliyin keçışı, hər gününün öz işi. . -hər günün öz işi. . -hər nəyin, öz adı var, uz adı var, doğrusu, öz adını söyləgilən. - öz əlin, öz daşın, ağrımaz başın. . - yaşam öz sözün boğaza soxur, utmaq bacarmıyanı, yerində boğur. (yaşamın özgül qaydaları, gərəkləri var, əroğlu, onları saymasa (işə tutmasa), o yasalar altda əzilir). -çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın. -özgə dilini öyrəşibən öz dilin atma, öz mənligivi kimsəyə satma. -özgə dilini öyrəşibən öz dilin atma, öz mənligivi kimsəyə satma. -özgələrin gözün taxaydım öz gözümə, özgələrin göziylə baxardım öz üzümə, öz. -özgələrin işlərini izləyən, öz yaşamından qalar. -özün özüvü, öz tərsinə kökləmə. -heydər baba şeytan məni yaman yolda azdırıb, öz əlimlə öz gorumu qazdırıb. (el ağzı).

-öz **duşuvu** dişləmə (dişlama: atma) , işlə. (**duş**: şans).

-**öz** gözündə dirəyi görənmiş, başqasında tük axtarır.

-özgə yurdu gül suvat, **öz** yurdunda kol tikan.

özəqtaşınq **özəktaşınğ**. yaxın qohumun. -özəktaşınğ olmasa, qılma başanğ düşmmanı. (**özəktaşınğ**: yaxın qohumun).

özqə biqanə.

-çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki **özgə** dərdə yanasın.

-**özgə** dilini öğrəşibən öz dilin atma, öz mənligivi kimsəyə satma.

-**özgə** yurdun gülləri, öz yurdunda kol tikan.

-**özgə** yurdu gül suvat, öz yurdunda kol tikan.

özqələrin -özqələrin gözün taxaydım öz gözümə, **özqələrin** göziylə baxardım öz üzümə, öz manlarıma özüm düşman olaydım, onda mən mən olaydım.
-**özqələrin işlərini izləyən**, öz yaşamından olar.

özqəni . - güzgüqulu, öz gözündə, **özqəni** yaşar. (**güzgüqulu**: güzgüyə çox baxıb, bəzənən)

özqənin -kişinin sözü özünüdü, ağızdan çıxdı **özqənin**.

-ağzında söz sənindi, çıxdı dışar **özqənin**.

özqəninin . -gün çörəyin tapanmayan **özqəninin** umasın açar. (**umasın açar**: falın açar)

özqəsi . - dən tökəni biz, dartan **özqəsi**, yeyən başqası.

özqəsi -dən tökəni biz, dartan **özqəsi**, yeyən başqası.

özqəsinə -birinin qadını **özqəsinə** qız gəli (görünür).

özqəsintən -özümdükü deqəndə öküz qara güçüm var, **özqəsindən** deqəndə başım aşsa işimvar.

özqətən . -umma dəğər az çox ola **özqədən**.

özqəyə	özgəyə. elə. -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər (dağ başında quyarsın dam yelə gedər) -görklü (gözəl) donu özünğə, dadlı aşır.
özü	özgün. orijinal. əsil. bkr. - özgün yasma. əsil nuxsə. -. -.
özqürüklü	- inanma tutqunluq, sevmək özgürlükdür. (tutqunluq: əsirlilik)
özqüyə	- özgüyə uyan uzaq gedməz!. kəndivə güvən, toplanıb tullan.
özləmətim	istəmədim. - gəlməsin gözləmədim, gedməsin özləmədim.
özləmə	nisgilimə -bəklədim özləməvi özləmə əklədim. -bəklədim nisgilivi nisgilimə əklədim.
özləməvi	nisgilivi -bəklədim özləməvi özləməmə əklədim. -bəklədim nisgilivi nisgilimə əklədim.
özlərtən	- özlərdən sayılmaq. yutuğur olmaq. xudumani olmaq.
özləyir.	. - düşünməklə yaşanmır, tənim tənini, tinim tinini özləyir.
özlüyü.	. -hər kimə kəndi gözlüyü kəndi özlüyü.
öztənim	özdənim. xəsiyətim. - özdənim kim olduğum davranışım kim olduğuz bəllətir (xəsiyətim kimliyimi, davranışım kim olduğuz).
öztəriş	xəyal
öztərişinə	xəyalına
özü	. -. xalça dövlər tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar. . - özü yoxdək, tövşü oxdək (tövşü: səsi). (tapmaca) (çəkiitgə).
özü	- özü duzlu , baxdı buzlu. (baxdı yatıq, qaşı çatıq). . - özü yoxdək , tövşü oxdək (tövşü: səsi). (tapmaca) (çəkitgə). -bağanın özü çöldəsə, qözü göldə. -küsüyü çağırma geri, tutduğun özü yeyiri. - özü toxdar (durar), kölgəsi uzar (tapmaca) (gün qabağında hər nə qoyulsa).

-geçi özü doğanmır, qoyuna anaşlıq edir. (**anaşlıq**: mamalıq. ebeliq).

-o nədir **özü** gedər, kölgəsi qalar (tapmaca) nədir özü gedər, kölgəsi şışər.

-özü toxdar (durar), kölgəsi uzar (**tapmaca**) (gün qabağında hər nə qoyulsa).

-yalan dünyanı bəzər **özü** lüt gəzər.

özüm

-qurda sordular. -əfəm, nədən yoğun (dur) belə boynun?. yandı (dedi-cavabladı). - **öz**

işimi, özüm görürəm.

-içim çağırır, **özüm** çağırır, kəndivi tutun, dışını bırağ.

-özlərin gözün taxaydım öz gözümə, özlərin göziylə baxardım öz üzümə, öz

manlarıma **özüm** düşman olaydım, onda mən mən olaydım.

özümtüqü

-**özümdükü** deqəndə öküz qara güçüm var, özgəsindən deqəndə başım

aşa işimvar.

özün ölümə vermək öltünmək.

özün

. kəndin. boyun.

-**özün öldürmək**: atınmaq.

-**özün tanımaq**: üsboymaq. boya çatmaq. baliğ olmaq.

. - keçəcək gün, düşəcək tün darıxıb sıxma **özün**, keçmişin xoşdusa devranda dönər azca dözü.

-bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təkə yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, **özün** düşün, **özün** biçin, türklük ilə vur başa.

-çalış öz kəndivi kəndi **özün** qanasan, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.

-**özün** özüvü, öz tərsinə kökləmə.

-gül olsanda, kül olsanda **özün** ol.

-**özün** olmaq istəyirsənsə, sevlmək bəkləmə!.

-**özün** özüvü, öz tərsinə kökləmə.

-xocaların, qoşarların dinlə sözü, bırax **özün**. (**qoşarların**: şairlərin).

-özün olmaq istəyirsənsə, sevlmək bəkləmə!.

özünə	- gözlər özünə, qulaq başqalara inanar. -özünə çulqanıb yürümək. (kimsəni saymayıb öz ölçüsüylə yaşamaq). -özünə qıyan ən gücsüz biri. -hər kimdiki, özünə ay görünət. (hər kəsə kəndininki ay kimi görünür. kəndisininki kirli olsa da təmiz görünür. -özünə qıyan (özün incidən, öldürən)ən gücsüz biri. -özünə umac oğanmır, başqasına rüşə kəsir.
özünqə	. -görklü (gözəl) donu q, dadlı aşı özgəyə.
özünqü	. -hərkiminə özünkü .
özüntən	-özündən yelik (yiyə) ol. (özüvə iyə ol. özündən ayıq ol.).
özünü	- özünü itirmək: aznaşmaq yerindən çıxmaq.
özününtü	-kişinin sözü özünündü , ağızdan çıxdı özgənin.
özütür	-qadın vardır el içində gəzinər, qadında var ər evində bəsinər, qadın vardır ərənligin gözüdür, ol qadınlar kişiligin özüdür .
özüvə	. - kimlər gülür üzüvə, kimlər güldür özüvə
özüvü	-özün özüvü , öz tərsinə kökləmə.
paxıl	- pəxil uçmağada gedə bilsə, başqasın yanında götürməz. -paxıl, qıtmır:qıs kişi. -qıs kişi savı (adı. şöhrəti) , yörüklü olmaz: qıs kişi say yoruqlu olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçəli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiye əlaçlılığı ögüt vermə üçün söylenir).
paqır	paxır. 1. pas. 1. bağlanqaz. flaminqo. -paxır para: mis para. manğur. manğır.
palan	- palan almağa, eşşəyin satan.
pallamaq	pəlləmək . toxunaraq. dəngəsin durumun pozmaq, qatmaq.
paltar	. - gen paltar yırtılmaz
palto	boldon (bütün, bir parça don).

paltov	çapan. çəkən.
pambıq	. - qulağ duyarı göz görsə, quru pambıq köz görsə.
pambıq	ağaltun.
papaqın	. - kişi papağın güdsə, başmaq tapılar.
para	. ölü törəni (cenaze) için saklanan para: gorlux (pozuk para : dəmir para). -pozuk para cibi dələr, pozuq kişi, işi. - paxır para : mis para. manğur. manğır.
parayala	akçalay. nəğdən
parça	sınığ. tikə. –iki sınığ əkmək: iki parça əkmək. - sınığ sınığ : parça parça. tikə tikə. -içləri boş, qurduğu boş, yaşamda yox! bir parça pox. -kəmaz. qamaz. - bir qamaz : bir parça .
parçalanmış	(balçalanmış < bal). parıq -sürtük parıq : aşınmış yırtılmış. aşınıq yırtıq.
parçası	sınığı. tikəsi. –iki əkmək sınığı .
parıq	parçalanmış (balçalanmış < bal). - sürtük parıq : aşınmış yırtılmış. aşınıq yırtıq.
parlayar	yaltırar. - gözü parlayar , içi çalxayar: gözü yaltırar, içi qaltıray (tapmaca) (otaraba. maşın).
partan.	- harta partan : ucsuz bucaqsız sözlər. əvələn kövələn.
pas qapar.	-qılış qında qalırsa, doğma dilin demirsə, kimlik qalıb pas qapar .
pas	paxır.
paslanar	-tostluq bənzər təmir yükünə, çiqnivə alsan aqırlıq yerə qoysan paslanar .
paslanmaz	. - işləyən dəmir totlanmaz . (totlanmaz : paslanmaz)
paşam	(dosçul tanışıl). -gələn ağam, gedən paşam. (dosçul tanışıl).
patavac	sakac.
patşahi	padşahi < başdağı . - tapınçının azançısı ol, çobanların başdağı . (tapınçının : namaz qılanın).

pay	ülək. tanrıdan düşən pay. nəсіб. - tanrıdan bulsun ülək. -tanrıdan bulmuş ülək. - qonşuda pişer, bize pay düşer (qonşuya baxıb, yerin al). . -dünəni boş ver, bu günü xoş ver, ertisinə pay saxla (ertir: yarın). -ac pişik yemişdən pay umar.
payı	həqqi -göz payı. görüş payı. əti doğruyanda görəninin payı. . -hər gözəlin gözəllikdən payı var -ölənin payı gömmək. (ölənin yazası gömməkdir).
payıntan	-demişlər, kəsən, payından olar .
paylaştınsa	-kəsər yarı paylaştınsa bir acı, artar qatı, paylaştınsa bir sevinc.
paylaştınsan	-kəsər yarı paylaştınsa bir acı, artar qatı, paylaştınsa bir sevinc.
paysız	. -açıq göz, işıqsız, açıq ağız, paysız qalmaz. . - oğru biçib alar, doğru paysız qalar (oğru yeri bolcar, doğru göyü). (bolcarmaq: biçib almaq. qənimət götürmək).
peqi	peki. okey (alqılama, qəbul sözü). {{say\ (saymaq). iy (iyi). olur. oldu. tamam. -say versəniz, başlarıq. -onun sayın al. {# qay (: qaqmaq, qoğmaq, qəbul etməmə sözü)}}.
pentir	pendir . -ocaq çayı, küp pendiri , isti çöçə, ot yarpızı. (bulaq otu. yarpız türü).
pentir	pendir . pənir. kəsmə . -camış sütündən yaxşı kəsmə olur.
peşman olmaq.	ökünmək
pəxil	-pəxil, qıtmır:qıs kişi. -qıs kişi savı (adı. şöhrəti) , yörüklü olmaz: qıs kişi say yoruqlu olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçəli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiye əlaçlıqlığı öğüt vermə üçün söylenir).
pəqləntə	-bitli pəqləntədə , kor alıcısı olar.
pələnq	pələng . -çaqqal becət bars olmaz (bars : pələng).
pəlləmək	pallamaq. pəlləmək . toxunaraq dengesin durumun pozmaq, qatmaq.
pənbeçub	tıxanc. (qapaq işin görür).

pəbir	pendir. kəsmə . -camış sütündən yaxşı kəsmə olur.
pərt	pərt etmək. pərtitmək . 1. ürkütmək. 1. cinin çıxartmaq. qızıışdırmaq.
pərtitmək	pərt etmək . 1. ürkütmək. 1. cinin çıxartmaq. qızıışdırmaq.
pərtov	pərdov . pərilərin üst döşəməsi.
pətənə	toyuq daşlıqı.
pəyə	tövlə.
pilavı	- pilavı pişir, qarnıvı şişir.
pinar	munqar . çeşmə. bulaq.
pirçimək	büzüşüb yığılmaq. komalmaq.
pis	kütlü. -başı qutlu, sonu kütlü : başlanqıcı iyi, sonu kötü. -bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar). - pisin yaxcısın . aşdaşını. - aşdaşını görmədik. (yaxcı yamanını (pisin yaxcısın) görmədik). - pis at ümüt pozar , pis arvad qonaq qovar. - pis gözə çor düşsün.
pisətmək	kötülətmək aldınmaq. -pisdən pisə aldıtdı . -rəngin aldıtdı : boyasın qaçırtdı.
pisi	- yaxcı pisi, kiçik böyüyü ayırdmaq : daraqlamaq.
pisik	mişqıç. kədi.
pisli	ayıblı. qəbih.
pisliq	- pislik pisliyə qarşı (çivi çivini sökər).
pisliyi	-pislik pisliyə qarşı (çivi çivini sökər).
pişer	- qonşuda pişer , bize pay düşər (qonşuya baxıb, yerin al). - - daşda qızsa, aş pişər . (istənilmiyəndə durumdakı olsa, istənilən sonuc üçün, dözməliyəndə).

	. -keçən günlər yaxısı pisi , keçmiş olsun qalmasın izi, mutlu yıllar gözləyir sizi
pişər	. -bir kürədi üzündə, pidəsi pişər , acısıda var, dadlısıda. (bilməcə). (ağız. dil.).
pişiq	pişik . - su görür balığa, pişik görür , sıçana (çönür).
pişiq	pişik. mişik. məşik. pəşic. pəşic. mişic. məşic. (< (gündə) pişmiş). > pişgi > mişgi . - pişik üzüm. qara üzüm. - pişik kişi: qara adam. -ac pişik yemişdən pay umar. - pişik bəzəmək : boşuna iş görmək.
pişiqdən	-qorxun yoxsa pişikdən ,nə baxırsan deşikdən?.
pişir	-pilavı pişir , qarnıvı şışir.
pişirə	. - ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı , ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva)
pişirə	-ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva).
pişirqan	gövdənin büküntüləri tərleyib yanmaq.
pişirünmək	kəmalə ərmək. öyrənmək. başarmaq.
pişləri	oyunları. buruqları -çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri.
pişmək	1. olmaq. 1 . ediləşmək qabiliyyət tapmaq. ustalaşmaq. olqunlaşmaq. buluğa çatmaq.
pişməyivə	. - ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva)
pişməyivə	-ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva).
pişsə	-qavın pişsə , sapında durmaz.
piştam	pişdam . matorxana. aşpazxana.

piştan	pişdan. tağda, ağacda iyi yetişmiş, dadlı yemiş.
pitil	{kitil. < kit (dügün)}. - cadı pitil: cadı kitil: cadı kələk.
poq	pox. - dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan, qarnın tox. . - içləri boş, qurduğu boş, yaşamda yox, bir parça pox. (alışın mötadlar üçün deyilir) . - hər yanda pox tapılsa , adamda tapılar.
poq	-dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan, qarnın tox. -içləri boş, qurduğu boş, yaşamda yox! bir parça pox. - pox poxilə, qan qanilə yuğulmaz. - pox yemə. - pox gədə. - pox yığmaq. - poxu qurumuş. -sən pox yemə. qaşıq tapa pox qoymaz. . poxu südüyün basar. -poxun ye.
poqa	- poqa dönmək: pozulmaq -poxa dönmək. -poxa düşmək. -pox arıdırmaq. -yediği poxun əlində qalmaq. - poxu yedin artığın yazma. -qaşıq tapa pox qoymaz. - poxu südüyün basar. -poxun ye- pox yemə. - pox gədə. - pox yığmaq. - poxu qurumuş. -sən pox yemə. -işdən artan çox çıxar, dişdən artan poxa çıxar.
poqilə	-pox poxilə , qan qanilə yuğulmaz.
poqla	-poxu poxla yuma, qanı qanla.
poqluqu	. -köhnə düşman dosluğu, sonunda gör poxluğu
poqu	- poxu poxla yuma, qanı qanla.
poqu	poxu. - qoyun poxu: bişqül. qığ.
poquta	-tavuq gedirse poxuda gedər.
porsuq	-bostana girən " porsuq " yabanın raslamağın gözətər.
post	-domuz dərisi post olmaz, əsgə yağı dost olmaz.

posta	(< basıq). gizli. - posta yazış : gizli dürbün.
poşa	< poza . pozuq. əxlaqsız. pozğun.
pota	ayı balası.
pozar	(söz pozar ərdəmsizlik). -donla daşı suv pozar, ər oğlunu söz pozar . -donla daşı suv pozar , ər oğlunu söz pozar . (söz pozar : ərdəmsizlik). -ölkəni alalıq pozat , aranı qaralıq pozat. (eli ixtilaf pozar, münasibətləri, namussuzluq pozar.
pozar	. - əl yozanı, göz pozar .
pozqırmaq	bozqırmaq . batil edib atmaq. bıraxıb atmaq. tərک edib atmaq.
pozmaq	-aşına daş qatmaq: dincliyin pozmaq .
pozmaq	- toxunaraq . dəngəsin durumun pozmaq , qatmaq: pallamaq. pəlləmək .
pozuq	. -ilqarı pozuq evrənə bağlı . - evi pozuq onqalır , oyu pozuq onqalmaz (oyu : düşüncəsi). - başipozuq : dərənəksiz.
pozuq	- pozuk para : dəmir para. - pozuk para cibi dələr, pozuq kişi, işi.
pozulmadan	-köçmək yaxınlaşır doslar, dəngi bağlayın, pozulmadan yollar.
pozulmaq	bozarmaq. boz boyalı olmaq. xarablaşmaq. qarışmaq. rəngi qaçmaq. -hava bozarıb , yağışı var. - bom-boz bozarıb : lap boz olub, bəter rəngi solub).
pozulmatan	pozulmadan . çökmədən. qırılmadan. xərab olmadan. - köçmək yaxınlaşır doslar, dəngi bağlayın, pozulmadan yollar.
pöhrəli	verimli. yaşlı.
puç	- beyni puç : uçuq.
pul	. -gördülər yox pul cibində, aydular (dedilər) ussuzdu başsızdur dəli
pulla	. - kişini pulla baş saxlar, ölkəni bolluqla yol.

pulu	- pulu çıxmaq : xərci çıxmaq.
pulun	. -görsələr yoxdu cəbşdanda pulun, bəkləməzdən açığa tutda yolun
pünhan	ığgə. - ığgə savın kim bilər . (pünhan sırrın kim bilər). - ığgə işlər. - ığgə işi var çoğunun (fələkin), dön dolanın bildirməz. - ığgə sav: xüsusi söz. - ığgəsin dışar!: sırrın aç!. - ığgəsin üzə vurmaq.
püsüntüləmək	fışqırmaq. ayaz qış gecəsi yel qarı üzümüzə püsüntüləyirdi.
pütün	bütün.
r	(r) biçiyinin yer dəğişməsi. ibrik <> (irbiq) < evrik <> evrik (< evirmək) -kirpik <> kiprik. -kirpi <> kipri. kirbit <> kibrit. orbuq <> obruq (qaya yarıqları). -körpü <> köprü. -avrat <> arvad. -göstərmək <> görsetmeq.
ras	-çomaq çorluya ras gələr. (çorluya : çürüyə. ulduzsuza).
raslamaqın	-bostana girən "porsuq" yabanın raslamağın gözəter.
ratyo	radio . -bircə dinləməz, mincə dinlədər (radio).
rəhbərək	alica. alvan.
rənqi qaçmaq	bozarmaq. boz boyalı olmaq. -hava bozarıb , yağışı var. - bom-boz bozarıb : lap boz olub, bəter rəngi solub).
ruhtan	-o tindən ruhdan düşmür. o bağırın yoxatpayt - bağırından (ciqərinən) taybaytmaq. ruhdan düşmür. cəsəətini itirmir.
ruhuz	tiniz -cibiz dolu, tiniz aydın , təniz qayın olsun. (alqış :iyi dua) (qayın : möhkəm).
saat	-göz olmasa baxılmaz, səs olmasa asılmaz. (tapmaca) (saat . qulaq).
saban	kotan. gavan.
saçaq	-nə sanmışdın atanda məni, yoxdu kimsə tutacaq məni, açıq saçaq isti ocaq evimdə, ondan isti çırpın ürək içimdə.
saçılmaz	armağan ediləməz. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə

ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun **saçılmaz** (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız).

saçılmaz armağan edilməz. -iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun **saçılmaz** (armağan.

saçıntan -kel qız, emqızı **saçından** öğünür.

saçır -dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, ışıq **saçır**.

saçlar -birbirinə dolaşan **saçlar**: qırcın.

saq **sak**. corabın tabandan yuxarı olan bölümü.

saqac **sakac**. patavac.

saqanmaq **sağanmaq**. salıgmaq. salğunmaq. salğınmaq. sağınmaq. qane olmaq. dolğanmaq. dolqanmaq. düşünmək.

saqılmaz . - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun **saçılmaz** (armağan ediləməz), qorxusuzluq **sakılmaz** (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)

saqılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yoxdur)-iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun **saçılmaz** (armağan edilməz) , **sakılmaz** (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yoxdur).

saqın . -hər kimə iyilik edərsən, **sakin** andan kəndini. (iyilik qarşısı kötülük)

saqınmaq	sağınmaq. salığmaq. salğınmaq. salğınmaq. sağanmaq. qane olmaq. dolğanmaq. dolqanmaq. düşünmək.
saqıntırmaq	sakındırmaq. çəkındirmək. bər həzər edmək. ehtiyata çağırmaq.
saqırmaq	sağırmaq. səyirmək. qoşu qoşmaq.
saqqal	-saqqal qırxır, çənən qırır.
saqqal	-saqqali çağlatmaq: ağartmaq.
saqqaru	sağqaru. sayğaru. > sarı. sayrı.
saqqılməmiş	sağgəlməmiş (qarqış sözü).
saqla	. -dünəni boş ver, bu günü xoş ver, ertisinə pay saxla (ertir: yarın). . -köngülündə sevgivədə yer saxla -gedəcəksin ged qalmağın diləmə, qalacaqsın qal, gedməyin diləmə, gedib dönsən qalmağa üzün qalmaz, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün saxla.
saqlamaq	-havasın saxlamaq: züv tutmaq. muşayət edmək.
saqlanan	saklanan. -ölü törəni (cenaze) için saklanan para: gorlux
saqlar	. - gəpsiz ağız baş saxlar , uzun dilin baş qaqlar. (qaqlar: döğdürər) - kişini pulla baş saxlar , ölkəni bolluqilə yol. -çivi saxlar taxanı (nal), taxa -atı, at kişini, kişi vətəni.
saqlayan	-sir saxlayan: sırman.
saqlayım	saxlayım. --məndə yoxdusa necə saxlayım.
saqlı	saklı. məhfuz.
saqlıqı	-can sağlığı, baş uyarlıqız olsun (alqış).
saqlıqına	. - içaq ol salmığın sağlığına üzüm bəslə, dos dosdun uymallığın saxlıya. (salmığın: salxımın). (uymallığın : təəssüb)
saqlıya	. - içaq ol salmığın sağlığına üzüm bəslə, dos dosdun uymallığın saxlıya.

(**salımığın**: salxımın). (**uymallığıın** : təəssüb)

saqlımıqın **sağımığın** salxımın.

saqmısız **sağmısız**. amanmısız. mərhəbə

saqollaşmaq **sağollaşmaq**. xoşlaşmaq. xudafizləşmək. vidalaşmaq. - **xoşlaşalı**, qara gözdən yaş axar.

saqollaşmaq **sağollaşmaq**. vidalaşmaq

saqsana **sağsana**. **sağsanlı**. açıq, dərin düşüncəli. iyi duyulu.

-**sağsana sözlər**: hikmətli sözlər.

saqtuşluq **sağduşluq**. boş gedən əmək. dünyədə gəlinə, yada güveyə, qılavuz olan kimsə.

saqun **sağun**. take querre.

saqur **sağur**. pak. münəzzəh.

saquşma **sağuşma** xoş gəldin.

saqut **sağut**. səlam.

-**sağut salmaq**: səlam yetirmək.

saqutamaq **sağutamaq**. səlamlamaq. əsənləmək.

sal ilgi. rabitə.

salam -çay yatağında tikərsən ev seç gedər, başsız məclisə verərsən **salam**
yele gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yele gedər).

salanı - **əl salanı**, göz talar (**salmaq**: yıxmaq).

salar -**səs salar**: yanğılar

salasan bıraxasın, qoyasın. elə etmə özünü, eygili gözdən salasan, -**saldım** səni,
sanama

saltırmaq saldırmaq cummaq. hüğm aparmaq.

salıq	1. düşük . - salıq üz : düşük üz. 1. (xəbər. peyam. peyğam). -salıq gəldi seçin siz tapğacazu (məbudunuzu) . -xəbər vermək: salıq salmaq -salıq olsun : xəbər olsun.
salıqlı	xəbəri olan. xəbərdar. agah. -salıqlıyam : xəbərim var.
salıqlıyam	xəbərim var.
salıqmaq	salıgmaq . salğunmaq. salğınmaq. sağınmaq. sağanmaq. qane olmaq. dolğanmaq. dolqanmaq. düşünmək.
salıqmaq	salıgmaq . salğunmaq. salğınmaq. sağınmaq. sağanmaq. qanınmaq. qanımaq. dolğanmaq. dolqanmaq. düşünmək.
salınar	-geyiminə görə qarşılanar, davranışa görə yola salınar .
salınır	. -kişi əğlənə (geyimlə) qarşılanır, başla yola salınır
salır	. - getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır . (sürəli : davamlı. devamlı) . - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır , xoca deyir : vallah elə məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür . - geyiminə görə qarşılır, yerinə görə yola salır . -getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır .
salqımın	salxımın. sağlımığın
salqınmaq	salğınmaq . salıgmaq. salğunmaq. sağınmaq. sağanmaq. qanınmaq. qanımaq. dolğanmaq. dolqanmaq. düşünmək.
salqunmaq	salğunmaq . salıgmaq. salğınmaq. sağınmaq. sağanmaq. qane olmaq. dolğanmaq. dolqanmaq. düşünmək.
salqunmaq	salğunmaq . salıgmaq. salğınmaq. sağınmaq. sağanmaq. qanınmaq. qanımaq. dolğanmaq. dolqanmaq. düşünmək.

salqut	salğut (sağıq sallamaq, diləmək). səlam.
sallanmaq	səldirəmək. valaylamaq.
sallantı	. -qaşığa mindi, qıçı sallandı (bilməcə) (əriştə. makaroni) .
salmaq	yıxmaq. -eşiye salmaq : dışatmaq. ixrac etmək. -oyaq salmaq : qayıрмаq. xəbərdarlıq etmək. –bu işdən sizi qayırmışdım. –qayırı verib yola saldılar. –nə bileydim, qayıran olmadı. . -xəbər vermək: salıq salmaq -sağut salmaq : səlam yetirmək. -yada salmaq : anğımaq. -yola salmaq : yubarmaq.
salmaq	-çinə salmaq : çinələmək.
salmaz	-anğımazıb : yada salmaz - davar üçün anğımazıb tanrını, götün si-ər malın alar xalqının.
salmıqın	salxımın. - içaq ol salmıqın sağılığına üzüm bəsliyə, dos dosdun uymallıqın saxlıya. (salmıqın : salxımın). (uymallıqın : təəssüb)
salta	hükm.
saltamaq	hükm etmək. hükmranlıq etmək.
saltamaq	hükm etmək. hükmranlıq etmək. hikumətin hakimiyyətin qurmaq.
saltanlıq	hakimiyyət. -saltanlıq yolunda.
saltanmaq	hükm. hakimiyyət.
saltı	-nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin, devran saldı uzağa. (ağı).
saltırqan	saldırqan . agresif.
salvat	tədbir.
salvatlı	tədbir.
salvatsız	tədbir.

saman	- qoyma bitsin hələ varkən bu samanlıqda saman , hər zaman döngə dönür, sanma gülər, bolluq edər. - saman altından su yeritmək : eşib işləmək. bildiyin yapmaq. kələkli iş aparmaq.
samballı	ağır. yünkün. yükün. qapsamlı.
samı	öküzlerin buyunduruğuna taxılan ağaç ya da demir tikəsi 7sorma kişinin aslını, sohbetinden bellidir. ”.
samlamaq	ağır yüngül etmək. araşdırmaq.
san.	düşün. -eyku danış, eyku qılın, eyku san. (eyku : iyi. yaxşı). (san : düşün)
sana	-ilin sonu toplanır, sana bitik sınıanır. kötü işlər qınanır. - sanamazdım bırxam səni.
sanab	santuq. zehniyyət. mantalite.
sanaq	- yut sanağ : iç duyğu.
sanası yox	qayqısız. -arı yox gülücül, sanası yox , yuxuçu. (həyasız olan çox gülər, qayqısız olan çox uyur.
sanat	ilham. - sanat yaratar ötnü qoşunu . (ötnü : nəğmə).
sanay	. zehn.
sanaylı	. zehnli. zehinli
sancaq	1. bir coğun (> fovcun) simgəsi, nişanı. ələm. ləva. -tikətin sancağuzu toprağıza, suvarın dibcəsini al qan ilə. 1. bəllənmiş bir bölük. bölgə. məntəqə.
sancmaq	- sümüyü sancmaq : duymaq. hiss etmək.
sani	kimi. -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə.
sanılmaz	güman olunmaz. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz

(qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)

sanılmaz -qüman olunmaz. iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz **sanılmaz** (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yoxdur).

sanılmaz təsəvvür olunmaz.

sanılmış. -nə sandığın yazılmış, nə yazılan **sanılmış**.

sanına . - **sanına** baxma, qanına bax . (kaçına baxma, içinə bax).

sanış - eyi **sanış**, eyi deyiş, eyi qılış.

sanışmaq -**sözlə sanışmaq**: dalazlaşmaq

sanıtığım -olduğum kimi sevdim, **sanıldığım** kimi sevilmədim.

sanıyox fikirsiz. düşüncəsiz.

sanqul **sanğul**. mütəfəggirne.

sanqur **sanğur**. mütəfəggir.

sanma . - inancını gerçək **sanma**, inancdan gerçək yapma.

sanmatığın -çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri.
(**pişləri**: oyunları. buruqları).

sanmış -kola soxmuş tülkü başın, gizləndiyin **sanmış**. (tülkü başını kola (tikanlıq) soxanda, elə bilir onu heç kim görmür.

sanmıştın -nə **sanmışdın** atanda məni, yoxdu kimsə tutacaq məni, açıq saçaq isti ocaq evimdə, ondan isti çırpın ürək içimdə.

santal pisik. ruhi xəsdə.

santay müdəbbiranə.

santıqı **sandığı**. güman etdiyi. -sandığı kimi olmaq. sanıldığı kimi görünmək.
(**sandığı**: güman etdiyi)

santıqım	. -olduğun kimi sevdim, sandığım kimi sevilmədim.
santıqın	-nə sandığın yazılmış, nə yazılan sanılmış.
santın	- sandın göydən yağan şirin noğuldu? yazıq qunça oyan!yağan doluydu, açılmadan soldun səndə mənim tək.
sap	(qılinc, çekiş. piçağ). tutacaq. dəsdə. tutacaq. dəsdə. .- düşman baltasına sap olma
sapa	qola. dəsdəyə. - iş yetişsə bərkə, güc sapa düşər. (sapa : qola. dəsdəyə)
sapar	düzgün olmayan yol. birahə. -qol zori yox,oy yol verir amaca, qoyub atı sürsən daşlıq, sapar yoltan çatanmasan amaca. (sapar : düzgün olmayan yol. birahə). -qoyub atı sürsən daşlıq, sapar yoldan çatanmasan amaca.
sapı	-qızıl iğnənin sapı , görsənir bizim qapı, məni yardan eliyən, dilənsin qapı qapı.
sapıq	italik qıys. qıysıq. (qıymaq : əğmək). keşin (kəcin). ağışlı. devik. yاتیق. övrük. -.
sapınta	-qavın pişsə , sapında durmaz .
sapıt	sapta. qaçıq. anormal.
sapsız	- ipsiz sapsız qonuşmalar.
sapsız	-ipsiz sapsız qonuşmalar.
saptırmaq	sapdırmaq . azdırmaq. yozdurmaq.
saptırtı	sapdırdı . yoldan aldatdı : sapdırdı.
sarı	sayrı < sayğaru . sağqaru .- astı sarı , üstü sarı , süycü dadlı, içi darıq (darıq : dənə) (tapmaca) (encir). - sus sarı : açıq sarı.
sarılmaq	quçmaq. qucaqlamaq.
sarılmaz	. - iç yarası sarılmaz , göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü

yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən
yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun
saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana
sakınış, ehtiyat anlamsız)

sarımsaq	qamğaq.
sarqışma	sarğışma. ülfət tutma
sarmalı	qorumalı. örtməli. -. sevgi, içdə durmalı, sevən, onu sarmalı .
sarptıq	sarptıq . münhərif. - sarpdığın yoldan, doğru yola dönü ver, ötənləri ötmüş, gələnləri görü ver.
sarptığın	sarpdığın . - sarpdığın yoldan , doğru yola dönü ver, ötənləri ötmüş, gələnləri görü ver. (sarpdıq : münhərif).
sarsılmaq	qavşatılmaq.
sarsılmaz	-çok veren maldan az veren candan sarsılmaz .
sarsıtar	-qorxmazların baxışı, qorxaqların qılınıcı, yağü için sarsıtar .
sarsıttı	sarsıtdı . titrətdi. - sarsıtdı təpginiz lovğa düşmanı. (lovğa : içi boş yekə danışan).
saşmaq	-işte kitosların işi bu, tikən kimi gülü saşmaq , yılan kimi dosdu soxmaq.
sataq	. - gəlin alın sataq , malı mala qataq.
satalamaq	1. hərraca qoymaq. tutarın düşürmək.
satan	. -anadilin satan kişi, alçaqlıqdır yaşam işi.
satan	-palan almağa, eşşəyin satan .
satar	- müslüman türk, dinin dəyişmiş bacısın satar , qardaşın atar.
sataşmaq	icəşmək. mübahisə etmək.
satılır	-nə yazıq doğruluqlar ucuz satılır , heç nədən yalan ağır alınır.
satılmaz	. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz , göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən

yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun
saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana
sakınış, ehtiyat anlamsız)

satma -özgə dilini öyrəşibən öz dilin atma, öz mənligivi kimsəyə **satma**.

sav **1.ad. şöhrət.** - qıs kişi **savı** (**adi. şöhrəti**) , yörüklü olmaz: qıs kişi **say yoruqlu**
olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (**nifuzlu, etibarlı**) olmaz. bunu pəxil kişiyyə əlaçlıqlığı
öğüt vermə üçün söylənir). **1.söz -içgə** sav: xisusi söz.

sava **-sav sava.** dəf o mudafie.

savaş . - bayram günü aşə ne, savaş günü daşə nə.
.-bayram günü aşə ne. savaş günü daşə nə.
- bayram aşınan, **savaş daşınan**.

savaş -yut **savaş**: daxili **savaş**. 2 daxili işlər bakanlığı. yut gərək qamın& **yut**
qala içəri şəhər.

savaştın . -qıl qılının üstünə, qıllı dodağın üstünə, on **savaşdın** dalaşdın, bir barışdın küsdü
nə. (**buğ. bıyıq**).

savay istisna olaraq.

savçısıtır xebərcisidir. -çürümə, yıxılmanın savçısıdır.

savılmaz . - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü
yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən
yanılmaz, iş başında ağır başdan **savılmaz**, yox yerdən heçnə olsun
saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana
sakınış, ehtiyat anlamsız)

savın **-içgə savın kim bilər.** (pünhan sırrın kim bilər).

savmış -ocaq çökmüş, odu sönmüş, külü **savmış**. nərsə gözlər kimi qalmış,
yolların kol basmış.

savsalamaq. səfsətə etmək.

savsalıtır	fəlsəfəsidir. -bu yaşamın, doğal savsalıdır , kişini, üç soruya, qarşaladır. - ölmək, öldürmək, öltünmək. (öltünmək : özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir).
savsamaq	filosofe. fəlsəfə işləmək.
savsamaq	sosamaq. sovsamaq. söysəmək. söhbət etmək.
savsasmaq	sosaşmaq. sovsasmaq. söysəşmək. söhbətləşmək.
savsava	sav sava. dəf o mudafiə.
savtasava	savta sava. qabqasıq.
savulmuş	. - ilk sevgi, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən yaşanır.
savulmuş	-ilk sevgi, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən gəlib, keçir, gedir.
savultu	-keçdi gənclik savuldu gülü, qalandı külü.
savunqıl	-qapan olsa uzaq dur, yasa olsa qorunqıl. (qapağan olsa yaxınlaşma, qanunn konulu işsə savunqıl).
savuşma	xoş geddin.
say	1. (saymaq). okey (alqılama, qəbul sözü). {{. iy (iyi). olur. oldu. tamam. peki. -- say versəniz, başlarıq. -onun sayın al. {# qay (: qaqmaq, qoğmaq, qəbul etməmə sözü)}}. 1. hareketsiz. sabit. -say duran sular. durqun. duru. oturmuş. 1. nifuzlu. - say yoruqlu : adlı keçərli. - qıs kişi say yoruqlu olmaz. qıs kişi savı (adı. şöhrəti), yörüklü olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiyə əlaçılığrı ögüt vermə üçün söylənir). - say yoruqlu : adlı keçərli. - qıs kişi say yoruqlu olmaz. qıs kişi savı (adı. şöhrəti), yörüklü olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiyə əlaçılığrı ögüt vermə üçün söylənir). . -gəlib gedər hər ildə, hər dördüdə say qılıqda (tapmaca). (ilin dörd carnı (fəsli). (gəlib keçən, dəğib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun. - say hesabsız :saysanasız

sayaqı	- ərkək sayağı davranmaq : əkövüş
sayaqlamaq	. səyrəkləmək
sayarsın	-sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır. başqa çıxar: başqa çıxar.
sayılan	sunulan.
sayılmaq	- özlərdən sayılmaq . yutuğur olmaq. xudumani olmaq.
sayılmaz	. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz , sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)
sayısal	dijital
sayqarmaq	barıqtamaq. saymaq. hörmət edəmək.
sayqarsan	barıqtasan. hörmət edərsən.
sayqaru	sayğaru. sağqaru > sarı. sayrı.
sayqarmamış	hesaba salmamış. -ışiq sayqarmamış kölgəsin.
sayqın	ağırlı. (ağırlıq) dəğərli.
sayqınım	-qonağa qoyaram sayqınım olar, özüm yeyərəm güc ətim olar. (sayqınım : hörmətim).
sayqırmaq	sayğıрмаq . gözəl səsle oxumaq. (türkü. şarkı. mahnı. qoşu).
saymaq	barıqtamaq. sayqarmaq. hörmət edəmək.
saymayıb	-özünə çulqanıb yürümək. (kimsəni saymayıb öz ölçüsüylə yaşamaq).
saymaz	. - könle baxmaz, göylü saymaz , kişilikdən damlası yox, bir qızarmaz üz, yaşarmaz göz varı.
sayrı	sarı < sayğaru. sağqaru

sayrışmaq	göz göz etmək. hərdən yanan, hərdən sönən ulduzların görünüşü.
sayrutur	sayrudur. ötürdür. nərsə üçün əsir, çox istir.
saysanasız	say hesabsız.
saytal	iri. gözdəl. gözə gələn.
saytur	- saytur bolqutmaq: çox diqqətlə incikləmək, düşünmək.
saz	tavlı hallı. kefli. . -göyçək qızlar nazilə, sözlü aşiq saz ilə.
seçə	- tökə seçə etmək alt üs etmək . ərəzən vərəzən etmək
seçəni	-bu devir yalançı devir, sən seçəni deyil , istəyin sevir.
seçənməzsə	. - kişiöglü açıq gözlə gözəlliyi seçənməzsə , qapıq gözlə yaradar.
seçənmir	-görməyir günlərin axının, göz seçənmir ölümün yaxının.
seçilir	. - ilkin başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi. -ilkın başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi doğrusu.
seçilmətən	. - ilk sevgi, savulmuş uşaqıq kimidir, seçilmədən yaşanır.
seçilmətən	-ilk sevgi, savulmuş uşaqıq kimidir, seçilmədən gəlib, keçir, gedir.
seçilmir	. -gəlməyiniz seçilmir , durmağızı seçin siz.
seçim	- seçim təməlində sevinc dayansa, üzüşlər, uçuşa dönür!!.
seçimlərti	-insansız düşünmək, inanmağın anlamı yoxdur. bunlarda gəlmə yok, seçimlərdi!
seçin	. -gəlməyiniz seçilmir, durmağızı seçin siz .
seçqilik	- ayrı seçqilik: ayrıcalıq.
sefeh	gicov. axmaq.
seqirtmek	seğırtmek. seğırtmek. atıla düşə, qaça qaça getmək
sel	-dağdan gelir, taştan gelir, eyerlenmiş aslan gelir. (tapmaca) (sel).
selə	. -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam

	yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər (elə : özgəyə). (dağ başında quyarsın dam yelə gedər)
selləymək	bolaymaq. çoxaymaq. artaymaq. bərəkət tapmaq. - bollayan tanrım. tanrı.
sev	-türkcə düşün, türkce döğün, türkce sev .
sevəcəq	. - könül səni sevəcək sənsiz olsada
sevəmiyəsen.	. - bunların hançına tuşlandınız, tuşlanmaq istərsiz. sevəsən seviləsən, seviləsən sevəsən, sevəsən seviləməyəsen, seviləsən sevəmiyəsen .
sevən	. - ilkin dadı heç bir sevən unutmaz. -könül sevən göyçək olar. sevməsə könül, kütçək (kütçək : xoşa gəlməz. zəhlə gedməli) - bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran. - sevgi, içdə durmalı, sevən, onu sarmalı . (sarmalı : qorumalı. örtməli). - yaxşılıq sevən : yeyçin. (xeyrxah. nikuxah). -bilməzdim unutarmış sevən sevəni. -ilkin dadı heç bir sevən unutmaz. -bilməzdim unutarmış sevən sevənin. -olduğun görə, bulduğun sevən .
sevənə	. - öküzə buynuzu, sevənə sevgisi yük olmamış.
sevəni	-bilməzdim unutarmış sevən sevəni .
sevənin	-bilməzdim unutarmış sevən sevənin . -nə bileydin unudar sevilən sevənin .
sevənlər	-istəməzdən sevənlər , korçuluqda itənlər.
sevər	-uslu ağıllılar sevməyi sevər, axmaq kütbeyinlər vurulmağı.
sevərim	-gedirsən ged, qalırsın qal, sevsəm sevərim , sevməsəm itərim.
sevəsən	. - bunların hançına tuşlandınız, tuşlanmaq istərsiz. sevəsən seviləsən,

	seviləsən sevəsən, sevəsən seviləməyəsen, seviləsən sevəmiyəsen.
sevəsən	. - bunların hançına tuşlandınız, tuşlanmaq istərsiz. sevəsən seviləsən, seviləsən sevəsən , sevəsən seviləməyəsen, seviləsən sevəmiyəsen.
sevəsən	. - bunların hançına tuşlandınız, tuşlanmaq istərsiz. sevəsən seviləsən, seviləsən sevəsən, sevəsən seviləməyəsen, seviləsən sevəmiyəsen.
sevgili	-qapuda yolda qalubdur iki göz, gedəli könlüm evindən uzağa sevgili yar.
sevilemez	. - o sevilemez ki gülə hər gələnel.
sevilən	-nə bileydin unudar sevilən sevinin. -istəyən sevilən , istəməzdən atılmış.
seviləsən	. - bunların hançına tuşlandınız, tuşlanmaq istərsiz. sevəsən seviləsən, seviləsən sevəsən, sevəsən seviləməyəsen, seviləsən sevəmiyəsen.
sevilmədən	. - sevmək sevilmədən , düdüklərin işidir!.
sevilmədim.	. -olduğun kimi sevdin, sandığımı kimi sevilmədim.
sevimək	-özün olmaq istəyirsənsə, sevimək bəkləmə!.
sevimək	-özün olmaq istəyirsənsə, sevimək bəkləmə!.
sevimətim	-olduğum kimi sevdin, sanıdığımı kimi sevilmədim.
sevimətin	-istəyin kimi sevdin istəyin kimi sevilmədin.
seviməyə	-gec qalmadım sevməyə, uğursuzam seviməyə.
seviləməyəsen	. - bunların hançına tuşlandınız, tuşlanmaq istərsiz. sevəsən seviləsən, seviləsən sevəsən, sevəsən seviləməyəsen , seviləsən sevəmiyəsen.
sevildim	-olduğum kimi sevildim , olduğun kimi sevdin.
sevimli	- sevimli yurdu : yurdu. yurdsu. - dilin yurdsu , könül orun, dillə sözü, könüllə yorun. (orun : yer. könül orun: könüldü yeri). (dillə : dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü). (yorun : yozun. açıqla).
sevimli	yutun. səmimi.
sevimsiz	itici. soğuş. antipatik.

sevin	müjde. sevin verin, itgin düşən yar gəlir,
sevinc	. -könül ilə verilməkdən sevinc doğar.
sevinc	-kəsər yarı paylaşınsa bir acı, artar qatı, paylaşınsa bir sevinc . -seçim təməlində sevinc dayansa, üzüşlər, uçuşa dönür!!.
sevinim	-kor gözündən, keçəl başından sevinim .
sevinin dərkı var	-sevinin dərkı var : məhəbbətin qədir qiyməti var . -gözləmək deyil dəbi sevməyin yolu, kölgəyə dönsən öləcəksən, unutmakı sevən sənsən sevilən o, sevinin dərkı var oğul , ölməyin yolu. (sevinin dərkı var : məhəbbətin qədir qiyməti var) . (kölgəyə dönsən : çox, artıq gözləsen)
sevinirəm	qıvancıyam. şadam
sevinirəm	qıvancıyam. şadam.
sevinmək	övünmək. alçılanmaq. şadlanmaq.
sevinsin	- tükəl yazuq silinsin, tükəl elgə sevinsin. (tükəl : tamam. bütün). (elgə : ellik. millət)
sevintiləmək	sevin diləmək . rəhm, şəfəqət diləmək. –yalnız ondan sevindilə, sevindilə .
sevir	-bu devir yalançı devir, sən seçəni deyil, istəyin sevir . -dünya dönür, yaşam çönür, seviş söğüş yer dəyişmiş, istəklilər yaman olmuş, iğrəncilər yerin tutmuş.
seviş	. - ilkin seviş gedirsə, dönməz olu, içdə qalı, ölməz olu.
sevqi	sevgi . 1. gözdə. məhəbub. - gözdə mənim. 1. sevdə. sovdə. (sövdə. dəlicə sevgi . otucu sevi , eşq. -ötən sevgi ölən sayılsın. - sevgi gücü istək gücü. -ilk sevgi , savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən gəlib, keçir, gedir. - sevgi gücü istək gücü.

-**sevgi** işığı, kor gözdən könlə dalar.

-**dərin sevgi göstərmək**: yutuqlamaq.

-**sevgi quşu** ürekdə olur, bir budaq tapırsa qonur, sınırsa budaq, gələsi gündə, başqa budaq tapırdı qonur.

. -bir udum sevgi həsrəti.

- ilk **sevgi**, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən yaşanır.

-. **sevgi, içdə durmalı**, sevən, onu sarmalı. (**sarmalı**: qorumalı. örtməli).

sevgilən

. - könlüclü davranış, hər birinə gülümsə, tək birini **sevgilən**. (**könlüclü davranış**: könlü almaq kimi davranma)

sevgilər

- kiçik **sevgilər** bağça gülü

sevgini

. - könlüm açılar **sevgini** görcək, vah vah nə yaman ondan uzaqkən.

sevginin

-bu **sevginin** varlığı yatmış, yoxluğu qalxmış.

sevgisi

. - öküzə buynuzu, sevənə **sevgisi** yük olmamış.

. -göyçək çiçək hər kimsənin öz **sevgisi**.

-öküzə buynuzu, aşiqə **sevgisi** yük olmaz.

sevgivətə

. -köngülündə sevgivədə yer saxla

sevgivi

. - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşə, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva **sevgivi**, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (**ər qız olsan**: erkək dişi olasan) . (**yarışmaz**: **yaraşmaz**) .

sevmək

- inanma tutqunluq, **sevmək** özgürlükdür. (**tutqunluq**: əsirlik)

. -**sevmək sevilmədən**, düdüklerin işidir!.

sevməqlə

-**sevməklə** vurulmaq iki başqadırlar, sevmək ısınmaqdır vurulmaq dəli olmaq.

sevməlisin

. -gülmək üçün içindən, içözünü **sevməlisin** könlüdən.

sevməsə

-istəyib sevdinin istəyib **sevməsə** səni. !.

-könlü sevən göyçək olar. sevməsə könlü, kütcək (**kütcək**: xoşa gəlməz. zəhlə

gedməli)

sevməsəm	-gedirsin ged, qalırsın qal, sevsəm sevərim, sevməsəm itərim.
sevməyə	-gec qalmadım sevməyə , uğursuzam sevimləyə.
sevməyi	-uslu ağıllılar sevməyi sevər, axmaq kütbeyinlər vurulmağı.
sevməyin	-gözləmək deyil dəbi sevməyin yolu, kölgəyə dönsən öləcəksən, unutma ki sevən sənə sevilən o, sevinin dərkisi var oğul, ölməyin yolu. (sevinin dərkisi var : məhəbbətin qədər qiyməti var) . (kölgəyə dönsən : çox, artıq gözlənsən)
sevməz	. - göz gördüyün sevməz , sevdiyin görür. . -hamı gözəli sevməz, hamı sevdiyin gözəl görər. -yürük iti tülkü sevməz .
sevmiş	- börü sevmiş boranı. (boran: dumanlı hava).
sevsəm	-gedirsin ged, qalırsın qal, sevsəm sevərim, sevməsəm itərim.
sevtəsiz	sevdəsiz . - (qarqış) sevdəsiz qalmış.
sevtiqlərin	. -əldəkindən sevdiklərin yaratmaq.
sevtim	. -olduğun kimi sevdim , sandığım kimi sevilmədim. -olduğum kimi sevdim , sanıdığım kimi sevilmədim. -olduğum kimi sevildim, olduğun kimi sevdim .
sevtin	-istəyin kimi sevdin istəyin kimi sevilmədin.
sevtiyin	. - göz gördüyün sevməz, sevdiyin görür. -hamı gözəli sevməz, hamı sevdiyin gözəl görər. -heç nə durmur anıda səni. nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünənən könül içindən, keçir günü söğüncə dönür.
sevtiyin	-çağların ən gözəl sürəci (dönəci), istəkli, sevdiyin işinlə uğraşandır.
sevtiyin	-istəyib sevdiyin istəyib sevməsə səni. !.
seyhə	< sıtğa . 1. (cıyğa). ürekdən, içi içindən cıyımaq. 1. höggə. çox hirsdən,

	ağlamaqda, ötgəsi çıxmaq.
seztirmək	sezdirmək im, qımıqla (işarə həkətlə) anlatmaq. çıldırmaq.
2səbr elə	dözgün.
2səbr eləmək	dözgün.
səfeh	axmaq. kalah. görümsüz. usuz. (ussuz). başarcaqsız. -öğrəşməyən ağılsızdır, bildiyin işlətməyən səfeh .
səfehləmək	(bala bala). caydağlaşmaq.
səfə	döşlək - üzərində döşənən yalpaq , səfə : döşlək. döşənmə dizini.
səqirmək	səğirmək. səkirmək. səyirmək atılıb düşmək. hopbanıb düşmək. oynamaq.
səqqəl	. -çənə oxşandı, səqqəl qırıldı. -çənə oxşandı, səqqəl qırıldı. qırıldı . - səqqəl oxşandı, çənə qırıldı. . - hərədən bir qıl kosuya səqqəl olur
səqqoy	at xəstəliyi.
səqmək	səkmək . atılıb düşmək.
səqsəqə	səksəkə . qışqırtma. təşviş.
səlamlamaq	:əsənləmək. sağutamaq.
səlqirəmək	səldirəmək . sallanmaq. valaylamaq.
2səmimi	- səmimi qəlbədən . ısın ürəktən.
səmizotu	qıvrışiq
sən	. - qöyçeyim sən mənim. . - gülməsen sən , güləməz güzgü -baxcalar barı, heyvalar narı, hamı dinsədə, dinmə sən barı. -bu devir yalançı devir, sən seçəni deyil, istəyin sevir.
səncaqək	teşibaşı.

sənciş	< sınaş .
səncitən	səncidən . səncidən(fars) < sınatmaq .
sənə	-gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə , quru gözdən yaş axır içə, tapmıram söz nə deyim sənə .
səni	. - gördüyün (qılışın. işin) səni bəlləder. - könül səni sevəcək sənsiz olsada - yandırdı səni , yantuğu ayruq, abac oldu: yandırdı səni mehnət həcran əcəb oldı! -çalış gördüyün iş səni dəğişsin. -içində aç yer birinə, o içində səni gömdüyü kimi. -qəntin üçün təqişsən, qimsə səni təqişməz.
sənin	-meydan sənin at sənin, devran sənin tov sənin (ürəyin necə istir yapın).
səninti	-ağzında söz sənindi , çıxdı dışar özgənin.
sənqimək	səngimək . təngimək (daralmaq). yavaşlamaq. (# cəngimək : itinmək).
sənsən	-gecəm kefli yığır yoldaş, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə, kəs, o.
sənsiz	. - könül səni sevəcək sənsiz olsada . -gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.
səntə	. -günlər soyuq səndə soyuq, üşüyür mən. -dünya doğandan, fırlanır belə, səndə dolan, istəyin elə. dəğişməz dərmanın daşı, dünya varikən, fırladar genə.
səntətə	-evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var qavuş qovuş, evrəndə var gecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dibsiz göy, səndədə var daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (qavuş qovuş : vəsl o fəsl). (daldıran : qər qədən)

səntirləmək	səndirləmək. sallanmaq. valaylamaq
səp	-suyu səp sinər yergə, sözü qoy sığar elgə. (sığar elgə : sızar elə).
səpilən	. - səpilən nərsənə bir bir yığmaq : evcimək.
səri	batbay. batmay. iti. yeyin. çabıq. çağan.
sərimək	başə dolandırmaq .:
sərqən	sərgən. üföqi. - dirgən sərgən. əmudi üföqi.
sərqoş	sərxoş. - sərxoş olmaq : əsirəmək.
sərptin	səptin. sərpdin -ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə sərpdin).
səs	- səs salar : yanğılar -göz olmasa baxılmaz, səs olmasa asılmaz. (tapmaca) (saat. qulaq). - səs, yanğı vermək : yanğılamaq. cavab qaytarmaq.
səsi	tövşü. -özü yoxdək, tövşü oxdək. (tapmaca) (çəkitgə).
səslənsin	-ürəkdə olan, dodaqda səslənsin.
sətəlcəm	zatürriyə. səyirmək < səğirmək. səkirmək. atılıb düşmək. hopbanıb düşmək. oynamaq.
səyirmək	< səğirmək. 1.səkirmək. atılıb düşmək. hopbanıb düşmək. oynamaq. 1.qoşu qoşmaq.
səyrəqləmək	səyrəkləmək. sayaqlamaq.
sıcaq	-qanı isdi, canı sıcaq olsun (alqış). -qızıq daşı, soyuq aş. (davranışı sıcaq olubda, içi quru, soyuq olan).
sıçana	- su görür balığa, pişik görür, sıçana (çönür).
sıçar	. -göy yeyib altın sıçar (törər) (tapmaca) (ipək qurdu).
sıçmaq	dışıtmaq.
sıçtı	-durdu durdu sıçdı işin gülünə.
sifariş	< sipariş. asparış. asmarış. asmarlamaq (ismaralamaq). (asmaq).

tapşımaq.

sıq	. - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (ər qız olsan : erkək dişi olasan) . (yarışmaz : yaraşmaz) - sıx , güdə tikə , geyim : tingə. - sıx , quyuq ət , sümük suyu : tingo cirqə.
sıqar	sığar elgə : sızar elə. -suyu səp sinər yergə, sözü qoy sığar elgə.
sıqarmaq.	sıxarmaq. kölgələmək. boğzarmaq. qussələndirmək. kədərletmək. -kölgə düşəndə yada, kölgələr məni.
sıqat	sıxat. zəhmət. - sıxata salmaq : zəhmətə salmaq. - sıxat olmasa : zəhmət olmasa. - sıxatmadan : zəhmət vermədən.
sıqatlı	sıxatlı. zəhmətli.
sıqatsız	sıxatsız. zəhmətsiz.
sıqatun	sıxatun. çox zəhmətli.
sıqə	-gedib vermə molluya həm sikə həm danlıya.
sıqələr	sikələr. dədən keçəl şex hüseni qəbirdən çıxardalar, sikələr keçəl kəlləsini, heşzad diyənməsən! (teriz. bazar)
sıqılmatan	-o nədir sıxılmadan sıxır, yıxılmadan yıxır. (tapmaca). (ölüm).
sıqınan	. -kölgəyə sığınan , günəşdən uzaq qalar.
sıqınmaq.	sıxınmaq. bükünmək. üzünmək. kədərəlmək. qussələnmək. huzursuz olmaq. qəmlənmək. munğılmaq. ənduhlanmaq. hüzn , təəssüfə dolmaq.
sıqıntı	sıxıntı. büküntü. üzüntü. qussə. ənduh. hüzn. qəm. kədər. təəssüf. munğ.
sıqıntısız	sıxıntısız. yutra. rahat. - yutra oturmaq.

sıqır	sığır. cığır cığra. sığra. sığır. sınır. mərz. sərhəd. hudud. hidud. hədd. həd.
sıqırçın	- ala sığırçın : burazquşu.
sıqıt	sıxtı . mehnət. əzab. min sıxıta qatlanam. - sıxtı qılıb tapdım. -çox sıxtıya .
sıqlıq	sıxlıq . qatnav. tünlük. tırafık.
sıqmaq.	sıxmaq . tolazlamaq tullamaq.
sıqmaz	-qoş qılıc qına sığmaz .
sıqmək	sikmək . fak . <foqqa (<met) kupla:.
sıqra	sığra . cığır cığra. sığır. sığır. sınır. mərz. sərhəd. hudud. hidud. hədd. həd.
sıqtınmaq	sıxtınmaq . zəhmət, mehnət çəkmək.
siləmək	daş daşlamaq. iki qabdan birbirinə tökəraq taxıla qatışmış daşları ayırmaq.
silər	-qocalıq aşar yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı.
silib.	. -keçmiş itib, olduğun silib.
silinir	. -heç nə durmur anıda səni. nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünən kənül içindən, keçir günü söğüncə dönür.
silinməz	-ilk başdan görünməz, nə olduğu bilinməz, yaşın ötər görsəder, bıraxmış iz silinməz .
silinsin	- tükəl yazuq silinsin, tükəl elgə sevensin. (tükəl : tamam. bütün). (elgə : ellik. millət).
silirim	. -gedmisin dönməzə bilirəm, adını yadımdanda silirim , sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.
silirim	-gedmisin dönməzə bilirəm, adını yadımdanda silirim , sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.

silmaq	< sıyımaq . yavaşcana çıpıtmaq.
silmaq	< sıyımaq . yavaşcana çıpıtmaq.
silti	-o dandı hər nə olanı, sildi atdı tüm aldıqlarını.
simqə	- nərsə bəliртən simgə : bəliртgə. müşəxxə əlamət.
sin	kəndisində : kəndi gorunda. - yoxluğunda varlığını düşünmə, dirligində, kəndi sində eşinmə . (kəndisində : kəndi gorunda.). (o ki dirilikdə, ad qoymaq üçün çalışı, yaşlı ömrün, çürüklərə tapşırır. (yaşlı: yeni. taza, gənc. pöhrəli. verimli)
sın	tək. - obasın : obası tək.
sına	. - degirməndə sırayla, gələr çatar sıramız, az sinayıb çox sına , sonu bir gün sınarız. (sınarız : sınarıq) -qoyma sına ev eşiyin dirəyi, köçən köçdü, keçən keçdi, qalan günə gün ağla.
sınaq	-dağa görə qar, gülə görə tikəni, gücə görə yük, güvənə görə sınaq var. -qırılmaq sınaq , qurulmaq yaşam. -illər sınağı bükmüş belini.
sınaqu	sınağul . sına bilən. kövrək. kəvrək. həssas. (şikəstəni). - sınağul könül : kövrək könül .
sınalı	ölçülü. ölçülü. əndazə ilə. movzun.
sınamaq	-ilqarsızı yüz sınamış , yüzdə sınmışlar . (ilqarsızı : bəfasızı) (yüz kərədə olmamışlar, şikəs yemişlər)
sınanar	- dişi kişi, qadın altın, altın alov birbiriylə sınanar .
sınanı qısu	tənqid təzyiqi. -kəndi kəndini tənqid təzyiqi : öz özün sınanı qısu .
sınanır	. -kişi işdə sınanır .
sınanır	-ilin sonu toplanır, sana bitik sınanır . kötü işlər qınanır.
sınanmasa	-bilik tükənməyən bayluqdur, sınanmasa bayqurur. (bayqurmaq: bayağılaşmaq).
sınanmışdır	. - kimi nəyə qanmış, nəyə aldanmış, nəylə sınanmışdır .

sınar	. -doğru əğilər, əğri sınar. -biri sınar , biri söner, biri yapar, biri qınar, biri durur biri köçür.
sınarız	sınarıq . - degirməndə sırayla, gələr çatır sıramız, az sınayıb çox sına, sonu bir gün sınarız . (sınarız : sınarıq)
sınaş	1. { . > sənciş(fars) }. (azimun. qiyas. muqayisə. təvazün). muvazinə.
sınaşmasan	. -düşüşməsen düşməsen, sınaşmasan sınmasan. (düşüşməsen : düşməncilik, muavimət etməsen . qarşılaşmasan)
sınatmaq	imtahana çəkmək. ölçütmək.
sınayar	. -əl sınayar , göz qınayar.
sınayıb	. - degirməndə sırayla, gələr çatır sıramız, az sınayıb çox sına, sonu bir gün sınarız . (sınarız : sınarıq)
sinə	- çinə güvdən : sinə güvdən : çin könlüdən: səmimi qəlbdən. qərəzsiz mərəzsiz.
sinər olsun	daddlı olsun nuş olsun.
sinər	-suyu səp sinər yergə, sözü qoy sığır elgə. (sığır elgə : sızır elə).
sınıq	sınığ parça. tikə. –iki sınığ əkmək: iki parça əkmək. - sınığ sınığ : parça parça. tikə. sınıq olmaq təhqir olmaq.
sınıqı	sınığı . parçası. tikəsi. –iki əkmək sınığı .
sınınca	- əğri sınınca , doğru üzülər.
sınır	1. cığır cığra. sığra. sığır. sınığır. mərz. sərhəd. hudud. hidud. hədd. həd. 1. hirsli. əsəbi. sınır olmaq: cinlənmək. əsəbilənmək. 1. qıy. . sınır olmaq :. cinlənmək. əsəbilənmək.
sınırı	çəki. həddi. vaxdı.
sınırları	- ölkə sınırlayı : yut bağdaları.

sınır	-sevgi quşu ürekdə olur, bir budaq tapırsa qonur, sınır budaq, gələsi gündə, başqa budaq tapırdı qonur.
sınır	sıngır. cığır cığra. sığra. sığır. sınır. mərz. sərhəd. hudud. hidud. hədd. həd.
sınmağın	-dəğişməyin bilməyən, sınmağın görər.
sınmasan	. -düşüşməsən düşməsən, sınaşmasan sınmasan . (düşüşməsən : düşməncilik, muavimət etməsən . qarşılaşmasan)
sınmasını	. -dəğişməyin bilməyən, sınmasını qarşılar . (qarşılar : önləyir. üzləşir. uzlaşır)
sintin.	. - incəldiyi yerdən qopsun, nə üzün güldü, nə içimə sindin .
sıntıran	sındıran -allahım aşdır daşdır , umurqanın bol olsun, doğurduğun ər olsun, düşmən qaytarğan (sındıran. köçdürən) ər olsun (doğum alqışı) (uyğur).
sipariş	> sifariş . asparış. asmarış. asmarlamaq (ismarlamaq). (asmaq). tapşırmaq.
sir	- sir saxlayan : sırman.
sır	- sir saxlayan : sırman.
sıra	. - dönər evrən düşər sıra bizədə
sıramız	. - degirmanda sırayla, gələr çatar sıramız , az sınaıb çox sına, sonu bir gün sınarız. (sınarız : sınırıq)
sırayla	. - degirmanda sırayla , gələr çatar sıramız, az sınaıb çox sına, sonu bir gün sınarız. (sınarız : sınırıq)
sıraylatı	. - degirman sırayladı
sırımaq	(gülərək) dişlərin ağartmaq.
sırqılıc	sırmaqılıc . sıyırma qılıc . açıq, qından çikilmiş qılıc.

sırlar	gizlər. . - dildir, sırlar haçarı , sözdür, könül yaparı.
sırlarını	. -içimin nisgilini, tökməyə dildir, könülün sırlarını açmağa dildir.
sirli	bükkürün. yuvarlaq. məxfi. məxfiyana.
sırlı	gizli.
sırmaqılıc	. sıyırma qılıc. sırqılıc. açıq, qından çıkmış qılıc.
sırman	sir saxlayan.
sırtıq	- gözüyirtiq üzü sırtıq : utanmaz. utsuz.
sırtılır.	-sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır . başqa çıxar: başqa çıxar.
sıtqa	sıtğa > seyhə 1. (cıyğa). ürəkdən, içi içindən cığırmaq. 1. höggə. çox hirsdən, ağlamaqda, ötgəsi çıxmaq.
sitrə	dizlik. uzun geyim. şinel.
sıyırma	- sıyırma qılıc: sırmaqılıc. sırqılıc. açıq, qından çıkmış qılıc.
sıyırmaq	> silmaq . yavaşcana çıpıtmaq
sıyırmaq	soğurmaq. çəkib çıxarmaq. -xəncərin soğurub yügürdü.
siyirməqılış	siyirmə qılınc. 1. lüt qılınc. 1. qanlıpıçaq.
(sız bir varlıq, başın atıb, yolun tutub gedər, olmasın yerədə cığırsalar.	
sızlamaza	. -inləməzə sızlamaza ürək demə, daş denə!!!
siztən	sizdən. -. bel külük bizdən, tər töküb işləmək sizdən.
sızdırar	-küp sızdırar dışına, hər ne qoysan içine.
socuq	- socuq ata (sucuq ata): dadlı, şirin, könlük, sevimli ata, dədə.
soqaq	sokaq - sokaq iti: çarşı iti- küçə iti. {-küçə iti, qapı bəkləməz (güdməz)}.
soqan.	. soxan - gül kimi görünüb, tikən kimi batın, dos kimi görünüb, yılan kimi soxan.

soqar.	soxar. - gül qoxar, tikən soxar .
soqma	soxma. -başın keçməz yerə , burun soxma . -kötü dinse dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxşı heyva, alma sən, göt kötünü aranıza soxma sən.
soqmaq	soxmaq. 1. itələmək. - isədiyi biçimə soxmaq : dartılıb, oğulub yoğrulmaq. qalıblaşmaq. - isədiyi biçimə soxmaq : qalıblaşdırmaq. əzib üzüb düzəltmək. —işte kitosların işi bu, tikən kimi gülə batmaq, yılan kimi dosdu soxmaq . -işte kitosların işi bu, tikən kimi gülü saşmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.
soqmuş	-kola soxmuş tülkü başın, gizləndiyin sanmış. (tülkü başını kola (tikanlıqə) soxanda, elə bilir onu heç kim görmür.
soqta	soxda. kiçik döğmə kovağı, qabı. kiçik həvəng.
soquq	soğuş. sevimsiz. itici. antipatik.
soqumaz	- qarpuz kəsməklə yürək soğumaz .
soqur	soxur. - yaşam öz sözün boğaza soxur , utmaq bacarmıyanı, yerində boğur. (yaşamın özgül qaydaları, gərəkləri var, ərəğlu, onları saymasa (işə tutmasa), o yasalar altda əzilir).
soqurmaq	soğurmaq. sıyımaq. çəkib çıxarmaq. -xəncərin suğurub yügürdü.
soquyar.	. -göz görməsə soğuyar .
solan	- bolan solan : genə bol.
solar	-mən gedəli, güllər qalar, yazda açar, qışda solar , çalış hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm.
solqun	-. boyasız. solqun. donuq. anlamsız. yansız. tərəfsiz.
solmatan	. -gülü solmadan tutun, dolçanı dolmadan.
soluq	. -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani : kimi)

. - güz ər məğani **soluq** gül quruq yapraq

soluq soluğ. gövər. tin. nəfəs. quvvət. -**gövərli** adam. -**gövärdən** düşmüş.

solur -dilsiz, **uluslar solur**.

son -canki vardı bu tənimdə, çıxacaq bitmədən ön arzularım **son** ucuna.
-gördüm demək min sözdür, görmədim demək tam sözdür (**görmədim demək son sözdür**).
-ilk söylədiyin, **son** yaptığın (uyuşur).

sona . -gənlik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, **sona** qalan tək cə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (**çağın**: dövründə. fəslində) . (**tavın**: gücünü. bacarığını)

sonbaşa **sonbaşda**. -dünyadan doyan yok, **sonbaşda** köçən çox

sonqu . - ilki acı olursa, **sonğu** acı olmasın.

. -kiminin ilki, kiminin **sonğu**

sonqu -ilki acı olursa, **sonğu** acı olmasın.

sonquntata . -həmmə nəyi aytdığınız, sonğundada tapdığınız, əllərizə gül bitsin, doğru yanıt yazdığınız. (tapmaca yanıtı. (**yanıtı**: cavab) (**aytdığınız**: söylədiniz)

sonları . -həp **sonları** başlanqıç.

sonra biyol. biyollayollayım. biyolum. , deməli (işini qutar, biyol çörək ye). - yaşam yolu, biyoldur, gəlib köçnərin yoludur.

sonra geyin. -kosaanın usu (ağlı) tüşdən geyin. (kosaanın ağlı öglədən sonra).

sonrası -**öğlə sonrası**: günaltı.

sonsöz -**son söz**: xülasə.

sonsuz kor döğüş nəticəsiz.

sonsuza . - indi artıq ölçülər dəğişdi, günlər var ömür boyu, umatlıq var **sonsuza** durur. (**umatlıq**: **umaylıq** . xoşbəxliq) .

sonsuza -indi artıq ölçülər dəğişdi, günlər var ömür boyu, umatlıq var **sonsuza**

durur. (umatlıq: **umaylıq**. xoşbəxliq).

sonta **sonda.** işlə. elə. –**işlə kitosların işi bu**, tikən kimi gülə batmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.

sonu -başı qutlu, **sonu kütlü:** başlanqıcı iyi, sonu kötü.
 . - degirməndə sırayla, gələr çatır sıramız, az sınaıb çox sına, **sonu** bir gün sınarız. (**sınarız:** sınırıq)

. -gənclik çağın itirmə çağın, yağmala tavin, edində adın, **sonu** yetir, hər nə bitir, sona qalan təkə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (**çağın:** dövründə. fəslində) . (**tavin:** gücünü. bacarığını)

. - gəlməyib hələ dünyanın **sonu**, çoxlar geyər yırtıqlı donu.

. - hər nəyində var **sonu**, qatar durar, ocaq söner, yollar bitər, yalığ dinər. (**yalığ:** kişi. adam)

.

. -hər nəyin sonu var, yazı yağış, qışın qarı var, qara gecə, işıqlı gün sonu var

sonu -qaranlığın **sonu** işıqlıq deyil?.

-dözümin **sonu** ölümdür.

sonucu geyi. dalısı. -hər bir nəyin yeri var, hər bir işin geyi var.

. -hər bir nəyin yeri var, hər bir işin geyi var. (geyi : dalısı. **sonucu**)

sonunta . -köhnə düşman dosluğu, **sonunda** gör poxluğu

sopu -soy **sopu bəlli:** əki kökü bəlli.

sor -nədir ölmək ölən bilməz, onu **sor** çevrədən bil sən.

-qonşunu qonşudan **sor**, yamanı yaxşıdan.

soraq etmək salı salmaq. xəbər vermək.

soraq **xəbər.** -kötü **sorağ** tez duyulur, eyi sorağ gec.

soraq -**soraq etmək:** bələtləmək . -qoğurmanı soraq etdi: bələtlədi. -sorağ çıxmadı səndən, dönmüş yaz genə,

soraqa	-nəyin uğrunda düşdün sorağa , sən istəmədin, devran saldı uzağa. (ağı).
soraqla	öğrəş. soruş. -qanmazlığın qınlığını qanandan, ölüm nədir çevrəsindən soraqla .
soraqla	soraqla . öğrəş. soruş. -qanmazlığın qınlığını qanandan, ölüm nədir çevrəsindən. (qınlıq : cəfa. zulum).
soraqlıtır	soraqlıdır . ötürdür. -bu nə soraqlıdır : bu nədən ötürdür.
soran	- qarasoran : (hər şeyi bilmək istəyən). sorğuçu. sualçı.
soranın	- diləş soranın : iltimasi dua edin.
soraş	axdarış.
soraşmaq	xəbər tutmaq.
sorculuq	pürsişnamə.
sorqa	sorğa . 1.güdü. güdük. təmənnə.1.sorqu. sual.
sorqalı	sorğalı . güdülü. irkək. irkəli. ərköyül. arzulu. armanağ. istəkli. umuq. təmənnalı.
sorqu	sorqa. sual.
sorquçu	sorğuçu . qarasoran. (hər şeyi bilmək istəyən). sualçı.
sormaq	istəmək. -yanqı su sorar .
sormayacım	. -getdiyimdə geri dönməyəcim, verdiyimdə dalı almayacım, söğüb söğsəndə dinməyəcim, ala bildiyin al ged, daha sormayacım ,
sortular	soruşdular . - qurda sordular . -əfəm, nədən yoğun (dur) belə boynun?. yandı (dedi-cavabladı). - öz işimi, özüm görürəm.
sorun	-ilişmək sorun deyil, yerin bilsən. (ilişmək : nəğd. intiqad).
soruş	soraqla. öğrəş. -qanmazlığın qınlığını qanandan, ölüm nədir çevrəsindən soraqla . (qınlıq : cəfa. zulum).
soruşturma	soruşdurma . istintaq.

soruştururlar	-gördüm demək min sözdür, görmədim demək tam sözdür (görmədim demək son sözdür).
soruya	-bu yaşamın, doğul savsalıdır, kişini, üç soruya , qarşaladır. -ölmək, öldürmək, öltünmək. (öltünmək : özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir).
sosamaq	sovsamaq. söysəmək. savsamaq. söhbət etmək.
sosaşmaq	. sovsaşmaq. söysəşmək. savsaşmaq. söhbətləşmək.
sovlan	odalışlan. hovlan. tovlan. tovalan. qovlan. qovulan. qoğlan. qoğulan. qorlan. həyəcanlı.
sovmaq	sovurmaq. tələf etmək. hədəyə vermək.
sovsamaq	sosamaq. söysəmək. savsamaq. söhbət etmək.
sovsaşmaq	sosaşmaq. söysəşmək. savsaşmaq. söhbətləşmək.
sovta	(sövdə). sevda. sevdə. dəlicə sevgi. otucu sevi, eşq.
sovurmaq	. sovmay. tələf etmək. hədəyə vermək.
sovuşmuş	- çox iti sovuşmuş : yel tək yellənib yürmüş.
soy	- soy sopu bəlli : əki kökü bəlli.
soyuq	. - isti aş, soyuq daş. (içi sığaq olub, davranışı quru, soyuğ). . -günlər soyuq səndə soyuq, üşüyür mən. -günlər soyuq səndə soyuq , üşüyür mən.
soyuq	-dağ ösüyü, bağı soyuq . (dağda ösənin bağı soyuq). (ösüyü : bitənin). (ösük : bitgi). -qızıq daşı, soyuq aş. (davranışı sığaq olubda, içi quru, soyuğ olan). -dağ ösüyü, bağı soyuq . (dağda ösənin bağı soyuq). (ösüyü : bitənin). (ösük : bitgi). - soyuq hava : elqovan.

soyut	alıt (alıtmaq). mənfi. -əl olut, göz soyut . (olut : müsbət)
söq	sök (> suq) çilən yas. matəm. təziyə.
söqəllərə	sökəllərə kəsəlliklərə. naxoşluqlara. nasazlıqlara. -darıxmağın nədəni içində yatır, tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəğişməsən için bu dərd sürəcek, qalan sökəllərə buda nədən olacaq. (qaçalqa : mahana).
söqər.	sökər . -çivi çivini sökər . (pislik pisliyə çözer).
söqüb söqsəndə	. -getdiyimdə geri dönməyəcim, verdiyimdə dalı almayacim, söğüb söğsəndə dinməyəcim, ala bildiyin al ged, daha sormayacim,
söqüncə	. -heç nə durmur anıda səni. nədən silinir belə anılar, sevdinin dünən kөнül içindən, keçir günü söğüncə dönür.
söqüş	-dünya dönür, yaşam çönür, seviş söğüş yer dəğişmiş, istəklilər yaman olmuş, iğrəncələr yerin tutmuş.
sölpüq	sölpük (incə, sallax duran nərsə). kökdən ayrılan saçqlar. - çayda üzən, söğüt sölpükləri .
sönər	. - hər nəyində var sonu, qatar durar, ocaq sönər , yollar bitər, yaluğ dinər. (yaluğ : kişi. adam) .
sönər	-biri sınar, biri sönər , biri yapar, biri qınar, biri durur biri köçür.
sönmüş	-ocaq çökmüş, odu sönmüş , külü savmış. nərsə gözlər kimi qalmış, yolların kol basmış.
söntürsən	-közü söndürsən kül inciyər.
sönüq	sönük. mat.
sönüş	ötüş. 1. (xamuşi). 1. vəfat.
söy	. - başlı ara, söz dinlə, dıbsız bulsan, söy dinlə! (söy : söyüş).
söyqən	. -. daşa söykən , başla öğrən

söyle	-iki dinle bir söyle .
söyleyirəm	- söyleyirəm aldırmır, söylemirəm onaymır. (aldırmır : saymır) (onaymır : könül dincəlmir. içim dincəlmir). {söyləsəm aldırmaz, söyleməsəm onaymaz}.
söyləb	-qadınla qınğışıl söyləb , qız olmaz. (qınğışıl : incə səslələ), evli qadın qız olmaz.
söyləqıl.	-görməyə baxıb söylemə, könlünə baxıb söyləqıl . (görmə : zahirənə. üzünə)
söyləqılən.	. -hər nəyin, öz adı var, uz adı var, doğrusu, öz adını söyləqılən .
söyləmə	-görməyə baxıb söyləmə , könlünə baxıb söyleqıl. (görmə : zahirənə. üzünə)
söyləmək	yanğlatmaq. anğlatmaq. . - eşitdiyən söylemək yalançılıq öğrəder. -alamandatı söylemək : qarmaqarışıq söylemək.
söylər	. -biri söylər , biri dinlər. . -könül coşar dil söylər .
söyləsin	-ağzı ağrı olsada, qoy bəy oğlu söyləsin .
söyləşmək	qonuşmaq. söhbətləmək.
söylətiqim	söylədiğim . aytqanı. dediyim.
söylətiniz	söylədiniz . aytdıñız. -həmmə nəyi aytdıñız, sonğundada tapdıñız, əllərizə gül bitsin, doğru yanıt yazdıñız. (tapmaca yanıtı. (yanıtı : cəvab) (aytdıñız : söylədiniz)
söylətiyin	-ilk söylədiyin , son yapıdığın (uyuşur).
söyləv	tümlə. cümlə.
söyləyən	. -həmişə yanılmış çox söyləyən çox, ki söylür bulduğun dildə sünğük yox. (sünğük : sümük)
söylür	. -həmişə yanılmış çox söyleyən çox, ki söylür bulduğun dildə sünğük

yox. (**süngük**: sümük)

söysəmək **sosamaq. sovsamaq. savsamaq. söhbət etmək.**

söz **1. degi. -tat degi:** tatlar demişkən **1. deyiğ. -deyiğ** yoxdur: söz yoxdur. **-deyiğin** nədir:

sözün nədir. nə demək istəyirsən. **-söz deyiğ:** hərf o suxən

- gedməyə **min söz**, qalmağa **bir söz** yetər

-son söz: sözün sonü. mətləbin sonu. xülasə. xülasəyi mətləb.

-söz çalan. - işığa tutar, göz verir, kişiye tutar, **söz verir. (tutar: dəğər).**

. - başlı ara, **söz dinlə**, dıbsız bulsan, söy dinlə! (**söy:** söyüş).

. - böylə dar tutma, boğursan sözüvü, **açılıq, söz yaradır**, hər gözələ söz yaraşır.

-. **söz yaratmaq**, sözdən yararmaq.

. - gedməyə **min söz**, qalmağa **bir söz** yetər

- **söz** dosdunun doğrusu, işin düşsə bəllənir.

-. **bütün söz:** kələki. ibarət

. -görmə ilə qız alma, qulaq verib **söz** anla. (**görmə:** zahiriylə. uzu ilə)

. - gözəl **sözə**, gözəl işə əş yoxdur

. - **söz** dosdunun doğrusu, işin düşsə bəllənir.

. -doğru **söz** qulağ yakmaz. (**yakmaz:** oxşamaz)

-ağzında **söz** sənindi, çıxdı dışar özgənin.

-birin **söz** var ürək qanıtır (dincəldir).

-**söz** bilməyən elbaşı, elbaşına yov açar. (**yov: yav.** yavalıq. bədbəxlik).

-mən türkoğlu olub **söz** yazaram türkü dilində, türkün balası türk ola evrəndə gözəldir.

. **söz saxlamayan.** atıcı.

. (**söz pozar** ərđəmsizlik). -donla daşı suv pozar, ər oğlunu **söz pozar.**

-qanıtdısa **söz** olur, qanatdısa köz olur.

sözçü atıcı. aytıcı. suxənran.

sözqi . -o **sözki** hər yanda diyənməsən , heç yanda demə

sözlər	-didən gözlər susan sözlər , əzib keçməz, dözüb qalmaz. -işdən ayrı düşər, gəzən sözlər gəp bolsa.
sözləri	-aşağıda , yuxarıdan diyən sözləri , yuxarıda , aşağıdan demək gerek.
sözlərin	. - günlərin ötüşü var, sözlərin bitışı yok .
sözlü	. -göyçək qızlar nazilə, sözlü aşiq saz ilə.
söztən	sözdən . - sözdən keçiş olar deyərlər : məsəldə munaqişə yoxdur. -. söz yaratmaq, sözdən yararmaq .
söztətir	-bilgi top top topaldı topara, açarı sözdədir , bulmağı dilərsən, dil ara.
söztür	-gördüm demək min sözdür , görmədim demək tam sözdür (görmədim demək son sözdür).
söztür	- sözdür çeviren çoğanı, yükü, işçilər çeker. (çoğanı : cihani, dünyanı). . - dildir, sırlar haçarı, sözdür, könül yaparı .
söztür.	. - insan süsü yüz, yüz süsüdə gözdür,usun süsü dil, dilin süsü sözdür .
sözü	. -keçən sözü çəkmə üzə - dilin yurdsu, könül orun , dillə sözü, könüllə yorun . (yurdsu: yurdu . sevimli yurdu). (orun : yer. könül orun: könüldü yeri). (dillə : dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü). (yorun : yozun. açıqla). . -. günü ötdü, sözü bitmədi. - atalar sözü quranda gedməz, quranla gedər . - kişinin sözü özünündü, ağızdan çıxdı özgənin . - suyu səp sinər yergə, sözü qoy sığar elgə . (sığar elgə: sızar elə).
sözüm	-axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
sözün	. - yaşam öz sözün boğaza soxur , utmaq bacarmıyanı, yerində boğur. (yaşamın özgül qaydaları, gərəkləri var, ərəğlu, onları saymasa (işə tutmasa), o yasalar altıda

əzilir).

-xocaların, qoşarların dinlə **sözün**, bıxax özün. (**qoşarların**: şairlərin).

sözünə

-baxmaz böyükklərin **sözünə**, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar sözünə, arvad almaz.

-baxmaz böyükklərin sözünə, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar **sözünə**, arvad almaz.

sözüntə

- **işində,sözündə durmayan**: dəğişən. daşınan.

. -düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır

-**sözündə durmaq**: anda yetmək.

sözüntən

sözündən. - **kişi sözündən tanınar**, üzündən yox. (üzündən: bəzəgindən).

sözüvü

-**sözüvü dəğişmə!**: daşınma!.

. - böylə dar tutma, **boğursan sözüvü**, açılıq, söz yaradır, hər gözələ söz yaraşır.

su

. - əkmək **su dibində** qalmaz, suluq odun yanmaz. (**suluq** : şəh. nəmli)

. - iyiliyi **su** dibində kəmiş, başında dilə. (**dibində**: ayağında, altında)

(**kəmişmək** :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq).

. -keçərsə yaş qayıtmaz, tökülsə su yığılma.

-**su kim içmək** (qolayca).

- gün kimi işıyan, tün kimi yaşuran, **su kimi duru**, topraq kimi yasağun,

ölü kimi dincək. nə olursun ol, oldunğn kimi görkən (görsən), görkəzin

(görsətin) kimi ol. (**ışıyan**: işıq saçan) (**yaşuran**: payan. örtən) (**yasağun**:

Mütəvaze) (**dincək**:aram.) (**görkən**: görsən) (**görkəzin**: görsətdiyin)

(**görsətin**: görsətdiyin).

- **su görür balığa**, pişik görür, sıçana (çönür).

-**axar su**, yerin tapar.

-**saman altından su yeritmək**: eşib işləmək. bildiyin yapmaq. kələkli iş aparmaq.

-**yaşam yüz küzədən su içməyi ögrəder**.

-su **astıda**, islanmadan duranmaz. (tapmaca) (**daş**).

-su **verməzə** süt ver.

-su astıda, islanmadan duranmaz. (tapmaca) (**daş**).

-qırılmış küzə, **su** yolunda, baş verilər, baş verənin yolunda.

subay

1. boydak. **1.** açıq. boş. bekar. əşsiz. -**açıqlar**: subaylar. işsizlər.

bekarlar. -**açıqda qalmaq, yaşamaq**: subaylıq keçirmək. -**açıq tutuq**: evli evsiz.

subaylar

açıqlar. işsizlər. bekarlar.

subaylıq

açıqlıq. boşluq. əşsizlik. ıraqlıq. uzaqlıq. arınlıq. təmizlik.

. **subaylıq keçirmək**: açıqda qalmaq, yaşamaq.

sucuq

-**sucuq ata** (socuq ata): dadlı, şirin, könlük, sevimli ata, dədə.

suç

aldağ. (saprılan, bıxılan, sürcülən nərsə). suç. xəta. -çox **aldağlı**. -

burda bir **aldağ** yox. -çap **aldağı**.

-qanmamazlıq böyük **suç**, bilgəlikdur baş ərđəm.

suçlanan

-dillənən dil olur, **suçlanan** baş.

suçlu

. - duyan qulaq **suçlu** yok

suçlular

. -**heç doğmamış suçlular** (yoxsullar).

suçsuz məsum

suq

sök (> **suq**) çilən yas. matəm. təziyə.

sulamaq

tovlamaq. tavlamaq.

sular

. - **ağ sular** çöndü qara suya, basdı veyranı.

. - durqun **sular** dərin axar.

-axar **sular** dayanmaz, yalançının yalanları azalmaz.

-çağlar ötər **sular** durular.

sultana

-bu dünya örnəkdir çatısız xana, bənqu qalmadı şaha **sultana** (**bənqu**: ebedi).

suluq	suluq . şəh. nəmli. - əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz. (suluq : şəh. nəmli)
sunamaq	<> sunmaq .
sunmaq	tutmaq. təklif etmək. məruzə etmək. -qonaqlara yemiş tutun . -sevən sevilə gül.
sunulan	sayılan. - sus kimi ilə yola çıxsan, yoldan qoyur
sus	sust . gəvşək. - sus alver: ağır gedən bazar. - sus kimilə yola çıxsan, yoldan qoyur. - sus boya. - sus sarı : açıq sarı.
susaq	çəmçə. malağa. -qazan olsa, susaq tapılar. (susaq : çəmçə. malağa).
susan	. - didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz.
susan	-didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz.
susar	dinər . durar . - hər nəyində var sonu, qatar durar, ocaq sönər, yollar bitər, yaluğ dinər. (yaluğ : kişi. adam) .
sust	sus . gəvşək. - sus alver: ağır gedən bazar. - sus kimilə yola çıxsan, yoldan qoyur. - sus boya. - sus sarı : açıq sarı.
sust .	yayaz. yalkav (yaykav).
suta	suda . - otda yanmaz, suda çaxmaz (tapmaca)(hələ buracan tapılmayıb).
sutan	sudan . -qarpuz qabuğuyla böyüyən eşəğin, ölümü sudan olur . -baxma buzun sətliyinə, oda axar sudan olmuş. -qan quyuq sudan .
sutun	batur (yerə batıb düz duran). çadır dirəyi. əmud.
suv	-donla daşı suv pozar, ər oğlunu söz pozar. (söz pozar : ərđəmsizlik).
suvar	. -ək bitsin suvar gövərsin
suvat	-özgə yurdda gül suvat , öz yurdumda kol tikan.
suvluq	hovlə (< hopmaq). - yunaq suvluğu : böyük hovlə. - əl suvluk : kiçik hovlə.

suya	. - ağ sular çöndü qara suya , basdı veyranı. - suya batmama üçün, boğulmamaq üçün geyilən yelli geyim: çökədə.
suyu	. -göycələr çağı yaklaşır, ağzımın suyu calaşır. - suyu səp sinər yergə, sözü qoy sığar elgə. (sığar elgə : sızar elə). -qonaqsız ev, suyu qurumuş dəgirman oxşarı.
suyuq	(aydın). -boşanmağın nədəni suyuq (aydın) olur, evlənmənin nədəni quyuq(yoğun. bəllənməz).
suyuntan	. -odundan suyundan olmaq
süqsün	süksün . ənsə. boyun kökü. peysər.
sülənən	sülengi .
sülənqi	sülengi. sülənən .
sümsünmək	ısqımaq. qurdalanmaq
sümük	sünğük . -həmişə yanılmış çox söyləyən çox, ki söylür bulduğun dildə sünğük yox. (sünğük : sümük) - sıx, quyuq ət, sümük suyu : tingo cirgə.
sümüyü	- sümüyü sancmaq : duymaq. hiss etmək.
sünbülü	. - bağda gülün bülbülü, ev bəyinin sünbülü .
sünqüq	sünğük sümük . -həmişə yanılmış çox söyləyən çox, ki söylür bulduğun dildə sünğük yox. (sünğük : sümük)
süprüntü	süpüt. süpürüntü. daşqal (< dışqal : dışa atılan). urdas (< vuruntuğ : uruntuğ : çıpıntığ). tullantı. süpürərək çıxan tullantı. su basqını üzərində gələn çərçöp, tullantı. fizulat. aşğal. xakrubə. zabalə. zibil.
süpürüntü	süpüt. daşqal (< dışqal : dışa atılan). urdas (< vuruntuğ : uruntuğ : çıpıntığ). tullantı. süpürərək çıxan tullantı. su basqını üzərində gələn çərçöp, tullantı. fizulat. aşğal. xakrubə. zabalə. zibil.

süpüt	süpürüntü. daşqal (< dışqal : dışa atılan). urdas (< vuruntuğ : uruntuğ : çıpıntığ). tullantı. süpürərək çıxan tullantı. su basqını üzərində gələn çərçöp, tullantı. fizulat. aşğal. xakrubə. zualə. zibil.
sürə	qala. batmaya. -dünya nəyimə, sürə mən gedəli o qalalı, olan mənə, ölən mən. . - ilkin başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə , üzə çıxır ağrısı.
sürəcəq	. -darıxmağın nədəni içində yatır, tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəğişməsən için bu dərđ sürəcək , qalan sökəllərə buda nədən olacaq. (qaçalqa : mahana). (sökəllərə : kəsəlliklərə. naxoşluqlara).
sürəci	dönəci. -çağların ən gözəl sürəci , istəkli, sevdiyin işinlə uğraşandadır.
sürəli	. sürəli. davamlı. davamlı - getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır. (sürəli : davamlı. davamlı) -getdiyin yolda sürəli ged , düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır.
sürənmeti	. - inamın quranmayan, dəğərli yaş sürənmədi. (yaş : yaşam)
sürənmez	-bilimli inam qurmadan, ulu yaşam sürənmez . (ulu : əzəmətli. ali).
sürər	-illər sürər qazanaq, bir gün içrə itirək.
sürqü	- inandırıcı olmayan sürgü , üzgü, üzr: uydurma. qulp. qılq. bahana. mahana.
sürmə	-kor gözə sürmə nə gərək.
sürməli	-qonşumuza gündə gəli bir çatma qaş iki gözü sürməli . bizimkinə kar getməmiş kor gəli!.
sürməlidir.	. -hər ömür son çağını sürməlidir .
sürsat	tədarukat.
sürsən	-qol zori yox,oy yol verir amaca, qoyub atı sürsən daşlıqa, sapar yoldan

çatanmasan amaca. (**sapar** : düzgün olmayan yol. birahə).

sürtüq	- sürtük parıq : aşınmış yırtılmış. aşınıq yırtıq.
sürü	. -çobansız keçi, sürü dağıdar.
sürüq	sürük . firqə. bir kütükdən sürülən (uzanan) qol.
sürülər	. - sürülər axsağını gizləmiş
sürülməz	. - düşündüyün tək sürülməz yaşam
sürülmüş	- sürülmüş yer : arat
sürün	eşiyə gedən yer.
sürünmək	-içiş, çekiş sürünmək üçün!. (alışın :alışmış. mötəd)
sürür	. -düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür , onunla yürür. . -könlüvü bul (huzurlu ol). yaşam hardasa sürür, . keçən ötür gələndə ötəcək.
sürürtə	-qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut, bitişdi dözümlü, sürürdə ömür, çatmayır ölüm.
sürürüm	-gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı.
sürürüm.	. -gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürüm .
sürüşmək	ağnamaq. dəbələnmək. axmaq.
sürüşdür	-qonaq birinci gün qızıldır, ikinci gün gümüşdür, üçüncü gün sürüşdür .
süsü	. - insan süsü yüz, yüz süsüdə gözdür,usun süsü dil, dilin süsü sözdür. -insan süsü yüz, yüzün süsü göz,aklın süsü dil, dilin süsü söz.
süsütə	. - insan süsü yüz, yüz süsüdə gözdür,usun süsü dil, dilin süsü sözdür.
sütü	. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən

yanılmaz, iş başında ağırı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun
saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana
sakınış, ehtiyat anlamsız)

süycü **süycü dadlı:** dadlı dadlı. çox dadlı. - astı sarı, üstü sarı, süycü dadlı, içi darıq (**darıq**
: dənə) (tapmaca) (**encir**).

-qanı süycü: tez qovuşan. cana hopan.

süzən **-durmadan axan, çıxan, süzən, gedən.** çaxna. canlı. qımıldaq. hərəkətli.
çönbük. fəal. əktif.

süzər. . - dənizdə üzər balıq tək **süzər**.

süzülmə . - keçən günə üzülmə, yarınlar **süzülmə**. qoy ayağın bərk yerə indi

şaha -bu dünya örnəkdir çatısız xana, bənqu qalmadı **şaha** sultana (**bənqu:**
ebedi).

şairlərin **qoşarların.** -xocaların, qoşarların dinlə sözün, bırax özün. (**qoşarların:**
şairlərin).

şaqqanaq qaqqqa - **şaqqanaq çəkib gülmək:** qaqqqa çəkib gülmək.

şaqta **şaxda.** buzağ. donaq. qırov.

şam gecaş. axşam yeməyi. {**tanaş** qəhvaltı. **-tüşaş:** tüş yeməyi}.

şans ülək. - **şans eniştesi** (mələyi) ülkər.

şansıvı düşuvu.

şanssız umatsız.

şaşıрмаq çaşmaq. aldınmaq. -yolun **aldındı**. -gülməyə (pula, işləməyə)
aldındı. -dağva, döğüş alditmaq: bulağay salmaq.

şat şad. 1. qıvanc. **1.** şay.
-başıvı qoy balınca, **şad** yaşa qocalınca.

şatam **şadam** sevinirəm. qıvanclıyam.

şatlanmaq	şadlanmaq. övünmək. sevinmək. alçılanmaq.
şatlıq	şadlıq. coşluq. şənlik.
şay	şad.
şaylıq	şənlik.
şeh	bürkül. mərtub. - şeh çəkmək höyüşlənmək. ölüşünmək. . suluq . nəmli.. dəm. mərtub.-dəmiri dəm , kişini qəm çürüdür. - əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz. nəmli (suluq : şeh. nəmli)
şəşibəş	müəzzad. birbirinin zıtdı.
şeyin	çükünü. şumbulun. -görməmişin oğlu olmuş, çekmiş çükünü qoparmış.
şəqinmək	şəkinmək (səkinmək). şəgg eləmək.
şəqq	- şəgg eləmək: şəkinmək. (səkinmək).
şələlə	şırqa.
şəlləmək	qarın sallamaq.
şənlik	1. coşluq. şadlıq. 1. şənlik. şaylıq.
şərci	. bürküt
şikəncə	şikəncə. işkəncə. icin. - işkəncə görmək, çəkmək: icinmək. -işkəncə etmək, vermək: icitmək.
şımarır	-sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır , sırtılır. başqa çıxar: başqa çıxar.
şimşək	. -dağlar döğüşür, od yerə düşür. (bilməcə). (bulut. şimşək).
şirə	xulasə. zübdə. tuğan. cirqə. icmal. konsept. canmayə. (lübbi mətləb). mucəz.
şırqa	şələlə.
şiş	qapırış. qabarma. təvərrüm. bərcəstəgi.
şişər	-o nədir özü gedər, kölgəsi qalar (tapmaca) nədir özü gedər, kölgəsi şişər.

şışir	-pilavı pişir, qarnıvı şışir .
şışqili.	şışgili. gərgişi. gərlişi. böhranı. -keçən günün nisgili, gələn günün işgili, doğan günün şışgili. (şışgili : gərgişi. gərlişi. böhranı).
şışlə	. -iğnələyən şışlənir(iğnə qarşılığı şış) . (ilişdirən (intiqacı) şışlə dağlanır)
şışlənibən	. -keçənləri şışlənibən yadına, olan günün ağı qatar balına.
şışlənir	. -iğnələyən şışlənir (iğnə qarşılığı şış) . (ilişdirən (intiqacı) şışlə dağlanır)
şuqumlamaq	şuxumlamaq. xışımlamaq.
şuluq	şuluğ. kitik.
şuluqluq	şuluğluq. kitlik. qalabalıq.
şumar	saf.
şumbulun	çükünü. şumbulun. -görmemişin oğlu olmuş, çekmiş çükünü qoparmış.
şumlamaq	torpağı üzdən (bir iki qarış) qazmaq. –yer şumlamaq.
tab tovan	-qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut, bitişdi dözümlü, sürürdə ömür, çatmayır ölüm.
tabaq	dabax. bir heyvan xesteliği.
taban	-cırıq daban , dili yaman. -qaradaban: ağıracaq. qaraquyruq. ayağı yümsüz. uğursuz. - qaradabansan , gələn kimi evimə qan saldın.
taha	daha. tağın. –tağın biraz üsə başlağac: biraz daha böyüyüncə.
taq	dağ. - atuz dağ: ulu dağ. . -el atan daş dağ aşdı. . - düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır. -dağ ösüyü, bağı soyuq. (dağda ösənin bağı soyuq). (ösüyü : bitənin). (ösük : bitgi). -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər ,(dağ başında quyarsın dam yelə gedər).

-**dağ** başına qış, ər başına iş gəlir.

-dağ ardında olsun, yer altda olmasın. (ölməsində, uzaqda olsun).

-kötü iyi yanyana, durur dağ tək qarşıma, iyi qalmış yuxuya, kötü çıxır yarşıma.

(qarşıma: qabağıma) (**yarşıma**: rəqabətimə).

-qaravsız, bağ olmaz, qarsız **dağ**. (**qaravsız**: baxıcısız. gönətsiz).

. -ərđi üzə ərənər, ərđəm bəyi, bilik **dağ** (**üzə** :ərsiyə) (**ərđəm** bəyi : ləyaqət kanı).

(çıxdı ərsiyə kişilər, ləyaqət kanı, elm dağı).

taqa

1.dağa. - **uysuz çıxsa dağa**, uylu qaçar bağa (**uysuz**: həyasız) (**uylu**:

həyalı).**1.taxa**. nal. -çivi saxlar **taxanı** (nal), **taxa** -atı, at kişini, kişi vətəni.

-**dağa** görə qar, gülə görə tikəni, gücə görə yük, güvənə görə sınaq var.

taqalaqanca

nallayınca-attı **taxalaqanca**, yolu seç. (atı nallamaqdansa, yolu seçərsən daha iyi yaparsın).

taqalaqanca

taxalaqanca. (atı nallamaqdansa, yolu seçərsən daha iyi yaparsın).

taqaytım

-özlərin gözün taxaydım öz gözümə, özlərin göziylə baxardım öz üzümə, öz manlarıma özüm düşman olaydım, onda mən mən olaydım.

taqcata

-qonağa üz versən, s. ki **taxçada** gəzər.

taqı

dağı. - **dağı qarlı** , gözəl yarlı olsun. (yarqış sözü).

taqılan

-**boyuna, qola, qıça taxılan həlqə**. çənbər. çəmbər < çönər.

taqılmaq

taxılmaq. mıxlanmaq. durmaq. -araba gedərək, birdən **taxıldı**. -hər nə ölümle **taxılır**.

taqın

1.dağın. -görünən **dağın** irağı yox. (görünən dağ, uzaq sayılmaz).
(görünən köyə qılavuz istəməz). **1.tağın**. **daha**. –tağın biraz **üsə**
başlağac: biraz daha böyüyüncə.

taqıtar

. -çobansız keçi, sürü **dağıdar**.

taqıtıcı

dağıdıcı. ağdırımcı. təbçevirən. çöndürücü. yıxıcı. virangər.

bərəndazəndə. vajqun konəndə.

taqlanır . -iğnələyən şişlənir(iğnə qarşılığı şiş) . (ilişdirən (intiqacı) **şişlə daqlanır**)

taqlar . -**daqlar** döğüşür, od yerə düşür. (bilməcə). (bulut. şimşək).

taqlar -kölgəsini əzməklə, uca daqlar əzilməz.

taqlar -ötən daqlar keçdikcə kiçilir.

taqlar -ötən **daqlar** keçdikcə kiçilir.

taqlara **daqlara**. - **daqlara çıxmayan**, uzaqları görünməz.

taqların **daqların**. -. **uca daqların**, dərin dərələri olur.

taqlı -taqlı yer qarsız olbmaz.

taqta -dağ ösüyü, bağı soyuq. (**dağda** ösənin bağı soyuq). (**ösüyü**: bitənin).
(**ösük**: bitgi).

taqta **taxda**. - **oğrular taxda**, doğrular altda.

taqtan -**dağdan** gelir, taştan gelir, eyerlenmiş aslan gelir. (tapmaca) (sel).

tal **dal**. çön (< **çönmək**). -onun **çönünə** keçmə. -işlərimiz **çönə** qaldı. -önü
çönü: dalı qabağı.

-çox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz tək

bir dal ola yardım.

- gülün dərən **dal** inciyər

tala -qoşul kərvana qalma **dala**, yalğızları qurd alar.

talaqu **dalaqu**. movci.

talaqun **dalaqun**. təməvvüci.

talanmış . - illər boyu aldatılmış, olan körpüləri yandırılmış, **talanmış** elim qaldı.

talar - əl salanı, **göz talar** (**salmaq**: yıxmaq).

-sevgi işığı, kor gözdən könle **dalar talayınmaq** **dalayınmaq**. açığa düşmək.

zahir olmaq. **talbarmaq** **dalbarmaq**. açılmaq.

talaşmaq	iki arvadın birbiriilə dalaşmaq: yelkələşmək.
talaştın	. -qıl qılının üstünə, qıllı dodağın üstünə, on savaşdın dalaşdın , bir barışdın küsdü nə. (buğ. bıyıq).
talay	dalay. böyük. çoxluca.
talazlaşmaq	dalazlaşmaq sözlə sanışmaq.
talbat	dalbat. qəbahət.
talı	dalı. keti (< gey). ardı. -onun ketidən gedmə. . -getdiyimdə geri dönməyəcim, verdiyimdə dalı almayacım, söğüb söğsəndə dinməyəcim, ala bildiyin al ged, daha sormayacım,
talısı.	dalısı. geyi. sonucu. -hər bir nəyin yeri var, hər bir işin geyi var.
talısica	dalısica. qarasica. izicə.
talış	dalış. nifaq. izmihlal.
talqanac	dalqanac. dalqavuş. yalaqa. yaltaq. yalataq. mütəməlliq.
talqav	dalqav. 1. amac. 1. tapşır. misya.
talqavuş	dalqavuş. dalqanac. yalaqa. yaltaq. yalataq. mütəməlliq.
talqavur	dalqavur. bir iş üçün göndərilmiş, qoyulmuş. məmur. ezam olmuş. misyoner.
talqavut	dalqavut. bir iş üçün göndəriliş. ezamiyyət. məmuriyyət.
talqızlıqın	. - gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, dalgızlığın qucağında, yanızlığın ocağında, danı gözlər gözlər
talma	-dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, işıq saçır.
talmiş	dalmış. - kölgəsi yerə dalmış (ölüb ərimiş).
talsız	-dalsız yapraq yel küləyin əsiri.
talta	. -gələni güdən dalda qalmış.
taltı	-kölgəm yerə daldı: öldüm əridim.
taltıran	daldıran. qərq edən. -evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var qavuş

qovuş, evrəndə var gecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var
dibsiz göy, səndədə var **daldıran göz**, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə
darlıq. (**qavuş qovuş** : vəsl o fəsl). (**daldıran**: qərq edən)

tam üzə . -**dam üzə** düşdü gözüm çər təğiyyə, istədim olsun işim rəmzilə, aşkar təğiyyə,
yanağın öpməyə, quranə təfəüül elədim, gəldi bu ayə ki, "ən tər təğiyyə".

tam tav.

-çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam
yele gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında
quyarsın **dam** yele gedər).

-gördüm demək min sözdür, görmədim demək **tam** sözdür (görmədim
demək son sözdür).

tamaq 1.**damağ**. boğaz. -əllə ayaq tez doyar, **gözlə damağ**, heç doymaz (**doyar**: toxlanar.
yorular). 1.**tamağ**. dad. xoş yemək.

tamağın . - istəkənin ağ olsun, iç **damağın** çağ olsun

tamaqlamaq **tamaqlamaq** dadanmaq. xoşu gəlmək.

tamaqlı **tamaqlı**. tamağın. dadlı. xoşa gəlim. xoş boğaz.

tamam 1. okey (alqılama, qəbul sözü). {{say\ (saymaq). iy (iyi). olur. oldu. peki. --**say**
versəniz, başlarıq. -onun **sayın** al. {# **qay** (: qaqmaq, qoğmaq, qəbul edməmə
sözü)}}. 1. tükəl. bütün. - tükəl yazuq silinsin, tükəl elgə sevensin. (**elgə**: ellik. millət).
-. **tükəl görmüş, eşitmiş**, xanlıq çağında olmuş. (**tükəl**: tamam. bütün).
-kişi içrə birin başı ağrısın, bodun içrə **tamam** başlar ağrımaz.

tamamıyla barça. bütün. həpsi. həp.

tamarın -damarın dart, için çıxart.

tamcı . - xəstəliq kündəylə girer, damcıyla çıxar.

tamcır **damcır** . qətrə keş.

tamcıyla . - xəstəliq kündəylə **girer**, damcıyla çıxar.

tamiz	- gönek damız : halal maya . - gönek damız , azalsa da yox olmaz: halal maya azalsa da yox olmaz.
tamlar.	-axmasa damlar .
tamlası	. - könlə baxmaz, göylü saymaz, kişilikdən damlası yox, bir qızarmaz üz, yaşarmaz göz varı.
tan	. - gecə kefli yığır yoldaş atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə kəs, o sənsən sən. . -hər gecə dan atışa alışıq. -dan atmadan işi al. -dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, ışıq saçır. - dan ertə : ertik. -gecəm kefli yığır yoldaş, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə, kəs, o sənsən sən. - tan atacaq :gecələr yatgiləsən qonşuva tay, ağlama, dan atacaq halıvı pozma deyirəm. keçməyə qoyma sən ömrün qəmilə - dan uğra syləmək . sübbexeyr demək.
tanac	ayırma, tanıma aracı, yolu. -çiçəklərin tanacı "iyi dir, ərəğlunun tanacı , dilidir). (çiçəklər birbirində iy, qoxu ilə seçilir). (kişioğlu, insan, birbirindən dili ilə seçilir, tanınır).
tanaq	tanağ . bəllək. hafizə.
tanamaz	danamaz . - kölgə ışıqın, danamaz , ışıq, kölgəsin tanımaz. . -kölgə ışıqı, danamaz, ışıq, kölgəsin tanımaz.
tanan	danan . - ana dilin danan öksüz olar. (ata anasın itirən soysuz).
tanananmatı	- danananmadı yoxluğun, inananmadı varlığın.
tanananmatım	- danananmadım yoxluğun, inananmadım varlığın.
tanananmır	-yoxluğunu danananmır , varlığına inananmır.

tanammatın	danammatın. -inanammatın varlığı, danammatın yoxluğu.
tanaş	(tan: səhər. sübh). qəhvəlti. tüşaş: tüş yeməyi. gecaş: şam. axşam yeməyi.
tanata	. - inək danada doğar, bizovda.
tanata	-inək danada doğar, bizovda.
tanertən	səhər tezdən. - durar olsan tanertən , bitər işin, tüşə qalmaz. (tüşə: ikindi, gün batana yaxın).
tanertin	danertin. yarınay. səhər səhər. səhər tezdən.
tanı	. - gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, dalğızlığın qucağında, yanızlığın ocağında, danı gözlər gözlər -kəndivi artıq tanı , bolluca dosdun olsun. . -dos düşmanı işdə tanı -gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, yalğızlığın qucağında, yanızlığın ocağında, gözlərim danı gözlər.
tanıqsız	tanıqsız. minətsiz. qədir verməz. -kölgə, ışıq tanıqsız , kölgə, asıq ışıqdan(ışığın kölgəyə minnəti yox, kölgə asılıdır ışıqdan). (asıq: asılı. bağlı) (kölgə: kölgüyə)
tanımaq	- özün tanımaq : üsboymaq. boya çatmaq. baliğ olmaq.
tanımaz	-demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki. (çəki: ölçü) (tanımaz çəki: ölçü bilməz sonuncu durağ ölüm).
tanımaz.	tanımaz. -sonuncu durağı ölümdür. -demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki. (çəki: hədd) (tanımaz çəki : sonuncu durağı ölümdür) -dil, küsürsə dildən, dil, tanımaz yiyəsi. . - kölgə ışıq, danamaz, ışıq, kölgəsin tanımaz. -mutluluq ad tanımaz. . -kölgə ışıq, danamaz, ışıq, kölgəsin tanımaz.

tanımisan	. -gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çağun heç danışma. (danışanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımisan heç danışma)
tanınar	. - kişi sözündən tanınar , üzündən yox. (üzündən: bəzəgindən).
tanınmış	tanlıq. adlım. məşhur. -tüm ölkələrə tanlıq ənənə.
tanır	-eldə gəzən, el tanır, yolda gəzən, yol tanır. - gözü köz gören, odu yaxşı tanır . -it doyulduğu, qoğulduğu qapını tanır .
taniş	daniş . -asda daniş, usda ged (məqul,usca davranmaq). - adız taniş ürekdə , anırsamır baş məndə. (anırsamır : yadına getirmir). . -azın daniş, çoxun dinlə. (azın :azraq) -asda daniş , usda ged. -doğru düşün, çinə daniş . . - eyku daniş , eyku qılın, eyku san. (eyku : iyi. yaxşı). (san : düşün)
tanişan	- çox danişan : yanşaq. yangışaq.
tanişan	gəpləyən - çox danişan : atıcı. . danişan gəpləyən dil, baş aparır. -danişan dil, baş itirir.
tanişanda	. -gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çağun heç danışma. (danişanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımisan heç danışma)
tanişar	. - altı dolu, uca danişar. (altı dolu, gumbuldar)
tanişır	-bilisən ürəgim nədən alışır, az yurdunda türk uşağı fas danişır .
tanişma	danişma . bilgi, xəbər, informasiya alma yeri, köşgü. -gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çağun heç danışma. (danışanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımisan heç danışma)
tanişma.	. -gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çağun heç danişma . (danışanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımisan heç danışma)

tanışmaçılıq	danışmaçılıq. informatör.
tanışmaq	-tat danışmaq: lori dildə danışmaq.
tanıştın	. -gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çağın heç danışma. (danışanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımısan heç danışma)
tanıtıqca	. - iyi tanıdıqca sən dəyişirsən, tanşdığın yox.
taniyanmazsın	, basmadıqca quyuğuna.
taniyanmazsın.	-baxma adam oğlunun uyruğuna (-uyruğuna: üzü yolalıq. uyqarlığına. mädəniliyinə),.
taniyar	-iki kişi yamanlaşsa, üçüncüsü eşidirsə, hər ikisin ağız pisə taniyar , ikisində qınıyar.
tanq	danğ. güc. qudrət. -danğı daş yaran.
tanqaqmaq	danqaqmaq. danqarmaq. danqanmaq. bağlanmaq. ləngər salmaq.
tanqalıq	-danqalıq dingəlik: təlik dinlik. azacıq aşım, ağrımaz başım.
tanqanmaq	danqanmaq. danqarmaq. danqaqmaq. bağlanmaq. ləngər salmaq.
tanqarmaq	danqarmaq. danqaqmaq. danqanmaq. bağlanmaq. ləngər salmaq.
tanqaz	-danqaz , qanmaz.
tanqısın	tanğışın (inancın. andın. yəminin) alıdmaq: pozmaq, itirmək.
tanqumaq	tanğumaq.
tanqur!	tanğur. tanuğra (tan uğra). sübbexeyr.
tanlıq	tanınmış. adlım. məşhur. -tüm ölkələrə tanlıq ənənə.
tanlıya	-gedib vermə molluya həm sike həm danlıya .
tanmış	danmış - elin danmış, yolun azmış demişlər.
qörən	. -görən bilir. tanrı bilir – görən nə oldu: allah bilir nə oldu. -tanrı ulağçıları: allah rəsulları.

tanrıdan	- tanrıdan düşən pay : ülək. nəsib. pay. - tanrıdan bulsun ülək . -tanrıdan bulmuş ülək .
tanrını	- davar üçün anğımazıb tanrını , götün si-ər malın alar xalqının. (anğımazıb: yada salmaz)
tanrıtan	-adlı kişi adından qorxduqca , bayağı kişi tanrıdan qorxmaz.
tansamaq	təşəkkür etmək. - bilməm , siz bəylərizdən, nece tansağım (təşəkkür edim)
tanştıqın	. - iyi tanıdıqca sən dəyişirsən, tanşdığın yox.
tantı	-o dandı hər nə olanı, sildi atdı tüm aldıqlarını.
tanuqra	tan uğra . tanğur. sübbexeyr .
tapabilmək	bulabilmək.
tapabilməz	-mansızın yar arayan yar tapabilməz . (mansızın: eybsiz olan).
tapaq	. -gəldix cəhanda doğrunu tapaq , xoca qoymadı, tüm cəhanı yedi , qarnı doymadımustafa . (tüm : külli). (mustafa) .
tapanğlar	qutsallar
tapanq	tapanğ . qutsal. muqəddəs.
tapanmayan	. -gün çörəyin tapanmayan özgəninin umasın açar. (umasın açar : falın açar)
tapar	. - heyvan iyləşə iyləşə, adam dilləşə dilləşə bir birin tapar (heyvanın alısı dışındə, adamınğ alısı içində) -axar su, yerin tapar . - əkən arar, qılan tapar . -inanqılsan yoxluğa, dəğər tapar varlığın.
taptım	-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım , gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq gözəldim. (araq : fürsət).
tapılar	- hər yanda pox tapılsa, adamda tapılar .

- döyülürsə qapılar, işi işləyən tapılar!.

. - kişi papağın güdsə, başmaq **tapılar**.

tapılıqca **tapılınğca. tapılılınğca. tapılınca. bolğuça. bulunciya. -tapılılınğca**

tapılınca at bolğuça ayaqla. (at bulunciya qədər ayaqlar).

tapılılınqca **tapılılınğca. tapılınca. bolğuça. bulunciya. -at bolğuça ayaqla. (at**

bulunciya qədər ayaqlar).

tapılsa - hər yanda **pox tapılsa**, adamda tapılar.

tapın -könüllərdə güvənə tapın.

tapınçının namaz qılanın. ibadətçinin- tapınçının azançısı ol, çobanların başdağı (padşahı).

tapınqılsən ayaqlarına düş. ibadət ed. -dalarmışmən bu dəryadə, itərmiş mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevgişlin çanağındən. uzaqlardan yaxınladan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər itmiş ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən.

tapırsa -sevgi quşu ürəkdə olur, **bir budaq tapırsa** qonur, sınırsa budaq, gələsi gündə, başqa budaq tapırda qonur.

tapırta **tapırda.** -sevgi quşu ürəkdə olur, **bir budaq tapırsa qonur**, sınırsa budaq, gələsi gündə, **başqa budaq tapırda qonur.**

tapışçı . pərəstişkar

tapqac **tapğac.** büt. məbud. -salıq gəldi seçin siz **tapğacazu** (məbudunuzu)

taplantı ruhların çağırma toplantısı. ruh çağırma seansı. ehzari ərвах.

tapmaca . -gəlib gedər hər ildə, hər dördüdə say (bir. başqa) qılıqda (tapmaca). (ilin dörd carını (fəslı). (gəlib keçən, dəğib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.

tapmaca -qalxır güdəldir, yatır **uzaldır. (gün-kölge).**

tapmaz -qönlüm dolu eşqilə, nisgillərim barınmağa yer **tapmaz.** (barınmağa: dincəlməyə)

tapmaz	-baxmaz böyüklərin sözünə, çörək tapmaz , baxar az yaşlılar sözünə, arvad almaz.
tapmıram	-gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, quru gözdən yaş axır içə,.
tapşırıq	isbarış. ismarış.
tapşıрмаq	sifariş < sipariş. asparış. asmarış. asmarlamaq (ismarlamaq). (asmaq).
tapşıt	dalqav. misya.
taptığın	tapdığın . bulduğun. - kişi bulduğun(tapdığın) yaşır, olduğun çəkir
taptığınız	. -həmmə nəyi aytdığınız, sonğundada tapdığınız , əllərizə gül bitsin, doğru yanıt yazdığınız. (tapmaca yanıtı. (yanıtı : cavab) (aytdığınız : söylədiniz) dar . - dar günü uzaq olsun. (yarqış sözü). . - gecə kefli yığır yoldaş atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümde kəs, o sənsən sən. . -kөнүл istər arığın dar olası incə uzun. . - böylə dar tutma , boğursan sözüvü, açılıq, söz yaradır, hər gözələ söz yaraşır.
tar	-gecəm kefli yığır yoldaş, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümde, kəs, o sənsən sən.
tara	. -içim çəkər dara məni. (içim : vicdanım)
taraq	darağ . ədl. tay.1. gərgi. dəzgah. dəsgah. -çulxa gərgisi .
taraqlamaq	darağlamaq . tovlamaq. tavlamaq.
taraqlamaq	darağlamaq . yaxcı pisi, kiçik böyüyü ayırdmaq.
taraqlıq	darağlıq ədalət.
taralmaq	daralmaq . tənqimək. sənqimək.
tarı	darı . darıq . - darı göz çıxarar (kiçikliyə, azlığınaqarşın, etgili, güclü olan)

-kişi qolasun, **tarı bolasun**. (**qolasun**: işləsun).

tarıq **darıq**. dənə. - astı sarı, üstü sarı, süycü dadlı, **içi darıq** (tapmaca) (**encir**).

. - **darı**. - **göz çıxarar** (kiçikliynə, azlığına qarşın, etgili, güclü olan)

tarıqıram -genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.

tarıqmaq **darıxmaq**. bezikmək. büzükmək. yığılmaq.

tarıqmaqın **darıxmağın**. -**darıxmağın** nədəni içində yatır, tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəyişmədən için bu dərd sürəcək, qalan sökəllərə buda nədən olacaq. (**qaçalqa** : mahana). (**sökəllərə**: kəsəlliklərə. naxoşluqlara).

tarıqtırmaq **darıqdırmaq**. qaradalaq etmək.

tarım -**tarım qorusun**, elim yarusun (kömək olsun).

tarınış. **darınış**. gərinış. çəkiniş.

tarınqa **darınqa** > davaxana.

tarqalıq -evində yox urvalıq, könlündən keçir **darqalıq**. (**urvalıq**: yoğur açanda səpilən un).

tarqalıq. . -evində yox urvalıq, könlündən keçir **darqalıq**. (**urvalıq**: yoğur açanda səpilən un)

tarla (avur. ovur. ovan. avan. ovanğ. avanğ). (< **av. ov**).

-oğlun yetib el içinə girməmiş, **tarla** dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (**bağdalı**: bəfəli) (**qıyın**: dar).

tarşut **darşut**. rəğmən. -onun istəyinə **darşut**: onun istəyinə **rəğmən**.

tart . - **dart** üzmə, it yıxma

-damarın **dart**, için çıxart.

tartan . - dən tökəni biz, **dartan** özgəsi, yeyən başqası.

-dən tökəni biz, **dartan** özgəsi, yeyən başqası.

tartaraq -**dartaraq açmaq**: gərmək.

tartıb	-döşək dartıb yatmaq: kəsəllənmək.
tartılar	tütülər. -dartun ortdan dartılar -. tütün ortdan (oddan) tütülər.
tartılıb	-dartılıb, oğulub yoğrulmaq: qalıblaşmaq. isədiyi biçimə soxmaq
tartqın	dartğın. datğın. üzgün. məhzun
tartun	tütün . -dartun ortdan dartılar -. tütün ortdan (oddan) tütülər.
tarva tarav	darva darav yirtik irtiq.
tas	kasa. çümüc çömüc. (< kav. kov).
taş	. - daş qazandanda, aş pişər. (yolu ilə (yolun tapsan, bilsən) bərk, çətin, güc ortamdada, qolaylıq yarada bilirsən. . -daş gəmir bilim qazan. . - düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır. . -inləməzə sızlamaza ürək demə, daş denə!!! -anmazıla qanmaza, anlamaza yanğımaza, ürək demə, daş denə. . - isti aş, soyuq daş. (içi sıcak olub, davranışı quru, soyuq). -daş atılmamış, yemişsiz ağaca. - yoldaş var, yol üsdə daş, yoldaşda var, yola aş. -daş daşlamaq: siləmək. iki qabdan birbirinə tökəraq taxıla qatışmış daşları ayırmaq. -gərəkli daş ağır gəlməz. -aşına daş qatmaq: dincliyin pozmaq. . qanmaz qöztən daş yarılmış. (qanmaktan uqur bəqlənməz). -aşlı daş. çətin olubda, yağlı olan. zəhmətinə dəğər. zəhmətinə görə dəğər taş.
taşə	daşa. -. daşa söykən, başla öğren . - bayram günü aşə ne, savaş günü daşa nə. . - dünü vur daşa, gününlə yaşə . -bayram günü aşə ne. savaş günü daşa nə. -dünü vur daşa, gününlə yaşə.
taşac	daşac. qamta damqa. nişan. əlamət.

taşı	daşı. - öykü dolu başı var, yağı qıran daşı var. -donla daşı suv pozar, ər oğlunu söz pozar. (söz pozar: ərđəmsizlik). -qızıq daşı, soyuq aş. (davranışı sacaq olubda, içi quru, soyuğ olan). -əl daşı: əl, ev dəğirmanı.
taşmaq	-axıntıya kürek çəkmək. (oda odun daşmaq).
taşın	daşın. - öz əlin, öz daşın, ağrımaz başın. . -qohumluq daşın köksünə döğmək: quda quda demək.
taşınan	daşınan. dəğışən. işində,sözündə durmayan. - bayram aşınan, savaş daşınan.
taşınma	daşınma! . sözüvü dəğışmə!.
taşınmaq	1. çəkinmək. dəğışmək. -oyundan dşınmaq: fikrin dəğışmək. -daşın bu sözdən: çəkin bu sözdən. 1. əl çəkmək. -özü özündən daşınmış: özü özündən əl çəkmiş.
taşındırmaq	daşındırmaq. dəğışdirmək.
taşır	bakirə olmayan qızlıq, bakirəlik tutsu, pərdəsi olmayan. -daşır qız. -aşır daşır: rətdə o fətdə.
taşqal	daşqal. (< dışqal: dışa atılan). süpüt. süpürüntü. urdas (< vuruntuğ: uruntuğ: çıpıntığ). tullantı. süpürərək çıxan tullantı. su basqını üzərində gələn çərçöp, tullantı. fizulat. aşğal. xakrübə. zubałə. zibil.
taşla	daşla. - əkməyi su túbünqə (dibinə) daşla, su betində (üzündə) gözlə (izlə). (daşla: at) - geyini daşla, yenini başla (geyini: daldakın. savulmuşu) - geyini daşla, yenini başla. (əskini tulla, yenini başla)
taşlamaq	- daş daşlamaq : siləmək. iki qabdan birbirinə tökəraq taxıla qatışmış daşları ayırmaq.
taşlanmaq	daşlanmaq. cülüsmək. cilismək. yügürmək.

taşlıq	-toyuq daşlıqı: pətənə
taşlıqa	-qol zori yox,oy yol verir amaca, qoyub atı sürsən daşlıqa , sapar yoldan çatanmasan amaca. (sapar : düzgün olmayan yol. birahə).
taşlısa	-keçən yolun daşlısa , gələn yolun güllərinin nəyinə, gələn yolun daşlısa , keçən yolun güllərinin nəyinə
taşmaça	daşmaça. güvən (emniyyət) supabı. nərsənin daşmasın (partlamasın) önleyən düzən.
taşta	. - daşda qızsa, aş pişər. (istənilmiyəndə durumdə olsa, istənilən sonuc üçün, dözməliyik).
taştan	-dağdan gelir, taştan gelir, eyerlenmiş aslan gelir. (tapmaca) (sel). -çörək daşdan çıxır: işlər çox yoğun.
taştır	-allahım aşdır daşdır , umurqanın bol olsun, doğurduğun ər olsun, düşməndə qatytarğan (qaytaran) ər olsun (doğum alqışı) (uyğur).
taşyaqı	daşyağı. qəti düşmən.
tat vermək	dad vermək dadlıtmaq. dadlatmaq. dadın artırmaq.
tat	dad. 1.tamağ. xoş yemək. 1. tat sözünün –yabanılıq- anlamı , özün buradada göstərir. - tatsımaq\ dadsımaq: dadı yabanımaq, yavalamaq. - tatıq: dadı dəğişmiş. dadı yavamış. - günlərin adı var, yemişlərin dadı var. 1. lor. - tat degi: tatlar demişkən. -ilkin dadı heç bir sevən unutmaz. - tat danışmaq: lori dildə danışmaq. - toxduğa, toxlu ətə dad verməz (doyandan sonra , toxlunun ətə toprax dadır) (toxduğ: boğazına dək tıxmış.).
tatanmaq	dadanmaq. tamağlamaq xoşu gəlmək.
tatantırmaq	dadandırmaq. dadına öğretmək.

tatı	dadı. - bir gün dəğər işizə, dadı gələr dişizə. . - ilkin dadı heç bir sevən unnutmaz.
tatıq	dadıq. 1.dadlı. -hər dadıq yuxunun sonu var, minbir ağrının bir donu var. 1.. (tat-yad <) dadı dəğişmiş. dadı yavamış.
tatıqsan	. - keçmişə dadıqsan , ilərdən qalarsan.
tatın artırmaq	dadın artırmaq dadlıtmaq. dadlatmaq. dad vermək.
tatın təqişmək	dadsıtmaq. - dadın dəğişmək : qaçıрмаq.
tatın	- dadın çıxardaq yemək : gəvşimək. asda asda yemək. dardaraq yemək. - dadın qaçıрмаq : dadqıtmaq.
tatına baxmaq	- dadına baxmaq : dadnalmaq. dadızmaq.
tatına	- dadına öğrətmək : dadandırmaq.
tatızmaq	dadızmaq. dadnalmaq. dadına baxmaq.
tatqın	datğın. dartğın. üzgün. məhzun
tatlamaq	qatıqlamaq. -genə tatladı : genə qatıqladı .
tatlar	- tatlar demişkən : tat degi.
tatlatmaq	dadlatmaq. dadlıtmaq. dad vermək. dadın artırmaq.
tatlı	dadlı.1. dadıq. -hər dadıq yuxunun sonu var, minbir ağrının bir donu var. 1. tamağlı. tamağın. xoşa gəlim. xoş boğaz. - dadlı dadlı : süycü dadlı. çox dadlı. -gülsüz olar yemişi, dadlı dadlı dənəsi (tapmaca) (encir). . -görklü (gözəl) donu özünğə, q aşı özgəyə.
tatlıtmaq	dadlıtmaq. dadlatmaq. dad vermək. dadın artırmaq.
tatnalmaq	dadnalmaq. dadızmaq. dadına baxmaq tatnıtmaq dadnıtmaq. dadızdırmaq. dadına baxdırmaq. tatqıtmaq

	dadqıtmaq. dadın qaçıрмаq.
tatsımaq	dadsımaq. (tat-yad <) dadı yabanımaq, yavalamaq.
tatsın	. -öksüz oğlana bax burnun qan dadsın, öksüz oğlağa bax ağzın yağ dadsın. (öksüz oğlan baxarsan burnun qan dadar, öksüz oğlaq baxarsan ağzın yağ dadar).
tatsıtmaq	dadsıtmaq dadın dəyişmək.
tattlı olsun	daddlı olsun nuş olsun.
tav	1. hal. 1. xulq. 1. çağ. 1. doğru. doğru dürüst. 1. 1. eşili. 1. qəzəb. 1. qılıq. püf. 1. qıvam. 1. qızqın. 1. qusursuz. 1. tam. 1. uyqun. 1. xəşm. 1. xətasız. düz. 1. xuy.
tavaqana	davaxana < darınqa.
tavar	davar. var devlət. -davar üçün anğımazıb tanrını, götün si-ər malın alar xalqının. - davar üçün anğımazıb tanrını, götün si-ər malın alar xalqının. (anğımazıb: yada salmaz)
tavın	gücünü. bacarığını. -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkçə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın: dövründə. fəslində) . (tavın: gücünü. bacarığını)
tavına qoy	tavlat. uyqula.
tavlamaq	(tovlamaq). hazırlamaq. mötədillətmək , mulayimlətmək. miyzanlamaq. darağlamaq. qayıрмаq. yoluna qoymaq. hal vermək. qatmaq. məxlut etmək. sulamaq.
tavlamaq	çağlamaq. halın özünə gətirmək.
tavlanma	hirslenmə. qəzəblənmə.
tavlat	tavına qoy uyqula.
tavlatmaq	1.hallatmaq. 1. təpləmək. təplətmək. saplamaq. savlamaq.

	atılmaq. atıqlamaq. taxılmaq. taxlamaq. hazırlamaq.
tavlı	1. bolar. yumşaq. gəvrək. -tavlı topraq. 1. hallı. kefli. saz.
tavranınız	-çamdap ertərək bitirgilə : çabuq davranınız , ərkəncə bitiriniz!.
tavranış	-kөнүлцәli davranış : könül almaq kimi davranm. - kөнүлцәli davranış, hər birinə gülümsə, tək birini sevgilən.
tavranışa	-geyiminə görə qarşılanar, davranışa görə yola salınar.
tavranışı	. - isti aş, soyuq daş. (içi sığaq olub, davranışı quru, soyuğ). -qızıq daşı, soyuq aş. (davranışı sığaq olubda, içi quru, soyuğ olan).
tavranışım	-özdənim kim olduğum davranışım kim olduğuz bəllətir (özdənim : xəsiyətim). (xəsiyətim kimliyimi, davranışım kim olduğuz).
tavranqi	-qalxışında elə davranki, dönüşündə üzün olsun.
tavranmaq	-dosca davranmaq : yutunsılmaq.
tavranmaq	-ərkək sayağı davranmaq : əkövüş
tavsız	halsız. kefsiz.
tavuş	-tavuş gedirse poxuda gedər.
tay	- göründüyü kimi olursa, olduğu tay görünsün. -gecələr yatgilesən qonşu tay , ağlama, dan atacaq halıvı pozma deyirəm. keçməyə qoyma sən ömrün qəmilə
tayaq	dayaq.1. sınıq nərsənin altına, dalına qoyulan nərsə. 1. tirkə. dirgə. dəsdək. himayət. (dirtiş-güc).
tayancaqı	dayancağı . tikyə kəlamı.
tayancımın	. -görüngümün bənəyi, dayancımın dənəyi.
tayanıb	-bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar).
tayanqa	. dayanqa payıqah.

tayanmaz	. - kölgə belə işıq yoxsa dayanmaz .
tayanmaz	-axar sular dayanmaz , yalançının yalanları azalmaz.
tayanmır	-axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır , gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
tayir	dayir . dəğir . məbut. -ilərizə dayir : ilərizə dəğir .
tayıvı	. - ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva)
tayqəş	tay keş . (tay keşik : tay dəğişik). tənğ teş (dənğ +dəğişik).
taymaq	- bağırdan tasmaq : ciqərdən ciqərdən tasmaq. ciqər yoxatmaq. tindən, ruhdan düşmək. -al ciqərinən taybaytmaq : al ciqərin yoxatpayt : o, ruhdan düşmür. cəsaretini itirmir.
tayuç	faks (fax) facsimile. havayı yolla (uçuqla) göndərilən şəkil. bəlgəgeçər.
tayuş	kopi. eynən. -onun tayuşun (eynisin)sizə göndərirəm.
tayuşun	eynisin . -onun tayuşun sizə göndərirəm.
tayuşun	eynisin. -onun tayuşun sizə göndərirəm.
taza	yaşlı. yeni.
teçinirit.	. -gahdan keçirik, gahdan keçinirik .
teçirit	. -gahdan keçirik , gahdan keçinirik.
teqəntə	-özümdükü deqəndə öküz qara güçüm var, özgəsindən değənde başım aşsa işimvar.
teqi	degi söz. - tat degi : tatlar demişkən.
teqiltə	. -heç nə görüldüğü kimi değildi, değildə , olmayacaq
teqilti	. -heç nə görüldüğü kimi değildi , değildə, olmayacaq
teqirman	. - degirman sırayladı
teqirmanta	. - degirmanda sırayla, gələr çatar sıramız, az sınayıb çox sına, sonu bir

gün sınarız. (**sınarız**: sınarız)

teqirmen . - **değirmen** gürültüsündən qaçan unun öğütemez.

teqiş **değiş**. aytış. eytiş. diyalog. qarşılıqlı qonuşma.

teqişliqlıq -evrəndə ən kötü yol **değişiklik** qarşısında değışməməkdir.

teqişməməqtir. -evrəndə ən kötü yol değışiklik qarşısında **değışməməkdir**.

telqit **telkit**. saçları yığıb saxlayan.

tembel . eringen

temə . -o sözki hər yanda diyənməsən , heç yanda **demə**

temək -aşağıda , yuxarıdan diyən sözləri, yuxarıda , aşağıdan **demək gerek**.

temərix . - diyərlər gözəllik aldatdı, deməzlər gözəlligə aldandıq.

teməsə -kor kora kor **deməsə** bağı çatlayar.

teməzlər -deyilər gözəllik aldatdı, **deməzlər** gözəlligə aldandıq.

temirəm . -**demirəm** dözmə **demirəm** tələs, dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki.

(**çəki**: hədd) (**tanımaz çəki**: sonuncu durağı ölümdür)

temirəm -**demirəm** dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki.

(**çəki**: ölçü) (**tanımaz çəki**: ölçü bilməz sonuncu durağı ölüm).

temirsə -qılış qında qalırsa, doğma dilin **demirsə**, kimlik qalib pas qapar.

temişqən - **tatlar demişkən**: tat degi.

temişlər -**demişlər**, küsən, payından olar.

- altına, dəmir azmaz, ölümlər diril verməz, yaşlılar gəniclənməz, çoğan

dönüb, **evlər yıxar demişlər**.

temiştim **demişdim**. -ursun **demişdim**.

temroy **demroy**. bir tür çıban

tenqteş **teng teş** (**dəng +değişik**). taykeş (**tay keşik**: **tay değışik**).

terinti **derinti**. dəsdə bətlük.

tesə	-kötü dinsə dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxşı heyva, alma sən, göt kötünü aranızda soxma sən.
tesələr	desələr . -külü dərman desələr, gizdə qoyan.
teş	deş. toprağı dincəldən, gəlişdirən yer.
teşibaşı	teşi başı. (səncaqək).
teşiq	deşik . dəlik.
teşiqdən	deşikdən . -qorxun yoxsa pişikdən, nə baxırsan deşikdən ?
teti	dedi . yandı. cavabladı. -qurda sordular. -əfəm, nədən yoğun (dur) belə boynun? yandı - öz işimi, özüm görürəm.
tetiqor	dediqor . dikdor.
tetiqotu	dedi qodu . koğu. koğ.
tetiqotuçu	dediqoduçu . koğuçu. koğçu.
tetilər	dedilər aydular . - gördülər yox pul cibində, aydular (dedilər) ussuzdu başsızdur dəli
tetim	dedim . aytadım. -nə aytadım nə anladın. (aytadım : dedim).
tetiym	dediyim aytqanım. söylədiyim.
tetiyn	-bəy dediyn hara, bəyənmədiyn hara.
tetiyz	-aydanınq diləyiz. dediyiz . duvaz. - aydanınq olsun duvan qəbul olsun.
teveyi	-bir tutam ot deveyi yardan atlatır.
teviq	devik . italik qıys. qıysıq. (qıymaq : əğmək). keşin (kəcin). ağışlı. yatıq. övrük. sapıq. - qıys yazı. -qıys, bolun yazı: italik, bold yazı.
tevinqen	devingen . devgin . dinamik.
tevir	-bu devir yalançı devir , sən seçəni deyil, istəyin sevir.
teviri	. -düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir , yaşam sürür, onunla yürür.

tevqin	devgin. devingen. dinamik.
tevrən	-meydan sənın at sənın, devrən sənın tov sənın (üreyin necə ıstır yapın). -nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən ıstəmədin, devrən saldı uzağa. (ağı).
tevrikmək.	devrikmək. dövrikmək. dönüb durmaq. quşqulanıb durmaq.
tevriq	devrik. dönər. dəvərani.
tevrilince	devrilince. -çinar devrilince, altında odun yığan çok olur.
tevrım	- devrim cərgi : inqilab şuarları.
tevşirmiyənə	devşirmiyənə. almayana. -odun almayana od yaxdırma. (almayana :).
tevtavul.	devdavul. düngür. yekə dövül, təbil.
teyənın	-bir yeyənın olsun min deyənın olmasın.
teyər	deyər rivayət. deyərçi. ravi. . - kimi deyər kimi edər (kimi aytar, kimi dartar). (aymaq : danışmaq). -dil çəşirsə düzün deyər .
teyər	-xanım burdan deyər , ordan ağlar, ordan gülər.
teyərçi	deyərçi. deyər rivayət. ravi.
teyərmiş	-əğri bacaq bağa əğrisini görəməmiş, ilana əğri büyrü deyərmiş (bağa: qurbağa).
teyiblər	-yoxluq ölüm varlıq olum deyiblər .
teyiq	deyiğ. söz. hərf. -deyiğ yoxdur: söz yoxdur. -deyiğın nədir: sözün nədir. nə demək ıstəyirsın. -söz deyiğ : hərf o suxən.
teyil	. -güvən gül deyil qoxa, inanma işsiz güvəndə doğa. (doğa: ona. ola) .
teyiler	- deyiler gözəllik aldatdı, deməzlər gözəlligə aldandıq.
teyim	-gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, quru gözdən yaş axır içə, tapmıram söz nə deyim sənə.
teyinmək	deyinmək. yanğaşmaq. yanğşamaq. durmadan danışmaq.

teyinmək	- dodaq altı deyinmək : bidildəmək bıldılmaq.
teyir	-yaşamaşdır,çətin deyil , gedər gedər, dönər deyil . əsirsəyel, çaşıryolun.
teyiş	- eyi sanış, eyi deyiş , eyi qılış.
teyləm	deyləm. dilmə. qəmə. qama. hissə. pay. səhm. qətə. güvə. cüvə. qısqı. çalva. loq. tir.
teyməz	. - düşman nəmə deyməz , yalun nəmə geyməz
tez	. -qaragün ağgünə güc çevrilir, ağgün qaragünə tez çevrilir -ölüm toxlu, tez gecə var, gəlməməsi yox onun. (toxlu : haklı).
tez qalxan	irkil. -irkil olan erkən çatır barçağa(barçığa : mənzilə).
tezeq	- tezek yığını : qalax.
tezqinə	tezginə. aşqına. tərtələsik. çapucaq. əcələylə. - tezginə aşab içəndən son : tərtələsik yeyib içəndən son.
tezliqlə	tezliklə dərkəp. derhal.
təbçevirən	ağdırımcı. çöndürücü. yıxıcı. dağıdıcı. virangər. bərəndazəndə. vajqun konəndə.
təbələnmək	dəbələnmək. ağnamaq. axmaq. sürüşmək.
təbil	döğül. yekə dövül,. düngür. devdavul.
təhbiç	təpgic. belin çiğni, ayaq basan bölümü
təhmərləmək	dəhmərləmək. dəngərləmək. qızışdırmaq. təhrik etmək.
təxt	(oturma üçün) qonat.
təkəsaqqalı	yemlik göy çeşidi.
təq	1. dək. həqq. - dəki nədir qoy ovcuna. - dəkin alam hara gedəlim. -hər bir.1. tək. tüşbür. kimi. - uşaqtüşbür: uşaqkimi. - adamtüşbür: adam kimi. -soyuqtüşbür: soyuq kimi . 1. tək. -kötü iyi yanyana, durur dağ tək qarşıma, iyi qalmış yuxuya, kötü çıxır yarşıma. (qarşıma: qabağıma)

(**yarşıma**: rəqabətimə). **1.tək.** sını. -**obası**: obası tək.

. - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə

qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan **tək** dolansan yarışmaz. (**ər qız**

olsan: erkək dişi olasan) . (**yarışmaz**: **yaraşmaz**) .

. - dənizdə üzər balıq **tək** süzər.

təqcə

. - gülğənimdə açalı **təkcə** gülüm var mənim.

. - hər nəyi öldürən odur, **təkcə** özü ölüm bilməz. (**tapmaca**). (**ölüm**)

. -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan **təkcə** ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (**çağın**: dövründə. fəslində) . (**tavın**: gücünü. bacarığını)

-**təkcə bir**: birin. - qurulmağa min bir güc, yığılmağa, **birin güc**.

təqənəyi

kor, dəğəngi bəllər kimi. (**dəğəngi**: **dəğənəyi**. **çomaq**)əsgidən olduğu kimi. heç dəyişmədən. hər vax kimi.

təqənq

kor, **dəğəngi** bəllər kimi. (**dəğəngi**: **dəğənəyi**. **çomaq**)əsgidən olduğu kimi. heç dəyişmədən. hər vax kimi.

təqər

dəğər. - bir gün dəğər işizə, dadı gələr dişizə.

-inanqılsan yoxluğa, **dəğər** tapar varlığın.

-**əməyinə** (zəhmətinə) **dəğər**: **zəhmətinə görə dəğər verən**. aşlı daş. çətin olubda, yağlı olan. əməyinə (zəhmətinə) dəğər. əməyinə görə dəğər. çətin olubda, yağlı olan. aşlı daş. əməyinə (zəhmətinə) dəğər.

təqərin

dəğərin. -keçirdiyin günün **dəğərin** biçdiyin ürünə yox, əkdiiyin tuxumla ölç.

təqərlətmək

dəğərlətmək. bayarlatmaq. bayarşatmaq bəyənitmək.

təqərlətmək

dəğərlətmək. boysatmaq. qiymət, qədir vermək.

təqərli

1.dəğərli olan . göküzlük. ürəyə yakın.1. törəli. yaraşıqlı. munasib.

. - inamın quranmayan, **dəğərli** yaş sürənmədi. (**yaş**: yaşam)

təqərli.	dəğərli. ağırılı. (ağırılığ) sayqın.
təqi	-çox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz tək bir dal ola yardım.
təqib	. - gəlib keçən, dəğib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.
təqimli	dəğimli. müstəhəq.
təqin	bağa dəğin. ən azından. həddəqəl.
təqir	dəğir. dayir. məbut. -ilərizə dayir: ilərizə dəğir.
təqirman	-böylə gəlmiş böylə gedər, dəğirman bildiyin edər. -qonaqsız ev, suyu qurumuş dəğirman oxşarı.
təqirmanı.	-əl, ev dəğirmanı : əl daşı
təqirmi	dəğirmi gığirdə. girdə. yuvarlaq.
təqiş	dəğiş. almaş. aralçı. əvəz. -bu ona aralçıdır. –buna aralçı olamaz. –yarma çörəyə aralçı olar.
təqişə	. -kişi biliginə görə kəndin dəğişə bilər
təqişən	dəğişən. daşınan. işində,sözündə durmayan.
təqişər	-başlı kişi alın yazın dəğişər. (başlı: ağıllı. düşünən).
təqişir	. - illərin ötüşü dəğişir hər nəyi.
təqişirsən	. - iyi tanıdıqca sən dəğişirsən, tanışdığın yox.
təqişmə	dəğişmə.
təqişmə	dəğişmə. taşı -sözünü dəğişmə!: daşınma!.
təqişmək	-kəndini istədiyinə dəğişmək, istəkləri dəğişmək, kəndi olduğun dəğişməz.
təqişməsən	. -darıxmağın nədəni içində yatır, tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəğişməsən için bu dərd sürəcək, qalan sökəllərə buda nədən olacaq. (qaçalqa : mahana). (sökəllərə: kəsəlliklərə. naxoşluqlara).

təqişməyə	. - dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan, qarnın tox.
təqişməyə	- dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan, qarnın tox.
təqişməyin	-dəğişməyin bilməyən, sınmasını qarşılar . (qarşılar : önləyir. uzlaşır)
təqişməyin	- dəğişməyin bilməyən, sınmağın görər.
təqişməz	-dünya doğandan, fırlanır belə, səndə dolan, istəyin elə. dəğişməz dərmanın daşı, dünya varikən, fırladar genə.
təqişmiş	dəğişmiş . - müslüman türk, dinin dəğişmiş bacısın satar, qardaşın atar. -çağ dəğişmiş , hər nə qalmış çağında. -dünya dönür, yaşam çönür, seviş söğüş yer dəğişmiş , istəklilər yaman olmuş, iğrəncilər yerin tutmuş.
təqişsən	-qəntin üçün təqişsən , qimsə səni təqişməz.
təqişsin	-çalış gördüyün iş səni dəğişsin .
təqişti	-indi artıq ölçülər dəğişdi , günlər var ömür boyu, umatlıq var sonsuza durur. (umatlıq : umaylıq . xoşbəxliq).
təqiştirilməz	. - ırmaq keçilirkən, at dəğişdirilməz
təqiştirilməz	-ırmaq keçirkən, at dəğişdirilməz.
təqiştirmək	dəğişdirmək . daşındırmaq
təqliq	- təklik dinclik : danqalıq dingəlik. azacıq aşım, ağrımaz başım.
təqmək	- göz dəğmək : gözəgəlmək.
təqməz	göz dəğməz . (- əl verməsə, göz dəğməz (əl görsətməsə, göz vurulmaz). {(əl: barmaq) barmaq göstərməsə, göz dəğməz}})
təqtəbaş	təqdəbaş qaqbaş. təxdə baş. quruqafa.
təlaş	çaba. -nədir bu çaba , nədir bu dulay (macəra).
tələ	toğlağ. torlağ. aldağ. həçəl. -kötülük etmə, küçük düşərsin, tələ qurma kəndin düşərsin.

tələr	-pozuk para cibi dələr , pozuq kişi, işi. -qocalıq aşar yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı.
tələs	. -demirəm dözmə demirəm tələs , dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki. (çəki : hədd) (tanımaz çəki : sonuncu durağı ölümdür)
tələs	-demirəm dözmə demirəm tələs , dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki. (çəki : ölçü) (tanımaz çəki : ölçü bilməz sonuncu durağı ölüm).
tələsiq	aşıqlı (aşıqmaq). iti.
təli	dəli . cintov. . -gördülər yox pul cibində, aydular (dedilər) usuzdu başsızdur dəli -sevməklə vurulmaq iki başqadırlar, sevmək ısınmaqdır vurulmaq dəli olmaq.
təlib	. - gəlib keçən, dəgib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.
təliq	deşik.
təliliq	dəlilik . cintoluq.
təlvə	tilif. tındağ. köçbə. küsbə. çöküntü. çökəl. çökmə. quyqa. torta. tortu. risub. təhnişin. lay. laxda.
təm	dəm. şəh. -dəmiri dəm, kişini qəm çürüdür.
təmbəl	üşüc. üşüş. üşəngəş. üşənqaş. bir işi yapmaya ərinen. yayaz. yalkav (yaykav).
təmbəllik	. üşüşlük.
təməl	bartın. zirsaxt hər nəyin bar olan, bulunduğu, üstündə oturduğu kökü, yeri, təməli.
təməli	-fəlsəfə təməli : söz, düşüncenin qalıbdı.
təməlintə	-seçim təməлиндə sevinc dayansa, üzüslər, uçuşa dönür!!.
təmənnasız	güdüslüz.

təmətləmək	dəmətləmək. qoldaqlamaq. dəsdələmək.
təmir	. - işləyən dəmir totlanmaz. (totlanmaz : paslanmaz) . -. altına, dəmir azmaz, ölümlər diril verməz, yaşlılar gənclənməz, çوغان dönüb, evlər yıxar demişlər.
təmir	-tostluq bənzər təmir yükünə, çiqnivə alsan aqırlıq yerə qoysan paslanar.
təmiri	- dəmiri dəm, kişini qəm çürüdür. (dəm: şəh).
təmiz	. - dəmir artsın, çiləz bitsin.
təmiz	- dəmir artsın, çiləz bitsin. (kefiz kökəlsin, ağrız bitsin).
tən	dən. - dən tökəni biz, darta özğəsi, yeyən başqası. - dən tökəni biz, darta özğəsi, yeyən başqası.
tənə	dənə . darıq. - astı sarı, üstü sarı, süycü dadlı , içi darıq. (tapmaca) (encir). -qonşuna iki dənə istəki, özün bir dənəli olasan .
tənəşliq	1. qardaşlıq. yoldaşlıq. 1. əşitlik. dəşitlik. dəşlik . əşlik. bərabərlik.
tənəyi	. -görüngümün bənəyi, dayancımın dənəyi .
təniq	tənik . Incə. yasıq (yazıq) > yazık > yastratik (# tünük :qalın. yoğun.)
tənimdə	-canki vardı bu tənimdə , çıxacaq bitmədən ön arzularım son ucuna.
tənin	. - düşünməklə yaşanmır, tənim tənin , tinim tinin özləyir.
təniz	-cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun. (alqış :iyi dua) (tiniz : ruhuz). (qayın : möhkəm).
təniztə	. - dənizdə üzər balıq tək süzər.
təniztən	-çaşqın çaylar, qalar dənizdən geyin. (çaşqın çay, dənizdən qayayar, cayar.
tənq eləmiş	dəng eləmiş . kökləmiş. -yenə evrən ölümlər türküsünü dəng eləmiş .
tənqərləmək	dəngərləmək . dəhmərləmək . qızışdırmaq. təhrik etmək.
tənqəsi	dəngəsi . dərəcəsi. -kəndizə güvəncin dərəcəsi : özüzə etimadın dərəcəsin .

təngəsin	-toxunaraq. dəngəsin durumun pozmaq , qatmaq: pallamaq. pəlləmək .
tənqi	dəngi . yükü. bağlamalı. - köçmək yaxınlaşır doslar, dəngi bağlayın , pozulmadan yollar. (dəngi : yükü. bağlamalı). {bu kələki (ibarət, cümlə), dosları, yarımçıq qalmış işlərin bitirməyə çağırır. (bu söz orta yaşı aşmış, əllini savmış kişilər ara deyilir)}. -köçmək yaxınlaşır doslar, dəngi bağlayın, pozulmadan yollar.
tənqiqmək	təngikmək . bikirmək. bükürmək.
tənqimək	təngimək (daralmaq). səngimək. yavaşlamaq. (# cəngimək : itinmək).
təntiri	- təndiri issi gören, çörəyin yapır, ağzı açıq olan tikəsin qapır.
tənziq	tənzik . tənzif. tortul. incə, nazik parça. -tənzikdə
təpə	1. qaş. 1. atur. atuz. utur (# uçur). qalağ. - çöldə yer yer daş qum aturları görünürdü. - təpəvə vursa, dibivə düşər.
təpəqəntən	-qapağandan, təpəgəndən , urağandan dış, yamanlardan ol uzaq.
təpələr	- dağ ara bala təpələr : boynaş
təpənə	-sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır. başqa çıxar: başqa çıxar.
təpəng	şığlı. -çağın təpəng yürüşü.
təpər	qeyrət. -dil ölkə təpər. (ölkə : vətən).
təpərsiz	qeyrətsiz
təpiz	(təpmək). zərb o şətm. döğüb, çalıb sıxışdırma.
təpqic	. təhbiç . belin çiğni, ayaq basan bölümü
təprinmək	qeyrət etmək
tər	. -. bel külük bizdən, tər töküb işləmək sizdən .
tərə	dərə . - yolatası keçi olanın, dərə dırnaq yeri olar.
tərələri	dərələri . -. uca dağların, dərin dərələri olur.

tərib	-oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (bağdalı : bəfalı) (qıyın : dar).
tərin	dərin . - durqun sular dərin axar. -. uca dağların, dərin dərələri olur. - çığın unudan, dərin yatar . (çığın : dərdin). - dərin sevgi göstərmək : yutuqlamaq.
tərinləşir	dərinləşir . çökür. batır. -ucalırsa dağ, çökür dərələr.
tərisi	-domuz dərisi post olmaz, əsgə yağdı dost olmaz.
tərqəp	dərkəp . derhal. tezliklə
tərlər	-qazan qaynar, kişi tərlər.
tərliq	iç qablıq.
tərliq	. tərlik. tünükə. iç qablıq
tərman	dərman . -külü dərman desələr, gizdə qoyan.
tərmanın	-dünya doğandan, fırlanır belə, səndə dolan, istəyin elə. dəyişməz dərmanın daşı, dünya varikən, fırladar genə.
tərmansız	. dərmansız . yamsız.
tərmək	dərmək . avdanmaq. evdinmək. edinmək (< av. ov. ev). yığmaq. - böylə paranı nə üçün avdanırsın .
tərməyən	. -hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm.
tərməyən	-mən gedəli, güllər qalar, yazda açar, qışda solar, çalış hər gələn dərmış gülün,.
tərmiş	. -hər gələn dərmiş gülün, dərməyən qalmış, gülüm.
tərmiş	-mən gedəli, güllər qalar, yazda açar, qışda solar, çalış hər gələn dərmiş gülün, dərməyən qalmış, gülüm.
tərnəqli	dərnəkli . 1. düzənli. -səlpəli dərnəkli . 1. hesab kitablı. 1. düzənli. -səlpəli dərnəkli . 1. sistimli. dərnəkli ekonomi.

tərnəqsiz	dərnəksiz. 1. düzensiz. sistimsiz. besistim. 1. başıpozuq. 1. hesab kitabsiz. - dərnəksiz iş görmə.
tərs	qarşı. çön (< çönmək). əks. zidd. (# çin). küt. qat. yad. qarşı. muxalif. zidd. əleyh. -hər nə dedim çön çıxdı. - çöndəş : mütezadd. - tərs üzün, için açmaq. çön (< çönmək). (dalısın. için). çönün çıxartmaq. gizli nərsəni açığa vurmaq. - tərs üzün açmaq : çulxasın çevirmək.
tərsən	. - gülün dərsən dal inciyər
tərsinə	. -hər kim getdi evinə, yollar döndü tərsinə. -özün özünü, öz tərsinə kökləmə.
tərt sazlanmaq	dərd sazlanmaq. yarası hoylanmaq.
tərt	dərd. çiğ. -ömür ötür ürəkdəki çiğ ilən. . -ay dərdin alım. ay ağrın alım!. -könlü avutan, dərdi uyutan. -ağacı qurd çürüdür, kişini, dərd .
tərtələsik	tezginə. çapucaq. aşqına. əcələylə. - tezginə aşab içəndən son: tərtələsik yeyib içəndən son.
tərtin	dərdin. ağrın. qadan. - sene yanan, ağrın alan. . -güclü yaşar, varlı kefin çəkər, dərdli dərdin.
tərtlər	. - gəlib keçən, dəgib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.
tərtli	. -güclü yaşar, varlı kefin çəkər, dərdli dərdin.
tərvişin	. - dərvişin cibi boş, könlü dolu.
tərzi	dərzi. biçiş tikiş.
təsqah	dəsgah. gərgi. daraq. dəsgah. -çulxa gərgisi.
təsqiriçi	təsgiriçi. tersgəriçi.

təstəq	dəsdək. tirkə. dirgə. dayaq. himayət. (diritiş-güc).
təstərə	kəstərə. buxcu. biçgi.
təşə.	dəşə. əvəzi. -hər bir nəyin dəşi var.
təşitliq.	. əşitlik. dəşitlik. dəşlik . əşlik. tənəşliq . bərabərlik.
təşliq	. əşitlik. dəşitlik. dəşlik . əşlik. tənəşliq . bərabərlik.
tətəminən	bizim qonşumuz dədəminən qardaşıdı , mənəndə qardaşıdı , mənim oğlumunanda qardaşıdı , bəs bu necə qardaşıdı (qar daşımaq).
tətsiz	. -gül dikensiz , yaşam dədsiz olmaz.
təvəni	dəvəni. -görməz, dəvəni belə görməz.
təvənin	dəvənin - dəvənin boynu yaman, yamanın oynu yaman. - dəvənin quyuğu yerə dəyəndə (heçvax. imkansızlıq)
təvəsi	dəvəsi. - dəvəsi ölmüşün, yerikinə bax (yerik: iştah).
təviyə	. -ilana ayaq, dəviyə qanat verilməz
təyəneqi	- kor dəyəneği bəllər kimi: lap əsgidən , heç dəyişmədən.
təyəntə	-dəvənin quyuğu yerə dəyəndə (heçvax. imkansızlıq)
təyər	dəyər. - dul varki dəyər min qıza. . - əl hən dəyər, göz yox.
təyərlənmək	toparlanmaq. hazırlanmaq.
təyəyər	-duyqusuz dünya nəyə dəyəyər. (duyqusuz: uçuğsuz).
təyirsən	-dün əkirsən bu gün dəyirsən.
təyişmətən	-lap əsgidən , heç dəyişmədə: kor dəyəneği bəllər kimi.
təzək	-dışı qalaylı, içi halaylı. (dışı bəzək, içi təzək).
təzqah	dəzgah daraq. dəsgah. gərgi. -çulxa gərgisi.
tibi	-yağ yarmaya qarışar qazanın dibi yavan qalar.
tibimə	dibimə -nə dibimə (götümə) düşübsən: nə qarabaqara düşübsən.

tibinə	. - əkməyi su túbünqə (dibinə) daşla, su betində (üzündə) gözlə (izlə). (daşla : at)
tibintə	dibində . ayağında. altında. - iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (dibində : ayağında, altında) (kəmişmək :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq).
tibintəqin	-günündəkin qarama, dibindəkin qara. (qara : bax).
tibsiz	dibsiz . (götverən). baçı boş. - başlı ara, söz dinlə, dibsiz bulsan , söy dinlə! (söy : söyüş). -evrəndə var ölüş doğuş, səndədə var qavuş qovuş, evrəndə var gecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dibsiz göy , səndədə var daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (qavuş qovuş : vəsl o fəsl). (daldıran : qərq edən)
tiq	-durmadan dik tut başın, çox olar döğən, alt olan başı.
tıqac	tıxac . xərəngəlik. izdiham.
tıqan	- qol tikan . -özgə yurdun gülləri, öz yurdunda kol tikan .
tıqanc	tıxanc . pənbəçub. (qapaq işin görür).
tıqar	-olursa idman işin, tıxar həkim eşiyin. (eşiyin : qapısın).
tıqcalamaq	tıxcalamaq . oğuşdurmaq.
tiqensiz	. -gül dikensiz , yaşam dədsiz olmaz.
tiqə	tikə . sınığ. parça. –iki sınığ əkmək: iki parça əkmək. - sınığ sınığ : parça parça. tikə tikə. - sıx, güdə tikə, geyim : tingə.
tiqən	tikən . - gül kimi görünüb, tikən kimi batan, dos kimi görünüb, yılan kimi soxan. . - gül qoxar, tikən soxar. –işte kitosların işi bu, tikən kimi gülə batmaq , yılan kimi dosdu soxmaq. –işte kitosların işi bu, tikən kimi gülü saşmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.

tiqən	-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən, taxı döşlərə gül kimi taxıl, tikən kimi yox. qısadır ömür gülə, güc yaşam gülə gülə.
tiqəni	tikəni. -dağa görə qar, gülə görə tikəni, gücə görə yük, güvənə görə sınaq var. -qoxar gülün tikəni , barlı yerin əkəni.
tiqər	tikər. -əl yumar, göz tikər. (əl qısarsa, göz qırar). (əlin yumulduğu yerdə, göz sevincindən, yumuğu tikməyə başlar, ta açılmasın, gizli qalsın).
tiqərsən	. -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər (elə: özgəyə). (dağ başında quyarsın dam yelə gedər)
tiqərsən	tikərsən. -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər).
tiqəsi	tikəsi. sınığı. parçası. —iki əkmək sınığı .
tiqəsin	-təndiri issi görən, çörəyin yapır, ağzı açıq olan tikəsin qapır.
tiqət	dikət. bina. çox qatlı yapı. bldinq (building).
tiqilmiş	- evi tikilmiş: iyi diləkdə, arsuda\arzuda bulunma sözüdür. evi, abadanlığı qurulmuş. günə çıxmış. evi qurmuş, baxda minmiş. (# evi yıxılmış).
tiqin	tin. bina.
tiqtaban	dikdaban. xozudaban.
til	dil. - dil çaşırsa düzün deyər. . -kimin dili nəyə bağlı biləməm, məndəki dil könlə bağlı biləgəm. . -kənül coşar dil söylər. . - insan süsü yüz, yüz süsüdə gözdür,usun süsü dil , dilin süsü sözdür. - iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (dibində: ayağında, altında)

(**kəmişmək** :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq).

-**bir dili tam yönlü bilən**: dilovuc. dilovçu. ədib.

. - **dil**, küsürsə dildən, **dil**, qarğayar yiyəsin.

-**dil**, küsürsə dildən, **dil**, tanımaz yiyəsin.

-dil, düşürsə dildən, dil, yadırqay yiyəsin.

-**dil!**, **dilə** düşmədən, ələ gəlməz, ələ gəldisə, **dildən** düşməz.

. -bir kürədi üzündə, pıdəsi pişər, acısıda var, dadlısıda. (bilməcə). (ağız.

dil.).

-dillənən **dil olur**, suçlanan baş.

-**dil** ölkə təpər. (**ölkə**: vətən) (**təpər**: qeyrət).

-danışan dil, baş itirir.

-insan süsü yüz, yüzün süsü göz,aklın süsü **dil**, dilin süsü söz.

-öner aldı, **qızıl til**. (**öner**: **hünər**) (**aldı**: ən yüksəyi) (ən yüksək hünər dildir).

tilaqt **dilaqt**. suxənvər.

tilatan **dilatan**. muştəq.

tileq -**uca dilek**: böyük amac.

tilə **dilə**. -**dil!**, **dilə** düşmədən, ələ gəlməz, ələ gəldisə, **dildən** düşməz.

-**dilə** gəlir, yaz onu, əldən gəlir, qıl onu.

tiləq **dilək**. - bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran.

. - duru ürek arın **dilək**.

tiləqli - **iyi diləkli**: umat. umart.

tiləqli -iyi diləkli: sayğan yuturlu.

tiləməm -gedəcəksin ged qalmağın **diləməm**, qalacaqsın qal, gedməyin diləməm,
gedib dönsən qalmağa üzün qalmaz, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün
saxla.

tilənçilər	-korlar ölkəsində dilənçilər xanlıq edər.
tiləniş	diləniş . iltimas.
tiləniş	diləniş . niyyət.
tilənsin	dilənsin . -qızıl ığnənin sapı, görsənir bizim qapı, mənə yardım eliyən, dilənsin qapı qapı.
tilərsən	-bilgi top top topaldı topara, açarı sözdədir, bulmağı dilərsən , dil ara.
tiləş	diləş . irkə. ərış. arzu. istək. umu. güdü. sorğa. təmənnə. -diləş soranın : iltimasi dua edin.
tiləyin	. -axar su, yerin tapar, gəzən kişi diləyin -bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təkə yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin, türklük ilə vur başa.
tiləyiz.	-aydanınq diləyiz . dediyiz. duvaz. -aydanınq olsun duvan qəbul olsun.
tili	dili . -kimin dili nəyə bağlı biləməm, məndəki dil könülə b -ağzı olub dili yox elim. -cırıq daban, dili yaman. -mən biləli (azər dili) yox, azər düdüyü, azər zırnası var. -qolca boyu var, boyca dili .
tilif	təlvə. tındağ. köçbə. küsbə. çöküntü. çökəl. çökmə. quyqa. torta. tortu. risub. təhnişin. lay. laxda.
tiliqut	tərcüman. bir dildən başqa dilə çevirən, ağdaran. nərsəni, bir olayı söz edən, söləyən.
tilim	. - dilim verir qanad mənə, onsuz yoxdur yaşam mənə . - gəpsiz ağız baş saxlar, uzun dilin baş qaqlar. (qaqlar : döğdürər) . - insan süsü yüz, yüz süsüdə gözdür,usun süsü dil, dilin süsü sözdür. . - ana dilin danan öksüz olar. (ata anasın itirən soysuz). - dilin yurdsu , könül orun, dillə sözü, könüllə yorun. (yurdsu : yurdu.

sevimli yurdu). (**orun**: yer. könül orun: könüldü yeri). (**dillə**: dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü). (**yorun**: yozun. açıqla).

tilin

-qılış qında qalırsa, doğma **dilin** demirsə, kimlik qalıb pas qapar.

-altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz.

-insan süsü yüz, yüzün süsü göz,aklın süsü dil, **dilin** süsü söz.

tilini

-özgə **dilini** öyrəşibən öz dilin atma, öz mənligivi kimsəyə satma.

-ac qalanın çörək açar **dilini**.

tilintə

-mən türkoğlu olub söz yazaram türkü **dilində**, türkün balası türk ola evrəndə gözəldir.

tilitir

dilidir. -çiçəklərin tanacı "iyi dir, **əroğlunun tanacı, dilidir**. (**tanacı**: ayırma, tanıma aracı, yolu). (çiçəklər birbirində iy, qoxu ilə seçilir). (kişioğlu, insan, birbirindən dili ilə seçilir, tanınır).

tilivi

-mat qalırım türk qızı olasan, öz əlinlə öz **dilivi** boğasan.

tilqır

dılqır. 1. dığa. yekə olubda başarcaqsız, usuz(səfeh). 2. lotuçu gəzən.

tilqır

dılqır. gözə təpilən qız.

tilqır:

dalqar. mütəcaviz

tille

dil ilə. . - dilin yurdsu, könül orun, **dillə sözü**, könüllə yorun. (**yurdsu**: yurdu. sevimli yurdu). (**orun**: yer. könül orun: könüldü yeri). (**yorun**: yozun. açıqla).

tillənen

-**dillənən** dil olur, suçlanan baş.

tilleşə

dillleşə. - heyvan iyləşə iyləşə, adam **dillleşə dillleşə** bir birin tapar (heyvanın alısı dışındə, adamınğ alısı içində)

tilli

. -qaba **dilli**. qalta dilli

tillo

dillo. ketenden hörülmüş çuval

tilmə

dilmə. deyləm. qəmə. qama. hissə. pay. səhm. qətə. güvə. cüvə. qısqı. çalva. loq. tir.

tiloqut

tiloğut. bir sözü, işi oğan, yoğan, yozan. müfəssir.

tilovçu	dilovçu. dilovuc. 1. bir dili tam yönlü bilən. ədib. 1. suxəndan.
tilovuc	dilovuc. dilovçu. 1. bir dili tam yönlü bilən. ədib. 1. suxəndan.
tilsiz	dilsiz. -dilsiz, uluslar solur.
tiltə	dildə. -həmişə yanılmış çox söyləyən çox, ki söylür bulduğun dildə sünğük yox. (sünğük: sümük)
tiltə	istambac.
tiltən	dildən. - dil, küsürsə dildən , dil, qarğayar yiyəsin. -dil, küsürsə dildən , dil, tanımaz yiyəsin. -dil, düşürsə dildən , dil, yadırqay yiyəsin.
tiltən	dildən. - dill , dilə düşmədən, ələ gəlməz, ələ gəldisə, dildən düşməz.
tiltibil	dıldıbil. çılpaq. lüt
tiltir	dildir. - dildir , sırlar haçarı , sözdür, könül yaparı. -içimin nisgilini, tökməyə dildir , könülün sırlarını açmağa dildir .
timməz	dinməz. dinməz. mütələq. - dimməz deməliyəm: mütələq deməliyəm. - dimməz demək: mütələq demək.
tin	gövr. soluğ. nəfəs. quvvət. - gövrəli adam. - gövrədən düşmüş.
tinc almaz	dinc almaz. - acun eldən dosd olmaz, öcü qalsa, dinc almaz.
tinc	dinc. amır. yamır (yapır). huzur. rahat. aram. -dinc uşaq: dölə uşaq
tincək	dincək aram.
tincəq.	dincək. - gün kimi ışıyan, tün kimi yaşuran, su kimi duru, topraq kimi yasağun, ölü kimi dincək. nə olursun ol, oldunğn kimi görkən (görsən), görkəzin (görsətin) kimi ol. (ışıyan: ışıq saçan) (yaşuran: payan. örtən) (yasağun: Mütəvaze) (dincək: aram.) (görkən: görsən) (görkəzin: görsətdiyin) (görsətin: görsətdiyin).
tincəlmir	- içim dincəlmir: onaymır könül dincəlmir. - söyləyirəm aldırmır, söyləmirəm onaymır. (aldırmır: saymır).

tincəltir	dincəldir. qanıtır. -birin söz var ürək qanıtır.
tincəltmək	dincəltmək. aratmaq. təmizləmək. - oy başın aratıb , baş atıb yatıb. (oy başın aratıb : fikir xiyalın təmizləyib, dincəldib).
tincin	dincin. -bir anlıq hirsini basan, yüz il dincin yatar.
tincliq	-təklilik dinclik: danqalıq dingəlik. azacıq aşım, ağrımaz başım.
tincliqlə	dincliklə. qolayın -o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın gözlədim, oxu gözlədim, araq gözlədim. (araq : fürsət).
tincliyin	-aşına daş qatmaq: dincliyin pozmaq.
tinər.	dinər. durar . susar - hər nəyində var sonu, qatar durar, ocaq sönər, yollar bitər, yaluğ dinər. (yaluğ : kişi. adam) .
tinəzarlamaq	dinəzarlamaq. yuxudan olmaq.
tinic	istirahət. aramış. tənəffüs.
tinicmək	istirahət etmək. aramış tapmaq. nəfəs almaq.
tinim	. - düşünməklə yaşanmır, tənim tənini, tinim tinin özləyir. - müsəlman türk, dinin dəyişmiş bacısını satar, qardaşın atar.
tınım	rahat
tininə	hisinə. - tünlü tünün tininə düşdük: çox pisin pisinə düşdük.
tiniviz	mızı. düşüncəsin ayan (açıqca) bildirməyən.
tiniz	ruhuz -cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun. (alqış :iyi dua) (qayın : möhkəm).
tinqa	çalı. yalnız. fəqət
tinqə qırmızı	dingə qırmızı. utanmazcasına.
tinqə	tingə. 1. sıx, darıciq, güdə tikə, geyim. gövdənin ut (həya) yerlərin tutan, örtən tikə, parça, geyim. küştüçülərin dizə dək olan, güdə sıx geyimi. 1. alt geyim. tənə yapışan geyim. tər köynəyi.

tingə	tingə. 1. sıx, güdə tikə, geyim. 1. körpə ağac.
tingəliq	-danqalıq dingəlik : təklilik dinclik. azacıq aşım, ağrımaz başım.
tingo	tingo. sıx, quyuq ət, sümük suyu. cirgə.
tinle	-iki dinle bir söyle.
tinlə	dinlə. - başlı ara, söz dinlə, dıbsız bulsan, söy dinlə! (söy : söyüş). . -azın danış, çoxun dinlə. (azın :azraq)
tinləməz	-bircə dinləməz , mincə dinlədər (radyo).
tinlətər	-bircə dinləməz, mincə dinlədər (radyo).
tinləyənləri	. -gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çağun heç danışma. (danışanda dinləyənləri düşün, dinləyənləri tanımisan heç danışma)
tinmə	-kötü dinsə dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxşı heyva, alma sən, gət kötünü aranızda soxma sən. -baxcalar barı, heyvalar narı, hamı dinsədə, dinmə sən barı.
tinməyəcim	. -getdiyimdə geri dönməyəcim, verdiyimdə dalı almayacam, söğüb söğsəndə dinməyəcim , ala bildiyin al ged, daha sormayacam,
tinməz	dinməz. dimməz. mütləq. - dimməz deməliyəm: mütləq deməliyəm. - dimməz demək: mütləq demək.
tinse	-kötü dinsə dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxşı heyva, alma sən, gət kötünü aranızda soxma sən.
tinsətə	-baxcalar barı, heyvalar narı, hamı dinsədə , dinmə sən barı.
tinsin	- nisgilin dinsin : həsrətin dolsun.
tintən	- o tindən ruhdan düşmür. o bağırın yoxatpayt - bağırından (ciqərinən) taybaytmaq. ruhdan düşmür. cəsəətini itirmir.
tintən	- ruhdan düşmək: tindən, ruhdan düşmək bağır yoxatmaq. ciqər

yoxatmaq.

tırtıqına təymək dındığına dəymək. dimdiyinə dəymək. alağar: özünə alan , dəymə-

düşər

tıpa 1. boğa. şüşə başı. (dərpuş). 1. boğa. qanı durdurmaq üçün kullanılan yumağ, istirlizə edilmiş pamiqlı özəl bez.

tipitən **tipidən.** - ildirimdan, qasırqadan, **tipidən** yılman (qorxman).

tipitən **tipidən.** -**tipidən yılman:** tufandan qorxman. -od olsa dörd yan, yeri yiz yayan, **tipidən yılman.** (yayan: piyada).

tir tingə **dir dingə.** görə görə. aşğara. –dediklərn **dir dingə** danır.

tirəq **dirək.** dəstək. yardım. -sizin işizə, yoluza uğur, **dirəklər** dilərim. - **dirək** tapılmadı. - **dirək** olun. - **dirək** çıxmaq. - **dirək** olmaq.

tirəqi. -evin orta **dirəği:** isgət

tirənər **dirənər.** - əl bəğənər, **göz dirənər.** (dirənər: bəğənəkdən çəkinər).

tirəyi -**çadır dirəyi:** batur (yerə batıb düz duran). əmud. sütun.

tirəyi **dirəyi.** -qoyma sına ev eşiyin **dirəyi**, köçən köçdü, keçən keçdi, qalan günə gün ağla.

tirəyi -öz gözündə **dirəyi** görənmir, başqasında tük axtarır.

tiri olmaq dirimək. dirmək. dururmaq. yaşırmaq. -uzun **dirmədən** köçənlər.

tiri . - **diri dirgi**, uyudan, olu ötgü unutan.

-. altına, dəmir azmaz, **ölülər diril verməz**, yaşlılar gənclənməz, çoğan dönüb, evlər yıxar demişlər.

tiriqçilik **dirikçilik.** imrari maaş. -**ovlaş** (ovçuluq) ilən dirikçilik qılmış.

tiriqlərlə **diriklərlə.** dirilərlə. yaşayanlarla.

tirilərlə **dirilərlə.** diriklərlə. yaşayanlarla.

tiriliqti **dirilikdi** -birlik **dirilikdi.**

tirimək **dirmək.** diri olmaq. dururmaq. yaşırmaq. -uzun **dirmədən** köçənlər.

tirqə	tirkə . (< dirgə). 1. dayaq. dəsdək. (diritiş-güc). –tanrı tirkəsin əsirgəməsin. 1. hami. –kim kimə tirkə durur. –sən ged, mən sənə tirkə gəlləm.
tirqən	dirgən . əmudi. - dirgən sərgən . əmudi üfüqi.
tirqi	. - diri dirgi , uyudan, olu ötgü unutan.
tirliqintə	dirliğində . - yoxluğunda varlığını düşünmə, dirliğində , kəndi sində eşinmə . (kəndisində : kəndi gorunda.). (o ki dirilikdə, ad qoymaq üçün çalışı, yaşlı ömrün, çürüklərə tapşırır. (yaşlı: yeni. taza, gənc. pöhrəli. verimli)
tirmək	dirmək . dirimək . diri olmaq. dururmaq. yaşırmaq. -uzun dirmədən köçənlər.
tırnaq	dırnaq . {- dərə dırnaq . - yolatası keçi olanın, dərə dırnaq yeri olar }.
tırtıl	- tırtıl böcəyi : barama böcəyi . qıvrır. qıfır.
tısa	mısmıq. güdə boylu yuru olan.
tiş	- ağız büzən diş qamaşdıran : kəkirə. kikirə.
tış	-qapağandan, təpəgəndən, urağandan dış , yamanlardan ol uzaq. - iç dəş : daxil xaric. yadar yutur.
tışar	-ağzında söz sənindi, çıxdı dışar özgənin.
tışartan	. -hər qapı dışardan , könül qapısı içərdən döğülür.
tışatmaq	dışatmaq . eşiyyə salmaq. ixrac etmək.
tişə	dişə . -. dişə aş , işə baş gərək. (baş : başçı. iş apararı. işbaşçı).
tişi	- dişi kişi , qadın altın, altın alov birbiriylə sınınar. - yaşlı kişi diş : qart qarı. qat qarı.
tışı	. - içivə qapanıb, öldürmə dışı , yalnız qalan, yem olur birinə. - dışı qalaylı, içi halaylı. (dışı bəzək, içi təzək).
tişilər	. -hər nə yolunda deyil, koldan gülün dərməyə eyil, yarın gəlir gözlənməz olur, dişilər ölür kişiler doğur.

tişin	. - iştah dişin altındadı . -çalışda bil öz işin, ağırı versə öz dişin . -qanına dişin batırmaq.
tişina	-küp sızdırar dışına , hər ne qoysan içine.
tişini	-içim çağırır, özüm bağırır, kəndivi tutun, dışını bırağ.
tişinta	-inanmaqla bacarmaq, biri keçir içində, biri olur dışında .
tişisi	-adamlığın erkəyi yox, dışisi yox.
tişitmaq	dışitmaq . sıçmaq.
tişizə.	dışizə. - bir gün dəğər işizə, dadı gələr dişizə.
tişlan	dışlan . ağzı gədikli. dişlərindən düşük olan.
tişləmə	dışlama. atma -öz duşuvu dişləmə (dışlama: atma) , işlə. (duş : şans).
tişlərin	(gülərək) dişlərin ağartmaq: sırtmaq.
tiştən	. - işdən artmaq, dışdən yox
tiştən	-işdən artan çoxa çıxar, dışdən artan poxa çıxar.
titən	. - didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz. - didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz. -aşağıda , yuxarıdan diyən sözləri, yuxarıda , aşağıdan demək gerek.
titrətti	titrətdi . sarsıtdı. - sarsıtdı təpginiz lovğa düşmanı. (lovğa : içi boş yekə danışan).
tiyənməsən	. -o sözki hər yanda diyənməsən , heç yanda demə
tiyərlər	. - diyərlər gözəllik aldatdı, deməzlər gözəlligə aldandıq.
tizikmək	tizikmək birdən götürülmək.
tizləri	dizləri üzrə çöməlib (qapanıb) , ayaqları üsdə oturmaq: çöngəymək. çöncəymək. çöməlmək. çömbəlmək. çöngərmək.
tizliq	dizlik . sitrə uzun geyim. şinel.
toq	(toğmaq : birləşdirmək).

toqlar	toxlar. - əl toxlar , göz yoxlar (güdə).
toq	. - gözü ac, qarnısa tox , xan belə yoxsulluq edər. - dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan, qarnın tox -dəğişməyə gücün yox, pox oğlusan, qarnın tox . -xəznəsi boş baş dolu, aclar yeyər tox olur -içi pox, gözü tox. (içi təzək, üzü bəzək).
toqa	doğa. ona. ola . -güvən gül deyil qoxa, inanma işsiz güvəndə doğa .
toqac	doğac. doğma evi. zayısqah.
toqacaq	. -keçmişdə yatırsa ölüm, indi yarın doğacaq olum
toqal	-bu yaşamın, doğal savsalıdır, kişini, üç soruya, qarşaladır. -ölmək, öldürmək, öltünmək. (öltünmək : özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir).
toqan	. -keçən günün nisgili, gələn günün işgili, doğan günün şişgili. (şişgili : gərgişi. gərlişi. böhranı).
toqani	doğani. - doğani var olsun (yarqış sözü).
toqanmır	-geçi özü doğanmır, qoyuna anaşlıq edir. (anaşlıq : mamalıq. ebeliq).
toqantan	-dünya doğandan , fırlanır belə, səndə dolan, istəyin elə. dəğişməz dərmanın daşı, dünya varikən, fırladar genə.
toqar	. - ağsa qızıl bayraq, doğar qara topraq(ağsa : ucalsa)
toqar	doğar. - inək danada doğar , bizovda. . -könül ilə verilməkdən sevinc doğar . . - tün yoğar, gün doğar .
toqar	-inək danada doğar , bizovda.
toqlaq	toğlağ. torlağ. aldağ. tələ. həçəl.
toqlanar	toxlanar. doyar. yorular. - əllə ayaq tez doyar , gözlə damağ, heç doymaz (damağ : boğaz)

toqlayan	toğlayan. aldac. aldatan. iğfal edən.
toqlu	toxlu. - toxduğa, toxlu əti dad verməz (doyandan sonra , toxlunun əti toprax dadır) (toxduğ: boğazına dək tıxmış.).
toqlu	toxlu. haqlı. -ölüm toxlu, tez gecə var, gəlməməsi yox onun. (toxlu: haklı).
toqlun	toğlun. alnuğ. alınmış. aldanmış. iğfal olmuş. məğbun. 2 məğbun alnuğ. &.
toqma	-doğma evi: doğac. zayısqah.
toqma	-qanmaqlığa qanmamazlıq doğma düşmandır.
toqma	-qılış qında qalırsa, doğma dilin demirsə, kimlik qalıb pas qapar.
toqmaq	toğmaq. birləşdirmək. nikah qılmaq.
toqmamış	. -keçmişlərim boğulmuş, yarınlarım doğmamış, bu gün əldə basın qıl. (basın qıl: hüjmə keç)
toqmamış	doğmamış. -heç doğmamış suçlular (yoxsullar).
toqmatıq	-doğmadıq cocuğa, don biçilməz.
toqmayan	-doğmayan qadın: ərəmik.
toqra	. doğra. dura. haq. haqq. -bilmək sizin doğranızdır. -doğram çatmır.
toqru	doğru.. 1. həq. -əğri doğru yaşanar (keçər) -həmmə nəyi aytdığınız, sonğundada tapdığınız, əllərizə gül bitsin, doğru yanıt yazdınız. (tapmaca yanıtı. (yanıtı: cəvabi) (aytdınız: söylədiniz) . -doğru söz qulağ yakmaz. (yakmaz: oxşamaz) - oğru asılınca, doğru basınca, çox iş olar. - oğru yeri bolcar, doğru göyü (oğru biçib alar, doğru paysız qalar). (bolcarmaq: biçib almaq. qənimət götürmək). - əğri sınıncə, doğru üzülər. -doğru əğilər, əğri sınar.

- sarpdığın yoldan, **doğru yola dönü ver**, ötənləri ötmüş, gələnləri görü ver. (**sarpdıq**: münhərif).

-ışq doğurkən, kölgə yarandı. **ışq doğru**, kölgə yalandı.

-**doğru** düşün, çinə danış.

-doğru yoxsunlar atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır.

(**yetməzlər** :yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar) (**olanlar**: ayrılanlar. məhrum olanlar). (**əkimdən**:kültür-təbiyətdən).

- toqruq** . -**doğruq**. ciddi. -**doğruq** işə başladı. -**doğruq** olun işizdə, daş qalmasın dişizdə. -**doğruq** davran **doğru** ol, çoğruqların burnun oğ. (çoğruq: ciddi olmayan. yüngül). -**doğruqa**: ciddən.
- toqrular** **doğrular**. - oğrular taxda, **doğrular** altda.
- toqrulmuş** **doğrulmuş**. - boğulmuş doğrular, **doğrulmuş oğrular** indi.
- toqruluqlar** -nə yazıq **doğruluqlar** ucuz satılır, heç nədən yalan ağır alınır.
- toqrunu** . -gəldix cəhanda **doğrunu** tapaq, xoca qoymadı, tüm cəhanı yedi , qarnı doymadımustafa . (**tüm**: külli). (mustafa) .
- oğru boğsa **doğrunu**, eldən uçar gedər görməz gözü bolluğu. (eldən uçar bolquluq).
- oğrunu buraxan, **doğrunu** tuşlar.
- toqrunun** . - oğrunun evi çox, doğrunun evi yox
- oğru elə bağırdı, **doğrunun** bağırı yarıldı.
- oğrunun evi çox, **doğrunun** evi yox.
- toqrusu** . - ilkin başda, əş seçilir **doğrusu**, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi.
- . - söz dosdunun **doğrusu**, işin düşsə bəllənir.
- hər nəyin, öz adı var, uz adı var, **doğrusu**, öz adını söyləgilən.
- ilkin başda, əş seçilir **doğrusu**, keçir sürə, üzə çıxır əğrisi doğrusu.
- toqrusuntan** (doğru) **doğrusundan**. çinəyin. çinəgin. çinəğim. çinəsin. vaqiən. -onlar

çinəğim.

- toqrutub** -qoy belə olsun ilə düzəlməz heç işin, **doğrutub** düzləməyə bir gərəkində girişin.
- toqsun** - könlüzə günəş doğsun (alqış)
- toqtar** **toxdar.** durar -özü toxdar (durar), kölgəsi uzar (**tapmaca**) (gün qabağında hər nə qoyulsa).
- toqtuq** **toxduğ.** - toxduğa, toxlu əti dad verməz (doyandan sonra , toxlunun əti toprax dadır) (toxduğ: boğazına dək tıxmış.).
- toqtur** -ağa yeyib **toxdur**, nökrə bir çörək yoxdur.
- toqum alqışı** -allahım aşdır daşdır , umurqanın bol olsun, doğurduğun ər olsun, düşmən qaytarğan (sındıran. köçdürən) ər olsun (**doğum alqışı**) (uyğur).
- toqum** -**doğum günü** : doğun.
- toqun** **doğun.** şərqli. doğum günü. gün doğusu.
- toqur** **toxur.** - tutdan bizə **köynək toxur** (tapmaca) (**ipək qurdu**).
-gizli oynayan açıqda **doğur.**
- toquran** anaçı (uşaq doğuran). əbə. mama. umana (umay ana). qındıq ana.
(göbək ana).
- toqurtan** **doğurdan > dordan.**
- toqurqən** **doğurkən.** -**ışığı doğurkən**, kölgə yarandı. ışıq doğru, kölgə yalandı.
- toqurtan** **doğurdan.** çinəyin. çinəgin. çinəğim. çinəsin. həqiqətən. -**çinəyin** sevirsinmi. -.
- toqurtuqun** -allahım aşdır daşdır , umurqanın bol olsun, **doğurduğun** ər olsun, düşmən qaytarğan (sındıran. köçdürən) ər olsun (**doğum alqışı**) (uyğur).
- toqusu** -**gün doğusu:** doğun.
- toquş** -evrəndə var ölüş **doğuş**, səndədə var qovuş qovuş, evrəndə var gecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dibsiz göy, səndədə var daldıran göz,

evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (**qavuş qovuş** : vəsl o fəsl). (**daldıran**:

qərq edən)

toquzu	. - igidlik ondur biri qaçmaq, dokuzu gözə görünməmək.
tolac	dolac . girdov. məhləkə.
tolan	-dünya doğandan, fırlanır belə, səndə dolan , istəyin elə. dəyişməz dərmanın daşı, dünya varikən, fırladar genə.
tolanar	dolanar . - günlər dolar ay dolanar (çağun ötüşü)
tolandırmaq	dolandırmaq . cilovlamaq. idarə etmək.
tolanın	dolanın . - içgə işi var çoğunun, dön dolanın bildirməz . (içgə : gizli). (çoğunun : fələkin).
tolanmac	dolanmac . döngə.
tolansan	. - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (ər qız olsan : erkək dişi olasan) . (yarışmaz : yaraşmaz) .
tolantırıcı	dolandırıcı . çöndələbçi. çöndəməkçi. çalağay. düzənbaz. aldağac. təhrif edən. müzəvvir. cəl edən. nadoğru. saxtakar. riyacı. mütəqəllib.
tolantırmaq	: sərimək.
tolar	. -günlər dolar ay dolanar (çağun ötüşü)
tolaşan	-birbirinə dolaşan saçlar : qırcın.
tolay	dolay . dulay . başdan keçirilən. başa gələn, düşən. macəra. -nədir bu çaba, nədir bu
tolazlamaq	tullamaq. sıxmaq.
tolça	dolça . çətil. çilək. çəlik. çəllək. kova (kovaq).
tolçamın	dolçamın . - gözümün kirpiyi, dolçamın qılıpı deyil ki : mənim heç nəyim ondan

asılı deyil.

tolçanı . -gülü solmadan tutun, **dolçanı** dolmadan.

tolqanmaq **dolğanmaq**. dolqanmaq. düşünmək. qanınmaq. qanımaq. salımaq.
salğunmaq. salğınmaq. sağınmaq. sağanmaq.

tolmatan. . -gülü solmadan tutun, dolçanı **dolmadan**.

tolsun **dolsun**. - yaşad olsun, **kefə dolsun** (yarqış sözü).

tolturduqca -doldurduqca boşalar. (tapmaca) (**deşik idiş** (**dəlik qab**)).

tolu **dolu**. aşıl. güclü.

. - dərvişin cibi boş, könlü **dolu**.

-qönlüm **dolu** eşqilə, nisgillərim barınmağa yer tapmaz. (barınmağa:
dincəlməyə)

. - iki yol, biri çilə dolu, biri umutlar yolu. (çilə: ağrı)

. - altı dolu, uca danışar. (altı dolu, gumbuldar)

. - **öykü dolu başı var**, yağü qıran daşı var.

-gecə **dolu** yağır, günüz od. (dağlıq yer).

-xəznəsi boş baş **dolu**, aclar yeyər tox olur.

-cibiz **dolu**, tiniz aydın, təniz qayın olsun. (**alqış**:iyi dua) (**tiniz**: ruhuz). (

qayın: möhkəm).

tolur. . - hərdən içimə nisgil olubda o **dolur**.

tomruq işlənən daş, ağac. kütək. kötük. kündə.

tomuz -**domuz** dərisi post olmaz, əsgü yağü dost olmaz.

ton 1. don. -**içdon**: yutçübə. 1. parça. -**donla** daşı suv pozar, ər oğlunu
söz pozar. (**söz pozar**: ərđəmsizlik).

-doğmadıq cocuğa, **don** biçilməz.

-**güdə don**: donqa.

tonaç **donaç**. firizər.

tonaq	donağ. buzağ. şaxda. qırov.
tonqa	donqa. güdə don.
tonturan	-donduran sözlər: soyuq sözlər.
tonu	. -görklü (gözəl) q özünğə, dadlı aşı özgəyə. . -hər dadıq yuxunun sonu var, minbir ağrının bir donu var. (dadıq: dadlı) . - gəlməyib hələ dünyanın sonu, çoxlar geyər yırtıqlı donu .
tonuç	donuç. müncəmid.
top top	-bilgi top top topaldı topara, açarı sözdədir, bulmağı dilərsən, dil ara.
top	dop. 1. dolu. kamil. mükəmməl. 1. tamam.
topaç	mazalaq.
topaltı	-bilgi top top topaldı topara, açarı sözdədir, bulmağı dilərsən, dil ara. topara. -bilgi top top topaldı topara , açarı sözdədir, bulmağı dilərsən, dil ara.
topar	qurup. bir topar gedə yığışmışdır. -xan yoğarı, quldur topar. xanın tədbiri, gücə dayanır. -
toparlanmaq	təyərlənmək. hazırlanmaq.
toplamaq	qısıрмаq. yığarmaq.
toplanıb	-özüyə uyan uzaq gedməz!. kəndivə güvən, toplanıb tullan.
toplanır	-ilin sonu toplanır , sana bitik sınıdır. kötü işlər qınanır.
toplanmaq	qamarımaq. yığılmaq.
topraq	- gün kimi ışıyan, tün kimi yaşuran, su kimi duru, topraq kimi yasağun , ölü kimi dincək. nə olursun ol, oldunğn kimi görkən (görsən), görkəzin (görsətin) kimi ol. (ışıyan : ışıq saçan) (yaşuran : payan. örtən) (yasağun : Mütəvaze) (dincək :aram.) (görkən : görsən) (görkəzin : görsətdiyin) (görsətin : görsətdiyin). - topraq havalandı. . - topraq belinən , kişi bilinən. (topraq belnən, kişi bilnən). (topraq belinən işlənir, kişi

bilinən). (toprağa bel gerek, kişiye bil gerek). (toprağa bel gerekir, kişiye bil).

. - ağsa qizil bayraq, doğar qara topraq (**ağsa**: ucalsa)

-çadar çadar **topraq**. (cırıq. çatlaq. çartlaq. çadar. çatar. cıdar.).

topraqı - dincəldən, gəlişdiən yer: deş.

-ulu ağac, **boş toprağı**, ulu amac, boş ürəyi bağənməz. (boş urək: ölü ürək). (ulu ağac, uca ağac, dayanmağa bərk topraq arar, böyük sevinc, istəklər, tovuc (odlu), coşqun ürəklərdə yurd salar).

topraquq . -gül altı **topraquq**, olduq yerimizdə varıq

tor tələ. -qadına toy, kişiye **tor**.

torac **dorac**. doruq. qullə.

toran bor qara. bor baray. alaca qaranlıq. ala qara. qaş qaralın. boranğı qaranğu. qaranğuy. buranğuy. gügüm. açıqqara. (tarik roşən. qorq o miş. şəfəq.).

toratan **tor atan**. qarınənə. hörümçək.

-evi basmış **toratan** küldə qalanmış ocağa.

toratan. -**ocağın kül alar evin toratan**. (evi basmış toratan, küldə qalanmış ocağa). pozqluq. baxımsız durum.

torlaq **torlağ**. toğlağ. aldağ. tələ. həçəl.

torta **tortu**. tilif. təlvə. tındağ. köçbə. küsbə. çöküntü. çökəl. çökmə. quyqa. risub. təhnişin. lay. lığ. laxda.

tortan **dordan < doğurdan**.

tortu **torta**. tilif. təlvə. tındağ. köçbə. küsbə. çöküntü. çökəl. çökmə. quyqa. risub. təhnişin. lay. lığ. laxda.

tortul tənziif tənziik. incə, nazik parça.

toruq **doruq**. **dorac**. qullə.

tos	. - gül kimi görünüb, tikən kimi batan, dos kimi görünüb, yılan kimi soxan. . -dos düşmanı işdə tanı . - ıraqsa dos, könlü yaxın . - içaq ol salmığın sağlığına üzüm bəsləyər, dos dosdun uymallığının saxlıya. (salmığının: salxımın). (uymallığının : təəssüb) -qoşarkən dos dos bağırın, düşərkən yox yoxa düşər. -dos küydürö aytat, düşman güldürö aytat. (aytat: söylər) (dost yaxdıra söylər, düşman isə, güldürür söylər). -oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı. -ıraqsa dos, könlü yaxın.
tosan	tozan . ürkün. qoşqun. (< tozmaq. tozamaq). {> tovsən (fars)}
tosca	- dosca davranmaq : yutunsılamaq.
toslar	doslar . - köçmək yaxınlaşır doslar , dəngi bağlayın, pozulmadan yollar. (dəngi : yükü. bağlamayı). {bu kələki (ibarət, cümlə), dosları, yarımçıq qalmış işlərin bitirməyə çağırır. (bu söz orta yaşı aşmış, əlini savmış kişilər ara deyilir)}.
tosluqu	. -köhnə düşman dosluğu , sonunda gör poxluğu
tossevər	dossevər . dostcanlı. - dostcanlı , dostuna qıymaz.
tost olmaz	dosd olmaz - acun eldən dosd olmaz , öcü qalsa, dinc almaz.
tost	. - hər qalan dosd olmaz, hər gedən düşman -domuz dərisi post olmaz, əsgə yağ dost olmaz.
tostcanlı	dostcanlı . dossevər. - dostcanlı , dostuna qıymaz.
tostluq	- tostluq bənzər təmir yükünə, çiqnivə alsan aqırlıq yerə qoysan paslanır.
tosu	dosdu . –işte kitosların işi bu, tikən kimi gülə batmaq, yılan kimi dosdu soxmaq .
	-işte kitosların işi bu, tikən kimi gülü saşmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.
tostun	. -kəndivi artıq tanı, bolluca dosdun olsun .

tostunla	-kəndinlə barış, dosdunla yarış.
tostunun	. - söz dosdunun doğrusu, işin düşsə bəllənir.
totaq	- dodaq altı deyilmək : bidildəmək bıldılamaq.
totaqda	dodaqda . -ürəkdə olan, dodaqda səslənsin.
totaqın	dodağın . -qıl qılının üstünə, qıllı dodağın üstünə, on savaştın dalaşdın, bir barışdın küsdü nə. (buğ. bıyığ).
totlanmaz.	paslanmaz. - işləyən dəmir totlanmaz .
tov	-meydan sənin at sənin, devran sənin tov sənin (ürəyin necə istir yapın).
tovalan	hovlan. tovlan. odalışlan. sovlan. qovlan. qovulan. qoğlan. qoğulan. qorlan. həyəcanlı.
tovlamaq	(tavlamaq). hazırlamaq. mötədillətmək , mulayimlətmək. miyzanlamaq. darağlamaq. qayıрмаq. yoluna qoymaq. hal vermək. qatmaq. məxlut etmək. sulamaq.
tovlan	hovlan. tovalan. odalışlan. sovlan. qovlan. qovulan. qoğlan. qoğulan. qorlan.
tovlanan	aldağıl. aldatılan.
tovsən	{ tovsən (fars)} < tozan. tosan . ürkün. qoşqun. (< tozmaq. tozamaq). {>}}
tovu	. - hər nəyin öz çağ, tovu var
tovun	enerji. - tovum qalmadı. - tovdan düşdüm. tova gəlmək. tovdan sal: tovdan düşür
tovurçu	eşirçi (< eşmək). qurucu. təşğilatçı.
tovuş	tutqu. odlu ısıq. qızıqlıq. coşqu. coğuş. alış. pasyon. iştiaq. odlu ısıq. qızıqlıq. coşqu. coğuş. alış. pasyon. iştiaq.
toy	- utanmaza gündə toy . - toy busat qurmaq : bayırınmaq. -qız alana dək, toy bitənədək.

	-qadına toy , kişiye tor (tor : tələ).
toyan	. -dünyadan doyan yok, sonbaşda köçən çox
toyar	doyar . toxlanar. yorular. - əllə ayaq tez doyar , gözlə damağ, heç doymaz (damağ : boğaz)
toymamazlıq	. - doymamazlıq böyük dərd.
toymatı.	. -gəldix cəhanda doğrunu tapaq, xoca qoymadı, tüm cəhanı yedi , qarnı doymadımustafa . (tüm : külli). (mustafa) .
toymaz	doymaz . -əllə ayaq tez doyar, gözlə damağ, heç doymaz (doyar : toxlanar. yorular) (damağ : boğaz)
toyturmaq	- cana doydurmaq : cana yığmaq :canqıtmaq. bezarıtmaq. - cana doydurmaq : canqıtmaq. bezarıtmaq.
toyuq	- toyuq daşlıqı : pətənə
toyultuğu	. -it doyulduğu , qoğulduğu qapını tanır.
toyunqa	doyunqa . nərsənin bolluğu. doyulan yer.
toyur	-nə əldən qoyur, nədəki yardan doyur .
toyuran	-qarın doyuran aşın olsun, düşman yıxan yarağın.
toyuran.	. - bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran.
toyurmaz	. -ağlama gülmə doyuzmaz. (doyurmaz)
toyuzmaz	. -ağlama gülmə doyuzmaz. (doyurmaz)
toz	çağ. xəbə. gərdə. zərrə. - toz kimi uçub , yox olan.
tozan	tosan. ürkün. qoşqun. (< tozmaq. tozamaq). {> tovsən (fars)}
tozasan	məhv olasan.
tozası	məhv olası.
tozu	. - xalçanı döv tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar.

töhmət	yaxaq. qara.
töhmətçi	qaraçı. yaxaqçı.
töqə	- tökə seçə etmək alt üs etmək . ərəzən vərəzən etmək
töqən	. - döğülən varsa, döğən var, yıxılan varsa!, yıxan var!
töqən	-durmadan dik tut başın, çox olar döğən , alt olan başı.
töqəni	. - dən tökəni biz, dartan özgeşi, yeyən başqası.
töqəni	-dən tökəni biz, dartan özgeşi, yeyən başqası.
töqlənmək	döğlənmək həyəcanlanmaq.
töqlüm	töklüm . kişi suyu. məni
töqmə	-kiçik döğmə kovağı, qabı: soxda. kiçik həvəng.
töqmək	döğmək . -qohumluq daşın köksünə döğmək : quda quda demək.
töqməyə	tökməyə . -içimin nisgilini, tökməyə dildir , könülün sırlarını açmağa dildir.
töqtürər.	döğdürər . qaqlar: - gəpsiz ağız baş saxlar, uzun dilin baş qaqlar .
töqüb	töküb . -. bel külük bizdən, tər töküb işləmək sizdən .
töqüq	. döğük etdən küfdə çıxar, döğük ərden iğid.
töqül	1. töğül simgesəl ödünc olaraq işlənən, tökülmüş dəmirsi parça. midal. 1 . döğül . təbil . yekə dövül,. düngür. devdavul.
töqülən	. - döğülən varsa, döğən var, yıxılan varsa!, yıxan var!
töqülmədən	döğülmədən . -bu qapı könül alanı, çağrılıb, döğülmədən girilir .
töqülmək	tökülmək . - ağlayıb ağlayıb, gözü tökülmək (gözü kor olmaq).
töqülsə	. -keçərsə yaş qayıtmaz, tökülsə su yığılmaz.
töqülür.	. -hər qapı dışardan, könül qapısı içərdən döğülür .
töqüm	- tuxum tökmək : tuxumlamaq. yumurtlamaq.
töqün	-türkce düşün, türkce döğün , türkce sev.
töqüş	- döğüş alanı :gəringə.

töqüş	-kor döğüş : sonsuz. nəticəsiz.
töqüşə.	. - istəklə güc çıxmaz döğüşə .
töqüştə	. -kimlik cicik duyqusu ilə döğüşdə yaşanır.
tölə	dölə . dinc -dinc uşaq: dölə uşaq
töltəsi	kölgəsi . -kölgəsi yerə dalmış (ölüb ərimiş).
tölümütçü	tölümütçü . dölümütçü açımlayıcı. aytamçı. aydağuci. bəyanatçı. izah verici. şərh edici.
tön	dön . - içgə işi var çoğunun, dön dolanın bildirməz . (içgə : gizli). (çoğunun : fələkin).
tönə	. -dönə ver qoyma çıxma çıxmazlara gedən yolun.
tönəci	dönəci. sürəci -çağların ən gözəl sürəci (dönəci), istekli, sevdiyin işinlə uğraşandır.
tönənləri	. - getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır. (sürəli : davamlı. davamlı)
tönənləri	-getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır.
tönəntə	. - gedəndə var dönəndə , öləndə var olanda
tönəntə	-gedəndə var dönəndə , öləndə var olanda.
tönər	dönər . devrik. dəvərani. . -illər dönər, ay aylanar, gün keçər. . - dönər evrən düşər sıra bizədə -yaşamyaşdır,çətin deyil, gedər gedər, dönər deyil. əsirşəyel, çaşıryolun.
tönqə	döngə . dolanmac.
tönqələ	döngələ burcağ.
tönmətən	-geri dönmədən : qaytağmadan. tkrar olmadan.
tönməyəcək	-gedəlisən ol irəli dönməyəcək ol geriye. (zaman).

tönməyəcəqsən	. - gedəli ol irəli dönməyəcəksən geriye.
tönməyəcim	. -getdiyimdə geri dönməyəcim , verdiyimdə dalı almayacam, söğüb söğsəndə dinməyəcim, ala bildiyin al ged, daha sormayacam,
tönməyi	. - getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi , yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır. (sürəli : davamlı. devamlı)
tönməyi	-getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi , yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır.
tönməz	dönməz. - ilkin seviş gedirsə, dönməz olu, içdə qalı, ölməz olu.
tönməzə	. -gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.
tönməzə	-gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.
tönmüş	- çulxası dönmüş : bəxti çönmüş.
tönsən	-gedəcəksin ged qalmağın diləmə, qalacaqsın qal, gedməyin diləmə, gedib. - kölgəyə dönsən : çox, artıq gözləsən. -gözləmək deyil dəbi sevməyin yolu, kölgəyə dönsən öləcəksən, unutmaki sevən sənsən sevilən o, sevinin dərkisi var oğul, ölməyin yolu. (sevinin dərkisi var : məhəbbətin qədir qiyməti var) . (kölgəyə dönsən : çox, artıq gözləsən)
tönsün	-için yansın başın dönsün . (qarqış).
töntü	. -hər kim getdi evinə, yollar döndü tərsinə.
tönü ver	dönü ver. - sarpdığın yoldan, doğru yola dönü ver , ötənləri ötmüş, gələnləri görü ver. (sarpdıq : münhərif).
tönüb	burulub. -qamış dönüb öz yiyəsində yeyər.
tönüb	- dönüb durmaq : quşqulanıb durmaq. dövrilmək. devrilmək.

tönüb	fələk. -. altına, dəmir azmaz, ölümlər diril verməz, yaşlılar gənciclənməz, çoğan dönüb , evlər yıxar demişlər.
tönüq	dönük . ilqarsıza. bəfasıza. -ilqarsıza sən ilqarın olmasın. (ilqarsıza : dönük).
tönüm	dönüm . qaytım. novbət. kəz.
tönür	-ötər günlər külə dönür gülümüz.
tönür.	. -heç nə durmur anıda səni. nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünən könül içindən, keçir günü söğüncə dönür .
tönüşüntə	-qalxışında elə davranki, dönüşündə üzün olsun.
törək	törək. törəli . 1. sahman. səhman. törək söz danış. -ağzıvı törək aç. -törək yol: sahman yol. - törək törək s - törək işlər. 1. mənfəətli.
törəli	. dəğərli. yaraşıqlı. munasib.
törəli	törək .
törəmək	örəmək . tovlid etmək. -göy yeyib altın törər. (tapmaca) (ipək qurdu).
törəni	- ölü törəni (cenaze) için saklanan para: gorluq
törqüm	törküm . hizb. parti.
törtütə	. -gəlib gedər hər ildə, hər dördüdə say (bir. başqa) qılıqda (tapmaca). (ilin dörd carını (fəslə). (gəlib keçən, dəğib keçən, dəlib keçən dərdlər yox olsun.
törtyan	dört yan : bütün çevrə. - od olsa dörd yan, yeriylə yayan, tipidən yılman (tipidən yılman : tufandan qorxman). (yayan : piyada).
törüb	tür. yol. təriq. - törüb dəğışmək. -çalımlı törübdə .
törüm	nütfə.
töş	döş . kök. - götü kökü yerində. -döş döşə durmaq.
töşəq	-döşək dartıb yatmaq : kəsəllənmək.

töşənməmiş	döşənməmiş qurqat. quruqat.
töşəyə	- döşəyə düşmüş : yatalaq.
töşləq	döşlək . üzərində döşənən yalpaq, səfə. döşənmə dizini.
töşlərə	-mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən, taxı döşlərə gül kimi taxıl, tikən kimi yox. qısadır ömür gülə, güc yaşam gülə gülə.
töşüntə	- düşündə görənmir , döşündə arır (düşündə görmədi,döşündə tapdı
tövlə	pəyə.
tövrikmək	dövrikmək . devrikmək . dönüb durmaq. quşqulanıb durmaq.
tövrü	- boqazın dövrü : çənbər. çəmbər < çönbər.
tövrüntə	dövründə . çağında. -. tükəl görmüş, eşitmiş, xanlıq çağında olmuş . (tükəl : tamam. bütün).
tövrüntə	dövründə . çağın. fəslində. -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkçə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (tavın : gücünü. bacarığını)
tövşü səsi	. -özü yoxdək, tövşü oxdək (tövşü : səsi). (tapmaca) (çəkiitgə).
tövşü	səsi. -özü yoxdək, tövşü oxdək . (tapmaca) (çəkitgə).
tövülər	dövülər . -. xalça dövülər tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar.
töyülür	-bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür , nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar).
töyülürsə	döyülürsə . - döyülürsə qapılar , işi işləyən tapılar!.
töz	. - iyye çatanmasan, yamana döz , yamancadan qaçasan.
tözər	-qoduğu s. kən, osturağınada dözər .
tözqün	səbr elə.
tözmə	. -demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki.

	(çəki : hədd) (tanımaz çəki : sonuncu durağı ölümdür)
tözmə	-demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki. (çəki : ölçü) (tanımaz çəki : ölçü bilməz sonuncu durağ ölüm).
tözməyən	. -azına dözməyən çoxuna çatmaz.
tözməyin	. -demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki. (çəki : hədd) (tanımaz çəki : sonuncu durağı ölümdür)
tözməyin	-demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki. (çəki : ölçü) (tanımaz çəki : ölçü bilməz sonuncu durağ ölüm).
tözüb	. - didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz. -didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz.
tözüm	-qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut, bitişdi dözüm , sürürdə ömür, çatmayır ölüm.
tözümün	- dözümün sonu ölümdür.
tözün.	. - keçəcək gün, düşəcək tün darıxıb sıxma özün, keçmişin xoşdusa devranda dönər azca dözü.
tuçan	xulasə. zübdə. cirqə. şirə. icmal. konsept. canmayə. (lübbi mətləb). mucəz.
tufandan	-tufandan qorxman: tipidən yılman. -od olsa dörd yan, yeriiz yayan, tipidən yılman. (yayan: piyada).
tuq	tuğ. çənbər. çəmbər < çönbər. boynbağ (boynbağ: boyunbağ). qulladə. gərdənbəd. -öz gözündə dirəyi görənmiş, başqasında tük axtarır.
tuqum	- tuxum tökmək : tuxumlamaq. yumurtlamaq.
tuqumla	. -keçirdiyin günün dəğərin biçdiyin ürünə yox, əkdinin tuxumla ölç.

tuqumlamaq	tuxumlamaq. tuxum tökmək yumurtlamaq.
tuqumlamaq	tuxumlamaq. tuxum tökmək yumurtlamaq.
tul	dul. - dul varki dəyər min qıza.
tulay	dulay. dolay. başdan keçirilən. başa gələn, düşən. macəra. -nədir bu çaba, nədir bu
tulla	daşla. - geyini daşla, yenini başla. (əskini tulla , yenini başla)
tullamaq	tolazlamaq. sıxmaq.
tullan	-özüyü uyan uzaq gedməz!. kəndivə güvən, toplanıb tullan .
tullantı	daşqal (< dışqal : dışa atılan). süpüt. süpürüntü. urdas (< vuruntuğ : uruntuğ : çıpıntı). tullantı. süpürərək çıxan. su basqını üzərində gələn çərçöp, tullantı. fizulat. aşğal. xakrübə. zualə. zibil.
tuman	içdon. yutan. duman. tün. tüstü. - tünlü tünün tininə düşdük: çox pisin pisinə düşdük. `. -odsuz duman baş alar . -lüt götdən tuman oğurlar.
tumanı.	. -bir balaca odu var, göz korladan dumanı .
tumanlı	dumanlı. tünlü. - tünlü tünün tininə düşdük: çox pisin pisinə düşdük. - dumanlı hava : boran -börü sevmiş boranı.
tumarlamaq	. qaştarlamaq. heyvan baxıcılığı etmək.
tumarlanmaq	- bəzənib tumarlanmaq : qaşqarlanmaq
tura	dura. doğra. haq - gününü qaraldan bulutu qoyma dura .
turac	durac. vəqiyyət.
turanı	-öləni düşünməkdənsə, duranı düşün.
turanlar	-gedənlər çatanlar, duranlar ölənlər.

turanmaz	-su astıda, islanmadan duranmaz. (tapmaca) (daş).
turar	durar. dinər. toxdar. susar - hər nəyində var sonu, qatar durar, ocaq sönər, yollar bitər, yaluğ dinər. (yaluğ : kişi. adam) . -özü toxdar (durar), kölgəsi uzar (tapmaca) (gün qabağında hər nə qoyulsa). . - durar olsan : durursansa. - durar olsan tanertən , bitər işin, tüşə qalmaz. (tanertən :səhər tezdən). (tüşə : ikinci, gün batana yaxın) . - hər yerdə güdüb durar , istəyirsə tutub udar (tapmaca) (ölüm) - bir ayağın asıb durar, bir ayağın basıb durar, hər bazara barıb durar (tapmaca)(tərazi).
turqan	durqan. - boylabaqa durqan : boyu uzunluğunda olan, gedən. boy uzadısıyla.
turqanmaq	durqanmaq. çəkinmək. ikrah etmək.
turqatmaq	durqatmaq. çəkindirmək. qabağın almaq. mane olmaq.
turqu	durqu. durmaq işi. -ayaq, qorxaq, qaçqu yaraq, alqara durqu yaraq . (ayaq, qorxaq üçün, qaçmağa yarar, qormaza durmaq üçün yarar).
turqun	. - durqun sular dərin axar.
turquzmaq	durquzmaq (# yıxıtmaq).
turmaq	durmaq. taxılmaq. mıxlanmaq. -araba gedərək, birdən taxıldı . -hər nə ölümle taxılır . - üzə durmaq : ağ eləmək. - sözündə durmaq : anda yetmək.
turmaqızı	. -gəlməyiniz seçilmir, durmağızı seçin siz.
turmalı	durmalı. -. sevgi, içdə durmalı , sevən, onu sarmalı. (sarmalı : qorumalı. örtməli).
turmatan	- durmadan dik tut başın, çox olar döğən, alt olan başı.
turmayan	- işində,sözündə durmayan : dəğişən. daşınan.

turmaz	durmaz. 1.qalmaz. - min könüllü, bir çatıda qalmaz. 1.qanıqmaz. razı olmaz. -əl verənə, göz durmaz . (durmaz: razı olmaz). -qavın pişsə , sapında durmaz. . -gələn qalmaz, qalan durmaz, gedən qaytmaz
turmuş	durmuş. yaşam. həyat. məişət. məyişət.
turmuşu	- durmuşu bala batsın. (yarqış sözü).
turnanın	-. durdu durdu, durnanın gözündən vurdu.
turtu	- durdu durdu sıçdı işin gülünə.
turtuqum	- durduğum yerdən görünən bəlli, görünüşdən nə olduğun bəlli.
turu	duru. - çox aydın, duru: yaltun. - duru ürək arın dilək.
turuqmaq	duruqmaq. duruxmaq. şəgg etmək.
turular	-çağlar ötər sular durular.
turumun	- toxunaraq. dəngəsin durumun pozmaq, qatmaq: pallamaq. pəlləmək.
turur	durur. -min mən durur bir mən içində. -indi artıq ölçülər dəyişdi, günlər var ömür boyu, umatlıq var sonsuza durur. -biri sınar, biri söner, biri yapar, biri qınar, biri durur biri çökür.
tururmaq	dururmaq. dirimək. dirmək. diri olmaq. yaşırmaq. -uzun dirmədən köçənlər.
turus	durus. (düz). qaydıya uyqun. ölçəmə uyqun. tibqi qaidə.
turutan	-igid igidə baxır, durudan duruya axır.
turuya	-igid igidə baxır, durudan duruya axır.
turuz	həmməşə. əbədiyyətə dək. turuz gülər qalasan.
tuş	şans.

tuşqur	tuşğur. tuşuğra. günortaz xeyir.
tuşqurmaq	tuşğurmaq. tuşuğra demək. günortanı xeyirləmək.
tuşlamaq	nişanə gedmək. -hirsle gözləri tuşladı .
tuşlantınız	. - bunların hançına tuşlandınız , tuşlanmaq istərsiz. sevəsən seviləsən, seviləsən sevəsən, sevəsən seviləməyəsen, seviləsən sevəmiyəsen.
tuşlar	-oğrunu buraxan, doğrunu tuşlar .
tuşuqra	tuşuğra. tuşğur. günortaz xeyir. - tuşuğra demək.: tuşğurmaq. günortanı xeyirləmək.
tuşuvu	şansıvı -öz duşuvu dişləmə (dişlama: atma) , işlə. (duş: şans).
tut	gala.. - duvarın uca tut , qonşuvu oğru yok . - kiçik arzular tut , çəğnəyib ut! . -kölgəni biraq ışıqı tut , gözdəkin ötür, əldəkin ut. -çağında tut öğüdü. -durmadan dik tut başın, çox olar döğən, alt olan başı. gala .
tutacaq	(qılinc, çekiş. piçağ) sap. dəsde. tutacaq. dəsde. -nə sanmışdın atanda məni, yoxdu kimse tutacaq məni, açıq saçaq isti ocaq evimdə, ondan isti çırpın ürək içimdə.
tutaq	. -dünləri biraq, günləri tutaq - keçəni burax gələni tutaq . -dünləri biraq, günləri tutaq .
(tutalım var ərikin, işlədə bilmək gərəkir. tutalım var davarın, işlədə bilmək gərəkir.	
tutan	. - keçmiş tutan , gələni utuzar -atıcı çalır , kürd oynayır, acığı tutan birdə oynayır.
tutar	dəğər . qiymət. ərcəş. ərziş. - ışığa tutar , göz verir, kişiyə tutar , söz verir. -biri atar, biri tutar .
tutarıq	tədarük. amadəgi.

tutarın	- tutarın düşürmək : satalamaq. hərraca qoymaq.
tutarlar	-doğru olsam ok gibi, yabana atarlar beni,eğri olsam yay gibi,elde tutarlar beni.
tutki	- gözdə tutki : gözdələ ki. xatırla ki. muridi təvəccüh qoy ki.
tutqi.	tutuki. - gözdə tutuki . gözdələki. xatırla ki. muridi təvəccüh qoy ki
tutqu	1. odlu ısıq. qızıqlıq. coşqu. coğuş. alış. tovuş. pasyon. iştiaq. 1. iştiaq. -oxuma, yemə, oynama tutqusu : iştiaqı . 1. bürkü.
tutqun	. əsir. giriftar.
tutqun	kirik.
tutqunluk	. əsirlik.
tutqunluq-	- inanma tutqunluq , sevmək özgürlükdür.
tutma	. - böylə dar tutma , boğursan sözüvü, açılıq, söz yaradır, hər gözələ söz yaraşır.
tutmaq	1. qücü nifuzu altına tutmaq, almaq. uşlamaq. (avuşlamaq . ovuşlamaq). (tuşmaq . tupmaq . tutmaq). ələ almaq. müsəllət olmaq - işləri uşlamaq : işləri ələ almaq. -kor uşlağın bırxmaz: kor tutduğun bırxmaz. 1. sunmaq. təklif etmək. məruzə etmək. -qonaqlara yemiş tutun . -sevən sevilə gül.
tutmaqa.	-min əl verər əl ələ, bir ayağı tutmağa .
tutmuş	-dünya dönür, yaşam çönür, seviş söğüş yer dəyişmiş, istəklilər yaman olmuş, iğrəncilər yerin tutmuş . -sınağın yazıb sınaçılara tutdu .
tutsan	-qolay tutsan açıq yolun, çıxsa yoldan, tutar qolun.
tutsu	pərdəsi. -qızlıq, bakirəlik tutsu , pərdəsi: aşır.
tutsun	-əmək bilməyəni, əmək tutsun.
tutta	. -görsələr yoxdu cibişdanda pulun, bəkləməzdən açığa tutda yolun

tuttan	. - tutdan bizə köynək toxur (tapmaca) (ipək qurdu).
tuttuqun	-küsüyü çağırma geri, tutduğun özü yeyiri.
tutu	qalinc. pərdə. -aç qalıncı , görünsün gözə için.
tutub	- hər yerdə güdüb durar, istəyirsə tutub udar (tapmaca) (ölüm).
tutuq	evli. (açıq: evsiz). - açıq tutuq : evli evsiz.
tutulmaz	- yel, ələklə tutulmaz . . -ələklə yel tutulmaz , ələklə üz tutulmaz.
tutum	təsmim -genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.
tutun	. -için tutun qolay, olanlar olar. (için : vicdanın) (için tutun qolay : vicdanız dinc olsun) -gülü solmadan tutun , dolçanı dolmadan. -içim çağırır, özüm bağırır, kəndivi tutun , dışını biraq.
tutunan	müsəmə -tutunan gedmiş, tutunmayan batmış. (başlayan gedmiş. başlamayan batmış)
tutunmaq	başlamaq. (# bitinmək). - tutun! : başla!. - tutunmadan : başlamadan. - tutunun : başlayın. - tutunan gedmiş, tutunmayan batmış. : başlayan gedmiş. başlamayan batmış. - tutunması bitinməsi bir oldu.
tutunmayan	-tutunan gedmiş, tutunmayan batmış. (tutunan : müsəmə) (başlayan gedmiş. başlamayan batmış)
tutunmuş	-qəm tutunmuş hər yanı, qaçmaq gümanı yox mənə, dar yerin qısqaç bucağına belə qalmaz güman.
tutup	-çörək ayaq tutup gedir. (bahalıqdır).
tutuş	ərəkə. ərəfə. -bayram tutuşunda : bayram ərəfəsində.
tuvarı	duvarı . - duvarı çaltamaq : duvarı, duvağ (ağ) boyamaq. kirəçləmək.

tuvarın	. - duvarın uca tut, qonşuvu oğru yok
tuyan	. - duyan qulaq suçlu yok
tuyanı	. - qulağ duyandı göz görsə, quru pambıq köz görsə.
tuyqu	-iç duyğu : yut sanağ.
tuyqu	uçuğ. xəyal. - duyqu duydu : xiyal hiss.
tuyqulan.	. - istəklərin gücən görə uyqulan, bas ayağın yer üzündə duyqulan .
tuyquran	duyğuran : eşidən. -hər nəyi adıyla aday, yanlışsa tuyğuran çaşar. (aday : adlandır)
tuyqusu	. -kimlik cicik duyqusu ilə döğüşdə yaşanır.
tuyqusuz	uçuğsuz.
tuyma	. -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (sani : kimi)
tuymaq	duymaq. 1. eşitmək. işitmək. 1. sümüyü sancmaq. hiss etmək.
tuymaz	-yalan duymaz qulaq yox, olmasa ki, kar ola, yalan deməz, dil olmaz, olmasa ki, lal ola, aldatmağan baş olmaz, olmasa ki, gay ola.
tuymursa	-iki gözün görmürsə, qoş qulağın duymursa , ağzan bir qapıq qıl.
tuysun	. - könül duysun göz görsün
tuytu	duydu. hiss. - duyqu duydu : xiyal hiss.
tuyuq	duyuq. bilən. (aqah). (# uyuq: cahil)
tuyuza	duyuza. duyza. -oyuza duyuza quvvət
tuyza	duyza. duyza -oyuza duyuza quvvət. (oyza duyza quvat (alqış))
tuzçu	duzçu. duz çörəyi itirməyən. şükranlı olan. nankor olmayan. nəmən beharam olmayan. qədirşünas.
tuzlu	duzlu. -özü duzlu , baxdı buzlu. (baxdı yatıq, qaşı çatıq).

tübünqə	. - əkməyi su түbünqə (dibinə) daşla, su betində (üzündə) gözlə (izlə). (daşla : at)
tüqəl	tükəl . tamam. bütün. - түкəl yazuq silinsin, түкəl elgə sevensin. (elgə : ellik. millət). - tükəl görmüş, eşitmiş , xanlıq çağında olmuş. (tükəl : tamam. bütün).
tüqənməyən	tükənməyən . bitməyən. -bilik tükənməyən bayluqdur, sınınmasa bayqurur. (bayqurmaq: bayağılaşmaq).
tüqənməz	-axar sular dayanmaz, yalançının yalanları azalmaz .
tüqənti	-qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut, bitişdi dözümlü, sürürdə ömür, çatmayır ölüm.
tüqqün	tüggün . - çözüm bulmaz düğün yok
tüqül	tügül . (tuğ gül). gül, gülbiçimli toxunmuş, qazılmış şəkil. qızıl . - gümüşlaltın sarma түgүл :gümüşlül\ altınlı sapla işlənmiş gül şəkli.
tülqü	tülkü . -kola soxmuş tülkü başın, gizləndiyin sanmış. (tülkü başını kola (tikanlıq) soxanda, elə bilir onu heç kim görmür. - tülkü sayaq : tülüngü. tülkükimi zirək, bcacaraqılı. -yürük iti tülkü sevməz.
tülqüoyunu.	tülküoyunu. tülkütoyu. yalan palan.
tülqütoyu	tülkütoyu. tülküoyunu. yalan palan.
tülünqü	tülüngü. tülkü sayaq. tülkükimi zirək, bcacaraqılı.
tüm	. külli -gəldix cəhanda doğrunu tapaq, xoca qoymadı, tüm cəhanı yedi , qarnı doymadımustafa . (tüm : külli). (mustafa) .
tümbətmək	üzüquylu qoymaq. üzü üsdə bırakmaq.
tümlə	. cümlə . söyləv.
tün	duman. tüstü. tünün, tün çağın üç bölümü. { tünbaşı. tünorta. tünaltı }. - tünlü tünün tininə düşdük: çox pisin pisinə düşdük. - gün kimi işıyan, tün kimi yaşuran , su kimi duru, topraq kimi yasağun, ölü kimi

dincək. nə olursun ol, oldunğn kimi görkən (görsən), görkəzin (görsətin) kimi ol.

(**ışıyan**: ışıq saçan) (**yaşuran**: payan. örtən) (**yaşağun**: Mütəvaze) (**dincək**:aram.)

(**görkən**: görsən) (**görkəzin**: görsətdiyin) (**görsətin**: görsətdiyin).

. - **dün** dündə qalsın, gün gündə

- **dün** dündə qalsın, gün gündə

- **tün yoğar**, gün doğar.

-**dün** əkirsən bu gün dəyirsən.

. - ögrəşməyə, dün keçdi, yarın gecdir, bu gün yarıdır (**yarıdır**: düz uyqun çağudur).

tünaltı 1. gecə yarıda ötmüş. gecə yarıdan sonras. 1. gecə şifti. –**tünaltı işləmək**.

(**tüncə** . (şəbanə).

tünən . -heç nə durmur anıda səni. nədən silinir belə anılar, sevdiyin **dünən**
könül içindən, keçir günü söğüncə dönür.

tünəni . -**dünəni** boş ver, bu günü xoş ver, ertisinə pay saxla (**ertin**: yarın).

tünqür **düngür**. devdavul. yekə dövl, təbil.

tünləri . -**dünləri** bırax, günləri tutaq

tünləri -**dünləri** bırax, günləri tutaq.

tünlü dumanlı. -**tünlü tünün tininə** düşdük: çox pisin pisinə düşdük.

tünlük **tünlük**. qatnav. sıxlıq. tırafik.

tünorta gecə yarı. gecə yartı. (# **günorta**).

tüntə gecə. -gündüz tınım, tündə uyku bilməz. (gündüz rahat gecə uyku bilməz).

- dün **dündə** qalsın, gün gündə

tünü . - **dünü** vur daşa, gününlə yaşa

-indim qoymur nə **dünü**, nə yarını düşünəm.

tünük # tənük.

tünüqə . **tünüqə**.1. tərlik. **tünüqə**. iç qablıq.1.. (**donqa**: güdə don.). utluq. tuman

altdan geyilib, gövdənin ut (həya) yerlərin tutan, örtən tikə, parça, geyim. 1.tünükə. iç qablıq.

tünün gecənin. -**tünlü tünün**: dumanlı gecənin.

tününlə . - dünü vur daşa, **gününlə** yaşa

tünya -bu **dünya** örnekdir çatısız xana, bənqu qalmadı şaha sultana (**bənqu**: ebedi).

-**dünya** doğandan, fırlanır belə, səndə dolan, istəyin elə. dəyişməz dərmanın daşı, dünya varikən, fırladar genə.

tünyanı çoğanı. cihanı. -sözdür çeviren çoğanı, yükü, işçilər çeker. (dünyanı).

tünyanın . - gəlməyib hələ **dünyanın** sonu, çoxlar geyər yırtıqlı donu.

tünyatan . -**dünyadan** doyan yok, sonbaşda köçən çox

tünyatır . - **dünyadır** karvansaray bizlər onun kərvanıyır.

tünyaya -**dünyaya** gələn söz, qalan söz, aparən söz.

tür törüb. yol. təriq. -**törüb** dəyişmək. -çalımlı **törübdə**.

türbəl **dürbəl** əngəl. önbel. sədd. mane.

türbələmək **dürbələmək** əngəlləmək. önləmək. mane olmaq.

türqlüq **türklük**. -bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təkə yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin, **türklük** ilə vur başa.

türq **türk**. -mat qalırım **türk** qızı olasan, öz əlinlə öz dilivi boğasan.

-bilisən üregim nədən alışır, az yurdunda **türk** uşağı fas danışır.

-mən türkoğlu olub söz yazaram türkü dilində, türkün balası **türk** ola evrəndə gözəldir.

- **müslüman türk**, dinin dəyişmiş bacısın satar, qardaşın atar.

-**türk yağısı**: türk düşmanı.

türqce -**türkce** düşün, **türkce** döğün, **türkce** sev.

türqətmək **dürqətmək**. bəsdələmək. yasqatmaq. qanuna qoymaq.

türqoqlu	-mən türkoğlu olub söz yazaram türkü dilində, türkün balası türk ola evrəndə gözəldir.
türqsən	. - inanmayıncaki bacarıqlı bir türksən , elə öyrətildiyini yaparsan, bildiyivi yok!.
türqü	-mən türkoğlu olub söz yazaram türkü dilində, türkün balası türk ola evrəndə gözəldir.
türqün	-mən türkoğlu olub söz yazaram türkü dilində, türkün balası türk ola evrəndə gözəldir.
türqüsünü	. -yenə evrən ölümlər türkü sünü dəng eləmiş. (dəng eləmiş : kökləmiş)
tüsbür	kimi. tək. uşaqtüsbür: uşaqtüsbür: uşaqkimi . adam tüsbür: adam kimi. soyuqtüsbür: soyuq kimi .
tüstü	tün. duman. - tünlü tünün tininə düşdük: çox pisin pisinə düşdük. - tüstü havalandı.
tüstüsü	. - tüstüsü var, odu yox. (bilməcə) (qayğı).
tüstüyə	. - gecə oda, günüz tüstüyə
tüstüyə	-gecə oda, günüz tüstüyə .
tüşaş	. (tüş :günorta). түş yeməyi. nahar. {- tanaş qəhvəlti. - gecaş : şam. axşam yeməyi}.
tüşer	- qonşuda pişer, bize pay düşer (qonşuya baxıb, yerin al).
tüşə	ikindi, gün batana yaxın. - durar olsan tanertən, bitər işin, tüşə qalmaz . (tanertən :səhər tezdən). . - igid gərək acılara qatlana, İgid odur, atdan düşə , atlana.
tüşəcəqsən	-çox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən , düşdüqdə bulunmaz tək bir dal ola yardım.
tüşən	- könüldən düşən gözden gedər. (könüldən düşən gözden düşər). -atdan düşən eşşək axdarar. - tanrıdan düşən pay : ülək. nəsib. pay. - tanrıdan bulsun ülək . -

tanrıdan bulmuş **ülək**.

tüşəni **düşəni. şəhidi.** -nə ölüsü var quylasın, nə **düşəni** var ağılıyasın.

tüşəntə -genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.

tüşər **düşər.** -işdən ayrı **düşər**, gəzən sözlər gəp bolsa.

. - dönər evrən **düşər** sıra bizədə

-iş yetişsə bərkə, güc sapa **düşər**. (**sapa** : qola. dəsdəyə).

tüşərinə . -evləniş **düşərinə**, oxunuş çıxarına. (evlənmə **düşərinə**, oxuma çıxarına).

-evləniş **düşərinə**, oxunuş çıxarına. (evlənmə düşərinə, oxuma çıxarına).

-evlənmə **düşərinə**, oxuma çıxarına.

tüşərqən -qoşarkən dos dos bağırın, **düşərkən** yox yoxa düşər.

tüşərsin -kötülük etmə, küçük **düşərsin**, tələ qurma kəndin düşərsin.

tüşman **düşman.** acun. yağun. - **acun eldən dosd olmaz**, öcü qalsa, dinc almaz.

. - **düşman** baltasına sap olma

. - **düşman** nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz

. - hər qalan dosd olmaz, hər gedən **düşman**

. -köhnə **düşman** dosluğu, sonunda gör poxluğu

-qarın doyuran aşın olsun, **düşman** yıxan yarağın.

-özgələrin gözün taxaydım öz gözümə, özgələrin göziylə baxardım öz üzümə, öz manlarıma özüm **düşman** olaydım, onda mən mən olaydım.

-**qəti düşman**: daşyağı.

tüşmançılıq -**düşmançılıq, muavimət etməsən**: . düşüşməsən. qarşılaşmasan. - düşüşməsən düşməsən, sınaşmasan sınmasan.

tüşmanı **düşmanı - türk düşmanı**: türk yağısı.

. -dos düşmanı işdə tanı

tüşmanıtır	. - işsizlik gəncin düşman ıdır
tüşmantır	-qanmaqlığa qanmamazlıq doğma düşmandır .
tüşmanuvun	. -gülü at güldanilə düşmanuvun kəlləsinə.
tüşmədən	düşmədən . -dill, dile düşmədən , ələ gəlməz, ələ gəldisə, dildən düşməz.
tüşmək	. - düşmək mandeyil, qalxmaq olsa ardında. - yorgun düşmək : helak olmaq - aştı yalmasına düşmək: vəsl təmnəsinə düşmək. - boysandan düşmək : qiymətdən düşmək. - atılıb düşmək , səyirmək < səğirmək. səkirmək. hopbanıb düşmək. oynamaq. - uğra düşmək : müşərrəf olmaq. önəmli bir yerə varmaq. - uğra düşmək : müşərrəf olmaq. önəmli bir yerə varmaq. - açığa düşmək : dalayınmaq. zahir olmaq.
tüşmək	- xut düşmək : küt düşmək. küt düşən çörək kimi. durağında, durduğu yerdə duranmayıb düşmək. -götü üsdə bala düşmək . (nal arırdı at tapdı).
tüşməli	- yola düşməli : yolaq yolda. -bugün qonaq, ertəng yolaq . (bugün qonaq, yarın getmə). (ertəng : yarın).
tüşməmiş	-oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (bağdalı : bəfalı) (qıyın : dar).
tüşmən	-allahım aşdır daşdır , umurqanın bol olsun, doğurduğun ər olsun, düşmən qaytarğan (sındıran. köçdürən) ər olsun (doğum alqışı) (uyğur).
tüşməsən	. -düşüşməsən düşməsən , sınaşmasan sınmasan. (düşüşməsən : düşmançılıq, muavimət etməsən . qarşılaşmasan)
tüşməyintə .	. -kişinin gücü düşməyində yok qalxmağındadır.

tüşməz	düşməz. -dill, dilə düşmədən, ələ gəlməz, ələ gəldisə, dildən düşməz. -açıq yarıya, qurd düşməz. -mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən, taxı döşlərə gül kimi taxıl, tikən kimi yox. qısaadır ömür gülə, güc yaşam gülə gülə. -ayağı düşməz: qaradaban.
tüşmmanı	-özəktaşınğ olmasa, qılma başanğ düşmmanı. (özəktaşınğ: yaxın qohumun).
tüşmüş	-döşəyə düşmüş: yatalaq.
tüşsə	. - söz dosdunun doğrusu, işin düşsə bəllənir. . - söz dosdunun doğrusu, işin düşsə bəllənir. -alov düşsə yerin yaxar, yiyəsi varı, elin qapar.
tüştən	günortadan. -kosanın usu tüşdən geyin. (tüşdən: günortadan). (kosanin ağıl sonradan gəlir (kosanın ağıl öylədən sonra).
tüştən	-kosanın usu (ağıl) tüşdən geyin. (kosanın ağıl öglədən sonra).
tüştü	-igid odu atdan düşdü atlana, igid odu hər yaraya qatlana.
tüştütə	-çox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz tēki bir dal ola yardım.
tüştün	-nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin, devran saldı uzağa. (ağı).
tüşuqra	tüşuğra, ikindiz uğulu ikindiz uğurlu.
tüşunər	oylar -acından qarnı gurlar, başında nələr oylar.
tüşübsən	-nə dibimə (götümə) düşübsən:. nə qarabaqara düşübsən.
tüşüq	-düşük üz: salıq üz.
tüşün	düşün. oylan. -boylanmadan, oylan. -bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin tēki yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin, türklüq ilə vur başa. -doğru düşün, çinə danış.

. - **düşün** birin düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.

. -gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çağın heç danışma. (danışanda dinləyənləri **düşün**,
dinləyənləri tanımisən heç danışma)

-türkcə **düşün**, türkce döğün, türkce sev.

tüşüncenin -fəlsəfə təməli: söz, **düşüncenin** qalıbdı.

tüşüncə **düşüncə**. oy fikir. -söz ağızda, **oy** başda, iş əldə.

. -kişini **düşüncə** yarar, düşünməyə heçinə qalar. (**yarar**: işıqladar)

tüşüncəsiz **düşüncəsiz**. sanıyox. fikirsiz.

tüşüncəsi **düşüncəsi**. oyu. -evi pozuq onqalır, **oyu pozuq onqalmaz**. düşüncəsi).

tüşünəm -indim qoymur nə dünü, nə yarını **düşünəm**.

tüşünən **düşünən**. başlı ağıllı. -başlı kişi alın yazın dəğişər.

tüşünən

tüşünən **düşünən**. qayğıran. -malına qıymaz, canın qayğıran. (**qayğıran**:
düşünən)

- getdiyin yolda sürəli ged, **düşünmə** birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri
əzib alır, əzilmişkən yola salır. (**sürəli**: davamlı. devamlı) -yoxsa artıq,
düşünən yar, **yarını**, belə getməz, yıxılınca, ayılı!.

tüşünmə -çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri.
(**pişləri**: oyunları. buruqları).

tüşünmə **düşünmə**. - **yoxluğunda varlığını düşünmə**, dirligində, kəndi sində eşinmə.
(**kəndisində**: kəndi gorunda.). (o ki dirilikdə, ad qoymaq üçün çalışı, yaşlı ömrün,
çürüklərə tapşırır. (yaşlı: yeni. taza, gənc. pöhrəli. verimli)
-getdiyin yolda sürəli ged, **düşünmə** birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır,
əzilmişkən yola salır.

tüşünmək **düşünmək**. dolğanmaq. dolqanmaq. qanınmaq. qanımaq. salıgmaq.
salğınmaq. salğınmaq. sağınmaq. sağanmaq.

tüşünmək	düşünmək. dolğanmaq. dolqanmaq. salığmaq. salğunmaq. salğınmaq. sağınmaq. sağanmaq. qane olmaq.
tüşünməqlə	. - düşünməklə yaşanmır, tənim tənini, tinim tinin özləyir. - gələcək düşünməklə qurulmur, düşünməkdə qurulur
tüşünməqtə	. - gələcək düşünməklə qurulmur, düşünməkdə qurulur
tüşünməqtənsə	. - öləni düşünməkdənsə , yoldakın düşün.
tüşünməqtənsə.	-öləni düşünməkdənsə , duranı düşün.
tüşünməsə	. -kişini düşünəcə yarar, düşünməsə heçinə qalar. (yarar: işıqladar)
tüşünməsəntə	. -düşünüb düşünməsəndə , qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
tüşünmətən	. - düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.
tüşünməz	-ac kişi iyi düşünməz .
tüşünmürsün	. - düşünmürsün yazığın gəlir, düşünürsün yazığın gəlir.
tüşünsə	. - düşün birin düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.
tüşüntə	- düşündə görənmir ,döşündə arır (düşündə görmədi,döşündə tapdı -uyuyan, düşündə görər. (uyuyan, düşünüyü görər). (uyuyan, yuxusun görər).
tüşüntürüş	düşündürüş. içdiriş. bildiriş. açqılış. izahat. tovizhat.
tüşüntüyük	. - düşündüyün tək sürülməz yaşam
tüşüntüyük	. -düşündüyün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır
tüşünü	düşünü - uyuyan, düşünü görər. (uyuyan, yuxusun görər). (uyuyan, düşündə görər).
tüşünüb	. - düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür.
tüşünüb	-nola bir an düşünüb anlayasan, yaşamında o anındır düşünüb ayrılasan.

tüşünürsün	. - düşünürsün yazığın gəlir, düşünürsün yazığın gəlir.
tüşür	. - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır, xoca deyir : vallah elə məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür -bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin təkə yaşa, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin, türklük ilə vur başa.
tüşürmək	- tutarın düşürmək : satalamaq. hərraca qoymaq.
tüşürsə	düşürsə -dil, düşürsə dildən , dil, yadırqay yiyəsin.
tüşüşməsen	düşüşməsen . düşmançılıq, muavimət etməsen . qarşılaşmasan. - düşüşməsen düşməsen, sınaşmasan sınmasan.
tütüq	düdük . axmaq. -sevmək sevləmədən, düdüklərin işidir! .
tütüqlərin	-sevmək sevləmədən, düdüklərin işidir! .
tütülər.	- tütün ortdan (oddan) tütər.
tütün	- tütün ortdan (oddan) tütər.
tütüntən	. -oduna ısın, düdündən qorun.
tütüntən	-oduna ısın, düdündən qorun.
tütüyü	düdüyü . -mən biləli (azər dili) yox, azər düdüyü , azər zırnası var.
tüvənən	- oynaşa güvənən , ərsiz qalar.
tüz	düz .1. durus . qaydiya uyğun. ölçəmə uyğun. tibqi qaidə. 1.tav xətasız. - əyri yolu düz gedmək olmaz . - ha düz olsa , oraqcan əyrisi var - düz izindən : qarabaqara. -nə qarabaqara düşübsən: nə dibimə (götümə) düşübsən. - düzlük, düz kişinin görküdür . (görküdür : gözəlliyidir). -düzlük, düz kişiye yaraşır . - qınına girib düz oturmaq : qınqımaq.

tüzçü	düzçü. düz iş görən. işin düzünü, haqqı seçən. dorostkar. -düzçü, duzçu
tüzə	düzə. ədl. -düzük: düzər: adil. düzük: ədalət.
tüzələmək	- əzib üzüb düzələmək: çəkiş bəkişmək: dartılıb, oğulub yoğrulmaq. isədiyi biçimə soxmaq: qalıblaşmaq.
tüzəlməz	-qoy belə olsun ilə düzəlməz heç işin, doğrutub düzləməyə bir gərəkirde girişin.
tüzənbaz	düzənbaz. çöndələbçi. çöndəməkçi. çalağay. dolandırıcı. aldağac. təhrif edən. müzəvvir. cəl edən. nadoğru. saxtakar. rıyaçı. mütəqəllib.
tüzənə	-işləri düzənə salmaq: yan yön etmək.
tüzənli	düzənli. dərnəkli. -səhqəli dərnəkli.
tüzənsiz	düzənsiz. dərnəksiz. sistimsiz. besistim.
tüzqü	düzgü. norm. həncar. qural. qaidə. miqyas. meyar. məəddil. tip. model.
tüzləməyə	-qoy belə olsun ilə düzəlməz heç işin, doğrutub düzləməyə bir gərəkirde girişin.
tüzlüq	düzlük. - düzlük, düz kişinin görküdür. (görküdür: gözəlliyidir). - düzlük, düz kişiye yaraşır.
tüztüm	-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq gözəldim. (araq: fürsət).
tüzün	-dil çaşırsa düzün deyər.
tüzün.	. - dil çaşırsa düzün deyər.
tənəsi	dənəsi. -gülsüz olar yemişi, dadlı dadlı dənəsi (tapmaca) (encir).
uca	. - altı dolu, uca danışar. (altı dolu, gumbuldar) . -. uca dağların, dərin dərələri olur.

-**uca dilek**: böyük amac.

-**uca, hündür yer**: atur. atuz. utur (# **uçur**).

. - duvarın **uca** tut, qonşuvu oğru yok

-kölgəsini əzməklə, uca dağlar əzilməz.

ucaboy **uca boy**. burlaş. buraş.

ucalsın -**baxtı ucalsın**: uğru ucalsın. (yarqış sözü).

ucsuz -**ucsuz bucaqsız sözlər**: əvələn kövələn. hartan partan.

ucun nədən. səbəb - onun üzüklüyünə **ucun oldu** (səbəb oldu).

ucuna -canki vardı bu tənimdə, çıxacaq bitmədən ön arzularım son **ucuna**.

ucuz -nə yazıq doğruluqlar **ucuz** satılır, heç nədən yalan ağır alınır.

uçar -oğru boğsa doğrunu, eldən **uçar** geder görməz gözü bolluğu. (eldən uçar bolquluq).

uçlamaq oxumaq.

uçmağada - pəxil **uçmağada gedə bilse**, başqasın yanında götürməz.

uçraş -çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçraş yapar sanmadığın işləri.
(**pişləri**: oyunları. buruqları).

uçub - **toz kimi uçub**, yox olan.

uçuq **uçuğ**. 1. duyqu. xəyal. 1. beyni puç. yaddan çıxarğan. gic. 1. xaraba.
xərabə.

uçuqsuz **uçuğsuz**. duyqusuz.

uçunmaq havalanmaq. haviya qalxmaq. -**quşlar** havalandı. -**tüstü** havalandı. -**topraq** havalandı.

uçur . {(# **atur. atuz. utur**: 1. uca, hündür yer. 1. təpə. qalağ. - çöldə yer yer daş qum
aturları görünürdü. - **atuz dağ**: ulu dağ}.

uçurum . -istəgə uyun, **sonu uçurum**

uçurumtan	. uçurumdan . yardım. -bir tutam ot deveyi yardım atlatır. -bir tutam ot deveyi yardım atlatır.
uçuşa	-seçim təməlinə sevinc dayansa, üzüşlər, uçuşa dönür!!.
uçut	- oçut uçut . nərsənin oturub qalxması. –uçaqaların oçut uçutu . (uğrunda könül nəyə qatlanmaz, mənə qolların uzatsa biraz.
uqra	uğra . - tanuğra (tan uğra). tanğur. sübbexeyr . - uğra düşmək : müşərrəf olmaq. önəmli bir yerə varmaq.
uqraquş	uğraquş . nailiyyət. müvəffəqiyyət
uqraquşlar	uğraquşlar . nailiyyətlər. müvəffəqiyyətlər.
uqrası	uğrası gecə alqışı gecə oxuşu, duası.
uqraşantatır	-çağların ən gözəl sürəci (dönəci), istəkli, sevdiyin işlə uğraşandadır .
uqraşı	uğraşı - gecə uğraşı : gecə oxuşu. gecə duası
uqru	uğru baxtı. -yaşı uzasun, uğru uzsun (uşağın olum günü). - uğru xoş olsun . (yarqış sözü). - uğru gülsün : baxtı gülsün. (yarqış sözü).
uqrun	uğrun . - uğrun vermək : baxtın vermək - tarı baxtını versin (uğrun versin) (qıza yarqış sözü).
uqrunta	-nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin, devran saldı uzağa. (ağı).
uqrunta	-nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin, devran saldı uzağa. (ağı).
uqruyla	-axımın uğruyla üzmək.
uqur yox	- uğur yox : nə fayda. -gözün acdırsa, uğur yox ki (nə fayda ki), qarın tox olacaq,
uqur	qanmaztan uğur bəqlənməz (qanmaz qöztən daş yarılmış).
uqurlu	tüşuğra, ikindiz uğulu .
uqursuz	uğursuz . qaradaban. ağırayaq. qaraquyruq. ayağı yümsüz. - qaradabansan , gələn kimi evimə qan saldın.
uqursuzam	-gec qalmadım sevməyə, uğursuzam sevilməyə.

ulaq	ulağ. nəqliyyə vəsiləsi. vəsilə. – ulağsız ora gedmək olmaq, uzaqdır. – ulağım yoxdur.
ulaqaytu	böyüdülər-. qatıg yumşandı, yumşaq qatıqlandı, kiçilər ulağaydu, ulular öləğandu.
ulaqçıları	- tanrı ulağçıları : allah rəsulları.
ularış	sərfərazi. sərboləndi. tərəqqi.
ulaşış	ərişiş. qazanış. yetiniş. ediniş.
ulqa	ulğa. informasiya. xəbər. danışma: bilgi alma yeri, köşgü.
ulqanmaq	ulğanmaq. informasiya almaq. informə edilmək. xəbərdar olmaq.
ulqatmaq	ulğatmaq. (çatdırmaq). informasiya vermək. informə edmək.
ulqayu	ulğayu. vasitəsi ilə.
ultuz	. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat anlamsız)
ultuzu.	. -gün varikən ayı neylər, aylı gecə ulduzu .
ultuzum .	. -gündüz günəşim gecə ulduzum .
ulu	ulu. əzəmətli. ali. -bilimli inam qurmadan, ulu yaşam sürənməz. - ulu dağ: atuz dağ. . - ulu ağac , boş toprağı, ulu amac , boş ürəyi bəğənməz. (boş urək: ölü ürək). (ulu ağac , uca ağac , dayanmağa bərk topraq arar, böyük sevinc, istəklər, tovuc (odlu), coşqun ürəklərdə yurd salar). - en ulu : ulun.
ulular	böyüklər-. qatıg yumşandı, yumşaq qatıqlandı, kiçilər ulağaydu, ulular

öləğandu.

ulun en ulu

uluslar -dilsiz, **uluslar solur**.

uma fal. -**umasın açar**: falın açar. -gün çörəyin tapanmayan özgəninin
umasın açar. (**umasın açar**: falın açar)

umac -özünə **umac** oğanmır, başqasına rüşə kəsir.

umana (**umay ana**). anaçı (uşaq doğuran). əbə. mama. qındıq ana. (göbək ana).

umar -ac pişik yemişdən **pay umar**.

umarı ümüdü.

umart **umat**. kəramətli. iyi diləkli.

umasın falın. -**umasın açar**: falın açar. -gün çörəyin tapanmayan özgəninin
umasın açar.

umat 1. **umart**. kəramətli. mərd. 1. şans. - **umat olsa**: şans yardım olsa. -sizlərə **umat** diləyim.

umatın şansdan. -orasına **umatın** getdim, tüm diləklərim buldum.

umatlı şanslı. -**baxlı umatlı** olsun.

umatlıq **umaylıq**. xoşbəxliq. -indi artıq ölçülər dəyişdi, günlər var ömür boyu,
umatlıq var sonsuza durur. (**umatlıq: umaylıq**. xoşbəxliq).

umatsız şanssız.

umay ana **umana**. anaçı (uşaq doğuran). əbə. mama. qındıq ana. (göbək ana).

umaylıq **umatlıq**. xoşbəxliq. - indi artıq ölçülər dəyişdi, günlər var ömür boyu,
umatlıq var sonsuza durur.

umaylıq **umatlıq**. xoşbəxliq. -indi artıq ölçülər dəyişdi, günlər var ömür boyu,
umatlıq var sonsuza durur. (**umatlıq: umaylıq**. xoşbəxliq).

umma . -**umma** dəğər az çox ola özgədən.

umtuqun	-nə umduğun , nə bulduğun bəllənməz.
umu	diləş. irkə. ərış. arzu. istək. güdü. sorğa. təmənnə.
umuq	güdü. sorğalı. irkək. irkəli. ərköyül. arzulu. armanağ. istəkli. təmənnalı.
umur	-nələr umur, nələr bulur, bu bürküsü açanmaz. (bürküsü : müəmması).
umurqanın	-allahım aşdır daşdır, umurqanın bol olsun, doğurduğun ər olsun, düşməni qaytarğan (sındıran. köçdürən) ər olsun (doğum alqışı) (uyğur).
umuş tamış	. ingrik . ingir. ingin. ingər. enərrək. alaqqaranqu. alatoran.
umut	. -gördüyün unut, verdiyin umut . -qayğılar çox, tab tovan yox. tükəndi umut , bitişdi dözümlü, sürürdə ömür, çatmayır ölüm.
umutqıl	. - hərneyini unutqıl, indi nəşən umutqıl.
umutlar	. - iki yol, biri çilə dolu, biri umutlar yolu. (çilə: ağrı)
umutlar	-iki yol, biri çilə (ağrı . dərd) dolu, biri umutlar yolu.
un ələnər	. - xalçanı dövlə tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar. altun ərir özü çıxar.
un	un əki (qoy. qoy <u>un</u> da, at <u>un</u> olduğu kimi) çoğluğu göstərə bilir). ilxı. at sürüsü. . -. xalça dövlə tozu çıxar, un ələnər çöpü çıxar . altun ərir özü çıxar. - yoğur açanda səpilən un : urvalıq -evində yox urvalıq , könlündən keçir darqalıq. (urvalıq : yoğur açanda səpilən un).
unnutmaz.	. - ilkin dadı heç bir sevməyən unnutmaz.
unun	. - değırmən gürültüsündən qaçan unun öğütemez.
unut	. - düşün birin düşünsə səni, unut gedə unutsa səni. . -gördüyün unut , verdiyin umut. -qocalıq aşar yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı.
unutan	. -uyuyan qalmış, unutan çəşmiş.

unutan	unudan. - diri dirgi, uyudan, olu ötgü unutan . . - uyuyan qalmış, unutan çaşmış . -çığın unudan , dərin yatar. (çığın : dərdin).
unutar	-nə bileydim unudar sevilən sevənin.
unutarmış	-bilməzdim unutarmış sevən sevəni.
unutarmış	-bilməzdim unutarmış sevən sevənin.
unutqıl	. - hərneyini unutqıl, indi nəşən umutqıl.
unutma	-köpçülüğə gəngəngəşib, kəndi başın unutma. (çoxluğunan danışib məsləhədləşib öz sözüvü unutma).
unutma.	. -kərvan hardan gəlir bilirsən, olan yeri, gedən yeri unutma .
unutmaq	-gün keçmədən unutmaq : çox tez unutmaq.
unutmaz	-altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz. -ilkin dadı heç bir sevən unutmaz .
unutsa.	. - düşün birin düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.
unutum	-genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış.
unutur	-ürək durur, baş unudur .
uraqantan	-qapağandan, təpəgəndən, urağandan dış, yamanlardan ol uzaq.
urqaş	urğaş . çəkçətəl. (setizə. niza. cidal. maharibə.).
ursun	. - ursun demiştim .
urtas	urdas (< vuruntuğ : uruntuğ : çırıntı). süpüt. süpürüntü. daşqal (< dışqal : dışa atılan). tullantı. süpürərək çıxan tullantı. su basqını üzərində gələn çərçöp, tullantı. fizulat. aşğal. xakrubə. zubalə. zibil.
uruqum	nisbətim. - mənim onla heç bir uruqum yoxdur.
urunma	çabama . -köprüyə yetişməzdən durub ondan ötüşgə urunma .
urvalıq	yoğur açanda səpilən un. -evində yox urvalıq , könlündən keçir darqalıq.

(**urvalıq**: yoğur açanda səpilən un).

urvalıq yoğur açanda səpilən un. -evində yox **urvalıq**, könlündən keçir darqalıq.

us ağıl. - hər **us** bir başındı, hər başada yerləşməz.

uslu -**bir uslu**, min evi yığmış, bir ussuz bir evi yığanmamış. (**uslu**: ağıllı) (**ussuz**. ağılsız).

uslu -uslu ağıllılar sevməyi sevər, axmaq kütbeyinlər vurulmağı.

ussuz (**usuz**). səfeh. huşsuz. başarcaqsız.

ussuz ağılsız). -bir uslu, min evi yığmış, bir **ussuz** bir evi yığanmamış. (**uslu**: ağıllı) (.).

ussuztu . -gördülər yox pul cibində, aydular (dedilər) **ussuzdu** başsızdur dəli

usta -asda danış, **usda** ged.

usta **1.kübrə. xubrə. xibrə.** uzman. bir bölümdə baş, güclü bilici. mütəxssis -asda danış, **usda** ged (məqul,usca davranmaq).

ustaca **usdaca. -usdaca** usdaca.

ustalaşmaq ediləşmək qabiliyyət tapmaq. olqunlaşmaq. buluğa çatmaq. pişmək.

ustan başdan. ağıldan. -könlə uyan başdan qalar. (**könlə**: həvəs)(**usdan**: başdan. ağıldan)

usu (ağlı) -kosanın **usu** (ağlı) түşдән geyin. (kosanın ağlı öglədən sonra).

usu ərmək usu yetmək. ağlı ərmək.

usu qəsmək **usu kəsmək.** usu yetmək. usu ərmək. ağlı ərmək.

usu **1.kosanın usu** түşдән geyin. (tüşдән: günortadan). (kosanin ağlı sonradan gəlir (kosanın ağlı öylədən sonra).

usul 1. əmir. əmil. həmil. yamil. yumuş. **1. (uysul)** aram. -uşaq. —əsim. -

usun . - insan süsü yüz, yüz süsüdə gözdür,**usun** süsü dil, dilin süsü sözdür.

usuz	(ussuz). huşsuz. səfeh. başarcaqsız.
uşaq	-dinc uşaq : dölə uşaq
uşaq	1. anaçı (uşaq doğuran). əbə. mama. umana (umay ana). qındıq ana. (göbək ana). 1. gənc uşaq . oğlancığ - oğlancığ iliksiz, oğlancığ biliksiz. . -biri beşikdə, biri yeşikdə, biri qucaqda, biri bucaqda. (bilməcə)(uşaq).
uşağı	-bilisən ürəgim nədən alışı, az yurdunda türk uşağı fas danışır.
uşaqlıq	. - ilk sevgi, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən yaşanır. -ilk sevgi, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən gəlib, keçir, gedir.
uşlamaq	. (avuşlamaq . ovuşlamaq). (tuşmaq . tupmaq . tutmaq). 1. ələ almaq. gücü, nifuzu, təsəllütü altına tutmaq, almaq. müsəllət olmaq. -işləri uşlamaq : işləri ələ almaq. -kor uşlağın bırxmaz: kor tutduğun bırxmaz.
ut	. -kölğeni bıraq işığı tut , gözdəkin ötür, əldəkin ut . . - kiçik arzular tut, çəğnəyib ut! .
utanmaq	qımçınlamaq. çəkinmək.
utanmaz	boz. həyasız. utsuz. -çox üzü boz adam dır.
utanmaz	utsuz. gözüyirtiq üzü sırtıq.
utanmaza	- utanmaza gündə toy .
utanmazcasına	dingə qırmızı.
utar	-biri utar, biri utuzar.
utar	udar . - hər yerdə güdüb durar, istəyirsə tutub udar (tapmaca) (ölüm).
utay	bir ay tamam. tamam bir ay.
utluq	tünükə. (donqa : güdə don.). tuman altdan geyilib, gövdənin ut (həya) yerlərin tutan, örtən tikə, parça, geyim.

utmaq	. - yaşam öz sözün boğaza soxur, utmaq bacarmıyanı , yerində boğur. (yaşamın özgül qaydaları, gərəkləri var, ərəğlu, onları saymasa (işə tutmasa), o yasalar altda əzilir).
utsuz	gözüyirtiq üzü sırtıq. utanmaz.
utsuz	boz. həyasız. utanmaz -çox üzü boz adam dır.
utum	. -bir udum sevgi həsrəti.
utur	atuz. atur. (# uçur). 1. uca, hündür yer. 1. təpə. qalağ. - çöldə yer yer daş qum aturları görünürdü. - atuz dağ : ulu dağ.
utuş	yengiş. aşut. fəth. qələbə. zəfər. pıruzluq.
utuzar	. - keçmiş tutan, gələyi utuzar
utuzar	-biri utar, biri utuzar.
utuzar	-keçmiş tutan, gələyi utuzar .
utuzmaqtır	-kəndindən başqasına güvəniş utuzmaqdır .
utuzmaqtır.	. - kəndindən başqasına güvəniş utuzmaqdır .
uvanmaz	vicdan əzabı çəkməz.
uyaltat	-çörək yeməyin bilməgən, ev iyəsin. (uyaltat: utandırır) (yeməkdən anlamayan kimsə ev iyəsini utandırır).
uyan	. -könlə uyan başdan qalar. (könlə : həvəs)(usdan : başdan. ağıldan) -özüyə uyan uzaq gedməz!. kəndivə güvən, toplanıb tullan.
uyar	ixtar. tezkar. ikaz. -birinci uyar : birinci ixtar - uyarı sayan kimdir. : uyara , ixtara baxan kimdir.
uyarı	qayrıtı. ixtariyyə. - uyarı göndərmək : ixtar (ixtariyyə) göndərmək
uyarlaşın	həmahəng olun. –ikizdə uyarlaşın. ikizdə həmahəng olun. –birbirilə uyarlaşmadılar. ikizdə həmahəng olun

uyarlatmaq	uyarıtmaq. ixtar vermək.
uyarlıq	-çağına uyarlıq: uyğay. mədəni. sivil.
uyarlıqız	-can sağlığı, baş uyarlığınız olsun (alqış).
uyqan	uyğay. modern. çağına uyan. mədəni.
uyqarlıqına	uyqarlığına. uyruğuna. üzü yolalıq. mədəniliyinə. baxma adam oğlunun uyruğuna tanıyanmazsın, basmadıqca quyruğuna.
uyqay	uyğay. çağına uyarlıq. mədəni. sivil.
uyqu	uyğu. xiyal. xəyal. - uyğusuz ürək. . -gündüz tınım, tündə uyku bilməz. (gündüz rahat gecə uyku bilməz).
uyqula	tavlat. tavına qoy.
uyqulan.	. - istəklərin gücən görə uyqulan , bas ayağın yer üzündə duyqulan.
uyqun	1.tav. bəğənİLən. münasib.çinə (sinə). həqiqi. həqiqətə. - çinə güvdən: sinə güvdən: çin könüldən: səmimi qəlbdən. qərəzsiz mərəzsiz. - çinə güv: ürəyi doğru. sadıq. -doğru düşün, çinə danış.
uyqusuz	uyğusuz. - uyğusuz ürək.
uylaşmaq	uzlaşmaq. həmahəng olmaq. müvafiq olmaq. –ikisidə söz verdilər, birbirilə uzlaşmadılar: birbirilə həmahəng müvafiq olmadılar. –ikizdə uylaşın: ikizdə həmahəng olun. –birbirilə uylarlaşmadılar. ikizdə həmahəng olun
uylu	həyalı - uysuz çıxsa dağa, uylu qaçar bağa (uysuz: həyasız) .
uymal	təəssüb
uymal	mütəəssib.
uymalıq	mütəəssibanə. mütəəssibyana.
uymallıqın	. (salmığın: salxımın). - içaq ol salmığın sağlığına üzüm bəsliyə, dos dosdun uymallığın saxlıya. (uymallığın : təəssüb)
uymallıqın	. (salmığın: salxımın). uymallığın. təəssüb. - içaq ol salmığın sağlığına üzüm bəsliyə, dos dosdun uymallığın saxlıya. (uymallığın : təəssüb)

	- dos dosdun uymallığı saxlıya.
uymama	çalküt. uyumsuz. nacür. yerində oturmamış. ğeyri mütəcanis.
uymayan	. uyumsuz tip. əyinə pis duran don, oyma) dan. uğursuz, talesiz adam, işi gətirməyən adam. désharmonie.
uyruquna	uyruğuna. üzü yolalıq. uyqarlığına. mədəniliyinə. baxma adam oğlunun uyruğuna tanıyanmazsın, basmadıqca quyruğuna.
uysanmaq	xiyal etmək.
uysar	xiyalpərəst.
uysarmaq	xiyalpərəslik etmək
uysuz	həyasız. - uysuz çıxsa dağa, uylu qaçar bağa (uylu : həyalı).
uyşadlıq	əyyaşlıq.
uyşanmaq	əyyaşlıq etmək.
uyşat	uyşad . əyyaş. kefinə yaşayan. xoşkeçirən. xoşçul.
uyturucu	uydurucu . atıcı. yalançı.
uyturuq	uyduruq . fantezi
uyuq	(yatmış. duymaz.). (# duyuq : bilən) cahil. - uyuq genclik. - uyuqlar qalxıb, duyuqlar yatıb. -suç duyuqlarda bilənlərdədir.
uyuqlarta	uyuklarda . rüyalarda)
uyumsuz	çalküt. uymama. nacür. yerində oturmamış. ğeyri mütəcanis.
uyun	. -istəgə uyun , sonu uçurum
uyutan	-könlü avutan, derdi uyutan .
uyutan	uyudan . yuxladan. məng edən. . - diri dirgi, uyudan , olu ötgü unutan.
uyuyan	. - uyuyan qalmış, unutan çaşmış.

	- uyuyan , düşünür görür. (uyuyan, yuxusun görür). (uyuyan, düşündə görür).
	. - uyuyan qalmış , unutan çaşmış.
	- uyuyan , yuxusun görür. (uyuyan, düşünür görür). (uyuyan, düşündə görür).
uyuyumuş	. -. uyuyumuş , yuxusun görmüş.
uyuz	. gərgin
uz	yola. müvafiq. - uz uşaq. - uz kişi. . -hər nəyin, öz adı var, uz adı var, doğrusu, öz adını söyləgilən.
uzağa.	-nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin, devran saldı uzağa . (ağı).
uzaq	- dar günü uzaq olsun . (yarqış sözü). - güman yoxdur yaxşıya, uzaq olsun yamanlıq. . -kərdisi yaxın, həmədan uzaq . -özüyə uyan uzaq gedməz!. kəndivə güvən, toplanıb tullan.
uzaqa	-qapıda yolda qalubdur iki göz, gedəli könlüm evindən uzağa sevgili yar. -nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin, devran saldı uzağa . (ağı).
uzaqı	uzağı . alıstı. -mingəninə yaxşı at bolsa, alıstı yaxınday gör. (bindiğin iyi at olursa, uzağı yaxın gör!).
uzaqqən.	. - könlüm açılar sevgini görçək, vah vah nə yaman ondan uzaqqən .
uzaqları	- dağlara çıxmayan, uzaqları görünməz .
uzaqlıq	açıqlıq. boşluq. subaylıq. əşsizlik. ıraqlıq. arınlıq. təmizlik.
uzaqta	-uzaqda görən alnında yığar (ıraq görən başında yığar).
uzaqdan	uzaqdan . açıqdan. ıraqdan. aşgara. -üzümə baxar, açıqdan yalan söylər.
uzaltır	-qalxır güdəldir, yatır uzaldır . (tapmaca) (gün).
uzaltır.	-qalxır güdəldir, yatır uzaldır . (tapmaca) (gün-kölgə).
uzanan	yatar. uzun uzadası baş alıb gedən. - yatar yollar. - yatar öykü: uzun nağıl.
uzanmaq	keşinmək. meyillənmək.

uzansa	-çox uzansa, quyruğu qırılar.
uzar	-özü toxdar (durar), kölgəsi uzar (tapmaca) (gün qabağında hər nə qoyulsa).
uzasun	uzun olsun. - yaşı uzasun , uğru uzsun (uşağın olum günü).
uzat	-qorxma uzat əlin gedsədə boşa, çalışmayan əl boş qalarinan.
uzlaşır	üzleşir. qarşılar. qarşılar: önləyir. uzlaşır. - dəğişməyin bilməyən, sınmasını qarşılar . önləyir.
uzman	. usda. mütəxssis
uzman	kübrə. xubrə. xibrə. usda. bir bölümde baş, güçlü bilici.
uzsun	gətirsin. gülsün. (uz : yola. muvafiq). -yaşı uzasun, uğru uzsun (uşağın olum günü). - ömrü uzsun , zumar bulsun. (yarqış sözü). uzsun. gətirsin. gülsün. (uz : yola. muvafiq). -yaşı uzasun, uğru uzsun (uşağın olum günü).
uzu ilə	görkü ilə. zahiriylə. - görkü ilə qız alma, qulaq verib söz anla. (görkü : zahiriylə. uzu ilə)
uzun	-köprü köprüdən güçlü, yol yoldan uzun olar.
uzun	-qalın, uzun üs geyim: kaftan kofta.
uzun	-qısadur ömür uzun arzular.
uzun	yaz. açıq. .- gəpsiz ağız baş saxlar, uzun dilin baş qaqlar. (qaqlar : döğdürər) .-kөнүl istər arığın dar olası incə uzun .
uzun.	-iş başındakına -işin ilərik. - yanıt . -yaşın uzun . (alqış).
uzunluqta	-bu uzunluqda , bu yoğunluqda söz olmaz.
üç	-bu yaşamın, doğal savsalıdır, kişini, üç soruya, qarşaladır. -ölmək, öldürmək, öltünmək. (öltünmək : özün ölümə vermək). (savsalıdır: fəlsəfəsidir).

üçüncü mabudiyyət olmada haq, irür bir asla olmaz şirki mütləq.

((. xudanın çün vicudu vacib oldu, ki mümkün məxluqunun barı boldu. həmə məxluqi

var etdi o movla, yaratmaqda şəriki olmaz asla.

üçüncüsü -iki kişi yamanlaşsa, **üçüncüsü** eşidirsə, hər ikisin ağız pisə tanıyar, ikisində qınıyar.

üləq **ülək.** tanrıdan düşən pay. nəşib. qismət. pay. şans. baxt. - tanrıdan bulsun **ülək.**
-tanrıdan bulmuş **ülək.** -ülək bulmuş: şans durmuş.

üləqçi **üləkçi. 1. ülkəli.** baxtlı. nəşibli. qismətli. 1. hissədar. səhim. şərik.
ülkər. şans enişəsi (mələyi).

ülqə **ülkə.** ülək. baxt.

ülqəli **ülkəli. üləkçi.** baxtlı. nəşibli. qismətli.

ülqər **ülkər.** şans enişəsi (mələyi).

ülqəş **ülkəş (ülkə+daş).** üləkdaş. həmbəxt. həmtale.

ümitini -**ümidini itirmək:** yasğınmaq. yesinmək. oyqarağmaq.

ümüt -pis at **ümüt pozar** , pis arvad qonaq qovar.

ümütü **ümüdü.** umarı.

ün -**ün qazanmaq:** ataq almak.

ünlü -**önlü ünlü:**şərəfli adlım.

üntə **ündə.** 1. səslə. **1.** dəvət ed. çağır.

üntəli **ündəli.** dəvətli.

üntəm **ündəm.**

üntəm **ündəm.** 1. dəvət ed. çağır. 2. dəvətnamə.

üntəməzdən **ündəməzdən.** çağırmadan.

üntəsan **ündəsan.** çağırısan.

ürçəli ürüclü. ürçük. cürətli, cəsarətli. ürçəlik ürçüklük. ürüclük.

şücalıq. cəsurluq.

ürəcmək ürcəşmək. ürcüşmək. cürət, cəsarət etmək.

ürəcməmək. ürcəşməmək. ürcüşməmək. yiltırmaq cürət, cəsarət tapmamaq.

ürəkitmək. ürəkişmək cürət, cəsarət tapmaq.

ürəqə. . -eşq olsun yağın buluta, **coşan ürəqə.**

ürək **durur**, baş unudur.

ürəq **ürək.** -nə sanmışdın atanda məni, yoxdu kimsə tutacaq məni, açıq saçaq

isti ocaq evimdə, ondan isti çırpın **ürək** içimdə.

-küyüz ürək.

. - **uyğusuz ürək.**

-. eşq olsun yağın buluta, **coşan ürəyə.**

-ürəkdə olan, dodaqda səslənsin.

-birin söz var **ürək** qanıtır (dincəldir).

-ir çağımdan er çağıma, qulaq könlümü oxşayıb yırpayan ürək (**yırpayan:** oxşayan. nənni deyən).

yürəkli. şücaət.

ürəqim -bilisən **ürəqim** nədən alışırsan, az yurdunda türk uşağı fas danışır.

ürəqli -iyi ürəkli: sayqın yuturlu.

-**qara ürəkli:** qara yuturlu.

-oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yıqmamış,

bağdalı dos, **ürəkli** yar qıyın günə düşməmiş. (**bağdalı:** bəfəli) (**qıyın:**

dar).

ürəqli **ürəkli.** şüca.

ürəqtə **ürək.** -qöz qördüyü, **ürəkdə** yanğılar (**yanğılar:**əks edər)

. - duru **ürək** arın dilək.

. -inləməzə sızlamaza **ürək** demə, daş denə!!!

-anmazıla qanmaza, anlamaza yanğımaza, ürək demə, daş denə.

-**ürək cırpa cırpa**: döyünmək. köks ötürə-ötürə ləh ləh vuraraq.

-sevgi quşu **ürəkdə olur**, bir budaq tapırsa qonur, sınırsa budaq, gələsi gündə, başqa budaq tapıda qonur.

- **adız tanış ürəkdə**, anırsamır baş məndə. (**anırsamır**: yadına gətirmir).

ürəyə **ürəyə** **yakın**: göküzlük. dəğərli olan

ürəyi . -ulu ağac, boş toprağı, ulu amac, **boş ürəyi bəğənməz**. (boş urək: ölü ürək). (ulu ağac, uca ağac, dayanmağa bərk topraq arar, böyük sevinc, istəklər, tovuc (odlu), coşqun ürəklərdə yurd salar).

ürəyin -başına vura vura, **ürəyin qıra qıra**

ürqəq **ürkək**. qorxaq. - əl zeyrək oli, **göz ürək**. (**zeyrək**: zirək. çevik.)

ürqün **ürkün**. tosan. tozan. qoşqun. (< **tozmaq. tozamaq**). {> **tovsən** (fars)}

ürqütmək **ürkütmək**. pərt etmək. pərtitmək.

ürünlə . -keçirdiyin günün dəğərin biçdiyin **ürünlə** yox, əkdinin tuxumla ölç.

ürünü barı. hasılı. -baxcalar **barı**, heyvalar narı, hamı dinsədə, dinmə sən barı.

üs **ös. üsmək <> ösmək**: böyümək. –tağın biraz **üsə** başlağac: biraz daha böyüyüncə.

- **alt üs etmək** : tökə seçə etmək . ərəzən vərəzən etmək

-qalın, uzun **üs** geyim: kaftan kofta.

üsboymaq **ösüb boya çatmaq** böyüyüb özün tanımaq. baliğ olmaq.

üsə **ösə**. böyüməyə. –tağın biraz **üsə** başlağac: biraz daha böyüyüncə.

üst -**alt üst eləmək**: çulxasın çevirmək.

üstə -**baş üsdə**. (yantı: -başız dursun gül üsdə).

üstə -götü **üsdə** bala düşmək. (nal arırdı at tapdı).

üstələmək aldamaq. aldatmaq. qələbə çalmaq.

üstü . - astı sarı, **üstü sarı**, süycü dadlı, içi darıq (**darıq** : dənə) (tapmaca) (**encir**).

üstüləmək aparmaq. aşırmaq. yenmək. müsəllət olmaq. - bu döğüşü kim aşıracaqdır.

üstün	-verən əl alan əldən üstün . . - əl əldən ötgündür, baş başdan üstün .
üstünə	-qoxlamadım bir gül sənin üstünə .
üstüntəki	-bayraqları, bayraq yapan, üstündəki qandır.
üşənqaş	üşəngəş. üşüc. üşüş. bir işi yapmaya ərinen. təmbəl.
üşənqəş	üşəngəş. üşənqaş. üşüc. üşüş. bir işi yapmaya ərinen. təmbəl.
üşənmək	ərinmək
üşənmək	ərinmək.
üşüc	. üşüş. üşəngəş. üşənqaş. bir işi yapmaya ərinen. təmbəl.
üşünmək	çəkinmək. (# işinmək : inanmaq).
üşüş	üşüc. üşəngəş. üşənqaş. bir işi yapmaya ərinen. təmbəl.
üşüşlük	. təmbəllik.
üşüyür.	. -günlər soyuq səndə soyuq, üşüyür mən.

(üz arxası özü var, özün bulub tanınmadan bilinməz.

üz	1. qabaq. - qabağı açıq. - qabağı qapıq. - qabağı gülər. . -ələklə yel tutulmaz, ətəklə üz tutulmaz . - rahat üzü görmək : gün görmək. - üz bəzər : bəniz oxşar. - düşük üz : salıq üz . -qonağa üz versən, s. ki taxçada gəzər. -sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır. başqa çıxar: başqa çıxar.
üzbüz	qarşın —bir qala qarşın : bir bəlaya muqabil. - üzbüz durma! : qarşınma! . çəlişmə!. muqabilə etmə!. —atava qarşınma! .
üzə	. -ərdi üzə ərənər, ərđəm bəyi, bilik dağ (üzə :ərsiyə) (ərdəm bəyi : ləyaqət kanı). (çıxdı ərsiyə kişilər, ləyaqət kanı, elm dağı).

- **üzə durmaq**: ağ eləmək.

. -**keçən sözü çəkmə üzə**

-ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq **külü** üzə sərpdin).

-ilkin başda, əş seçilir doğrusu, keçir sürə, **üzə** çıxır əğrisi doğrusu.

üzəli **üzərik.** **yüzəki.** **yüzəği.** **yüzikə.** **səthi.** **suvri.**

üzər . - dənizdə **üzər** balıq tək süzər.

üzəriq **üzərik.** **üzəli.** **yüzəki.** **yüzəği.** **yüzikə.** **səthi.** **suvri.**

üzqü - inandırıcı olmayan sürgü, **üzgü**, **üzr**: uydurma. qulp. qılıp. bahana.
mahana.

üzqülərsin . - incinərsin, incitmə, **üzqülərsin**, üzütmə, əzgilərsin, əzitmə (**əzgilərsin**:
məzlum olarsın) . (**əzitmə**: **əzgitmə**. zülm etmə)

üzqün. **üzgün.** **datğın.** **dartğın.** **məhzun**

üzlərə . - **gülən üzlərə**, gülərmiş yaz, gülər qalar gülüm!, güləri yaz.

üzləşir uzlaşır. qarşılar. qarşılar: önləyir. - dəyişməyin bilməyən, sınmasını
qarşılar. önləyir. uzlaşır.

üzmə . - dart **üzmə**, it yıxma

üzmək -axımın uğruyla **üzmək**.

üzr - inandırıcı olmayan sürgü, **üzgü**, **üzr**: uydurma. qulp. qılıp. bahana.
mahana.

üzrə **dizləri üzrə çöməlib (qapanıb), ayaqları üsdə oturmaq**: çöngəymək.
çöncəymək. çöməlmək. çömbəlmək. çöngərmək.

üzü -**gözüyirtiq** **üzü sırtıq**: utanmaz. utsuz.

-**göy üzü** :çadır.

-kötüyə versən **üzü**, kəndi alar asdarı.

-**üzü asıq**: qaraqabaq.

üzü yolalıq	uyruğuna. uyqarlığına. mədəniliyinə. baxma adam oğlunun uyruğuna taniyanmazsın, basmadıqca quyruğuna.
üzüb	- əzib üzüb düzələmək : çəkiş bəkişmək:dartılıb, oğulub yoğrulmaq. isədiyi biçimə soxmaq: qalıblaşmaq.
üzübəüz	- üzübəüz etmək : qarşıtmaq . rubəru etmək.
üzücü	. iç yaxan. iç qavuran. iç acıdan.
üzücü	iç yaxan. iç qavuran. iç acıdan.
üzükmək	üzükmək . narahat olmaq.
üzüq	1. üzük . nisgil. isgil. həsrət. nostalji. 1. nisgil -içimə dolur sənsiz bir üzük (nisgil) , yox dibi sonsuz bir güdük. üzük . narahat. huzursuz. məyus. - üzük yaşamlı:yaşamı dinc olmayan. -bu üzüklük nədən. onun üzüklüyünə ucun oldu (səbəb oldu). -yaşama küsük, üzük yaşar.
üzüqlüq	üzüklük - bu üzüklük nədən.
üzüqlüyünə	üzüklüyənə - onun üzüklüyənə ucun oldu (səbəb oldu).
üzülər	- əğri sınıncə, doğru üzülər .
üzülmə	. - keçən günə üzülmə , yarınlara süzülmə. qoy ayağın bərk yerə indi
üzüm	. - ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva) . - içaq ol salmığın sağlığına üzüm bəslivə, dos dosdun uymallığın saxlıya. (salmığın : salxımın). (uymallığın : təəssüb) -üzüm, üzümə baxar, üzüm qızarar. -ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə. (çalba : halva).
üzümə	-özgələrin gözün taxaydım öz gözümə, özgələrin göziylə baxardım öz üzümə , öz.
üzün	(üzünmək). hüzn. hüzün.

- incəldiyi yerdən qopsun, nə **üzün** güldü, nə içimə sindin.

-tərs üzün açmaq: çulxasın çevirmək.

-tərs üzün, için açmaq. çön (< **çönmək**). (dalısın. için). çönün çıxartmaq.

gizli nərsəni açığa vurmaq.

üzüntən bəzəgindən. - kişi sözündən tanınar, **üzündən yox**.

üzünə **görkü:** zahirinə. -görkünə baxıb söyləmə, könlünə baxıb söyləqıl.
betinə.

üzünmək bükünmək. sıxınmaq. qussələnmək. huzursuz olmaq. qəmlənmək.
munğılmaq. ənduhlanmaq. hüzn , təəssüfə dolmaq.

üzüntü büküntü. sıxıntı. qussə. ənduh. hüzn. qəm. kədər. təəssüf. munğ.

üzüşlər -seçim təməlinde sevinc dayansa, **üzüşlər**, uçuşa dönür!!.

üzütmə . - incinərsin, incitmə, üzgülərsin, **üzütmə**, əzgilərsin, əzitmə (**əzgilərsin:**
məzlum olarsın) . (**əzitmə: əzgitmə.** zülm etmə)

üzüzə qarbaqara. qarşıqarşıya.
. - kimlər gülür **üzüvə**, kimlər güldür özüvə

vah vah . - könlüm açılar sevgini görcək, **vah vah** nə yaman ondan uzaqkən.

vajə (müin sözlüyü –tükcedir- deyir.)

vaqe qoyn.

vaqiən çinəyin& çinəgin. çinəğim. çinəsin. (doğru) doğrusundan. -onlar
çinəğim doğma qardaşdırlar. -**çinəsin** de: doğrusun de.

valaylamaq səldirəmək. sallanmaq.

vallah . - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır, xoca deyir : vallah elə
məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür

var tevlet davar. -davar üçün anğımazıb tanrını, götün si-ər malın alar xalqının.

var yoxunu . -gəncliyin, **var yoxunu** boşun yerə itirmiş, arman qalıb geri baxıb
gedərlər. (**arman** : nisgilli. həsrətli)

var	-aracda var min amac. -artıq var baş yarmaz. (çox var qafa yarmaz, qırmaz). (artıq mal göz çıxarmaz). -dağa görə qar, gülə görə tikəni, gücə görə yük, güvənə görə sınaq var . -iki gün var ballı olur erkəyə, birincisi arvadını alan gün, ikincisi basdıran. -alov düşsə yerin yaxar, yiyəsi varı , elin qapar.
variqən	. -gün varikən ayı neylər, aylı gecə ulduzu.
variqən	-dünya doğandan, fırlanır belə, səndə dolan, istəyin elə. dəyişməz dərmanın daşı, dünya varikən , fırladar genə.
varlı	qaltu. - qaltu kişi : zəngin adam . -güclü yaşar, varlı kefin çəkər, dərddli dərdin.
varlıq	. - bizdə bir kölügə işığa bağlıq, ölürsə işıq, öldürdə varlıq . (bağlıq: bağlı). -yoxluq ölüm varlıq olum deyiblər.
varlıqı	. -kişilik varlığı başilə könül. . -inananmadın varlığı , danananmadın yoxluğu.
varlıqı	-bu sevginin varlığı yatmış, yoxluğu qalxmış.
varlıqın	-inanqılsan yoxluğa, dəgər tapar varlığın .
varlıqın.	-danananmadı yoxluğun,inananmadı varlığın .
varlıqın.	-danananmadım yoxluğun,inananmadım varlığın .
varlıqına	-yoxluğunu danananmır, varlığına inananmır.
varlıqını	varlığını . - yoxluğunda varlığını düşünmə, dirliğində , kəndi sində eşinmə. (kəndisində : kəndi gorunda.). (o ki dirilikdə, ad qoymaq üçün çalışı, yaşlı ömrün, çürüklərə tapşırır. (yaşlı: yeni. taza, gənc. pöhrəli. verimli) varsa
	. - döğülən varsa , döğən var, yıxılan varsa!, yıxan var! . - inam varsa ər igidlər bəslənər.

varsıl	zəngin. devlətli. sərvətli.
varta	- bir var qan içmədə, varda biri qan ağlayır.
vaz keçəsən	-yaşam yasası -birin ötürəsən, birin boş verəsən, birindən vaz keçəsən , birin keçindirəsən, biriylə keçinəsən.
veren	-çok veren maldan az veren candan sarsılmaz. -çok veren maldan az veren candan sarsılmaz.
verəqoymaq	(verə+qoymaq). lütf edib vermək.
verəqörmək	verəgörmək (verə+görmək : vurqulama sözü). verib qurtarmaq. ver gilən. – verəgör gedsin. – verəgör bevaqdır.
verən	- verən əl alan əldən üstün.
verər	. - əl verər , göz qorxar.
veri	data.
verilməqtən	. -könül ilə verilməkdən sevinc doğar.
verilməz	. -ilana ayaq, dəviyə qanat verilməz
verilməz	-ilana ayaq, dəviyə qanat verilməz .
verimli	pöhrəli. yaşlı.
verqi	vergi . bac. alman. xirac. - vergi , alım , xirac almaq . xirac kəsmək.
verqin	verəcəyin. -acdan alqın olmasın, bəyqə vergin olmasın . (alqın: alacağın).
verməsə	. - əl verməsə , göz dəğməz (əl görsətməsə, göz vurulmaz). {(əl: barmaq) barmaq göstərməsə, göz dəğməz}}
versən	-kötüyə versən üzü, kəndi alar asdarı.
vertiyimtə	. -getdiyimdə geri dönməyəcim, verdiyimdə dalı almayacim, söğüb söğsəndə dinməyəcim, ala bildiyin al ged, daha sormayacim,

vertiyin . -gördüyün unut, **verdiyin** umut.

veyranı . - ağ sular çöndü qara suya, **basdı veyranı**.

(ver. gözəvər: 1. dəlik deşik. 1. incə dəlikli nərsə.

(**vərazən** - **ərazən vərazən etmək**: tökə seçə etmək alt üs etmək .

vətən Ölkə-dil ölkə tərər. (**ölkə**: vətən) (**təpər**: qeyrət).

vətəni -çivi saxlar taxanı (nal), taxa -atı, at kişini, kişi vətəni.

vur -dünü **vur** daşa, gününlə yaşa.

(vurqun gözü kor olar vurqun istəyin görər vurqun.

vurulmağı -uslu ağıllılar sevməyi sevər, axmaq kütbeyinlər vurulmağı.

vurulmaq -sevməklə **vurulmaq** iki başqadırlar, sevmək ısınmaqdır vurulmaq dəli olmaq.

vurulmaq -sevməklə vurulmaq iki başqadırlar, sevmək ısınmaqdır **vurulmaq** dəli olmaq.

(Yâ sittine el-adra: Altmış çağın böyüyü

yabana -doğru olsam ok gibi, yabana **atarlar** beni,eğri olsam yay gibi,elde tutarlar
beni.

(yağ yarmaya qarışar qazanın dibi yavan qalar el üçün ağlayan iki gözden olar.

(yağ sənə can yarasından tutur.

(yağ sənə can yarasından tutur.

(yaxa çalmaq adlandırmaq. mənsub etmək. qarayaxa rəncbər. zəhmətkeş.

(yaxa uşlamaq qulağın burmaq.

(yaxıların qış olur. (**dışlanmaq**. yadlanmaq).

(yaxınlıqdan bezişsən, sevmirsən.

(yaxınlıqdan bezişsən, sevmirsən.

yaqtırma. -odun almayana od **yaxdırma**. (**almayana**: devşirmiyənə).

yaq . -öksüz oğlana bax burnun qan dadsın, öksüz oğlağa bax ağzın yağ
dadsın. (öksüz oğlan baxarsan burnun qan dadar, öksüz oğlaq baxarsan

ağzın yağ dadar).

-**yağ** yarmaya qarışar qazanın dibi yavan qalar.

yaqaq **yaxaq**. qara. töhmət.

yaqaqçı **yaxaqçı**. qaraçı. töhmətçi.

yaqan **yakan** (**yak**: yan). (**akan**). vəkil.

-. eşq olsun **yağan buluta**, coşan ürəyə.

-iç **yaxan:yaxan**. iç qavuran. iç acıdan. üzücü

. -eşq olsun **yağan buluta**, coşan ürəgə.

-iç **yaxan**. iç qavuran. iç acıdan: üzücü.

yaqanmaq **yakanmaq** (**yak**: yan). vəkalət etmək.

yaqar -alov düşsə yerin **yaxar**, yiyəsi varı, elin qapar. **1.yaxcı**. yarar. oldu.

haydi. -**yarar**, gedəlim. -**yaxcı pisi, kiçik böyüyü ayırdmaq**: darağlamaq.

yaqcı -kötü dinsə dinmə sən, hər nə desə alma sən, **yaxcı** heyva, alma sən, göt

kötünü aranızda soxma sən.

-qonşun yaman köç qutar, qanmazlardan qaç qutar, yaman duydun geç

qutar, yaman girdi qoğ qutar, **yaxcı** buldun qal qutar..

. -hər ayrılıq ölümdən **yaxcı**, olamaz ölüm ayrılıqdan yeğ.

-**çox yaxcı**: çin iyi. ən iyi.

yaqcılaşmaq **yaxcılılaşmaq**. ediləşmək. edqulaşmaq. iyiləşmək.

yaqcısı . -keçən günlər **yaxcısı** pisi, keçmiş olsun qalması izi, mutlu yıllar

gözləyir sizi

yaqcısın -**pisin yaxcısın**. aşdaşını. -**aşdaşını** görmədik. (yaxcı yamanını (pisin

yaxcısın) görmədik.

yaqçı -**yaxçı yol**: ağ yol.

yaqı . -göz gözə yağlı olmaq

yaqı -**daşyağı**: qəti düşman.

-domuz dərisi post olmaz, əsgir **yağı** dost olmaz. **yaqın qohumun**. (yaxın)

özəktaşınğ.

-ıraqsa dos, könlü **yaxın**.

yaqın **ürəyə yaxın**: göküzlük. dəğərli olan

. - ıraqsa dos, könlü **yaxın**

. -kərdisi **yaxın**, həmədan uzaq.

yaqın **yaxın**. öğnə -axşam **öğnəsi**: axşama yaxın. -axşam **öğnələrində**

yaqın **yakın** (**yak**: yan). (yakı, yanı tutulan). kəfalət olunan. müvəkkil.

yaqınday -mingəning yaxşı at bolsa, alıstı yaxınday gör. (bindiğin iyi at olursa, uzağı yaxın gör!).

yaqının. -görməyir günlərin axının, göz seçənmir ölümün **yaxının**.

yaqınlaşır -köçmək **yaxınlaşır** doslar, dəngi bağlayın, pozulmadan yollar.

yaqınlaşır **yaxınlaşır**. - **köçmək yaxınlaşır** doslar, dəngi bağlayın, pozulmadan yollar. (**dəngi**: yükü. bağlamayı). {bu kələki (ibarət, cümlə), dosları, yarımçıq qalmış işlərin bitirməyə çağırır. (bu söz orta yaşı aşmış, əllini savmış kişilər ara deyilir)}.

yaqınlaşmaq **yaxınlaşmaq**. yanına yan olmaq - yaman yanına yan olma, yan olsanda, yar olma. (**yanına yan olmaq**: yaxınlaşmaq).

yaqır. **yağır**. bir yükün ağırlığından, sürtülməsindən törənən yara)
 . - gecələr yalnız, gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir **yağır**. (**kitir > kədər**)

-gecə dolu **yağır**, günüz od. (dağlıq yer).

yaqısı -**türk yağısı**: türk düşmanı.

. -hər nəyin sonu var, yazı **yağıs**, qışın qarı var, qara gecə, işıqlı gün sonu var

yaqlaşır . -hər **yaklaşır** bir acraşır sonu, hər acraşır bir **yaklaşır** sonu. (**acraşır** : ayraşır)

yaqlaşır . -göycələr çağır yaklaşır, ağzımın suyu calaşır.

yaqlı	- çətin olubda, yağlı olan. aşlı daş. əməyinə (zəhmətinə) dəğər. əməyinə görə dəğər. çətin olubda, yağlı olan. aşlı daş. əməyinə (zəhmətinə) dəğər. zəhmətinə görə dəğər verən.
yaqlıq	yağlıq. əllik. kiçik dəsmal. cib dəsmalı.
yaqmalatı	yağmaladı. yaxmaladı. çaxmaladı. taladı). - səbrimi yağmaladı, incar qalmadı.
yaqmaz.	. -doğru söz qulağ yakmaz. (yakmaz: oxşamaz)
yaqmurdan	yağmurdan. - bürü yağmurdan qaçmaz.
yaqsın	-qazanı qazanan assın, odunu yığan yaxsın.
yaqşı	. - gözü köz görən, odu yaxşı tanır. . - gec olsun,gələn yaxşı . -gəlibgədənə yol yaxşı , ölürgəngə gor yaxşı - yaxşı olsa bəydən görünər, yaman olsa quldan.
yaqşı	yaxşı. - yaman yaman bilən, yaxşı zaman bilən.
yaqşılıq	yaxşılıq -yaxşılıq sevən: yeyçin. (xeyrxah. nikuxah).
yaqşıtan	-qonşunu qonşudan sor, yamanı yaxşıdan.
yaqşıya	- güman yoxdur yaxşıya , uzaq olsun yamanlıq.
yaqtı	-işim qaldı qar yağdı , işin çağı bu çağdı.
yaqtıra	-dos küydürö aytat, düşman güldürö aytat. (aytat: söylər) (dost yaxdıra söylər, düşman isə, güldürür söylər).
yaqtırtma	-odun yığmayana od yaxdırtma.
yaqu	-qorxmazların baxışı, qorxaqların qılıncı, yağu için sarsıtar.
yaqu	yağu. - öykü dolu başı var, yağu qıran daşı var.
yaqun	yağun. acun. düşman. - acun eldən dosd olmaz , öcü qalsa, dinc almaz.
yaqun	yağun. mətlub.

yala çıxmaq	yala çıxmaq dağ təpəsinə, ucalığa dırmaşmaq. (başqası işinə qarışmaq). -yol ötdüm; çıxdım yala , olmasına düşdüm qala.
yalaq	ölü yuğulan yer.
yalaqa	yaltaq. yalataq. dalqavuş. dalqanac. mütəməlliq.
(yalan duydu kimsədən güvənə ona, güvənə biri, yalan gəpirmə ona. sənə güvənənə yalan demə, sənə yalan deyənə güvənə.	
yalan palan	tülkütoyu . tülküoyunu. .
yalan	malda oğru, sözdə yalan bilməyən tanrı, qadasın başından kül kimi ələr. . -aşlıq atı yürüdə, yalan başı çürüdə. (aşlıq : yem). -nə yazıq doğruluqlar ucuz satılır, heç nədən yalan ağır alınır. - yalan duymaz qulaq yox, olmasa ki, kar ola, yalan deməz, dil olmaz, olmasa ki, lal ola, aldatmağan baş olmaz, olmasa ki, gay ola. - yalan dünyanı bəzər özü lüt gəzər.
yalanabatar	- yamanla oturan, yalana batar .
yalançı	atıcı. uydurucu.
yalançı	-bu devir yalançı devir, sən seçəni deyil, istəyin sevir.
yalançılıq	. - eşitdiyin söyləmək yalançılıq ögrəder.
yalançının	-axar sular dayanmaz, yalançının yalanları azalmaz.
yalandı	yalandı . -ışığı doğurkən, kölgə yarandı. ışıq doğru, kölgə yalandı .
yalanları	-axar sular dayanmaz, yalançının yalanları azalmaz.
yalaşut	viyadük. dərə üzərindən keçən yol . bir yarıqın, uçuşunu atlamaq üçün çəkilən körpü.
yalataq	yalaqa. yaltaq. dalqavuş. dalqanac. mütəməlliq.
yalın	saçın. - yalın ağarmış ,yox ağzında dişin.
yalqav	yalkav (yaykav). yayaz təmbəl. sust.

yalqızları	-qoşul kərvana qalma dala, yalğızları qurd alar.
yalqızlıqın	-gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, yalğızlığın qucağında, yanızlığın .
yalqu	yalğu . - keçmişdəki qəmlərdən isə almasa görünük, yalqu əzilir yüksələməz olduğu yerdə. (görünük : ibrət. dərs).
yalmasına	- aştu yalmasına düşmək: vəsl təmnasinə düşmək.
yalnız	çalı. tınqa. fəqət . - içivə qapanıb, öldürmə dışı, yalnız qalan, yem olur birinə. . - gecələr yalnız gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır. (kitir > kədər) -gecələr yalnız gecələr ağır, hər bucaqdan qəm kitir yağır.
yalnız	- yalnız qalan yem olar birinə.
yaltaq	yalaqa. yalataq. dalqavuş. dalqanac. mütəməlliq.
yaltırar	- gözü yaltırar , içi qaltırar: gözü parlayar, içi çalxayar (tapmaca) (otaraba. maşın).
yaltun	kristal. çox aydın, duru. şəffaf. mütəbəlvir. vazih.
yaluq	yaluğ . - hər nəyində var sonu, qatar durar, ocaq söner, yollar bitər, yaluğ dinər. (yaluğ : kişi. adam) .
yalun	. - düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz
yam	yol. yamçı yolçu. yol çəkən.
yamaçı	əkəci . -başmaq əkəci: pinəçi.
başmaq	başmaq əkəci. pinəçi.
yamaçı pinəçi	başmaq əkəci. yamaçı. əkəci.
yaman	. - könlüm açılar sevgini görcək, vah vah nə yaman ondan uzaqkən. - dəvənin boynu yaman , yamanın oynu yaman . - yaman asılar , yavaş basılar. - yaman yanına yan olma, yan olsanda, yar olma.

. - **yaman yaman bilən**, yaxşı zaman bilən.

-cırıq daban, dili **yaman**.

-dünya dönür, yaşam çönür, seviş söğüş yer dəyişmiş, istəklilər **yaman** olmuş, iğrəncilər yerin tutmuş.

-qonşun **yaman** köç qutar, qanmazlardan qaç qutar, **yaman** duydun keç qutar, **yaman** girdi qoğ qutar, yaxşı buldun qal qutar.

-yaxşı olsa bəydən görünər, **yaman** olsa quldan.

-**yaman**, yoxdan yuxarı. kötü, yoxdan yeğdir.

yamana . - iyye çatanmasan, **yamana** döz, yamancadan qaçasan.

yamancatan . - iyye çatanmasan, yamana döz, **yamancadan** qaçasan.

yamanı -qoğ eşik qapıdan, qoyma **girə yamanı**.

-qonşunu qonşudan sor, **yamanı** yaxşıdan.

yamanın -qazanın qarası, **yamanın** qadası yoğar. (**yoğar**: bələr. yoluğar). (**qadası**: bəlası).

yamanla - **yamanla oturan**, yalana batar.

(yamanlar uzaq olsun daşa gəlsin.

yamanlartan -qapağandan, təpəgəndən, urağandan dış, **yamanlardan** ol uzaq.

yamanlaşsa -iki kişi **yamanlaşsa**, üçüncüsü eşidirsə, hər ikisin ağız pisə tanıyar, ikisində qınıyar.

yamanlıq. - güman yoxdur yaxşıya, uzaq olsun **yamanlıq**.

yamat izafi.

yamıl **əmir. əmil. həmil.** usul. yumuş.

yamır **amır** (yapır) huzur. dinc. rahat. aram.

yamsız yolsuz. naçar. çarəsiz. dərmansız. əlacsız.

yan yön etmək. işləri düzənə salmaq.

yan -**nə yan** nə yandır, yaşa yaşat.

-**yanına yan olmaq**: yaxınlaşmaq. - yaman **yanına yan olma**, yan olsanda, yar olma.

yanacaq . -dam üzə düşdü gözüm çər təgiyə, istədim olsun işim rəmzilə, aşkar təgiyə, yanağın öpməyə, quranə təfəüül elədim, gəldi bu ayə ki, "ən tər təgiyə".

yanan . - **sene yanan**, ağrın alan.

yanan -. külün gördüm odun (gülün) yok, **yanan** azdır yatan çox.

(yanar axşamlar. işığıyla bütün ətraf boyanar axşamlar. işığından isinərkən bu qaranlıq ruhum,.

yanasın -çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yeğki özge dərdə **yanasın**.

yanasız 1. tərəfsiz. –bu döğüşdə kim **yanasız**: kimə tərəfsiz. kimin tərəfsiz . 1. tərəfsiz. xunsa. -bu döğüşdə mən **yanasız**: -bu döğüşdə mən kiməsnin tərəfin tutmam.

yanbeqi **yanbegi. yanbırı. yanbörü.** yanı, böğrү üsdə. yanpörtü. əğri

yanbırı . **yanbörü.** yanı, böğrү üsdə. yanpörtü. əğri

yanbörü **yanböğrү. yanbırı.** yanı, böğrү üsdə. yanpörtü. əğri

yanıb-yaqılma **yanıb-yaxılma.** yandı-qındı.

yanıq -küyöz ürək.

yanıq -ağız gülə qapdın, örtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, **yanıq külü** üzə səpdin).

yanıq bərraq.

-**yanıq ürək**: küyöz ürək. küyözmək. -.

yanılır -çok bilən çox **yanılır**.

yanılmış . -həmişə **yanılmış** çox söyləyən çox, ki söylür bulduğun dildə sünğük yox. (**sünğük**: sümük)

yanımsı közərik. közərmiş. qızarmış. çızğınığ. çızğınğ. küyzün. köyzək. köyzək.

yanına -**yanına yan olmaq**: yaxınlaşmaq. - yaman **yanına yan olma**, yan olsanda, yar

olma.

yanında -iki döşək **yanında**, yatmış olar qurqatda.

yanıt. cəvab. -həmmə nəyi aytdığınız, sonğundada tapdığınız, əllərizə gül bitsin, doğru **yanıt** yazdınız. (tapmaca yanıtı. (**yanıtı**: cəvabi) (**aytdığınız**: söylədiniz)

yanıtma -öfgəlisin **yanıtma**, sevilisin söz vermə.

yanızlıqın . - gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, dalğızlığın qucağında, **yanızlığın** ocağında, danı gözlər gözlər

yanızlıqın -kötü yoldaşın batası, **yanızlığın** qalası.

yanqa **yanğqo. yanqo.** sadə. bəsit.

yanqasmaq **yanğasmaq. yanğsmaq.** deyinmək. durmadan danışmaq.

yanqı -səs, **yanğı vermək**: yanğılamaq. cavab qaytarmaq.

yanqılamaq **yanğılamaq.** səs, yanğı vermək. cavab qaytarmaq.

yanqılar **yanğılar.** əks edər. -qöz qörtüyü, ürəkdə yanğılar (**yanğılar**:əks edər)

yanqılar **yanğılar.** səs salar

yanqımaza **yanğımaza.** -anmazıla **qanmaza**, anlamaza **yanğımaza**, ürək demə, daş denə.

yanqırırt **yanğırt.** şayie

yanqısı -qızma, **şəhvət yanqısı**: quduş.

yanqışmaq **yanğışmaq. çanğışmaq.** çənə çalmaq. gengəşmək.

yanqlatmaq **yanğılatmaq.** anğılatmaq. söyləmək

yanqo **yanğqo. yanqa.** sadə. bəsit.

yanqsaq **yanğsaq. yanşaq.** çox danışan.

yanqşmaq **yanğşmaq. yanğasmaq.** deyinmək. durmadan danışmaq.

yanışlıq aldağ. (saprılan, bırxılan, sürcülən nərsə). suç. -çox **aldağlı.** -burda bir

	aldağ yox. -çap aldağı .
yanlışsa	. -hər nəyi adıyla aday, yanlışsa tuyğuran çaşar. (aday : adlandır) (duyğuran : eşidən)
yanmaq	küyəzmək. - küyəz ürek: yanıq ürek.
yanmaz	. - otda yanzmaz , suda çaxmaz (tapmaca)(hələ buracan tapılmayıb).
yanpörtü	yanbırı . yanbörü . yanı, böğrü üsdə. əğri
yansıq	kəsmənə. qansıq. ötsüq. təqlid.
yansın	. - için yansın başın dönsün. (qarqış)
yansız	tərəfsiz. küt.
yanşaq	yanğşaq . çox danışan.
yanta	yanda . - hər yanda pox tapılsa, adamda tapılar. . -o sözki hər yanda diyənməsən , heç yanda demə
yantal	- yan dal : yutdal.
yantı	yandı . dedi. cavabladı. -qurda sordular. -əfəm, nədən yoğun (dur) belə boynun?. yandı - öz işimi, özüm görürəm.
yantı-qıntı	yandı-qındı . yanıb-yaxılma.
yantır	-nə yan nə yandır , yaşa yaşat.
yantırılmış	. - illər boyu aldatılmış, olan körpüləri yandırılmış , talanmış elim qaldı.
yantırtı	yandırdı . - yandırdı səni , yantuğu ayruq, abac oldu: yandırdı səni mehnət həcran əcəb oldı!
yantuqu	yantuğu . - yandırdı səni, yantuğu ayruq , abac oldu: yandırdı səni mehnət həcran əcəb oldı!
yanyana,	-kötü iyi yanyana, durur dağ tək qarşıma, iyi qalmış yuxuya, kötü çıxır yarşıma. (qarşıma: qabağıma) (yarşıma : rəqabətimə).
yapan	-bayraqları, bayraq yapan , üstündəki qandır.

yapar	-biri sınaq, biri sönər, biri yapar , biri qınar, biri durur biri köçür. -çox düşünmə başna gələcək pişləri, uçaş yapar sanmadığın işləri. (pişləri : oyunları. buruqları).
yaparət	yapma aracı. əpərey. cihaz.
yaparı	. - dildir, sırlar haçarı, sözdür, könül yaparı .
yaparsan	. - inanmayıncaki bacarıqlı bir türksən, elə öğrətildiğini yaparsan , bildiyivi yok!.
yapas	boyas. məkiyaj.
yapaslamaq	boyaslamaq. məkiyaj etmək.
yapay	icrayi. qabili icra.
(yapdıqların gözlədiklərin olamır, (arzular öz yolundadır.	
yapı	- çox qatlı yapı : bəldinq (building). dikət. bina.
yapılı	- yığılı yapılı : 1. özün düşünüb, çevrədən qırmış. 1. nərsiyə tam yaraqlı.
yapınca	tunik. gödəkcə. tonik.
yapış	. -gücün çatsa yapış , çatmasa qopuş
(Yapışdırma(=\#\\+) Yaxışdırmaq.	
yapraq	. - güz ərməğani soluq gül quruq yapraq -dalsız yapraq yel küləyin əsiri. -qopan yapraq ağacdən, əsən yelə oyuncaq.
yapraş	(yapraq : örtük. (< yapmaq : örtmək. qapamaq)). yəprəş . dəğişik görünüşlü, boyalı. saf, bir qılıq olmayan. bənəkli dəri. səprəş. səpgilli.
yapriş	sınıq nərsənin altına, dalına qoyulan nərsə. dayaq. dəsdək.
yapta	saxta. məsnu.
yaptaraqçı	operator
yaptığın	-ilk söylədiyin, son yapdığın (uyuşur).

yar tapsa	. -könül edər artıq güvən mal tapsa, xoş gəzərlər qız oğlanlar yar tapsa .
yar	- gözəldən yar , çirkindən çor əksilməz. . -yoxsa artıq, düşünən yar, yarını , belə getməz, yıxılınca, ayılı!. -arı görməz bal olmaz, nazdan əksik yar olmaz. yay görməmiş nar olmaz. -mansızın yar arayan yar tapabilməz. (mansızın: eybsiz olan). -oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (bağdalı : bəfalı) (qıyın : dar). (yara yetmiş, qada itmiş,.
yara	-qapanıq yara qan verməz, cansız olan can verməz.
yaraq	-ayaq, qorxaq, qaçqu yaraq , alqara durqu yaraq . (ayaq, qorxaq üçün, qaçmağa yarar, qormaza durmaq üçün yarar). -gərək yaraq : əsbab alət. vər vəsayil. əbzər.
yaraqın	-qarın doyuran aşın olsun, düşman yıxan yarağın .
yaramaz	yaravsız. yavuz.
yaramaz	yavuz. zərərli.
yararmaq	istifadə etmək. - yararmağa çalışdıq.
yararmaz	- inanmaqlar yararmaz , bacarmaqla güc gərək
yarantı	yarandı . -ışığı doğurkən, kölgə yarandı . ışıq doğru, kölgə yalandı .
yarar	1. ışıqladar . -kişini düşüncə yarar , düşünməse heçinə qalar. 1. yaxşı . oldu. həydi. - yarar , gedəlim. -
yarar	fayda - olsun ki bu sözlər yarar ola
yararmaq	-. söz yaratmaq, sözdən yararmaq .
yarası	. - iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütünə yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan ediləməz), qorxusuzluq sakılmaz (qorxusu olmayana

sakınış, ehtiyat anlamsız)

yarası hoylanmaq. dərđ sazlanmaq.

yarası -iç **yarası** sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz sanılmaz (güman olunmaz) , iş görməyən yanılmaz, iş başında ağır başdan savılmaz, yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz) , qorxmayanlar sakılmaz (qorxusu olmayana sakınış, ehtiyat yoxdur).

yarasın var olsun.

yaraşıqlı törəli. dəğərli. munasib.

yaraşır . - böylə dar tutma, boğursan sözüvü, açılıq, söz yaradır, **hər gözələ söz yaraşır.**

- günəş yerə iş kişiyə **yaraşır**

. -düzlük, **düz kişiyə yaraşır.**

yaraşmaz **yarışmaz.** - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan **yarışmaz. (ər qız olsan: erkək dişi olasan) . (yarışmaz: yaraşmaz) .**

yaratan **yaradan.** -**yaradan bərədən:** ordan burdan. yaxından uzaqdan.

yaratar . - **sanat yaratar** ötnü qoşunu . (**sanat:** ilham.). (**ötnü:** nəğmə).

- kişioğlu açıq gözlə gözəlliyi seçənməzsə, qapıq gözlə **yaradar.**

yarati -qara dəniz garadi, urəyimiz **yaradi**, bu amansız yoların, sonu görün haradi.

yaratır **yaradır.** - böylə dar tutma, boğursan sözüvü, **açılıq, söz yaradır**, hər gözələ söz **yaraşır.**

yaratmaq -. **söz yaratmaq**, sözdən yararmaq.

yaravsız yaramaz. yavuz.

yaraya -igid odu atdan düşdü atlana, igid odu hər **yaraya** qatlana.

yarçal 1. uğurlu. -gecəniz **yarçal. 1.** bağışlayan. mehriban. mərhəmətli. **1.** (xoşayənd).

yarçal	- gecəniz yarçal : gecəniz uğurlu.
yarı	ertin. -dünəni boş ver, bu günü xoş ver, ertisinə pay saxla - gecə yarı : gecə yartı. tünorta (# günorta). -kəsər yarı paylaşınsa bir acı, artar qatı, paylaşınsa bir sevinc.
yarıq :	fürsət. macal. ömür güdə gözləməyə yarıq yox.
yarılmış	qanmaz qöztən daş yarılmış . (qanmaktan uqur bəqlənməz).
yarıltı	-oğru elə bağırdı, doğrunun bağı yarıldı .
yarım açmaq	qındırmaq aralamaq. -qapıyı bir az qındır .
yarım qirtə	yarım girdə . çənbər. çəmbər < çönbər. yay. kaman. əğrik. əğri biçimli. münhəni. -yay kimi qılan boydalımı (qamətimi).
yarım yamalaq .	yarımçıq.
yarımamış	. - gəlindən yarımamış anam.
yarımçıq	yarım yamalaq.
yarın	. -keçmişdə yatarsa ölüm, indi yarın doğacaq olum -keçmişdə qalıb, yarına qaçıb, indidən qalıb . - öğrəşməyə, dün keçdi, yarın gecdir, bu gün yarıdır (yarıdır : düz uyğun çağudur). -bu gün göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırmayacaq olanlardır.
yarınay	danertin. səhər səhər. səhər tezdən
yarını	. -yoxsa artıq, düşünən yar , yarını , belə getməz, yıxılınca, ayılı! -indim qoymur nə dünü, nə yarını düşünəm.
yarınına	ertisinə. -dünəni boş ver, bu günü xoş ver, ertisinə pay saxla (ertin : yarın).
yarınqı	atıqı. - atıqı quyruqdan, bugünkü öpkə yaxşı. (öpkə : ağciyər).
yarınlara	. - keçən günə üzülmə, yarınlara süzülmə. qoy ayağın bərk yerə indi

yarınlarım	. -keçmişlərim boğulmuş, yarınlarım doğmamış, bu gün əldə basın qıl. (basın qıl : hüjmə keç)
yarış	-kəndinlə barış, dosdunla yarış . . - kəndinlə barış, dosdunla yarış.
	(yarışan ol, yalıxan yox.
yarışmaq	qanınmaq. qanımaq.
yarışmaz.	yaraşmaz. - (gənc olan boş işsizlərə) . -boş çağuvu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (ər qız olsan : erkək dişi olasan) . (yarışmaz : yaraşmaz) .
yarıtcı	köməki sazəndə. sazəndə. - yarıtcı olun.
yarıtır	yarıdır. - ögrəşməyə, dün keçdi, yarın gecdir, bu gün yarıdır (yarıdır : düz uyqun çağudur).
yarıtmaq	bolqutmaq. çarə bulmaq. dərman, tədavi edmək.
yarıya	-açıq yarıya, qurd düşməz.
yarqal	mərhəmətli -gecəniz yarğal : mərhəmətli.
yarqal	yarğal. 1. mədəd maaş. 1. mərhəmətli . - gecəniz yarğal
yarqı	rəhmət. -onların köçənlərinə yarqı , qalanlarına alqı (şans) dilərim.
yarqılı	müttəhim
yarlı	. - dağı qarlı , gözəl yarlı olsun. (yarqış sözü).
yarmaq	. - qılı qırxa yarmaq : çox qurdalamaq.
yarmatan	-bazara düyüyə gedərkən, evdəki yarmadan olmaq. (daha iyisin umub, əlindəkin itirmək).
yarmaz	-artıq var baş yarmaz. (çox var qafa yarmaz , qırmaz). (artıq mal göz çıxarmaz).
yarpaqlamaq	. tərifləmək. mədh edmək.

yarpızı	. -ocaq çayı, küp pendiri, isti çöçə, ot yarpızı (bulaq otu. yarpız türü).
yarşıma.	yarşıma: rəqabətimə. -kötü iyi yanyana, durur dağ tək qarşıma, iyi qalmış yuxuya, kötü çıxır yarşıma. (qarşıma: qabağıma) (yarşıma: rəqabətimə).
yarşınmaq	qanınmaq. qanımaq. qane olmaq.
yartan	-nə əldən qoyur, nədəki yardan doyur.
yartı	- gecə yartı: gecə yarı. tünorta (# günorta).
yartım	-çox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz tək bir dal ola yardım .
yartım	yardım. dirək. dəstək. -sizin işizə, yoluza uğur, dirəklər dilərim. - dirək tapılmadı. - dirək olun. - dirək çıxmaq. - dirək olmaq.
yarusun	yarusun: kömək olsun. -tarım qorusun, elim yarusun (qorusun: saxlasun.) -tarım qorusun, elim yarusun (kömək olsun).
yas	çilən. sök (> suq). matəm. təziyə.
yasa	-qapan olsa uzaq dur, yasa olsa qorunqıl. (qapağan olsa yaxınlaşma, qanunn konulu işsə savunqıl).
yasaqun	yasağun. 1. mütəvaze - gün kimi işıyan, tün kimi yaşuran, su kimi duru, topraq kimi yasağun , ölü kimi dincək. nə olursun ol, oldunğn kimi görkən (görsən), görkəzin (görsətin) kimi ol. (ışıyan: işıq saçan) (yaşuran: payan. örtən) (yasağun: Mütəvaze) (dincək: aram.) (görkən: görsən) (görkəzin: görsətdiyin) (görsətin: görsətdiyin).
yasınmaq	hazırlaşmaq-öğrəşmək yasınmaq (hazırlaşmaq) deyil mi?.
yasası	- yaşam yarası -birin ötürəsən, birin boş verəsən, birindən vaz keçəsən, birin keçindirəsən, biriylə keçinəsən.
yasqatmaq	dürgətmək. bəsdələmək. qanuna qoymaq.
yasqınmaq	ümidini itirmək&

yasqınmaq **yasğınmaq**. yesinmək. işi gətirməmək. ümidini itirmək. oyqarağmaq.
qırılmaq. hüsrana uğramaq. könlü qırılmaq. məyus, nakam olmaq.
məğbun olmaq. məğlub olmaq. şikəs yemək.

yaslı . **sığınaq. qorunat. - balalar yaslısı**: cocuq sığınağı .

(yastıqbiçimindəbaşısüslənmişbayraq. **-köv kütəl**: (**köv**: kös, təbil). hay küy. dəm.

yastratik < nastratik (rus). tənlik. Incə. yasıq (yazıq) > yazık (# **tünük**:qalın. yoğun.)

yaş . -keçərsə yaş qayıtmaz, tökülsə su yığılmaz.
-gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, quru gözdən **yaş** axır
içə, tapmıram söz nə deyim sənə.

(yaşa başladır hər nə, ölüm başlamır nərsə.

yaşa - günüvü **yaşa**, yaşı vur başa
 . - dünü vur daşa, gününlə **yaşa**
 . -günüvü **yaşa**, yaşı vur başa
-başını qoy balıca, şad **yaşa** qocalınca.
-bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyin tək **yaşa**, hər nə olsun
kimsələrdən gözləmə, özün düşün, özün biçin, türklük ilə vur başa.
-dünü vur daşa, gününlə **yaşa**.
-nə yan nə yandır, **yaşa** yaşat.

(yaşam dərd uzardan çiçək yaratmaqdır, ayrılıq güc gələr aşqa.

(yaşam günə yaşanır saatla belə yox. (**sanğıra**: həzryan. ovham. xiyalat).

(**yaşam** yaşıdır,çətin deyil, gedər gedər, dönər deyil. əsirsəyel, çaşıryolun.

yaşam . -anadilin satan kişi, alçaqlıqdır **yaşam** işi.

yaşam durmuş. həyat. məişət. məyişət.
-bilimli inam qurmadan, ulu **yaşam** sürənməz. (**ulu**: əzəmətli. ali).
 . - dilim verir qanad mənə, onsuz yoxdur **yaşam** mənə
 . - inamın quranmayan, dəğərli yaş sürənmədi . (**yaş**: yaşam)

- . - bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran.
- . - düşündüyün tək sürülməz yaşam
- . - getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, **yaşam** dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır. (**sürəli**: davamlı. devamlı)
- . -dilim verir qanad mənə, onsuz yoxdur **yaşam** mənə.
- düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, **yaşam** sürür, onunla yürür.
- . -gül dikensiz , **yaşam** dədsiz olmaz.
- . -könlüvü bul (huzurlu ol). yaşam hardasa sürür, . keçən ötür gələndə ötəcək.
- . - dilim verir qanad mənə, onsuz yoxdur **yaşam** mənə.
- **yaşam öz sözün boğaza soxur**, utmaq bacarmıyanı, yerində boğur. (yaşamın özgül qaydaları, gərəkləri var, ərəğlu, onları saymasa (işə tutmasa), o yasalar altda əzilir).
- qırılmaq sınaq, qurulmaq **yaşam**.
- mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən, taxı döşlərə gül kimi taxıl, tikən kimi yox. qısadır ömür gülə, güc **yaşam** gülə gülə.
- yaşam yarası** -birin ötürəsən, birin boş verəsən, birindən vaz keçəsən, birin keçindirəsən, biriylə keçinəsən.
- yaşam **yüz küzədən su içməyi ögrəder**.

yaşama

- . - **yaşama küsük**, üzük yaşar. (**üzük**: narahat. huzursuz). (kəndindən küsən (kənidi bəğənməyən, özünü gönməz, özündən razı olmayan), yaşam gülməz).
- ölümə gülən kimdi, **yaşama** küsən kimilər.

yaşamaq

- (**qayırışmaqla: birinin itməklə**). -qayırışmaqla, barışda yaşamaq olmaz.
- (**qayırışmaqla: birinin itməklə**).
- özünə çulqanıb yürümək. (kimsəni saymayıb öz ölçüsüylə **yaşamaq**).

yaşamın

- bu **yaşamın**, doğal savsalıdır, kişini, üç soruya, qarşaladır. -ölmək, öldürmək, öltürmək. (**öltürmək**: özün ölümə vermək). (savsalıdır:

fəlsəfəsidir).

yaşamında kəndivə qablıq biç.

yaşamınta -nola bir an düşünüb anlayasan, **yaşamında** o anındır düşünüb ayrılasan.

yaşamıntan -özlərin işlərini izləyən, öz yaşamından qalar.

yaşamız -cibiz dolu olsun, yaşamız bolluq(alqış:iyi dua).

yaşamlı -üzük yaşamlı:yaşamı dinc olmayan.

yaşamta . - içləri boş, qurduğu boş, **yaşamda** yox, bir parça pox. (alışın mötadlar üçün deyilir)

yaşamta -içləri boş, qurduğu boş, **yaşamda** yox! bir parça pox.

yaşanar keçər. -**əgri doğru yaşanar**.

yaşanır -illər aylar günlərilə **yaşanır**.

yaşanır. . - ilk sevgi, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən **yaşanır**.

. - illər aylar günlərilə **yaşanır**.

. -kimlik cicik duyqusu ilə döğüşdə **yaşanır**.

yaşanmır . - düşünməklə **yaşanmır**, tənim tənini, tinim tinini özləyir.

yaşar . - yaşama küsük, **üzük yaşar**. (**üzük**: narahat. huzursuz). (kəndindən küsən (kənidi bəğənməyən, özünü gönməz, özündən razı olmayan), yaşam gülməz).

yaşar . -güclü **yaşar**, varlı kefin çəkər, dərddi dərddin.

. - güzgüqulu, öz gözündə, özgəni **yaşar**. (**güzgüqulu**: güzgüyə çox baxıb, bəzənən)

yaşarmaz . - könle baxmaz, göylü saymaz, kişilikdən damlası yox, bir qızarmaz üz, **yaşarmaz** göz varı.

yaşat -nə yan nə yandır, yaşa **yaşat**.

yaşat **yaşad**. - **yaşad olsun**, kefe dolsun (yarqış sözü).

yaşattır . -gedənləri almaşdır, qalanları **yaşatdır**. (gedənləri olumlu sözlərlə an, iyiliyə yor)

yaşayan	-kefinə yaşayan : uyşat əyyaş.
yaşayanlarla	diriklərlə. dirilərlə.
yaşayış	durmuş. həyat. məişət. məyişət.
yaşı	- gününü yaşa, yaşı vur başa -günüvü yaşa, yaşı vur başa
yaşı	-qocalıq aşar yaşı , su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı .
yaşı	-qocalıq aşar yaş, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı .
yaşıl	1. yaşıl göy boya: çadırıq (< çadır : göy üzü). 1.gənc . cavan. körpə. - gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır. (yaşlıq : gənclik. cavanlıq) .
yaşın uzun	-işin ilərik. - yanıt . -yaşın uzun.
yaşın	-iş başındakına -işin ilərik. - yanıt . -yaşın uzun . (alqış). -(alqış) iş başında -işin ilərik. - yanıt . - yaşın uzun.
yaşınmaq	yaşlanmaq. qocalmaq. qarımaq.
yaşıntan	yaşından - yaşından , başından böyük (danışmaq).
yaşır	. - kişi bulduğun(tapdığın) yaşır, olduğun çəkir
yaşıрмаq	dirimək. dirmək. diri olmaq. dururmaq. -uzun dirmədən köçənlər.
yaşlanmaq	yaşınmaq. qocalmaq. qarımaq.
yaşlar	-axır yaşlar gözümdən, neynəyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.
yaşlı	1. yeni. taza. gənc. pöhrəli. verimli. 1. bışqa . qoca. qarı. - yaşlı kişi dişi : qart qarı. qat qarı. -əl aşlı, göz yaşlı .

yaşlıq	1. gənclik. cavanlıq. - gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır. (yaşıl : cavan). 1. gənclik. cəvanlıq.
yaşlılar	. -. altına, dəmir azmaz, ölümlər diril verməz, yaşlılar gənclənməz, çoğan dönüb, evlər yıxar demişlər.
yaşlılar	-baxmaz böyükklərin sözüne, çörək tapmaz, baxar az yaşlılar sözüne, arvad almaz.
yaşlılıqta	. yaşlıq . gənclik. cavanlıq - gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır. (yaşlıq : gənclik. cavanlıq) . (yaşıl : cavan)
yaşlıya	. - igid çönüb ögüd aydar yaşlıya . -igid çönüb ögüd aydır yaşlıya . (gənc nəsihət verir qocya) (igid dağ dərəni tanımaz, özün bilməz hardadır).
yaşta	. -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər (elə : özgəyə). (dağ başında quyarsın dam yelə gedər) -çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər). -işləyəne yaşda bitsə, iş bitməz. (qarınpiya, yemək bitsə, yen bitməz) (yen : iştah) - orta yolda atını qoru, orta yaşda , xatını.
yaştır	-yaşamy yaşdır , çətin deyil, gedər gedər, dönər deyil. əsirşəyel, çaşıryolun.
yaşuran	- gün kimi işıyan, tün kimi yaşuran , su kimi duru, topraq kimi yasağun, ölü kimi dincək. nə olursun ol, oldunğn kimi görkən (görsən), görkəzin (görsətin) kimi ol. (ışıyan : işıq saçan) (yaşuran : payan. örtən) (yasağun : Mütəvaze) (dincək :aram.) (görkən : görsən) (görkəzin : görsətdiyin) (görsətin : görsətdiyin).
yaşuran	. payan. örtən

yaşı	- yaşı uzasun , uğru uzsun (uşağın olum günü).
yat	yad . küt. qat. tərs. qarşı. muxalif. zidd. əleyh. -gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, quru gözdən yaş axır içə, tapmıram söz nə deyim sənə. . -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavin, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkçə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın : dövründə. fəslində) . (tavin : gücünü. bacarığını)
yata	-: yada salmaz : anğımazıb . - davar üçün anğımazıb tanrını, götün si-ər malın alar xalqının. (davar : var devlət.) - yada salmaq : anğmaq.
yataqınta	yatağında . -çay yatağında tikərsən ev seçə gedər, başsız məclisə verərsən salam yelə gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yelə gedər).
yatalaq	döşəyə düşmüş.
yatan	- könle yatan , başa çatar (ürək tapanı, baş köklər) (ürək xoşlasa, ağıl köklər (dəlil tapar, müstədəll edər.) (kөнүл sevən göyçək oli). -. külün gördüm odun (gülün) yok, yanan azdır yatan çox.
yatan	- ələ yatan . (qolay (qol + ay . ağ. ak) gücü çatan. rahat. yüngül tutsan yüngül gələr. təbrizdə qolay= pis. (kötü anlamında) işlədirik. - ələ yatan : gücü çatan. qolay (qol + ay . ağ. ak). rahat. yüngül tutsan yüngül gələr. təbrizdə (qolay: pis). (kötü anlamında) işlədirik. - yadan yutun : daxili xarici.
yatar	uzanan. uzun uzadası baş alıb gedən. - yatar yollar. - yatar öykü: uzun nağıl. . -çiğın unudan, dərin yatar . (çiğın : dərdin). -bir anlıq hirsin basan, yüz il dincin yatar . - yadar yutur : daxil xaric. iç dəş.

yatıq	italik qıys. qıysıq. (qıymaq : əgmək). keşin (kəcin). ağışlı. devik. övrük. sapıq. - - baxdı yatıq , qaşı çatıq.
yatıma	yadıma . - qulaqların eşşəyin qulaqlarını yadıma salır, xoca deyir : vallah elə məndə sənə baxanda eşşəyim yadıma düşür
yatımtanta	. -gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.
yatımtanta	-gedmisin dönməzə bilirim, adını yadımdanda silirim, sənsiz belə bu dünyanı sürürüm.
yatına	yadına . -keçənləri şişlənibən yadına , olan günün ağu qatar balına. - yadına gətirmir: anırsamır . - adız tanış ürəkdə, anırsamır baş məndə . . -darıxmağın nədəni içində yatır , tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəğişməsən için bu dərd sürəcək, qalan sökəllərə buda nədən olacaq. (qaçalqa : mahana). (sökəllərə : kəsəlliklərə. naxoşluqlara). -qalxır güdəldir, yatır uzaldır. (tapmaca) (gün).
yatır	-qalxır güdəldir , yatır uzaldır. (tapmaca) (gün-kölgə).
yatırqay	yadırqay . unudar. yadlaşar. -dil, düşürsə dildən, dil, yadırqay yiyəsin .
yatırsa	. -keçmişdə yatırsa ölüm, indi yarın doğacaq olum
yatqatlar	yadqatlar qəribələr.
yatqiləsən	-gecələr yatqiləsən qonşuva tay, ağlama, dan atacaq halıvı pozma deyirəm. keçməyə qoyma sən ömrün qəmilə
yatqını	yadqını . tamarzı, həsrətdə olan. (qaşlı qaşıqlı : bolluqda, dinclikdə yaşayan)
yatlamaq	yadlamak görüqə salmaq. ağız almaq.
yatmaq	- yüklərə yatmaq : yorqa döşək salıb yatmaq. - döşək dartıb yatmaq : kəsəllənmək.
yatmaqın	-köş çalınar öğnü bitir yatmaqın , dur ayağa yolda gözlür bax səni.

yatmış	- baxtı yatmış : baxt qorucusu: qaraçuxa. - qaraçuxası yatmış: çulxası dönmüş. -bu sevginin varlığı yatmış , yoxluğu qalxmış. -iki döşək yanında, yatmış olar qurqatda.
yattan	. - gecə kefli yığır yoldaş atırsa dan çıxar yaddan , qalırsa dar günümdə kəs, o sənsən sən. - yaddan çıxargan : uçuq. gic. - yaddan yutdan : daxildən xaricdən.
yattı	yatdı . - gün keçdi, kölgələndik kölgəmizdə, gün batdı, ayda yatdı , ölümlər ölkəmizdə.
yav	yov . yavalıq. bədbəxlik. -söz bilməyən elbaşı, elbaşına yov açar. (yov : yav . yavalıq. bədbəxlik).
yava	. - yava it gündüzün hürər. (kal kişi bildiyin bağırar).
yavalıq	yov yav. bədbəxlik. -söz bilməyən elbaşı, elbaşına yov açar. (yov : yav . yavalıq. bədbəxlik).
yavan	-yağ yarmaya qarışar qazanın dibi yavan qalar.
yavanlamaq	əldə etmək. hazırlamaq.
yavaş	- yaman asılar, yavaş basılar .
yavaşca	. ağırca. azar azar. ağırındal . tədricən. - ağırındal bar : ağır, ihtiyatlıca gitmək.
yavaşcana çıpıtmaq	silmaq < sıyımaq.
yavaşlamaq	səngimək. səngimək. tənqimək (daralmaq).
yavuz	yaravsız. yaramaz.
yavuz	yaramaz. zərərli. küt. kötü. qolay gəlməyən.
yay	çənber. çəmbər < çönbər. kaman. əgrik. əgri biçimli. yarım girdə. münhəni. -yay kimi qılan boydalımı (qamətimi). - arı görməz bal olmaz, nazdan əksik yar olmaz. yay görməmiş nar olmaz . -o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm,

yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq
gözlədim. (**araq**: fürsət).

yayan piyada. - od olsa dörd yan, **yeriyiz yayan**, tipidən yılman (**tipidən yılman**: tufandan
qorxman).

yayaz yalkav (yaykav). təmbəl. sust.

(yayda istənə yerdə, qışda olduğun yerdə qal.

yayı -qızu sizdən, oğul bizdən, **yayı** sizdən oxu bizdən. (yayı: qızlığı.).
(oxu:erkəkliyi).

yayıl -yayda **yayıl**, qışda qısıl.

yayın belin. çıxırlı çuxurlu (kopuq kovuq, qazıq qozuq) olan. -**belin** yazı.

yayqı (yerə, nərsə üzərinə salınan (sərilən) geniş parça). çərçəp çərşəb.
kərkəf > çərşəb.

yayla **yaylaq**. yayda sərin yer. (sərdsir).

yaylac xoş abı hava.

yaylaq **yayla**. yayda sərin yer. (sərdsir)

yaylaqı -nə balı nə qaymağı, neylim belə **yaylağı**.

yaymış . -gün batıbdır gecə **yaymış** qanadın.

yayramaz . - odunsuz qazan qaynamaz, qadınsız ev, yayramaz.

yayta -qışda gündən, **yayda** kölgədən yan qalma.

yayta -**yayda** yayıl, qışda qısıl.

(yaz axtarar,yaz keçirsə,köçəcək!.

yaz 1. açıq. uzun.1. iliz qutlu, eliz mutlu, göylük göğəti, **yaz** güz bolun olsun.

. - gülən üzlərə, gülərmiş yaz, gülər qalar gülüm!, **güləri yaz**.

. - dilə gəlir **yaz** onu, əldən gəlir qıl onu.

-dilə gəlir, **yaz** onu, əldən gəlir, qıl onu.

yazan . -neyləmək çarə nədir yazdı **yazan** ön başdan(**ağı**)

yazaram	-mən türkoğlu olub söz yazaram türkü dilində, türkün balası türk ola evrəndə gözəldir.
yazası	başə gələnə. -ölənin payı gömmək. (ölənin yazası gömməkdir).
yazı	dış. eşik. çöl. bayır. -yazı yazda gərək. . -hər nəyin sonu var, yazı yağış, qışın qarı var, qara gecə, işıqlı gün sonu var - yazı yoxdur yazıla, ölü yoxdur basıla, qazma alıb kəndi yolun qazgilən. - qıys, bolun yazı: italik, bold yazı.
yazıc	. (kiçik yazıt : kətibə). bəlic. kart {< kərt : kəsik. biçik}. nərsəni bilitən, yazılı çikili kiçik kağız terti, tikəsi.
yazidən (fars)	yuzidən (fars). (< yozmaq. yazmaq). (dəst yazidən: əl açmaq (uzatmaq).
yazıq	- nə yazıq doğruluqlar ucuz satılır, heç nədən yalan ağır alınır.
yazıqın	. -düşünürsün yazıqın gəlir, düşünürsün yazıqın gəlir.
yazıqtır	yazıqdır . - yazıqdır keçir.
yazıla	-yazı yoxdur yazıla , ölü yoxdur basıla, qazma alıb kəndi yolun qazgilən.
yazılan	-nə sandığın yazılmış, nə yazılan sanılmış.
yazılmış	-nə sandığın yazılmış , nə yazılan sanılmış.
yazılsa	. -gözəl olur! - bildikəriz yazılsa , yazıldıqlar oxunsa.
yazılıqlar	yazıldıqlar . -gözəl olur! -bildikəriz yazılsa, yazıldıqlar oxunsa .
(Yazın yağar kar başıma nəyinən qorxmayım qışın yazın gəzib, yayın oynamışam.	
yazın	-can yoldaşın, alın yazın . -qışın qarı, yazın çiçəyi aydınlıqdır.
(yazının oyunu bu, aldığı verməz. yaşam qısa, doymasın bilməz. sev sevin yaşa, yaş vur başa. Bəkləmə, Bəkləmə gedəni,.	
yazıt	kətibə

yazmaq	yozmaq. açmaq. {> yazıdən\yuzıdən. (dəst yazıdən: əl açmaq (uzatmaq). }
yazta	-mən gedəli, güllər qalar, yazda açar, qışda solar, çalış hər gələn dərmış gülün, dərməyən qalmış, gülüm.
yaztı	. -neyləmək çarə nədir yazdı yazan ön başdan(ağı)
yazuq	- tükəl yazuq silinsin, tükəl elgə sevensin. (tükəl : tamam. bütün). (elgə : ellik. millət).
yebəqən	-ət yebəqən quş bolboyt. (quş : yırtıcı quş).
yekəlsətə	-körpəlikdə əğri bitən bir budaq, yekəlsədə əğri qalar.
yeq	yeğ. evla. . -hər ayrılıq ölümdən yaxşı, olamaz ölüm ayrılıqdan yeğ .
yeqələr	yekələr. yekər. -qarxağın gözü yekər. (qarxağın : ölkərin).
yeqəpər	yekəpər. candaraq. candıraq. hekəlli.
yeqətmək	bərətmək. köpətmək. -gözün ağını köpətmək : gözün ağını bərətmək.
yeqqi	yeğki. -çalış öz kəndi kəndi özün qanasın, ondan yeğki özgə dərdə yanasın.
yel	. -kəklik əti əm bolur, keçi əti yel bolur. - yel , ələklə tutulmaz. - yel təkı yellənib yürmüş : çox iti sovuşmuş. . -ələklə yel tutulmaz, ələklə üz tutulmaz. -dalsız yapraq yel küləyin əsiri. -yaşamyaşdır,çətin deyil, gedər gedər, dönər deyil. əsirsəyel, çaşıryolun.
yele	-çay yatağında tikərsən ev selə gedər, başsız məclisə verərsən salam yele gedər, qoca yaşda gənc qız alarsan elə gedər. (dağ başında quyarsın dam yele gedər).
yeliq	yiye. -özündən yelik (yiye) ol. (özüvə iye ol. özündən ayıq ol.).
yelqələşmək	yelkələşmək. iki arvadın birbiri ilə dalaşmaq.
yellənib	- yel təkı yellənib yürmüş : çox iti sovuşmuş.

yelli	-suya batmama üçün, boğulmamaq üçün geyilən yelli geyim: çökədə.
yem	aşlıq. - aşlıq atı yürüdə, yalan baş çürüdə. . - içivə qapanıb, öldürmə dışı, yalnız qalan, yem olur birinə. -yalnız qalan yem olar birinə .
yemək	xoş yemək . tamağ. dad. . -işləyəne yaşda bitmə, iş bitməz. (qarınpiya, yemək bitmə, yen bitməz) (yen : iştah) - dadın çıxardaq yemək : gəvşimək. asda asda yemək . dardaraq yemək . - beynin (muxun) yemək : qafasın qapmaq. başın çalmaq başın yemək. moxeş ra zədən.
yeməyi	- axşam yeməyi : gecəş. şam. { tanaş qəhvaltı. - tüşaş : tüş yeməyi}.
yemiş	-ayrılanı qurd yemiş , bölünəni ayı.
yemişan	. giviş.
yemişi	. - gülsüz olar yemişi , dadlı dadlı dənəsi (tapmaca) (encir).
yemişlərin	yemişlərin . - günlərin adı var, yemişlərin dadı var .
yemişsiz	-daş atılmamış, yemişsiz ağaca .
yemiştən	-ac pişik yemişdən pay umar.
yemtə	. - heyvan ayağı yerdə ağzı yemdə gerek
yen	iştah. -işləyəne yaşda bitmə, iş bitməz. (qarınpiya, yemək bitmə, yen bitməz) (yen : iştah)
yenə	. - yenə evrən ölümlər türküsünü dəng eləmiş. (dəng eləmiş : kökləmiş)
yeni	1. aca. acar {işlənməmiş, aşınmamış (solmamış)}. 1. yaşlı. taza. 1. yenikend . yeniked . - yeni kend : nyköping(isvech). newyork i(ngilis).
yenini	. - geyini daşla, yenini başla. (əskini tulla, yenini başla)
yenini	. - geyini daşla, yenini başla (geyini : daldakın. savulmuşu)

yenitən	yenidən. dubarə. -getdi, yenidən döndü.
yenqeç	yengeç. qırcan xərcəng.
yenqətmək	yengətmək. alçatmaq.
yenqiş	yengiş. utuş. aşut. fəth. qələbə. zəfər. pıruzluq.
yenmək	aparmaq. aşırmaq. üstələmək. müsəllət olmaq. - bu döğüşü kim aşıracaqdır.
yer	1. (ağızlıq) < yeğ . iyi. {çoxun çağ, təbrizdə yey sözünə, yer deyilir. yaxşı. -bu ondan yerdir. -bu ondan yeğdir. 1. orun. - dilin yurdsu, könül orun, dillə sözü, könüllə yorun. (yurdsu: yurdu. sevimli yurdu). . (dillə: dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü). (yorun: yozun. açıqla) -yer adları: toponim. -qarmaqın at balığa, yer qazılar altına. -dağ ardında olsun, yer altda olmasın. (ölməsində, uzaqda olsun).
yerdə	- hər yerdə güdüb durar , istəyirsə tutub udar (tapmaca) (ölüm).
yerə	. - keçən günə üzülmə, yarınlar süzülmə. qoy ayağın bərk yerə indi . - günəş yerə iş kişiye yaraşır -dəvənin quyruğu yerə dəyəndə (heçvax. imkansızlıq) . -yedi işdi yerə keşdi. -kölgəm yerə daldı: öldüm əridim. - yolatası keçi olanın, dərə dırnaq yeri olar -çatacaq yerə çatmış, gedəcək yeri almış. -başın keçməz yerə , burun soxma.
yeri	- oğru yeri bolcar , doğru göyü (oğru biçib alar, doğru pıysız qalar). (bolcarmaq : biçib almaq. qənimət götürmək).
yeri	-çatacaq yerə çatmış, gedəcək yeri almış.
yeriqinə	yerikinə . iştahına - dəvəsi ölmüşün, yerikinə bax ().

yerimək	. - yerimək bilək , qaçmaq borcumuz.
yerimiztə	. -gül altu toprağuş, olduq yerimizdə varıq
yerimə	. gedmə.
yerin	-axar su, yerin tapar . -alov düşsə yerin yaxar, yiyəsi varı, elin qapar. -ilişmək sorun deyil, yerin bilsən. (ilişmək : nəğd. intiqad).
yerində	. - yaşam öz sözün boğaza soxur, utmaq bacarmıyanı, yerində boğur . (yaşamın özgül qaydaları, gərəkləri var, əroğlu, onları saymasa (işə tutmasa), o yasalar altda əzilir).
yerinə	. - iyilik ed yerinə ver, görən bilməz alan bilər .
yerintən	- yerindən çıxmaq : özünü itirmək. aznaşmaq.
yerişin	-başmaqların geyər, yerişin gedəməz.
yeritim	-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq gözəldim. (araq : fürsət).
yeritmək	- saman altından su yeritmək : eşib işləmək. bildiyin yapmaq. kələkli iş aparmaq.
yeriyiz	piyada. - od olsa dörd yan, yeriyiz yayan , tipidən yılman (tipidən yılman : tufandan qorxman). (yayan : piyada).
yerqə	-suyu səp sinər yerqə , sözü qoy sığar elgə. (sığar elgə : sızar elə).
yerqin	yerqin . ağına bozuna baxmıyan düşgün
yerləşməz.	hər us bir başındı, hər başada yerləşməz . (us : ağıl)
yerliq	yerlik . 1. qaprin. boş bir qabın ağramı. tilit çəki. (rəğm). -bir çəlləyin qaprını. - qaprin çıxsan nrsə qalmaz. 1. movzei.
yerşinə	. - geyiminə görə qarşılır, yerşinə görə yola salır.
yerşu	mayil. -kötüyə qarşu, eyiyə yerşu .

yertə	. - gülməyi <u>gəlsə</u> , gülən qadın, <u>istiyən yerdə</u> ağlayar. . - heyvan ayağı yerde ağzı yemdə gərək -heyvanın ayağı yerde ağzı yemdə gərək.
yertən	-durduğum yerdən görünən bəlli, görünüşüdən nə olduğun bəlli.
yesinmək	yasğınmaq . işi gətirməmək. ümidini itirmək. oyqarağmaq. qırılmaq. hüsrana uğramaq. könlü qırılmaq. məyus, nakam olmaq. məğbun olmaq. məğlub olmaq. şikəs yemək.
yesinmək	yasğınmaq. oyqarağmaq. ümidini itirmək.
yesinmək.	ümidini itirmək&
yeşiq	- ev yeşik : (yeşik : yük. var. devlet). ev beşik . ev eşik. ev oturaq. ev otaq. ev yataq.
yeşiqdə	. -biri beşikdə, biri yeşikdə , biri qucaqda, biri bucaqda. (bilməcə). (uşaq).
yetə	-alma yeyib ağrıyınca, ərik yedə öl.
yetər	. - gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər -gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər .
yeti	yedi . -aşında yedi, başında. . - yedi işdi yerə keşdi. . -gəldix cəhanda doğrunu tapaq, xoca qoymadı, tüm cəhanı yedi , qarnı doymadımustafa . (tüm: külli). (mustafa) .
yetib	-oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına yağmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (bağdalı : bəfalı) (qıyın : dar).
yetiqliq	- yetiklik edmək : hər nəyə çatışmaq
yetiniş	ərişiş. ulaşış. qazanış. ediniş.
yetinliq	çıxar ölçüsü. edinlik.
yetir	. -gənclik çağın itirmə çağın, yağmala tavın, edində adın, sonu yetir , hər nə bitir, sona qalan təkə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın :

	dövründə. fəslində) . (tavin : gücünü. bacarığını)
yetirər	. - evrən budur kiminə qavun kiminə kalah yedirər
yetirib	- yedirib içdirib : aşatıb içitib.
yetişib	baxıb. bərrəsi edib. yoxluyub -yoxluyub toxlamaq: baxıb onaylamaq təyid etmək.
yetişməz.	-börü qarğıışı qoyuna yetişməz . (qurt ilənci qoyuna toxunmaz).
yetişməztən	-köprüyə yetişməzdən durub ondan ötüşgə urunma. (urunma : çabama).
yetişsə	. - iş yetişsə bərkə, güc sapa düşər. (sapa : qola. dəsdəyə)
yetişsə	-iş yetişsə bərkə, güc sapa düşər. (sapa : qola. dəsdəyə).
yetmək	- anda yetmək : sözündə durmaq.
yetməz	. -əl ərməz, güc yetməz işlər
yetməzlər.	yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar-doğru yoxsunlar atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır. (yetməzlər :yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar) (olanlar : ayrılanlar. məhrum olanlar). (əkimdən :kültür-tərbiyədən).
yeyçin	yaxşılıq sevən. (xeyrxah. nikuxah).
yeyəcəq	yeyəcək . aşarqa. – aşarqa birər nərsə bulabildik: bir nərsə tapabildik.
yeyən	. - dən tökəni biz, dartan özgəsi, yeyən başqası. -dən tökəni biz, dartan özgəsi, yeyən başqası.
yeyənin	-bir yeyənin olsun min deyənin olmasın.
yeyər	-qamış dönüb öz yiyəsində yeyər . -xəznəsi boş baş dolu, aclar yeyər tox olur.
yeyərəm	-qonağa qoyaram sayqınım olar, özüm yeyərəm güc ətim olar. (sayqınım : hörmətim).
yeyib	- yeyib içəndən son : aşab içəndən son. -aşın yeyib, qabın qıran. (nankor)

	. - göy yeyib altın sıçar (törər) (tapmaca) (ipək qurdu).
yeyib	-alma yeyib ağrıyınca, ərik yedə öl. -ağa yeyib toxdur, nökrə bir çörək yoxdur.
yeyilməz	-əkin köp bolub, iki yıl yeyilməz . (əkin naqədər çox olursa olsun, iki il yeyilməz).
yeyin	batbay. batmay. iti. səri. çabıq. çağan.
yeyiri	-küsüyü çağırma geri, tutduğun özü yeyiri .
yeylər	- bizdən yeylər : (əz ma behtəran).
yəhərləmək	atırıqlamaq. aşırıqlamaq. zin yaraqlamaq.
yəqəsin	-qanmazın yəxəsin qananın əlinə versən, qanan buraxar.
yəprəş	yapraş (yapraq : örtük. (< yapmaq : örtmək. qapamaq)). dəyişik görünüşlü, boyalı. saf, bir qılıq olmayan. bənəkli dəri. səprəş. səpgilli.
yıqalamaq	yığalamaq. yığmaq. avalamaq. toplamaq. - el barı bir yerə avaladı .
yıqan	. - döğülən varsa, döğən var, yıxılan varsa!, yıxan var! -qarın doyuran aşın olsun, düşman yıxan yarağın. -qazanı qazanan assın, odunu yığan yaxsın. -çinar devrilince, altında odun yığan çok olur.
yıqanı	yığanı. - əl yığanı , göz görər.
yıqanmamış	-bir uslu, min evi yığmış, bir ussuz bir evi yığanmamış . (uslu : ağıllı) (ussuz . ağılsız).
yıqar	yığar. -uzaqda görən alnında yığar (ıraq görən başında yığar). yıxar - coşarsa qoşu, yıxar eni yoxuşu .
yıqarmaq	yığarmaq. qısıрмаq. toplamaq.
yıqıcı	yıxıcı. ağdırımcı. təbçevirən. çöndürücü. dağıdıcı. virangər. bərəndazəndə. vajqun konəndə.

yıqılan	. - döğülən varsa, döğən var, yıxılan varsa!, yıxan var!
yıqılı	- yığılı yapılı : 1. özün düşünüb, çevrədən qırmış. 1. nərsiyə tam yaraqlı.
yıqılınca	yıxılınca . -yoxsa artıq, düşünən yar, yarını, belə getməz, yıxılınca, ayılı! .
yıqılmaq	- büzüşüb yıqılmaq : komalmaq. pırçımək
yıqılmaq	yığılmaq . 1.bezıkmək. büzükmək. darıxmaq. 1. qamarımaq toplanmaq.
yıqılmağa	yıxılmağa . - qurulmağa min bir güc, yıxılmağa, birin güc. (birin : təkə bir)
yıqılmanın	-çürümə, yıxılmanın savçısıdır (habercisidir.).
yıqılmatan	-o nədir sıxılmadan sıxır, yıxılmadan yıxır. (tapmaca). (ölüm).
yıqılmaz.	. -keçərsə yaş qayıtmaz, tökülsə su yığılmaz.
yıqın	yığın . : kitle,
yıqıncısı	-at ılıxısı, köpək yığıncısı .
yıqır	-gecəm kefli yığır yoldaş, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə, kəs, o sənsən sən.
yıqıtmaq	yıxıtmaq (# durquzmaq)
yıqma	. - dart üzmə, it yıxma
yıqmaq	yıxmaq . salmaq.
yıqmaq	yığmaq . dərmək. avdanmaq. evdinmək. edinmək (< av. ov. ev). - böylə paranı nə üçün avdanırsın .
yıqmaq	1.yığmaq. yığalamaq . avalamaq. toplamaq. 1.yıxmaq . alanqırmaq təxrib edmək. - el barı bir yerə avaladı . - cana doydurmaq: cana yığmaq :canqıtmaq. bezarıtmaq. - qabqa yığmaq : dənətim altına tutmaq. gözaltına almaq.
yıqmala	. -gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavin, edində adın, sonu yetir, hər nə bitir, sona qalan təkə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (çağın :

dövründə. fəslində) . (**tavin**: gücünü. bacarığını)

yıqmamış

-oğlun yetib el içinə girməmiş, tarla dərib xırmanlayıb ambarına

yığmamış, bağdalı dos, ürəkli yar qıyın günə düşməmiş. (**bağdalı**: bəfəli)

(**qıyın**: dar).

yıqmayana

-odun **yığmayana** od yaxdırtma.

yıqmış

yığmış. -bir uslu, **min evi yığmış**, bir ussuz bir evi yığanmamış. (**uslu**:

ağıllı) (**ussuz**. ağılsız).

yılan

. - gül kimi görünüb, tikən kimi batan, dos kimi görünüb, **yılan** kimi soxan.

-iştə kitosların işi bu, tikən kimi gülə batmaq, **yılan kimi dosdu soxmaq**.

-iştə kitosların işi bu, tikən kimi gülü saşmaq, yılan kimi dosdu soxmaq.

yıllar

-mutlu **yıllar**, mırtlı günlər! (alqış).

yılman

qorxman. - ıldırımdan, qasırqadan, tipidən **yılman**.

-**tipidən yılman**: tufandan qorxman. -od olsa dörd yan, yeriylə yayan, **tipidən**

yılman. (**yayan**: piyada).

yıltırılmaq. cürət, cəsarətin itirmək.

yırıq

yirik. **yürük**. **iti**. - iyilikdə geri, kötülükdə **yirik** .

yırqa

-**qırqa yırqa**. qarqa yarqa: lə'nət rəhmət.

yırqalar

yarqalar. qəzəllər. -**xoş yırqalar**, dedim men.

yırqayan

oxşayan. nənəni deyən -ir çağımından er çağıma, qulaq könlümü oxşayıb

yırqayan.

yırtıq ırtıq

darva darav.

yırtıq

-**aşınıq yırtıq**: aşınmış yırtılmış. sürtük parıq.

yırtıqlı

. - gəlməyib hələ dünyanın sonu, çoxlar geyər **yırtıqlı** donu.

yırtılmaz

. - gen paltar **yırtılmaz**

yırtılmış

-**aşınmış yırtılmış**: sürtük parıq. aşınıq yırtıq.

yitik

yitik. **itit**. **kayıp**

yiye	yelik. -özündən yelik (yiye) ol. (özüvə iye ol. özündən ayıq ol.).
yiyesi	bəyi. -ərdi üzə ərənər, ərđəm bəyi , bilik dağ (üzə :ərsiyə) (ərdəm bəyi : ləyaqət kanı). (çıxdı ərsiyə kişilər, ləyaqət kanı, elm dağı). -alov düşsə yerin yaxar, yiyesi varı, elin qapar.
yiyesin	. - dil, küsürsə dildən, dil, qarğayar yiyesin . -dil, küsürsə dildən, dil, tanımaz yiyesin . -dil, düşürsə dildən, dil, yadırqay yiyesin.
yiyesin	-qamış dönüb öz yiyesində yeyər.
yiyesiz	iysiz - iysiz qalan ölkəm batacaqdır, sən iysəli bil batmayaqdır. (iy:is:yiye).
yox	. -əl hən deyər, göz yox . -ağzı olub dili yox elim. -qoşarkən dos dos bağırar, düşərkən yox yoxa düşər.
yoqar	yoğar .
yoqar	yoğar .1. rəhmət. 1. bəllər. yoluğar. -qazanın qarası, yamanın qadası yoğar . - tün yoğar , gün doğar.
yoqaş	yoğaş . ehsan aşı.
yoqatmaq	yoxatmaq . itirmək.
yoqlam	yoxlam . çekap.
yoqlama	yoxlama . çek (çek). azimayış.
yoqlamaq	yoxlamaq . bolqutmaq.
yoqlar	yoxlar . güdər. - əl toxlar, göz yoxlar .
yoqluq	-yoxluq ölüm varlıq olum deyiblər.
yoqluqa	-inanqılsan yoxluğa , dəğər tapar varlığın.
yoqluqu	-bu sevginin varlığı yatmış, yoxluğu qalxmış.
yoqluqu.	. -inananmadın varlığı, danananmadın yoxluğu .
yoqluqun	-danananmadı yoxluğun , inananmadı varlığın.

yoqluqunta	yoxluğunda . - yoxluğunda varlığını düşünmə , dirligində, kəndi sində eşinmə. (kəndisində : kəndi gorunda.). (o ki dirilikdə, ad qoymaq üçün çalışı, yaşlı ömrün, çürüklərə tapşırır. (yaşlı: yeni. taza, gənc. pöhrəli. verimli)...)
yoqluqunu	-yoxluğunu danananmır, varlığına inananmır.
yoqluyub	-yoxluyub toxlamaq : baxıb onaylamaq təyid etmək. toqlamaq -yoxluyub toxlamaq : baxıb onaylamaq təyid etmək. onaylamaq yoxluyub toxlamaq.
yoqluyub	yoxluyub . baxıb. yetişib. bərrəsi edib. -yoxluyub toxlamaq: baxıb onaylamaq təyid etmək.
yoqral	ülfətli. mehriban. -yoğral . gecəniz yorğal : ülfətli. mehriban.
yoqral	yoğral . yorğal . ülfətli. mehriban
yoqrulmaq	-dartılıb, oğulub yoğrulmaq : qalıblaşmaq
yoqrulmaz	açılmaz. -acı görmədən yoğrulmaz .
yoqsa	yoxsa . - kölgə belə işıq yoxsa dayanmaz. -yoxsa artıq , düşünən yar, yarını, belə getməz, yıxılınca, ayılı!.
yoqsulluq	yoxsulluq . - gözü ac, qarnısa tox, xan belə yoxsulluq edər.
yoqsunlar	yoxsunlar yetməzlər. yetməzlər. məhrumlar-doğru yoxsunlar atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır. (yetməzlər :yoxsunlar. yetməzlər. məhrumlar) (olanlar : ayrılanlar. məhrum olanlar). (əkimdən :kültür-tərbiyədən).
yoqtan	-yaman, yoxdan yuxarı. kötü, yoxdan yeğdir.
yoqtək	. -özü yoxdək, tövşü oxdək (tövşü : səsi). (tapmaca) (çəkiitgə).
yoqtəq	yoxdək . -özü yoxdək , tövşü oxdək (tövşü : səsi). (tapmaca) (çəkitgə).
yoqtur	. - dilim verir qanad mənə, onsuz yoxdur yaşam mənə - güman yoxdur yaxşıya, uzaq olsun yamanlıq.

. - gözəl sözə, gözəl işə əş **yoxdur**

-ağa yeyib toxdur, nökrə bir çörək **yoxdur**.

-canım **yoxdur**, işim çoxdur.

yoqtusa **yoxdusa**. -məndə **yoxdusa** necə saxlayım.

yoqula . - iyi gerek qoruna, kötü gerek qoğula, iyi gerek övünərək **yoğula**, kötü gerek burnu yerə oğula.

yoqum 1.**yorğal**. yumşaq. lətif. -gecəniz **yoğum** ülfətli. mehriban. 1.**yoğun**. quyuq. -boşanmağın nədəni suyuq (aydın) olur, evlənmənin nədəni **quyuq** (yoğun. bəllənməz).

. -**yoğun ağac**: burna

-**yoğun komba kişi**: öküz ombası.

yoqun **yoğun**. quyuq. qəliz. -qan **quyuq** sudan.

-çörək daşdan çıxır: işlər çox **yoğun**.

yoqunlaşmış **yoğunlaşmış**. qəliz. mütəmərkiz. birbirinə eşilmiş, sıxılmış.

yoqunluqta -bu uzunluqda, bu **yoğunluqda** söz olmaz.

yoqunluqundan . -ol nədir **yoğunluğundan** qırılar . (tapmaca). (**qıyın**: zülm) (qıyın ipi **yoğunluğundan** qırılar).

yoqur -**yoğur açanda səpilən un**: urvalıq -evində yox **urvalıq**, könlündən keçir darqalıq. (**urvalıq**: yoğur açanda səpilən un).

yoquş -**yoğuş bağış**: lütf o iltifat. lütf o mərhəmət.

yoquşu - coşarsa qoşu, yıxar **eni yoxuşu**.

yol 1.arac tədbir 1.törüb. tür. təriq. -**törüb** dəyişmək. -çalımlı **törübdə**.

-köprü köprüdən güclü, **yol** yoldan uzun olar.

-qol bağlı **yol** ayrı.

-eldə gəzən, el tanır, yolda gəzən, yol tanır.

-qoyma çəksin **yol** səni.

-gedigəngə gəligəngə **yol** yaxşı, ölürgəngə gor yaxşı. (**gedigəngə gəligəngə**: gedib gələnə)

- **iki yol**, biri çilə dolu, biri umutlar yolu. (çilə: ağrı)

. - kişini pulla baş saxlar, ölkəni **bolluqilə yol**.

. -gəlibgədənə **yol** yaxşı, ölürgəngə gor yaxşı

. -kiçik amac, qıssa yol

. - yoldaş var, **yol üsdə daş**, yoldaşda var, yola aş.

-**amansız yol**: xətərli yol.

-**çıxış yol**: çıxal. çma. tədbir. -bizim bu işə bir **açma** qılın.

yola

uz. muvafiq. -**uz** uşaq. -**uz** kişi.

-**yola salmaq**: yubarmaq.

-geyiminə görə qarşılanar, davranışa görə **yola** salınar.

- getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönləri əzib alır, əzilmişkən **yola** salır. (**sürəli**: davamlı. devamlı)

. - geyiminə görə qarşılır, yerinə görə **yola salır**.

. -kişi əğirlə (geyimlə) qarşılanır, başla **yola** salınır

. - sarpdığın yoldan, **doğru yola dönü ver**, ötənləri ötmüş, gələnləri görü ver.

(**sarpdıq**: münhərif).

. - yoldaş var, yol üsdə daş, **yoldaşda var**, **yola aş**.

yolaq

yolağ. 1.arac tədbir -mən sana **yolağ**: mən sənə qurban. sənə yoluva sərilmə, sənə yolunda yox olum. sənə fəda olum. 1.yolda. yola düşməli. -bugün qonaq, ertəng **yolaq**. (bugün qonaq, yarın getmə). (**ertəng**: yarın).

yolaşut

(aşut yol). viyadük. yol üzərindən keçən yol.

yolatası

- **yolatası keçi olanın**, dərə dırnaq yeri olar.

yolay

rutin. gündəlikdə oluşan. adi edilmiş nərsələr. adi cərəyan. rival. -özünə **yolay**

edmiş. **-bu yolayla:** bu rutinlə.

yollar

. - hər nəyində var sonu, qatar durar, ocaq söner, **yollar** bitər, yaluğ dinər.

(**yaluğ:** kişi. adam) .

. -hər kim getdi evinə, yollar döndü tərsinə.

-yatar yollar: uzanan yollar. (**yatar:** uzanan. uzun uzadası baş alıb gedən).

. - köçmək yaxınlaşır doslar, dəngi bağlayın, **pozulmadan yollar.**

-köçmək yaxınlaşır doslar, dəngi bağlayın, pozulmadan **yollar.**

yolları

- avçı bilir alları, **ayı bilir yolları.** (avçı bilir alların, ayda bilir yolların).

. -. **arzi yolları** neçədir neçə.

yolların

-arzu yolların basarmış kol.

-ocaq çökmüş, odu sönmüş, külü savmış. nərsə gözlər kimi qalmış, **yolların** kol basmış.

(**yolsuz** azar, elsiz batar (uzaq olsun yol olsun, yaman olsun, el olsun).

yolsuz

yamsız. naçar.

. - irduran **yolsuz** qalmaz. (**irduran:** tezduran)

-irdurağ yolsuz qalmaz. (**irdurağ:** iradəçi).

yolta

yolda.

-(xətti seyr. patika. məbər). - getdiyin **yolda** sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, əzilmişkən yola salır. (**sürəli:** davamlı. davamlı)

-iki göz öluncə baxar **göz çəkən** olmaz. (**göz çəkən:** gözü yolda)

yolta

- **orta yolda atını** qoru, orta yaşda, xatını.

-eldə gəzən, el tanır, yolda gəzən, yol tanır.

-qapuda **yolda** qalubdur iki göz, gedəli könlüm evindən uzağa sevgili yar.

-getdiyin **yolda** sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır,

əzilmişən yola salır.

yoltaq **yoltax.** körpü. iki qıyını, yanı, yolu birbirinə qovuşduran yol.

yoltaqın . - öləni düşünməkdənsə, **yoldakın** düşün.

yoltan -köprü köprüdən güclü, yol **yoldan** uzun olar.

-qol zori yox,oy yol verir amaca, qoyub atı sürsən daşlıq, sapar **yoldan** çatanmasan amaca. (**sapar** : düzgün olmayan yol. birahə).

yoltan **yoldan.** - **sarpdığın yoldan**, doğru yola dönü ver, ötənləri ötmüş, gələnləri görü ver.
(**sarpdığ**: münhərif).

yoltaş -gecəm kefli yığır **yoldaş**, atırsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə,
kəs, o sənsən sən.

yoltaş **yoldaş.** - **yoldaş var**, yol üsdə daş, **yoldaşda var**, yola aş.

yoltaşın -can **yoldaşın**, alın yazın.

yoltaşın -kötü **yoldaşın** batası, yanırlığın qalası.

yoltaşlıq tənəşliq. qardaşlıq.

yoltaşta yoldaşda. - yoldaş var, yol üsdə daş, **yoldaşda var**, yola aş.

yoltu **yoldu.** qərardı -azı **yoldu** , çoxu çordu.

-iki yol, biri çilə (**ağrı.** dərđ) dolu, biri **umutlar** yolu.

yolu . - əyri **yolu** düz gedmək olmaz

-gözləmək deyil dəbi sevməyin **yolu**, kölgəyə dönsən öləcəksən,
unutma ki sevən sənsən sevilən o, sevinin dərki var oğul, ölməyin yolu.
(**sevinin dərki var** : məhəbbətin qədir qiyməti var) . (**kölgəyə dönsən**:
çox, artıq gözləsən)

. - iki yol, biri çilə dolu, biri umutlar yolu. (çilə: ağrı)

yoluqar **yoluğar.** yoğar. bələr. -qazanın qarası, yamanın qadası yoğar. (**yoğar**:
bələr. yoluğar). (**qadası**: bəlası).

yolun . -könül **yolun** baş bilməz.

-keçən **yolun** daşlısa, gələn **yolun** güllərinin nəyinə, gələn **yolun** daşlısa,

keçən **yolun** güllərinin nəyinə

. -görsələr yoxdu cibişdanda pulun, bəkləməzdən açığa tutda yolun

. -dönə ver qoyma çıxma çıxmazlara gedən **yolun**.

- elin danmış, **yolun azmış** demişlər.

-yaşamaşdır,çətin deyil, gedər gedər, dönər deyil. əsirsəyel, çaşıryolun.

yoluna qoymaq tovlamaq. tavlamaq.

yolunta . -hər nə **yolunda** deyil, koldan gülün dərməyə eyil, yarın gəlir gözlənməz olur, dişilər ölür kişilər doğur.

yolunta -qırılmış küzə, su **yolunda**, baş verilər, baş verənin **yolunda**.

yolunuz . -bitmiş sani duyma kəndini, soluq gəlir ısıtır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (**sani**: kimi)

yolyoraaq gedişat. metod.

yonatlı onatlı. hünərli.

yonqati yonğati. yonati. onğati. onati. hünəri. yonğat. yonat. onğat. onat.
hünər yonğatlı. onğatlı. yonatlı. onatlı. hünərli.

yoran gücü aldtan. gücü tükədən. gücdən salan.

yorqal **yorğal** . **yoğral**. ülfətli. mehriban.- **yorğal** gecəniz **yorğal**: mehriban.

yorqun - **yorgun düşmək**: helak olmaq

yoruqlu etibarlı. -**say yoruqlu**: adlı keçərli. - qıs kişi **say yoruqlu** olmaz. qıs kişi savı (adı. şöhrəti), yörüklü olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiye əlaçılıqlığı ögüt vermə üçün söylənir).

yorulanta yorulanda. arıyanda. -atı arıyanda gör, igidi qarıyanda(**arıyanda**: yorulanda).

yorular doyar. toxlanar. -**əllə ayaq tez doyar**, gözlə damağ, heç doymaz (**damağ**: boğaz)

yorulmaz -osturanla buyuran **yorulmaz**.

yorun	yozun. açıqla. - dilin yurdsu, könül orun, dillə sözü, könüllə yorun . (yurdsu : yurdu. sevimli yurdu). (orun : yer. könül orun: könüldü yeri). (dillə : dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü).
yoşluq	. xoşluq . qutuğ. (qutluğ : xobəxlik)
yov	yav . yavalıq. bədbəxlik. -söz bilməyən elbaşı, elbaşına yov açar. (yov : yav . yavalıq. bədbəxlik).
yozanı	. - əl yozanı , göz pozar.
yozlaşma	dejenerasyon
yozluq	fəsad. - yozluğa yox deyənlər.
yozmaq	yazmaq . açmaq.
yozturmaq	yozdurmaq . sapdırmaq. azdırmaq.
yozuq	fasid. - yozuq kişi: fasid, müfsid adam.
yozuqlayın	yozuğlayın . təbir edin. - yozuğlayın yuxunu .
yönerqe	yönerge direktif
yörüklü	yörüklü -qıs kişi savı (adı. şöhrəti), yörüklü olmaz: qıs kişi say yoruqlu olmaz: (pəxil, qıtmır, adlı keçərli (nifuzlu, etibarlı) olmaz. bunu pəxil kişiye əlaçılığı ögüt vermə üçün söylənir).
yubarmaq	yola salmaq.
yuxuya	-kötü iyi yanyana, durur dağ tək qarşıma, iyi qalmış yuxuya, kötü çıxır yarşıma. (qarşıma: qabağıma) (yarşıma : rəqabətimə).
yuqarı.	yuxarı. -yaman, yoxdan yuxarı . kötü, yoxdan yeğdir .
yuqarıta	-aşağıda , yuxarıdan diyən sözləri, yuxarıda , aşağıdan demək gerek.
yuqaritan	-aşağıda , yuxarıdan diyən sözləri, yuxarıda , aşağıdan demək gerek.
yuqatır	yuxadır nazikdi -hava da bərk dolub,yağacaqdır. əynində yuxadır
yuqlatan	yuxladan . uyudan. məng edən.
yuqu	yuxu . ikinci olunan yuxu: günaltı. qilulə. - günaltı yapmadım, başım ağrır.

yuquçul	yuxuçul. -arı yox gülücül, sanası yox, yuxuçul. (həyasız olan çox gülər, qayqısız olan çox uyur.
yuqulan	-ölü yuğulan yer: yalaq
yuqulmaz	-pox poxilə, qan qanilə yuğulmaz.
yuqunu	yuxunu. - yozuğlayın yuxunu. . -hər dadıq yuxunun sonu var, minbir ağrının bir donu var. (dadıq: dadlı)
yuqusun	yuxusun. -. uyuyumuş, yuxusun görmüş. -uyuyan, yuxusun görər. (uyuyan, düşünür görər). (uyuyan, düşündə görər).
yuqutan	-yuxudan olmaq: dinəzarlamaq
yuma	-poxu poxla yuma, qanı qanla.
yumar	. -əl yumar, göz tikər. (əl qısarsa, göz qırar). (əlin yumulduğu yerdə, göz sevincindən, yumuğu tikməyə başlar, ta açılmasın, gizli qalsın).
yumat	təkmili.
yumruq	qobbuz. -. qatıg yumşandı, yumşaq qatıglandı, kiçilər ulağaydu, ulular öləğandu.
yumşaq	1. bolar. gəvrək. tavlı. -tavlı topraq. 1. yorğal. lətif. -gecəniz yoğum ülfətli. mehriban. -gecəniz yoxumlu: yumşaq. lətif. gecəniz güllü. (gecə alqışı)
yumşantı	-. qatıg yumşandı, yumşaq qatıglandı, kiçilər ulağaydu, ulular öləğandu.
yumtuqlarımız	-bu gün göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırmayacaq olanlardır.
yumurtlamaq	tuxum tökmək tuxumlamaq.
yumuş	1. əmir. əmil. həmil. yamil. usul. 1. lətif. nəzif.
yurtumta	-özgə yurdu gül suvat, öz yurdumda kol tikan.
yurt salmış	. -könül can evində yurt salmış, baş orta yolda qalmış. (baş : ağıl)

yurtsu	yurdsu. yurdu. sevimli yurdu. - dilin yurdsu , könül orun, dillə sözü, könüllə yorun. (orun: yer. könül orun: könüldü yeri). (dillə: dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü). (yorun: yozun. açıqla).
yurtu	-özgə yurdu gül suvat, öz yurdumda kol tikan. - sevimli yurdu: yurdu. yurdsu. - dilin yurdsu , könül orun, dillə sözü, könüllə yorun. (orun: yer. könül orun: könüldü yeri). (dillə: dil ilə. -dillə sözü: dil ilə sözü). (yorun: yozun. açıqla).
yurtumta	-özgə yurdun gülləri, öz yurdumda kol tikan.
yurtun	-özgə yurdun gülləri, öz yurdumda kol tikan.
yurtunta	-bilisən ürəgim nədən alışır, az yurdunda türk uşağı fas danışır.
yut qacar	yut qacar. ölkənin göbək bölümü.
yut qərək	daxili iş. Zəhkam risaləsi. yuta bit.
yut	iç. daxil. - yut sanağ: iç duyğu.
yuta	- yuta bit: əhkam risaləsi.
yutal	içəl. daxili.
yutan	içdon. tuman.
yutcübə	iç don.
yutçu	- yutçu olsun. (doğulan uşağa, yarqış sözü).
yutqün	yutgün. igirmi dörd saat.
yutlu	-. qara yutlu: kötü ürəkli.
yutra	rahat. sıxıntısız. - yutra oturmaq.
yuttal	yutdal. iç dal. yan dal.
yuttan	- yaddan yutdan: daxildən xaricdən.
yutu	-. ölkə yutu. ölkə içi.

yutuq	vicdan. - yutuğ sinsisi (sinisi) : vicdan əzabı.
yutuqlamaq	yutuqlamaq . dərin sevgi göstərmək.
yutuqsi	yutuğsi içəri doğru. içə doğru. içəriyə. daxilə. - yutuğsi ürün : daxili məhsul.
yutuqsılamaq	yutuqsılamaq . içə almaq. səmimi olmaq.
yutuqur olmaq	yutuğur . özlərdən sayılmaq. xudumani olmaq.
yutuqursımaq	yutuğursımaq . içədən saymaq.
yutun	1.hələl. 1.sevimli. səmimi. - yadan yutun : daxili xarici.
yutunlamaq	hələllığa gətirmək.
yutur	- yadar yutur : daxil xaric. iç dəş.
yuturlamaq	işləmək. asdarlamaq.
yuturlu	- qara yuturlu : kötü içli. ürəkli, diləkli, niyyətli.
yuturlu	- sayğan yuturlu : iyi ürəkli, diləkli, niyyətli.
yuturtaki	yuturdaki . içərdəki.
yuturtan	yuturdan. içərdən.
yuturtay	içli. astarlı.
yuturtmaq	içinə qoymaq.
yututmaq	hələl etmək.
yuvanı	-o ağaclardan ox yay düzdüm, yeridim o ova (çölə) irdim, ağacı gördüm, yuvanı tapdım, gizləndim qolayın (dincliklə) gözlədim, oxu gəzlədim, araq gözəldim. (araq : fürsət).
yuvarlaq	1.bükkürün. məxfi. sirli. məxfiyana. 1.dəğirmi. giğirdə. girdə. .
yuvarlaqlaşmaq	bükkürlənmək. sıxılmaq.

yüq	yük. yatacağla bağlı hər nə. yorqan döşək. -qoça boynuz yük değil! . -dağa görə qar, gülə görə tikəni, gücə görə yük , güvənə görə sınaq var. -öküzə buynuzu, aşiqə sevgisi yük olmaz.
yüqlə	-ağır yüklə ayaq bassan iz qoyar. -yüklə, bağlacın birgə çəkisi:kürdə. kürüt. xam. tar.
yüqlərə	- yüklərə yatmaq : yorqa döşək salıb yatmaq.
yüqlü	ağır. baha.
yüqlüq	yüklük. yatacağların qoyulduğu dam.
yüqrük	-ən çaqqan, yügrük olan oy dur. (oy : düşüncə. fikir).
yüqsələməz.	. - keçmişdəki qəmlərdən isə almasa görnük, yalqu əzilir yüksələməz olduğu yerdə. (görnük : ibrət. dərs).
yüqsəyə	-çox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz tək bir dal ola yardım.
yüqü	yükü dəngi. -köçmək yaxınlaşır doslar, dəngi bağlayın, pozulmadan yollar. -sözdür çeviren çoğanı, yükü, işçilər çeker. (çoğanı : cihani, dünyanı).
yüqünc	yükünc. namaz < namos (sanskriticədir). ibadət.
yüqünə	-tostluq bənzər təmir yüqünə , çiqnivə alsan ağırlıq yerə qoysan paslanar.
yüqürmək.	yüqürmək. cülüsmək. cilismək. daşlanmaq
yümnüsüz	qara ayaq ayağı ağır :.
yümsüz	- ayağı yümsüz : qaradaban. ağır ayaq. qaraquyruq. uğursuz. - qaradabansan , gələn kimi evimə qan saldın.
yünqül	yüngül. engil. - iki ekiz, ağır engil (tapmaca)(tərazi). - ağır yüngül etmək. samlamaq.

yür	1. yürüş olmalıdır. qoyun nədir, yorun nədir. təpən. yügürən. -qoyun nədir, yür nədir. qoydan , yür olmaz (qoyundan saldıran, yügürən olmaz)
yürəq	- qarpuz kəsməklə yürək soğumaz .
yürmüş	-yel təki yellənib yürmüş : çox iti sovuşmuş.
yürü	-gələn keçər, qonan köçər, yürü səndə bir barçağa varırsın. (barçağa : mənzilə). . -düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla yürür .
yürüq	- yürük iti tülkü sevməz.
yürük	yürük. 1. (yerimə. gedmə). səfər. musafirət. səyahət 1. yirik. iti. - iyilikdə geri, kötülükdə yirik .
yürüqmək	yürükmək. səfər etmək. musafirət etmək. səyahət etmək.
yürümək	-özünə çulqanıb yürümək . (kimsəni saymayıb öz ölçüsüylə yaşamaq).
yürümək.	-özünə çulqanıb yürümək . (kimsəni saymayıb öz ölçüsüylə yaşamaq).
yürüş	neçə nərsənin bir gə yeriməsi, gedməsi.
yürütər	. -aşlıq atı yürüdər , yalan başı çürüdər. (aşlıq : yem).
yüvənsiz	. -ərsiz arvat , yüvənsiz at
yüz	. - insan süsü yüz , yüz süsüdə gözdür,usun süsü dil, dilin süsü sözdür. -bir anlıq hirsini basan, yüz il dincin yatar . - yaşam yüz küzədən su içməyi öyrədir . -insan süsü yüz , yüzün süsü göz,aklın süsü dil, dilin süsü söz.
yüzəqi	yüzəki. yüzəği. yüzikə. üzərik. üzəli. səthi. suvri.
yüziqə	yüzikə. yüzəki. yüzəği. üzərik. üzəli. səthi. suvri.

yüzlərcə	- yüzlərcə gözəl , başqa eliklərdədə çoxdur, amma bizim ölkə, bütün elcarı gözəldir. (elcar : xalq. əhali). (elik . millət).
yüzün	-insan süsü yüz, yüzün süsü göz,aklın süsü dil, dilin süsü söz.
zeyrək	zirək. çevik. - əl zeyrək oli , göz ürkək. (ürkək : qorxaq.)
zəccə	<. çınqa .
zəhlə qetməli	kütcək. xoşa gəlməz. zəhlə gedməli. -könül sevən göyçək olar. sevməsə könül, kütcək.
zəngin	zəngin . varlı. devlətli. sərvətli. . -zəngin bulsa, qutlu olar,yoxsul bulsa, nərdən ola?. - zəngin kişi : qaltu kişi - qaltu kişi : engin, zəngin adam.
zil	çingartqu. çingirak.
zılan	ılan deyimində): çox yeyilib və züygəc (başmağın altı zılan olub)
zırlayan	. zırıldayan. inləyən. -edən bulur inləyən ölür. (edən: işləyən).
zırnası	-mən biləli (azər dili) yox, azər düdüyü, azər zırnası , azər şeyi var.
zırnasız	. -dügün zırnasız yunağ xınasız olmaz. (yunağ : hamam)
zohr bexeyr	tuşuğra&tuşğur
zor	güc. güc. irkə. irək. qudrət. çətin-qaragün ağgünə güc (zor) çevrilir, ağgün qaragünə tez çevrilir
zori	-qol zori yox,oy yol verir amaca, qoyub atı sürsən daşlıqa, sapar yoldan çatanmasan amaca. (sapar : düzgün olmayan yol. birahə).
zorla	gücün. -alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış. (alın: al ilə. kələklə. hilə ilə)
zorlamaq	girətmək. gücləmək.
zorlu	girli. güclü.
zumar	-ömrü uzsun , zumar bulsun . (yarqış sözü).
züy	- züy tutmaq : havasın saxlamaq. . muşayət etmək

